...RSTVO VERA

ZBORNIK

ZAKONAH I NAREDABAH

ZA

HRVATSKU I SLAVONIJU

1877

SBORNIK

ZAKONAH I NAREDABAH

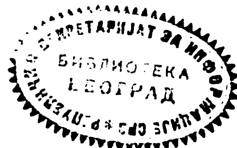
VALJANIH ZA KRALJEVINU

HRVATSKU I SLAVONIJU.

GODINA 1877.

(Komad I.—XXXIII. Br. 1.—72.)

U ZAGREBU 1878.
Tiskara „Narodnih Novinah“.

PRVI NAŠASTNIK.

Vremenoslovna pobilježka

zakonah i naredabah, obnarodovanih u sborniku za kraljevinu Hrvatsku i Slavoniju od 1. siečnja do 31. prosinca 1877.

Datak zakona ili naredbe	Dan izdatbe sbornika	Sadržaj	Broj komada	Broj zakona itd.	Strana
1874. 10. lipnja	1877. 15. studen.	Naredba kr. ugar. ministarstva za javne radnje i komunikacije br. 9821., kojom je izdan poslovni propis, valjan za sve željeznice u području krune ugarske	XXIX.	62	695
1875. 16. svibnja	30. srpnja	Zakonski članak (XXXVII. : 1875.) zajedničkoga hrvatsko-ugarskoga sabora o trgovačkom zakonu	XXI.	44	525
1876. 5. lipnja	24. veljače	Zakonski članak (XXVII. : 1876.) zajedničkoga hrvatsko-ugarskoga sabora o mjenbenom zakonu	V.	8	173
23. studen.	14. ožujka	Naredba kr. hrv.-slav.-dalm. zem. vlade, odjela za poslove unutarnje br. 25.004., kojom se propisuje naputak za pomoćne organe kr. hrv.-slav.-dalm. vladnoga odjela za unutarnje poslove u svrhu provedbe zakona od 10. siečnja 1876. o konačnom rasterećenju izvanselištnih, krčevinskih, gornih i činženih zemaljah u Hrvatskoj i Slavoniji . . .	VIII.	14	239
17. prosin.	10. siečnja	Zakon o preinaci njekojih ustanovah gradjanskoga parbenoga postupnika od 16. rujna 1852. tičućih se postupka kod ovršne dražbe nepokretnih i pokretnih stvarih radi novčane tražbine	I.	1	1

Datak zakona ili naredbe	Dan izdatbe sbornika	Sadržaj	Broj komada	Broj zakona itd.	Strana
1876. 29. prosin.	1877. 5. ožujka	Naredba kr. ugar. ministarstva za poljodjelstvo, obrt i trgovinu br. 25.734 u pogledu kontrole obaždarenih bačavah	VII.	12	235
1877. 8. siečnja	13. veljače	Naredba kr. hrv. - slav. - dalm. vladnoga odjela za unutarnje poslove br. 319., kojom se oglašuje obavljeno uredjenje samostalnoga magistrata za trgovištnu obćinu Rumu i odpočimanje djelovanje istoga magistrata s 1. siečnjem 1877.	IV.	6	163
19. „	5. ožujka	Naredba kr. ugarskoga ministarstva za poljodjelstvo, obrt i trgovinu br. 26128. od g. 1876., kojom se ustanovljuju pristojbe, pripadajuće za izpitivanje pivarskih bačavah, odbitih bez biljegovanja radi pogrješne kubične dužine	VII.	13	237
21. „	24. veljače	Zakon o preustrojenju kralj. gospodarskoga i šumarskoga učilišta u Križevcih	V.	9	200
29. „	3. ožujka	Zakon o preuzeću gradske velike realke u Osieku na trošak zemaljski	VI.	10	215
6. veljače	13. veljače	Naredba kr. hrv.-slav.-dalm. zem. vlade, odjela za unutarnje poslove i za pravosudje br. 564., kojom se ustanovljuje broj, sjedište, teritorijalni obseg, nadležnost i broj prisežnikah mjestnih sudovah .	IV.	7	164
17. „	14. ožujka	Razpis bana kraljevinah Dalmacije, Hrvatske i Slavonije br. 22.545,/6379. ex 1876. o promjeni statusa osoblja računarskoga ureda kr. hrv.-slav.-dalm. zem. vlade	VIII.	15	264
19. „	3. „	Naredba kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odjela za bogoštovje i nastavu br. 865., kojom se proglašuje privremeni propis ob izpitivanju kandidatah gimnazijskoga učiteljstva u Hrvatskoj i Slavoniji	VI.	11	217
21. „	14. „	Naredba kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odjela za unutarnje poslove br. 3781., kojom se rok, opredjeljen za prijavu zemaljah izvanselištnih, krčevinskih, gornih i činženih do konca mjeseca ve-			

DRUGI NAŠASTNIK.

Abecedna pobilježka

zakonah i naredabah, proglašenih u sborniku za kraljevinu Hrvatsku i Slavoniju od 1. siečnja do 31. prosinca 1877.*)

A.

B.

*) Da se traženje što više olakša, navedena su kod svake stavke po dva broja, od kojih prvi naznačuje broj zakona ili naredbe, drugi pako stranu, na kojoj se ista nalazi. — Da bude razlika točnija, stavljen je prvi broj, naznačujući tekući broj zakona ili naredbe, medju e zaporke, a drugi, koj dotičnu stranu kaže, prosto je primetnut.

C.

Č.

D.

I.

J.

K.

L.

M.

N.

O.

P.

*

R.

S.

Š.

T.

U.

*

V.

Z.

Ž.

Želj

Žen — Žest

SBORNIK
ZAKONAH I NAREDABAH.
valjanih za kraljevinu
HRVATSKU I SLAVONIJU.

Godina **1877.**

Komad I.

Izdan i razposlan dne 10. siečnja 1877.

Br. 1.

Zakon

od dana 17. prosinca 1876.

o preinaci njekojih ustanovah gradjanskoga parbenoga postupnika od 16. rujna 1852. tičućih se postupka kod ovršbene dražbe nepokretnih i pokretnih stvarih radi novčane tražbine.

MI FRANJO JOSIP PRVI,

po milosti božjoj cesar Austrijanski;

kralj Češki itd. i apostolski kralj kraljevinah Ugarske, Hrvatske, Slavonije i Dalmacije

potvrdjujemo predloženi Nam u osnovi po hrvatsko-slavonsko-dalmatinskomu saboru

ZAKON

o preinaci njekojih ustanovah gradjanskoga parbenoga postupnika od 16. rujna 1852. tičućih se postupka kod ovršbene dražbe nepokretnih i pokretnih stvarih radi novčane tražbine.

I. Ustanove obćenite.

§. 1.

Dozvola ovrhe za utjeranje novčane tražbine prisilnom prodajom nepo-

kretnih i pokretnih stvarih obuzima dozvolu svihkolikih uredovnih dielah, potrebitih za provedbu dražbe, i podieljuje se po sudu, koj je po postojećih propisih zvan, dozvoliti prvi ovršbeni stupanj.

§. 2.

Ustanove gradjanskoga sudovnika od 16. veljače 1853. (br. 30. d. z. l.), gradjanskoga postupnika od 16. rujna 1852. i zakona od 21. studenoga 1874. ob ustroju sudovah I. molbe, kojimi naredjuju se sudovi nadležni za provedbu ovršbene dražbe, ostaju netaknute.

§. 3.

Radi promašenih rokovah i ročištah, ustanovljenih u ovom zakonu, neima mjesta povrati u prijašnje stanje.

§. 4.

Ovrhe dozvoljene po sudovih u zemljah ugarske krune, za koje ovaj zakon neima krieposti, i po sudovih u kraljevinah i zemljah zastupanih u carevinskom vieću, imadu na rekviziciju tih sudovah izvršivati ovozemni sudovi prema propisom ovoga zakona.

II. Osobite ustanove.

A. Ovrha dražbom nekretnine.

§. 5.

U molbi za ovršbenu dražbu nekretnine radi utjeranja novčane tražbine treba:

1. da je izpravom dokazano pravo voditi ovrhu (§§. 438. i 441. gradj. postupnika);

2. da je točno izražena novčana tražbina glede glavnice i uzgredicah;

3. da su gruntovnički označene nekretnine, kojih se prisilna prodaja ište;

4. da je molitelj dokazao, da je uknjižba njegova prava zaloga na nekretninu, koju uzima u ovrhu, u gruntovnici jur provedena, a ako pravo zaloga nije još stekao, da ga suvremeno zaište, priloživ obloženi primjerak molbe za gruntovnu oblast;

5. da se priloži osnova dražbenih uvjetah, sastavljena prema ustanovam §. 505. gradj. postupnika, uz naznaku vriednosti nekretninah, koje se imadu prodati;

6. da se prilože izvadci iz gruntovnih knjigah, kao i izprave, koje su podobne opravdati naznačenu vriednost nekretninah i njihovih pripadakah.

Ovakove su izprave: uredovne potvrde o godišnjem redovitom porezu, svjedočbe občinskoga poglavarstva, kupoprodajni ugovori, porezne valovnice, prijašnje inventure, starije izprave o procjeni i t. d.

§. 6.

Prosto je vjerovniku, koji nije jur stekao prava zaloga, zaiskati predbježno samo ovršbeno pravo zaloga na nekretnine, koje uzima u ovrhu.

§. 7.

Sud ima, ako je ovrhovoditelj jur stekao uknjižbu prava zaloga na nekretnine u ovrhu uzete, izpitati osnovu dražbenih uvjetah, i ako pronadje, da je prema ustanovam §. 505. gradj. postupnika i da je navedena vriednost nekretninah i njezinih pripadakah dovoljno izkazana, potvrditi ju, dozvoliti dražbu i izdati dražbeni izrok.

Ako ovrhovoditelj u molbi za ovršbenu dražbu traži i uknjižbu ovršbenoga prava zaloga (§. 5. točka 4.), ima sud predbježno dozvoliti ovu potonju, te kada mu se uredovno posvjedoči, da je ista u gruntovnici provedena, dozvoliti dražbu i izdati dražbeni izrok.

Drži li sud, da osnova dražbenih uvjetah neodgovara ustanovam §. 505. gradj. postup. ili da navedena vriednost nekretninah nije dovoljno izkazana, imade prije dozvole dražbe narediti ročište, te na istom saslušati ovrhovoditelja, ovršenika, njegova suvlastnika i svekolike hipotekarne vjerovnike, te prema uspjehu razprave izpraviti osnovu dražbenih uvjetah i ustanoviti vriednost nekretninah.

Proti odlukam, kojimi se u pomenute u ovomu §-u svrhe naredjuje ročište, neima pravnoga lieka, te se podnešeni utoci i ništovne žalbe imadu već po prvom sudu ureda radi odputiti.

§. 8.

Ovrhovoditelj vlastan je u ovršbenoj molbi (§. 5.) zaiskati, da se neizloži dražbi svekoliko nepokretno dobro na jedan put, već pojedine gruntovne čestice istoga ili više njih skupa redom u molbi naznačenim. Usljed ove molbe narediti će sud predbježno ročište, da na istom uz ovršenika i njegova suvlastnika sasluša i svekolike hipotekarne vjerovnike o shodnosti zamoljene čestične dražbe, ter istu dozvoliti, kako je predložena, ako su svekolike stranke s njom sporazumne, ili uz možda potrebite preinake, ako se na temelju razprave uvjeri, da će se čestičnom dražbom polučiti bolji uspjeh bez uštrba na ročište pozvanih stranakah. Stranka, koja na ročište nepristupi, smatra se kao da je uz čestičnu prodaju privolila.

*

§. 9.

I ovršenik kao i njegov suvlastnik, pa hipotekarni vjerovnici vlastni su dva mjeseca prije dana dražbe zamoliti čestičnu dražbu nepokretna u ovrhu uzeta dobra (§. 8.). Na ovu molbu ima sud narediti ročište bar mjesec danah prije dražbe, da sasluša stranke pomenute u §. 8., te postupati po ustanovah istoga §-a.

Sliedivša naknadna dozvola čestične prodaje ima se oglasiti, nu oglas samo jedan put u službene novine uvrstiti.

§. 10.

Nepokretna dobra, koja su u cielosti obterećena stvarnimi služnosti (služeće dobro) ili inimi realnimi tereti, kao i nepokretna dobra, s kojimi su u cielosti skopčana stvarna prava služnosti (gospodujuće dobro) ili druga realna prava, mogu se čestimice prodavati samo onda, ako su svi, kojih se pomenuta prava (dužnosti) kao ovlaštenikah ili obvezanikah tiču, sa čestičnom prodajom sporazumni.

Na koliko molitelj nebi u samoj molbi za čestičnu prodaju privolu dotičnikah izkazao, može zaiskati ročište za njihovo preslušanje. —

§. 11.

Dozvola čestične prodaje ima tu posliedicu, da se ovršbena dražba obustavlja, čim se prodajom jedne ili više gruntovnih česticah postigne kupovnina dovoljna za namirenje tražbine, radi koje se vodi ovrha.

§. 12.

Za dražbu ima sud ustanoviti jedan samo rok i to po vlastitoj razsudi uvaženjem vriednosti nekretninah i onih okolnostih, koje bi mogle što povoljniji uspjeh dražbe osjegurati, nu tako, da rok nebude kraći od tri, ni redovito dulji od četiri mjeseca.

Iznimice može sud ustanoviti i dulji rok, koj ipak nesmije prekoračiti 6 mjesecah; nu ako ovrhovoditelj i ovršenik sporazumno zaištu rok duži od šest mjesecah, ima sud njihovoj molbi zadovoljiti.

§. 13.

Što se tiče sadržaja dražbenoga izroka, njegova oglašenja, obavjesti vjerovnikah hipotekarnih, uvida dražbenih uvjetah, reda, kojim se obavlja sudbena dražba, sadržaja zapisnika dražbenoga, dopitanja kupljena dobra, posljedicah, ako dostalac nezadovolji dražbenim uvjetom, kao i postupka, kad se odsvoji dobro tečajem ovrhe i pri ovrhi dobarah nerazdieljivih, valjaju odnosni propisi gradjanskoga postupnika (§. 506.—518., 520., 524., 525.) uz obdržavanje sljedećih ustanovah:

1. u dražbenom izroku ima se naročito izreći, da će se dobro dopitati onomu, koji zanj najviše ponudi, bez obzira na naznačenu vriednost istoga;

2. dozvoljen je uvid i prepis izpravah, na kojih se navedena vriednost dobra temelji;

3. za provedbu dražbe ima sud izaslati povjerenika, koji će ga o obavljenom uredovanju za 24 sata izviestiti uz predlog odnosnog zapisnika;

4. kod dražbe neima se izklicati ciena, koju predstavlja navedena vriednost dobra, već sudbeni povjerenik ima početi dražbu očitovanjem, da je dobro na prodaji, te sa ponudami postupati, kako propisuje §. 512., 513., 514. gradj. postupnika;

5. i na samu dražbenom ročištu, dok dopitanjem nekretnine najboljemu ponuditelju nije dražba zaključena, može ovrhovoditelj odustati od prodaje;

6. dražba imade se nadalje obustaviti, ako ovršenik i na samu dražbenom ročištu no prije zaključene dražbe izplati tražbinu, radi koje dozvoljena je prisilna prodaja, ovrhovoditelju na ročištu prisutnomu, a sudbenomu povjereniku, ako ovrhovoditelja na ročištu neima, ili ako nastaju predpostave §. 1425. obćega gradj. zakonika, i preko toga položi svotu, koju će ustanoviti sudbeni povjerenik za pokriće ovršbenih troškovah;

7. ako je najbolji ponuditelj učinio ponudu kao punovlastnik trećega, ima kod podpisa dražbenoga zapisnika vlastodavca imenovati i predložiti valjano punomoćje, koje se ima priložiti zapisniku. Neučini li on toga, ili imenuje vlastodavca, koj nije ovlašten dražbovati, smatrati će se on sam dostalcem;

8. sud, čim mu stigne izvješće povjerenika (točka 3.), ima izpitati, da li je on uredovao prema propisom ovoga zakona, te njegovo uredovanje odobriti ili mu odobrenje uzkratiti, obavjestiv o tom dotičnike;

9. ako sud nepronadje odobriti dražbe, ili ako dražba ostane bez uspjeha radi pomanjkanja ličbenikah, ima ureda radi novu dražbu narediti, te ustanoviv za nju najkraći u §. 9. odredjeni rok, izrok izdati i oglasiti po prediducih propisih.

§. 14.

Vjerovnik, koji hoće da vodi ovrhu dražbom (§. 5.) nekretnine, glede koje je već drugi vjerovnik izhodio dozvolu ovršbene dražbe, može se pridružiti postupku, koj je uslied dozvoljene jur prodaje poveden. Molba za dozvolu pridruženja može se spojiti s molbom za prisilnu prodaju, nu ako je molitelj jur stekao dozvolu ovršbene dražbe, može molbu za dozvolu pridruženja podnesti neposredno realnomu sudu.

§. 15.

Sud dozvoljujući pridruženje, imade u odluci točno označiti onu prodajnu dozvolu, kojoj se molitelj pridružuje, ter o tom molitelja, prijašnjega ovrhovoditelja, ovršenika, njegova suvlastnika i hipotekarne vjerovnike obavjestiti.

Dozvoljeno pridruženje imade se u javnih knjigah zabilježiti i jedan put u službenih novinah oglasiti.

§. 16.

Realni sud, koji je jur zvan provesti dražbu nekretnine, ako mu je obaviti dražbu iste nekretnine i na kasnije stiglu mu molbu drugog vjerovnika, koji dozvole pridruženja izrično netraži, imade ureda radi narediti ročište, te saslušav ovrhovoditelja nastojati, da se pridruženje izvede.

Uzkrati li kasniji ovrhovoditelj pridruženje, ima se nastaviti prodaja na temelju dozvole, koja je sudu prije stigla, a provedba druge dražbe medjutim obustaviti.

§. 17.

Pridruženje imade tu posljedicu, da su ovršni čini, obavljeni na korist prvoga voditelja ovrhe, kriepostni i za pridruživšega se vjerovnika, te da je ovaj ovlašten nastaviti ovrhu u vlastito ime, ako prvi voditelj ovrhe od iste odustane.

§. 18.

Vjerovnik, koji je izhodio dozvolu prisilne prodaje nekretna dobra, može u realnoga suda moliti, da naredi sekvestra, kojega imade u molbi predložiti, i koji će pomenutim dobrom upravljati do njegove predaje dostalcu, ako uzmogne vjerojatnim načinom izkazati, da ovršenik rabi dobro na način, kojim mu se očito vriednost umaljuje.

Dostalcu, koji već u smislu dražbenih uvjetah nestupa u posjed kupljene nekretnine, ima se, ako uzište, sekvestracija bezuvjetno dozvoliti.

Ovrhovoditelj i dostalac mogu svoj zahtjev stegnuti i na to, da se ovršeniku pod prietnjom medjutomne sekvestracije, novčane globe ili zatvora zabrani što raditi ili propustiti, čim se dobro pogoršava ili vriednost mu umaljuje.

Sud ako dozvoli ovakove medjutomne mjere, postupati će po propisih §§. 429., 430. gradj. postup.

Imenovanomu sekvestru ima sud označiti obseg i svrhu njegove uprave.

B. Postupak kod diobe kupovnine.

§. 19.

Za postupak kod diobe kupovnine valjaju propisi sadržani u poglavju 23. gradjanskoga parbenoga postupnika uz sliedeće ustanove.

§. 20.

Pravo pobijati izpravnost tražbine, koja bi se imala namiriti iz kupovnine, kao i obstanak i prednost odnosnoga založnoga prava, pristoji dužniku i

svim hipotekarnim vjerovnikom, ako bi priznanjem prijavljene tražbine ili prava zaloga ili prvenstva bili prikraćeni u zahtjevu, da im se tražbina namiri iz kupovnine.

§. 21.

Namirenje tražbine iz kupovnine obustavlja se usljed prigovorah navedenih u §-u. prediducém samo u sliedećih slučajevih:

1. Kada se izpravnost tražbine, obstanak ili prednost založnog prava temelji na izpravi po postojećih propisih ovršivoj, imadu prigovori proti njim upravljeni obustavnu moć samo onda, ako se na ročištu dokaže na način propisan u § 445. gradj. postup., da je ovršno pravo prijavitelja utrnulo.

2. Kad se pako izpravnost tražbine, obstanak ili prednost založnoga prava netemelje na izpravi ovršivoj, već su dokazane samo uknjižbom prava zaloga u gruntovnici provedenom, prigovori proti njoj roditi će obustavnom moći samo onda, ako se na ročištu bar vjerojatnost onih okolnostih izkaže, na kojih se prigovori osnivaju.

3. U svih drugih slučajevih naročito u onih, kod kojih se radi o tražbini izraženoj samo najvišim iznosom, prigovori upravljeni proti izpravnosti tražbine, proti obstanku ili prednosti založnoga prava, radjaju obustavnom moći, makar i nebila dokazana vjerojatnost okolnostih, na kojih se osnivaju.

§. 22.

Usljed prigovorah, s kojimi je po ustanovah prediducega §. skopčana obustavna moć, ima sud u slučajevih navedenih u točki 1. i 2. istoga §., i nakon bezuspješno pokušane nagode medju strankami, uputiti onoga, koj je prigovor stavio, da u neprodužnom roku od 30 danah redovitom tužbom kod istoga suda svoj prigovor izvede, jer će se inače pobijano pravo kod diobe kupovnine smatrati neprigovorenim.

U slučajevih pako predvidjenih u 3. točki prediducega §. ima sud uvaženjem okolnostih uputiti, da u gornjem neprodužnom roku, i pod prietnjom gore pomenute posljedice podnese tužbu onaj, koj je prigovor učinio, ili onaj, kojega se pravo pobija.

Ako povede tužbu vjerovnik, čije se pravo od više njih pobija, ima on proti njim svim kao suparcem tužbu povesti.

Bude li na podnesak tužbe upućeno više njih, koji su prigovorili, imadu oni sporazumno ustanoviti, tko će od njih u ime svih tužbu podnieti. Nije li sporazumak pošao za rukom, voditi će pravdu onaj, koji će prvi podnieti tužbu, a ostalim prosto je pristupiti k pravdi kao suparnikom, dok ista kod I. molbe visi i u pomenutom svojstvu prema stanju parnice sudjelovati.

C. Ovrha dražbom pokretnih stvarih.

§. 23.

Ako vjerovnik hoće da vodi ovrhu prisilnom prodajom dužnikovih pokretninah, ima to zaiskati kod nadležnoga suda (§. 1.) uz dokaz ovršbenoga svojega prava, nu bez izrazite naznake stvarih, koje se imadu prodati.

Prosto je ipak vjerovniku zaiskati predbježno samo ovršbeno pravo zaloga na pokretnine, koje uzima u ovrhu.

§. 24.

Pronadje li sud dozvoliti zamoljenu prisilnu prodaju, ima to odlukom izreći i u istoj odluci, ako je ujedno realni sud, izaslati sudbenoga povjerenika, koji će obaviti plienitbu ili popis u ovrhu uzetih stvarih po propisih §§. 526—529., 533.—537. gradjanskoga postupnika, a procjenu sudjelovanjem jednoga vještaka.

Procjena može se obaviti i na samom dražbenom ročištu, ako je ovrhovoditelj jur prije stekao pravo zaloga na pokretnine u ovrhu uzete (§. 23.)

§. 25.

Čim realnomu sudu stigne izvješće povjerenstva sudbenoga o obavljenoj plienitbi ili popisu, imade uredа radi ustanoviti jedan jedini dražbeni rok, te dalje postupati po ustanovah sadržanih u točkah 1.. 2., 3., 5. §. 539. gradj. postup.

§. 26.

Dražba obavlja se obdržavanjem propisah sadržanih u točkah 6. i 8. §. 539. gradj. postup. uz shodnu uporavu §. 13. ovoga zakona i sliedećih ustanovah:

1. Čim se poluči kupovnina dostatna za pokriće ovrhovoditeljeve tražbine, uzgredicah i popriečno ustanovljenih troškovah, neimadu se prodavati ostali zaplienjeni predmeti.

2. Sudbeni povjerenik ima stečenu kupovninu, ako nenastane slučaj točke 6. ovoga §. i stavke prve §. 29. ovoga zakona, izručiti ovrhovoditelju po mjeri njegove tražbine uz namiru i povratak zadužnice ili zabilježbu diona plateža na istoj, i pridržati od kupovnine popriečni iznos za pokriće ovršnih troškovah, a eventualni višak predati uz namiru ovršeniku.

3. U zapisniku o dražbi imadu se pojedini prodajni predmeti označiti, kako je to učinjeno u zapisniku o plienitbi i kod svakoga njih ima se navesti najbolja ponuda i ime i prezime kupca.

4. O obavljenoj dražbi ima sudbeni povjerenik podnieti sudu neodvlačno izvješće uz predlog dražbenoga zapisnika i troškovnik na obredjenje.

5. Sud ima troškove obrediti i naložiti sudbenomu povjereniku, da novčani iznos, koji je u ime troška preko obredjene svote pridržao, dotičniku povrati.

6. Ako ovrhovoditelj nije dražbi prisustvovao, ima sudbeni povjerenik kupovninu neodvlačno predati sudu, koji će, obrediv ovršbeni trošak, izdatbu kupovnine odrediti prema propisom točke 2. i 5. ovoga §-a.

§. 27.

Sudbeni povjerenik ima obaviti uredovanja, radi kojih je izaslan, i u odsuću ovrhovoditelja, ako si on u ovršbenoj molbi nije pridržao pravo intervencije.

§. 28.

Ustanove §§. 14.—17. ovoga zakona imadu se shodno uporavljati i na pridruženje postupku kod prodaje pokretninah.

§. 29.

Ako se iste stvari uzimaju u ovrhu od više vjerovnikah, ili ako se u ovršbenih spisih naročito iz zapisnika o plienitbi uvidi, da ima još osobah, kojim pristoji pravo na kupovninu, ima sudbeni povjerenik stečenu prodajom kupovninu neodvlačno predati sudu.

Nu ako su svi ovlaštenici prisutni na dražbenom ročištu i ako se o diobi kupovnine sporazume, ima sudbeni povjerenik na temelju sporazumka, diobu izvesti i spisan o tom zapisnik sudu podnieti.

§. 30.

U slučaju predvidjenom u prvoj stavci predidućega §-a. ima sud ureda radi povesti postupak za diobu kupovnine prema smislu i shodnoj uporavi ustanovah §. 19.—23. ovoga zakona.

III. Prelazne ustanove.

§. 31.

Ovlašćuje se vlada (odjel za pravosudje), da ustanovi dan, kojim će ovaj zakon stupiti u kriepost.

§. 32.

Ovršbene molbe podnešene prije dana, kojim nazočni zakon stupa u kriepost, kao i prije toga dana zametnute razprave i uredovna djela, ako ovrhovoditelj nezaište povedenje postupka po ovom zakonu, imadu se riešavati i providjati po propisih gradjanskoga postupnika.

Nu ako dana, kojega će ovaj zakon stupiti u život, nije još zametnut postupak za diobu kupovnine, imadu se kod istoga uporavljati propisi ovoga zakona.

§. 33.

Na koliko ovaj zakon nesadržava osobitih ustanovah, imadu se obdrža-

vati propisi gradjanskoga postupnika i naredbe k tomu postupniku naknadno izdane. Usuprot stavljaju se izvan krieposti sve ustanove gradjanskoga postupnika i ini propisi, koji s ovim zakonom u oprieci stoje.

§. 34.

Provedba ovoga zakona povjerava se banu.

Dano u Beču dne sedamnaestoga prosinca godine hiljadu osam sto sedamdeset i šeste.

(M. P.) **Franjo Josip** s. r.

Koloman **Bedekovich** s. r.
Ivan **Mažuranić** s. r.

SBORNIK
ZAKONAH I NAREDABAH
valjanih za kraljevinu
HRVATSKU I SLAVONIJU.

Godina **1877.**

Komad II.

Izdan i razposlan dne 22. siečnja 1877.

Br. 2.

Naredba

kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odjela za pravosudje od 24. prosinca 1876. br. 5715.,

kojom se izdaje provedbeni naputak k zakonu od 16. rujna 1876. (Sbornik od god. 1876. kom. XXVII. br. 80.) o sastavljanju gruntovničkih uložakah.

I. Obćenite ustanove.

a) Izvršujući organi.

§. 1.

Radnjami sastavljanja gruntovničkih uložakah i s istimi skopčanog izpravka gruntovnice upravlja kr. zemaljska vlada odjel za pravosudje kao gruntovno ravnateljstvo. (§. 11. zak.

Za sastavljanje gruntovnih uložakah i obavljanje potrebitih izvidah imenovati će Njegovo Veličanstvo na predlog bana dovoljan broj povjerenikah iz reda izpitanih sudacah.

Svakomu povjereniku dodjelit će se po jedan izpitani gruntovnički činovnik i potrebito pisarsko osoblje.

Ako bi se tečajem radnje pokazala potreba sudjelovanja mjernikah, to će se glede opredjeljenja takovih posebnom naredbom providjeti.

Isto tako će se posebnom naredbom ustanoviti beriva osoblja, opredjeljena za provedbu ovom naredbom ustanovljenih posalah.

§. 2.

Povjerenik obavljati će samostalno povjerene mu poslove pod naslovom: „povjerenik za sastavljanje gruntovnih uložakah“ i dopisivati će neposredno sa kr. zemaljskom vladom (odjel za pravosudje) kao gruntovnim ravnateljstvom. Gruntovno ravnateljstvo opredieliti će imenovanom povjereniku teritorialni obseg, u kojem će uredovati.

Povjerenik, uredujući u okolišu, u kojem leži glavno gruntovno tielo (caput dominii) dobra, označena u gruntovnici kao takova s kojim je do godine 1848. skopčano bilo izvršivanje sudbenosti (§. 8. zak. od 16. rujna 1876.), ima protegnuti svoje djelovanje na sve nekretnine sačinjavajuće sastojne dielove pomenutoga gruntovnoga tiela, makar i ležale izvan obsega teritorija, opredieljena mu za uredovanje.

Ako gruntovno ravnateljstvo pronadje za shodno, izaslati će posebna povjerenika, da obavi u pogledu stanovitoga plemićkoga dobra ili više njih uredovanja, propisana ovom naredbom.

Kod izvidah, koji imadu predhoditi sastavljanju gruntovnih uložakah, sudjelovati će dva odbornika po obćinskom zastupstvu u tu svrhu opredieljena.

b) Predradnje.

§. 3.

Poslovi za provedbu izpravka gruntovnice, odredjena zakonom od 16. rujna 1876., nemogu se započeti u pojedinih obćinah prije, nego je katastralni operat prema ustanovam zakonskoga članka VII. od godine 1875. zajedničkoga sabora izpravljen.

§. 4.

(§. 30. zak.) Vrieme i red, kojim će se u pojedinih po zak. članku VII.:1875. jur izpravljenih katastralnih obćinah započeti gruntovnički izvidi i sastavljanje gruntovničkih uložakah, ustanovit će kr. zemaljska vlada (odjel za pravosudje) kao gruntovno ravnateljstvo s obzirom na razpoložive radine sile, i na zahtjeve prometa.

Gruntovno ravnateljstvo voditi će brigu, da se izpravak gruntovnice zametne što prije nakon dovršenog katastralnog izpravka, osobito u onih obćinah, u kojih je vlastničtvo čestim promjenam podvrženo.

§. 5.

Kr. zemaljska vlada (odjel za pravosudje) kao gruntovno ravnateljstvo stavit će se u sporazumljenje sa katastralnimi ravnateljstvi u Zagrebu i Osieku, da uzmogne po vlastitih organih izraditi potrebite prepise katastralnih operatah i indikacionalnih mapah. (§. 13. zak.)

Osim prepisa katastralnih posjedovnih listovah, napomenutih u §. 13. zak., na koliko će isti za operaciju izpravka biti neobhodno potrebiti, ima se popuniti izkaz po obrazcu I. iz katastralnog parcelarnog zapisnika, ostavivši prazne rubrike 9., 10., 11. istoga, koje će se popuniti prigodom sravnjivanja sa gruntovnicom. Obrazac I.

Isto tako ima se nabaviti snimak katastralne mape.

Za izpravnu operaciju upotrebljivat će se litografirani odtisci katastralnih mapah pojedinih obćinah, nalazeći se kod kr. podžupanijskih oblastih nakon njihova nadopunjenja čestičnimi brojevi i opisi.

Na koliko bude obnadjeno da pomenuti odtisci nisu prikladni za porabu kod upitnoga izpravka, nabaviti će se snimci izvorne katastralne mape.

§. 6.

Ovako dogotovljene prepise katastralnih operatah dostaviti će kr. vladni odjel za pravosudje kao gruntovno ravnateljstvo izaslanim povjerenikom, da na temelju istih i postojećih gruntovnih operatah, koje će zadnje dotični ravnatelj gruntovnog ureda izdati povjerenikom, mogu započeti izvide propisane §-om. 13. zak.

c) Izvidi, koji se imadu obaviti u uredu na sjedištu grunt. oblasti.

§. 7.

Povjerenik i istomu dodieljeno pomoćno tehničko osoblje imadu na sjedištu gruntovne oblasti započeti svoje djelovanje iztraživanjem, da li se gruntovne čestice slažu sa katastralnimi. (§. 13. zak.)

U tu svrhu treba tragom mapah katastralnih i gruntovnih skicah, uz pomoć katastralnih zemljištnikah i gruntovnih zapisnikah ustanoviti istovjetnost pojedine gruntovne sa katastralnom česticom; ima se najme točno ustanoviti, koj broj katastralni odgovara gruntovnomu i ako njih više katastralnih jedan gruntovnički sačinjavaju, koji katastralni brojevi odgovaraju jednoj gruntovnoj čestici.

Ako više katastralnih čestica jednu jedinu gruntovnu sačinjavaju, imadu se katastralne čestice u rubrici 2. i 9. obrazca I. združiti tako, da bude vidljivo, kojoj gruntovnoj čestici odgovaraju.

Ovako valja postupati i onda, ako iznimno više gruntovničkih jednu katastralnu česticu sačinjavaju.

*

Pronadje li se u katastralnomu operatu česticah, koje u gruntovnici upisane nisu, ili obratno u gruntovnici takovih, koje se nenalaze
Obrazac II. u katastru, to se imadu iste pobilježiti u posebnom arku po obrazcu II. u svrhu daljih izvidah.

Obrazac III. Isto tako imaju se u posebnom arku po obrazcu III. pobilježiti one čestice, glede kojih medjusobna istovjetnost nije se mogla pouzdano ustanoviti sravnjivanjem gruntovnoga sa katastralnim operatom.

Potreba bilježkah po obrazcu II. i III. odpada onda, kada se kod identifikacije, preduzete u uredu, ustanovi, da se taj posao za cielu obćinu ili veći diel iste u uredu izvesti neda i radi toga na licu mjesta obaviti mora.

Glede česticah pobilježenih u izkazih II. i III. imadu se izvidi nastaviti na licu mjesta, prigodom uredovanja, propisana u sljedećih §§.

Na koliko se pokaže, da se sravnjivanjem gruntovnoga sa katastralnim gradivom u uredu nepostizava dovoljan uspjeh, vlastan je kr. vladni odjel za pravosudje kao gruntovno ravnateljstvo odrediti, da se prekine sravnjivanje u uredu i u svrhu ustanovljenja upitne istovjetnosti, zametnu izvidi na licu mjesta.

II. Izvidi na licu mjesta.

a) Pripravne radnje:

§. 8.

(§. 4. i 14. zak.) Čim su poslovi u prediducém §. pomenuti (to jest radnje za ustanoviti istovjetnost gruntovnih i katastralnih česticah u uredu) tako napredovali, da se po prilici može opredieliti vrieme za početak izvidah, propisanih §. 14. zakona od 16. rujna 1876. ili čim gruntovno ravnateljstvo odredi, da se radnje identifikacije u uredu prekinu, ima sudbeni povjerenik, nakon predhodnoga dogovora sa obćinskim poglavarstvom ureći rok za obavljanje pomenutih izvidah i proglasiti izrok napomenut u drugoj točki §. 14. zak.

Kod opredieljenja roka ima povjerenik uzeti obzir na odnosne mjestne okolnosti, koje dopuštaju, da se sudjelovanjem prisutna, poljodjelskimi ili drugimi običnimi radnjami nezabavljena, pučanstva, posao neprekidno izvede.

Izrok taj uvrstiti će se u službene novine („Narodne Novine“) i dostaviti svim poglavarstvom susjednih obćinah za obnarodovanje.

Gruntovno ravnateljstvo dostaviti će svakomu povjereniku dovoljan broj tiskanicah pomenutoga izroka za porabu.

b) Reambulacija.

§. 9.

Na dan izrokom ustanovljen imade povjerenstvo prije svega, na koliko nije to jur polučeno sravnjivanjem gruntovnoga i katastralnoga gradiva u uredu, redovitom reambulancijom ustanoviti istovjetnost gruntovnih sa katastralnimi česticami. (§. 13. zak.)

Ovom prigodom imade se ujedno i izviditi, da li su čestice gruntovne označene onimi nazivi, pod kojimi ih dotični vlastnici poznavaju.

Ako se obnadje, da su ti nazivi pogrješno upisani, ima se reambulacija protegnuti i na one predjele i rudine, gdje su ti nazivi pogriešno navedeni, da se točno ustanovi pravi naziv svih zemljištah u cieloj obćini.

Ako je jedna čestica označena sa više nazivah, treba svekolike navesti.

Da se posao reambulacije olakša, ima povjerenik, ako to scieni potrebitim, prije nego li započme poslovati na licu mjesta sastaviti čestični popis po obrazcu IV., tragom kojega i pomoćju popisa (obrazac I.) bude posao identifikacije česticah gruntovnih sa katastralnimi, sigurnije i brže za rukom pošao. Toli prigodom reambulacije, koli prigodom izvidah (§. 10.) ima povjerenik glede gruntovnih tjelah postupati tako, da se omogući provedba propisa §. 17. d. ove naredbe. Obrazac IV.

c) Izvidi tičući se upisah posjednikah.

§. 10.

Nakon dogotovljene reambulacije, i čim budu sve čestice jedne obćine redovito sa gruntovnimi i katastralnimi brojevi u sklad stavljene, imadu se u pisarni obćinskoga poglavarstva započeti izvidi o tom, da li upisi posjednikah u gruntovnih napisnicih odgovaraju faktičnomu posjedu, postojavšemu u vrieme u §. 4. zakona od 16. rujna 1876. navedeno, a glede kućnih zadrugah pako sadašnjemu faktičnomu posjedu. (§. 4. i 14. zak.) (§. 5. zak.)

Čim se u stanovitoj obćini ovi izvidi zametnu, ima gruntovna oblast ustupiti povjereniku sve prijave tičuće se prediela, u kojem on ureduje, glede kojih još visi razprava po I. dielu grunt. reda. Povjerenik ima pokušati, da se u predmetu prijavljenoga izpravka stranke nagode, te ako nagoda podje za rukom, izpravak obaviti, a u protivnom slučaju povratiti spise gruntovnoj oblasti, koja će razpravu nastaviti.

Izvidi ovi imadu se započeti tim, da se alfabetičkim redom, kako su u imeniku gruntovnice uneseni, pozovu svi vlastnici, i svaki nakon pročitanja gruntovnog zapisnika upita, je li cieli njegov imetak točno popisan, i ako nije, neka naznači, koje su pogrješke, neka iste prijavi i zahtjeva njihov izpravak.

(§. 4. zak.) Kod ovih izvidah treba se držati glavnoga načela, da se upisi, — izuzamši kućne zadruge, napomenute u §. 5. zak. od 16. rujna 1876., — izprave prema faktičnomu posiedu postojavšemu u vrieme, kad se je u obćinah obavljala autentikacija gruntovnih zapisnikah, odnosno kada su potonji započeli se rabiti kao redovita gruntovna knjiga.

(§. 5. zak.) Glede kućnih zadrugah ima se točno ustanoviti:

1. Da li kućna zadruga, obstojavša prigodom autentikacije gruntovnih zapisnikah, još sveudilj obstoji.

2. Da li su prigodom osnutka gruntovnih zapisnikah nepokretnosti pogrješno na kućnu zadrugu upisane bile.

3. Da li je za vrieme osnutka gruntovnih zapisnikah kućna zadruga sbilja obstojala, a sporazumkom dotičnih ovlašćenikah kašnje potajno razdieljena, ili

4. da li je ista po smislu §. 27. sl. F. zakona od 3. ožujka 1874. prestala.

Na 1. U ovom slučaju ostaje upis kućne zadruge nepromienjen.

Na 2. U ovom slučaj treba brisati pogriešno upisanu kućnu zadrugu i iztražiti, tko da se upiše mjesto kućne zadruge.

Gdje se u tobožnjoj kućnoj zadruzi nalazi samo jedan vlastnik, što bi obćinsko poglavarstvo imalo posviedočiti, ima se ovaj upisati kao samovlastnik.

Gdje je pako više članovah, treba izpitati, jesu li dotičnici medjusobno razdieljeni, ili uživaju imetak skupno kao suvlastnici.

U prvom slučaju imadu se točno popisati čestice ili dielovi istih, koje su svakoga dielnika zapale, i otvoriti toliko gruntovnih zapisnikah, koliko je dielnikah, koji će se unesti kao samovlastnici svojih dielovah.

U drugom pako slučaju ima se iztraživati, koliko je vlastnikah i koji su, te na ime istih napisati gruntovni zapisnik, navedši u njem razmjerje suposieda.

Na 3. U ovom slučaju ima povjerenik potražiti od stranakah diobnu izpravu ili pravomoćnu odluku, o kojih je rieč u §§. 19., 23. i 26. zakona od 3. ožujka 1874. o zadrugah, i na temelju iste izpraviti gruntovni zapisnik.

Ako stranke ovakove izprave nepredlože, ima povjerenik pozvat nadležnu kr. podžupanijsku oblast, da ureda radi obavi diobu (§. 26. zakona o zadrugah zadnja točka), i čim se izprava ili pravomoćna odluka ureda radi dostavi, na temelju istih izpravak obaviti.

Na 4. U ovom će slučaju pako povjerenik upisati kao vlastnika onoga, kojeg će kao takova označiti svjedočba izdana po obć. poglavarstvu i ovjerovljena prema propisu §. 31. pomenutoga zakona o zadrugah.

Ako je za riešenje, koje prijave od potrebe, imade se povjerenstvo uputiti opetovano na lice mjesta i saslušati medjaše i svjedoke, izhoditi od župnog ureda, od političke ili druge koje oblasti bez suvišna dopisivanja kratkim putem potrebita razjašnjenja ili svjedočanstva, jednom riečju učiniti sve, što treba da se stvar podpunoma razjasni i točno ustanovi.

III. Zapisnik o izvidih.

a) Riešenje prijavah.

§. 11.

Povjerenik imade svaku prijavu izpitati i odmah prema ustanovam predidućega §-a na temelju doprinešenih dokazalah ili učinjenih izvidah odlučiti, imade li mjesta prijavljenom izpravku ili ne.

Kod obavljanja ovih izpravakah ima se povjerenik točno držati ustanove sadržane u §§. 4. i 15. zakona od 16. rujna 1876., da se najme svi izpravci upisah vlastničtva obave samo uz privolu gruntovnog posjednika, i da se, ako on neprivoli, prepor ima zabilježiti, a faktični posjednik na §§. 25. i 26. rečenog zakona uputiti. Stojeći maloljetnici skrbljenici i odsutne osobe pod osobitom zaštitom zakona, ima jim povjerenik, ako bez velikih potežkoćah nemože saznati tko ih zastupa, imenovati zastupnika i pri izboru njegovu, što savjestnije postupati.

Istodobno pako ima povjerenik protegnuti izvide i na teretovnicu u onih slučajevih, u kojih se radi o izpravku upisah vlastničtva obterećenih zemljištah.

U tu svrhu ima povjerenik za svaki slučaj, gdje posjednik koj traži izpravak pogriešna upisa obterećene koje čestice i bezteretni prepis na njegovo ime, preslušati uknjiženoga vjerovnika, da li privoljuje na bezteretni izpravak ili odpis, — i ako uknjiženi vjerovnik neprivoli, ima se odpis obaviti prenosom tereta, kao uzgredna hipoteka i suvremeno zabilježiti prepornost, uputiv vlastnika, da mu je prosto izhoditi brisanje putem redovite pravde i dokazati, da je u roku ustanovljenom u §. 25. zakona od 16. rujna 1876. podnio odnosnu tužbu, jer će se nakon bezuspješno minuloga roka ureda radi zabilježba prepornosti brisati.

b) Zapisnik o izvidih.

§. 12.

Ob ovih izvidih imati će povjerenik, posluživ se zakletim perovodjom, spisati zapisnik po obrazcu V. (§. 12. i 16. zak.) Obrazac V.

U taj zapisnik imaju se u kratko, — nu točno unesti sve učinjene prijave, glede kojih će povjerenik odlučiti, da ima mjesta izpravku, uz kratki navod rješitbe povjerenika i dokazalah, na temelju kojih bijaše prijavi za izpravak udovoljeno.

Sve ostale prijave, kojim povjerenik ne obnadje udovoljiti, neimaju se uvrstiti u zapisnik.

Zapisnik ovaj ima se otvoriti danom, kojega će započeti izvidjenja i neprekidno nastavljati svaki dan, do svršetka svih izvidah u odnosnoj obćini.

Kod svake u zapisnik uvršćene prijave, ima zapisnik podpisati toli prijavitelj koli stranke, koje su u predmetu dale očitovanja.

Na koncu zapisnika o izvidih, obavljenih tečajem jednoga dana, imadu se svi članovi povjerenstva podpisati.

C. Popis promjenah.

§. 13.

Razpravnomu zapisniku ima se priložit popis promjenah, koje se na temelju izvidah u gruntovnici obaviti imadu.

Obrazac VI. Taj popis voditi će se po obrazcu VI. istodobno sa razpravnim zapisnikom tako, da svaki tekući broj zapisnika odgovara tekućemu broju popisa.

U rečeni popis imadu se uvrstiti pojedine čestice samo onda, ako se radi o pojedinih česticah jednoga ili više grunt. zapisnikah — nasuprot pako, ako se radi o izpravku svih u jednom gruntovnom zapisniku navedenih česticah, dostatno je, da se ubilježi samo broj odnosnog grunt zapisnika i u trećoj rubriki označi da se izpravak tiče svih u rečenom grunt. zapisniku unešenih česticah.

Popis ovaj ima se nakon svršetka izpravakah u cieloj obćini po svih članovih povjerenstva podpisati.

IV. Izpravljanje gruntovnih zapisnikah i katastralnih mapah.

a.) Izpravljanje gruntovnih zapisnikah.

§. 14.

(§. 1.) Čim budu dovršeni izvidi pomenuti u predidućem §., vratit će se povjerenik na sjedište gruntovne oblasti, i ondje na temelju obavljenih izvidah izpraviti gruntovne zapisnike.

Gruntovni zapisnici imadu se izpraviti na temelju popisa u predidućem §. napomenutog po obćih propisih gruntovnoga reda s tom ipak promjenom, da se odnosni izpravci na posjedovnici i upisi na vlastovnici čim kraće moguće navesti imadu, jer ovaj izpravak zemljištnih zapisnikah obavlja se jedino s razloga, da se što točnije i bez pogrješke uzmognu na temelju ovako izpravljenih zemljištnih zapisnikah sačinjavati gruntovni uložci u smislu više pomenutoga zakona od 16 rujna 1876.

Radi jednoličnosti postupka tih upisah preporučuje se povjerenikom, da se posluže sliedećimi obrazci:

1. U zemljištnom zapisniku, u kojem se ima promjenit vlastnik, neka se ime vlastnika crtom podvuče, a na vlastovnici istoga zapisnika pod tekućim brojem upiše. „Usljed izvidah po §. 10. naredbe od 24. prosinca 1876. br, 5715. briše se dosadanji a upisuje vlastnikom N. N.

2. Kod odpisa pojedinih česticah ima se na posjedovnici gruntovnoga zapisnika, gdje se odpisuje čestica, ista crtom podvući, a na vlastovnici upisati: „Usljed dozvoljona po §. 10. naredbe od 24. prosinca 1876. br. 5715. izpravka odpisana je čestica br. 557. i pripisana u gruntov. zapisnik 10.“

U zapisniku novoga posjednika, ima se pomenuta čestica na posjedovnici pripisati i na vlastovnici zabilježiti.“ Uslied dozvoljena po §. 10. naredbe od 24 prosinca 1876. br. 5715. izpravka pripisana je čestica br. 557. na A.“

3. Na teretovnici pako u slučaju u §. 11. ove naredbe navedenu ima se upisati.

„Prvenstvo od broj uzgredna hipoteka.

Usljed izpravka dozvoljena po §. 10. naredbe od 24. prosinca 1876. br. 5715. prenaša se:

1. tražbina od 200 for. s. pr, uknjižena na korist N. N.

Glavna hipoteka grunt. zap. br. . . . .

2. zabilježuje se po N. N. prijavljena prepornost ovoga tereta

b) Izpravljanje snimakah katastralnih mapah.

§. 15.

Ako se prigodom reambulacije ili izpravnog postupka pokaže, da je koja čestica katastralna usljed diobe ili iz drugih razlogah promjenila podobu, koja je nacrtana u katastralnoj mapi, ima se sadanja njezina slika odmah prigodom reambulacije, označiti tako, da će vještaku biti moguće sadanju podobu čestice na snimku mape narisati.

Ako je broj katastralnih česticah diobami povećan, označiti će se podjeljene čestice slomci, — ako je stara, to jest razdieljena čestica bila označena cielim brojem, to će ovaj broj sačinjavati brojnik slomka, kojim će se označiti svaka čestica, nastavša diobom.

Nazivnici ovoga slomka ustanoviti će se počamši od 1. redom aritmetičnim.

Ako je na primjer čestica označena brojem 50. razdieljena u tri diela, označiti će se novi dielovi sa br. $\frac{50}{1}$ $\frac{50}{2}$ $\frac{50}{3}$

Ako je pako prvobitna čestica jur bila slomkom označena, na primjer $\frac{50}{4}$ obavit će se poddioba broja čestice takovim načinom, da će nazivnik slomka sačinjavati brojnik podslomka, kojim će se označiti svaka čestica nastavša dielom.

Ako je dakle čestica $\frac{50}{4}$ razdieljena u tri diela, označiti će se jedna od ovih sa $50\frac{4}{1}$ ostale dvie pako sa $50\frac{4}{2}$ $50\frac{4}{3}$

Ako prigodom uzporedjivanja katastralnoga sa gruntovničkim gradivom dodje na vidjelo, da obstoji nekretnina upisana u katastru, a neuvršćena u gruntovnicu, imade se nakon obavljenih izvidah (§. 10.) pronadjena nekretnina uvrstiti u gruntovnicu sa oznakom, kao što je u katastar unešena.

Ako se pronadje čestica, koje neima ni u katastru niti u gruntovnici, imade se takova nakon izvidah učinjenih po §. 10. ove naredbe providjeti katastralnim brojem po gore spomenutih ustanovah.

Prije sastavka uložakah ima se, ako uztreba po zakletom zemljomjeru ili drugom vještaku pod nadzorom povjerenika popuniti snimak katastralne mape i pri tom obdržavati propisi, koji su mjerodavni kod sličnih izpravakah za katastralne mape, o čem, ako se pokaže potreba izdati će se posebni naputak.

Ako bi novi upisi radi pomanjkanja prostora ili tjesnoće česticah bili na uštrb jasnoće, nacrtat će se dotični diel nacrta u primierno povećanom razmierju na praznom prostoru lista, ili na prilogu, pri čem se razmjer položaja graničeće čestice ima što jasnije ubilježiti.

Na mjestu mape, koja se izpravlja, ima se uputiti na prilog.

IV. Sastavljanje gruntovničkih uložakah.

a) Obćenite ustanove.

§. 16.

Čim su gruntovni zapisnici prema prediducim ustanovam izpravljeni, ima se započeti sastavljanjem gruntovnih uložakah.

Za sastavljanje gruntovnih uložakah rabiti će se rubrikami providjeni arci dobra i trajna papira, koji budu povjereniku od strane gruntovnoga ravnateljstva dostavljeni.

Svaki gruntovni uložak sastojati ima iz: (§. 2. zak.)

A. Posjedovnice.

B. Vlastovnice.

C. Teretovnice.

Svaki arak i svaka strana, koja ima služiti za upise, spadajuće na posjedovnicu, vlastovnicu i teretovnicu, ima se u prvom slučaju označiti sa slovom A., u drugom B. i trećem C.

Svaki gruntovni uložak ima se označiti aritmetičkim redom jednim brojem, počamši od broja 1., koj se toli na posjedovnici, koli vlastovnici i teretovnici ubilježiti ima.

Iza kako budu u pojedini uložak svikolici upisi unešeni, ima se povući tintom linija preko svih stupacah na onoj strani lista, gdje su upisi dovršeni.

Gruntovnički uložci za nekretnine, označene u gruntovnih zapisnicih kao takove, s kojim je do godine 1848. skopčano bilo izvršivanje sudbenosti (§. 8. zakona) imadu se posebice, a za ostala zemljišta posebice sastavljati. (§. 8. zak.)

b) Posjedovnica.

§. 17.

Posjedovnica ima se sastaviti na temelju izpravljenoga gruntovnoga zapisnika pomoćju izpisa iz katastralnoga zemljištnika (obrazac I.). (§. 3. zak.)

Posjedovnica ima se sastaviti po obrazcu VII. Obrazac VII

Kod sastavljanja iste postupati će se sljedećim načinom:

a) Iz svakoga gruntovnoga zapisnika ima se sastaviti samo po jedan uložak;

b) na čelu odnosnog arka, koj će za posjedovnicu služiti, ima se na desnom kutu upisati prilično velikimi arapskimi ciframi tekući broj gruntovničkog uložka, a na lievom katastralna obćina.

Ako jedna katastralna obćina sastoji iz više mjestah, ima se pod imenom katastralne obćine i ime odnosnog mjesta ubilježiti;

c) odmah pod glavom arka imade se u sredini upisat pravno svojstvo gruntovnog tiela i isto označiti rimskimi brojevi I., II. i t. d.

d) u pogledu onih čestica, koje su u gruntovnom zapisniku sa † označene, ima se sljedećim načinom postupati:

1. Za krčevine, činžene, gorne i druge zemlje slične naravi priuzdržat će se oznaka †, ali s tom promjenom ipak, da

se svaka tih česticah, koja za sebe jedno gruntovno tielo sačinjava, posebice † označi (obrazac VII.).

2. Sve ostale ka gore spomenutim vrstam nespadajuće, a u gruntovnom zapisniku pod † unešene čestice, imaju se rimskimi brojevi I., II. i t. d. označiti.

3. Ako je u gruntovnom zapisniku više česticah redomice pod † upisano, smatra se, da sve skupa jedno gruntovno tielo sačinjavaju i imaju se jednim rimskim brojem označiti.

4. Ako je od ovih potonjih, koja čestica obterećena, ima se od ostalih neobterećenih izlučiti, i kao posebno gruntovno tielo upisati.

5. Na zahtiev odnosnoga vlastnika mogu se stvarnimi pravi neobterećene čestice, od kojih je rieč pod 3., izlučiti i kao posebna tiela upisati.

e) Pod svakim rimskim brojem označenim gruntovnim tielom, imadu se redom, kako su u gruntovnih zapisnicih upisana, unesti sve na gruntovno tjelo spadajuće čestice i obskrbiti tekućim brojem počamši od 1. tako ipak, da na prvo mjesto dolazi čestica, označujuća kuću ili gradjevni prostor.

Svaka gruntovna čestica unaša se pod posebnim tekućim brojem, koj se u prvu rubriku upiše;

u drugu rubriku ima se unesti broj gruntovne posebine;

u treću rubriku upisuje se broj katastralni, odgovarajući gruntovnom broju čestice;

u četvrtu rubriku upisuje se vrst težatbe katastralne čestice, ime kojim ju vlastnici označuju i rudina u kojoj leži;

u petu rubriku uvršćuje se kod svake katastralne čestice njezina prostorna mjera, po katastralnih ralih, ostavivši prazne rubrike za oznaku metričke mjere, koja će se u svoje vrieme izpuniti;

šesta rubrika opredieljena je za opazke.

f) Ako je u posjedovnicu unešeno više gruntovnih tielah pod oznakom I., II. III. itd., ima se pojedina k istomu spadajuća čestica označiti novim tekućim brojem, koj započima sa brojem 1.

Medju pojedinimi unosi gruntovnih tielah ima se ostaviti dovoljna prostora za buduće pripise.

Čestice pako, od kojih svaka za sebe sačinjava gruntovno tielo (d) 1.) imadu se jedna za drugom upisati tako, da medju upisom jedne i druge, neostane prazna prostora.

I upis ovih posebinah ima započeti sa tekućim brojem 1. i nastaviti se aritmetičkim redom.

g) Kod sastavljanja uložakah za ona gruntovna tiela, kojih sastojni dielovi leže u dvih ili više obćinah, sačinjavat će onaj uložak, u koj su unešeni glavni dielovi istoga, glavni uložak, i unj imadu se unesti redomice po obćinah sve ostale u drugih obćinah ležeće, k istom gruntovnom tielu spadajuće čestice.

Kod svake obćine započima se upis rečenih česticah sa rednim brojem 1., i medju unosi, tičućimi se pojedinih obćinah, ima se ostaviti dovoljan prostor za buduće pripise.

U gruntovnih operatih onih obćinah, u koje su uvršteni dielovi, spadajući ka glavnom gruntovnom tielu i ležeće u drugoj kojoj obćini, sastaviti će se samo posjedovnica po obrazcu VIII., **Obrazac VIII.** kojoj neće se dodati ni vlastovnica, ni teretovnica, već jedino na čelu arka označiti, kojemu glavnom gruntovnom tielu spadaju odnosne čestice, te će se vlastovnica i teretovnica dodati samo onom gruntovnom uložku, u kojem je upisano glavno gruntovno tielo.

h) Prigodom sastavljanja uložakah za nekretnine, s kojim je do godine 1848. skopčano bilo izvršivanje sudbenosti, ima se po propisu gornje točke e) postupati. **(§. 8. zak.)**

i) Za one sgrade, koje su faktično razdieljene medju dotičnimi vlastnici, i o pojedinih dielovih kojih postoji sada posebni gruntovni zapisnik, ima se sastaviti posebni uložak za svakoga dielnika.

Prvi broj uložka sačinjavati će jedan arak papira veličine uložakah, na kojem će biti točno narisan nacrt odnosne sgrade, kako se u gruntovnom zapisniku nalazi narisan, uz navod broja gruntovnog i katastralnog, kuće broja, prostorne mjere i brojevah uložakah, u koje su vlastnici pojedinih dielovah kuće upisani.

Ovaj prvi uložak neimade vlastovnice niti teretovnice.

Za ovim arkom sliedi uložak, tičući se prvoga diela kuće.

Na posjedovnicu toga uložka upisati će se odnosni diel kuće s opisom dielovah, iz kojih sastoji, u vlastovnicu unesti će se vlastnik rečenog diela, a u teretovnicu dotične uknjižene tražbine.

Istim načinom sastavit će se redomice posebni uložci za II. III. diel kuće itd.

Takovi uložci imadu se sastavljati po obrazcu IX. **Obrazac IX.**

c. Vlastovnica.

§. 18.

§. 4. zak.) Obrazac X.

Vlastovnica ima se sastaviti po obrazcu X.

U vlastovnicu ima se nepromienjeno prenesti:

a) posjednik, upisan u odnosnom gruntovnom zapisniku, kojega upisu nebijaše prigovoreno.

b) posjednik, unešen u gruntovni zapisnik, ako razprava radi izpravka ujegova upisa, viseća po I. dielu grunt. reda od 15. prosinca 1855. br. 222. d. z. l. nije nagodom pred povjerenikom dovršena (§. 10. o. n.)

c) posjednik, upisan u odnosnom gruntovnom zapisniku, uslied razprave, dovršene pravomoćnom osudom ili nagodom po I. dielu grunt. reda.

d) posjednik, koj je stekao uknjižbu prava vlastničtva po II. dielu grunt. reda, i

e) posjednik, koj je nakon dovršene u smislu §. 10. ovoga naputka izpravne razprave, priznan pravim faktičnimi posjedateljem.

f) Zabilježbe u zapisnicih gruntovničkih, tičuće se podnešenih i neopozvanih prijavah radi izpravka upisa po I. dielu grunt. reda i gruntovničke zabilježbe, o kojih je rieč u §. 104. grunt. reda, na koliko se odnose na osobe vlastnika nepokretninah ili označuju njihovu prepornost, imadu se takodjer u vlastovnicu prenesti, ako nije izvidjeno, da su prestali zabilježeni odnošaji vlastnika, ili ako stranka, koja je zabilježbu prepornosti izhodila, prigodom izpravnih izvidjenjah (§. 10. o. n.) nije na izpust privolila.

Ostali u vlastovnicu gruntovnih zapisnikah unešeni i u predidućih točkah nenapomenuti unosi, neimaju se u novu vlastovnicu prenesti.

Ako je zadnji vlastnik, upisan u gruntovnom zapisniku, stekao pravo vlastničtva putem izpravka po I. ili po II. dielu gruntovnog reda, ima se odnosna stavka unosa, od rieči do rieči prepisati iz gruntovnog zapisnika — nu ako taj unos nije hrvatskim jezikom pisan, ima se kao ostali slični upisi u točnom hrvatskom prevodu unesti.

d) Teretovnica

§. 19.

Teretovnica imade se sastaviti po obrazcu XI. (§. 6. zak.) Obrazac XI.

U teretovnicu imade se iz gruntovnoga zapisnika prenesti:

1. Zabilježbe prijavah uknjiženih tražbinah za hipotekarni prenos, radi kojih se nalazi u tečaju razprava po I. dielu grunt. reda;
2. postojeće stare tražbine, radi kojih je po I. dielu grunt. reda jur dozvoljen hipotekarni prenos;
3. postojeće tražbine, za koje je pravovaljano stečeno pravo zaloga po II. dielu grunt. reda;
4. predbilježbe prava zaloga jošte neopravdane, glede kojih nije još zahtjevano brisanje;
5. sve stečene naduknjižbe budi uknjižene ili samo predbilježene;
6. sve ostale uknjižbe koje obterećuju nepokretnost kao takodjer predbilježbe i zabilježbe, koje jošte pravovaljano postoje.

   Uknjižene i predbilježene tražbine imadu se u teretovnicu uvrstiti prvenstvenim redom, koj ih ide, a ine zabilježbe redom, kojim su podnešene odnosne molbe.
7. U pogledu hipoteciranih tobožnjih kućnih zadrugah imadu se pravovaljano obstojeće hipoteke prenesti na odciepljene i razlučene dielove.

Što se tiče onih hipoteciranih nepokretninah, kojih oddieljene različite čestice bijahu putem izpravnog postupka razpisane na druge osobe, budi s razloga, što prigodom osnutka zemljištnih zapisnikah bijahu pogrješno na uknjiženoga dužnika upisane, bez da je on iste ikada posjedovao, budi iz kojeg drugog razloga, imat će povjerenik preslušat dotične vjerovnike, te njihovim privoljenjem riešiti posve one posebine teretah, kojih faktično nikada imale nisu.

Ako vjerovnici prigodom izvidah (§. 10. o. n.) nisu pristali uz brisanje takovih teretah, imadu se isti prenesti kao uzgredne hipoteke, u odnosni uložak i suvremeno zabilježiti prepornost (§. 11. o. n.).

Ako su u gruntovnici takove čestice obterećene, o kojih se prigodom izpravka obnadje, da ih nigdje neima, neimaju se uknjižene svote prenesti na neobterećene čestice istoga vlastnika.

Sve pojedine stavke, koje se na teretovnicu prenašaju, imaju se točno iz teretovnog lista gruntovnih zapisnikah od rieči do rieči prepisati.

Ako su unosi u gruntovnom zapisniku drugim nego hrvatskim jezikom pisani, imadu se u točnom hrvatskom prevodu u uložak unjeti.

VI. Proglašenje gruntovničkih uložakah.

§. 20.

(§. 18. zak.) Čim budu gruntovni uložci za jednu katastralnu obćinu sastavljeni, ima povjerenik iste ujedno sa katastralnimi nacrti i razpravnimi zapisnici o učinjenih izvidih izložiti u obćinskom uredu ili drugom kojem shodnom mjestu.

Naknadnom naredbom izdati će se potanji propisi, kako će povjerenik postupati kod opredjeljenja mjesta, na kojem će se operati izložiti i glede čuvanja njihovoga.

Gruntovni uložci i k istim spadajući spisi imaju biti kroz 30 danah javno izloženi u svrhu, da takove svatko ugledati, i da onaj, koj proti kojoj unešenoj stavci u uložku temeljita prigovora ima, takav prijaviti može.

Povjerenik ustanovit će ujedno po izmaku od 30 danah rok, do kojega će se povesti dalji izvidi u slučaju, ako bude prigovora proti izpravnosti priredjenih uložakah.

Onaj dan stavit će se do obćeg znanja oglasom (o kojem je rieč §. 14. zak.).

Prigovori proti pravilnosti uložakah mogu se unutar ustanovljenoga roka predati pismeno gruntovnoj oblasti, ili ustmeno povjereniku dana u oglasu naznačena, kojega će dana povjerenik o učinjenih prijavah obaviti u pisarni obćinskoga poglavarstva dalje izvide.

Gore spomenute prijave, koje budu gruntovnoj oblasti podnešene, imadu se uz popis dostaviti povjereniku za uredovanje.

Pri tom valja postupati kako je propisano u IV. poglavju ove naredbe.

Ako se prigovori osnivaju na takovih učinih, za koje se kod prijašnjeg izvida nije znalo, ima se odrediti što je potrebito, da se stvar rasjasni.

Ako se obnadje, da je prigovor temeljit, ima se prema tomu izpraviti uložak, i izpravljen uložak na novo prepisati, dočim se samo uložci na kojih neimade popravakah imadu vezati.

Ako nije učinjena nikakova prijava za izpravak dogotovljenih uložakah, ima to povjerenik u razpravnom napisniku konštatovat uz podpis svih članovah povjerenstva.

VII. Slaganje gruntovnih uložakah u glavne knjige i vezanje istih.

§. 21.

Čim su dovršeni izpravci potrebiti nakon razprave, povedene usljed prigovorah, imaju se složiti gruntovni uložci u glavne knjige i vezati. (§. 20. zak.)

Kod odmjerenja prostora za svaki od triuh arakah jednog gruntovnog uložka treba na to obzir uzeti, da isti ima duže vremena trajati.

Ako je prva i druga strana odnosnog lista izpunjena, treba istomu uložku pridodati primjeran broj čistih listovah, u kojih će se budući unosi obavljati.

Ako bi se s vremenom kada budu već u porabi vezane knjige, cieli prostor jednoga gruntovnoga uložka izpunio, imadu se daljni unosi nastaviti u novih listovih, koji su na koncu knjige još neizpunjeni, odnosno ima se započeti nova knjiga.

U prvobitnom uložku pako ima se točno naznačiti knjiga i strana, na kojoj su upisi nastavljeni, obratno u novom listu naznačiti, na koj gruntovni uložak upis spada.

Listovi gruntovnih uložakah, imadu se složiti u glavnu knjigu tako, da se uložci, sadržavajući posjedovnicu, vlastovnicu i teretovnicu, na koliko jih imadu (§. 16. o. n.), poredaju počamši od broja 1. u jednu knjigu, brojeću od prilike 200 listovah, koja će se zatim uvezati.

Gruntovni uložci, koji sadržavaju nekretnine ležeće u jednoj te istoj občini, sačinjavaju jednu glavnu knjigu, koja će prama potrebi sastojati iz više svezakah. (§. 7. zak.)

Istim načinom imadu se za nekretnine, s kojimi je do godine 1848. skopčano bilo izvršivanje sudbenosti (§. 8. zakona od 16. rujna 1876.), ako su u gruntovnici ubilježene kao takove, složiti uložci u posebnu knjigu, koja će takove nekretnine sadržavati za područje svakoga sudbenoga stola.

Pomenute knjige imadu se vezati u jake i trajne korice, hrbat i ugli moraju biti od jake teleće kože.

Na prvoj strani svake knjige ima predstojnik gruntovne oblasti uz popis i pečat potvrditi ne samo koliko je stranah, nego i koliko brojevah gruntovnih uložakah knjiga sadržava. (§. 20. zak.)

Ako su gruntovni uložci vezani u više knjigah, to će se na hrbtu knjige naznačiti obćina, rimskom cifrom broj knjige, a arapskom, koliko u knjigi ima uložakah, na primjer:

Gerovo I.
1—50

Gerovo II.
51—100 itd.

VIII. Registri o gruntovničkih stvarnostih i imenik osobah.

a) Registar česticah.

§. 22.

(§. 9. zak.) Obrazac XII. Da se što brže pronadje gruntovni uložak, u koj je stanovita čestica unešena, sastavit će se registar česticah po obrazcu XII.

U prvu rnbriku toga izkaza upisati će se broj katastralne čestice, a u drugu broj gruntovnog uložka, u kojem je ista upisana.

Ako s vremenom bude čestica u drugi uložak pripisana, ima se broj uložka prekrižiti crtom od lieva na desno i kod prekriženoga broja upisati broj uložka, u koj je čestica prenešena tako, da se odmah iz zadnjeg neprekriženog broja uviditi može, u koji je uložak faktično čestica unešena.

b) Imenik osobah.

§. 23.

(§. 9. zak.) Obrazac XIII. Da se lahko dozna, u koj je gruntovni uložak unešena nekretnina stanovite osobe, ili pako pravo na korist stanovite osobe upisano, voditi će se alfabetičkim redom imenik po obrazcu XIII.

U prvu rubriku toga imenika upisat će se prezime, ime i obitavalište posjednika, odnosno osobe, na korist koje su u gruntovnici upisana stvarna prava.

U drugoj rubrici navesti će se broj knjige i uložka, u koj su unešene nekretnine, spadajuće na vlastničtvo osobe, upisane u prvoj rubrici, a u treću rubriku upisat će se broj knjige i uložka, u koj su upisana stvarna prava na korist osobe, u prvu rubriku unešene.

Ako osoba u prvu rubriku unešena neposjeduje nekretninah, već samo koju uknjižbu zaloga ili drugo stvarno pravo na njezinu korist

upisano, ima se druga rubrika prazna ostaviti, da se uzmogne izpuniti, ako u buduće dotična osoba steče koju nekretninu.

To isto valja o trećoj rubrici, ako unešena osoba neima upisanih stvarnih pravah.

Kod priredjivanja ovih imenikah treba ostaviti dovoljan broj praznih listovah za buduću porabu.

Za registar česticah i imenik upotriebit će se tiskanice, koje će gruntovno ravnateljstvo pribaviti.

Toli registar česticah, koli imenik imaju se uvezati u trajne korice i potrebitimi napisi providiti.

IX. Sbirka izpravah.

a) Stara sbirka.

§. 24.

Dočim je po §. 10. zakona od 16. rujna 1876. sbirka izpravah skupna za svekolike glavne knjige jednoga suda, a takova se je do sada vodila skupno za gruntovne zapisnike svih poreznih obćinah, ležećih u području gruntovne oblasti, to se izprave u istoj sahranjene imadu porazdieliti medju kotarske sudove, nadležne po zakonu od 24. studenoga 1874. za dalnje vodjenje gruntovnice, da se u svoje vrieme uzmogne obaviti predaja svakomu od njih svih onih izpravah i molbenicah po II. dielu grunt. reda, koje spadaju na pojedine obćine ležeće u okolišu njihovom. (§. 10. zak.

U tu svrhu imadu se svi spisi po II. dielu grunt. reda, nalazeći se kod gruntovnih oblastih, redom kako su uloženi, razdieliti po kotarih, kojim spada obćina, gdje nepokretnosti leže i koje se upis tiče.

Za izprave, odnoseće se na plemićka dobra (§. 8. zakona) i tičuće se područja jednoga sudbenoga stola, imade se posebna sbirka gore navedenim načinom urediti.

Ovi spisi imadu se za svaki kotarski sud složiti po redu dana predatbe odnosne molbe i po broju uručbenoga zapisnika, i njih do 200. skupa uložiti medju trajne korice

Za svaki kotar ima se načiniti popis svih tih izpravah, sastavljen redom godinah i podnesnog broja po obrazcu XIV. Obrazac XIV.

Istomu izkazu ima se dodati alfabetički registar, koj će olakšati, da se pronadju izprave.

Taj popis i registar nastavljati će kotarski sud, odnosno voditelj gruntovnice, upisom svih u buduće u sbirku uloženih izpravah.

Ovaj posao obavljati će se u gruntovnomu uredu pod nadzorom gruntovne oblasti, a njezin predstojnik potvrditi će odnosne popise podpisom i pečatom.

b) Buduća sbirka.

§. 25.

Prepisi izpravah, kojimi će gruntovne molbe u buduće biti obložene, neimaju se više molbenicam priklapati i medju koricami čuvati, već se imadu po godinah i u razdielih do 200. arakah uvezati koncem godine trajno u knjige hrbtom i ugli od teleće kože, i samo do uvezanja medju koricami sahranjivati.

Na prepisih izpravah imade se prije, nego li se uvežu na prvoj strani na desno ubilježiti dan kojega je molbenica podnešena i broj uručbenoga zapisnika.

U svaku knjigu ima se na prvo mjesto uvezati arak čistoga papira, na kojem će voditelj gruntovne knjige zabilježiti broj izpravah, koje knjiga sadržava.

Prepisi služeći za sbirku izpravah moraju biti čisto i čitljivo pisani na papiru običnog pisarničkog formata (20 centimetarah širok, a 34 centimetra visok arak) — i da se kod vezanja nebi što pisanoga oštetilo, ima na arku ostati prazna prostora i to na triuh stranah 2 centimetra a na hrbtnoj strani 3 centimetra.

Prepisi koji nisu prema ovim propisom priugotovljeni, imadu se stranci vratiti, i po propisu §. 124. grunt. reda postupati.

X. Predaja gruntovnih knjigah kr. kotarskim sudom i sudb. stolovom.

§. 26.

(§. 21. zak.) Dogotovljene gruntovne knjige ujedno s inimi k istim spadajućimi sastojnimi dielovi, razpravnimi spisi, predat će se sudu, koj je po zakonu od 24. studenoga 1874. za dalje vodjenje nadležan.

Kada i kako će se ta predaja obaviti, ustanoviti će od slučaja do slučaja kr. vladni odjel za pravosudje kao gruntovno ravnateljstvo.

XI. Rukovodjenje gruntovnih knjigah kao gruntovnice i konačni izpravak.

§. 27.

(§. 23. zak.) Čim budu uložci gruntovnički za područje jednoga suda gotovi, ili ako se to za shodno obnadje, čim budu dogotovljeni za jedan diel

pomenutoga područja, ili za jednu katastralnu obćinu, ustanovit će vladni odjel za pravosudje kao gruntovno ravnateljstvo dan, od kojega u naprvo rukovoditi će se gruntovni uložci kao redovita gruntovnica i podjedno odrediti rok za povedenje konačnog izpravnog postupka.

U tu svrhu proglasiti će zemaljska vlada kao gruntovno ravnateljstvo izrok u smislu §. 25. zakona od 16. rujna 1876. (§. 25. zak.)

§. 28.

Razprave o učinjenih prijavah voditi će se pred nadležnimi za dalje rukovodjenje gruntovnih knjigah opredieljenimi sudovi po I. dielu grunt. reda. (§. 26. zak.)

Oprost od pristojbah za izpravni postupak ustanovljen je u §. 48. grunt. reda.

XII. Glede nekretninah, koje nisu još upisane u gruntovnici.

§. 29.

Ako se prigodom izpravnog postupka i sastavljanja gruntovnih uložakah pronadje nekretnina, koja nije još upisana u gruntovnici, ili ako se tom prigodom uvidi, da je od potrebe gruntovni napisnik iznova osnovati s razloga, što se je isti, ili čest od njega izgubila, ili što nije više za porabu, ima se, što se predhodnih izvidah tiče, postupati po ministarskoj naredbi od 18. travnja 1853. (drž. z. list br. 65.) dotično po naputcih od 23. srpnja 1854. i 26. veljače 1855, ter uz shodnu uporabu ustanovah zakona od 16. rujna 1876. neposredno sastaviti posebni gruntovni uložak. (§. 27. zak.)

Postupak, da se novoosnovani gruntovni uložak konačno izpravi, ima se povesti ureda radi pred nadležnim sudom i voditi po ustanovah I. diela grunt. reda.

Dotični izrok, koj će zemaljska vlada kao gruntovno ravnateljstvo izdati suvremeno sa onim, o kojem je rieč u §. 27. o. n. ima sadržavati pozive, navedene u §. 3. grunt. reda, te u pogledu roka valjaju i zanj ustanove §. 25. zakona od 16. rujna 1876.

§. 30.

Ustanove prediducéga §-a imadu se uporavljati smislu shodno i onda, ako bi se kasnije pronašla nekretnina, neunešena u novu gruntovnicu, ili ako uztreba iznova osnovati glavnu knjigu ili koju čest od nje s razlogah, napomenutih u prediducém §-u. (§. 28. zak.)

XIII. Prelazne ustanove.

a) Postupanje glede uredovanja tekućih gruntovnih poslovah za vrieme gruntovnoga izpravka.

§. 31.

U vrieme provedbe gruntovnog izpravka i sastavljanja gruntovničkih uložakah, ima se djelovanje gruntovne oblasti toli po I. dielu koli i po II. dielu gruntovnoga reda propisanim putem redovito nastaviti.

Zato molbe u gruntovnih stvarih, tičuće se obćinah, u kojih se provadja gruntovni izpravak, imadu se riešavati po postojećih propisih, pri čem valja postupati kako sliedi:

1. Čim je gruntovni podnesak unešen u uručbeni napisnik gruntovne oblasti i providjen prezentatumom i brojem, ima ga voditelj uručbenoga zapisnika odpraviti povjereniku, kod kojega se nalaze gruntovni zapisnici, u koje se traži unos, — a gruutovni činovnik, dodieljen povjereniku, ima providiti podnesak nalazom po §. 161. grunt. reda i istoga vratiti uručbenom zapisniku, za dalje uredovanje.

2. Čim prispije gruntovnom uredu rješitba kojega gruntovnoga podneska tičućeg se nekretnine unešene u gruntovne zapisnike, nalazeće se kod povjerenika, imade ravnatelj gruntovnoga ureda odpraviti riešenje i odnosni cieli podnesak na povjerenika, a gruntovni činovnik istomu dodieljen, ima dozvoljen i naložen upis u gruntovnom zapisniku obaviti, tu obavu na izpravi potvrditi i zatim podnesak na gruntovni ured za prepis i odpravak poslati.

Isto valja za podneske odpućene, u kojem se slučaju zabilježuje uzkratna odluka.

b) Gruntovni izvadci

§. 32.

Ako u vrieme izpravljanja stranka zahtjeva izvadak kojega gruntovnoga zapisnika, to se ima u gruntovnom uredu zabilježiti zahtjev taj i odnosni gruntovni činovnik, dodieljen povjereniku, uz dostavu biljegah pozvati, da traženi izvadak dogotovi, zaporkom i svojim podpisom providi, i za udarenje pečata i radi dostave na gruntovnu pisarnu odpravi.

XIV. Evidencija o napredovanju posla.

§. 33.

Da zemaljska vlada bude u stanju osvjedočiti se o napredovanju posla gruntovnoga izpravka, imadu povjerenici voditi dnevnik i predlagati mjesečni poslovni izkaz, o čem će se odrediti shodna posebnom naredbom.

Da se zajamči jednoličnost postupka kod svih povjerenikah odaslat će zemaljska vlada periodično posebna povjerenika na mjesto uredovanja, kojemu će biti zadaća posao pregledati, na eventualne mane upozoriti sudbene povjerenike, dati shodna razjašnjenja, i o opaženih nedostatcih i o razvoju poslovanja zemaljsku vladu kao gruntovno ravnateljstvo izvjestiti.

§. 34.

U svakomu slučaju gdje je povjerenik radi posebnih lokalnih odnošajah ili drugih razlogah u dvojbi, kako da postupa, ima se obratiti na vladni odjel za pravosudje kao gruntovno ravnateljstvo za razjašnjenje ili posebni naputak.

§. 35.

U pogledu gruntovnice u belovarskoj županiji i gradovih Senju i Novom Sisku izdat će se s obzirom na njihovo sadanje nutarnje uredjenje posebna naredba.

Obrazac I. k §. 5.

Kotar: Karlovački.

Porezna občina: Karlovac.

IZPIS

iz katastalnoga zemljištnika, izpravljena polag faktičnoga stanja posjeda godine 1875.

u j e d n o

uspjeh sravnivanja katastralnoga sa gruntovnim operatom po smislu §. 13. zakona od 16. rujna 1876.

Izpis iz katastralnoga zemljištnika polag faktičnoga stanja godine 1875.							
Naziv rudine	Katastralni broj	Ime posjednika	mjesto	kućni broj	težatba	površina po 1600 [] hvatih	
						jutra	[] hvat.
1	2	3	4	5	6	7	8

Sravnivanjem gruntovnice pronadjeno.		Opazke učinjene prigodom gruntovnoga sravnjivanja:
Mjestopisni broj gruntovni	Gruntovni napisnik	
9	10	11

*

Obrazac II. k §. 7.

Kotar: Karlovački.

Porezna obćina: Karlovac.

P O P I S

česticah gruntovnih, koje nisu unešene u katastar, i katastralnih, koje nisu upisane u gruntovnici.

Broj česticah		Broj česticah	
neunešenih u katastar	neunešenih u gruntovnicu	neunešenih u katastar	neunešenih u gruntovnicu

Obrazac III. k §. 7.

Kotar: Čabarski.

Porezna občina: Geroro.

POPIS

čestica, glede kojih istovjetnost nije se mogla ustanoviti sravnjivanjem gruntovnoga sa katastralnim operatom.

Broj gruntovne čestice	Opazka učinjena prigodom sravnivanja	Broj gruntovne čestice	Opazka učinjena prigodom sravnivanja.
18	u katastar ih je više unešeno, a mjera površine je manja.		
33	mjera površine se neslaže.		
92	u katastar je dvostruko veća čestica unešena.		

Obrazac IV. k §. 9.

Kotar: Delnički.

Porezna obćina: Delnice.

Popis gruntovnih česticah,

koj će služiti za podlogu reambulacije u smislu §. 9. naredbe od 24. prosinca 1876. br. 5715.

Broj gruntovne čestice i težatba	Gruntovni razpisnik	Nazivno ime čestice	Ime vlastnika	Prebivališta mjesto, kuće broj	Katastralni broj	Opazke povjerenstva
1 oranica	15	krč	Ivan Stefančić	Delnice 15	3 4 5	grunt. čestica je u tri diela razkomadana
2 vinograd	18	ledina	Franjo Gašparac	Delnice 22	5	
3 oranica	22	„	Ivan Sekulić	Delnice 25	16 17	u katastru je oranica i livada

Obrazac V. k §. 12.

Kotar: Delnički.
Porezna obćina: Delnice.

Razpravni zapisnik

spisan u uredu obćinskoga poglavarstva u Delnicah u izpravnom postupku, povedenu u smislu §. 14. zakona od 16. rujna 1876. o sastavljanju gruntovničkih uložakah

dne 15. veljače 1877.

Prisutni:

Kr. povjerenik
kr. voditelj gruntovnice
obćinski odbornik
obćinski odbornik

Pošto su u cieloj obćini sravnjivanjem sa katastralnimi česticami gruntovne čestice u sklad stavljene, prelazi povjerenstvo na primanje prijavah za izpravak upisah vlastnikah.

Nakon pročitanja odnosnih gruntovnih zapisnikah strankam, bijahu učinjene sliedeće prijave:

1. Pristupi Ivan Kauzlarić i moli, da se u gruntovnom zapisniku 4. briše pogrješno upisana kućna zadruga Kauzlarić, koja za vrieme osnutka grunt. zapisnikah nije postojala, i da se upiše kao samovlastnik prijavitelj, koj je u pomenuto doba kao samovlastnik ove nekretnine posjedovao.

Podpis.

na 1.

Vidiv uredovnu potvrdu obćinskoga poglavarstva i preslušav obćinske pouzdanike kao i prisutne susjede N. N. i N. N., koji potvrdjuju istinitost prijavljenih navodah, zaključi povjerenik izpravku mjesta dati — i zato se ta odluka povjerenika ima unesti u posebni popis VI.

2. Ivan Rački javlja, da su se članovi kućne zadruge Rački br. 6. medju-

sobno potajno podielili, i predloživ diobnu izpravu po podžupaniji delničkoj odobrenu, moli, da se upis vlastnikah grunt. zapisnika br. 19. u tom smislu izpravi.

Podpis.

na 2.

Na temelju predložene diobne izprave odluči povjerenik, mjesta dati zamoljenom izpravku i zato se odluka povjerenika unaša u popis VI.

3. Pristupi Antun Antonić i moli, da se u grunt. zap. br. 40. briše pogrješno upisani vlastnik Ivan Antonić i upiše ostavina pokojnoga mu otca Lovre Antonića, jer je u vrieme lokalizacije ostavina bila ležeća i dan danas razpravljena nije.

Podpis.

na 3.

Pošto je svjedočbom razpravne oblasti, koju si je povjerenik kratkim putem pribavio, dokazano, da je Lovro Antonić umro god. 1854., dakle prije predaje gruntovnih zapisnikah gruntovnim oblastim, i da njegova ostavina još sveudilj uručena nije, povjerenik odluči izpravku mjesta dati, i zato se unaša ta odluka u popis VI.

4. Pristupiše Ivan i Josip Gašparac i mole, da se u grunt. zapisniku br. 25. briše pogrješno kao vlastnica upisana ostavina pokojnog im otca Matije Gašparca i upišu prijavitelji kao nerazdieljeni suvlastnici s razloga, što im je otac umro godine 1850. i što su iste godine stupili u nerazdieljeni posjed ostavine, u kojem su se nalazili i u vrieme lokalizacije.

Podpis.

na 4.

Pošto je pridonešenom svjedočbom

župnog ureda dan preminuća pokojnog Matije Gašparca konstatovan i izjavom obćinskih odbornikah ostali navodi prijavitelja potvrdjeni, zaključi povjerenik izpravku mjesta dati i unaša se ta odluka u popis VI.

5. Pristupi Juraj Petranović i moli, da se čestica br. 350., koju je on već u vrieme lokalizacije faktično posjedovao odpiše u grunt. zap. br. 32. gdje je na ime Grge Štimca pogrješno upisana, i da se u njegov grunt. zapisnik br. 42. pripiše.

Podpis.

na 5.

Pozvan Grga Štimac potvrdjuje po prijavitelju navedenu okolnost i privoljuje na izpravak.

Dočim obćinski odbornici prijavljeni izpravak potvrdjuju i čestica obterećena nije, zaključi povjerenik izpravak dozvoliti i upisati odluku u popis VI.

6. Pristupi Andro Klepac i moli, da se čest br. 87. pogrješno unešena na ime Jure Štajdahara u grunt. zap. 19. odpiše, i pošto je on takovu u vrieme lokalizacije faktično posjedovao, kao što ju i sada posjeduje, da se na njegovo ime u njegov grunt. zap. br. 29. pripiše.

Podpis.

na 6.

Pozvani Juraj Štajdahar, protivi se zamoljenom izpravku i zato zaključi povjerenik zabilježiti prepornost, u koju se svrhu ta odluka unosi u popis VI.

7. Pristupi Josip Grbac i moli, da se čestica br. 518., koju je on već u vriemena lokalizaciji posjedovao, i još sada faktično posjeduje, odpiše u zap. br. 52. gdje je na ime Jurja Gašparca pogrješno

upisana, a osim toga na korist Ivana Gašparovića pogrješno obterećena — i pripiše beztere tno u njegov zemljištnik br. 44.

Podpis.

na 7.

Pristupivši Juraj Gašparac privoljuje u izpravak i odnosni odpis, i isto tako uknjiženi vjerovnik Ivan Gašparović, da se čestica bez prenosa njegova tereta odpisati može, i dočim su odbornici navedene okolnosti potvrdili, zaključuje povjerenik putem izpravka, bez prenosa tereta, traženi odpis dozvoliti, u koju svrhu se unaša odluka u popis VI.

8. Pristupi Lovro Večerina i moli, da se odpiše posebina br. 937. iz grunt. nap. br. 24. Ivana Štimca, dočim je tamo pogrješno unešena, jer ju je on i u vrieme lokalizacije posjedovao, kao što ju i sada posjeduje, i da se bezteretno upiše u njegov grunt. nap. br. 64.

Podpis.

na 8.

Pošto se preslušani uknjiženi vjerovnik Luka Grbac protivi bezteretna odpisa, a ostale okolnosti su po odbornicih potvrdjene i Ivan Štimac privoljuje uz izpravak, zaključi povjerenik putem izpravka odpis sa prenosom tereta, kao uzgrednu hipoteku i zaporkom prepornosti dozvoliti, a odluka unaša se u popis VI.

Nastavljeno dne 16. veljače 1877. i t. d.

Obrazac VI. k §. 13.

Kotar: Delnički.

Porezna obćina: Delnice.

Popis

promjenah, koje se usljed izvidah obavljenih u smislu §. 14. zakona od 16. rujna 1876. u gruntovnih zapisnicih udjelotvoriti imaju.

Sadanje gruntovno stanje						P r o-
tekući broj razpravnog zapisnika	broj gruntovnog zapisnika	mjestopisni broj gruntovni	**Ime vlastnika**	mjesto	kuće broj	Ime prijavitelja
1	4	svi	Kauzlarić, kućna zadruga	Delnice	12	Ivan Kauzlarić
2	19	svi	Rački, kućna zadruga	„	6	Ivan Rački
3	40	svi	Ivan Antonić	„	20	Antun Antonić
4	25	svi	ostavina Matije Gasparca	„	2	Ivan i Josip Gašparac
5	32	350	Grga Stimac	„	15	Juraj Petranović
6	19	87	Juraj Stajdahar	„	18	Andro Klepac
7	52	518	Juraj Gašparac	„	23	Josip Grbac
8	24	937	Ivan Štimac	„	42	Lovro Večerina

m j e n e
Odluka povjerenika.
kućna zadruga ima se brisati i upisat samovlastnikom „Ivan Kauzlarić oženjen sa Marijom rodjenom Grbac“
kućna zadruga ima se brisati, i na temelju diobne izprave od 15. travnja 1875. imaju se odpisati čestice 12. 200. 300. 890. i pripisati na Andriju Račkoga u novi grunt. zap., — čestice 309. 412. itd. na Petra Račkoga u novi grunt. zapis., a ostale čestice ostanu u grunt. zap. 19. na ime Ivana Račkoga.
Ima se prisati pogrješno unešen vlastnik, Ivan Antonić i upisati „ostavina Lovre Antonića“
Ima se brisati pogrješno unešena ostavina Matije Gašparca i upisati „Ivan i Josip Gašparac kao nerazdieljeni suvlastnici.
Ima se čestica br. 350. odpisati u grunt. zap. 32. i pripisati u grunt. zap. prijaviteljev broj 42.
Pošto Juraj Stajdahar neprivoljuje u traženi izpravak, ima se (§. 15. zak.) ubilježiti u grunt. zap. 19. prepornost vlastničtva čestice 87.
Ima se čestica 518. odpisati u grunt. zap. br. 52. i bezteretno pripisati u grunt. zapis. 44. na ime prijavitelja.
Ima se čestica broj 937. odpisati u grunt. nap. 24. i prepisati na ime prijavitelja u grunt. zap. 64. prenosom uknjižene na korist Luke Grbca tražbine od 250 for. s. p. kao uzgredna hipoteka, uz zabilježbu prepornosti uknjižbe (§. 11. naredbe).

Obrazac VII. k §. 17.

Gruntovni uložak 5.

Porezna obćina: Granešina.
Miroševac.

A.
Posjedovnica.

Broj tekući	Broj mjestopisni	Broj katastralni	Označenje nekretnine	Katastralna mjera ral po 1600 [] hvat.	Katastralna mjera [] hvati	Katastralna mjera hektar	Katastralna mjera ar	Opazka
			I. Jedno urbarsko selište					
1	403	215	Kuća br. 16. sa štalom i dvorištem u selu	—	135			
		216	Vrt kod kuće u Selu	—	800			
		217	Pašinac sa kućom u Selu . .	—	198			
2	302	134	Oranica Ledina u Nadselu . .	1	270			
3	337	154	Oranica Umejčina u Slanovcu .	1	300			
		155	Pašnjak Kod Puta u Bregu . .	—	57			
4	420	238	Vinograd Rebar u Bregu . .	—	300			
		239	Pašinac Rebar u Bregu . . .	—	250			
			itd. do 30.					
			U obćini Čućerje					
31	999	1012	Oranica Pusta Draga na Rebru	—	240			
32	1000	1022	Šuma Bukovje	3	500			
33	1300	1315	Senokoša Nad Vrhom	—	600			
			II. Gradjansko zemljište.					
1	15	18	Kuća br 15. sa dvorištem . .	—	120			
2	19	20	Vrt kod kuće	—	300			
		22	Oranica kod kuće	—	500			
			III. Gradjansko zemljište.					
1	215	232	Vinograd Nad Vrhom	—	350			B. 8.

Broj			Označenje nekretnine	Katastralna miera				Opazka
tekući	mjestoputni	katastralni		ral po 1600 [] hvat.	[] hvati	hektar	ar	
			IV. Slobodna zemljišta.					
1	320	333	Vinograd u Fraterščini . . .	—	315			
2	322	334	Sjenokoša u Fraterščini . . .	—	480			
			V. Exemcionalna naselbina.					
1	415	420	Kuća br. 20 sa dvorištem . .	—	200			
2	530	430	Oranica na Poležičku	1	200			
3	600	603	Sjenokoša Kranjica . . . . . itd.	—	800			
			Krčevine.					
1	219	200	+ Oranica Vrti u Miroševcu .	—	340			
2	200	209	+ Pašnjak Vrti u Mirševcu. .	—	400			
			Gorno zemljište.					
1	301	302	+ Vinograd u Vučetinu . . .	—	300			
			Činženo zemljište.					
1	415	417	+ Vinograd Na Vrhu . . .	—	200			
			Izvanselištna zemljišta.					
1	552	554	+ Vinograd Za Vrhom . . .	—	150			
		557	+ Pašnjak Za Vrhom . . .	—	80			

Obrazac VIII. k §. 17. **Porezna obćina: Završje.**

Posjedovnica.

Spada ka gruntovnom tielu: Plemićko dobro Brod.
U gruntovnom uložku: 18.
Porezna obćina: Brod.
Kotar: Delnički.

Broj			Označenje nekretnine	Katastralna izmjera				Opazka
tekući	mjestopisni	katastralni		ral po 1600 □ hv.	□ hv.	hektar	ar	
1	217	312	Oranica Jarak u Brdih . .	2	500	—	—	—
2	319	415	Sjenokoša Ledina u Brdih .	1	200	—	—	—
3	419	503	Vinograd Rebar na Delcih .	—	600	—	—	—
4	515	702	Šuma Na Velikom Bregu .	40	—	—	—	—

Obrazac IX. k §. 17.

Grad: Bakar.

A.

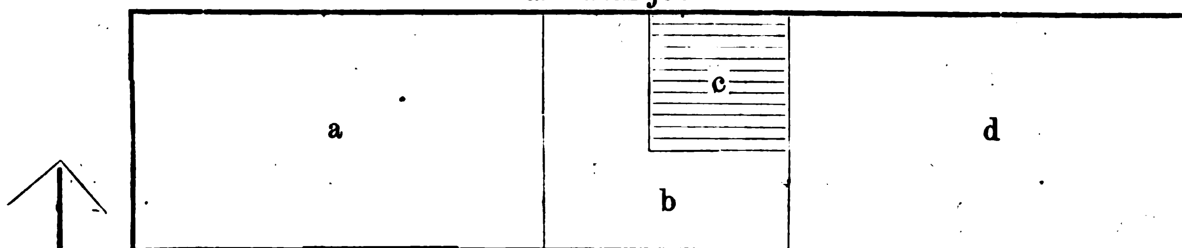
Gruntovni uložak 15.

Broj			Označenje nekretnine	Katastralna mjera	
tekući	mjesto-pisni	kata-stralni		[] hvati	ar
1	20	30	Kuća broj 9. kraj mora	150	—

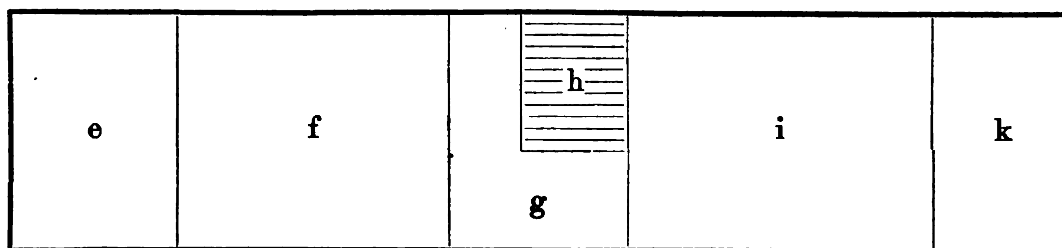
Dielovi ove kuće u odozdol nalazećem se nacrtu naznačeni, upisani su u uložcih br. 16. 17.

Nacrt kuće broj 9. u Bakru.

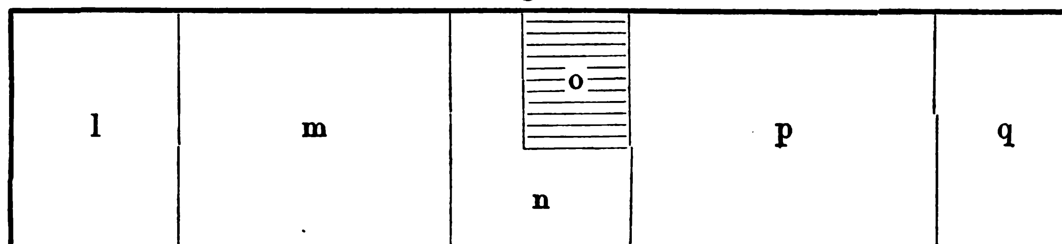
Razi zemlje:

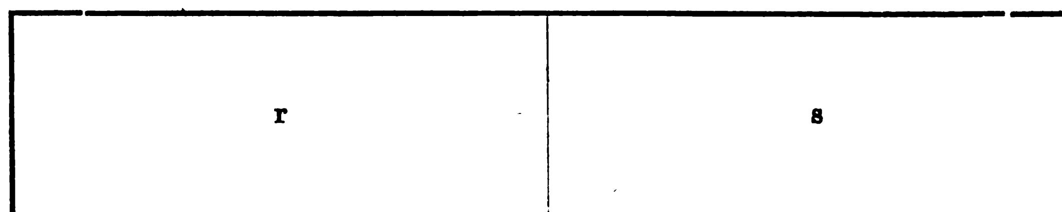
Prvi kat:

Drugi kat:

Tavan:

A.

Grad: Bakar. **Uložak br. 16.**

Posjedovnica.

Prvi dio kuće br. 9.

Narisane u uložku br. 15.

Prvi dio kuće sastoji:

1. Iz cielog I. kata, sastojećeg iz sobah i. k. kuhinje f. zahoda e.
2. Iz kleti a. razi zemlje.
3. Iz tavana r.
4. Ulaz i prolazi b. g. n. kao i stube c. h. o. su zajednički sa II. dielom (uložak 17.)

A.

Grad: Bakar. **Uložak hr. 17.**

Posjedovnica.

Drugi dio kuće br. 9.

Narisane u uložku br. 15.

Drugi dio kuće sastoji:

1. iz cielog II. kata, sastojećega iz sobah p. q. kuhinje m. zahoda l.

2. Iz kleti d. razi zemlje.

3. Iz tavana s

4. Ulaz i prolazi b. g. n. kao i stube c. h. o. su zajedničke sa I. dielom (uložak 16.).

Obrazac X. k §. 18.

Porezna obćina: Draga. **Gruntovni uložak 5.**

B.

Vlastovnica.

Tek. broj	Upisi vlastničtva	Opazka
1	Iz grunt. napis. br. 5. prenešen vlastnik Kopajtić Joso Stankov oženjen sa Marijom Rožić **ili** Iz grunt. napis. 10 prenešeno Prim. 15. travnja 1867. br. 813. Kupovnina fr. 400. Na temelju kupoprodajnog ugovora od 21. siečnja 1867. uknjižuje se pravo vlastničtva na A. za korist Juraja Smokvine Antonova	Prodaja 2
2	Prim. 10. ožujka 1877. br. 793. Odluka od 15. ožujka 1877. Kupovnina for. 450. Na temelju ugovora od 5. ožujka 1877. uknjižuje se pravo vlastničtva na A za korist: Luke Perića Josipova.	
3 4	Prim. 18. lipnja 1877. br. 2300. Odluka od 24. lipnja 1877. Na temelju uručbene izprave od 15. svibnja 1877. br. 1400. uknjižuje se pravo vlastničtva na A na korist: Stiepana Smokvine na polovicu Ivanice Smokvina na polovicu	Prodaja 5—7

Tek. broj	Upisi vlastničtva	Opazka
     5 6 7	Prim. 4. kolovoza 1877. br. 4000. Odluka od 10. kolovoza 1877. Kupovnina for. 600 Na temelju kupoprodajnog ugovora od 1. kolovoza 1877. uknjižuju se kao vlastnici na jednake dielove: Ivan Lončarić Stipanov Lovro Stiglić Grgin Marija Dobrila Josipova	
    8	Prim. 9. rujna 1877. br. 5012. Odluka od 12. rujna 1877. Kupovnina 50 for. Na temelju ugovora od 30. kolovoza 1877. odpisuje se iz A čestica kat. br. 232 — i pripisuje se na ime kupca Ivana Katinčića u uložak 12. A. 32.	

Obrazac XI. k §. 19.

Porezna občina: Draga. **Gruntovni uložak 5.**

C.

Teretovnica.

Redni broj	Upis teretah	Iznos for.	Iznos nč.	Opazka
1	Iz grunt. napisnika br. 4. prenešeni tereti: Prvenstvo od 15. travnja 1838. Uslied sudbenoga naloga od 17. ožujka 1862. br. 540. prenaša se na teret nepokretnosti A. na temelju obveznice od 10. veljače 1838. uknjižena tražbina od forintah tri sto petdeset sa 5% kamati od 10. veljače 1838. s prvenstvom od petnajstoga travnja godine hiljadu osam sto trideset osme, na korist: Grge Klepca iz Čabra.	350	—	
2	Pr. 18. lipnja 1872. br. 840. Odluka od 26. lipnja 1872. Na temelju obveznice od 14. ožujka 1871. uknjiženo pravo zaloga na A. za forintah dvie sto sa 5% kamati od 10. ožujka 1871. tekućimi na korist: Jurja Šebalja iz Gerova	200	—	Brisano 3.
3	Prim. 12. travnja 1877. br. 315. Odluka od 16. travnja 1877. Na temelju namire od 10. veljače 1877. uknjižuje se brisanje tražbine pod 2	—	—	Brisanje na 2.

Redni broj	Upis teretah	Iznos for.	Iznos nč.	Opazka
4	Prim. 12. srpnja 1877. br. 4000. Odluka od 16. srpnja 1877. Na temelju obveznice od 14. lipnja 1877. predbilježuje se pravo zaloga za glavnicu od tri sto petdeset for. sa 5% kamati od 14 lipnja 1877. tekućimi na korist: Grge Brozniéa iz Bakra.	350	—	Uknjižba 5
5	Prim. 20. kolovoza 1877. br. 4900. Na temelju očitovanja od 25. srpnja 1877. uknjižuje se pravo zaloga za predbilježenu tražbinu sp. pod 4.	—	—	na 4.

Obrazac XII. k §. 22.

Kotar: Bakarski.

Registar česticah,

unešenih u gruntovnu knjigu porezne obćine

D r a g a.

Katastralni broj	Unešen u gruntovničkom uložku	Katastralni broj	Unešen u gruntovničkom uložku
1	20		
2	4		
3	1		
4	16		
5	8		
6	27 12 102		
7	8		
8	27		
9	90 45		
10	17		
11	22 150		
12	43		
13	57 202		
14	37		
15	44		

Obrazac XIII. k §. 23.

Kotar: Bakarski.

Alfabetički imenik

posjednikah i inih osobah, na korist ili teret kojih su upisana stvarna prava u gruntovnici porezne obćine

B a k a r.

Ime posjednikah i uknjiženih ovlašćenikah	Broj knjige i uložka posiedovnice	Broj knjige i uložka teretovnice
Arbanas Juraj Divjaki br. 15.	Knjiga I. uložak 4.	—
Bernetić Stjepan Jelenje br. 20.	—	Knjiga II. uložak 15.
Čabrian Franjo Grobnik br. 17.	III. / 115	II. / 17
Davidović Milan K. Moravice br. 16.	—	IV. / 120
Eršen Jakob Draga br. 16.	II. / 7	—
Ružić Stjepan Ketine.	II. / 135	—
Sisul Ivan Bakar.	I. / 19	—
Tianić Kuzmo Kostrena S. Lucia.	—	IV. / 145

Obrazac XIV. k §. 24.

Popis

prepisah izpravah, nalazećih se u sbirki izpravah gruntovnice kr. kot. suda u sv. Ivanu.

a. stara sbirka.

Tekući broj	Ime stranakah	Oznaka izprave i broj komadah	Svezak i stavka, pod kojom se nalazi u sbirki izpravah
1	Grga Gašparac i Ivan Stanisavljević	kupoprodajni ugovor od 15. rujna 1871. 1. kom.	III. 15.
2	Josip Stefančić i Grga Rački	Obveznica od 20. srpnja 1872. vrhu 200 fr. Očitovanje od 5. kolovoza 1872. 2. kom.	V. 20.
3	Juro Arbanas i Pavao Štimac	Odstupnica od 21. rujna 1873. vrhu 500 for. 1. kom.	VII. 32.

b. nova sbirka.

Tekući broj	Ime stranakah	Oznaka izprave i broj komadah	Knjiga i stavka, pod kojom se nalazi u sbirki izpravah
1	Stefan Stefanović i Franjo Srdoz	Kupoprodajni ugovor od 10. siečnja 1877. 1 kom.	I. 20.
2	Juro Broznić i Grga Ciganić	Obveznica od 10. veljače 1877. vrhu 400 for. 1 kom.	II. 45.
3	Petar Petrović i Luka Ligatić	Mjenbeni ugovor od 20. ožujka 1877. 1 kom.	IV. 19.

Sadržaj

naredbe kr. vladnoga odjela za pravosudje od 24. prosinca 1876. br. 5715., kojom je izdan provedbeni naputak k zakonu od 16. rujna 1876. (Sbornik od g. 1876. kom. XXVII. br. 80.) o sastavljanju gruntovničkih uložakah.

Priloženi obrazci.

I. Izpis iz katastralnoga zemljištnika izpravljenoga prema faktičnom stanju posjeda godine 1875. i uspjeh sravnjivanja katastralnoga sa gruntovnim operatom (§. 5. naredbe).
II. Popis česticah gruntovnih, koje nisu unešene u katastralni operat i obratno. (§. 7. nar.).
III. Popis česticah, glede kojih istovjetnost nije se mogla ustanoviti sravnjivanjem gruntovnoga sa katastralnim operatom (§. 7. naredbe).
IV. Popis gruntovnih česticah, koj će služiti za reambulaciju na licu mjesta (§. 9. naredbe).
V. Razpravni zapisnik o izpravnom postupku (§. 12. naredbe).
VI. Popis promjenah usljed obavljenih izvidah (§. 13. naredbe).
VII. Posjedovnica (§. 17. naredbe).
VIII. Posjedovnica za sastojne dielove glavnog gruntovnog tiela.
IX. Posjedovnica za faktično razdieljene kuće, i
Posjedovnica za vlastnike dielovah kuće faktično razdieljene (§. 17. naredbe).
X. Vlastovnica (§. 18. naredbe).
XI. Teretovnica (§. 19. naredbe).
XII. Registar česticah (§. 22. naredbe).
XIII. Alfabetički imenik osobah (§. 23. nar.).
XIV. Popis prepisah uloženih u sbirku izpravah (§ 24. nar.).

Br. 3.

Naredba

kr. hrv.-slav.-dalm. vladnoga odjela za unutarnje poslove od 28. prosinca 1876. br. 24096.,

kojom se sporazumno s kr. ugar. ministrom financijah odredjuje, da globe, dosudjene po političkih oblastih za prekršje ustanovah zakona o kućarenju od 4. rujna 1852., teći imadu u ubožku zakladu dotične obćine.

Ustanova §. 20. zakona o kućarenju od 4. rujna 1852. (z. v. l. I. razdiel od godine 1853. br. 3.) glasi, da iztraga prekršajah toga zakona, a tako i kaznena osuda pripada onim oblastim, koje imadu razpravljati i kazniti dohodarstvene prekršaje, dakle financijalnim oblastim.

Dosliedno tomu ustanovljuje isti §. nadalje, da se novčane kazni, na koje tim načinom budu dotični prekršitelji osudjeni, opredielit imadu onim svrham, koje obstoje u obziru globah dohodarstvenih, dakle financijalnomu eraru.

Pošto je pak kr. ug. ministarstvo financijah naredbom svojom od 31. svibnja 1870. br. 21063., koja je 5. srpnja 1870. br. 6013. priobćena takodjer svim tada obstojavšim županijam i gradskim poglavarstvom, uputit obnašlo financijalne oblasti, da se upuštat imadu u razpravljanje i kaznenje samo onih narušajah pomenutoga zakona, koji ujedno u sebi sadržavaju i koji dohodarstveni narušaj, dočim ine vrsti narušajah istoga zakona, koji nesadržavaju u sebi nikakova dohodarstvenoga prekršaja, političke oblasti sve dotle razpravljati i kazniti imadu, dok se zakonodavnim putem nestvori nov zakon o kućarenju, to iz toga privremenoga normiranja kompetencije za razpravljanje i kaznenje pojedinih prekršajah pomenutoga zakona medju financijalnimi i političkimi oblastmi, sliedi takodjer, da samo one globe imadu pripasti financijalnomu eraru, koje dosude postupajuće u pojedinih na nje spadajućih slučajevih financijalne oblastmi, dočim globe, koje budu dosudjene po razpravljajućih političkih oblastih, pripadat imadu kao i sve ine po upravnih oblastih dosudjene redarstvene globe ubožkim zakladam dotičnih obćinah.

To tumačenje dotične ustanove pomenutogu zakona, u obziru blagajnah, u koje teći imadu po jednih i drugih oblastih dosudjene globe, prihvatilo je i kr. ministarstvo financijah glasom dopisa svoga od 4. prosinca 1876. br. 54002.

Za bana:

Jovan **Živković** s. r.

SBORNIK
ZAKONAH I NAREDABAH
valjanih za kraljevinu
HRVATSKU I SLAVONIJU.

Godina 1877.

Komad III.

Izdan i razposlan dne 6. veljače 1877.

Br. 4.

Zakon

od 29. prosinca 1876.

o proračunu za potrebštine unutarnje samouprave kraljevinah Hrvatske i Slavonije za godinu 1877.

MI FRANJO JOSIP PRVI,

po milosti božjoj cesar Austrijanski;

kralj Česki itd. i apostolski kralj kraljevinah Ugarske, Hrvatske, Slavonije i Dalmacije

potvrdjujemo predloženi Nam u osnovi po hrvatsko-slavonsko-dalmatinskomu saboru

ZAKON

o proračunu za potrebštine nutarnje samouprave kraljevinah Hrvatske i Slavonije za godinu 1877.

§. 1.

Za potrebštine nutarnje samouprave kraljevinah Hrvatske i Slavonije za godinu 1877. ustanovljuju se troškovi na 3,440.536 for., tri milijuna četiri sto četrdeset tisućah pet sto trideset šest forintih a. vr.

§. 2.

Svota ova razdieljuje se na sliedeća poglavja i naslove:

Poglavje I.

Sabor . . . . 50.000 for.

Poglavje II.

Ban i njegov bureau . . . . 38.230 for.

Poglavje III.

Odjel za unutarnje poslove:

Naslov	1.	Središnja uprava	77.103	for.
„	2.	Gradjevni odsjek	24.431	„
„	3.	Zem. računarski ured	41.611	„
„	4.	Statistički ured	4.976	„
„	5.	Zemaljski arkiv	3.349	„
„	6.	Zemaljska blagajna	12.410	„
„	7.	Političke oblasti I. molbe	388.303	„
„	8.	Zdravstvo	101.423	„
„	9.	Zemaljsko oružničtvo	246.171	„
„	10.	Zemaljske sgrade	5.100	„
„	11.	Zemaljske cesto- i vodogradjevine . .	496.184	„
„	12.	Prinosci za narodne zavode, narodno gospodarstvo i zemaljski štipendiji . . .	149.660	„
„	13.	Razne potrebe i nepredvidljivi troškovi .	9.500	„
„	14.	Mirovine	161.578	„

Poglavje IV.

Odjel za bogoštovje i nastavu.

Naslov	1.	Središnja uprava	33.327	for.
„	2.	Zemaljski prinos za vjerozakonske zavode i svrhe bogoštovne	99.294	„
„	3.	Kr. sveučilište Franje Josipa . . .	111.248	„
„	4.	Srednje učione	168.353	„
„	5.	Pučke škole	31.421	„
„	6.	Štipendija i obća obrazovališta . . .	39.889	„
„	7.	Mirovine	19.634	„

Poglavje V.

Odjel za pravosudje.

Naslov	1.	Središnja uprava	27.621	for.
„	2.	Kr. stol sedmorice . . . , . . .	51.722	„
„	3.	Kr. banski stol	123.733	„
„	4.	Kr. sudbeni stolovi	422.065	„
„	5.	Kr. kotarski sadovi	304.827	„
„	6.	Kaznione	103.702	„
„	7.	Zemaljske sgrade	25.400	„
„	8.	Mirovine	68.271	„

§. 3.

Troškovi predidućim paragrafom odobreni imadu se pokriti:

1. Vlastitimi dohodci i to:

a) odjela za unutarnje poslove sa	32.122	for.
b) odjela za bogoštovje i nastavu sa	93.299	„
c) odjela za pravosudje sa	6.299	„
2. Svotom proračunanom od 45 postotakah izravnih i neizravnih porezah i inih javnih dohodakah kraljevinah Hrvatske i Slavonije, te razvojačenih i utjelovljenih djelovah krajine i opredieljenih za troškove nutarnje samouprave istih kraljevinah sa	3,050.000	„
3. svotom iz unišlih 63% poreznih zaostatakah do godine 1867. u iznosu od	258.816	„

§. 4.

Prenašanju neima mjesta niti medju poglavji niti medju naslovi ovih troškovah; no iznimno dozvoljuje se prenašanje medju poglavja II., III., IV. i V. samo glede onih troškovah, koji su u dosadanjih proračunih za sva tri odjela kr. zemaljske vlade zajednički ustanovljeni bili.

§. 5.

Provedba ovoga zakona povjerava se banu kraljevinah Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

Dano u Beču dne dvadeset i devetoga prosinca godine hiljadu osam sto sedamdeset i šeste.

(M. P.) **Franjo Josip** s. r.

Koloman **Bedekovich** s. r.
Ivan **Mažuranić** s. r.

*

Proračun

o potrebi i pokriću unutarnje samouprave kraljevine Hrvatske i Slavonije skupa sa razvojačenom krajinom

za godinu 1877.

Glavni svotnik.

Broj tekući	Broj poglavja		Redovita potreba	Izvanredna potreba	Ukupno
			forintih austr. vriedn.		
		A. Potreba.			
1	I.	Sabor	50.000		50.000
2	II.	Ban i njegov bureau . . .	38.230		38.230
3	III.	Odjel za poslove unutarnje . .	1,372.722	349.077	1,721.799
4	IV.	„ „ bogoštovje i nastavu .	456.934	46.232	503.166
5	V.	„ „ pravosudje . . .	1,052.101	75.240	1,127.341
		Svota potrebe . .	2,969.987	470.549	3,440.536
		B. Pokriće.			
1	I.	Odjel za poslove unutarnje . .	32.122		32.122
2	II.	„ „ bogoštovje i nastavu .	93.299		93.299
3	III.	„ „ pravosudje . . .	6.299		6.299
4	IV.	45% izravnih i neizravnih porezah i drugih javnih dohodakah kraljevinah Hrvatske i Slavonije .	3,050.000		3,050.000
5		Svota iz unišlih 63% poreznih zaostatakah do godine 1867. .		258.816	258.816
		Svota pokrića . .	3,181.720	258.816	3,440.536

A. Potreba.

Poglavje I.

Sabor.

Stavka	Tekući broj stavke		Plaća	Stanarina	Ukupno
			forintih austr. vriedn.		
		Redovita potreba.			
1		Dnevnice, stanarine i putni troškovi zastupnikah, zatim troškovi saborske pisarne			50.000
2		Putni troškovi i dnevnice središnjih odborah i izbornih deputacijah za izbor saborskih zastupnikah . .			
		Skupa . .			50.000

Poglavje II.

Ban i njegov bureau.

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaća	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Redovita potreba.			
1		Plaće i stanarina:			
	1	Ban	12.000		12.000
	2	1 odsiečni savjetnik	3.000	350	3.350
	3	1 tajnik	1.600	300	1.900
	4	1 perovodja	1.200	250	1.450
	5	2 oficijala: 1 sa 1000 for. i stanarine 200 for. 1 sa 900 for. i stanarine 150 for.	1.900	350	2.250
	6	3 podvornika, medju njimi 1 vratar: 1 sa 500 for. i 80 for. stanarine 2 sa 400 for. osim vratara . .	1.300	160	1.460
		Svota plaćah i stanarinah	21.000	1410	22.410
2		Službovina:			
	1	za bana			4.000
3		Odielo:			
	1	za 2 podvornika po 40 fr. = 80 fr.			
	2	za vratara 88 for.			168
4		Uredski, pisarnički i putni troškovi			2.000
5		Pripomoći			100
6		Za razne potrebe banu na razpolaganje			10.000
		Svota . .			38.678
		Odtuda 2% u ime interkalara od stalnih berivah			448
		Ostane . .			38.230

Poglavje III.

Odjel za unutarnje poslove.

Naslov I.—14.

Svotnik.

Naslov	Tekući broj stavke		Redovito	Izvanredno	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
1		Središnja uprava	75.423	1.680	77.103
2		Gradjevni odsjek	24.431		24.431
3		Računarski ured	41.411	200	41.611
4		Statistički ured	4.976		4.976
5		Zemaljski arkiv	3.349		3.349
6		Zemaljska blagajna	11.260	1.150	12.410
7		Političke oblasti I. molbe . .	369.763	18.540	388.303
8		Zdravstvo	101.423		101.423
9		Zemaljsko oružničtvo		246.171	246.171
10		Zemaljske sgrade	5.100		5.100
11		Zemaljske cesto- i vodo-gradjevine	196.575	299.609	496.184
12		Prinosi narodnim zavodom i narodno-gospodarskim svrham, zatim zemaljski štipendiji	126.660	23.000	149.660
13		Razne potrebe i nepredvidljivi troškovi	8.450	1.050	9.500
14		Mirovine	157.730	3.848	161.578
		Skupa . .	1,126.551	595.248	1,721.799

Naslov 1. Središnja uprava.

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Redovita potreba.			
1		Plaće i stanarina:			
	1	1 odjelni predstojnik . . .	5.000	450	5.450
	2	5 odsječnih savjetnikah (medju njimi pralieěnik): 2 po 3000 for. = 6000 } i 350 for. 3 po 2600 for. = 7800 } stanarine i 1 odsječni savjetnik extra statum s berivi iz zem. odkupne zaklade	13.800	1.750	15.550
	3	6 tajnikah (medju njimi šumarski izviestitelj): 3 po 1800 for. = 5400 } i 300 for. 3 po 1600 for. = 4800 } stanarine i 1 tajnik sa berivi iz zem. odkupne zaklade.	10.200	1.800	12.000
	4	7 perovodjah (medju njimi prevoditelj): 3 po 1200 for. = 3600 fr. i 250 fr. stanarine 4 po 1000 for. = 4000 fr. i 200 fr. stanarine . . . . . . i 2 perovodje sa berivi iz zem. odkupne zaklade.	7.600	1.550	9.150
	5	Zemaljski živinar sa 1200 for. plaće i 250 for. stanarine (sada nepopunjeno).			
	6	1 ravnatelj pomoćnih uredah . .	1.600	300	1.900

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
	7	5 oficijalah:			
		3 po 1000 for. = 3000 fr. i 200 fr. stanarine 2 po 900 for. = 1800 for. i 150 fr. stanarine	4.800	900	5.700
	8	2 kamenotiskara po 500 for. plaće i 80 for. stanarine	1.000	160	1.160
	9	5 podvornikah:			
		2 po 400 for. = 800 } i 80 for. 3 po 350 for. = 1050 } stanarine	1.850	400	2.250
		Svota plaćah i stanarine	45.850	7.310	53.160
2		Službovine:			
	1	za predstojnika unutarnjega odjela			1.000
3		Odielo:			
	1	za 5 podvornikah po 5 for. . .			25
4		Pripomoći			500
5		Nadnice:			
	1	1 dnevničar po 1 for. 50 nč. na dan . . . 547 fr. 50 nč.			
	2	11 dnevničarah po 1 for. na dan . . . . 4015 fr. — nč.			
	3	9 slugah pomagačah po 75 nč. na dan . . 2238 fr. 75 nč.			
		Skupa . . 6801 fr. 25 nč.			
		ili u okrugloj svoti . .			6.801
		i 1 sluga pomagač sa berivi iz zem. odkupne zaklade.			

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince: plaće	Pojedince: stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
6		Uredski, pisarnički i putni troškovi			15.000
		Svota redovite potrebe			76.486
		Odtud 2% u ime interkalara od stalnih berivah			1.063
		Ostane . .			75.423
		Izvanredna potreba.			
7		Osobni doplatci onih činovnikah, koji su kod organizacije s manjom plaćom namješteni . .			200
8		Beriva činovnikah extra statum .	500	100	600
9		Službovni doplatci			400
10		Beriva razpoloživih činovnikah .	400	80	480
		Svota izvanredne potrebe			1.680
		Svota redovite potrebe			75.423
		Skupa . .			77.103

Naslov 2. Gradjevni odsjek.

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince: plaće	Pojedince: stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Redovita potreba.			
1		Plaće i stanarina:			
	1	1 gradjevni savjetnik . . .	2.000	300	2.300
	2	2 nadmjernika i to: 1 I. razreda sa 1800 fr. 1 II. razreda sa 1600 fr. } i 250 fr. stanarine	3.400	500	3.900
	3	4 mjernika i to: 2 I. razreda sa 1400 fr. 2 II. razreda sa 1200 fr. } i 200 fr. stanarine	5.200	800	6.000
	4	4 mjernička pristava: 2 I. razreda sa 1000 fr. 2 II. razreda sa 800 fr. } i 150 fr. stanarine	3.600	600	4.200
	5	1 oficijal	1.000	200	1.200
	6	2 pisara po 500 for. i 100 for. stanarine	1.000	200	1.200
	7	Podvornik	350	60	410
					19.210
2		Službovina gradjevnoga savjetnika			400
3		Uredski, pisarnički, putni troškovi i dnevnice			5.000
4		Pripomoći			200
5		Odjelo za podvornika			5
		Svota redovite potrebe . .			24.815
		Odtud 2% u ime interkalara od stalnih berivah			384
		Ostane . .			24.431

Naslov 3. Računarski ured.

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Redovita potreba.			
1		Plaće i stanarina:			
	1	1 računarski ravnatelj . . .	1.800	300	
	2	4 računarska savjetnika i to:			
		2 po 1400 for. } 2 po 1200 for. } i 250 for. stanarine	5.200	1.000	
	3	6 računarskih revidentah i to:			
		3 po 1100 for. } 3 po 1000 for. } i 200 for. stanarine	6.300	1.200	
	4	12 računarskih oficijalah i to:			
		6 po 900 for. } 6 po 800 for. } i 150 for. stanarine	10.200	1.800	
	5	4 računarska asistenta i to:			
		2 po 700 for. } 2 po 600 for. } i 100 for. stanarine	2.600	400	
	6	3 računarska vježbenika s pripomoćju po 400 for. i 100 for. stanarine	1.200	300	
	7	1 odpravnik	700	100	
	8	4 pisara sa 500 for. plaće i 100 for. stanarine	2.000	400	
	9	3 poslužitelja i to:			
		1 sa 400 for. } 1 sa 360 for. } 1 sa 300 for. } i stanarine 2 po 60 fr.	1.060	120	36.680

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
2		Uredski i pisarnički troškovi . .			1.500
3		Odjelo za 3 poslužitelja po 5 for. .			15
4		Pripomoći			500
5		Najmovina			2.650
6		Troškovi uprave županijskih zakladah			800
		Svota redovite potrebe . .			42.145
		Odtud 2% u ime interkalara od stalnih berivah			734
		Ostane . .			41.411
		Izvanredna potreba.			
7		Osobni doplatci onih činovnikah, koji su kod organizacije s manjom plaćom namješteni . .			200
		Svota izvanredne potrebe			200
		Svota redovite potrebe			41.411
		Skupa . .			41.611

Naslov 4. Statistički ured.

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince: plaće	Pojedince: stanarina	Ukupno
			forintih u anstr. vriedn.		
		Redovita potreba.			
1		Plaća i stanarina:			
	1	1 pristav	1.000	200	1.200
2		Nadnice:			
	1	1 dnevničar po 1 fr. 50 nč. na dan . . . 547 fr. 50 nč.			
	2	1 dnevničar po 1 fr. na dan . . . . 365 fr. — nč.			
	3	1 sluga pomagač 75 nč. na dan . . . . . 273 fr. 75 nč.			
		Skupa . . 1186 fr. 25 nč.			
		ili u okrugloj svoti . .			1.187
3		Ostali troškovi			2.613
		Ukupno . .			5.000
		Odtud 2% u ime interkalara od stalnih berivah			24
		Ostane . .			4.976

Naslov 5. Zemaljski arkiv.

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Redovita potreba.			
1		Plaće i stanarina:			
	1	Ravnatelj	1.200	200	
	2	Pristav	800	150	
	3	Pisar	500	100	
	4	Podvornik	300	60	3.310
2		Odielo za poslužitelja			5
3*		Uredske i pisarničke potrebštine .			100
		Ukupno . .			3.415
		Odtud 2% u ime interkulara od stalnih berivah			66
		Ostane . .			3.349

Naslov 6. Zemaljska blagajna.

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Redovita potreba.			
1		Plaće i stanarina:			
	1	1 zemaljski blagajnik . . .	1.600	300	
	2	1 protustavnik	1.200	250	
	3	2 pristava i to: 1 sa 1100 for., 1 sa 1000 for. i 200 for. stanarine	2.100	400	
	4	2 oficijala i to: 1 sa 900 for., 1 sa 800 for. i 150 for. stanarine	1.700	300	
	5	2 asistenta i to: 1 sa 700 for., 1 sa 600 for. i 100 for. stanarine	1.300	200	
	6	1 podvornik	400		9 750
2		Uredski i pisarnički troškovi . .			800
3		Odjelo za poslužitelja . . .			5
4		Pripomoći			100
5		Troškovi uprave županijskih zakladah			800
		Svota redovite potrebe . .			11.455
		Odtud 2% u ime interkalara od stalnih berivah			195
		Ostane . .			11.260
		Izvanredna potreba.			
6		Beriva razpoloživih činovnikah .	1.000	150	1.150
		Svota izvanredne potrebe			1.150
		Svota redovite potrebe			11.260
		Skupa . .			12.410

Naslov 7. Kr. političke oblasti 1. molbe.

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Redovita potreba.			
1		Plaće i stanarine:			
	1	8 velikih županah po 2600 fr. i 350 for. stanarine	20.800	2.800	
	2	12 podžupanah i to: 6 po 1800 for., 6 po 1600 for. } i 300 for. stanarine	20.400	3.600	
	3	20 tajnikah i to: 10 po 1400 for., 10 po 1200 for. } i 250 fr. stanarine	26.000	5.000	
	4	40 perovodjah i to: 20 po 900 for., 20 po 800 for. } i 150 for. stanarine	34.000	6.000	
	5	12 perovodnih vježbenikah po 600 fr. medju kojimi 2 tehničke struke .	7.200		
	6	40 pisarah i to: 20 po 700 for., 20 po 600 for. } i 100 for. stanarine	26.000	4.000	
	7	12 mjernikah i to: 6 I. razreda sa 1200 fr., 6 II. razreda sa 1000 fr. } i 200 fr. stanarine	13.200	2.400	
	8	12 mjerničkih pristavah i to: 8 I. razreda po 800 for., 4 II. razreda po 700 for. } i 150 fr. stanarine	9.200	1.800	

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
	9	7 nadšumarah po 1000 for. plaće i 200 for. stanarine . . .	7.000	1.400	
	10	40 liečnikah po 700 for. plaće i 200 for. stanarine	28.000	8.000	
	11	19 veterinarah po 600 for. plaće i 500 for. stanarine . . .	11.400	2.850	
	12	40 primaljah po 160 for. konvencije	6.400		
	13	20 podvornikak po 300 for. plaće i 60 for. stanarine	6.000	1.200	
	14	20 podvorničkih pomoćnikah po 250 for. plaće i 60 for. stanarine .	5.000	1.200	260.850
2		Nadnice i to:			
	1	za 50 dnevničarah po 1 fr. na dan . . . . 18300 fr.			
	2	za 20 težakah za 6 zimskih mjesecih po 50 nč. na dan 1803 fr.			20.130
3		Odjelo:			
		za 40 podvornikah po 40 for. . .			1.600
4		Pripomoći:			2.000
5		Uredski, pisarnički i putni troškovi:			
	1	Putni paušal velikih županah i podžupanah . . . . 9600 fr.			
	2	Naklade za pisarničke troškove podžupanijah i za putne troškove političkih činovnikah, mjernikah, nadšumarah, liečnikah i veterinarah . . . . 61000 fr.			70.600

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
6		Najmovine:			
		za 8 uredah i to:			
		za 2 po 800 for. . . . . . . 1600 fr. za 4 po 600 for. . . . . . . 2400 fr. za 2 po 400 for. . . . . . . 800 fr.			4.800
7		Uzdržavanje zgradah . . .			10.000
8		Uznički troškovi			1.000
9		Razni troškovi			4.000
		Svota redovite potrebe . .			374.980
		Odtud 2% u ime interkalara od stalnih berivah			5.217
		Ostane . .			369.763
		Izvanredna potreba.			
10		Osobni doplatci onih činovnikah, koji su prigodom preustrojstva s manjom plaćom namješteni . .			6.200
11		Beriva razpoloživih činovnikah .			12.340
		Svota izvanredne potrebe			18.540
		Svota redovite potrebe			369.763
		Ukupno . .			388.303

Naslov 8. Zdravstvo.

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Redovita potreba.			
1		Trošak za bolnicu u Pakracu.			
	1	Plaće i to:			
		a) ravnatelja . . . . . . 1200 for.			
		b) pomoćnika . . . . . 600 for.			
		c) svećenika . . . . . . 60 for.	1.860		
	2	Obskrba	24.000		25.860
2		Ini bolnički i obskrbni troškovi .			50.000
3		Zavodi čovječnosti:			
	1	Nahodišta i porodišta			1.000
	2	Gluhoniemih zavodi . . .			600
	3	Ludnice i to:			
		za obskrbu i liečenje umobolnih u ovozemnih i stranih ludnicah .			24.000
		Svota redovite potrebe			101.460
		Odtud 2% u ime interkalara od stalnih berivah (plaćah) . . .			37
		Ostane . .			101.423

Naslov 9. Oružničtvo.

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih austr. vriedn.		
		Izvanredna potreba.			
1	1	Plaće za častnike	7.763		
	2	Ekvivalent za sluge častnikah .	1.767		
	3	Odsječnina za konje . . .	168		
	4	Doplatak oružnički	3.485		
	5	Relutum naturalijah i fouraža .	582		
	6	Prinesak za odjeću furira i poslužnika	67		
	7	Plaće za momčad	163.700		
	8	Doplatak službovni	11.850		
	9	Doplatak za kolajne	37		
	10	Massa-paušal	16 000		
	11	Ulaganje u massu	3.600		
	12	Stanarina i noćnica	635		
	13	Putni troškovi i dnevnice . .	6.900		
	14	Premije (taglije) . . . . ,	348		
	15	Uredski i pisarnički troškovi . .	1.251		
	16	Zdravničke potrebe	100		
	17	Oružje i strieljivo	947		219.200
2	1	Ukonačenje oružanstva			30.400
		Ukupno . .			249.600
		Po odbitku 2% u ime interkalara od stalnih plaćah			3.429
		Ostane . .			246.171

Naslov 10. Zemaljske sgrade.

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince: plaće	Pojedince: stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Redovita potreba.			
1		Popravci i obično uzdržavanje zemaljskih sgradah, kao i osiguranje istih proti požaru i to:			
		Banske residencije, zemaljske nekadanje Ferićeve kuće, sveobće zemaljske bolnice (tvornice duhana) u Zagrebu, narodnoga kazališta, pakračke bolnice i pakračke zemaljske, nekadanje Althalerove kuće			3.300
2		Troškovi režije:			
	1	Čišćenje dimnjakah i zahodah u zemaljskih sgradah	300		
	2	Porez i daće za iste sgrade . .	1.500		1.800
		Svota redovite potrebe .			5.100

Naslov 11. Cesto- i vodogradjevine.

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince: plaće	Pojedince: stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		I. Cestogradjevine.			
		A) Redovita potreba.			
1		Plaće:			
	1	21 nadcestar I. razreda po 400 fr.	8.400		
	2	10 nadcestarah II. razreda po 360 fr.	3.600		
	3	136 cestarah na zem. cestah po 200 fr.	27.200		
	4	132 cestara na kot. cestah po 200 fr.	26.400		65.600
2		Zamjenbine, pripomoći i nagrade empiričkoga osoblja			1.072
3		Uredovne i pisarničke potrebštine nadcestarah	186		
4		Putni trošak nadcestarah	9.300		9.486
5		Troškovi mapiranja i trasiranja .			2.000
6		Najmovine za smještenje orudja .			1.416
7		Nabava i popravak cestogradjevnoga orudja			3.350
8		Odšteta i odkup zemljišta za proizvodišta itd.	3.360		
9		Prinos za uzdržavanje cestah i mostovah	82.933		86.293
		Svota redovite potrebe .			169.217
		Odtud 2% u ime interkalara od stalnih berivah			1.312
		Ostane . . .			167.905

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		B) Izvanredna potreba.			
10		Novogradnje zemaljskih cestah jur ugovorene			39.724
11		Izvanredne umjetne gradnje iznad 3000 for.			33.000
12		Za gradjenje novih cestah . .			216.000
13		Nabava miriametričkih, kilometričkih i podrazdielnih stupovah . .			6.885
14		Mapiranje novih cestovnih potezah			4.000
		Svota potrebe izvanredne .			299.609
		Rekapitulacija:			
		A) Redovita potreba . . .			167.905
		B) Izvanredna potreba . . .			299.609
		Skupa . . .			467.514
		II. Vodogradjevine.			
		A) Redovita potreba.			
1		Plaće:			
	1	2 riečka vidoka I. razreda po 400 fr.	800		
	2	4 „ „ II. „ „ 350 fr.	1.400		2.200
2		Uredske i pisarničke potrebštine za 6 riečkih vidokah po 3 for. 60 nč.	22		
3		Putni troškovi za 6 riečkih vidokah po 150 for.	900		922

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince: plaće	Pojedince: stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
4		Najmovina za smještenje orudja i popravak riečko-vidočkih sgradah .			392
5		Nabava i popravak orudja i spravah			500
6		Odšteta i odkup zemljišta . .			2.700
7		Prinos za uzdržavanje obalah, riekah i potokah, nasipah, micanje kućah, sagradjenje najnuždnijih čepovah i t. d.			22.000
		Svota . . .			28.714
		Odtud 2% u ime interkalara od stalnih berivah			44
		Ostane . . .			28.670
		Rekapitulacija:			
		I. Cestogradjevine			467.514
		II. Vodogradjevine			28.670
		Skupa . . .			496.184

Naslov 12. Prinos narodnim zavodom i narodno-gospodarskim svrham, zatim zemaljski štipendiji.

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u anstr. vriedn.		
		Redovita potreba.			
1		Subvencija narodnomu zemaljskomu kazalištu			32.000
2	1	Subvencija gospodarsko - šumarskoj učioni u Križevcih . . .	13.200		
	2	Predplata na štipendija za pitomce ratarnice	1.560		14.760
3		Prinos gospodarskomu družtvu u Zagrebu i Osieku			8.000
4		Za promicanje pojedinih granah domaćega gospodarstva . . .			8.000
5		Za pošumljenje Krša u Primorju .			2.000
6		Putni trošak gospodarskoga vieća .			300
7		Dnevnice i putni troškovi povjerenikah za državne izpite za samostalno vodjenje šumskoga gospodarstva			100
8		Oplemenjenje konjah:			
	1	Troškovi za uzdržavanje i nabavu pastuhah u varaždinskoj pastuharni	50.000		
	2	Putni troškovi	200		
	3	Nagrade u cekinih i kolajnah .	700		50.900

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
9		Tehnički štipendiji:			
	1	Za 4 tehnika po 500 fr. . 2000 fr.			
	2	Jedan štipendij za trgovačku struku . . . . . . 500 fr.			2.500
10		Liečnički štipendiji:			
	1	Za 5 liečnikah po 500 fr. 2500 fr.			
	2	„ 3 živinara po 300 fr. . 900 „			
	3	„ naobraženje seljačkih primaljah . . . . 800 „			4.200
11		Gospodarsko-šumarski štipendiji:			
	1	Za 3 mladića u svrhu naobraženja za učitelje križevačkoga gospodarsko-šumarskoga učilišta po 600 fr. . . . . 1800 fr.			
	2	Za 2 gospodarska i 2 šumarska štipendija učenikom polazećim gospodarsko-šumarski zavod u Križevcih po 200 fr. . . 800 „			
	3	Za naobraženje jednoga na križevačkoj ratarnici izučenoga pitomca u sirarstvu . . . . 300 „			2.900
12		Promocijalne takse, školarina i putni troškovi za gori navedene štipendiste			1.000
		Svota redovite potrebe .			126.660
		Izvanredna potreba.			
13		Trošak za podignuće ratarnice u Slavonije II. obrok			20.000
14		Prinos glasbenomu zavodu . .			3.000
		Svota izvanredne potrebe .			23.000
		Svota redovite potrebe .			126.660
		Ukupno .			149.660

Naslov 13. Ražne potrebe i nepredvidljivi troškovi.

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Redovita potreba.			
1		Popraćenički troškovi t. j. obskrba i ini troškovi, zatim dnevnice, trošarina i miljarina pratiocah .			4.000
2		Nagrade za spašenje života od pogibelji smrti			100
3		Trošak za izdavanje redarstvenoga viestnika			350
4		Za razne nepredvidljive troškove, koji nisu navedeni u nijednoj stavki drugoga kojega naslova . .			4.000
		Svota redovite potrebe .			8.450
		Izvanredna potreba.			
5		Hallska gospojinska zaklada:			
	1	Za 1 zakladnu zadušbinu sa 420 fr.	420		
	2	Za 3 obskrbna štipendija po 210 fr.	630		1.050
		Svota izvanredne potrebe .			1.050
		Svota redovite potrebe .			8.450
		Ukupno .			9.500

Naslov 14. Mirovine.

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Redovita potreba.			
1	1	Dvorska kancelarija	8.112		
	2	Zemaljska vlada	12.537		
	3	Banska vlada	1.050		
	4	C. k. namjestničtvo	3.616		
	5	Kr. namjestničko vieće . .	7.456		
	6	C. kr. županijske oblasti . . .	2.900		
	7	Županije	27.741		
	8	C. kr. kotarski uredi . . .	11.090		
	9	Županijski kotarski sudovi . .	32.069		
	10	Kaznione	2.886		
	11	Bolnica Škrljevačka	219		
	12	C. kr. redarstvo	980		
	13	Gubernium na Rieci	2.205		
	14	Gradjevne oblasti	7.495		
	15	Cestogradnje	2.147		
	16	Vodogradnje	618		
	17	Računovodstvo	12.402		
	18	Zemaljska blagajna	1.000		
	19	Gospodarsko-šumarsko učilište u Križevcih	1.140		
	20	Oružničtvo	7.983		
	21	Razvojačena i utjelovljena Krajina .	12.084		
		Svota redovite potrebe . .			157.730
		Izvanredna potreba.			
2	1	Razvojačena i utjelovljena Krajina .	3.848		
		Svota izvanredne potrebe .			3.848
		Skupa . . .			161.578

Poglavje IV.

Odjel za bogoštovje i nastavu.

Naslov I.—7.

S v o t n i k.

Naslov	Tekući broj stavke		Potreba redovita	Potreba izvanredna	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
1		Središnja uprava	33.027	300	33.327
2		Zemaljski prinos u svrhe bogoštovne	89.294	10.000	99.294
3		Kr. sveučilište Franje Josipa I. .	92.248	19.000	111.248
4		Srednja učilišta	155.345	13.008	168.353
5		Pučke škole	31.421		31.421
6		Štipendiji i obće obrazovne svrhe . .	36 889	3.000	39.889
7		Mirovine	18.710	924	19.634
		Ukupno . .	456.934	46.232	503.166

Naslov 1. Središnja uprava.

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Redovita potreba.			
1		Plaće i stanarina:			
	1	1 odjelni predstojnik . . .	4.500	450	4.950
	2	2 odsječna savjetnika: 1 sa 3000 fr., 1 sa 2600 fr. } i 350 fr. stanarine	5.600	700	6.300
	3	2 tajnika: 1 sa 1800 fr., 1 sa 1600 fr. } i 300 fr. stanarine	3.400	600	4.000
	4	2 perovodje: 1 sa 1200 fr. i 250 for. stanarine, 1 sa 1000 fr. i 200 for. stanarine	2.200	450	2.650
	5	1 pristav pomoćnih uredah . .	1.200	250	1.450
	6	3 oficijala: 1 sa 1000 fr. i 200 for. stanarine, 2 po 900 fr. = 1800 fr. i 150 fr. stanarine	2.800	500	3.300
	7	3 podvornika: 1 sa 400 for., 2 po 350 for. } i 80 for. stanarine	1.100	240	1.340
		Svota plaćah i stanarine .	20.800	3.190	23.990
2		Odielo:			
	1	Za 3 podvornika po 5 for. . .			15

15

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince: plaće	Pojedince: stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
3		Pripomoći			200
4		Nadnice:			
	1	Za 1 gimnazialn. profesora . . . . . 800 fr. — n.			
	2	Za 1 umirovljenoga ravnatelja nižih učionah . . . . 720 „ — „			
	3	Za 4 dnevničara po 1 fr. na dan . . . . 1460 „ — „			
	4	Za 3 sluge pomagače po 75 nč. na dan . . 821 „ 25 „			
		Skupa . . 3801 fr. 25 n.			
		ili u ogrugloj svoti . .			3.802
5		Uredski, pisarnički i putni troškovi			3.000
6		Najmovine			2.500
		Svota redovite potrebe			33.507
		Odtud 2% u ime interkalara od stalnih berivah			480
		Ostane . .			33.027
		Izvanredna potreba.			
7		Osobni doplatci onih činovnikah, koji su kod organizacije s manjom plaćom namješteni . .			300
		Svota izvanredne potrebe .			300
		Svota redovite potrebe .			33.027
		Skupa . .			33.327

Naslov 2. Zemaljski prinos u svrhe bogoštovne.

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Redovita potreba.			
1		Zemaljski prinos u svrhe bogoštovne crkve rimo-katoličke za pokriće manjka polag priloga A. . .	80.384		
2		Zemaljski prinos u svrhe bogoštovne crkve grčko-iztočne polag priloga B.	8.910		89.294
		Izvanredna potreba.			
3		Za nove gradjevine i ine izvanredne troškove glasom priloga A. . .			10.000
		Svota .			99.294

Prilog A.

Crkve rimokatoličke.

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih austr. vriedn.		
		A. Vjerozakonska zaklada.			
		Redovita potreba.			
1		Odšteta za emolumenta:			
	1	Župniku na Rieci za odstupljena obstojavšoj vojnoj Krajini fundacionalna zemljišta			30
2		Dotacije:			
	1	za 6 župnikah nadbiskupije zagrebačke po 315 f. 1.890 for.			
	2	za 17 kapelanah nadbiskupije zagrebačke po 200 for . . . . 3.400 „	5.290		
	3	za 3 župnika biskupije senjske po 315 for. . 945 for.			
	4	za 7 kapelanah biskupije senjske po 200 for. . 1.400 „	2.345		
	5	za svećenstvo belovarske županije .	39.631		47.266
3		Nadopunitbe:			
		A. Za više svećenstvo.			
	1	Biskupu u Križevcih . . 1.575 for.			
	2	Grčko-katoličkomu vikaru 773 „	2.348		
		B. Za manastire.			
		I. Što prosjače.			
	3	Franjevacah 180 osobah 3.963 for.			
	4	Kapucinah 44 osobe . . 1.238 „	5.201		

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		II. Za ženske manastire.			
	5	Uršulinke u Varaždinu . . .	1.260		
		C. Za niže svećenstvo.			
		a) U nadbiskupiji zagrebačkoj.			
	6	67 župnikah . . . . . 9.953 for.			
	7	21 kapelan . . . . . 2.369 „	12.322		
		b) u biskupiji senjskoj.			
	8	31 župnik . . . . . 4.707 for.			
	9	1 kapelan . . . . . 79 „	4.786		
		c) u nadbiskupiji djakovačkoj.			
	10	9 župnikah	1.162		
	11	1 kapelan	200		
		d) u biskupiji križevačkoj.			
	12	3 župnika	569		
	13	nadopunitba kongrue za uztegnuti porez	153		28 001
4		Doplatci:			
	1	Za 4 kanonika grčko-katoličkoga kaptola u Križevcih po 205 for. .	820		
	2	Za 6 kanonikah senjskoga kaptola po 300 for.	1.800		2.620
5		Svećenička obrazovališta:			
		I. Za višja svećenička obrazovališta u Beču.			
	1	Za obskrbu i stanbinu za 2 pitomca višega obrazovališta kod sv. Augustina u Beču po 700 for. . .	1.400		

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
	2	Za obskrbu i stanbinu grčko-katol. sjemeništa kod sv. Barbare u Beču za 2 pitomca po 900 for. . .	1.800		
	3	Za obskrbu i stanbinu dvojice pitomacah u Pazmaneu u Beču po 800 for.	1.600		
		II. Za sjemeništa.			
	4	Nadbiskupskomu sjemeništu u Zagrebu	8.610		
	5	Biskupskomu sjemeništu u Djakovu	6.300		
	6	Grčko-katoličkomu sjemeništu biskupije križevačke i to u ime godišnjega prinosa i podpore . . . . 2.499 for. u ime godišnjega uzdržavanja . . . . . . 1.133 „	3.632		
	7	Predstojniku franjevačkoga obrazovnoga zavoda u Kastanjevici kod Gorice za 3 klerika iz Hrvatske za svakoga na godinu 157 for. 50 novč.	473		23.815
6		Crkvene potrebe:			
		I. Stalne.			
	1	Akademičkoj crkvi u Zagrebu .	337		
	2	Župnoj crkvi u Gorici . . .	6		
	3	Župnoj crkvi u Kotarih za ulje .	5		
	4	Grčko-katoličkoj crkvi u Križevcih	168		
	5	Župnoj crkvi u Remetincih . .	4		

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		II. Promjenljive.			
	6	Za crkve stojeće pod pokroviteljstvom vjerozakonske zaklade, koje si iz vlastitih sredstvah nemogu nabaviti neobhodno potrebite crkvene stvari	133		653
7		Zaklade i štipendiji:			
	1	Manastiru Franjevacah u Požegi $2\frac{1}{2}\%$ kamate od misne zaklade sa 2710 fr. 24 konv. nov., komasirane sa ugarskom vjero - zakonskom zakladom	71		
	2	Manastiru kapucinah u Varaždinu od misne zaklade Abantijeve .	8		
	3	Križevačkomu grčko - katoličkomu kaptolu 6% kamate od glavnice od 34.781 for. $38\frac{1}{2}$ novč. komasirane s ugarskom vjerozakonskom zakladom	2.191		2.270
8		Najmovine:			
		Za stanove dušobrižnoga svećenstva povodom popravakah župničkih stanovah			30
9		Nagrade i pripomoći:			
		I. Stalne nagrade:			
	1	Njemačkomu propoviedniku u Varaždinu	105		
	2	Za nauk u kateketici na bogoslovnom zavodu u Senju . . .	300		
	3	Za župnika u Grubišnompolju .	40		

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		II. Stalne pripomoći:			
	4	Za 6 kanonikah senjskoga kaptola po 210 for.	1.260		
		III. Promjenljive pripomoći:			
	5	Svećenikom podpore . . .	4.000		5.705
10		Uzdržavanje postojećih sgradah .			10.000
11		Putni troškovi i dnevnice:			
		I. Slalni putni paušali:			
		a) Za pregledanje samostanah Franjevacah:			
	1	Predstojniku provincije sv. Križa za 5 samostanah po 12 fr. 60 nč. .	63		
	2	Predstojniku sv. Ladislava za 8 samostanah po 12 fr. 60 nč. . .	101		
	3	Predstojniku provincije sv. Ivana Kapistrana za 7 samostanah po 12 fr. 60 nč.	88		
		b) Za pregledanje samostanah kapucinah:			
	4	Predstojniku provincije sv. Stjepana za 3 samostana po 12 fr. 60 nč.	38		
		II. Promienljivi putni troškovi:			
	5	Za razne slučajeve	336		626
12		Razni troškovi			600
		B. Zaklade i prinesci u svrhe bogoštovne.			
13		Popuna kongrue župnika u Kraljevici	32		
14		" " " " Fužini .	53		85

Naslov	Tekući broj stavke		Potreba redovita	Potreba izvanredna	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
15		Zaklade:			
	1	Kaptolu senjskomu za čitanje mise polnoćnice	105		
	2	Kaptolu zagrebačkomu za uzdržavanje jedne uljenice . . .	16		
	3	Kapucinskomu samostanu u Varaždinu u ime elemozinah . .	17		
	4	Samostanu Franjevacah u Varaždinu za uzdržavanje jedne uljenice .	16		154
16		Odštete za emolumente:			
	1	Biskupu senjskomu	2.100		
	2	Biskupu djakovačkomu . . .	504		
	3	Samostanu Franjevacah na Trsatu .	306		
	4	„ kapucinah na Rieci .	192		
	5	Popuna kongrue župnika u Zažini .	27		
	6	„ „ „ „ Šišincu .	283		3.412
17		Pripomoći:			
	1	Biskupu senjskomu	6.300		
	2	„ križevačkomu . . .	2.100		
	3	Kaptolu senjskomu	2.100		
	4	Samostanu kapucinah u Karlobagu .	1.050		
	5	Kaptolu djakovačkomu za 6 kanonikah	2.835		
	6	Kaptolu modruškomu za 9 kanonikah po 300 for.	2.700		17.085
18		**C. Mirovinske pristojbe.**			1.030
		Svota redovite potrebe .			143.382
		Prema svoti redovitoga pokrića .			62.998
		pokazuje se manjak .			80.384
		Izvanredna potreba.			
19		Nove gradjevine i ini izvanredni troškovi			20.000
		Svota izvanredne potrebe .			20.000
		Prema svoti izvanrednoga pokrića .			10.000
		pokazuje se manjak .			10.000

Prilog B.

Crkve grčko-iztočne.

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince: plaće	Pojedince: stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Redovita potreba.			
1		Podpora grčko-iztočnoj crkvi . .			8.500
2		Pripomoć grčko-iztočnomu samostanu u Lepavini			210
3		Odšteta paroku grčko-iztočnoga vjeroizpovjedanja u Senju . . .			200
		Svota . .			8.910

Redovito pokriće vjerozakonske zaklade.

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince: plaće	Pojedince: stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
1		Aktivne kamate:			
	1	Od državnih obveznicah po 300 fr. .	12		
	2	Od domaćih razteretnicah 65.593 fr. 50 nč.	3.050		
	3	Od austrijskih razteretnicah 7770 fr.	349		
	4	Od privatnih obveznicah 423 for. 23½ nč.	21		3.432
2		Dohodak od nepokretnostih i koristonosnih pravah:			
	1	Od zakladnoga dobra Vukovina .	100		
	2	" " " Diankovec .	750		
	3	" manastirah Expaulinah i Exaugustinah	900		1.750
3		Najmovine:			
		Bašća u Mariji Gorici . . .	8		8
4		Ekvivalenti:			
	1	Od sgrade vila Belgrad u Cirkvenici i k njoj spadajućih vinogradah u Knežini	168		
	2	Dohodak od zaklade utemeljene po Wolfangu Walseru iz prihoda mitnice kod sv. Matije izvan Rieke	167		335
5		Paušalni prinosi od čazmanskoga kaptola: Godišnji preostatak dohodakah od ustupljenoga dobra Lepoglava			1.199

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
6		Ini prinosi:			
	1	Od sjemeništne zaklade tako zvane 3,000.000 for. konv. nov. za pitomce u višem obrazovalištu kod sv. Augustina u grčko-katoličkom središnjem sjemeništu, u Pazmaneu u Beču, zatim u franjevačkom samostanu u Kostanjevici i za ovozemna sjemeništa	21.825		
	2	Prinesci iz komasirane hrvatsko-slavonske vjerozakonske zaklade .	33.324		55.149
7		Računski i ini povratci . . .			1.122
8		Razni dohodci	3		3
		Svota redovitoga pokrića .			62.998
		Izvanredno pokriće.			
	1	Interkalarni dohodci . . .	10.000		10.000
		Svota izvanrednoga pokriće .			10.000
		Ukupno .			72.998

Naslov 3. Kr. sveučilište Franje Josipa I. u Zagrebu.

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Redovita potreba.			
1		Plaće i stanarina:			
	1	28 redovitih profesorah po 1800 fr. plaće i 350 fr. stanarine . .	50.400	9.800	
	2	4 izvanredna profesora po 1400 fr. plaće i 300 fr. stanarine . .	5.600	1.200	
	3	1 knjižničar	1.400	300	
	4	1 aktuar	1.000	200	
	5	2 pisara po 400 fr. plaće i 100 for. stanarine	800	200	
	6	petgodišnji doplatci	600		71.500
2		Osobni doplatak:			
		Za profesora Vojnovića . . .			400
3		Plaće i stanarina slugah:			
	1	1 pedel	400	150	
	2	4 podvornika po 300 for. plaće i 60 for. stanarine	1.200	240	1.990
4		Odielo:			
		Za 3 poslužnika po 40 for. . .			120
5		Nagrade stalne:			
	1	Nagrada za 1 docenta na bogoslovnom fakultetu	500		
	2	Nagrada za 2 docenta na pravo- i državoslovnom fakultetu po 300 fr.	600		
	3	Nagrada za 3 učitelja živih jezikah na mudroslovnom fakultetu po 400 fr.	1.200		
	4	Nagrada za sveučilištnoga propovjednika	500		
	5	Nagrada za rektora	500		3.300

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince: plaće	Pojedince: stanarina	Ukupno
			forintih u anstr. vriedn.		
6		Uredske i pisarničke potrebe:			
	1	Paušal za sveučilištnu pisarnu .	500		
	2	Paušal povjerenstvu za državne izpite	50		
	3	Paušal za knjižnicu	200		750
7		Potrebe teoretičke i praktičke obuke:			
	1	Dotacija za knjižnicu . . .	5.000		
	2	Za znanstvene kabinete . . .	4.000		
	3	Treći obrok za sbirku dr. Lanze .	4.666		13.666
8		Upravni troškovi:			
		Za ogriev i razsvjetu . . .			600
9		Najmovina			400
10		Razni nepredvidljivi troškovi . .			1.000
		Svota redovite potrebe . .			93.726
		Odtud 2% u ime interkalara od stalnih berivah			1.478
		Ostane . .			92.248
		Izvanredna potreba.			
11		Za aparate kemičkoga laboratorija .			9.000
12		Za priredjenje kemičkoga laboratorija			5.000
13		Izvanredni prinos knjižnici za nabavu potrebitih djelah . . .			5.000
		Svota izvanredne potrebe			19.000
		Svota redovite potrebe			92.248
		Ukupno . .			111.248

Naslov 4. Srednja učilišta.

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Redovita potreba.			
1		Plaće, stanarina i doplatci:			
	1	72 učitelja, medju njimi 6 ravnateljah gimnazijah u Zagrebu, na Rieci, u Senju, Varaždinu, Požegi i Osieku po 900 for. plaće . .	64.800		
		stanarina za 6 ravnateljah po 250 for. a za 66 učiteljah po 200 for.		14.700	
	2	7 kateketah:			
		5 po 900 for. plaće i 200 for. stanarine	4.500	1.000	
		2 po 735 for. plaće i 200 for. stanarine	1.470	400	
	3	4 suplenta po 600 for. . . .	2.400		
	4	Petgodišnji doplatci	17.000		
	5	Mjestni doplatci za 13 učiteljah gimnazije zagrebačke . . .	1.950		
	6	Desetgodišnji doplatak za 1 kateketu	210		
		Gimnazija u Karlovcu.			
	7	5 učiteljah po 900 for. . 4.500 fr.			
	8	Doplatak za ravnatelja . 200 „			
	9	1 kateketa . . . . . . 630 „			
	10	Petgodišnji doplatci . . 800 „			
		Ukupno . 6.130 fr.			
		Po odbitku pokrića iz zaklade Markezieve . . 4.515 fr.	1.615		
	11	stanarina za ravnatelja . 250 „ i 5 učiteljah po . . . 200 „		1.250	

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Realka u Belovaru:			
	12	1 ravnatelj . . . . . 900 fr.			
	13	3 učitelja po 800 fr. . . 2.400 „			
	14	1 suplent . . . . . . 480 „			
	15	Petgodišnji doplatci . . 300 „			
		Od ukupne svote . 4.080 „			
		$^1/_3$ sa	1.360		
	16	Stanarina za 3 učitelja po 80 fr. = 240 fr. $^1/_3$ sa		80	
		Pomorska učiona u Bakru:			
	17	Učitelj matematičko-nautičkih disciplinah	1.000	200	
	18	Učitelj talijanskoga jezika, zemljopisa i knjigovodstva	800	200	
	19	2 učitelja pripravnoga tečaja za pomorsku učionu u Bakru po 800 fr. plaće i 200 for. stanarice . .	1.600	400	116.935
2		Plaće slugah:			
	1	1 sa	320		
	2	2 po 300 for.	600		
	3	1 sa . . . , ...	263		
	4	1 sa	168		
	5	1 sa	126		
	6	1 na realci u Belovaru od 105 for. $^1/_3$ sa	35		1.512
3		Doplatci službovni:			
	1	Za ravnatelje na gimnaziji u Zagrebu, na Rieci, u Senju, u Varaždinu, u Požegi i Osieku po 300 fr. .	1.800		
	2	Za ravnatelja na maloj realci u Belovaru od godišnjih 200 fr. $^1/_3$ sa	66		1.866

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Izvanredna potreba.			
15		Uslied reguliranja plaćah gimnazijskih učiteljah			1.008
16		Za dogradjenje gimnaz. sgrade u Požegi			12.000
		Svota izvanredne potrebe .			13.008
		Svota redovite potrebe .			155.345
		Ukupno . . .			168 353

Naslov 5. Pučke škole.

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Redovita potreba.			
1		Plaće i stanarina:			
	1	8 županijskih školskih nadzornikah:			
		4 po 1200 fr. plaće i 200 fr. stanarine	4.800	800	
		4 po 1000 fr. plaće i 200 fr. stanarine	4.000	800	
	2	1 nadzornik za grad Zagreb, kojega plaća grad Zagreb.			
		Mužka preparandija u Zagrebu.			
	3	4 učitelja po 900 fr. plaće i 15% stanarine	3.600	540	
	4	1 kateketa sa 900 for. plaće i 15% stanarine, odbiv prinos nadbiskupa zagrebačkoga sa 525 for. . .	375	135	
		Zenska preparandija u Zagrebu.			
	5	5 učiteljah, medju njimi kateketa po 900 fr. plaće i 15% stanarine .	4.500	675	
	6	1 učiteljica	600		
		i 15% stanarine		90	
		Vježbaonica mužka u Zagrebu.			
	7	4 učitelja po 700 for. plaće i 15% stanarine	2.800	420	24.135
2		Plaće slugah:			
	1	za 2 podvornika kod preparandijah po 300 for.			600

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
3		Uredske i pisarničke potrebe:			
	1	za 8 žup. školskih nadzornikah po 40 for.	320		
	2	Preparandijam u Zagrebu . .	100		420
4		Najmovine:			
		Za žensku preparandiju u Zagrebu.			1.000
5		Potrebe teoretičke i praktičke obuke:			
	1	Za žensku preparandiju za nabavu učilah	250		
	2	Za radionicu u svrhu nabave učilah	100		
	3	Mužkoj i ženskoj preparandiji za fizikalne i lučbene pokuse . .	60		410
6		Nagrade i podpore:			
	1	Za obavljanje ravnateljskih posalah na preparandijah u Zagrebu .	400		
	2	Za učitelja glasbe na mužkoj i ženskoj preparandiji u Zagrebu po 300 for.	600		
	3	Za grčko-iztočnoga kateketu na preparandiji	50		
	4	Za učitelje, koji budu obdržavali izvanredne produžne učevne tečajeve na preparandiji . . .	200		
	5	Za učitelje gimnastike . . .	400		1.650
7		Putni troškovi i dnevnice:			
		Putni paušal za 8 žup. školskih nadzornikah po 400 for. . . .			3.200
8		Upravni troškovi:			
		Za mužku i žensku preparandiju troškovi za ogriev . . .			500
		Svota redovite potrebe .			31.915
		Odtud 2% u ime interkalara od stalnih berivah			494
		Ostane . .			31.421

Naslov 6. Štipendiji i obće obrazovne svrhe.

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Redovita potreba.			
1		Zaklade i štipendiji:			
	1	Za učiteljske pripravnike na sveučilištih u Beču, Pragu, Gradcu i Zagrebu	10.000		
	2	3 štipendija za terezijansku akademiju u Beču po . . . 525 fr. i prinos za odielo . . . 105 „	1.575 315		
	3	5 štipendijah za nautičku učionu u Bakru po 200 for	1.000		
	4	Za pripravnike pučkoga učiteljstva grčko-katoličke biskupije križevačke 2 štipendija po 210 fr. .	420		
	5	Za naobraženje domaćih umjetnikah, slikarah, kamenorezacah itd. .	900		
	6	Za nadarbene knjige za pučke učione u Zagrebu, Varaždinu i Požegi .	15		
	7	Za nadarbene knjige na pučkoj školi zagrebačkoga kotara . . .	4		14.229
2		Prinesci:			
	1	Prinos zakladi narodnih učionah za pučke škole	12.000		
	2	Prinos samostanu Uršulinkah u Varaždinu	420		
	3	Prinos za učitelja u Banoštru u Sriemu	40		
	4	Podpora družtvu sv. Jeronima za izdavanje pučkih knjigah . .	200		12.660

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
4		Substitucije:			
	1	Za prekodužna predavanja na učevnih zavodih	2.000		
	2	Za malu realku u Belovaru od 75 for. $^{1}/_{3}$ sa	25		2.025
5		Crkvene potrebe:			
	1	Dotacija gimnazijskoj crkvi sv. Lovre u Varaždinu	67		
	2	Za službu pobožnosti kroz 9 danah na slavu sv. Žavera u Varaždinu	21		
	3	Za orguljaše u gimnazijskih crkvah i za obuku u pjevanju:			
		u Zagrebu	122		
		na Rieci	100		
		u Varaždinu, Požegi i Osieku po 80 for.	240		
	4	Odšteta manastiru Franjevacah u Osieku za porabu crkvenoga ruha	50		
	5	Odšteta crkvi sirotišta u Požegi za crkveno ruho	50		
	6	Nagrade gimnazijskomu poslužniku u Varaždinu za uljenje i navijanje ure na tamošnjoj crkvi . .	40		690
6		Uredske i pisarničke potrebe:			
		a) stalne:			
	1	Gimnaziji u Zagrebu . . .	200		
	2	„ na Rieci, u Varaždinu, Požegi i Osieku po 180 for. .	720		

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih austr. vriedn.		
	3	Za gimnaziju u Senju . . .	227		
	4	Za malu realku u Belovaru za 4 učitelja po 8 fr. 40 nč. = 33 fr. 60 nč. $^1/_3$ sa	11		
	5	Za malu realku u Belovaru od 90 for. $^1/_3$ sa	30		
	6	Za pomorsku učionu u Bakru .	50		
	7	b) promienljive . . .	700		1.938
7		Potrebe teoretičke i praktičke obuke:			
	1	Stalni paušali za fizikalne pokuse, nabavu strojevah, strukovnih i nadarbenih knjigah i za manje potrebe knjižnice:			
		a) gimnaziji u Zagrebu . .	420		
		b) gimnaziji na Rieci, u Varaždinu, Požegi i Osieku po 400 for. .	1.600		
		c) gimnaziji u Karlovcu . .	200		
		d) za pomorsku učionu u Bakru .	120		
		e) gimnaziji u Senju: paušal za nadarb. knjige 60 fr. „ „ knjižnicu . . 53 „ „ „ fiz. kabinet . 52 „ „ „ prirod. kabinet 60 „	225		2.565
8		Nagrade i podpore:			
		a) stalne:			
	1	Za ekshorte na gimnaziji varaždinskoj	189		
	2	Za ekshorte na gimnaziji riečkoj, požežkoj i osiečkoj po 157 fr. 50 nč.	473		

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
	3	Za knjižničara na gimnaziji u			
		Zagrebu	120		
		Varaždinu	100		
		Rieci, Senju, Požegi i Osieku po 50 for.	200		
		Karlovcu	30		
	4	Za grčko-iztočnoga učitelja vjere na gimnaziji zagrebačkoj . . .	200		
	5	Za obuku u krasopisu na gimnaziji zagrebačkoj, riečkoj, varaždinskoj, požežkoj i osiečkoj po 100 for. .	500		
	6	Za predavanje francezkoga jezika na gimnaziji varaždinskoj . . . . . 90 fr.			
		riečkoj, požežkoj i osiečkoj po 75 fr. . . . . 225 „	315		
	7	Za predavanje talijanskoga jezika u Varaždinu . . . . . 90 fr.			
		Požegi i Osieku po 75 fr. 150 „	240		
	8	Gimnaziji u Senju: za drugoga propovjednika . . 158 fr.			
		za kateketu grčko-iztočnoga vjeroizpovjedanja . 200 „			
		za obuku u talijanskom jeziku . . . . 150 „			
		za obuku u pjevanju i glasbi . . . . 150 „			
		za obuku u krasopisu . 150 „			
		za obuku u tjelovježbi . 150 „	958		
	9	Za kateketu grčko-iztočnog vjeroizpovjedanja na maloj realci u Belovaru od 105 for. $^{1}/_{3}$ sa . .	35		
	10	Za rimokatoličkoga kateketu od 100 for. $^{1}/_{3}$ sa	33		

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
					forintih u austr. vriedn.
	11	Za nautičku učionu u Bakru pomoćnomu učitelju trgovačko-mjenbenoga i pomorskoga prava . .	640		
		pomoćnomu učitelju hrvatskoga jezika	250		
		učitelju vjeronauka . . .	180		
		poslužniku	200		
	12	b) promjenljive	1.700		6.363
9		Uzdržavanje sgradah:			
	1	Za školske sgrade			1.000
10		Putni troškovi i dnevnice:			
		Za selitbe gimnazijskih učiteljah, za podpore putovanja učiteljskih kandidatah, koji polaze sveučilišta u Beču i Pragu, za put tamo i natrag			1.000
11		Upravni troškovi:			
	1	Gimnaziji u Zagrebu, na Rieci, Senju, u Varaždinu, u Požegi i Osieku .	3.000		
	2	Za malu realku belovarsku . .	200		3.200
12		Prinos za realku u Osieku . .			15.000
13		Troškovi za primaljsku učionu .			3.420
14		Razni troškovi			200
		Svota redovite potrebe .			157.714
		Odtud 2% u ime interkalara od stalnih berivah			2.369
		Ostane . . .			155.345

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince: plaće	Pojedince: stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
3		Troškovi nabave školskih knjigah, zatim tisak strukovnih djelah za kr. šumarsko-gospodarsko učilište u Križevcih i nagrade piscem .			10.000
		Svota redovite potrebe .			36.889
		Izvanredna potreba.			
4		Matici hrvatskoj za njene literarne podhvate			2.000
5		Družtvu sv. Jerolima u Zagrebu za izdavanje pučkih spisah . .			1.000
		Svota izvanredne potrebe .			3.000
		Svota redovite potrebe .			36.889
		Ukupno . .			39.889

Naslov 7. Mirovine.

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Redovita potreba.			
1	1	Središnja uprava	1.100		
	2	Školski zavodi	10.167		
	3	Razvojačena i utjelovljena Krajina .	7.443		
		Svota redovite potrebe .			18.710
		Izvanredna potreba.			
2	1	Razvojačena i utjelovljena Krajina .			924
		Skupa . . .			19.634

Poglavje V.

Odjel za pravosudje.

Naslov I.—8.

Svotnik.

Naslov	Tekući broj stavke		Potreba redovita	Potreba izvanredna	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
1		Središnja uprava	27.621		27.621
2		Stol sedmorice	46.522	5.200	51.722
3		Banski stol	112.123	11.610	123.733
4		Sudbeni stolovi	366.895	55.170	422.065
5		Kotarski sudovi	303.567	1.260	304.827
6		Kaznione	103.702		103.702
7		Zemaljske sgrade	23.400	2.000	25.400
8		Mirovine	68.271		68.271
		Svota . .	1,052.101	75.240	1,127.341

*

Naslov 1. Središnja uprava.

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Redovita potreba.			
1		Plaće i stanarina:			
	1	1 odjelni predstojnik . . .	4.500	450	4.950
	2	1 odsječni savjetnik . . .	2.600	350	2.950
	3	2 tajnika: 1 sa 1800 for. 1 sa 1600 for. } i 300 for. stanarine	3.400	600	4.000
	4	2 perovodja: 1 sa 1200 fr. i 250 fr. stanarine . 1 sa 1000 fr. i 200 fr. stanarine .	2.200	450	2.650
	5	1 pristav pomoćnih uredah . .	1.200	250	1.450
	6	2 oficijala: 1 sa 1000 for. i 200 for. stanarine . 1 sa 900 for. i 150 for. stanarine .	1.900	350	2.250
	7	2 podvornika: 1 sa 400 for. 1 sa 350 for. } i 80 for. stanarine	750	160	910
2		Odjelo:			
	1	Za 2 podvornika po 5 for. . .			10
3		Pripomoći			200
4		Nadnice:			
	1	Za 4 dnevničara po 1 fr. na dan . . 1.460 f. — n.			
	2	Za 1 slugu pomagača po 75 nč. na dan . 273 „ 75 „			
		Skupa . 1.733 f. 75 n.			
		ili u okrugloj svoti .			1.734
5		Uredski, pisarnički i putni troškovi			3.000
6		Najmovine			1.100
7		Trošak za sbornik			2.800
		Svota .			28.004
		Odtud 2% u ime interkalara od stalnih berivah			383
		Ostane . .			27.621

Naslov 2. Kr. stol sedmorice.

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Redovita potreba.			
1		Plaće i stanarina:			
	1	Predsjednik	6.000	500	6.500
	2	7 viećnikah (medju timi predsjednik sudbenoga stola u Zagrebu): 3 po 4000 fr. = 12000 f. } i 400 fr. 4 „ 3600 fr. = 14400 f. } stanarine	26.400	2.800	29.200
	3	1 viećnički tajnik	1.600	300	1.900
	4	1 tajnički pristav	1.200	250	1.450
		Pomoćno osoblje:			
	5	1 ravnatelj pomoćnih uredah . .	1.200	250	1.450
	6	3 oficijala: 1 sa 900 fr. } i 150 fr. 2 po 800 fr. = 1600 fr. } stanarine	2.500	450	2.950
		Poslužno osoblje:			
	7	1 viećnički sluga	450	60	510
	8	1 podvornik	400	60	460
	9	1 vratar	400		400
		Skupa . .	40.150	4.670	44.820
2		Službovina:			
	1	Za predsjednika			1.000
3		Uredski i pisarnički troškovi . .			1.000
4		Odjelo za poslužno osoblje:			
	1	Za viećničkoga slugu 40 fr.			
	2	Za 1 podvornika 5 fr.			
	3	Za vratara 88 fr.			133

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince		Ukupno
			plaće	stanarina	
			forintih u austr. vriedn.		
5		Dnevnice za 1 dnevničara . .			365
6		Podpore			100
		Svota redovite potrebe			47.418
		Odtud 2% u ime interkalara od stalnih berivah			896
		Ostane . .			46.522
		Izvanredna potreba.			
7		Plaća za ona službena mjesta, koja se, kad se izprazne, više popuniti neće, i to za podpredsjednika Aleks. Šuljoka:			
	1	Plaća i doplatak	4.200	400	4.600
	2	Osobni doplatak predsjednika sudbenoga stola u Zagrebu . .			400
	3	Osobni doplatak ravnatelja pomoćnih uredah			200
		Svota izvanredne potrebe .			5.200
		Svota redovite potrebe .			46.522
		Ukupno . .			51.722

Naslov 3. Kr. banski stol.

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Redovita potreba.			
1		Plaće i stanarina:			
	1	1 predsjednik	5.000	450	5.450
	2	18 viećnikah (medju timi državni nadodvjetnik i 5 predsjednikah sudbenih stolovah i to:			
		9 po 3000 fr. = 27.000 fr. } i 350 for. 9 po 2600 fr. = 23.400 fr. } stanarine.	50.400	6.300	56.700
	3	3 viećnička tajnika:			
		1 sa 1400 fr. } 2 sa 1200 fr. } i 250 for. stanarine	3.800	750	4.550
	4	1 tajnički pristav	1.000	200	1.200
		Pomoćno osoblje:			
	5	3 pristava:			
		1 sa	1.100	200	1.300
		2 po 1000 fr. i 200 fr. stanarine .	2.000	400	2.400
	6	6 oficijalah:			
		3 po 900 fr. = 2700 fr. } i 150 forintih 3 po 800 fr. = 2400 fr. } stanarine	5.100	900	6.000
	7	2 pisara po 500 fr. i 100 fr. stanarine	1.000	200	1.200
		Poslužno osoblje:			
	8	1 viećnički sluga	450	60	510
	9	4 podvornika po 400 fr. 60 fr. stanarine	1.600	240	1.840

Stavka	Tekući broj stavka		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
	10	2 pomoćnika po 300 for. i 60 for. stanarine	600	120	720
		Skupa .	72.050	9.820	81.870
2		Službovina:			
	1	Za predsjednika kr. banskoga stola			150
3		Pripomoći i to:			
	1	Za 30 prislušnikah po 600 for. .			18.000
4		Najmovine:			
	1	Za smještenje stola sedmorice i banskoga stola . 3500 fr.			
	2	Za smještenje nadodvjetničtva . . . . . . 550 „			4.050
5		Dnevnice:			
	1	Za 8 dnevničarah po 1 for. na dan			2.920
6		Uredski, pisarnički i putni troškovi			6.000
7		Podpore			300
8		Nagrade:			
		Za obavljanje zemaljskih odvjetničkih poslovah i to:			
	1	Državnomu nadodvjetniku od godišnjih . . . . 800 fr.			
	2	Zamjeniku . . . . . . 400 „			
		Ukupno . 1200 fr.			
		1/3 na teret autonomnoga budgeta, dočim 2/3 zemaljske zaklade nose			400
9		Odjelo za sluge:			
		Za viećničkoga slugu . . . 40 fr.			
		Za 6 podvornikah po 5 fr. . 30 „			70
		Svota redovite potrebe . . .			113.760
		Odtud 2% u ime interkalara od stalnih berivah			1.637
		Ostane .			112.123

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Izvanredna potreba.			
10		Osobni doplatci:			
	1	Za predsjednika kr. banskoga stola .			250
	2	Za naslovnoga ravnatelja pomoćnih uredah			100
	3	Za viećničkoga slugu . . .			80
11		Beriva razpoloživih i pridieljenih činovnikah	4.200	180	4.380
12		Kao tangenta za odplatu duga od 80.000 for. za kupljenu kuću narodnoga doma za smještenje viših sudovah I. obrok			6.800
		Svota izvanredne potrebe .			11.610
		Svota redovite potrebe .			112.123
		Ukupno .			123.733

Naslov 4. Sudbeni stolovi.

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Redovita potreba.			
1		Plaće i stanarina:			
	1	6 predsjednikah 1 u statusu stola sedmorice, 5 u statusu banskoga stola.			
	2	35 viećnikah (medju timi i substitut državnoga nadodvjetnika i 6 državnih odvjetnikah) 17 po 1800 fr. = 30600 fr. } i 300 fr. 18 po 1600 fr. = 28800 fr. } stanarine	59.400	10.500	69.900
	3	18 viećničkih tajnikah: 9 po 1100 fr. = 9900 fr. } i 200 fr. 9 po 1000 fr. = 9000 fr. } stanarine	18.900	3.600	22.500
	4	28 pristavah: 14 po 900 fr. = 12600 fr. } i 150 fr. 14 po 800 fr. = 11200 fr. } stanarine	23.800	4.200	28.000
		Pomoćno osoblje:			
	5	6 ravnateljah pomoćnih uredah: 3 po 1100 fr. = 3300 fr. } i 200 fr. 3 po 1000 fr. = 3000 fr. } stanarine	6.300	1.200	7.500
	6	19 oficijalah: 9 po 700 fr. = 6300 fr. } i 100 fr. 10 po 600 fr. = 6000 fr. } stanarine	12.300	1.900	14.200
	7	29 pisarah po 500 fr. i 100 fr. stanarine	14.500	2.900	17.400

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
	8	6 voditeljah gruntovnice: 3 po 900 fr. = 2700 fr. / 3 po 800 fr. = 2400 fr. } i 150 fr. stanarine	5.100	900	6.000
	9	7 gruntovnih aktuarah: 3 po 700 fr. = 2100 fr. / 4 po 600 fr. = 2400 fr. } i 100 for. stanarine	4.500	700	5.200
	10	6 tamničarah po 500 for. . .	3.000		3.000
		Poslužno osoblje:			
	11	22 podvornika po 400 for. i 60 for. stanarine	8.800	1.320	10.120
	12	20 pomoćnikah po 300 fr. i 60 for. stanarine	6.000	1.200	7.200
	13	31 nadziratelj uzah po 350 fr. i 60 fr. stanarine	10.850	1.860	12.710
		Svota plaćah i stanarine .	173.450	30.280	203.730
2		Službovine:			
	1	Za 5 predsjednikah sudbenih stolovah po 300 for.			1.500
3		Najmovine u Zagrebu . . .			3.650
4		Odielo za poslužno osoblje:			
	1	Za 22 podvornika po 40 fr. 880 fr.			
	2	Za 20 pomoćnikah po 40 fr. 800 „			
	3	Za 31 nadziratelja uze po 30 for. . : . . . . 930 „			2.610
5		Uredski pisarnički i putni troškovi za sudbene stolove i gruntovnice			40.000
6		Kućne potrebe			500

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
7		Nagrade i podpore:			
	1	Stalne nagrade zdravstvenoga osoblja kod sudbenih stolovah i područne kaznione u Križevcih: a) u Zagrebu: 1 liečnik 160 fr. } 1 ranarnik 100 fr. } 260 fr. b) u Varaždinu: 1 liečnik 100 fr. c) u Osieku: 1 liečnik 120 fr. } 1 ranarnik 60 fr. } 180 fr. d) u Požegi: 1 liečnik 100 fr. c) u Belovaru: 1 liečnik 160 fr. } 1 ranarnik 100 fr. } 260 fr. f) u Vukovaru: 1 liečnik 140 fr. g) u Križevcih kod kotarskoga suda: 1 liečnik 100 fr.			1.140
	2	Podpore za osoblje sudbenih stolovah i gruntovnice . . .			1.500
	3	Nagrade za obavljanje zemaljsko-odvjetničkih posalah i to: a) državnomu odvjetniku sudbenoga stola u Zagrebu od godišnjih . 400 fr. b) i 5 državnim odvjetnikom ostalih sudbenih stolovah po 200 fr. . 1000 fr. Ukupno . 1400 fr. 1/3 sa 466 fr. 67 novč. ili .			467

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
8		Dnevnice:			
		Za 44 dnevničara			16.060
9		Uzdržavanje sgradah . . .			800
10		Troškovi za uznike i kaznene iztrage kod sudbenih stolovah . .			80.000
11		Troškovi za stražare:			
	1	Plaće uzničkih stražarah:			
		za 4 podčastnika po 250 fr. . . . . 1000 fr. za 69 stražarah po 200 fr. 13800 „	14.800		
	2	Mundura	2.447		
	3	Oružje	100		
	4	Troškovi za service	1.020		
	5	Stanarina za 13 stražarah po 42 fr. godišnjih	546		18.913
12		Razni troškovi:			
	1	Troškovi za osobe pod skrbničtvom stojeće, neimućne, mahnite i slaboumne			100
		Svota redovite potrebe . .			370.970
		Odtud 2% u ime interkalara od stalnih berivah			4.075
		Ostane . .			366.895

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Izvanredna potreba.			
13		Doplatci:			
	1	Onim činovnikom, koji su povodom preustrojstva sudstva s manjom plaćom namješteni . . .			3.200
14		Beriva razpoloživih i pridieljenih činovnikah			6.970
15		Trošak za osnivanje novih gruntovnih uložakah			30.000
16		Za dogradjenje uzah sudbenoga stola u Osieku			15.000
		Svota izvanredne potrebe .			55.170
		Svota redovite potrebe .			366.895
		Ukupno . .			422.065

Naslov 5. Kotarski sudovi.

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince: plaće	Pojedince: stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Redovita potreba.			
1		Plaće i stanarina:			
	1	37 kotarskih sudacah i to:			
		18 po 1400 fr. } od tih 33 po 250 19 po 1200 fr. } for. stanarine	48.000	8.250	56.250
	2	53 pristava i to:			
		26 po 1100 fr. } od tih 52 po 200 27 po 1000 fr. } for. stanarine	55.600	10.200	65.800
	3	37 voditeljah gruntovnice ujedno ravnateljah manipulacije i to:			
		18 po 700 fr. } 19 po 600 fr. } i po 100 fr. stanar.	24.000	3.700	27.700
	4	52 pisara po 500 fr. plaće i za 51 po 100 fr. stanarine	26.000	5.100	31.100
	5	37 podvornikah po 350 fr. plaće i za 36 po 60 fr. stanarine . .	12.950	2.160	15.110
	6	37 uzah nadzirateljah po 350 fr. .	12.950		12 950
			179.500	29.410	208.910
2		Službovine:			
	1	Za 37 kotarskih sudacah po 100 fr.			3.700
3		Dnevnice:			
	1	Za 80 dnevničarah po 1 fr. na dan			29.200
4		Odjelo za sluge:			
	1	Za 37 podvornikah po 40 fr. 1480 fr.			
	2	Za 37 uzah nadzirateljah po 30 fr. . . . . . . 1110 „			2.590
5		Uredski, pisarnički i putni troškovi i dnevnice			29.000

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince: plaće	Pojedince: stanarina	Ukupno
			forintih u anstr. vriedn.		
6		Najmovine:			
	1	Najam za uredske stanove i uzničke prostorije			9.845
7		Gradjevni troškovi:			
	1	Za razne popravke uredskih i uzničkih prostorijah			5.000
8		Troškovi za uznike i kaznene iztrage			16.000
9		Podpore:			
	1	Za svekoliko činovničko i poslužničko osoblje			3.000
10		Razni troškovi			500
		Svota redovite potrebe .			307.745
		Odtud 2% u ime interkalara od stalnih berivah			4.178
		Ostane .			303.567
		Izvanredna potreba.			
11		Osobni doplatci:			
		Onim činovnikom, koji su povodom preustrojstva sudstva s manjom plaćom namješteni			300
12		Beriva razpoloživih i pridieljenih činovnikah			960
		Svota izvanredne potrebe .			1.260
		Svota redovite potrebe .			303.567
		Ukupno .			304.827

Naslov 6. Kaznione.

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Redovita potreba.			
1		Plaće za kaznionu lepoglavsku:			
	1	Ravnatelj	1.500		
	2	Pristav	800		
	3	2 svećenika (rimo-katolički i grčko-iztočni) po 800 for. . . .	1.600		
	4	Liečnik	700		4.600
2		Uredski i putni troškovi:			
	1	Paušal ravnatelju kaznione lepoglavske	200		
	2	Trošak za tiskanice i nabavu školskih knjigah	110		
	3	Godišnji prinosak brzojavnoj postaji u Ivancu	15		
	4	Putni trošak u interesu kaznione lepoglavske	300		
	5	Putni trošak rabina	40		665
3		Nadnica za dnevničara			365
4		Pripomoći za činovnike i službenike			100
5		Nagrada za dva stražara, koji se upotrebljuju kod parnih kotlovah u kaznioni lepoglavskoj . .			100
6		Crkvene potrebštine:			
	1	Za katoličku kućnu kapelu na ulje, svieće itd.	60		
	2	Za obdržavanje službe božje grčko-iztočnoga vjeroizpovjedanja na ulje, svieće itd.	60		
	3	Za orguljaša	60		180

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
7		Zaklade:			
	1	Duhovniku u Lepoglavi za popunjenje kongrue	307		307
8		Straža u Lepoglavi:			
	1	Tamničar	500		
	2	8 desetnikah po 288 fr.	2.304		
	3	80 stražarah po 216 fr.	17.280		
	4	Odjelo za stražu	2.493		22.575
9		Potreba sigurnosti i to:			
		Za oružje, prah i olovo			120
10		Popratni troškovi za kaznenike .			200
11		Obskrba:			
	1	U Lepoglavi za 550 kaznenikah po 24 novč. na dan	48.180		
	2	U Zagrebu za 50 ženskih kaznenicah po $29^3/_4$ novč. na dan . .	5.429		
	3	U vanjskih kaznionah i to: u Ilavi, Glini, Rači, Karlovcu, Mitrovici, Osieku i Petrovaradinu . .	17.300		70.909
12		Liekovi			1.600
13		Razsvjeta			400
14		Pasivne kamate kaptolu varaždinskomu za odstupljeni samostan u Lepoglavi			1.575
15		Razni troškovi			500
		Svota redovite potrebe .			104.196
		Odtud 2% u ime interkalara od stalnih berivah			494
		Ostane . .			103.702

Naslov 7. Zemaljske sgrade (u uporabi pravosudne struke).

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Redovita potreba.			
1		Popravci i obično uzdržavanje zemaljskih sgradah i to:			
	1	Kaznione u Lepoglavi i Zagrebu, zemaljske sgrade u Požegi i Varaždinu i nekadanje kuće Gajeve .			10.000
2		Troškovi režije:			
	1	Čišćenje dimnjakah i zahodah u zemaljskih sgradah			200
3	1	V. i VI. obrok odplate zajma iz sirotinske zaklade u ukupnoj svoti od 40.000 for. u ime kupovine Gajeve kuće uz odplatu u 40 polugodišnjih obrocih i to u ime 5% kamatah 1880 for. 80 novč., u ime 3% odplate glavnice 1311 fr. 20 novč.			3.200
4	1	U ime ukamaćenja i amortizacije zajma za gradnju kuće i uzah kr. sudbenoga stola u Zagrebu . .			10.000
		Svota redovite potrebe .			23.400
		Izvanredna potreba.			
5		Za postavljenje munjovoda na sgradi kr. kaznione lepoglavske . .			2.000
		Svota izvanredne potrebe .			2.000
		Svota redovite potrebe .			23.400
		Ukupno . .			25.400

Naslov 8. Mirovine.

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Redovita potreba.			
1	1	Središnja uprava	1.640		
	2	Stol sedmorice	12.565		
	3	Banski stol	10.624		
	4	Mjenbeni sud	350		
	5	Distriktualni stol	465		
	6	Zupanijski sudbeni stolovi . .	41.979		
	7	Gruntovne oblasti	648		
		Svota .			68.271

B. Pokriće.

Poglavje I.

Odjel za unutarnje poslove.

Naslov 1—7.

S v o t n i k.

Naslov	Tekući broj stavke		Pokriće Redovito	Pokriće izvanredno	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
1		Računarski ured	800		800
2		Zemaljska blagajna	800		800
3		Političke oblasti I. molbe . .	1.030		1.030
4		Zdravstvo	9.300		9.300
5		Zemaljske sgrade	7.082		7.082
6		Prinosi narodnim zavodom i narodnogospodarskim svrham . . .	1.590		1.590
7		Razne potrebe i nepredvidljivi troškovi	11.520		11.520
		Skupa . . .	32.122		32.122

Naslov 1. Računarski ured.

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince: plaće	Pojedince: stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Redovito pokriće.			
1		Prinos iz županijskih zakladah za obavljanje računarsko-kontrolnih poslovah	800		800
		Skupa . . .	800		800

Naslov 2. Zemaljska blagajna.

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince: plaće	Pojedince: stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Redovito pokriće.			
1		Prinos iz županijskih zakladah za obavljanje blagajničkih poslovah	800		800
		Skupa . . .	800		800

Naslov 3. Političke oblasti I. molbe.

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince plaće	Pojedince stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Redovito pokriće.			
1		Najamnine:			
	1	Za županijske sgrade, upotrebljene za vojarne kr. oružničtva i to: a) u Vrbovcu . . . 250 for. b) u Kamenskom . . 180 „ c) u Novomarofu . . 150 „ d) u Begtežu . . . . 150 „	730		730
2		Za stanove u županijskih sgradah, iznajmljene obćinam ili pojedinim strankam	300		300
		Skupa	1.030		1.030

Naslov 4. Zdravstvo.

Stavka	Tekući broj stavke		Pojedince: plaće	Pojedince: stanarina	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Redovito pokriće.			
1		Aktivne kamate i odplata glavnicah na anuitete, i to:			
		Od uložene glavnice sa 10.000 for. kod milosrdne braće u Zagrebu uz odplatu u 20 polugodišnjih rokovah do konca godine 1882., i to godine 1877. u ime 6% kamatah 364 for. 70 nč. u ime 7% odplate glavnice . . . 935 for. 30 nč.			1.300
2		Povratci troškovah obskrbe pripadnikah hrvatsko-slavonskih, liečenih u javnih ovozemaljskih i stranih bolnicah			8.000
		Skupa . . .			9 300

Naslov 5. Zemaljske sgrade.

Stavka	Tekući broj stavke		Pokriće redovito	Pokriće izvanredno	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Redovito pokriće.			
1		Najamnine od zemaljskih sgradah i to:			
	1	Za sveobću zemaljsku bolnicu, sada tvornicu duhana u Zagrebu . .	7.000		
	2	Za takozvani stan upravnoga častnika u Kloštru-Ivaniću . .	82		
		Skupa . . .	7.082		7.082

Naslov 6. Prinos narodnim zavodom i narodno-gospodarkim svrham.

Stavka	Tekući broj stavka		Pokriće redovito	Pokriće izvanredno	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Redovito pokriće.			
1		Povratak predplaćenih štipendijah za pitomce na gospodarsko-šumarskom učilištu u Križevcih . . .			1.560
2		Pristojbe kandidatah za državne izpite iz šumarstva . . .			30
		Skupa . . .			1.590

Naslov 7. Razne potrebe i nepredvidljivi troškovi.

Stavka	Tekući broj stavke		Pokriće redovito	Pokriće izvanredno	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Redovito pokriće.			
1		Aktivne kamate i odplata glavnicah na anuitete, i to od predujmovah danih stradajućim žiteljem u Hrvatskoj i Slavoniji godine 1872. u ukupnoj svoti od 56.805 for. uz odplatu u polgodišnjih rokovih kroz 8½ godinah kao anuitete od pojedinih obćinah, i to u ime 6% kamatah i 9% odplate glavnice, skupa			8.520
2		Prihod dolazeći u raznih slučajnih sgodah, imenito:			
		Taksah za pokus parnih kotlovah, kamatah od glavnicah danih stradajućim god. 1873. i 1874., kamatah za uložke na neizvjestno vrieme u novčane zavode itd. itd. . .			3.000
		Skupa . . .			11.520

Poglavje II.

Odjel za bogoštovje i nastavu.

Naslov I.

Naukovna zaklada.

Stavka	Tekući broj stavke		Pokriće redovito	Pokriće izvanredno	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
		Redovito pokriće.			
1		Aktivne kamate:			
	1	Od razteretnicah	7.443		
	2	Od obveznicah sjed. državn. duga .	6		
	3	Od glavnicah sveučilištne zaklade .	18.023		25.772
2		Dohodak od nepokretnostih i koristonosnih pravah:			
		a) od naukovno-zakladnih dobarah			
	1	Kutjevo	19.826		
	2	Potočec-Ivanec	17		
		b) od naukovno-zakladnih šumah			
	3	Kutjevo	2.782		22.625
3		Školarina			3.000
4		Naukovina i upisnina:			
	1	Od sveučilištnih slušateljah . .			500
5		Prinesci:			
	1	Tangenta od nerazlučene hrvatsko-ugarske naukovne zaklade . .			16.469
6		Utržak za prodane školske knjige .			5.000
7		Računski i ini povratci			400
8		Prihod iz krajiške imovne obrazovne i odgojne zaklade . . .			19.533
		Svota redovitoga pokrića .			93.299

*

Poglavje III.

Odjel za pravosudje.

Naslov I.—4.

Svotnik.

Naslov	Tekući broj stavke		Pokriće redovito	Pokriće izvanredno	Ukupno
			forintih u austr. vriedn.		
1		Središnja uprava	800		800
2		Sudbeni stolovi	5.000		5.000
3		Kotarski sudovi	400		400
4		Zemaljske sgrade	99		99
		Svota .	6.299		6.299

Naslov 3. Središnja uprava.

Stavka	Tekući broj stavke		Ukupno forintih u austr. vriedn.
		Redovito pokriće.	
1		Utržak od razprodaje sbornika	800

Naslov 2. Sudbeni stolovi.

Stavka	Tekući broj stavke		Ukupno forintih u austr. vriedn.
		Redovito pokriće.	
1		Naknada troškovah za uznike i kaznene iztrage .	5.000

Naslov 3. Kotarski sudovi.

Stavka	Tekući broj stavke		Ukupno forintih u austr. vriedn.
		Redovito pokriće.	
1		Naknada troškovah za uznike i kaznene iztrage .	400

Naslov 4. Zemaljske sgrade.

Stavka	Tekući broj stavke		Ukupno forintih u austr. vriedn.
		Redovito pokriće.	
1		Prihod od nepokretnostih i koristonosnih pravah i to:	
	1	Za iznajmljeni podrum u zemaljskoj kući u Požegi	42
	2	Za oranicu pokraj zemaljske sgrade u Varaždinu .	57
		Skupa . .	99

Poglavje IV.

45% javnih prihodah.

Stavka	Tekući broj stavke		Ukupno forintih u austr. vriedn.
		Redovito pokriće.	
1		U ime 45% izravnih i neizravnih porezah i drugih javnih dohodakah kraljevinah Hrvatske i Slavonije	3,050.000
		Skupa . .	3,050.000

SBORNIK

ZAKONAH I NAREDABAH

valjanih za kraljevinu

HRVATSKU I SLAVONIJU.

Godina 1877.

Komad IV.

Izdan i razposlan dne 13. veljače 1877.

Br. 5.

Zakon

od 29. prosinca 1876.,

kojim se preinačuju nekoje ustanove o zadružnih odnošajih, sadržane u zakonu od 8. lipnja 1871., o promjeni nekojih administrativnih odredabah u vojnoj krajini, — valjan za utjelovljene dielove razvojačene krajine.

MI FRANJO JOSIP PRVI,

po milosti božjoj cesar Austrijanski;

kralj Česki itd. i apostolski kralj kraljevinah Ugarske, Hrvatske, Slavonije i Dalmacije

potvrdjujemo predloženi Nam u osnovi po hrvatsko-slavonsko-dalmatinskomu saboru

ZAKON

kojim se preinačuju nekoje ustanove o zadružnih odnošajih, sadržane u zakonu od 8. lipnja 1871. o promjeni nekojih administrativnih odredabah u vojnoj krajini, valjan za utjelovljene dielove razvojačene krajine.

§. 1.

Od dana, kojega ovaj zakon stupi u kriepost, nemože se više nova zadruga ustrojiti.

§. 2.

U zadrugah kod pravnih poslovah, kojimi se ima nepokretni imetak obteretiti, prodati ili zamieniti, ili inače sa sučnošću njegovom razrediti, treba da na to pristane većina svih zadružnih članovah, navršivših 18. godinu.

Uz to potrebna je i potvrda tutorstvene vlasti, ako ima osobah, stojećih pod vlašću tutora ili skrbnika; isto tako treba da su zakonito odsutni, ako se nemogu saslušati, zastupani po skrbniku, kojega imenuje obćinsko poglavarstvo.

Obćinsko poglavarstvo ima o tom bezplatno izdati posebnu izpravu.

Propisano dosada predloženje ugovorah o promjenah u zemljištnom posjedu kod upravnih oblastih u buduće odpada.

§. 3.

Od valjanosti ovoga zakona nemože već nijedan član zadruge dielom, koj bi mu iz zadružnoga imetka pripadao, ali koj mu još izlučen nije, niti medju živimi, niti za slučaj smrti razpolagati.

Za zajmove i štete učinjene po pojedinih zadrugarih, ako takova zajma ili štete neće zadruga, da na se preuzme, vlastan je vjerovnik ili oštećenik tražiti diobu po ustanovah ovoga zakona u svrhu namirenja tražbine, odnosno štete.

§. 4.

Samo onaj punoljetni i samostalni mužki ili ženski član zadruge, kojemu roditelj neživi, ili mu je inače prestao biti članom zadruge, vlastan je iskati razdiobu zadružne imovine.

Pod riečju roditelja razumieva se u ovoj ustanovi svaki srodnik uzhodne loze, bez razlike koljena, koji je član zadruge po rodu ili po osobitom ugovoru, ili po uredovnom pripisu, od nadležne oblasti učinjenom.

Štitnici i skrbnici mogu za svoje štićenike i skrbljenike tražiti diobu s važnih razlogah, uz dozvolu tutorstvene oblasti.

Bez osobita ugovora ili uredovna pripisa u zadrugu priženjeni mužki i priudati ženski članovi neimaju prava tražiti razdiobu. Nu ako se zadruga uslied molbe drugoga kojega na to ovlaštenoga zadrugara razdieli, dobivaju i oni propisani svoj dio u vlastničtvo.

§. 5.

Zadruzi ostaje na volju izstupivšemu ženskomu članu pripadši mu dio namiriti ili u naravi, ili u gotovu novcu po procjeni, ustanovljenoj prigodom diobnoga postupka.

§. 6.

Svikoliki pojedini dielovi iz nekretninah, koji po §. 6. zakona od 8. lipnja godine 1871. o promjeni nekojih administrativnih odredabah u vojnoj

krajini, na pojedine glave njegove obitelji zapadnu, imadu se u gruntovnici uredá radi kao jedna cielost upisati na ime predstavnika, kojemu je po §. 4. ovoga zakona podieljeno pravo na diobu.

§. 7.

Stega najmanje izmjere pojedinih dielovah (§. 6.) ukida se.

§. 8.

Diobu zadruge provadja uslied ustmene ili pismene molbe koje stranke, saslušav sve zadružne članove, ili njihove zastupnike odnosno skrbnike, obćinsko poglavarstvo pridruženjem potrebitih vještakah, po obstojećih propisih obzirom na načela narodno-gospodarstvena i naredbe zdravstvene i redarstvene. Ono imade ob izjavah stranakah sastaviti zapisnik, pa o dovršenoj diobi prema propisu §. 56. gruntovnoga reda izdati diobnu izpravu, ter istu s ostalimi razpravnimi spisi predložiti na potvrdu podžupaniji, koja će, izpitav i potvrdiv diobu, priobćiti diobnu izpravu gruntovnoj i poreznoj oblasti razpisa radi.

Proti odluki prve molbe pripada nezadovoljnoj stranki u roku od 30 danah utok na kr. zem. vladu.

§. 9.

Po ovom propisu imadu se na molbu diobne koje stranke uredovno provesti i potajne diobe, po strankah samovlastno učinjene. Ako je ovakova koja dioba pako izvedena nasiljem, ili unatoč uložena kod oblasti utoka, ili bez znanja pojedinoga zadrugara u njegovu ovlaštenu odsuću, na koliko u oba ova slučaja nije sliedilo naknadno privoljenje, ili ako su sirote, malodobnici ili skrbljenici prikraćeni, ili napokon, ako se u narodno-gospodarstvenom, zdravstvenom ili redarstvenom obziru pokazuju znatni manjci, imade se dioba prema zakonskim pravilom izpraviti.

One potajne diobe, koje nebudu po ovom zakonu obćinskomu poglavarstvu za uredjenje do konca prosinca 1878. prijavljene, imati će obćinsko poglavarstvo uz nadzor kr. podžupanije ureda radi urediti.

§. 10.

Kada ostane na zadružnom kućištu samo jedna obitelj ili jedna osoba, ima se zadruga prestalom smatrati.

Zadružno svojstvo ima se u tom slučaju na temelju potvrdjene po podžupaniji svjedočbe obćinskoga poglavarstva ureda radi u gruntovnici brisati i posjedstvo na ime predstavnika obitelji (§§. 4., 6.), dotično na ime posliednje one osobe upisati.

*

§. 11.

Dok neizda vlada naredbenim putem novi postupak o zadružnih diobah, ostaje dosadanji, ako naročito nije ovim zakonom promienjen, u kriepostі.

§. 12.

Ovim zakonom ukidaju se sve ustanove zakona od 8. lipnja 1871. o promjeni njekojih administrativnih uredabah u vojnoj krajini, koje s ustanovami ovoga zakona u oprieci stoje, naročito §§. 2., 3., 4. prva točka §. 6., zatim §§. 7., 10. i 12.

Gdje se u zakonu od 8. lipnja 1871. spominje „kotarska oblast“, imade se razumievati „kralj. podžupanija“, a gdje se navodi „zastupstvo obćinsko“, ima se razumievati „poglavarstvo obćinsko“.

§. 13.

Provedba ovoga zakona povjerava se banu.

Dano u Beču dne dvadeset i devetoga prosinca godine hiljadu osam sto sedamdeset i šeste.

(M. P.) **Franjo Josip** s. r.

Koloman **Bedekovich** s. r.
Ivan **Mažuranić** s. r.

Br 6.

Naredba

kr. hrv.-slav.-dalm. vladnoga odjela za unutarnje poslove od 8. siečnja 1877. br. 319.,

kojom se oglašuje obavljeno uredjenje samostalnoga magistrata za trgovištnu obćinu Ruma i odpočimanje djelovanja istoga magistrata s I. siečnjem 1877.

Na temelju naredbe od 30. listopada 1876. br. 9756. uredjen je za trgovištnu obćinu Ruma magistrat prema propisom privr. naredbe od 19. kolovoza 1851.

Dielovanje tako uredjena magistrata rumskoga, koj će političke poslove u I. molbi obavljati samostalno poput gradskih municipijah, te će podčinjen biti neposredno kr. zemaljskoj vladi, odpočima sa 1. siečnjem 1877.

Za bana:
Jovan Živković s. r.

Br. 7.

Naredba

kr. hrvatsko-slavonsko-dalmatinske zemaljske vlade od 6. veljače 1877. br. 564., (odjelah za unutarnje poslove i pravosudje),

kojom se ustanovljuje broj, sjedište, teritorialni obseg, nadležnost i broj prisežnikah mjestnih sudovah.

§. 1.

Prema ustanovam §§. 1., 2., 21. i 82. zakona od 3. listopada 1876. o mjestnih sudovih i postupku pred njimi (sbornik god. 1876. br. 87.) ustrojava se u kraljevini Hrvatskoj i Slavoniji 168 (sto šestdeset i osam) mjestnih sudovah.

§. 2.

Sjedište, teritorialni obseg, nadležnost i broj prisežnikah pojedinih mjestnih sudovah, opredieljeni su u priležećem pregledu.

§. 3.

Dan, kojega će ovi sudovi u život stupiti, ustanoviti će se naknadno.

Ivan Mažuranić s. r.

Pregled

mjestnih sudovah u kraljevini Hrvatskoj i Slavoniji.

Kr. kotarski sud ili kr. gradsko-delegovani kotarski sud	Tekući broj	Sjedište mjestnoga suda	Teritorialni obseg mjestnoga suda	Nadležnost uklopno do for.	Broj prizežnikah
Senj	1	Senj	Obćina grada Senja	100	30
Bakar	2	Bakar	Obćina grada Bakra	100	12
„	3	Čavle	„ Grobnik	30	18
„	4	Sušak	„ Trsat	60	24
„	5	Hreljin	„ Hreljin-Krasica	30	18
„	6	Kraljevica	„ Kraljevica	60	12
Novi	7	Novi	Obćina Novi	60	12
„	8	Bribir	„ Bribir	30	12
„	9	Cirkvenica	„ Cirkvenica	30	12
Čabar	10	Čabar	Obćina Čabar	30	12
„	11	Gerovo	„ Gerovo	30	12
„	12	Prezid	„ Prezid	30	8
Delnice	13	Delnice	Obćina Delnice	30	18
„	14	Brod na Kupi	„ Brod	30	18
„	15	Lokve	„ Lokve	30	12
„	16	Fužine	„ Fužine	60	18
„	17	Mrkopalj	Trgovište Mrkopalj	60	12
„	18	Ravnagora	„ Ravnagora	60	12
„	19	Skrad	Obćina Skrad	30	24
„	20	Vrbovsko	Trgovište Vrbovsko	60	12

Kr. kotarski sud ili kr. gradsko-delegovani kotarski sud	Tekući broj	Sjedište mjestnoga suda	Teritorialni obseg mjesnoga suda	Nadležnost u-klopno do for.	Broj prisežnikah
Karlovac	21	Karlovac	Obćina grada Karlovca	100	80
"	22	Banija	" Banija	60	24
"	23	Riečica	" Riečica	30	12
"	24	Draganić	" Draganić	30	18
"	25	Ozalj	" Ozalj	30	18
"	26	Ribnik	" Ribnik	30	18
"	27	Novigrad	" Novigrad	30	24
"	28	Bosiljevo	" Bosiljevo	30	18
"	29	Severin	" Severin	30	12
Jaska	30	Jaska	Obćine: Jaska, Cvetković, Domagović, Desinec, Petrovina i sveta Ana	60	30
"	31	Krašić	Obćina Krašić	30	18
"	32	Vidovina	" Vivodina	30	18
Pisarovina	33	Pisarovina	Obćine: Pisarovina, Kupinec i Dolnja Kupčina	30	24
"	34	Pokupsko	Obćina Pokupsko	30	18
Samobor	35	Samobor	Obćina trgovišta Samobor	60	24
"	36	"	" Podvrh	30	18
"	37	Kalinovica	Obćina Rakovpotok-Stupnik	30	13
Sisak	38	Sisak	Obćina grada Siska	100	40
"	39	Martinskaves	" Martinskaves	30	18
"	40	Sela	" Sela	30	18
"	41	Topolovec	" Topolovec	30	18
"	42	Kutinja	" Kutinja	60	18
"	43	Popovača	" Moslavina	30	18
Gorica	44	Velika Gorica	Obćina Velika Gorica	60	40
"	45	Odra	" Odra	30	18
"	46	Orle	" Orle	30	18

Kr. kotarski sud ili kr. gradsko-delegovani kotarski sud	Tekući broj	Sjedište mjestnoga suda	Teritorialni obseg mjestnoga suda	Nadležnost u-klopno do for.	Broj prisežnikah
Zagreb	47	Zagreb	Obćina grada Zagreba	100	200
"	48	Zaprešić	" Brdovac i Bistra	30	18
"	49	Stenjevec	" Stenjevec	30	18
"	50	Čulinac	" Sesvete	30	18
Sv. Ivan na Zelini	51	Sveti Ivan	Obćina Sv. Ivan	60	24
"	52	Dugoselo	" Dugoselo	30	18
"	53	Popovec	Obćina Popovec-Moravče	30	18
Pregrada	54	Hum	Obćina Hum	30	18
"	55	Pregrada	" Pregrada	30	18
"	56	Desinić	" Desinić	30	18
"	57	Krapinske Toplice	" Krapiske Toplice	30	18
Klanjec	58	Klanjec	Obćina Klanjec	30	18
"	59	Sela	" Sela	30	18
"	60	Kraljevec	" Kraljevec	30	18
"	61	Veliko Trgovište	" Veliko Trgovište	30	18
Krapina	62	Krapina	Obćina trgovišta Krapina	60	18
"	63	Gjurmanovec	" Gjurmanovec	30	18
"	64	Sveti Križ	" Sveti Križ	30	18
Zlatar	65	Zlatar	Obćina Zlatar	30	18
"	66	Mače	" Mače	30	12
"	67	Budinščina	" Budinščina	30	12
"	68	Bedenica	" Bedenica	30	12
Stubica	69	Stubica dolnja	Obćina Stubica gornja i dolnja	30	12
"	70	Bistrica	Obćina Bistrica	30	12

Kr. kotarski sud ili kr. gradsko-delegovani kotarski sud	Tekući broj	Sjedište mjestnoga suda	Teritorialni obseg mjestnoga suda	Nadležnost uklopno do for.	Broj prisežnikah
Ivanec	71	Ivanec	Obćina Ivanec	30	12
"	72	Bednja	" Bednja	30	12
Varaždin	73	Varaždin	Obćina grada Varaždina	100	100
"	74	Maruševec	" Maruševac	30	12
"	75	Vinica	" Vinica	30	12
"	76	Petrianec	" Petrianec	30	12
"	77	Vidovec	" Vidovec	30	12
"	78	Jalžabet	" Jalžabet	30	12
"	79	Varaždin. toplice	" Varaždinske toplice	30	12
"	80	Novi Marof	" Novi Marof	30	12
Koprivnica	81	Koprivnica	Obćina grada Koprivnice	100	50
"	82	Ludbreg	Obćina Ludbreg	30	18
"	83	Kuzminec	" Kuzminec	30	18
"	84	Peteranec	" Peteranec	30	18
"	85	Sokolovac	" Sokolovac	30	12
Križevci	86	Križevci	Obćina grada Križevci	100	40
"	87	Sudovec	" Sudovec	30	18
"	88	Sveti Petar	" Sv. Petar	30	18
"	89	Raven	" Raven	30	18
"	90	Vojakovac	" Vojakovac	30	18
"	91	Vrbovac	" Vrbovac i Rakovec	30	18
"	92	Sveti Ivan (Žabno)	" Sveti Ivan (Žabno)	30	18
	93	Farkaševac	" Farkaševac	30	12
Gjurgjevac	94	Gjurgjevac	Obćina Gjurgjevac	60	18
"	95	Novigrad	" Novigrad	30	12
"	96	Virje	" Virje	60	18
"	97	Pitomača	" Pitomača	30	18

Kr. kotarski sud ili kr. gradsko-delegovani kotarski sud	Tekući broj	Sjedište mjestnoga suda	Teritorialni obseg mjestnog suda	Nadležnost uklopno do for.	Broj prisežnikah
Belovar	98	Belovar	Obćina grada Belovara	100	12
"	99	Trojstvo	" Trojstvo	30	18
"	100	Kapela	" Kapela	30	18
"	101	Gudovac	" Gudovac	30	18
"	102	Ivanska	" Ivanska	30	18
"	103	Severin	" Severin	30	18
Čazma	104	Čazma	Obćina Čazma	30	18
"	105	Klošter-Ivanić	" Klošter Ivanić i Dubrava	30	18
"	106	Križ	" Križ	30	12
"	107	Tvrdja Ivanić	" grada Ivanića	60	16
"	108	Bregi	" Bregi	30	12
Garešnica	109	Garešnica	Obćina Garešnica	30	18
"	110	Hercegovac	" Hercegovac	30	12
"	111	Vukovje	" Vukovje	30	12
"	112	Berek	" Berek	30	12
Grubišnopolje	113	Grubišnopolje	Obćina Grubišnopolje	30	18
"	114	Rača	" Rača	30	18
"	115	Veliki Grdjevac	" Veliki Grdjevac	30	18
Daruvar	116	Daruvar	Trgovište Daruvar i vanjska obćina Daruvar	60	24
"	117	Pakrac	Trgovište Pakrac i vanjska obćina Pakrac	60	24
"	118	Uljanik	Obćina Uljanik	30	12
"	119	Bastaj	" Bastaj	30	12
"	120	Buč	" Buč	30	12

Kr. kotarski sud ili kr. gradsko-delegovani kotarski sud	Tekući broj	Sjedište mjestnoga suda	Teritorialni obseg mjestnoga suda	Nadležnost uklopno do for.	Broj prisežnikah
Požega	121	Požega	Obćina grada Požege	100	30
"	122	Velika	" Velika	30	12
"	123	Begtež	" Begtež	30	12
"	124	Brestovac	" Brestovac	30	12
"	125	Pleternica	" Pleternica	30	12
"	126	Cernik	" Cernik	60	16
Virovitica	127	Virovitica	Trgovište Virovitice i obćina Špišić-Bukovica	60	30
"	128	Lukač	Obćina Lukač	30	12
"	129	Suhopolje	" Suhopolje	30	12
Slatina	130	Slatina	Obćina Slatina	30	24
"	131	Voćin	" Voćin	30	18
"	132	Gornji Miholjac	" gornji Miholjac	30	18
Našice	133	Našice	Obćina Našice	30	18
"	134	Feričanci	" Feričanci	30	12
"	135	Orahovica	" Orahovica	30	12
Djakovo	136	Djakovo	Trgovište Djakovo i obćina vanjska Djakovo i Semeljci	60	30
"	137	Vuka	Obćina Vuka	30	12
"	138	Levanska Varoš	" Levanska Varoš	30	12
"	139	Drenje	" Drenje	30	12
Osiek	140	Osiek	Obćina grada Osieka	100	200
"	141	Čepin	" Čepin	30	18
"	142	Sarvaš	" Sarvaš	30	18
"	143	Dalj	" Dalj	60	18

Kr. kotarski sud ili kr. gradsko-delegovani kotarski sud	Tekući broj	Sjedište mjestnoga suda	Teritorialni obseg mjestnoga suda	Nadležnost uklopno do for:	Broj prisežnikah
Dolnji Miholjac	144	Dolnji Miholjac	Obćina Miholjac dolnji	30	18
„	145	Moslavina	„ Moslavina	30	18
„	146	Šlivoševci	„ Šlivoševci	30	18
Valpovo	147	Valpovo	Trgovište valpovačko i vanjska obćina Valpovo	60	18
„	148	Petrievci	Obćina Petrievci	30	12
„	149	Bizovac	„ Bizovac-Koška	30	12
Vukovar	150	Vukovar	Obćina trgovišta Vukovar	60	40
„	151	Trpinje	„ Trpinje	30	24
„	152	Gaboš	„ Gaboš	30	18
„	153	Nuštar	„ Nuštar	30	18
„	154	Sotin	„ Sotin	30	18
Ilok	155	Ilok	Obćina Ilok	60	24
„	156	Cerević	„ Cererević	30	18
Šid	157	Šid	Obćina Šid	60	24
„	158	Tovarnik	„ Tovarnik	30	24
„	159	Erdevik	„ Erdevik	30	24
„	160	Kukujevci	„ Kukujevci	30	12
Ruma	161	Ruma	Obćina trgovišta Ruma	60	40
„	162	Čalma	„ Čalma	30	18
„	163	Veliki Radinci	„ Veliki Radinci	30	18
„	164	Indjija	„ Indjija	30	18
„	165	Dobrinci	„ Dobrinci	30	18
Irig	166	Irig	Obćina Irig	60	24
„	167	Jazak	„ Jazak	30	18
„	168	Kamenica	„ Kamenica	30	18

SBORNIK
ZAKONAH I NAREDABAH
valjanih za kraljevinu
HRVATSKU I SLAVONIJU.

Godina 1877.

Komad V.

Izdan i razposlan dne 24. veljače 1877.

Br. 8.

Zakonski članak XXVII.: 1876.

zajedničkoga hrvatsko-ugarskoga sabora o mjenbenom zakonu.

(Potvrdjen 5. lipnja 1876. Proglašen u kući zastupnikah 7., a u kući velikašah 10. lipnja).

MI FRANJO JOSIP PRVI,

po milosti božjoj cesar Austrijanski,

kralj Češki itd. i apostolski kralj kraljevinah Ugarske, Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

Vjerni Velmože i zastupnici mile Nam kraljevine Ugarske i posestrimah joj kraljevinah podnesoše Nam zajedničkim sporazumkom previšnje Naše potvrde radi sliedeće:

zakonski članak

o mjenbenom zakonu.

Dio I.

O sposobnosti mjenbenoj.

§. 1.

Pasivnu mjenbenu sposobnost ima svatko, tko se pravovaljano može obvezati pogodbom.

Nepunoljetni imadu samo onda pasivnu mjenbenu sposobnost, ako obrt samostalno tjeraju (§. 2. zak. član. VIII. od god. 1872.)

I u slučaju punoljetnosti ustanovljene u §-u. 2-om. zak. član. XXIII. od g. 1874. imadu žene, — na koliko samostalna obrta netjeraju, — pasivnu mjenbenu sposobnost samo onda, ako su 24 godinu života svoga navršile.

§. 2.

Ako se na mjenici kojoj nalaze izjave osobah, koje neimadu pasivne mjenbene sposobnosti, to ova okolnost neima nikakova upliva na valjane obveze ostalih.

Dio II.

O tezici.

I. Potrebštine tezice.

§. 3.

Bitne potrebštine tezice jesu:

1. naznaka kao mjenica, koja se u sam kontekst mjenice ima uzeti, ili ako je mjenica izdana u jeziku nemagjarskom, izraz jezika nemagjarskoga, koj onoj naznaki odgovara;
2. naznaka novčane svote, koja se platiti ima. Ako se iznad svote mjenbene ugovore još i pripadci, takav se ugovor smatra kao da nepostoji;
3. ime remitenta, to jest one osobe ili tvrdke, kojoj ili po naredbi koje ima se platiti;
4. naznaka vremena, kad se ima platiti, koje vrieme može za svukoliku mjenbenu svotu samo jedno te isto biti. Platežni rok može se ustanoviti samo na urečeni dan koj, na vid (na pokaz, po volji) na ustanovljeno vrieme poslie vida ili poslie dana izdatbe, ili na sajam koj;
5. podpis imena ili tvrdke izdatnika (teznika);
6. ime tezovnika, to jest one osobe ili tvrdke, koja ima platiti;
7. naznaka mjesta, gdje se ima platiti. Mjesto naznačeno pored imena ili tvrdke tezovnika, ako na mjenici nije obsebi naznačeno koje ino platište, valja i kao platište i kao prebivalište tezovnika. Ako je na mjeniciviše mjestah naznačeno, to valja prvo imenovano mjesto kao platište;
8. naznaka mjesta, dana, mjeseca i godine izdatbe.

§. 4.

Ako je na mjenici svota platežna i slovom i brojevi naznačena, tada u slučaju razlike valja svota izražena slovom.

Ako li je svota izražena više putah budi slovom budi brojevi, tada u slučaju razlike valja manja svota.

§. 5.

Izdatnik može remitentom i sama sebe imenovati (mjenica na naredbu vlastitu), a može imenovati sama sebe i tezovnikom, ako se mjenica ima platiti na drugom mjestu, različnom od onoga, gdje je izdana (tezica vlastita). Ovakove mjenice imadu u svakom obziru kriepost tezice.

§. 6.

Iz izprave, kojoj manjka koja bitna potrebština mjenbena (§. 3.) nenastaje nikakova mjenbena obveza.

Na takovu izpravu postavljene izjave neimaju krieposti mjenbene.

Valja kao manjkanje bitne potrebštine, ako je takova na mjenici hotomično izbrisana.

Dok se protivno nedokaže, stoji predmnjeva, da je izbrisanje bilo hotomično.

II. Izdatnik.

§. 7.

Izdatnik mjenice jamči mjenbeno za prihvat i izplatu njenu.

III. Naledja.

§. 8.

Remitent ima pravo mjenicu naledjom na drugoga prenieti.

Nu zabranio li je izdatnik prenos mjenice riečmi: „ne po naredbi“ ili inim kojim isto znamenujućim izrazom, tad naledja neima mjenbene krieposti.

§. 9.

Naledjom prelaze na naledjovnika sva prava iz mjenice, a osobito i pravo mjenicu i dalje naledjiti. Mjenica može se valjano naledjiti i na izdatnika, tezovnika, prihvatnika ili predidućega kojega naledjnika, a oni je isto tako valjano opet dalje mogu naledjiti.

*

§. 10.

Naledja ima se napisati na ledja mjenici ili prepisu mjenice, ili na list (prodiljku) skopčan s mjenicom ili s prepiskom, ter je valjana i onda, ako naledjnik samo svoje ime ili svoju tvrdku napiše na ledja mjenici ili prepisku ili na prodiljku (biela naledja).

§. 11.

Svaki posjednik mjenice ima pravo popuniti biele naledje, koje se na mjenici nahode, ili naledjiti mjenicu dalje, i nepopunivši jih.

§. 12.

Naledjnik jamči po pravu mjenbenom svakomu sliedećemu posjedniku mjenice za prihvat i izplatu njenu.

Nu pridodao li je naledjnik naledji svojoj opazku: „bez jamstva", „bez obveze" ili drugi koj pridržaj istoga znamenovanja, tada je prost od obveze iz svoje naledje.

§. 13.

Kad je u naledji riečmi: „ne po naredbi" ili kojim drugim isto znamenujućim izrazom zabranjen daljnji prenos mjenice, tada proti naledjniku, zabranom takovom se služećemu, neimaju zavrate oni, na koje iz rukuh naledjovnika prelazi mjenica.

§. 14.

Kad se mjenica naledji, iza kako mine rok, ustanovljen za dignuće prosvjeda radi neizplate, tad naledjovnik dobije prava naledjnika.

Naledjnik sam nije u slučaju ovom mjenbeno obvezan.

§. 15.

Doda li se naledji opazka: „na inkasaciju", „za punovlašće" ili druga koja opazka, znamenujuća punomoćje, onda naledja neprenosi vlastničtva mjenice; nego naledjovnik može mjenicu inkasirati, dignuti prosvjed, obavjestiti prednika naledjnika svoga o neizplati, utužiti neizplaćenu mjenicu i dignuti svotu mjenbenu, ako bude gdjegod u pologu.

Takav naledjovnik može prava svoja sličnom naledjom i na drugoga prenieti; no nije vlastan dalje dati vlastničtvo mjenice ni onda, ako se u naledji punovlastnoj i nalazi izraz: „ili po naredbi".

IV. Ustup.

§. 16.

Prava iz mjenice proiztičuća, mogu se i putem ustupa prenieti s kriepošću tom, da ustupovnik može mjenbenim putem izvesti pravo svoje proti prihvatniku i proti prednikom ustupitelja.

Ustup valja isto tako kao i naledju napisati na samu mjenicu ili na prepisak njen ili na list (prodiljku) skopčan sa mjenicom ili s prepiskom.

V. Predočba radi prihvata.

§. 17.

Posjednik mjenice ima pravo mjenicu, — izuzam mjenice sajmovne, — radi prihvata tezovniku do dospjetka makar kad prodočiti ter u slučaju neprihvata dignuti prosvjed. Protivan ugovor neima mjenbeno-pravne krieposti.

Goli posjed mjenice ovlašćuje na predočbu radi prihvata, ter na prosvjedovanje u slučaju neprihvata.

§. 18.

Mjenice glaseće na sajmove domaće mogu se za trajanja sajma do platežnoga roka, naznačenoga u §. 35. radi prihvata makar kad predočiti.

§. 19.

Mjenice, koje valja na stanovito vrieme poslie vida platiti, imadu se pod gubitak prava zavrate proti naledjnikom i izdatniku, predočiti radi prihvata po glasu osobitih u mjenici sadržanih ustanovah, a u pomanjkanju istih u dvie godine iza kako je izdana mjenica.

Ako je naledjnik koj na mjenici takovoj dodao naledji svojoj osobiti rok predočbe, njegova mjenbeno-pravna obveza utrnjuje, čim mjenica na taj rok nebude predočena radi prihvata.

§. 20.

Ako se prihvat mjenice, koju valja na stanovito vrieme poslie vida platiti, nije mogao izposlovati, ili ako tezovnik neuzhtije naznačiti datum prihvata, dužan je posjednik mjenice, pod gubitak prava zavrate proti naledjnikom i izdatniku, dokazati prosvjedom, dignutim uz rok u §. 19. naznačeni, da je predočba mjenice za vremena učinjena. Dan prosvjeda smatra se u tom slučaju kao dan predočbe.

Nedigne li se prosvjed, tad se suprot prihvatniku, koj nije prihvata datovao, broji dospjetak mjenice počam od posliednjega dana predočbenoga roka.

VI. Prihvat.

§. 21.

Prihvat mjenice ima se učiniti na samoj mjenici pismeno.

Svaka izjava napisana na mjenicu i podpisana po tezovniku, smatra se kao prihvat bezuvjetan, ako u njoj nebude izrikom rečeno, da tezovnik ili u obće neće, ili da samo pod stanovitim ograničenjem hoće da prihvati.

Isto tako smatra se kao bezuvjetan prihvat, ako tezovnik bez svakoga inoga dodatka na prednju stranu mjenice napiše ime svoje ili svoju tvrdku.

Prihvat jednom učinjen, nemože se natrag uzeti.

§. 22.

Tezovnik može stegnuti prihvat svoj na jedan dio svote zapisane u mjenici; svako ino ograničenje smatra se kao podpuno uzkraćenje prihvata. Prihvatnik ipak jamči i u ovom slučaju po sadržaju izjave svoje mjenbeno.

§. 23.

Prihvatom je tezovnik mjenbeno-pravno obvezan izplatiti o dospjetku svotu, koju je prihvatio.

Iz prihvata jamči tezovnik i izdatniku mjenbeno-pravno; usuprot tezovniku nepripada na temelju prihvata njegova mjenbeno-pravna tužba protiva izdatniku.

§. 24.

Ako je u mjenici naznačeno platište od prebivališta tezovnika različno, pak se iz mjenice još neuzvidi, tko će mjenicu izplatiti, tad je tezovnik ovlašten prigodom prihvata naznačiti obitovnika. Ako toga neučini, stoji predmnjeva, da tezovnik sam kani izplatiti mje-nicu na mjestu domicila.

Izdatnik mjenice obitovane može u njoj odrediti predočbu radi prihvata. Nedrži li se taj propis, to se gubi zavrata proti izdatniku i naledjnikom.

VII. Zavrata na sigurnost.

1. Radi neprihvata.

§. 25.

Ako mjenica u obće nebude prihvaćena ili bude prihvaćena pod ograničenjem kojim ili ne na čitavu svotu, tad može posjednik mjenice uz izručenje

podignutoga prosvjeda od izdatnika i naledjnikah sigurnost potražiti u tu svrhu, da će se zapisana u mjenici svota, dotično neprihvaćeni iznos o dospjetku izplatiti ujedno s troškovi neprihvatom prouzročenimi.

Način i količinu sigurnosti mogu dotične stranke same sporazumno ustanoviti, ako li se u tom nemogu pogoditi, tad valja iznos, koji se ima osigurati, položiti u gotovu pri sudu.

§. 26.

Posjedom prosvjeda, podignuta radi neprihvata, ovlašten je svaki prednik. da od ma kojega prednika svoga može iskati sigurnost putem tužbe mjenbene.

Pokazati mjenicu ili dokaz, da je zavratnik sliednikom svojim dao sigurnost, pri tom netreba.

§. 27.

Dana sigurnost jamči ne samo zavratniku nego i svim ostalim sliednikom onoga, koj ju dade, u koliko bi oni proti njemu uzeli zavratu sigurnosti radi. Ovi imadu samo onda pravo iskati još i veću sigurnost, ako uzmognu s temeljem štogod prigovoroti načinu ili količini dane sigurnosti.

§. 28.

Sigurnost ima se vratiti:

1. ako se mjenica naknadno podpunoma prihvati;
2. ako se proti onomu, koj je dao sigurnost, u godinu danah, računajuć od dospjetka mjenice, za izplatu mjenice nedigne zavrata;
3. kad se mjenica izplati, ili ako onomu, koj je sigurnost dao, prestaje mjenbeno-pravna obveza.

2. Radi nesigurnosti prihvatnika.

§. 29.

Kad je mjenica prihvaćena ili posvema ili dielom, tad zavrati radi nesigurnosti ima mjesta samo:

1. ako je prihvatnik pod stečaj pao;
2. ako se iza prihvata, dotično iza izdatbe mjenice radi novčane tražbine koje proti prihvatniku povede kakova ovrha bez uspjeha.

U takovom kojem slučaju može posjednik mjenice i svaki naledjnik, ako prosvjedom dokaže, da od prihvatnika nije sigurnosti dobio te da na mjenici imenovani nuždovnici nisu mjenice prihvatili, iskati sigurnost tako od prednikah, kao što od samoga prihvatnika.

Glede načina i valjanosti takove sigurnosti imade se 2. točka §-a. 25-og. te §-a. 27-og. primjereno uporabiti.

Sigurnost ima se vratiti u slučaju 2. i 3. točke §. 28., kao što i onda, ako je možebitni nuždovnik mjenicu naknadno prihvatio.

Prednici mogu i onda tražiti, da jim se sigurnost, koju su oni dali, vrati, ako prihvatnik naknadno pruži podpunu sigurnost.

Goli posjed mjenice ima se smatrati kao punomoć, na koje se temelju u slučajevih pod točkom 1. ili 2. može iskati od prihvatnika sigurnost ter, ako je nepoda, dignuti prosvjed.

VIII. Izpuna mjenbene obveze.

1. Dan platežni.

§. 30.

Ako je naznačen u mjenici kao dan platežni stanoviti koj dan, tad pada dospjetak na taj dan.

Ako je rok platežni postavljen na sried mjeseca kojega, tad dospieva mjenica na 15. onoga mjeseca; ako li je rok ustanovljen na početak ili na izmak kojega mjeseca, tad pada dospietak na prvi dotično na posliednji dan onoga mjeseca.

Ako u roku platežnom pokraj dana i mjeseca manjka godina, to se ima ona godina razumjevati, u kojoj je mjenica izdana; nu ako je platežni dan u onoj godini jur izminuo, to pada dospjetak na sliedeću godinu.

§. 31.

Mjenice na vid glaseće dospjevaju pri pokazu. Mjenice takove valja pod gubitak prava zavrate proti naledjnikom i izdatniku, predočiti plateža radi po glasu osobitih u mjenici sadržanih ustanovah, a ako takovih neima, u dvie godine računajuć od izdatbe.

Ako je na mjenici na vid glasećoj naledjnik koj primetnuo naledji svojoj osobiti koj rok predočbe, to njegova mjenbena obveza utrnjuje čim mjenica u taj rok nebude predočena.

§. 32.

Glede mjenicah, koje glase na stanoviti rok iza vida ili datuma, sliedeće ustanove služe mjerilom za izračunanje dospjetka:

1. ako je rok urečen na dane, dospjetak pada na posliednji dan roka: pri računanju rokovah neuzima se u račun dan izdatbe kod mjenice,

glaseće na rok iza date, ni dan predočbe radi prihvata kod mjenice glaseće na rok iza vida;

2. ako je rok ustanovljen na tjedne, na mjesece, na razdobje od više mjesecih, na godinu, pol ili četvrt godine, tad dospjetak pada na onaj dan platežnoga tjedna ili mjeseca, koj imenom ili brojem svojim odgovara danu izdatbe ili predočbe; ako li dana toga u mjesecu platežnom neuzbude, tad mjenica dospjeva posliednji dan toga mjeseca;
3. pod polovinom mjeseca razumjevaju se svaki put petnaest danah.

Ako je rok ustanovljen na jedan ili više podpunih mjesecih i na jednu polovinu mjeseca, tad se polovina mjeseca ima svaki put na kraju roka računati.

§. 33.

Platež valja obaviti na dan platežni do 12 satih u podne.

§. 34.

Ako je mjenica, glaseća na rok iza date, koja se ima platiti u tuzemstvu, izdana u zemlji kojoj, gdje se broji po starom kalendaru, te nebude na mjenici naznačeno, da je datovana po novom kalendaru, ili ako bude datovana po kalendaru i jednom i drugom, tad se broji dospjetak počam od onoga dana po kalendaru novom, koj odgovara danu izdatbe, naznačenu po starom.

§. 35.

Mjenice, izdane na sajmove domaće, dospjevaju:

1. na dan sajma, ako sajam jedan dan traje;
2. na posliednji dan sajma, ako sajam dulje no jedan dan, ali najdulje 8 danah traje;
3. na osmi dan sajma, ako sajam traje dulje od osam danah.

2. Platež.

§. 36.

Pri naledjenih mjenicah naledjovnik obzakoni se kao vlastnik mjenice neprekinutim redom naledjah, koj se od ozgo dolje tja do njega spušta. Ovaj savez obstoji onda, ako je prva naledja podpisana imenom remitenta, a svaka sliedeća naledja imenom onoga, kojega neposredno prediduća naledja naznačuje naledjovnikom. Kad za bielom naledjom kojom sliedi još koja naledja, tad stoji predmjeva, da je izdatnik potonje naledje stekao mjenicu naledju bielom.

Izbrisane naledje smatraju se pri izpitivanju obzakonjenja kao da ni nepostoje.

Platac nije dužan izpitivati istinitosti naledjah.

26

§. 37

Platež valja učiniti u onoj vrsti novca, koja je u mjenici napisana.

Kad mjenica glasi na takovu vrstu novca, koja na platištu nekruguje, ili kad glasi na vriednotu računsku: tada — ako izdatnik riečju: „effektivno“ ili drugim kojim sličnim izrazom nebude ustanovio, da se mjenica ima izplatiti vrstom novca u njoj imenovana, — može se platež učiniti u vrsti novca, koja u zemlji kruguje, po tečaju, kao kakav ima valjati popriečna ciena tečajah, koji su za onu vrstu novca bilježeni na burzi vriednotah u Budimpešti najposliednji put prije dana platežnoga.

§. 38.

Posjednik mjenice nesmije dionoga plateža, kad mu se ponudi, odbiti.

§. 39.

Dužnik mjenbeni dužan je platiti samo, kad mu se izruči mjenica, providjena namirom.

Ako je jedan dio duga mjenbenoga izplatio, vlastan je samo iskati, da se učinjeni platež na mjenici zabilježi, a njemu da se izruči namira, napisana na prepisku mjenice.

§ 40.

Kad se platež mjenice o dospjetku nezaište, tad je nakon roka odredjena za dignuće prosvjeda radi neizplate prihvatnik vlastan položiti svotu mjenbenu pri sudu na pogibelj i trošak posjednika mjenice. Nije potrebno pozvati posjednika mjenice pred sud, da bude polog valjan.

IX. Zavrata radi neplateža.

§. 41.

Da se zadrži zavrata, koja je dozvoljena radi neplateža proti izdatniku i naledjnikom, potrebno je:

1. da mjenica bude bila predočena radi plateža;
2. da ova predočba i neplatež bude dokazan prosvjedom, za doba podignutim.

Dignuće prosvjeda dopušta se poslie 12 satih u podne na dan platežni, a mora se učiniti najdulje u drugi djelatnik iza platežnoga dana.

§. 42.

Ako je prednik koj odpustio prosvjed riečmi: „bez prosvjeda“ ili „bez troškovah“, to posjednik mjenice za uzdržanje prava zavrate proti ovom pred-

niku nije dužan dignuti prosvjed. Odpust prosvjeda ipak posjednika mjenice neoprašta obveze, da mjenicu za doba predoči. Ako obvezanik mjenbeni, koj je prosvjed odpustio: zanieče, da je predočba za doba učinjena, dužan je uzeti na se teret dokaza.

Odpust prosvjeda neriešava prednika od dužnosti naknade prosvjednih troškovah.

§. 43.

Mjenice obitovane valja plateža radi predočiti obitavaocu, ili ako takav nije imenovan, samomu tezovniku i to na mjestu, na koje je mjenica obitovana. Na istom mjestu valja dignuti prosvjed, ako se neplati.

Ako se pri obitavaocu propusti za vremena dignuti prosvjed, tad posjednik mjenice gubi ne samo pravo zavrate proti izdatniku i naledjnikom, već i pravo tužbe mjenbene proti prihvatniku.

§. 44.

Za uzdržanje prava mjenbenoga proti prihvatniku, netreba dignuća prosvjeda, izuzam slučaj napomenut u drugoj alineji §-a. 43-oga.

Ova ustanova proteže se i na one obitovane mjenice, na kojih kao obitavaoc nije naznačena osoba od tezovnika različita, ili gdje je obitavaoc podjedno posjednik mjenice.

§. 45.

Posjednik mjenice, prosvjedovane radi neplateža, držan je u dva dana računajuć od dana dignuta prosvjeda, neposrednoga prednika svoga pismeno obavjestiti o neplatežu mjenice; u tu je svrhu ipak dovoljno, ako pismo obavjestno bude u taj rok pošti predano.

Svaki obavješteni prednik mora u roku od dva dana, računajuć od dana primljena doglasa, obavjestiti istim načinom neposrednoga prednika svoga.

Posjednik mjenice ili naledjovnik, koj takovu obavjest propusti ili je neupravi na neposrednoga prednika svoga, držan je odatle proiztičuću štetu svim prednikom, dotično onim, koji budu preskočeni, naknaditi. K tomu gubi još proti ovim osobam pravo na kamate i troškove za vrieme od dospjetka do uručbe sudbene odluke, na tužbu donešene.

§. 46.

Za dokaz, da je obavjest za doba učinjena, dovoljno je dokazati svjedočbom poštanskom, da je na ustanovljeni dan za dotičnoga prednika predano pismo, izim ako naslovljena stranka dokaže, da je pismu ini bio sadržaj.

A i dan primljene obavjesti dokazuje se poštanskom svjedočbom.

§. 47.

Bude li naledjnik koj dao mjenicu dalje, a pri tom nenaznačio mjesta, tad se može obavjestiti o neplatežu onaj neposredni prednik naledjnikov, koj je uz naznaku mjesta preneo dalje mjenicu.

§. 48.

Svaki mjenbeni obvezanik, kad plati svotu mjenbenu s kamati i troškovi, ima pravo zahtievati, da mu se izruči mjenica providjena namirom, i prosvjed podignuti radi neplateža.

Kad više mjenbenih obvezanikah nude platež, posjednik mjenice držan je prihvatiti ponudu onoga, čijom se izplatom odrieši najveći dio obvezanikah.

§. 49.

Posjednik mjenice, prosvjedovane radi neplateža, vlastan je podići tužbu dotično zavratu po volji svojoj proti svimkolikim mjenbenim obvezanikom ili proti kojemgod ili proti njekolicini od njih, a da neizgubi prava tražbinskoga proti onim, na koje se nije obratio.

Posjednik mjenice nije vezan na red naledjovnikah.

§. 50.

Prava zavrate posjednika mjenice, koj je radi neplateža dao prosvjedovati mjenicu, protežu se:

1. na neplaćenu svotu mjenbenu sa 6% godišnjih kamatah, računajuć od dospjetka;
2. na prosvjedne i ostale troškove,
3. na mjenbenu pristojbu od 1/3 %.

Ove stavke može i u tom slučaju zaračunati, kad tužbu svoju izključivo proti prihvatniku upravljuje.

Ovi se iznosci, ako zavratnik stanuje u mjestu od platišta različnu, imadu platiti po onom popriečnom mjenbenom tečaju, što no imadu mjenice na vid glaseće, potegnute s platišta na prebivalište zavratovnika.

Ako se ipak nebilježi mjenbeni tečaj s platišta na ono prebivalište, ima se uzeti tečaj po trgu, prebivalištu zavratnikovu najbližem.

Tečaj se na zahtjev zavratnika ima posvjedočiti listom tečajnim, izdanim pod vlašću javnom, ili svjedočbom dvojice trgovacah.

§. 51.

Naledjnik, koj je mjenicu odkupio, vlastan je iskati od predidućih naledjnikah, od izdatnika i od prihvatnika:

1. svotu, koju je on platio, ujedno sa 6% godišnjih kamatah, računajuć od dana izplate;

2. troškove, koje je imao;
3. mjenbenu pristojbu od $^1/_3\%$.

Ovi se iznosi, ako zavratovnik u drugom mjestu stanuje, imadu platiti po popriečnom mjenbenom tečaju, štono imadu mjenice na vid glaseće, potegnute s prebivališta zavratnikova na prebivalište zavratovnika.

Ako se ipak nebilježi mjenbeni tečaj s prebivališta zavratnikova na prebivalište zavratovnika, ima se uzeti poprieční tečaj po trgu, prebivalištu zavratovnikovu najbližem.

Glede dokaza mjenbenoga tečaja valjaju ustanove §-a. 50-oga.

§. 52.

Ustanovami sadržanimi u točkah 1. i 3. §§-ah. 50. i 51. nije izključeno, da zavratnik prigodom zavrate u inozemstvo upravljene zaračuna tamo dopuštene višje stavke, a isto ima pravo inozemski zavratnik, koj zavratu u tuzemstvo upravlja glede onih višjih stavkah, koje je on platiti morao.

§. 53.

Zavratnik vlastan je do iznosa tražbine svoje potegnuti na zavratovnika uzmjenicu.

U tom slučaju može priračunati tražbini svojoj još i sa tržitbom uzmjenice skopčane mešetarske i možebitne biljegovne pristojbe.

Uzmjenica mora biti izdana na vid, te neposredno biti potegnuta na prebivalište zavratovnika.

§. 54.

Zavratovnik je dužan platiti samo, ako mu se izruči mjenica, prosvjed i zavratni račun providjen namirom.

§. 55.

Naledjnik, namiriv kojega od svojih sliednikah, vlastan je izbrisati naledju svoju i naledje sliednikah svojih.

X. Posredba.

1. Prihvat počastni.

§. 56.

Kad je na mjenici naznačen nuždopis na platište glaseći, držan je posjednik mjenice, ako je prihvat mjenice uzkraćen ili se nije dao izposlovati, prije nego bi mogao izvesti zavratu na sigurnost, dignuti prosvjed, ter nuždovniku predočiti mjenicu prihvata radi.

Izmedju više nuždovnikah treba mjenicu najprije onomu predočiti, koj je po prijašnjem predniku označen, ako li se ovo pako iz mjenice nemože razabrati, to predočba nije vezana na nikakav red.

§. 57.

Onomu koj nije imenovan na mjenici kao nuždovnik, posjednik mjenice nije obvezan dopustiti, da mjenicu počasti radi prihvati.

§. 58.

Počastnik mora iskati, da mu se uz naknadu troškovah izruči prosvjed, podignut radi neprihvata, i u dodatku k istomu ubilježi njegov počastni prihvat.

K tomu je držan, poslav mu prosvjed, obavjestiti počašćenika o posredbi i predati na poštu tu obavjest u dva dana, računajuć od dana dignuta prosvjeda. Ako toga neučini, jamči za štetu odatle proiztičuću.

§. 59.

Kad je počastnik propustio naznačiti u prihvatu svom, komu u korist je mjenicu prihvatio, tad se u slučaju dvojbe izdatnik smatra za počašćenika.

§. 60.

Počastnik je prihvatom preuzeo mjenbeno-pravnu obvezanost prema svim sliednikom počašćenika. Obveza ta utrnjuje ipak, ako mu se nepredoči mjenica plateža radi prije izmaka drugoga djelatnika iza platežnoga dana.

Kad mjenicu prihvati počasti radi nuždovnik ili ini koj posrednik, tad neima zavrate na sigurnost ni posjednik mjenice ni sliednici počašćenika. Ali se mogu tom zavratom poslužiti počašćenik i njegovi prednici.

2. Platež počastni.

§. 61.

Kad se na mjenici prosvjedjenoj radi neplateža ili na prepisku njenom nalazi na platište glaseći nuždopis ili počastni prihvat, tad mora posjednik mjenice prije izmaka drugoga djelatnika iza dana platežnoga predočiti mjenicu radi plateža nuždovniku, dotično počastnomu prihvatniku i dati ubilježiti uspjeh u prosvjedu, podignutu radi neplateža, ili u dodatku k njemu.

Ako toga neučini, gubi zavratu proti napisniku, dotično počašćeniku i njihovim sliednikom.

§. 62.

Posjednik mjenice nemože odbiti podpunu platež počastnu, ponudjenu od makar koga.

Odbije li takovu ponudu, tad gubi zavratu proti počašćeniku i njegovim sliednikom.

§. 63.

Počastnik dobije platežom prava posjednika mjenice proti prihvatniku i svojim prednikom; s toga i može iskati, da mu se preda mjenica, a prema naknadi trošakah i prosvjed, podignuti radi neplateža.

§. 64.

Izmed više njih, koji nude platež počastni, ide prvenstvo onoga, čijom se izplatom odrieši najveći dio obvezanikah.

Posrednik, koj plati, premda se vidi iz sadržaja mjenice ili prosvjeda, da je drugi tko, koj bi uslied toga imao prvenstvo, bio pripravan izplatiti mjenicu, neima zavrate proti onim naledjnikom, koji bi se obvezanosti svoje bili odriešili, da je onaj drugi prvenstvo imajući nuditelj mjenicu izplatio.

§. 65.

Počastni prihvatnik, koj nedospije da izplati zato, što je platio tezovnik ili ini koj posrednik, vlastan je iskati od platca mjenbenu pristojbu od ⅓%.

XI. O mjenbenom jamstvu.

§. 66.

Jamstvo mora biti napisano na samu mjenicu ili na prepisak njen ili na prodiljku skopčanu s mjenicom ili sa prepiskom, ter podpisano na način ustanovljeni u 5. točki §-a. 3-eg., jer inače neradja mjenbeno-pravnom obvezanošću.

§. 67.

Mjenbeno jamstvo, koje osnuje solidarnu obvezu na platež, pravovaljano je i onda, ako onaj, za koga je jamstvo preuzeto, neima pasivne mjenbene sposobnosti. Ako nije jasno naznačeno, za koga da je jamstvo preuzeto, to se uzimlje, da je jamstvo preuzeto za prihvatnika ili ako mjenica još nije prihvaćena, za izdatnika.

§. 68.

Vlastnik mjenice dužan je, da steče i občuva proti jamcu prava mjenbene tužbe dotično zavrate, učiniti sve ono, što zakon ovaj odredjuje za občuvanje prava tužbenoga dotično zavratnoga proti onim mjenbenim obvezanikom, za koje je jamstvo preuzeto.

§. 69.

Kad jamac izplati mjenicu, tad stiče mjenbeno-pravnu tužbu proti onomu, za koga je platio. Proti ostalim mjenbenim obvezanikom pripada mu pravo tužbe ili zavrate samo u toliko, u koliko bi pravo ovo u slučaju plateža i onomu pripadalo, za koga je jamac platio.

XII. Pomnožaj mjenicah.

1. Dvogubke od mjenicah.

§. 70.

Izdatnik tezice držan je, ako uzhtije remitent, izdati mjenicu u više jednakih primjerakah. Ti se primjerci imaju u kontekstu naznačiti kao „prva“, „druga“, „treća“ i t. d. mjenica, jer će se inače svaki pojedini primjerak smatrati kao mjenica o sebi stojeća.

Izdatbu dvogubakah vlastan je iskati i naledjovnik, obraćajuć se u tu svrhu na neposrednoga svoga prednika, koj se opet mora na svoga prednika obratiti, dok zahtjev dospije do izdatnika. Ovaj dostavlja izdane dvogubke na rečeni način naledjovniku, kojom su prilikom naledjnici držani na dvogubke napisati izvorne naledje svoje.

§. 71.

Kad se od više jednakih primjerakah jedne mjenice jedan primjerak izplati, tad ostali primjerci time izgube svoju kriepost.

U pogledu tom stoji iznimka:

1. gledom na naledjnika, koj je na različite osobe naledjio više primjerakah iste mjenice, ter gledom na takove potonje naledjnike, kojih se podpisi nalaze na primjercih, prilikom izplate nevraćenih. Ovi ostaju obvezani s naledjah svojih, koje se na nevraćenih primjercih nalaze;
2. gledom na prihvatnika, koj je prihvatio više primjerakah iste mjenice. Taj ostaje obvezan s prihvata nalazećega se na primjercih prigodom izplate nevraćenih, na koliko se iz samoga višekratnoga prihvata nebi moglo razabrati, da je taj prihvat učinjen samo pod uvjet, što možebiti koj primjerak još nije prihvaćen.

§. 72.

Tko pošlje na prihvat jedan od više primjerakah mjenice, držan je naznačiti na ostalih primjercih, u koga se nalazi onaj primjerak, koj je radi prihvata poslan; propust ove naznake mjenici ipak kriepostì neotima.

Čuvaoc primjerka poslana na prihvat, držan ga je izdati onomu, koj se kao naledjovnik (§. 36.) ili inim načinom izkaže za preuzeće.

§. 73.

Posjednik mjenice, na kojoj je naznačeno, u koga se nalazi primjerak poslan na prihvat, nemože radi neprihvata uzeti zavrate na sigurnost niti radi neplateža uzeti zavrate platežne, doklegod neutvrdi prosvjedom:

1. da mu od čuvaoca nije izručen primjerak poslan na prihvata, i
2. da na dvogubku nije mogao zadobiti prihvata, dotično plateža.

2. Prepisci od mjenice.

§. 74.

Prepisak od mjenice ima sadržavati čitavi sadržaj mjenice ujedno sa naledjami i bilježkami, koje se na njoj nalaze. Uz to valja na prepisku naznačiti, dokle ide kao prepisak.

Kad se izvorni primjerak pošlje na prihvat, treba na prepisku zabilježiti, gdje da se nalazi odaslani izvorni primjerak. Propust ove bilježke neotima ipak naledjenomu prepisku krieposti mjenbene.

§. 75.

Izvorna naledja, nalazeća se na prepisku, obvezuje naledjnika upravo tako, kao da je izvornu mjenicu naledjio.

§. 76.

Čuvaoc izvornoga primjerka mjenice držan ga je izdati onomu, tko se izkaže za preuzeće izvornom na mjenici nalazećom se naledjom ili inim načinom.

Ako čuvaoc neće da izruči izvornoga primjerka, vlastan je posjednik prepiska proti onim naledjnikom, kojih se izvorne naledje na prepisku nalaze, uzeti neprihvata radi zavratu na sigurnost, a neplateža radi zavratu platežnu samo onda, ako digne prosvjed, napomenut u §-u. 73-em.

XIII. Mjenice izgubljene.

§. 77.

Vlastnik izgubljene mjenice može pred nadležnim sudom platišta zaiskati usmrtbu iste.

Molitelj dužan je pridonieti prepisak mjenice ili barem naznačiti bitni sadržaj iste, ter izkazati se, da je prije u posjedu mjenice bio. Pronadje li sud

podnešene podatke dovoljnimi, tad zabrani prihvatniku platež, ter izdaje izrok kojim se uzaziva posjednik mjenice, da svoje zahtjeve uz predlog mjenice u roku od 45 danah prijavi.

Rok od 45 danah računa se, ako mjenica još nije dospjela, od prvoga dana sliedećega iza dospjetka, ako je pako mjenica jurve dospjela, tad od dana sliedećega na onaj dan, kad je u službenom listu prvi put izašao izrok, izdan radi započetka usmrtbenoga postupka.

§. 78.

Iza kako se povede usmrtbeni postupak, vlastnik mjenice može pod uvjet, da je mjenica jur dospjela, zaiskati od prihvatnika platež mjenbene svote, ako dotle, dok se mjenica usmrti, poda valjanu sigurnost. Bez podanja ovakove sigurnosti vlastnik mjenice ima samo pravo zahtievati, da prihvatnik svotu mjenbenu položi u sudbene ruke.

Vlastnik mjenice može usmrtbu onakih obitovanih mjenicah, na kojih je kao obitovnik naznačena osoba od tezovnika različita, samo onda zaiskati, ako prosvjedom dokaže, da je predočba obitovniku u valjano doba učinjena.

§. 79,

Ako se uslied proglašena izroka nitko kao posjednik mjenice nejavi, mjenica izreći će se uništenom. — Ako posjednik pridonese mjenicu u rok ustanovljeni, usmrtbeni se postupak ukida, a molitelj će se uz dokinuće njemu u korist odredjene zabrane uputiti, da vlastnička prava svoja proti posjedniku mjenice izvede putem zakona gradjanskoga.

Nakon usmrtbe mjenice sudbeno priznan vlastnik iste vlastan je iskati od privatnika izplatu mjenice putem mjenbeno-pravnim.

§. 80.

Tko se izkaže kao posjednik mjenice polag ustanovah §. 36-oga., može na izručbu mjenice biti pridržan samo onda, ako je stekao mjenicu zlom vjerom ili ako se pri stečenju njenom može okriviti grubom nemarnošću.

XIV. Mjenice lažne i krivotvorene.

§. 81.

Na mjenici nalazeći se lažni ili krivotvoreni podpisi neimaju upliva na mjenbeno-pravnu moć istinitih na mjenici nalazećih se podpisah.

§. 82.

Ako je mjenica krivotvorena, to su oni naledjnici, koji su mjenicu dalje

podali prije krivotvorenja, obvezani prema izvornomu sadržaju mjenice, usuprot naledjnici oni, koji su mjenicu iza krivotvorenja naledjili, obvezani su prema krivotvorenom sadržaju.

U slučaju dvojbe stoji predmnjeva, da su naledje učinjene prije krivotvorenja.

§. 83.

Ustanove predidućega paragrafa valjaju u slučuju krivotvorenja i u pogledu na prihvatnika kao što i na jamca.

XV. Zastara mjenice.

§. 84.

Mjenbeno-pravna tužba proti prihvatniku zastaruje u tri godine, računajuć od dospjetka mjenice.

§. 85.

Prava zavratna posjednika mjenice proti izdatnikom i ostalim prednikom zastaruju:

1. u 3 mjeseca, ako se je mjenica imala platiti u Europi, izuzam Islandiju i otoke Farojske;
2. u šest mjesecih, ako se je mjenica imala platiti u primorskih zemljah azijskih i afrikanskih diljem mora sredozemnoga i crnoga, ili na otocih ovih morah k napomenutim kontinentom spadajućih;
3. u 18 mjesecih, ako se je mjenica imala platiti u inoj kojoj zemlji izvaneuropejskoj ili u Islandiji ili na otocih Farojskih.

Zastara počima u navedenih slučajevih proti posjedniku mjenice sa danom dignuta prosvjeda.

§. 86.

Prava zavratna naledjnika proti izdatniku i ostalim prednikom zastaruju:

1. u 3 mjeseca, ako zavratnik stanuje u Europi, izuzam Islandiju i otoke Farojske;
2. u šest mjesecih, ako zavratnik stanuje u primorskih zemljah azijskih ili afrikanskih diljem mora sredozemnoga i crnoga, ili na otocih ovih morah k napomenutim kontinentom spadajućih;
3. u 18 mjesecih, ako zavratnik stanuje u inoj kojoj zemlji izvaneuropejskoj ili u Islandiji ili na otocih Farojskih.

Rok počima proti naledjniku, ako plati prije, nego se proti njemu digne tužba mjenbena, sa danom izplate, u svakom drugom slučaju pako sa danom, kad mu tužba bude uručena.

*

§. 87.

Zastara prekida se dignućem tužbe, ali samo u pogledu onoga mjenbenoga obvezanika, proti komu je tužba upravljena.

Naledjnik, napadnut mjenbenom zavratom, vlastan je, da osigura svoje zavratno pravo proti zastari, poslužiti se mjesto tužbe sa ubavješću o tužbi proti predniku svojem.

Zastara zavratnih pravah ubavjestitelja o tužbi počima sa časom, kada je proti njemu donešena sudbena odluka pravnu moć zadobila.

§. 88.

Ureda radi se zastara u obzir neuzimlje.

§. 89.

Za trajanja stečaja, otvorena proti mjenbenom dužniku, zastara nepočima, a prekida se, kada je jur započela.

§. 90.

Ako mjenbena obvezanost izdatnika ili prihvatnika mjenice utrne sa zastare ili s toga, što su nuždni za občuvanje mjenbenih pravah čini propušteni, to oni prema posjedniku mjenice ostaju gradjansko-pravnim putem i to samo u toliko obvezani, na koliko bi se njegovom štetom obogatili.

Proti naledjnikom, kojih je mjenbena obveza utrnula, tužbi takovoj niema mjesta.

XVI. Prava vjerovnika mjenbenoga.

§. 91.

Izdatnik mjenice, naledjnik, prihvatnik i jamac solidarno su obvezani prema svakomu posjedniku mjenice. Ova solidarna obvezanost proteže se na sve, što je posjednik mjenice radi neizpunjene mjenbene obveze vlastan iskati.

§. 92.

Dužnik se mjenbeni može služiti samo takovimi prigovori, koji proiztiču iz samoga prava mjenbenoga, ili koji mu pristoje neposredno proti svagdašnjemu tužitelju.

§. 93.

Dužnik se mjenbeni s prigovorom, da je na mjenici onda, kad je prihvat ili ina koja izjava na nju se napisala, bitna potrebština koja manjkala, u obće nemože služiti proti trećem posjedniku mjenice, koj je istu dobrom vjerom

stekao; a proti drugim može se s rečenim prigovorom samo u toliko služiti, na koliko je kadar dokazati, da je naknadna izpuna učinjena proti ustanovljenoj pogodbi.

§. 94.

Obračunu uzajamnih tražbinah ima samo onda mjesta, kada dužniku proti svagdašnjemu tužitelju pripada istinita i dospjela novčana tražbina budi mjenbena, budi ustanovljena pravovaljanom sudbenom odlukom ili sudbenom nagodom.

XVII. Zakonarstvo inozemsko.

§. 95.

Pasivna mjenbena sposobnost inozemacah ima se u pravilu polag zakonah one države prosuditi, kojoj mjenbeni obvezanik kao podanik pripada.

Obvezan je ipak inostranac, koj je polag zakonah domovine svoje mjenbeno nesposoban, s mjenbenih obvezah, koje je u tuzemstvu na se uzeo, ako je po ovom zakonu mjenbeno sposoban.

§. 96.

Bitne potrebštine u inozemstvo izdanih mjenicah i mjenbenih izjavah imadu se prosuditi polag zakonah onoga mjesta, gdje su iste učinjene.

Nego ako izjave učinjene u inozemstvu odgovaraju zahtjevom zakona tuzemnoga, tad se nemože na temelju zakona inozemskoga pobijati valjanost pravna izjavah, koje budu iza toga na mjenicu napisane, ter koje su u tuzemstvu učinjene.

Mjenbeno pravnu kriepost imadu i one izjave, koje nastanu medju tuzemci u zemlji inostranoj, makar ove izjave odgovarale samo i zahtjevom tuzemskoga zakona.

§. 97.

Formalne potriebštine činah, preduzetih u inozemstvu za vršenje ili občuvanje pravah mjenbenih, imadu se prosuditi polag zakonah onoga mjesta, gdje su ti čini preduzeti.

XVIII. Prosvjed.

§. 98.

Mjenbene prosvjede preduzimlje na sjedištih javna bilježnika, ter u pridruženom mu okružju kotarskog sudca javni bilježnik, u ostalih pako kotarih kotarski sudac, kotarski pristav, te bilježnici i podbilježnici kotarskoga suda.

Ostaje nepromjenjena ustanova §-a. 213-og. XXXV. zak. član. od god. 1874., odnoseća se na pridržanje dosadanjeg djelokruga imenovanih mjenbenih bilježnikah.

§. 99.

Prosvjed ima sadržavati:

1. vjerni prepis mjenice ili prepiska i svih naledjah i bilježakah, koje se na mjenici ili na prepisku nalaze;
2. ime ili tvrdku onih osobah, za koje i proti kojim se diže prosvjed;
3. poziv upravljen na osobu, proti kojoj se prosvjeduje, odgovor osobe ove ili naznaku, da nije dala nikakova odgovora ili da se nije mogla naći;
4. u slučaju počastnoga prihvata ili plateža naznaku: tko je počast ponudio i dao? za koga? i kako?;
5 mjesto, godinu, mjesec i dan, gdje i kada se je taj poziv — točka 3. — učinio, dotično bezupješno pokušao; napokon
6. podpis osobe prosvjedujuće uz udar službenoga pečata.

§. 100.

Kad se izpuna iste mjenbeno-pravne obveze ima iskati od više osobah, tad je za više takovih pozivah dovoljna jedna prosvjedna izprava.

§. 101.

Dužne su prosvjedujuće osobe izvorni prosvjed bezodvlačno posjedniku mjenice ili ovlašteniku njegovu izdati.

Obvezane su podjedno podignute prosvjede podpunim sadržajem dan po dan i redom datah unieti u sobiti u tu svrhu vodjeni, od lista do lista tekućimi brojevi providjeni i ovjerovljeni zapisnik, ter dotičnim strankam ili pravnim nasliednikom njihovim uz naknadu trošakah, kad god se zaište, budi jednostavni budi ovjerovljeni prepisak izdati.

XIX. Mjesto i vrieme predočbe i inih mjenbenih činah.

§. 102.

Predočba radi prihvata ili plateža, prosvjed kao što u obće oni čini, koji se u smislu ovoga zakona imadu radi vršenja ili občuvanja mjenbenih pravah obaviti u koje stanovite osobe, imadu se preduzeti u njihovoj poslovnici ili u pomanjkanju takove u njihovu stanu i to prije podne izmedju 9—12 satih, poslie podne pako izmedju 2—5 satih. Takovi se čini mogu na drugom mjestu, na primjer na burzi, obaviti samo uz privoljenje dotičnikah.

Da se poslovnica ili stan nisu mogli naći, ima se kao dokazano uzeti samo onda, ako se je prosvjedujuća osoba u tu svrhu pri redarstvenom mjestnom uredu, dotično kod obćinskog poglavarstva bez uspjeha opitala, ter ako se to u prosvjedu ubilježi.

§. 103.

Kad mjenica dospjeva u nedjelju ili koj po Gregorijanskom kalendaru obći blagdan, tad se platež može zahtievati istom na najbliži sliedeći djelatnik.

Ustanova ova proteže se na izdatbu mjenbenih dvogubakah i prepisakah, na izjavu radi prihvata, na dignuće prosvjeda, ter na izpunu ma koje iz mjenice proiztičuće obveze.

XX. Manjkavi podpisi.

§. 104.

Izjave mjenbene, obavljene na mjesto podpisom imena s križem ili inim ručnim znakom, neimaju u pravilu mjenbeno-pravne krieposti.

Mjenbena izjava onih, koji imena svoga nemogu podpisati radi mane tjelesne, valjana je, kad u mjesto podpisa imena izjava bude učinjena ručnim znakom, ovjerovljenim po sudcu ili po javnom bilježniku.

§. 105.

Tko podpiše mjenbenu izjavu koju kao punovlastnik čiji, a k tomu neima punovlasti, jamči sam osobno, te istim načinom, kako bi bio jamčio i tobožnji vlastodavac, da je bila podieljena punovlast.

Istim načinom jamče osobno i oni štitnici (tutori) i ini zastupnici, koji prekoračujuć vlast svoju podpišu mjenbenu izjavu koju.

XXI. Pravo založno i pravo pridržanja.

1. Pravo založno.

§. 106.

Posjednik mjenice može se iz predmetah, na koje je putem privatnim stekao pravo založno, ako dužnik obvezi svojoj u valjano doba nezadovolji, namiriti putem mjenbenim, ter u tu svrhu:

1. pokretnine polag propisah mjenbenoga postupnika upotriebiti na podmirenje svoje;
2. papire na burzi tečaj imajuće može na dan dospjetka na mjestnoj burzi, ako li pako na mjestu dospjetka neima burze, na treći dan

iza dana dospjetka na najbližjoj burzi prodati dati ili pridržati jih polag tečaja onoga dana do iznosa tražbine svoje. Držan je ipak obavjestiti o tom dužnika u dvadeset i četiri sata sliedeća nakon izvršenja jednoga od pomenutih činah. Kao najbliža burza smatra se za cjenite papire, koji se na tuzemskoj burzi bilježe, burza tuzemska, a za ine cjenite papire burza inozemska;

3. mjenbene ili ostale tražbine može utjerati, ili do iznosa tražbine svoje pridržati.

Posjedniku mjenice pripadaju ova prava i za taj slučaj, ako je dužnik medjutim pod stečaj pao.

Dužan je ipak u svakom slučaju, u koliko je podpuno podmirenje našao, predati dužniku dotično stečajnoj imovini mjenicu izvornu, kao što i možebitni višak.

§. 107.

Skrivi li posjednik propust takav, koj ima posljedicu, da se izgubi predmet založni ili tražbina založna budi sasvim budi djelomice, tad je držan dužniku štetu naknaditi.

2. Pravo pridržanja.

§. 108.

Posjednik mjenice može se u pogledu dospjele mjenbene tražbine svoje služiti pravom pridržanja onoga novca, te onih pokretninah i cjenitih papirah dužnika svoga, koji su zakonitim putem u faktični mu posjed ili pod razpoložbu njegovu dospjeli.

Ovo se pravo ipak nemože izvršiti, ako je gore spomenute predmete budi dužnik budi treći koj prije predaje ili prigodom predaje izručio opredjeljene razpoložbe radi u posjed vjerovniku.

Posjednik mjenice može se i glede nedospjele tražbine svoje poslužiti pravom pridržanja, kada je dužnik pao pod stečaj ili kad je bez uspjeha ostala ovrha koja, vodjena proti dužniku radi novčanoga duga kakovoga.

U tom slučaju niti naputak dužnikov niti opredjeljena razpoložba neizključuju vršenje prava pridržanja, ako su spomenuti učini nastali iza predaje predmetah ili ako je o njih vjerovnik obavješten iza preuzeća predmetah.

Posjednik mjenice, kojemu u smislu §-a. ovoga pripada pravo pridržanja, držan je, kada se posluži tim pravom, odmah obavjestiti dužnika.

§. 109.

Pravo pridržanja može se i putem tužbe izvesti, a glede pravne krieposti jednako je s ručnim zalogom.

Dio III.

Mjenica vlastita.

§. 110.

Bitne potriebštine mjenice vlastite jesu:

1. naznaka kao mjenica, koja se u sam kontekst mjenice ima uzeti, ili ako je mjenica izdana u jeziku nemagjarskom, izraz jezika nemagjarskoga, koj onoj naznaki odgovara;
2. naznaka novčane svote, koja se platiti ima. Ako se iznad svote mjenbene ugovore još i pripadci, takav se ugovor u obzir neuzimlje;
3. ime one osobe ili tvrdke, kojoj ili po naredbi koje ima se platiti;
4. naznaku vremena, kad se ima platiti (4. točka §-a. 3-ega.);
5. podpis izdatnika s imenom mu ili tvrdkom;
6. naznaka mjesta, godine, mjeseca i dana izdatbe.

§. 111.

Kod vlastitih mjenicah, na kojih nebude osobito platište naznačeno, smatra se mjesto izdatbe kao platište, ter ujedno kao prebivalište izdatnika.

§. 112.

Sliedeće ustanove ovoga zakona, dane u pogledu tezice, valjaju i za mjenice vlastite:

1. §§. 4. i 6. o vanjskoj formi mjenice;
2. §§. 8.—16. o naledji i o ustupu mjenice;
3. §§. 19. i 20. o predočbi mjenicah povidnih s razlikom, da se predočba ima učiniti izdatniku;
4. §. 29. o zavrati na sigurnost s razlikom, da joj ima mjesta u slučaju nesigurnosti izdatnika;
5. §§. 30.—40. o dospjetku i platežu s razlikom, da svotu mjenbenu položiti može izdatnik;
6. §§. 41. i 42., te 45.—55. o zavrati platežnoj;
7. §§. 61.—64. o platežu počastnom;
8. §§. 66.—69. o jamstvu mjenbenom s razlikom tom, da se jamstvo, ako nije u mjenici napisano, za koga da je preuzeto, smatra preuzetim za izdatnika;

9. §§. 74.—76. o prepiscih mjenice;
10. §§. 77.—83. o mjenicah izgubljenih i lažnih s razlikom, da u slučaju §-a. 77-oga. ima platiti izdatnik;
11. ustanove §§. 85.—109. uključivo, na koliko se protežu obća načela mjenbene zastare na zastaru pravah zavratnih proti naledjnikom, na tužbeno pravo vjerovnikah mjenbenih, na zakonarstvo inozemsko, na mjesto i vrieme predočbe, ter ine mjenbeno-pravne čine, na podpise manjkave, te na pravo založno i na pravo pridržanja.

§. 113.

Vlastitu obitovanu mjenicu valja predočiti radi plateža obitovaocu, ili ako takav nije imenovan, samomu izdatniku i to na onom mjestu, kamo je mjenica obitovana. Na istom valja mjestu dignuti prosvjed, ako mjenica nebude izplaćena.

Ako se u obitovaoca nedigne prosvjed u valjano doba, posjednik mjenice gubi ne samo pravo zavrate proti naledjnikom, nego i tužbu mjenbenu proti izdatniku.

Mjenicu neobitovanu, zatim obitovanu mjenicu takovu, na kojoj nije posebita osoba kao obitovaoc naznačena, napokon onu obitovanu mjenicu, na kojoj je obitovaoc podjedno posjednik mjenice, netreba na dospjetku prosvjedovati radi občuvanja mjenbene tužbe proti izdatniku.

§. 114.

Mjenbeno pravo proti izdatniku mjenice vlastite zastaruje u tri godine, računajuć od dospjetka mjenice.

Prelazne i uvedbene ustanove.

§. 115.

Bitne potriebštine mjenicah i mjenbenih izjavah izdanih prije uvedenja zakona ovoga, kao što i pasivna mjenbena sposobnost osobah, koje su prije uvedenja zakona ovoga obvezu mjenbenu na se uzele, valja prosuditi na temelju dosadanjih zakonah.

§. 116.

Ustanove zakona ovoga o pravu tužbe, te o pravu zavrate kao pravah iz mjenice proiztičućih, zatim ustanove o občuvanju i o utrnuću ovih pravah protežu se i na one poslie uvedenja zakona ovoga dospjevajuće mjenice, „koje su izdane prije, nego li je ovaj zakon u život stupio“.

§. 117.

Mjenice one, kojih je zastara jur odpočela prije uvedenja ovoga zakona,

imadu se u pogledu zastare prava tužbe kao što i prava zavrate prosuditi polag dosadanjih zakonah.

§. 118.

Ministar pravosudja ovlašćuje se, da može sve dotle, dok postupak u parnicah gradjanskih nebude uredjen zakonom protežućim se na sve vrsti parnih posalah, postupak u poslovih mjenbenih ustanoviti putem naredbenim.

§. 119.

Opredjeljenje roka, kada imade u život stupiti zakon ovaj, kao i izvršba zakona ovoga povjerava se ministru pravosudja, dotično u Hrvatskoj i Slavoniji banu kraljevinah Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

Izjavljujuć Mi ovaj zakonski članak i sve, što je u njem sadržano u cielosti i pojedince pravim, povoljnim i primljenim, ovime ga kraljevskom moći Našom odobravamo, potvrdjujemo i posvećujemo, ter ćemo i Sami ga obdržavati i bditi, da ga obdržavaju ini vjerni Naši.

Dano u Beču dne petoga lipnja godine hiljadu osam sto sedamdeset i šeste.

(M. P.) **Franjo Josip** s. r.

Koloman **Tisza** s. r.

Koloman **Bedekovich** s. r.

Br. 9.

Zakon

od 21. siečnja 1877.

o preustrojenju kralj. gospodarskoga i šumarskoga učilišta u Križevcih.

MI FRANJO JOSIP PRVI,

po milosti božjoj cesar Austrijanski;

kralj Česki itd., i apostolski kralj kraljevinah Ugarske, Hrvatske, Slavonije i Dalmacije

potvrdjujemo predloženi Nam u osnovi po hrvatsko-slavonsko-dalmatinskomu saboru

ZAKON

o preustrojenju kralj. gospodarskoga i šumarskoga učilišta u Križevcih.

Obće ustanove.

§. 1.

Kr. gospodarsko i šumarsko učilište u Križevcih ima dva odjela: viši i niži učilištni odjel.

§. 2.

Zadaća je višjemu odjelu, da teoretički i praktički naobrazi mladež u struci gospodarskoj i šumarskoj tako, da bude mogla stečeno znanje upotriebiti budi u javnoj ili privatnoj službi, budi u vlastitom gospodarstvu.

Nižemu zavodu, koji nosi ime „Ratarnica", jest zadaća, da se u njem mladići, pripadajući seljačkomu stališu, odgoje i naobraze za valjane seoske gospodare.

§. 3.

Niži odjel učilišta uredjen je kao internat, te ga polaziti mogu samo oni učenici, koji su pod niže naznačenimi uvjeti (§. 37.) unj primljeni.

§. 4.

Viši odjel kr. gospodarskoga i šumarskoga učilišta u Križevcih spada u red srednjih učilištah.

Viši ovaj odjel ujedno sa ratarnicom sačinjavaju jedan zavod zemaljski, podčinjen kralj. dalm.-hrv.-slavonskoj zemaljskoj vladi, odjelu za unutarnje poslove, koji će ipak u poslovih didaktično-pedagogičkih postupati sporazumno sa kr. vladnim odjelom za bogoštovje i nastavu.

Uprava zavoda.

§. 5.

Vrhovnu upravu zavoda rukuje zemaljska vlada, odjel za poslove unutarnje (§. 4.)

§. 6.

Tomu zavodu neposredno predstoji ravnatelj, koji treba da bude izučen gospodar.

§. 7.

Učitelji višega odjela sastavljati će pod predsjedom ravnatelja sbor, u kojem će se po posebnih propisih u sjednicah viećati i odlučivati o svih važnijih pedagogično-didaktičnih predmetih.

Osim toga čine upravljatelj gospodarstva, učitelj šumarstva, učitelj vinogradarstva, pivničarstva i voćarstva, učitelj živinarstva, tajnik, pristav gospodarstva i vrtlar zavodski poseban gospodarski sbor pod predsjedom ravnatelja, gdje će se u sjednicah razpravljati svi važniji predmeti, tičući se zavodskoga gospodarstva.

Pobliže ustanove glede sjednicah učiteljskoga i gospodarskoga sbora sadržane su u posebnom naputku.

Učila zavoda.

§. 8.

Medju učila ide:

1. zavodski posjed, na kojem se goje razne struke gospodarstva;

2. gospodarstva pojedinih privatnih posjednikah, u koliko ovi dopuste proučavati ih učenikom na poučnih putovanjih i pokusih;
3. sbirke za pojedine stručne predmete i
4. knjižnica.

Primanje učenikah u viši učilištni odjel.

§. 9.

Tko želi biti primljen u viši odjel gospodarskoga ili šumarskoga učilišta, mora dokazati:

1. da je navršio 15. godinu dobe svoje;
2. da je dobrim uspjehom svršio 4. razred gimnazije ili realke.

Učenici, koji nedonesu pod točkom 2. propisane svjedočbe, moraju se, dobivši dozvolu kr. zemaljske vlade, podvrći prijamnomu izpitu iz onih predmetah i u onom obsegu, kako to bude odlučio učiteljski sbor.

Prijamnomu izpitu imadu se podvrći i oni učenici, koji bi željeli preći u viši razred učilišta, a nemogu izkazati, da su na kojem ravnom učilištu svršili neposredno predidući razred.

§. 10.

Učenici višega učilištnoga odjela ili su redoviti ili vanredni (hospitanti).

Redoviti učenici dužni su slušati sve predmete, koji su kao obligatni propisani.

Vanredni mogu slušati predmete, koje si sami izaberu.

§. 11.

Kao vanredni učenici mogu se primiti onakove osobe, koje neimaju kvalifikacije, potrebne redovitim učenikom, ili imadu tu kvalifikaciju, ali su voljni polaziti predavanja samo nekih predmetah.

Gdje ima temeljita razloga predpostaviti, da osoba, želeća polaziti zavod kao vanredni slušalac, neima ni toliko predznanja, koliko je potrebno, da uzmogne razumjeti odnosno predavanje predmeta, nesmije se primiti ni kao vanredni učenik.

§. 12.

Tko želi primljen biti na viši odjel učilišta, ima se prijaviti ravnatelju, ili u njegovu odsuću njegovu zamjeniku.

Kod prijave ima dotičnik navesti, tko su mu roditelji ili skrbnik, te zanimanje i boravište roditeljah ili skrbnika, što imadu učiniti i vanredni učenici, ako su malodobni.

Osim toga imadu se kod prijave pridonieti i školske svjedočbe o dosadanjem naukovanju učenika.

Učenik, primljen na višji odjel, dobiva prijamnicu, podpisanu ravnateljstvom zavoda.

Vanredni učenici primaju se, ako neima opravdane kakove sumnje proti njim, u svako vrieme, i dobivaju ravnateljstvom podpisanu pristupnicu.

Trajanje naukah i naukovni predmeti.

§. 13.

Nauk za učenike gospodarstva i šumarstva traje 3 školske godine, a svaka godina dieli se na dva poljeća.

§. 14.

Predmeti, koji se predavaju na višem odjelu kr. gospodarskoga i šumarskoga učilišta jesu:

a) zajednički;
b) posebni.

§. 15.

Zajednički predmeti gospodarom i šumarom jesu ovi:

a) narodno gospodarstvo;
b) ratarsko-šumarska statistika u glavnom;
c) aritmetika;
d) algebra;
e) planimetrija, stereometrija;
f) praktična geometrija;
g) lučba obća;
h) lučba agrikulturna;
i) tloznanstvo i rudoslovje;
j) 1. anatomija i physiologija bilja s uputom u sitnozorna iztraživanja;
2. sistematika bilja;
k) obće gospodarstvo;
l) obće šumarstvo;
m) graditeljstvo gospodarsko i šumarsko;
n) mehanika, poznavanje najvažnijih strojevah za gospodare i šumare;
o) risanje prostoručno, graditeljsko, tlovidno i risanje deskriptivnog mjerstva;
p) knjigovodstvo;
q) fizika, klimatologija i meteorologija;

r) naravoslovje domaće životinje;
s) zakonoslovje, odnoseće se na prigledbu gospodarstvenu i šumarstvenu.

§. 16.

Posebni predmeti za struku gospodarsku jesu ovi:

a) povjest i literatura gospodarstva;
b) ratarstvo, melioracije, nauk o gnoju, nauk o gospodarskih strojevih i orudju;
c) vinogradarstvo i pivničarstvo;
d) gojitba gospodarskoga i trgovinskoga bilja; poznavanje bolesti bilja;
e) voćarstvo i povrtlarstvo;
f) livadarstvo;
g) analitička kemija;
h) posebno živinogojstvo, govedarstvo, konjarstvo, ovčarstvo, vunoznanstvo, krmadarstvo i gojenje peradi;
i) živinarstvo (obće i posebno, primaljstvo, sudbeno živinarstvo, nauk o pošastih);
j) pčelarstvo i svilarstvo;
k) nauk ob uredjenju i upravi imanja uz pismene zadaće i razlaganje zavodskoga gospodarstva, gospodarska taksacija;
l) gospodarsko obrtničtvo;
m) nauk o životinjah gospodarstvu škodljivih.

§. 17.

Posebni predmeti za struku šumarsku jesu sliedeći:

a) poviest i literatura šumarstva;
b) sadjenje i gojenje šumah;
c) čuvanje šumah;
d) trigonometrija i analitično mjerstvo:
e) šumarska botanika;
f) mjeračina šume i drveća;
g) uporaba šume, šumarsko obrtničtvo;
h) uprava šumah;
i) procjena i uredjenje šumah;
j) šumarsko-službena pisma, šumarsko uredovanje;
k) šumarsko kućanstvo;
l) lovstvo i životoslovje divljači;
m) insektologia šumska.

§. 18.

Red, kojim će se predavati zajednički i posebni predmeti, ustanovit će se putem naredbenim.

§. 19.

Razredbu naukah za svako školsko polugodište ustanovljuje učiteljski sbor i ta se ima predložiti na odobrenje zemaljskoj vladi.

§. 20.

Ukupni broj za svakoga učenika obligatnih učevnih urah nesmije prekoračiti 30. na tjedan izim praktičnih vježbah.

§. 21.

Naukovna godina počima 1. listopada i svršava zadnjim srpnjem svake godine.

Zimsko poljeće traje od 1. listopada do konca mjeseca veljače, a ljetno od 1. ožujka do konca srpnja.

Godišnji praznici traju od 1. kolovoza do zadnjega dana mjeseca rujna.

§. 22.

Vrieme za praktične vježbe s učenici imade se ustanoviti u osnovi naukah za svako poljeće.

Vrst i trajanje poučnih putovanjah s učenici odredjuje zemaljska vlada, odjel za poslove unutarnje, na predlog učiteljskoga sbora.

§. 23.

Obuka u vjeronauku i ćudoredoslovju obavljati će se exhortom uz nagradu, koja će se exhortantom opredieliti i koja se plaća iz subvencije, što ju zavod pobiva iz zemaljskoga budgeta svake godine.

Propise ob izpunjivanju vjerozakonskih dužnostih ustanovit će vlada posebnom naredbom, sporazumiv se s duhovnimi oblastmi.

§ 24.

Svaki učitelj dužan je, kako na višem, tako i na nižem učilištnom odjelu (ratarnici) predavati najviše 18 satih na tjedan.

Za predavanje prieko ovoga normalnoga broja učevnih satih dobiva se nagrada mjerilom, ustanovljenim za učitelje na srednjih učilištih u Hrvatskoj i Slavoniji.

Broj satih za predavanja ravnatelja i upravljatelja ustanovit će se prema okolnostim putem naredbe.

Izpiti.

§. 25.

O koncu svakoga poljeća drže se polugodišnji izpiti, na kojih se svaki redoviti učenik posebice izpitati imade.

Potanje ustanove ob izpitih izdati će se posebnom naredbom.

Ravnatelj ima prisustvovati izpitom.

§. 26.

Vanredni slušatelji nisu dužni podvrći se izpitu i dobivaju samo na zahtievanje svjedočbu o polazku. Ako se pako dobrovoljno podvrgnu izpitu iz predmetah, koje su slušali, dobit će i svjedočbu o uspjehu položena izpita.

§. 27.

O klasifikaciji učenikah valjaju isti propisi, koji obstoje za srednja učilišta u Hrvatskoj i Slavoniji.

Oblik svjedočbah za viši odjel učilišta ustanovit će se napose.

§. 28.

Učenici, koji podpuno svrše trogodišnji gospodarski ili šumarski tečaj, ili obadva tečaja, polažu konačni izpit i dobivaju o tom svjedočbu.

O načinu držanja kao i glede obsega ovoga izpita izdati će se posebna naredba.

O daljnjoj vježbi i o državnih izpitih za podpuno usposobljenje izučenih šumarah i gospodarah, valjaju za šumare postojeći propisi, a za gospodare izdati će se pobliža naredba.

Naukovina.

§. 29.

Svaki redoviti i vanredni učenik plaća 20 for. naukovine na godinu, koja teče u zavodsku blagajnu.

Naukovina plaća se za svako školsko poljeće unapried polovicom ukupnoga godišnjega iznosa.

Oprost od naukovine moći će se podieliti takovim redovitim učenikom,

koji se izkažu, da su siromašni i dokažu svojom marljivošću, dobrim ponašanjem i napredkom u naucih, da su vriedni toga oprosta.

Vanrednim se učenikom naukovina nikad neoprašta.

§. 30.

Oprost od naukovine podjeljuje zemaljska vlada, odjel za unutarnje poslove na predlog učiteljskoga sbora.

§. 31.

Jednom plaćena naukovina neće se vraćati, ako bi učenik tečajem polječa prestao polaziti učilište.

Disciplina.

§. 32.

Disciplinarnu vlast nad učenici višega odjela vrši ravnatelj zavoda s učiteljskim sborom.

Disciplinarni propisi za ovaj odjel učilišta ustanovit će se napose.

Jednogodišnja dobrovoljna služba u c. kr. vojsci.

§. 33.

O jednogodišnjoj dobrovoljnoj službi učenikah vtšega odjela u c. kr. vojsci valjaju postojeći propisi.

Ratarnica.

§. 34.

Učenici ratarnice imadu stan i hranu i podpunu obskrbu u zemaljskoj sgradi, sagradjenoj u gospodarskom dvoru zavoda. Oni se uzdržavaju ili o trošku zemaljskom ili obćinskom ili o trošku posebnikah.

Iznos toga troška ustanovit će se putem naredbenim i proglasit svake godine unapried.

§. 35.

Neposredno ravna ratarnicom pod nadzorom zavodskoga ravnatelja upravitelj zavodskoga gospodarstva sa svojim pristavom, koji su ujedno glavni učitelji ratarnice.

Za nadgledanje ratarskih učenikah u kući i kada rade, namješten je

*

dvorski, koj je ujedno ključar gospodarskih sgradah i dvorišta, te je neposredno podčinjen upravitelju zavodskoga gospodarstva, dotično njegovu pristavu.

Isti uživa za svoju osobu bezplatan stan i hranu na ratarnici.

§. 36.

U ratarnici traje nauk tri godine.

Svake godine razpisat će se natječaj za izpražnjena zemaljska, obćinska i privatna štipendija mjesec danah prije izmaka školske godine, te će se popuniti izpražnjena mjesta u broju, koji naznači ravnateljstvo zavoda, prema tomu, koliko prostorije ratarnice dopuštaju, da bude smješteno u njih učenikah.

§. 37.

Tko želi biti primljen u ratarnicu, treba da je navršio bar 16. godinu života, da je zdrav, kriepak, ćudoredan i da se izkaže, da je dobrim uspjehom svršio pučku učionu, ili da prijamnim izpitom dokaže, da ima dovoljno znanja i priprave za polazak ratarnice.

§. 38.

Učitelji višega odjela kr. gospodarskoga i šumarskoga učilišta dužni su po potrebi i prema svomu usposobljenju, kako im ravnatelj zavoda naloži, predavati predmete svoje struke i na ratarnici.

§. 39.

Kod ratarskih učenikah sastoji obuka u strukovnom podučavanju i u obavljanju težačkoga posla.

Koliko će se kod ratarah vremena morati upotrebiti za stručno podučavanje, koliko za radnju, koji će se nadalje predmeti učiti u svakoj godini, dotično poljeću, te napokon, koje će se vrsti radnjah imati prema naukovnoj osnovi obavljati, ustanovit će se razredbom naukah, koja se ima svakoga školskoga polugodišta odobriti po zemaljskoj vladi.

§. 40.

Na ratarnici predavaju se sliedeći predmeti:

1. Vjeronauk.
2. Vježbe u čitanju i pisanju.
3. Računstvo.
4. Počela mjerstva, mjeračine i razarstva.
5. Pučka fizika.
6. Obća lučba.
7. Prirodopis bilja i rudstvo.

8. Prirodopis domaće životinje.
9. Prostoručno risanje.
10. Živinarstvo i živinarsko primaljstvo i pošasti stoke.
11. Ratarstvo (nauk o tlu, poboljšavanje, gnojitba i obradjivanje tla, poznavanje strojevah, ratilah i orudja).
12. Obća gojitba bilja.
13. Posebna gojitba gospodarskoga bilja, voćarstvo, vinogradarstvo i povrtlarstvo.
14. Obće živinogojstvo, govedarstvo, konjarstvo, ovčarstvo, svinjarstvo i poznavanje vune.
15. Gojenje peradi i kunićah.
16. Pčelarstvo i svilarstvo.
17. Poslovni sąstavci.
18. Nauk ob uredjenju i upravi gospodarstvah uz tumačenje zavodskoga gospodarstva.
19. Pivničarstvo, gospodarsko obrtničtvo s osobitim obzirom na sušenje voća.
20. Gospodarsko računovodstvo.
21. Obće šumarstvo.

§. 41.

Zemaljska vlada ovlašćuje se, da u slučaju. ako se prijavi dovoljan broj učenikah, ustroji posebne tečaje za sliedeće grane gospodarske industrije: za vrtlarstvo i vinarstvo, ladanjsko živinarstvo, mliekarstvo, dotično sirarstvo i za lugare.

Potanje uredjenje tih tečajevah ustanovit će vlada putem naredbe.

§. 42.

Izpiti na ratarnici drže se u prisuću ravnatelja zavodskoga o koncu svakoga polugodišta, kao i na višem odjelu učilišta.

§. 43.

Svršiv ratarski učenik propisano naukovno trogodište, dobiva izučnu svjedočbu na temelju uspjeha polugodišnjih izpitah.

Učitelji, činovnici i družina zavodska.

§. 44.

Na zavodu smješteno osoblje ujedno s dnevnim razredom, plaćom, ter inimi berivi naznačeno je u šemi, priloženoj ovomu zakonu.

§. 45.

Predavanje zakonoslovja, odnosećega se na prigledbu gospodarstveno-šumarstvenu i narodne ekonomije, u koliko ovu potonju nebi kadar bio predavati koj od stalno namještenog učiteljskog osoblja, povjerit će se uz primjerenu godišnju nagradu osobi, koja se ima izkazati bar propisanimi državnimi izpiti iz pravo-i državoslovja.

§. 46.

Svi učitelji temeljnih disciplinah na višem odjelu treba da su položili učiteljske izpite, propisane za više gimnazije, ili realke u Hrvatskoj i Slavoniji; učitelji pako strukovni za gospodarstvo ili šumarstvo moraju dokazati, da su svršili nauke na kojem sveučilištu, strukovnoj akademiji ili politehnici i da su dobili absolutorij, a izim toga da imadu najmanje dvie godine prakse, probavljene u poljskom gospodarstvu ili šumarstvu.

Učitelj graditeljstva ili mehanike mora svjedočbom absolutornom politehnike, a živinar stečenom diplomom dokazati svršene nauke. Učitelj pako vinogradarstva i pivničarstva mora dokazati svoju sposobnost izučnom svjedočbom, stečenom na višoj vinogradarskoj školi.

Tajnik treba da je položio državni izpit iz struke računarske.

Pristav gospodarski i vrtlar mora da je svršio gospodarske nauke bar na kojem srednjem učilištu te struke.

§. 47.

Ravnatelja zavoda imenuje Njegovo Veličanstvo.

Učitelje i sve ostale činovnike na zavodu imenuje ban. Za popunjenje učiteljskih i činovničkih mestah na zavodu razpisuje se u pravilu natječaj. Podvorničko i poslužničko osoblje pako na višem odjelu imenuje ravnatelj zavoda, pri čem valja postupati u smislu zak. članka II. god. 1873. o namještenju izsluženih podčastnikah.

§. 48.

Redoviti učitelji višega učilištnoga odjela, koji nisu ujedno i činovnici, dobivaju kano i na višjih gimnazijah i realkah iza trogodišnjega pokusa pravo na stalno namještenje i na naslov „profesor“.

§. 49.

Stalno namješteni učitelji i činovnici, koji su ujedno učitelji, imadu pravo na petgodišnje doplatke, kako se to u priloženoj šemi naznačuje.

Učitelji i činovnici, koji su ujedno učitelji, imadu pravo na mirovinu po propisih, postojećih za srednja učilišta u Hrvatskoj i Slavoniji, a ostali činovnici po obćih propisih.

§. 50.

Prava i dužnosti ravnatelja, učiteljah, činovnikah, obrtnikah i družine zavodske uredjuju se posebnim naputkom vlade.

§. 51.

Za gospodarstvo potrebiti dvorski, obrtnici i služinčad zavodska najimlju se ugovorom. Za namještenje dvorskog i obrtnikah razpisuje se natječaj; družinu za ratarnicu prima i odpušta upravitelj.

§. 52.

Posebnom naredbom odrediti će se, kada ovaj zakon ima stupiti u kriepost.

§. 53.

Izvršba ovoga zakona povierava se banu kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

Dano u Budapešti dne dvadeset i prvoga siečnja hiljadu osam sto sedamdeset i sedme.

(M. P.) **Franjo Josip** s. r.

Koloman **Bedekovich** s. r.
Ivan **Mažuranić** s. r.,

Plaćevni

učiteljskoga i činovničkoga osoblja na kralj.

Tekući broj	Kategorija službe	Čin	Plaće forintih
1	Ravnatelj i zajedno učitelj gospodarske struke .	VIII.	900
2	Učitelj gospodarstva	IX.	900
3	Učitelj vinogradarstva, voćarstva i pivničarstva	IX.	900
4	Učitelj živinarstva i živinogojstva	IX.	900
5	Učitelj lučbe, ujedno upravitelj agrarno-kemičkoga laboratorija	IX.	900
6	Učitelj prirodoslovja i fizike	IX.	900
7	Učitelj za struke tehničku	IX.	900
8	Učitelj za matematičku struku	IX.	900
9	Učitelj šumarstva	IX.	900
10	Upravitelj zavodskoga gospodarstva i ujedno glavni učitelj ratarnice	IX.	900
11	Pristav gospodarski ujedno učitelj	X.	700
12	Tajnik zavodski	IX.	900
13	Vrtlar zavodski ujedno učitelj	X.	700
14	Dva asistenta za šumarstvo i gospodarstvo, svaki po 600 for. plaće i 100 for. stanarine . . .	XI.	1200
15	Pisar zavodski	XII.	500
16	Poslužnik, ujedno ključar na višjem odjelu . .	—	350
17	Kućni sluga na višjem odjelu	—	200
18	Osim toga po ugovoru, dvorski, ujedno ključar gospodarskih sgradah, obrtnici i služinčad zavoda	—	—

šema.

gospodarsko-šumarskom učilištu u Križevcih.

Stan u naravi	Stanarina razredna for.	Ravnateljski odnosno upraviteljski doplatak for.	Ina beriva	Opazka
1	—	300	Petgod. doplatak 200 for.	Učitelji i činovnici IX. dnevnoga razreda beru u ime stanarine 200 fr. (u koliko neimaju stana u naravi) i 200 for. u ime petgodišnjega doplatka kao i ravnatelj; učitelji X. dnevnoga razreda dobivaju u ime stanarine (ako neimaju stana u naravi) 150 fr. a petgodišnji doplatak iznosi 100 fr. — Oba ova doplatka ravnaju se po zakonu od 14 studena 1874. ob uredjenju učiteljskih plaćah na srednjih učilištih. Asistenti nesmatraju se ravnimi učiteljem, uvršćuje se u XI. dnevni razred i neberu nikakova petgodišnjega doplatka.
—	200	—	200 „	
—	200	—	200 „	
—	200	—	200 „	
—	200	—	200 „	
—	200	—	200 „	
—	200	—	200 „	
—	200	—	200 „	
—	200	—	200 „	
1	—	200	200 „	
1	—	—	100 „	
—	200	—	— „	
1	—	—	100 „	
—	200	—	— „	
—	100	—	— „	
1	—	—	— „	
1	—	—	— „	
—	—	—	— „	

SBORNIK
ZAKONAH I NAREDABAH

valjanih za kraljevinu

HRVATSKU I SLAVONIJU.

Godina **1877.**

Komad VI.

Izdan i razposlan dne 3. ožujka 1877.

Br. 10.

Zakon

od 29. siečnja 1877.

o preuzeću gradske velike realke u Osieku na trošak zemaljski.

MI FRANJO JOSIP PRVI,

po milosti božjoj cesar Austrijanski;

kralj Českí itd., i apostolski kralj kraljevinah Ugarske, Hrvatske, Slavonije i Dalmacije

potvrdjujemo predloženi Nam u osnovi po hrvatsko-slavonsko-dalmatinskomu saboru

ZAKON

o preuzeću gradske velike realke u Osieku na trošak zemaljski.

§. 1.

Obstojeća u Osieku gradska velika realka od 1. se listopada 1876. na trošak zemaljski preuzima i tim proglasuje državnim zavodom.

§. 2.

Grad Osiek obvezan je za uzdržavanje rečene velike realke tri tisuće

forintih svake godine iz obćinskih sredstvah doprinositi i za smještenje kako velike realke tako i velikoga gimnazija prikladne prostorije u vremenu od triuh godinah iz nova podići, medjutim pako za potrebite prostorije dosadašnjim načinom skrbiti.

§. 3.

Provedba ovoga zakona povjerava se banu.

Dano u Beču dne dvadeset i devetoga siečnja godine hiljadu osam sto sedamdeset i sedme.

(M. P.) **Franjo Josip** s. r.

Koloman **Bedekovich** s. r.

Ivan **Mažuranić** s. r.,

Br. 11.

Naredba

kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odjela za bogoštovje i nastavu od 19. veljače 1877. br. 865.,

kojom se proglašuje privremeni propis ob izpitivanju kandidatah gimnazijskoga učiteljstva u Hrvatskoj i Slavonlji.

Njegovo cesarsko i kraljevsko - apostolsko Veličanstvo blagoizvoljelo je previšnjim riešenjem od dne 5. veljače 1877. premilostivo podieliti previšnje odobrenje priključenomu propisu ob izpitivanju kandidatah gimnazijskoga učiteljstva u Hrvatskoj i Slavoniji.

Mažuranić s. r.

Privremeni propis

ob izpitivanju kandidatah gimnazijskoga učiteljstva u Hrvatskoj i Slavoniji.

§. 1.

Povjerenstvo izpitno.

1. Znanstvena sposobnost onih, koji su radi zadobiti službu redovita učitelja gimnazijskoga, saznaje se izpitom, a za obdržavanje toga izpita imenuje kr. hrvatsko-slavonsko-dalmatinska zemaljska vlada (odjel za bogoštovje i nastavu) izpitno povjèrenstvo u glavnom gradu Zagrebu.

2. Da li je tko sposoban predavati nauk vjere, nije predmetom ovoga propisa.

3. Kako će učitelji risanja, krasopisa, pjevanja i tjelesnoga vježbanja imat dokazivati sposobnost svoju, to će se napose ustanoviti.

4. Povjerenstvo izpitno biti će sastavljeno od muževah takovih, koji znanstveno zastupaju različite glavne grane obuke gimnazijske po sadanjem njezinu ustrojstvu. Svaki član povjerenstva izpitnoga dobiti će nalog svoj na jednu godinu danah; nego po izmaku toga vremena moći će se taj nalog obnoviti.

5. Za ravnatelja povjerenstva izpitnoga imenuje kr. zemaljska vlada (odjel za bogoštovje i nastavu) kojega člana istoga povjerenstva. Ravnatelj će predsjedati kod izpita i razpravah, vodit će potrebito dopisivanje i pohranjivat će spise, koji treba da se drže u redu za poslove propisanom.

6. Školski nadzornici, kojim je povjereno nadziranje gimnazijah, imaju pravo biti kod ustmenih izpitah i pokusnih predavanjah, da uzpoznaju nove buduće učitelje za gimnazije. S toga će ravnatelj povjerenstva izpitnoga imati rečene školske nadzornike obavjestiti svaki put, da će se takovi izpiti držati.

§. 2.

Kako se valja prijavljivati za izpit.

1. Kandidat, da bude pušten na izpit, ima molbenicu podnieti ravnateljstvu povjerenstva izpitnoga.

U toj molbenici ima naznačiti one učevne predmete i one razrede gimnazijske, za koje je rad zadobiti ovlast podučavanja.

Molbenici svojoj imade priložiti:

a) svjedočbu, da je podnio izpit zrelosti za gimnazije;

b) odlaznicu (absolutorij), koja osim potvrde, da se je po zakonih vladao, ujedno svjedoči, da je barem tri godine danah kao redovit slušalac mudroslovnoga fakulteta slušao predmete strukovnoga područja, iz kojega želi izpit polagati (§. 5.—11.), najmanje po 15 urah tjednom u svakom poljeću (zakon od 5. siečnja 1874 §. 52.) i da se je osim tih strukovnih predmetah bavio takodjer naukom filozofije i jezika hrvatskoga, te slušao svakako barem pedagogiju, logiku i pregledne kolegije o hrvatskom jeziku i literaturi, da uzmogne tim zadobiti potrebitu obrazovanost didaktičnu i pedagogičnu, te zadovoljiti zahtjevom, koji se izriču u §. 4.;

c) ako je minulo preko jedne godine danah, od kako je svršio nauke sveučilištne, imat će o svojem vladanju za to vrieme prinieti svjedočbu javne koje oblasti;

d) opis svoga života, u kojem će na vlastito tek obrazovanja svoga, pravac, obseg i književna pomoćna sredstva obćenitih i strukovnih svojih naukah naznačiti tako točno, da povjerenstvo izpitno uzmogne odlučiti, da li je kandidat znanstveno pripravljen onako, kako zahtieva zakon.

2. Samo za prvih trijuh godinah izpitivanja na ovom fakultetu moći će izpitno povjerenstvo odustati od zahtjevah naznačenih pod a) i b) glede broja urah i za slušanje propisanih predmetah.

3. Tečajem tih prvih trijuh godinah moći će na predlog povjerenstva samo kr. zemaljska vlada (odjel za bogoštovje i nastavu) oprostiti kandidatu podpunost zahtjevah, ako nebude mogao prinieti kojega svjedočanstva ili ako bi kojemu takovu svjedočanstvu štogod prigovorilo povjerenstvo izpitno.

Kandidatu, koji je iz drugoga fakulteta na mudroslovni prešao, ili na mudroslovnom jedno strukovno područje drugim zamienio, moći će svagda na predlog povjerenstva izpitnoga kr. zemaljska vlada (odjel za bogoštovje i nastavu) njekoliki odpust od podpunih zahtjevah dozvoliti ili pako i uzkratiti.

§. 3.

Što se zahtjeva od svakoga izpitnika.

1. Da u obće posvjedočena bude znanstvena sposobnost za službu redovita učitelja na kojem gimnaziju, ima svaki izpitnik:

a) u obziru filozofičke svoje obćenite obrazovanosti, zatim u obziru

hrvatskoga jezika i još u obziru jednoga od živućih kulturnih jezikah zadovoljiti zahtjevom u §. 4. navedenim;

b) ima izpitom iz kojega izpitnoga područja naukah gimnazijskih (§. 5.) dokazati onu mjeru znanja, koja je potanje naznačena u §. 6.—10.

Za namještenje bit će kandidat prikladan istom onda, pošto bude pokusnu godinu s uspjehom obavio i tim praktičnu svoju sposobnost dokazao (§. 19—20.)

§. 4.

Nauci obćeniti.

Svaki kandidat ima za vrieme naukah svojih pribaviti si onu obćenitu filosofičku obrazovanost, koja je učitelju struke koje mu drago od prieke potrebe (§. 2, 1. b), te ima uspjeh naukah ovih dokazati domaćim izradkom kojega zadatka (§. 11, 1.)

Zatim ima svaki kandidat dokazati na ustmenom izpitu (§. 14.), da umije izpravno služiti se hrvatskim jezikom i da poznaje najglavnije njegove jezikoslovne zakone te najglavnije točke iz književne povjesti hrvatske.

Izpitnik ima zadovoljiti zahtjevom ovim, izuzam onaj o književnoj povjesti, takodjer glede jednoga od kulturnih živućih jezikah (§. 3.); navlastito ima kandidat na ustmenom izpitu pokazati, da znanstvena djela u jednom od tih kulturnih jezikah lahko i točno razumije.

Čistoća te izpravnost izraza i okretnost sloga ima se tražiti u onih pismenih radnjah, osobito u domaćih, koje se sastavljaju u jeziku hrvatskom.

§. 5.

Posebni nauci, skupine i područje predmetah izpitnih.

1. Predmeti obuke gimnazijske diele se u obziru izpita na sliedeća područja:

a) područje klasične filologije, t. j. latinskoga i grčkoga jezika te književnosti, po zahtjevih navedenih u §. 6. za sav gimnazij;

b) područje povjesti i geografije, po ustanovah sadržanih u §. 7. za sav gimnazij;

c) područje matematike i naravoslovja po ustanovah §. 8. t. j. ili matematika i fizika s kemijom za sav gimnazij, ili prirodopis za sav gimnazij u savezu s matematikom i fizikom uz kemiju barem za četiri nižja razreda gimnazijska;

d) nauk filozofije, po zahtjevih navedenih u §. 9., nedaje još sam za se prava, da bi kandidat mogao pušten biti na izpit, nego treba da bude skopčan s naukom ili klasične filologije ili povjesti i geografije ili matematike i fizike s kemijom, i to svako od ovih područjah za obuku bar u nižjem gimnaziju;

e) nauk jezika hrvatskoga ima, da usposobljuje koga za službu redovita učitelja gimnazijskoga, zadovoljavati zahtjevom za sav gimnazij (§. 10.) i biti u savezu s naukom latinskoga i grčkoga jezika i književnosti ili povjesti i geografije barem za nižji gimnazij;

f) za usposobljenje, da tko njemački ili drugi koji kulturni živući jezik, koj bi bio propisan na gimnazijah u obsegu kraljevinah Hrvatske i Slavonije, može učiti kroz sav gimnazij, ima kandidat zadovoljiti zahtjevom propisanim za taj jezik za sav gimnazij, i k tomu položiti izpit za koje od područjah onih i onako, kako je gore za hrvatski jezik rečeno.

2 Navedenih područjah nije slobodno mienjati u toliko, da kandidat, ako ima manji broj učevnih strukah, ili ako ih je složio i spojio drugačije, nego što je ovdje rečeno, nemože tražiti da bude pušten na izpit; nu prosto je kandidatu, izuzam dakako skupinu d) polagati izpit iz odabrane skupine najprije samo za nižji, a poslie naknadno za višji gimnazij; isto tako mu je prosto, budi u isto doba budi poslie, osim izpita iz jednoga područja, polagati izpit još iz koje druge struke ili iz više strukah.

Ni u onih slučajevih, gdje se još drugom kojom strukom umnoži područje odabrano, nije slobodno razstaviti povjesti od geografije, nego se ima ujedno podnieti izpit iz jedne i druge struke.

Nadalje se za polaganje izpita iz fizike s kemijom traži, da se položi izpit iz matematike za jednaki stupanj gimnazijski; nu dopušten je izpit iz matematike bez fizike s kemijom u savezu sa samostalnom kojom skupinom.

3. Ustanovi paragrafa ovoga točke 1, da kandidat položiti ima izpit za sav gimnazij, može se u slučajevih pod a) b) c) i e) naznačenih zadovoljiti ili na jedan put ili u dva posebna izpita tako, da budu istom na drugom izpitu izpunjeni zahtjevi za višji gimnazij, a na prvom privremeno barem uvjeti oni, koji ovlašćuju za podučavanje u nižjem gimnaziju.

Nego, ako kandidat, poslužívši se ovom polakšicom, bude imenovan za gimnazijskoga učitelja, neće se imenovanje njegovo smatrati moći definitivnim dotle, dokle god se s uspiehom nepodvrgne izpitu drugomu, te dok tim nebude usposobljen za podučavanje u stupnih ustanovljenih u točki 1. a) b) c) i e).

§. 6.

Što se zahtjeva na izpitu napose.

a) Iz klasične filologije:

1. Od kandidata, da usposobljen bude za filologičko podučavanje kroz sav gimnazij, ima se zahtjevati ne samo da temeljito i sigurno znade slovnicu obijuh klasičnih jezikah i u jeziku latinskom da ima stilističnu okretnost, dokazanu latinskimi pismenimi radnjami (§§. 11.—13.), nego poglavito i to: da je obsežno

proučio klasike obijuh jezikah one, koji u gimnazij spadaju, dakle u latinskom da je proučio Caesara, Livija, Sallustija, Cicerona, Tacita, Ovidija, Virgilija, Horacija, a u grčkom; Xenofonta, Herodota, državne govore Demostenove, laglje dialoge Platonove (dakle izvan pomanjih imenito dialoge s naslovom „Protagoras“, „Georgias“, „Phaedón“ i „Symposion“) zatim Homera i Sofokla.

2. Grčku i rimsku povjest ima kandidat temeljito znati; a u filologičnih naukah mitologije, državnih i privatnih starinah, povjesti književnosti i metrike neima se doduše zahtjevati sistematično obširno znanje, ali svakako zahtjevati se ima, da kandidat, osim preglednoga znanja u stvarih poglavitih i osim poznavanja najboljih pomoćnih sredstavah po sadanjem stanju znanosti, toliko bude upućen u ovih naukah, a imenito u starinah, da bude moguće očekivati od njega, da će tumačeći klasike, takodjer u obziru stvarnom težiti za temeljitošću i da će vrstan biti, iz stvarih pojedinih sastaviti ukupnu sliku života staroklasičnoga.

3. Od kandidata, da bude usposobljen za podučavanje u nižjem gimnaziju, ima se tražiti onoliko gramatične sigurnosti, koliko se ište za podučavanje kroz sav gimnazij; sigurnost ovu valja takodjer dokazati latinskimi radnjami; nego što se tiče vještine stilistične, ima se zahtjevati ponješto manje.

Zahtjev glede obsega, kojim je kandidat čitao klasike, ima se stegnuti na toliko, da se od kandidata nemora zahtjevati, da je proučio Tacita, Virgilija, Horacija, Herodota, Demostena, Platona i Sofokla.

Što se tiče naukah, spomenutih pod br. 2., ima se, gledeć na obseg znanja, ponješto manje zahtjevati.

§. 7.

b) Iz povjesti i geografije:

1. U povjesti ima izpitnik, da bude usposobljen za podučavanje u svem gimnaziju, dokazati, da si je usvojio točan kronologični pregled povjesti svjetske; da je razabrao, u kojem su pragmatičkom savezu glavni dogodjaji; a u obziru poglavitoga kojega diela povjesti, da je sam svojom pomnom porabom upoznao se s najboljimi povjestničkimi pomoćnimi sredstvi, vodećimi k znanju povjesti; osim toga pak da obsežnije temeljito znade staru povjest i geografiju i da je u obziru filologičkom naobražen na toliko, da je vrstan točno prevoditi mjesta iz rimskih i grčkih historikah, koja glede jezika nesadržaju osobitih težkoćah.

Od kandidatah se zahtjeva napokon točno znanje hrvatske povjesti s osobitim obzirom na austrijsku i ugarsku povjest. Uza to ima on dokazati, da temeljito poznaje literaturu, a glede hrvatske povjesti napose, da temeljito poznaje najbolja o njoj iztraživanja i da poznaje izvore koje poveće joj partije.

2. Na izpitu iz geografije treba da kandidat pokaže sigurno znanje obće geografije u historičkom i fizikalnom pogledu, točan geografski pregled kontine-

natah po njihovoj naravnoj svojstvenosti i političkoj razdjelbi, zatim točnije poznavanje europskih zemaljah, osobito pako potanko poznavanje geografije i statistike austro-ugarske monarhije.

Da bude mogao kandidat u napredak uspješno poučavati u geografiji, od osobite je važnosti, da je svoje geografske nauke osnivao na djelih, kojim je metoda prema sadašnjim zahtjevom te znanosti.

3. Da bude tko ovlašten poviestnu i geografsku struku na nižjem gimnaziju predavati, zahtjevat će se od njega manji obseg detailnoga znanja.

Naprotiv zahtjev glede filologijskoga znanja ostaje isti; a od zahtjeva glede poznavanja vrielah hrvatske povjesti ima se odustati.

§. 8.

c) Iz matematike, fizike s kemijom, prirodopisa:

1. U matematici zahtjeva se od izpitnika, koj hoće da bude ovlašten podučavati u svem gimnaziju, sigurno znanje i uvježbanje svekolike elementarne matematike glede na aritmetičnu i geometričnu stranu njezinu; zahtjeva se nadalje vještina u geometriji analitičnoj i ono znanje računa differencijalnoga i početakah računa integralnoga, koje mu je dovoljno, da uzmogne ove račune uporavljati imenito u fizici i da uzmogne bolje proniknuti u matematiku elementarnu.

2. Za ovlast da tko može učiti matematiku u nižem gimnaziju, dosta je, ako zadovolji zahtjevom, propisanim u obziru matematike elementarne.

3. U fizici da tko bude usposobljen za podučavanje u svem gimnaziju, zahtjeva se:

a) sigurno znanje istinah znanosti ove, utemeljeno na pokusih i na matematici;
b) okretnost u pokusih;
c) poznavanje glavnih naukah zviezdoznanstva i geografije matematične.

4. Za podučavanje u nižjem gimnaziju neima se tražiti znanje fizike s matematičnimi dokazi, isto tako ni zvjezdoznanstvo ni geografija matematična.

5. U kemiji da tko usposobljen bude za podučavanje u svem gimnaziju, zahtjeva se:

a) temeljito znanje kemije anorganične i organične;
b) toliko praktične uvježbanosti, da može kandidat načiniti kvalitativnu kemičnu analizu, te ponješto kvantitavnu i
c) najobičnije pokuse, koji dolaze kod predavanja.

6. Za podučavanje u nižjem gimnaziju neima se tražiti znanje kvalitativne analize, i ima se zahtjevati manje znanje potankostih.

7. U prirodopisu zahtjeva se za podučavanje u svem gimnaziju:

a) temeljito znanje anatomije i fiziologije bilinah i životinjah;
b) temeljito znanje obćenite mineralogije;

c) temeljito znanje po jednoga, najviše uporabljenoga sistema trijuh prirodnih carstvah; znanje onih prirodninah, koje se ili u životu ljudskom na važniju koju svrhu uporavljaju, ili koje se osobito znamenitim kojim svojstvom odlikuju, ili napokon koje se često nalaze u domovini. Kandidat treba da predložena mu te vrsti prirodna tjelesa razpoznati i opredieliti umije, te da pokaže okretnost u porabi najvažnijih sredstavah iztraživanja, osobito mikroskopa;

d) poznavanje najvažnijih teorijah geologičnih i znanje geologije s uporabom na domaće tlo;

e) napokon traži se, da si je kandidat usvojio glavna pravila za osnivanje i čuvanje sbirakah prirodopisnih.

8. Za nižji gimnazij traži se iz anatomije i fiziologije bilinah i životinjah kao što iz obćenite mineralogije samo znanje najvažnijih istinah; — što se tiče posebnoga znanja o prirodnih tjelesih, zahtjeva se manje znanje potankostih, a znanje se geologije nezahtjeva.

§. 9.

d) Iz filozofije (propedeutike):

Od kandidata, koj kani obučavati u filozofiji, zahtjeva se: da temeljito zna logiku, empiričnu psychologiju i povjest filosofije, i da je samostalno proučio glavna djela znamenitoga kojega filosofa iz stare ili nove dobe, te si tim prisvojio točno znanje sustava njegova.

§. 10.

e) Iz jezika hrvatskoga i kulturnih živućih jezikah:

1. Da bude tko ovlašten učiti hrvatski jezik na gimnaziji, zahtiva se:

a) da je temeljito proučio slovnicu staroslavenskoga jezika s osobitim obzirom na oblike starohrvatske, i da je osobito vješt slovnici i skladnji hrvatskoga jezika;

b) da točno razumije staroslavenske i starohrvatske tekste, i da je potanje proučio bar po jedan staroslavenski i po koji starohrvatski književni spomenik;

c) da znade povjest književnosti hrvatske u savezu s političkom i kulturnom povješću hrvatskoga naroda, poglavito da poznaje sve znatnije književne pojave počam od Marulića; valja da poznaje i tradicijonalnu (pučku) literaturu;

d) da je vješt estetički tumačiti pjesnička djela; uza to ima pokazati, da umije praktički uporavljati znanje o teoriji poetike.

2. Da bude tko ovlašten učiti na gimnaziji jezik njemački ili drugi koj kulturni živući jezik, koj bi bio propisan za gimnazije u obsegu kraljevinah Hrvatske i Slavonije, traži se: da pravilno i liepo govori i piše dotični jezik,

da temeljito zna slovnicu, skladnju i stilistiku jezika toga, da zna povjest književnosti u savezu s povješću političnom i kulturnom dotičnoga naroda, da je potanje proučio bar po jednoga pjesnika i prozaistu klasika te književnosti, i da je vješt prema teoriji poetike estetički tumačiti pjesmotvore iz nje.

§. 11.

Kako se izpit obavlja.

Izpit ima četiri razdjela:

I. radnje domaće,
II. radnje klauzurne,
III. ustmeni izpit,
IV. predavanje pokusno.

I. Radnje domaće.

1. Pošto bude kandidat zadovoljio uvjetom, koji su glede pripusta k izpitu propisani u §. 2., dati će mu izpitno povjerenstvo tri zadaće, da ih izradi kod kuće.

Za jednu od tih zadaćah ima se odabrati thema sadržaja filozofičnoga, imenito didaktičnoga ili pedagogičnoga, koje theme izradjivanje da kandidatu pruži priliku dokazati, da se je u filozofiji naobrazio (§, 2, 1, b) te da je navlastito kao što valja shvatio razmjer struke svoje naprama zadaći obćenite obrazovanosti i da je s uspjehom razmišljao o tom, kako mu valja u školskoj obuci s njom postupati.

Druge zadaće za domaću radnju imaju obsizati posebne predmete izpita tako, da kandidatu bude dana prilika, dokazati temeljitost svojega strukovnoga znanja, poglavito, da poznaje znanstvenu literaturu svojega predmeta i da ju umije s kritičnom samostalnošću rabiti.

Kandidati, koji žele usposobljeni biti za predavanje klasične filologije, imaju latinsku zadaću izraditi u jeziku latinskom.

Izpitnici za živući koj kulturni jezik imaju domaću radnju, po odredbi izpitnoga povjerenstva, izraditi budi dotičnim budi hrvatskim jezikom; a klauzurnu radnju svakako dotičnim jezikom.

2. Za izradjivanje ovih zadaćah dozvoliti će se izpitniku rok od dvanaest nedjeljah danah. Ako kandidat prije, nego što taj rok izteče, produljenje zaište, moći će ga povjerenstvo izpitno i produljiti, ali najviše na još dvanaest nedjeljah. Preko toga roka, ako kandidat nebi predao izradakah smatrat će se, da su dobiveni zadatci propali.

3. Pri izradjivanju domaćih zadaćah kandidatu je ne samo dopušteno poslužiti se svimi književnimi pomoćnimi sredstvi, koja su mu poznata, nego se od njega ima zahtjevati potrebito znanje literature predmetah i uporaba svih pri-

*

stupnih mu pomoćnih sredstavah. S toga kandidat, izručujuć izradke svoje, ima sdušno i točno naznačiti, kojimi se je pomoćnimi sredstvi služio pri izradjivanju.

Dotični strukovni povjerenik izpitni ima se budi razgovorom, primivši izradak, budi na ustmenom izpitu osvjedočiti o tom, da je kandidat sam izradio zadaću.

4. Ako izpitnik ujedno s opisom života svoga podnese kakovo od njega sastavljeno, već tiskom izdano i u njegovu izpitnu struku sasjecajuće djelo, tad se prepušta odluci povjerenstva izpitnoga, da li će to djelo pod domaći izpitni izradak uzeti i kano takov prosuditi ga ili će se držati zahtjevah, zakonom inače propisanih.

§. 12.

1. Izručene izradke predat će ravnatelj dotičnim članovom povjerenstva, da sud svoj izjave, a zatim će se isti izradci sa sudom ovim saobćiti znanja radi i ostalim članovom povjerenstva izpitnoga. Jedno i drugo ima se obaviti čim prije, barem mjesec danah prije prvoga roka za klauzure.

Pri prosudjivanju ima se gledati isto tako na temeljitost znanja, primjerenu zahtjevom sadržanim u §§. 6.—10. i na poznavanje dotične strukovne literature, te kritično samostalnu porabu njezinu, kao i na jasnoću mislih i prikazivanjah, a napokon i na stilističnu izpravnost i okretnost. Što se tiče izradka u latinskom jeziku, prispodobi §. 6.

2. Ako pismeni ovi izradci već dovoljno svjedoče, da kandidat nezadovoljava zahtjevom zakonitim, ima ga izpitno povjerenstvo, izdav mu svjedočbu, od nastavljanja izpita izključiti i na stanovito vrieme (§. 16., 3.) odpraviti, o čem valja službeno obaviestiti ostala izpitna povjerenstva u monarkiji.

Ako u pismenih domaćih izradcih nebude povoda, da izpitnik bude odbijen, tada se pozove na radnje klauzurne i na izpit ustmeni.

§. 13.

II. Radnje klaužurne.

1. Za svaki predmet izpitni ima se po jedan klauzurni izradak dogotoviti za dvanaest urah i pod neprestanim strogim nadzorom.

Klauzurni su izradci poglavito za to, da se sazna, koliko izpitnik u krugu svojih naukah ima odručna i sigurna znanja i bez svakoga pomoćnoga sredstva.

Glede geografije i historije hrvatske valja ustanova, da svaki od ovih dvajuh predmetah pri jednom ili drugom stadiju pismenoga izpita, naime budi u domaćem budi u klauzurnom izradku, a osim toga (prispod. §. 14.) i na izpitu ustmenom ima biti zastupan.

2. Što se tiče jasnoće mislih i prikazivanjah, budući da se zadaće daju s obzirom na vrieme odmjereno i na zabranu svih književnih pomoćnih sredstavah, ima se zahtjevati ono isto, što se zahtjeva kod izradakah domaćih, premda se glede oblika stilističnoga radi kratkoće vremena može zahtjevati ponješto manje.

Filolozi imaju latinsku zadaću klauzurnu izraditi jezikom latinskim bez svakoga riečnika ili gramatike.

3. Za izpravljanje klauzurnih izradakah valjaju iste ustanove, kano i za domaće pismene izradke; a valjaju navlastito i glede izdavanja svjedočbe, ako se izpitnik radi nedovoljnih izradakah bude imao odbiti.

4. Koliko kandidatah na jednom klauzurnom izpitu zajedno raditi mogu: stojati će do toga, koliko će jih se moći u isto doba s podpunom sigurnosti nadzirati.

§. 14.

III. Izpit ustmeni.

1. Izpit ustmeni tiče se poglavito predmetah onih, glede kojih želi kandidat usposobljen biti za podučavanje. Izpit ovaj ima u predmetih tih nadopuniti i utvrditi uspjeh prijašnjih izpitah.

Osim toga biti će za sve kandidate predmet izpita ustmenoga jezik hrvatski i jedan kulturni jezik živući (vidi §. 4.), a ktomu još za kandidate područja filologičkoga grčka i rimska povjest (§. 6.), zatim za kandidate područja historično-geografičnoga filologija obsegom u §. 7. naznačenim. Izpite iz pomenutih predmetah imaju obavljati dotični strukovni članovi povjerenstva t. j. članovi za jezik hrvatski, jezik njemački ili drugi koj kulturni živući jezik, povjest, filologiju.

Kod naravoslovnih strukah, gdje se ima i praktični izpit držati, obavlja se taj izpit u savezu s ustmenim izpitom.

2. Prosto je povjerenstvu izpitnomu i više nego jednoga izpitnika u isto doba ustmeno izpitivati, ako traže usposobljenje za isto područje obuke gimnazijske; nego nije ipak slobodno ustmeno izpitivati u isto doba više od trojice kandidatah.

3. Pri ustmenom izpitu ima ravnatelj povjerenstva izpitnoga neprestance biti prisutan; a osim njega treba da prisutna budu svagda barem dva druga člana.

Ob ukupnom izpitu ustmenom ima se voditi zapisnik i to, ako ih ujedno biva više izpitivano, o svakom izpitniku zapisnik poseban.

§. 15.

IV. Predavanje pokusno.

1. Zadaća za predavanje pokusno, koje će se držati na gimnaziju u Zagrebu, ima se izpitniku, ako su mu svi dosadanji stadiji izpitni povoljno uspjeli,

saobćiti barem jedan dan prije samoga predavanja, da ju uzmogne zrelo promisliti. Zadaća ova ima se po sadržaju i visini gimnazijskih razredah ustanoviti podobnim načinom, kano za klauzurne radnje.

Izpitnik ima na tom predavanju pokazati, koliko ima naravskoga dara za podučavanje i na koliko je taj dar razvijati započeo.

2. Pri predavanju pokusnom imaju od strane povjerenstva izpitnoga biti prisutni: ravnatelj povjerenstva i onaj član, u kojega područje spada zadaća. Ovi će o pokusnom predavanju, kakovim su ga obnašli, pismeni sud priložiti spisom izpitnim.

Od strane gimnazija ima pri predavanju ovom biti ravnatelj ili razredni učitelj onoga razreda, u kojem predavanje biva, da kako školu tako i izpitnika brane od svakoga disciplinarnoga smetanja.

3. Izpitnici, koji su jurve prije svoga izpita podučavali u gimnazijih, imaju svojoj prijavi za izpit ujedno priklopiti svjedočbu ravnatelja gimnazije o svom učiteljevanju.

Povjerenstvu izpitnomu biti će prosto, prema toj svjedočbi odpustiti kandidatom predavanje pokusno, u kojem će se slučaju povjerenstvo u svjedočbi izpitnoj imat pozvati na svjedočbu ravnatelja gimnazijskoga.

4. Povjerenstvo izpitno ima o tom nastojati, da posliednja tri diela izpita, počam od klauzurnih radnjah, izpitnici oni, koji neprebivaju u Zagrebu, svršiti mogu za jednu nedjelju danah.

§. 16.

Odlučivanje kako je izpitnik izpit položio.

1. Poslie dovršenih svih dielovah izpita odlučuje povjerenstvo izpitno, posavjetovavši se medju sobom, na temelju sudovah o pojedinih uradcih, da li je izpitnik na izpitu uspio ili nije i odluku ovu, po potrebi s razlozi, priloži napisniku (§. 14., 3.)

Ima se smatrati, da je izpit uspio, ako izpitnik zadovolji zahtjevom u §§. 3.—10. za svaki predmet, koji spada u područje izpita njegova. Izvrstan uspjeh u kojem predmetu nemože se u nijednom izpitnom stadiju smatrati naknadom za nedostatke u kojem drugom predmetu.

2. Ako se uz dovoljno znanstveno obrazovanje na pokusnom predavanju pokažu još znatni nedostatci, tad se oni imaju, istina, u svjedočbi odriešito napomenuti, ali nemogu biti razlogom, da se izpitnik odbije, ako je samo nade, da će ih on pažnjom na sama sebe i vježbanjem moći ukloniti.

3. Ako znanstveni uradci izpitnika zakónitim zahtjevom nezadovoljavaju, ali se je po njih ujedno i nadati, da će mu uz nastavljeni nauk, da to postigne za rukom poći, tad ga izpitno povjerenstvo ima, izdav mu izviestnu svjedočbu o

njegovih uradcih, za sada odbiti i ujedno mu ustanoviti vrieme, iza kojega se stoprv smije prijaviti opet radi izpita povjerenstvu izpitnomu.

Ako tko bude odbijen, neće moći izpita ponoviti, dok nemine jedna godina danah. Ob odluci ovoj imaju se službeno obavjestiti ostala povjerenstva izpitna u monarkiji.

4. Ako napokon nedostatna znanstvena obrazovanost izpitnika nedaje ni nade, da bi on daljim naukom mogao nadoknaditi ono, što mu manjka, ili ako se u predavanju pokusnom pokažu nedostatci, za koje neima nikakove vjerojatnosti, da bi se mogli ukloniti: tad će povjerenstvo izpitno takova izpitnika svjedočbom, sadržavajućom razloge za odluku ovu, naprosto odbiti, nedajuć mu dozvole za kašnje ponavljanje izpita, i obavjestit će službeno o tom ostala povjerenstva izpitna u monarkiji.

Izpitniku prost je u takovu slučaju utok na kr. zemaljsku vladu (odjel za bogoštovje i nastavu).

§. 17.

Sadržaj svjedočbe.

1. Sjedočba, izdana ob izpitu, sadržavat će:

a) podpun nacional izpitnika (ime, mjesto, dan i godinu narodjenja, ime otčevo, vjerozakon, srednju školu, sveučilište, vrieme, koje je sproveo kano bivši redovit član strukovnoga sveučilišt. seminara, dobivene možda već odprije od izpitnih povjerenstvah svjedočbe, kojimi je budi odobren budi odbijen;

b) naznaku predmetah za izradke domaće i klauzurne, zatim za sav ustmeni izpit i predavanje pokusno, i uz svaku naznaku ujedno sud, kako je što obavio;

c) ukupni sud povjerenstva, da li je izpitnik sposoban za učiteljstvo ili ne; i u prvom slučaju; za koje predmete i za koji stupanj razredah gimnazijskih.

Ako kandidat ne bude za učiteljstvo sposobnim priznan, tad valja primietiti, na koliko je vremena odbijen, ili da je za uvjek odbijen.

Budući da je postupna visina usposobe diljem same svjedočbe predočena, s toga se odobrenje ima na koncu svjedočbe izreći naprosto, bez ikakova dodatka.

2. Ako je koj izpitnik položio izpit bilo za nižji bilo za višji gimnazij, imat će pravo zaiskati dalji izpit, da mu se učiteljsko usposobljenje na više razrede protegne, ili da si učiteljsko usposobljenje još za druge predmete pribavi, ako načinom, u §. 2. 1. d. naznačenim, izpitnomu povjerenstvu pruži osvjedočenje, da je svršio

potrebite nauke. Novi izpit ima se obaviti po svihkolikih stadijih, osim pokusnoga predavanja, koje se izpitniku odpusti.

§. 18.

Kriepost svjedočbe.

1. Svjedočba, da je izpitnik na izpitu uspio, daje mu ponajprije pravo, da može probaviti pokusnu godinu (prispod. §. 19. i sl.) na kojem gimnaziju u obsegu kraljevinah Hrvatske i Slavonije, i čini ga sposobnim, da, ako je podpunoma zadovoljeno uvjetom propisanim za svako područje predmetah izpitnih (prispod. §. 54), bude namješten na kojem gimnaziju.

2. Ako kandidat po izmaku od tri godine danah, odkako je navršio godinu pokusnu, nebude namješten kao učitelj gimnazijski, tada će biti dužan dokazati, da je za toga vremena kao učitelj svojih strukah u srednjoj kojoj učioni služio, ili da je neprestano u tih strukah ozbiljno radio. Ovo se dokazati ima pred izpitnim povjerenstvom, koje će, obnadje li dokaz dovoljnim, izdanu prije svjedočbu dodanom joj opazkom i u napredak valjanom izjaviti. Ako li se to nedokaže ili ako se nedokaže načinom dostatnim, ima se izpit ponoviti, pri kojem se po okolnostih mogu odpustit radnje domaće; a radnje klauzurne i izpit ustmeni nemogu se nikada oprostiti. Predavanja pokusnoga i godine pokusne netreba ponavljati.

§. 19.

Pokusna godina.

1. Svaki kandidat, iza položena izpita, treba da se za praktično obrazovanje svoje učiteljske sposobnosti dade godinu danah upotriebiti u kojem gimnaziju.

2. Ova pokusna godina može se probaviti samo na javnom kojem gimnaziju, koj kandidatu odredi nadzornik gimnazijah kod kr. zemaljske vlade. Ovaj nadzornik ima pri tom nadasve gledati na pedagogičnu svrhu godine pokusne; osim toga valja mu se obazirati na potreboće pojedinih gimnazijah i na pravedne želje kandidatove.

3. Ravnatelj gimnazija odredit će, prama svjedočbi kandidatovoj i s obzirom na potreboće zavoda svoga, učevne predmete i razrede, u kojih će kandidat podučavati, te će ga točno upoznati s učevnom zadaćom razreda, sa zahtjevi, kojim da učenici imaju zadovoljavati, s držanjem reda disciplinarnoga i s propisi školskimi u obće postojećimi.

4. Nije slobodno pridjeljivati kandidatu više od šest urah na tjedan, ni više od dva različita razreda; samo u slučaju, ako potrebitu supliranju učiteljski sbor nebi odolievati mogao i ako se je kandidat u dosadašnjem dielu svojega podučavanja već vrstnim pokazao, moći će mu se pridieliti više učevnih urah, a po okolnostih i u više nego li u dva razreda.

5. Pokusnik ima učevne ure, koje mu budu pridjeljene, držati istina samostalno, ali tako, da pri tom podčinjen bude posebnomu nadzoru ravnatelja i razrednoga učitelja u dotičnom razredu i da se strogo pokoravati ima naputkom njihovim.

Ravnatelj i razredni učitelj dužni su, osobito u prvo doba, često polaziti učevne ure kandidatove, i iza toga priobćivati mu budućega ravnanja radi svoje opazke o nedostatcih u načinu podučavanja ili u disciplini.

Za učevnih urah samih imaju se u svojem držanju naprama kandidatu najstrožije kloniti svega, što bi moglo škoditi njegovu ugledu pred učenici. Sa svoje opet strane ima pokusnik, da i sam vidi, kako izvježbani učitelji podučavaju i disciplinu rukuju, često hospitovati kod predavanjah učiteljah istoga zavoda, navlastito kod predavanjah glavnoga učitelja svoga razreda i učiteljah onih, koji u istih predmetih kako i on podučavaju u drugih razredih.

6. Pomanje kazni za učevnih urah ima pravo kandidat sam odredjivati, ali će odmah zatim prijaviti to učitelju razrednomu; odredjivanje pak težjih kaznih ima prepustiti učitelju razrednomu, kojemu će biti osobitom zadaćom u toj, za učitelja početnika većinom mučnoj i opasnoj stvari, kandidata savjetom pomagati i ugled njegov shodno podupirati; kao što će u obće sav učiteljski sbor smatrati dužnošću naprama svojoj školi i naprama svojemu novomu drugu, kolegijalnim držanjem prama kandidatu položaj mu na gimnaziju olakšati i ukriepiti.

7. U ostalom dužan je pokusnik kao i svaki namješteni učitelj pokoravati se ustanovam obćenitih zakonah školskih i posebnoga školskoga reda zavoda svoga, kano i odredbam ravnateljevim; naročito ima on uredno polaziti konferencije učiteljske, gdje je i držan i ovlašten davati glas svoj ob učevnom radu i o ćudorednom vladanju učenikah u predmetih i učevnih urah njegovih, i to ne samo tečajem školske godine, nego i onda, kada se bude radilo o premieštivanju i o razredjivanju. U svih ostalih slučajevih ima kandidat u konferenciji glas samo savjetni.

§. 20.

1. Ako se obnadje, da bi didaktične ili pedagogične pogrješke pokusnika ili ostalo njegovo ponašanje moglo škoditi gimnaziju, na kojem je upotriebljen, tada je ravnatelj vlastan, po dovršenom prvom polugodištu, pače u priekih slučajevih i odmah, dokinuti djelovanje kandidatovo na svom gimnaziju. Ravnatelj ima o tom saslušati mnienje učiteljskoga sbora, a zatim po svojem osvjedočenju odlučiti i, priklopivši zapisnik o mnienju učiteljskoga sbora, prijaviti odmah kr. zemaljskoj vladi (odjelu za bogoštovje i nastavu), da je odpustio kandidata.

Ova oblast ima, prema razlogom, s kojih je kandidat uklonjen, ili ga,

davši mu shodne naputke, poslati na drugi koj gimnazij, da tamo svoju pokusnu godinu nastavi, ili, ako potrebno bude, odrediti, da se od učiteljstva odpravi.

2 Po izmaku pokusne godine ima ravnatelj, posavjetovavši se s razrednimi učitelji onih razredah, u kojih je pokusnik bio upotriebljen, izdati svjedočbu, po sebi i po onih razrednih učiteljih podpisanu, u kojoj će svjedočbi predmeti i razredi, u kojih je kandidat podučavao, biti naznačeni i bez pritaje ocienjeno, koliku je pokazao vještinu u podučavanju i u rukovanju reda školskoga.

Prepis svjedočbe ima se priložiti godišnjemu izviešću, koje se podnosi o gimnaziju.

Tek ovom svjedočbom, ako je zadovoljeno uvjetu naznačenomu u §. 5, 4, dobiva se podpuno osposobljenje za namještenje redovitim učiteljem.

3. Poslovanje u godini pokusnoj daje kandidatu pravo na nagradu (remuneraciju) za ure, u kojih je obučavao, samo u slučaju, ako se je preko šest zakonom propisanih urah na tjedan obukom zanimao. U ovom slučaju može ravnatelj kr. zemaljskoj vladi učiniti predlog za nagradu.

§. 21.

Pristojbe.

Za obdržavanje izpita ima svaki kandidat platiti taksu od deset forintah; a dužan ju je platiti bez obzira na to, da li će na izpitu uspjeti ili ne.

Kandidat će platiti taksu, kada primi pismo od povjerenstva izpitnoga, kojim mu se priobćuju zadaće za pismene domaće radnje, u onu pjeneznicu, koju mu naznači povjerenstvo izpitno. Ista taksa ima se platiti i ako izpit bude ponavljan.

§. 22.

Poslovodstvo.

1. Povjerentvo izpitno podčinjeno je neposredno kr. zemaljskoj vladi (odjelu za bogoštovje i nastavu).

2. Ravnatelj povjerenstva izpitnoga ima voditi dopisivanje s kr. zemaljskom vladom (odjelom za bogoštovje i nastavu) i s kandidati, ter u poslovodnom redu držati spise povjerenstva izpitnoga.

3. Spisi ovi jesu:

a) obćeniti, koji sadržaju obćenite naredbe kr. zemaljske vlade (odjela za bogoštovje i nastavu) na pitanja povjerenstva izpitnoga, i spisi tomu slični;

b) spisi osobni.

O svakom kandidatu, koj se podvrgne izpitu pred povjerenstvom izpitnim, zametne se poseban spis, koj ima sadržavati molbenicu kandidatovu s naznakom svjedočbah i sadržaja jim; životopis kandidata; izdane odluke kr. zemaljske vlade (odjela za bogoštovje i nastavu) pri dvojbah, da li se kandidat ima pustiti na izpit; dopise izpitnoga povjerenstva na kandidate; pismene radnje ovoga; sud povjerenstva izpitnoga o pismenih radnjah i o predavanju pokusnom zapisnik ob ustmenom izpitu i o konačnom viećanju povjerenstva izpitnoga; svjedočbu, koja je kandidatu izdana.

4. Spisi osobni imaju se na koncu svake školske godine odašiljati na pregledanje kr. zemaljskoj vladi (odjelu za bogoštovje i nastavu.)

SBORNIK

ZAKONAH I NAREDABAH,

valjanih za kraljevinu

HRVATSKU I SLAVONIJU.

Godina 1877.

Komad VII.

Izdan i razposlan dne 5. ožujka 1877.

Br. 12.

Naredba

kralj. ugarskoga ministarstva za poljodjelstvo, obrt i trgovinu od 29. prosinca 1876. br. 25.734.,

u pogledu kontrole obaždarenih bačavah.

Imajuć u smislu §. 13. VIII. zak. članka od god. 1874. i u smislu LVIII. zak. članka od god. 1875. počimajuć od dana 1. siečnja 1877. svekolike bačve (sudovi), u kojih se prodaje vino, pivo i žesta (žganica, rakija), biti obaždarene i providjene biljegom naznačujućom držinu jim polag nove mjere, to sam, sporazumivši se s gospodom kr. ugarskimi ministri nutarnjih poslovah, financijah i komunikacijah, obnašao odrediti što sliedi:

1. Vino, pivo i žestu (žganicu, rakiju) sadržavajuće neobaždarene bačve nesmiju se u gradovih preko potrošarinske linije niti uvažati, niti izvažati.

Organi, kojim je povjereno straženje potrošarinske linije, dotično nadziranje potrošarine, dužni su ustaviti tovare takove i bez odvlake jih prijaviti redarstvenomu uredu, dotično kotarskomu sudcu.

2. Željezničkim postajam i postajam parobrodah ili inih brodovah zabranjuje se primati tovare takove za odpremu. Pošiljku takovu dužna je dotična postaja bez odvlake prijaviti redarstvenoj oblasti, dotično kotarskomu sudcu.

3. Organi, kojim je povjereno kontrolovanje mierah, dužni su imati pažnju na dovezene na nedjeljne i ine sajme, kao i prolazeće kroz gradove i

obćine tovare vina, piva i žeste (žganice, rakije), i ako bi se medju njimi nalazilo neobaždarenih bačavah, zaustaviti jih i udjelotvoriti globu.

4. Carinski uredi pogranični dužni su zaustaviti takove u inozemstvo opredjeljene tovare i radi odmjerenja globe takodjer obavjest dati dotičnomu organu.

5. Činovnik (kot. suda, gradskoga kapetanstva i redarstva), kojemu je odmjerenje globe povjereno, imade iza prijave odmah sastaviti zapisnik o učinu i izreći globu novčanu, ter iza položenja te globe udariti službeni pečat u vosku na globi podvrženu bačvu i izdati službenu namiru vrhu globe, u kojoj namiri mora biti naznačen broj bačavah globi podvrženih, svota globe i dan izdanja.

6. Globa imade se od svake bačve posebice odmjeriti polag sliedećih 3 stupanjah:

a) od bačavah, kojih duge nisu dužje od 60 centimetarah	1 for.	—	novč.
b) od bačavah, kojih su duge dužje od 60 centimetarah, a nisu dužje od 100 centimetarah .	2 „	50	„
c) od bačavah, kojih su duge dužje od 100 centimetarah	5 „	—	„

U slučaju opetovanja mogu se svote te odmjeriti dvostrukim ili trostrukim iznosom.

7. Globi podvrgnute bačve smiju se iza položenja globe, bilo to na kolih, željeznici ili brodu dalje odpremati, no stranke su dužne slobodni prolaz izkazati s namirom vrhu plaćene globe.

Valjanost te namire netraje preko 8 danah, od dana izdanja te računajuć, osim, kada je transport na željeznici ili parobrodu trajao preko 8 danah, u kojem su slučaju stranke dužne izkazati identičnost tovara tovarnim listom. U svih inih slučajevih imade se tovar iznova zaustaviti i novoj globi podvrći.

Trefort s. r.

Br. 13.

Naredba

kr. ugarskoga ministarstva za poljodjelstvo, obrt i trgovinu od 19. siečnja 1877. br. 26.128 od god. 1876.,

kojom se ustanovljuju pristojbe, pripadajuće za izpitivanje pivarskih bačavah, odbitih bez biljegovanja radi pogrješne kubične držine.

U naredbi ministarskoj od 31. kolovoza 1874. br. 15.448., kojom se ustanovljuje maksimum pristojbah, što se mogu pobirati pri baždarenju mierah, ostavljena je rubrika B, opredjeljena za pristojbe pripadajuće u ime izpitivanja bez biljegovanja, što se tiče bačavah zato neizpunjena, jer tada nebijaše još bačavah, koje bi se mogle odbiti radi pogrješne kubične držine.

Tek naredbom ministarskom od 29. ožujka 1876. br. 6.600 opredjeljena je za bačve pivarske granica, preko koje se te bačve nemogu baždariti kao bačve pivarske.

Od bačavah, što se iz toga uzroka imadu odbiti, nebi bilo pravedno pobirati iste pristojbe, kao od bačavah, glede kojih se ima podpuno na kraj izvesti baždarenje, ter odredjujem usljed toga:

da se od bačavah za razvažanje piva opredjeljenih, kojih kubična držina bude obnadjena ležećom izvan granicah propisanih u ministarskoj naredbi od 29. ožujka 1876. br. 6,600, ter se dakle imadu povratiti nebiljegovane, imade kao maksimum pristojbe u ime izpitavanja računati:

pri bačvah, koje su prijavljene, da drže	25—50	litarah	5 n.
„ „ „ „ „ „ „	100	„	7 „
„ „ „ „ „ „ „	200	„	10 „

Ako bi medjutim stranke želile, da bačve takove vrsti za razvažanje piva namienjene budu ipak biljegovane, tada se imade pri biljegovanju rieč „pivo“ izpustiti, ili ako bi već bila žigom udarena, iztrugati i udariti žigom na bačve iste prava kubična držina, u kojem se slučaju imadu pobirati propisane uredne baždarske pristojbe.

Trefort s. r.

SBORNIK
ZAKONAH I NAREDABAH,
valjanih za kraljevinu
HRVATSKU I SLAVONIJU.

Godina 1877.

Komad VIII.

Izdan i razposlan dne 14. ožujka 1877.

Br. 14.

Naredba

kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odjela za poslove unutarnje od 23. studenoga 1876. br. 25.004.,

kojom se propisuje naputak za pomoćne organe kr. hrv.-slav.-dalm. vladnoga odjela za unutarnje poslove u svrhu provedbe zakona od 10. siečnja 1876. o konačnom razterećenju izvanselištnih, krčevinskih, gornih i činženih zemaljah u Hrvatskoj i Slavoniji.

I. Način poslovanja i položaj pomoćnih organah.

§. 1.

Redoviti pomoćni organi vladnoga odjela za poslove unutarnje pri provedbi zakona od 10. siečnja 1876. jesu urbarsko-odkupni povjerenici, postavljeni za obseg svake županije izuzamši belovarsku.

Za obavu poslovah pisarskih i za vodjenje zapisnikah o razpravah povjerenstvenih imat će svaki urbarsko-odkupni povjerenik jednoga pomoćnika u svojstvu aktuara.

§. 2.

Kr. podžupanijske oblasti mogu se rad provedbe zakona od 10. siečnja 1876. upotrebiti samo za uredovanja ona, koja su u ovom naputku naročito

navedena ili za koja budu posebnimi odredbami kr. vladnoga odjela za poslove unutarnje naročito delegirane.

§. 3.

Kr. podžupanijske oblasti su napose dužne ustupiti urbarsko-odkupnomu povjereniku rad obave nadležećih mu uredovanjah potrebnu prostoriju za vrieme, dok traju takova uredovanja. Medjutim i dotična obćina, ako ima prikladnu za to prostoriju, nemože uzkratiti ustup iste i to bezplatno u rečenu svrhu.

Ako bude imao urbarsko-odkupni povjerenik ili kr. podžupanijska oblast u poslu razterećenja uredovati u onakovih mjestih, gdje nije sjedište podžupanijske oblasti, nadleži dotičnoj obćini svakako dužnost priskrbiti prostoriju za obavu uredovanja.

§. 4.

Urbarsko-odkupni povjerenik vlastan je u poslu razterećenja zemaljah obratiti se pismeno na sve političko-administrativne i sudbene oblasti u zemlji, i od njih zaiskati razjasnjenja, priobćenje potrebitih mu možda spisah i u obće potrebnu pripomoć u svojih uredovanjih. Dotične oblasti obvezane su takovoj zamolbi sa svim mogućim pospjehom zadovoljiti.

Na koliko će rečeni pomoćni organi trebati pripomoći takodjer financijalnih oblastih i njim podčinjenih organah, imat će se na iste obratiti ili neposredno zamolnicom ili zaiskati u tu svrhu posredovanje kr. vladnoga odjela za poslove unutarnje.

Kr. vladni odjel za poslove unutarnje dat će u ostalom početak djelovanja urbarsko-odkupnih povjerenikah pravodobno na znanje onim oblastim, kojih pripomoćno sudjelovanje je za željeti kod toga posla.

§. 5.

Stranke, učestvujuće kod posla razterećenja zemaljah (ovlaštenici i obvezanici), obvezane su na svaki poziv urbarsko-odkupnih organah staviti se ili osobno, ili kroz pravovaljano opunomoćenoga ili kroz zakonitoga zastupnika kako u svrhu, da dadu zahtjevane od njih obavjesti, tako i da na uvid predlože spise, izprave itd., koje se u rukuh njihovih nalaze.

Ako prijavitelj na poziv nedodje, ili ako nedošašće svoje dovoljno neizpriča, ili ako uzkrati predložiti spise, izprave itd., vlastan je urbarsko-odkupni povjerenik unutar granicah prijave obaviti verifikaciju ureda radi, proti čemu takovoj stranki nepripada nikakov prigovor.

Ako pozvani obvezanik nedodje na razpravu, može se, ako nije valjano opravdao svoj izostanak, dovesti i silom u smislu cesarske naredbe od 20. travnja 1854. (drž. zak. lista br. 96. — zem. vlad. lista razred I. kom. br. 101.), i to posredovanjem oblasti političke (§. 6.).

§. 6.

Osobe, koje budu u poslu zemljištnoga raztererećenja pozvane kano vještaci ili svjedoci, a isto tako obćinski odbornici dužni su se pozivu odazvati neodvlačno, i ima se proti njim u slučaju uzkrate ili ako dovoljno neopravdaju svoje nedošašće, postupati po ustanovah cesar. naredbe od 20. travnja 1854.

Rad provedbe takova postupka dužne su urbarsko-odkupnomu povjereniku bit na ruku oblasti političke i organi javne sigurnosti.

II. Postupak pomoćnih organah.

§. 7.

Urbarsko-odkupnih organah je zadaća ustanoviti odkupnine za neodkupljene još izvanselištne, krčevinske, gorne i činžene zemlje, koje su pobliže i potanko naznačene i opisane u §. 1. naputka za prijave od 1. kolovoza 1876. br. 15.393.

Tu svoju zadaću imat će urbarsko-odkupni povjerenik na temelju prijavnih operatah, dostavljenih si po zemaljsko-vladnom odjelu za poslove unutarnje, riešiti načinom propisanim nazočnim naputkom.

Urbarsko-odkupni povjerenik ima prijavne operate ovlaštenikah, s kojimi do trećega koljena stoji u rodbinstvu, odmah vratiti vladnomu odjelu za poslove unutarnje uz prijavu spomenutoga rodbinskoga odnošaja dalje odredbe radi.

§. 8.

O svakom prijavnom operatu, sastavljenom po obrazcu prijavne tabele A., ima urbarsko-odkupni povjerenik izvidjeti i konstatovati:

1. da li za odkup prijavljena zemljišta spadaju k onomu dobru, za koje je prijava učinjena;
2. da li su prijavljena zemljišta doista naravi izvanselištne, krčevinske, gorne ili činžene;
3. da li koje od prijavljenih zemljištah nije takovo, koje je na temelju §. 8., 11., 12., 13. i 14. ces. patenta od 2. ožujka 1853. ili jur odštećeno, ili bi se bilo imalo odštetiti iz sredstvah zemaljskih;
4. da li su podavanja od prijavljenih za odkup zemaljah bila zakonito dopuštena;
5. da li se prijavljena podavanja slažu s urbarskimi spisi, pogodbami i inimi izpravami;
6. da li se medju prijavljenimi podavanji nenalaze takova, koja su po §. 7. ces. patenta od 2. ožujka 1853. prestala bez posebne naknade, i napokon
7. da li je ovlaštenik prijavljene za odkup daće doista pobirao u prijavljenoj količini.

*

U pogledu prijavnih operatah, sastavljenih po obrazcu B., dovoljno je, da urbarsko-odkupni povjerenik razvidi, da li zemljišta, unešena u dotičnih tabelah, spadaju k onomu dobru, koje je prijavu podnielo, zatim, da li se dotične odkupnine osnivaju na pravovaljano sklopljenih nagodah ili na oblastnih presudah (vidi §§. 23., 24. i 47. ces. patenta od 2. ožujka 1853.) i da li su po ovlašteniku točno i istinito navedeni iznosi, koje su obvezanici u ime pogodjene ili blastno ustanovljene odkupnine dosada ju r odplatili.

§. 9.

Izvidjenje i konstatiranje u predidućem §. spomenutih bitnih okolnostih ima se obaviti predizpitom i verifikacijom prijavnih operatah.

A. Predizpit.

§. 10.

Predizpit ima tu svrhu, da si urbarsko-odkupni povjerenik u obliku zapisnika osnuje stalnu podlogu za obavu razprave verifikacijalne.

Predizpitom ima si urbarsko-odkupni povjerenik glede svakoga pojedinoga prijavnoga operata pribaviti osvjedočenje o tom, da li i koje od okolnostih, navedenih u §. 8., nebude od potrebe razjasniti kod razprave verifikacijalne, i prema tomu osvjedočenju dotično obnašašće zabilježiti si u predizpitnom zapisniku, naime:

a) dokazala, kojih uvidjenje bude držao za potrebno;
b) pogrješke, neredovitosti i manjkavosti, opažene u prijavnom operatu, koje se budu imale na čisto izvesti kod verifikacije, i
c) ustanoviti one točke, dotično pitanja, o kojih će prijavitelji, odbornici obćinah ili obvezanici imat dati razjasnjenja.

Već prigodom toga predizpita ima si urbarsko-odkupni povjerenik pribaviti one izprave, na koje se je prijavitelj po §. 45. toč. 3. prijavnoga naputka od 1. kolovoza 1876. br. 15393 pozvao u svom podnesku.

§. 11.

Kod predizpita ima urbarsko-odkupni povjerenik prije svega obzir uzeti na naputke, koje mu bude obnašao podieliti zemaljsko-vladni odjel za poslove unutarnje prigodom dostave dotičnoga prijavnoga operata.

§. 12.

O pravnom naslovu, na temelju kojega prijavitelj drži ovlašteno dobro, imadu se kod predizpita činiti samo ona izvidjenja, koja bude zemaljsko-vladni odjel za poslove unutarnje odredio u tom pravcu ili u pogledu eventualnoga kon-

statovanja okolnosti, da li se prijavitelj doista nalazi u faktičnom posjedu dobra ili prava, na temelju kojega ište dopitanje odkupninah.

U tom pogledu ima se urbarsko-odkupni povjerenik držati načela, da se faktični posjednik smatra zakonitim tako dugo, dok kompetentna sudbena oblast inaku odluku neizreče.

Molbenice, predane urbarsko-odkupnomu povjereniku po trećih osobah, u kojih ove poriču pravo prijavitelja na odkupnine za prijavljene zemlje, imade urbarsko-odkupni povjenik predložiti zemaljsko-vladnomu odjelu za poslove unutarnje i od ovoga naputke pričekati, medjutim pak, dok mu ovi neprispiju, postupati s faktičnim posjednikom kano sa zakonitim.

§. 13.

Glede okolnosti, da li za odkup prijavljena zemljišta u istinu spadaju k onomu dobru, za koje su prijave podnešene, valja načelo, da k jednomu dobru spadaju sva ona zemljišta, koja kano k istomu spadajuća dolaze navedena u urbarskoj tabeli ili u kašnijih urbarsko-regulacijalnih spisih i popisih, i od kojih je faktični posjednik dobra kako prije, tako i poslie godine 1848. pobirao, ili, premda po obvezanicih uzkraćivane, bi bio imao po pravu pobirati daće, kojimi su obterećene.

§. 14.

Da se kod verifikacije razprave bude mogla na čisto izvesti okolnost, da li su prijavljena zemljišta naravi izvanselištne krčevinske, gorne ili činžene, imat će urbarsko-odkupni povjerenik već kod predizpita nastojat pribaviti si Marija-terezijanske ili kašnije urbarsko-regulacijalne tabele, konsignacije i konotacije, koje se odnose na dotično ovlašteno dobro i prispodobivši podatke, sadržane u tih spisih, s naravju zemaljah, označenom u prijavnom operatu, zabilježiti u predizpitnom zapisniku kako obnadjene razlike, tako i ine svoje dvojbe u svrhu njihova razjasnjenja kod razprave verifikacijalne.

Urbarske te spise, ako i na koliko jih nebi vladni odjel za poslove unutarnje bio u stanju pribaviti i priposlati urbarsko-odkupnomu povjereniku prigodom dostave pojedinih prijavnih operatah, imat će jih urbarsko-odkupni povjerenik potražiti (§. 4.) u županijskoj pismari, u slučaju pak, ako jih je županijska pismara izdala kojoj oblasti, od ove zahtievati.

§. 15.

Ob okolnosti, da li nije koje od prijavljenih zemljištah već odštećeno u smislu §§. 8., 11., 12., 13. i 14. cesarskoga patenta od 2. ožujka 1853., ima se urbarsko-odkupni povjerenik prigodom predizpita osvjedočiti iz operatah, odnosećih se na odštetu za urbarsko-kmetska i urbarsko-žiljerska selišta, zatim na

odštetu za eksemcijonaliste, koje će operate zemaljsko-vladni odjel za poslove unutarnje pribaviti iz arkiva zemljorazteretne zaklade i dostaviti jih urbarsko-odkupnomu povjereniku.

Nemanje imat će urbarsko-odkupni povjerenik s obzirom na ustanove navedenih §§. ces. patenta od 3. ožujka 1853. razsuditi, da li koje od prijavljenih za odkup zemljištah nespada u kategoriju zemaljah, koje bi se bile imale odštetiti iz sredstvah zemaljskih.

§. 16.

Pronadjene i kod predizpita upotrebljene spise, o kojih je govor u §§. 14. i 15., imat će urbarsko-odkupni povjerenik i prigodom verifikacijalne razprave upotrebiti, i zato jih, pomnjivo pohranjene, držati u tu svrhu u pripravi.

§. 17.

U pogledu pitanja, da li su podavanja od prijavljenih za odkup zemaljah bila zakonito dopuštena, treba da se urbarsko-odkupni povjerenik kod predizpita obazre na ustanove zakonah urbarskih.

Zabranjene i za uvjek dokinute daće spominju se kako u Marijaterezijanskom urbaru, imenito što se tiče Hrvatske, u poglavju VII. §§, 1.—19., što se pak tiče Slavonije, u odsjeku II. toč. 12, 13, 15, 16 i 18, tako i u zakonskom članku VII. od god. 1836.

§. 18.

Obavjest o tom, da li i na koliko se za odkup prijavljena podavanja slažu s urbarskimi spisi, pribavit će si urbarsko-odkupni povjerenik u Marijaterezijanskih ili kasnijih urbarsko-regulacijalnih spisih, ter će, sravnivši u istih navedena podavanja s prijavljenimi daćami, u predizpitnom zapisniku zabilježiti eventualne kod verifikacijalne razprave razjasnit se imajuće razlike.

§. 19.

Glede okolnosti, da li se medju prijavljenimi podavanji nenalaze takova, koja su po ces. patentu od 2. ožujka 1853. prestala bez posebne naknade, mjerodavne su ustanove §. 7. toga patenta, u kojem su upitna bez posebne naknade prestavša podavanja u 6 točkah izbrojena.

§. 20.

Što se tiče važne okolnosti, da li je ovlaštenik prijavljene za odkup daće pobirao u prijavljenoj količini, imade urbarsko-odkupni povjerenik kod predizpita prijavnih operatah dotične stavke sravnati ne samo s prilozi prijavnoga operata, nego i s izpravami, pribavljenimi putem uredovnim, i to :

Kod prijavnih operatah, sastavljenih po obrazcu tabele A., s Marija-terizijanskimi ili kasnijimi urbarsko-regulacijalnimi spisi i inimi na prijavljena podavanja odnosećimi se te kod oblastih možebiti pronadjenimi izpravami, imenito: u zemljištno-odštetnih operatih nalazećimi se komputi itd., a kod onih prijavnih operatah, kojih su predmetom pravovaljanom nagodom ili oblastno već ustanovljene nu još nepodmirene odkupnine (prijav. tab. B.), s odnosnimi spisi o razpravah, koje su iza izdanoga ces. patenta od 2. ožujka 1853. imenito na temelju obznane c. kr. hrv.-slav. namjestničtva od 21. veljače 1857. br. 3020. vodjene glede dobrovoljnoga odkupa, takovih zemaljah.

(Zemaljsko-vladni odjel za poslove unutarnje podielio je jur shodan naputak svimkolikim podžupanijam, da te vrsti spise u pismarah svojih potraže i za porabu urbarsko-odkupnih povjerenikah drže u pripravi).

Opažene tim sravnjivanjem razlike, mane ili dvojbe imadu se u predizpitni zapisnik zabilježiti u svrhu iztraženja i razjasnjenja kod verifikacijalne razprave.

§. 21.

Preslušanju prijavitelja ili trećih osobah neima kod predizpita mjesta, izim jedino u slučaju, ako to bude naročito odredjeno po zemaljsko-vladnom odjelu za poslove unutarnje, ili ako se pokažu takove dvojbe, bez predbježnoga razjasnjenja kojih nebi se moglo pristupiti k verifikaciji prijavnoga operata.

U takovu slučaju ima se kod poziva prijavitelja postupati po ustanovah §. 5. ovoga naputka, i može mu se dopustiti, da prigodom takova preslušanja izpravi prijavni operat.

§. 22.

Priznao ili nepriznao prijavitelj kod predizpitnoga preslušanja pronadjene manjkavosti, ima se jedno ili drugo konstatovati u predizpitnom zapisniku, a nepriznane po prijavitelju manjkavosti zabilježiti kano takove, koje se kod razprave verifikacijalne budu imale razviditi i razjasniti.

§. 23.

Urbarsko-odkupni povjerenici neimadu se kod predizpita nikad upuštati u uredovno izpravljanje prijavnoga operata, nego imadu jedino na temelju preduzeta predizpita pronadjene manjkavosti i kod verifikacije razjasnit se imajuće okolnosti ustanoviti, i tomu shodno osnovati potrebite naputke, upravit se imajuće na stranke.

Ti naputci dotično nalozi za predloženje izpravah ili za ustmeno razjasnjenje pojedinih okolnostih imadu bit svaki put točno izraženi u pozivu, kojim bude urbarsko-odkupni povjerenik strankam obznanio mjesto, dan i uru verifikacijalne razprave.

§. 24.

Glede tih naputakah dotično nalogah valja imat pred očima, da se kod verifikacijalne razprave imadu predložiti sve one izprave, koje se protežu na posliednje stanje odkupit se imajućih zemaljah i koje se nenalaze u rukuh oblastih.

§. 25.

K verifikacijalnoj razpravi imadu se od strane odkup tražeće stranke pozvati faktični posjednik ovlaštenoga dobra ili njegov po §. 9. naputka za prijave od 1. kolovoza 1876. br. 15.393. izkazani punomoćnik s naročitim dodatkom, da imadu sa sobom ponieti inkasatorija, registre i ostale na odkupit se imajuća zemljišta odnoseće se izprave, a nemanje i terezijanske i kasnije regulacijalne urbarske spise, ako se nalaze u njihovih rukuh.

Nadalje imat će urbarsko-odkupni povjerenik k verifikacijalnoj razpravi pozvati i one pravo tražeće osobe, koje bude zemaljsko-vladni odiel naročito označio urbarsko-odkupnomu povjereniku i to uz dodatak, da će se u slučaju njihova nedošašća svakako preduzeti verifikacija, i da se na njihove proti istoj budi prije, budi poslie razprave učinjene prigovore neće uzeti nikakav obzir.

O podnescih osobah, zahtjevajućih neposredno od urbarsko-odkupnoga povjerenika, da budu prizvane k verifikacijalnoj razpravi, ima se neodvlačno potražiti naputak od zemaljsko-vladnoga odjela za poslove unutarnje, i samo onda, ako takova stranka dostovjerno dokaže, da bi joj se, ako nebude pozvana k verifikacijalnoj razpravi, naniela nenaknadiva šteta, može se k verifikacijalnoj razpravi pozvati i prije, nego li prispije riešenje zemaljsko-vladnoga odjela za poslove unutarnje.

§. 26.

Od strane obvezanikah imadu se k verifikacijalnoj razpravi pozvati individualno svi oni posjednici, kojih izvanselištne, krčevne, gorne ili činžene zemlje je ovlaštenik prijavio ili za odkup daćah, kojimi su još obterećene (prijav. tab. A.), ili za konačno podmirenje budi putem pravovaljanih nagodah, budi oblastno jur ustanovljenih, nu dosad još neizplaćenih odkupninah (prijav. tab. B).

Pozvanim obvezanikam valja naložiti, da imadu k verifikacijalnoj razpravi donieti njihove gorne, činžene, krčevne ili naselbene listove, platne knjižice i druge možebiti u njihovih rukuh nalazeće se izprave, koje se odnose na odkupit se imajuće daće ili na podmirit se jošte imajuće odkupnine.

§. 27.

Pozivnice, sastavljene po priležećem obrazcu A., ima urbarsko-odkupni povjerenik, davši podjedno ovlašteniku na znanje dan urečene po sebi razprave verifikacijalne, dostaviti poglavarstvu dotične obćine u svrhu, da navedene u istom

stranke obaviesti o sadržaju pozivnice i da jih podjedno pozorne učini na posliedice nedošašća.

U slučaju pak, ako koj od obvezanikah, naznačenih u prijavnih operatih, podpada pod upravnu koju oblast izvan kraljevine Hrvatske i Slavonije, ima urbarsko-odkupni povjerenik pozivnicu posebnim dopisom upraviti na dotičnu vanjsku kotarsku oblast, pod koju spada takov obvezanik.

§. 28.

U zadnjem stupcu pozivnice ima svaki pozvani obvezanik vlastoručnim podpisom potvrditi dan priobćena mu poziva, ako pak nije pismen ili se krati podpisati pozivnicu, ima dotični obćinski organ potvrditi, da je i kada svakoga pojedinoga obaviestio o tom pozivu.

Izpunjenu tim načinom pozivnicu imat će obćinsko poglavarstvo povratiti urbarsko-odkupnomu povjereniku svakako tri dana prije urečene razprave verifikacijalne.

§. 29.

Pri sastavljanju pozivnicah, odnosno pri opredjeljivanju broja obvezanikah, koji se imadu za jedan dan pozvati, treba da se urbarsko-odkupni povjerenik obazre još i na okolnost, da obvezanik jednoga te istoga ovlaštenoga dobra može posjedovati jedne vrsti zemaljah u više obćinah, ili pak razne vrsti zemaljah u jednoj obćini, koje su odkupit se imajućimi daćami obterećene (prijavna tabela A), ili od kojih se pogodjene ili oblastno ustanovljene odkupnine podmirit imadu (prijav. tabela B), te je s toga moguće, da takov obvezanik naprvo dolazi ili u više tabelah jednoga prijavnoga operata ili u više po jednom ovlašteniku podnešenih prijavnih operatih (§. 12. naputka za prijave od 1. kolovoza 1876. br. 15393).

Da u takovu slučaju nebudu obvezanici pozivani dva, tri, ili višekrat pred verifikacijalno povjerenstvo, od potrebe je, da si urbarsko-odkupni povjerenik već prigodom predizpita takove obvezanike upiše u jedan izkaz od prilike po priključenom obrazcu B.

Pripomoćju toga izkaza bit će urbarsko-odkupni povjerenik kod verifikacijalne razprave u stanju s takovimi obvezanici u jedan mah razpravljati, a uza to bit će mu moguće prosuditi obseg svoga za jedan dan opredjeljena poslovanja, tako i vrieme, potrebito za obavu istoga, i prema tomu posudjenju opredieliti pri sastavljanju pozivnicah onolik broj obvezanikah, s koliko njih će moći na jedan dan odnosne razprave dovršiti.

§ 30.

Od strane dotične obćine imadu se k verifikaciji pozvati dva obćinska odbornika iz onih miestah, iz kojih budu pozvani dotični obvezanici.

§. 31.

Obćinski organi, o kojih je govor u predidućem §., imadu se k razpravi verifikacijalnoj pozvati s naročitim dodatkom, da budu verifikacijalnomu povjerenstvu imali dati savjestnu obavjest o tom, kojemu ovlašteniku žitelji, prebivajući u području obćine, podavaju izvanselištne, krčevinske, gorne i činžene daće i da podjedno imadu sa sobom donieti kod dotične obćine u pohrani možebit nalazeće se izprave, koje se na rečene vrsti zemaljah odnose.

B. Verifikacija.

§. 32.

Čim bude dovršen predizpit o prijavnih operatih, dostavljenih si po zemaljsko-vladnom odjelu za poslove unutarnje, imade urbarsko-odkupni povjerenik pristupiti k činu verifikacije same.

Red, kojim se budu imale obaviti verifikacije, ima se udesiti tako, da bude moguće svekolike prijavne operate, podnešene od ovlaštenih dobarah, ležećih u području jedne podžupanije, jedan za drugim uzeti u razpravu, i to na taj način, da se po mogućnosti izbjegne povraćanje urbarsko-odkupnoga povjerenika u mjesta, u kojih je u poslu verifikacije već uredovao.

Od potrebe je dakle, da si urbarsko-odkupni povjerenik unapried za primjereno vrieme ustanovi stalan dnevni red i stalnu osnovu svojih poslovanjah, pazeć ipak na to, da mu bude moguće medjutim obaviti dostavu pozivnicah.

Po toj osnovi imadu se zatim sastaviti pozivnice na stranke i dostavit jim po propisu §. 27. i 28. ovoga naputka.

§. 33.

Razprava o verifikaciji prijavnih operatah, koji se odnose na dobra, ležeća u blizini sjedišta podžupanije, ima se preduzeti po urbarsko-odkupnom povjereniku na sjedištu podžupanije, inače na sjedištu političke obćine, a ako bude od neobhodne potrebe i na licu mjesta.

Odbornici obćinah, ležećih u području druge koje podžupanije, imadu se pozvati u okružje one podžupanije, unutar granicah koje leži sjedište ovlaštenoga dobra (caput dominii).

§. 34.

Kod verifikacijalne razprave imadu se okolnosti, spomenute u §. 8. ovoga naputka, tako na čisto izvesti, da može na temelju dovršene razprave s umirenjem uzsliediti likvidiranje odkupnih glavnicah i tomu shodno po urbarsko-odkupnom povjereniku izdat se imajuća odluka (§. 55).

§. 35.

Urbarsko-odkupni povjerenik ima kod verifikacijalne razprave preslušati na svaki način svakoga pojedinoga u prijavnom operatu navedena obvezanika, nadalje ovlaštenika ili njegova punomoćnika i obćinske zastupnike, a ako bude od neobhodne potrebe i svjedoke, i to ne samo o svih okolnostih, koje se uslied preduzeta predizpita imadu razjasniti, nego i glede okolnostih, o kojih se prigodom same verifikacije pokažu kakove dvojbe.

§. 36.

Kad bude nedvojbeno konstantovano, da ovlaštenik ima pravo ili na odkup za prijavljena zemljišta, odnosno za daće, kojimi su obterećena (prijavna tab. A.), ili na podmirbu još neizplaćenih odkupninah (prijav. tab. B.), imat će urbarsko-odkupni povjerenik svakoga obvezanika izpitati o podatcih, navedenih u prijavnoj tabeli, i te podatke s obzirom na posliedak kako toga izpitivanja, tako i preslušanja organah obćinskih, izpraviti (rektificirati) shodno tim načinom obnadjenomu pravomu stanju stvari.

§. 37.

Prije svega ima urbarsko-odkupni povjerenik svakoga od obvezanikah pozvanih k verifikacijalnoj razpravi izpitati i po potrebi preslušanjem obćinskih zastupnikah konstatovati, da li po ovlašteniku u rubriki II, tabele A. i B. naznačeni obvezanik u istinu posjeduje dotično za odkup prijavljeno zemljište, i ako bude konstatovano, da je drugi faktični posjednik toga zemljišta, ovoga upisati, a po ovlašteniku navedenoga izbrisati nu ipak tako, da mu ime ostane čitljivo.

Ako se pak tim izvidjenjem pokaže, da je zemljište, posjednikom kojega je ovlaštenik naznačio pojedinca, zadružno, ili da zemljište, posjednikom kojega je ovlaštenik naznačio zadrugu, posjeduje faktično pojedinac, ima prema tomu obnašašću urbarsko-odkupni povjerenik izpraviti dotične podatke, navedene u istoj rubrici II., i u svakom takovu slučaju upisati prezime i ime faktičnoga posjednika (zadruge ili pojedinca).

Ti se podatci imadu nadalje izpraviti, ako bude konstatovano, da je iz jednoga po ovlašteniku prijavljenoga posjednika (obvezanika) putem diobe nastalo više posjednikah (obvezanikah) obterećena zemljišta.

U tom slučaju imade urbarsko-odkupni povjerenik kod dotične stavke, upotrebivši u tu svrhu prazan prostor rubrikah I. i II., redom unieti sve dielbenike s njihovimi prezimeni, imeni, obitališti i kućnimi brojevi, a nemanje i brojevno, n. pr. $^1/_8$, $^2/_8$, $^3/_8$, $^4/_8$, označit dio, koj na svakoga pojedinoga odpada, svakiput pak u opazci napomenuti, da li je takova dioba učinjena pred oblasti ili postoji samo potajno.

Ova izvidjenja, koja su od velike važnosti za zemljištno odkupnu zakladu, ima urbarsko-odkupni povjerenik savjestno i sam svom točnosti obaviti.

§. 38.

Glede datah, sadržanih u rubrici III. kako tabele A, tako i tabele B, „označenje zemljištnoga posjeda“, imadu se obvezanici izpitati o svojstvu i mjestnom nazivu svakoga za odkup po zakonu prikladnoga zemljišta.

Ako bude pri razpravi verifikacijalnoj konstatovano drugo urbarsko svojstvo, nego li je ono po prijavitelju naznačeno, ima se prema tomu izpraviti naznačaj prijavitelja; nego radi te jedine okolnosti neima se likvidiranje odkupnine za dotično zemljište uzkratiti, ako je ovo inače za odkup prikladno.

Mjestni naziv zemljišta, ako nije očito pogrješan, neima se izpravljati; nu često jedno zemljište uz obćeniti mjestni naziv imade još poseban ini mjestni naziv, koj se u tom slučaju ima izpod obćenitoga mjestnoga naziva upisati prigodom verifikacijalnoga uredovanja.

Buduć da će zemaljsko-vladni odjel za poslove unutarnje svaki prijavni operat prije, nego li bude verifikacije radi priposlan urbarsko-odkupnomu povjereniku, dostaviti gruntovnoj oblasti u svrhu, da gruntovničke podatke, navedene po ovlašteniku ob odkupit se imajućih zemljištih, prispodobi s podatci, sadržanimi u gruntovnici, i da prema posliedku toga sravnjivanja na prijavnom operatu zabilježi svoje obnašašće, imat će urbarsko-odkupni povjerenik prigodom verifikacije glede obnadjenih po gruntovnoj oblasti razlikah preduzeti ona izvidjenja, koja mu bude u tom pravcu obnašao naložiti zemaljsko-vladni odjel za poslove unutarnje prigodom dostave prijavnoga operata, i posliedak toga izvidjenja točno unieti u zapisnik verifikacijalni.

§. 39.

Odnosno na rubriku IV. prijavne tabele A. „pravni naslov daćah itd.“ imat će urbarsko-odkupni povjerenik obvezanike pozvati na pokazanje dotičnih izpravah, ako se prijavljene daće od dotičnoga zemljišta osnivaju na pogodbah i inih na pr. podielbenih listovih (literæ collationales, guerales) (gorni, krčevni, činženi, naselbeni itd. listi) i u tu rubriku ubilježiti ne samo takov list riečmi: „gorni, činženi itd, list“ nego i dan, mjesec i godinu, kada je izdan, ako to prijavitelj ili nije učinio ili ako se njegov navod nesudara s gore naznačenimi po urbarsko-odkupnom povjereniku uvidjenimi izpravami.

§. 40.

Kakove su i u kojoj količini u istinu postojale daće od izvanselištnih, krčevnih, gornih i činženih zemaljah i da li su po ovlašteniku savjestno odkupa radi prijavljene (prijav. tab. A. glav. rubrika V.), imat će urbarsko-odkupni povjerenik prigodom verifikacije točno iztražiti stranom preslušanjem obvezanikah, stranom uvidjenjem i uzporedjenjem u njihovih rukuh nalazećih se platnih knjižicah, gornih, činženih i krčevinskih podielbenih izpravah, isto tako vlastelinskih

komputah i nedvojbeno izvornih i neizkvarenih vlastelinskih registrah (inkasatorijah) i napokon u osobitih slučajevih, kad se razjasnit se imajuće dvojbe nebi dale inače odstraniti, takodjer preslušanjem trećih osobah kano svjedokah (§. 43.).

To će urbarsko-odkupni povjerenik obaviti tim sigurnije, čim su ovlaštenikom već prijavnim naputkom od 1. kolovoza 1876. br. 15.393. u §§. 23., 24., 25. i 27. propisana ravnila, kojih se imadu držati pri izpunjivanju svake pojedine rubrike, i čim će urbarsko-odkupnomu povjereniku ta ravnila dotično naputci kod verifikacijalne razprave pružiti dostatnu podlogu za izpitanje i nedvojbeno ustanovljenje pojedinih stavakah.

§. 41.

Urbarsko - odkupni povjerenik ima prigodom verifikacijalne razprave osobitu takodjer pazku obratiti na ponovčenje daćah, tako što se tiče obvezaničkih kano i uzvratnih dužnostih (rubrike V. i VI. prijav. tab. A), pri čem imadu mu služit ravnilom ustanove §. 5. zakona od 10. siečnja 1876. i ustanove §§. 25., 26., 29. i 30. prijavnoga naputka od 1. kolovoza 1876. br. 15.393.

§. 42.

Glede dobrovoljno pogodjenih i po oblasti potvrdjenih ili po ovoj ureda radi ustanovljenih, nu dosada jošte nepodmirenih odkupninah (prijav. tab. B. rubrika IV.) bit će zadaća urbarsko-odkupnoga povjerenika, preslušanjem tako obvezanika kano i ovlaštenika i uvidjenjem u rukuh obvezanika nalazeće se platne knjižice ili posebnih namirah kano i vlastelinskih inkasatorijah točno iztražiti i konstatovati, koliko je obvezanik dosada odplatio odkupnine u ime glavnice i u ime uvjetovanih kamatah (rub. V.), i prema tomu u rubriku VI. unieti onaj iznos, koj se još ovlašteniku ima platiti u ime zaostale odkupne glavnice.

§. 43.

Tečajem verifikacijalne razprave nemože se uzkratiti strankam, da izjave i tvrdnje svoje dokažu svjedočanstvom trećih osobah, ako takovo svjedočanstvo nebude obnadjeno očito neodlučnim.

Tim dokaznim sredstvom može se u ostalom poslužiti i urbarsko-odkupni povjerenik, ako mu nebude moguće razjasnjenje bitnih okolnostih postignuti inače, nego preslušanjem trećih osobah (§. 40.).

Kako glede svjedokah završnih i posve nepripustnih, tako i glede obćenitih pitanjah, postavit se imajućih svjedokom, imadu urbarsko-odkupnomu povjereniku bit mjerodavne ustanove gradjanskoga parbenoga postupnika, sadržane u poglavju devetom u §§. 153. i 155. odnosno u §. 164.

O svakom preslušanju svjedokah ima se zametnuti poseban zapisnik.

§. 44.

Svjedoci imadu se po pravilu samo obvezati na savjestnu izpovjed podpune istine po obrazcu C., prije njihove izpovjedi pak zaprisegnuti po obrazcu D. samo onda, ako to ili stranka zahtieva ili sam urbarsko-odkupni povjerenik obnadje za potrebno.

Urbarsko-odkupni povjerenik ima s obzirom na zahtjeve stranakah i na okolnosti, za koje drži sam, da mu jih je od potrebe poznati, ustanoviti pitanja i one točke, o kojih se svjedoci preslušati imadu.

O danu, opredjeljenu za preslušanje svjedokah, imadu se obaviestiti stranke, te jim stoji na volju, biti prisutnimi kod preslušanja, i tečajem istoga obratit se na povjerenika s molbom, da svjedoku postavi pitanja, koja one nalaze potrebnimi za razjasnjenje stvari, uslied čega imat će povjerenik po svojoj razsudbi ili pitanja postaviti, ili jih uzkratiti.

Čim bude zaključeno preslušanje, imadu se izpovjedi svjedokah u nazočnosti prisutnih možebiti stranakah pročitati i na zahtjev svjedokah ili preinačiti ili dopuniti.

§. 45.

Strankam stoji na volju zahtjevati zaprisegnuće još nezaprisezenih svjedokah poslie njihova preslušanja. Zaprisegnuće takovih osobah može u ostalom odrediti i sam povjerenik.

U takovih slučajevih imadu se na zahtjev svjedokah njihove izpovjedi opetovano pročitati i ako je potrebno, preinačiti ili dopuniti, nakon česa se svjedok o njegovoj jur učinjenoj izjavi ima zapriseći po obrazcu E.

Zaprisegnuće ima se obaviti vazda svečanošću, propisanom u civilnom parbenom postupku.

Zapisnik o preslušanju svjedokah imadu podpisati prizvane osobe, medju koje spadaju takodjer prisutne možebiti stranke.

§. 46.

Svjedoci dobivaju povodom njihova na temelju ovoga naputka sliedivšega prizvanja samo onda naknadu iz zemljištno-odkupne zaklade:

a) ako budu pozvani ureda radi, a ne na zahtjev stranke;
b) ako takovu naročito zahtievaju, i
c) ako prebivaju preko dvie milje od mjesta njihova preslušanja, ili ako bez obzira na udaljenost na svojoj zaslužbi štetu trpe, ili ako povodom svoga prizvanja moraju činiti troška.

U zapisniku o preslušanju svjedokah ima se svagda zabilježiti, da li su prizvani ureda radi ili uslied zahtjeva stranakah.

S obzirom na mjestne ciene kano i na dangubu i prouzročen jim trošak

opredjeljuje vladni odjel za poslove unutarnje odštetu za pozvane ureda radi svjedoke.

Ako svjedok bude pozvan na zahtjev stranke, ima ga ova, ako on to naročito uzište, odštetiti iznosom, odmjerenim po urbarsko-odkupnom povjereniku polag gore navedenih načelah.

Proti takovoj odmjeri neima mjesta utoku.

§. 47.

Ako se na temelju verifikacijalne razprave pokaže, da su prijavljene daće ili neprikladne za odkup, ili da su, što se tiče količine, u istinu manje, nego jih je naznačio prijavitelj, ili da su višjimi nego propisano cienami ponovčene, ima se, ako preslušan toga radi ovlaštenik na to pristane, preduzeti izpravak (rektifikacija) dotičnih stavakah prijavne tabele ili brisanjem dotične daće ili svedenjem takove na pravu mjeru i vriednost. Ako pak ovlaštenik učini prigovor proti izpravku, imadu se razlozi njegovi točno zabilježiti u zapisniku verifikacijalnom; nu toga radi nesmije se prekinuti tečaj verifikacijalne razprave, jer će urbarsko-odkupni povjerenik nakon dovršene verifikacije o sličnih pitanjih i onako imat izreći odluku (§. 55.).

§. 48.

S obzirom na posliedak verifikacijalnoga uredovanja, preduzeta i obavljena po propisu §§. 40., 41. i 42., imat će urbarsko-odkupni povjerenik odkupnine, odpadajuće za svaku prijavnu stavku, izračunati i unieti u rubrike VIII., IX. i X. prijavne tabele A., odnosno u rubriku VI. prijavne tabele B.

Taj posao nastojati će urbarsko-odkupni povjerenik glede svih u jedan dan verificiranih prijavnih stavakah obaviti svakako tečajem istoga dana.

§. 49.

U slučaju, ako se obvezanik s ovlaštenikom prigodom verifikacije nagodi za manju, nu nikad ipak za veću odkupninu, nego bi kapitaliziranjem daćah po odbitku jedne šestine odpadala, ima urbarsko-odkupni povjerenik tim načinom manje pogodjene odkupnine unieti u rubrike, spomenute u prediducém §., a uza to u opazki dotične prijavne stavke vlastoručnim podpisom potvrditi, da je manja ta odkupnina ustanovljena medjusobnim sporazumkom jedne i druge stranke.

§. 50.

Pošto zemlja glede nagodjenih već, nu dosad još neizplaćenih odkupninah (prijav. tab. B.) posreduje samo onda, ako su obe stranke o tom sporazumne, imat će stranke to svoje sporazumljenje o posredovanju zemlje svojimi podpisi podkriepiti u otvorenoj zato rubrici VII., ako bi pak to bilo skopčano s potež-

kоćami, bit će dovoljno, da sam urbarsko-odkupni povjerenik u rečenoj rubrici načinom u predidućem §. naznačenim potvrdi, da je kako jedna tako i druga stranka sporazumna, da glede još neizplaćenih verificiranih odkupninah posreduje zemlja.

Ako obvezanik, koj se je pri razpravi verifikacijalnoj izjavio u tom pogledu sporazumnim, uzkrati podpis ili rukoznak (križ) svoj, imat će to urbarsko-odkupni povjerenik u rubrici VII. naročito navesti riečmi: „izjavio se je sporazumnim, nu uzkratio je rukoznak (ili podpis)“.

Što se razumieva pod posredovanjem zemlje, ustanovljuje §. 9. zakona od 10. siečnja 1876.

§. 51.

Po ustanovi zakona od 10. siečnja 1876. mora odkupni predmet pružati podpunu hipotekarnu sigurnost za ustanovljenu odkupninu, zato je od potrebe, da urbarsko-odkupni povjerenik i u tom pravcu čini potrebna izvidjenja, pak da posliedak istih u onom slučaju, ako nebude hipotekarne sigurnosti, s pozivom na rimski broj prijavne tabele, zatim na tekući broj stavke i na ime i prezime obvezanika ubilježi u zapisnik o verifikacijalnoj razpravi (§. 53.).

U tu svrhu ima urbarsko-odkupni povjerenik preslušanjem odbornikah, i ako bude držao za potrebno, i vještakah eruirati mjestne ciene jednoga rala od svake prijavljene vrsti gojitbe (kulture) i prema tomu opredieliti vriednost dotičnoga zemljišta, uza to pak, ako bude moguće, uzeti u račun i izravni porez, koj u 70strukom iznosu po odbitku trogodišnjega poreza i trogodišnjih anuitetah predstavlja vriednost zemljišta.

Ako bude urbarsko-odkupni povjerenik tim izvidjenjem obnašao, da dotično zemljište nepruža podpune hipotekarne sigurnosti, ima kako ovlaštenika tako i obvezanika upitati, da li je jedan ili drugi voljan dati veću sigurnost, t. j. dopustiti, da se odkupnina uknjiži još i na ini posjed jednoga ili drugoga.

Potreba ovakova izvidjenja odpada glede izvanselištnih zemljištah takovih, koja su u vrieme terezijanske ili kasnije regulacije urbarske ili izpravka pronadjena iznad zakonitoga pristojališta selištnoga, ako su s urbarsko-selištnim posjedom tako kumulirana, da se nezna, koja su i gdje leže, jer će u tom slučaju vaskoliki urbarsko-selištni posjed imat pružiti hipotekarnu sigurnost za odkupninu, ustanovljenu za takovo zemljište.

§. 52.

Po ustanovi §. 14. zakona od 10. siečnja 1876. prosto stoji odkupniku kod gornih, činženih i krčevnih zemaljah (izuzamši dakle izvanselištne zemlje) u slučaju, ako bi proračunanu odkupninu prevelikom držao, ustupiti samo zemljište onomu, koj ima pravo na odkupninu.

Premda se odkupnik o takovoj svojoj nakani mora očitovati istom za šest

nedjeljah iza dostave konačnoga riešenja kr. zemaljske vlade, bit će možebiti već kod verifikacijalne razprave slučajevah, gdje će gdjekoji odkupnici volju svoju glede zemljištnoga ustupa očitovati, u kojih slučajevih imat će urbarsko-odkupni povjerenik svakako odkupninu za dotično zemljište ustanoviti i u opredjeljene zato rubrike prijavne tabele uvrstiti, nu podjedno izpod proračunane odkupnine zabilježiti u kratko takove izjave odkupnikah.

§. 53.

O verifikacijalnoj razpravi ima se zametnuti poseban zapisnik i u isti točno i razgovetno unieti posliedak uredovanja, obavljena po urbarsko-odkupnom povjereniku.

§. 54.

Urbarsko-odkupni povjerenik ima nastojati, da bude svaka verifikacijalna razprava dovršena neprekidno, dakle ako ikako moguće bez odročbe.

Ako na dan, odredjen za verifikacijalnu razpravu, nedodje ni u ime prijavitelja po §. 25. ovoga naputka pozvana osoba, ni kasnije imenovani punomoćnik, i ako nebude izostanak pravodobno (t. j da se mogu obaviestiti obćinski zastupnici i obvezanici o neobdržavanju ročišta) i valjanimi razlozi opravdan (o čem će urbarsko-odkupni povjerenik imat razsuditi), ima se verifikacija preduzeti s pridošlimi obćinskimi zastupnici i obvezanici, te je urbarsko-odkupni povjerenik obvezan, uzeti u obzir ureda radi samo predležeće uredovne izprave i razjasnujuće izjave prisutnih obvezanikah i obćinskih zastupnikah.

Ako od ovlaštenih suuživateljah (komposesorah), koji su skupno podnieli prijavu, dodje samo jedan, imat će se s njim razpravljati u ime svih ostalih.

Ako za prijavitelja dodje punomoćnik, koj nebijaše poznat već iz prijavnoga operata, ima se isti izkazati punomoćjem, sastavljenim po propisu §. 9. prijav. naputka od 1. kolovoza 1876.

Takovo se punomoćje ima priklopiti spisom.

Ako prijavitelj ili njegov punomoćnik nadodje, dok još traje razprava, može vazda pristupiti k razpravi.

§. 55.

Kad bude dovršena verifikacija o prijavnih operatih jednoga te istoga ovlaštenoga dobra, imat će urbarsko-odkupni povjerenik u prvoj molbi izreći svoju odluku po obrazcu F.

Kako taj obrazac sam po sebi pokazuje, ima u odluci uza tekući broj, ter s pozivom na stavku prijavnoga operata, pod kojim je dotično zemljište označeno, bit navedeno ime posjednika zemljišta (obvezanika) i odkupna glavnica, ustanovljena za ovo po urbarsko-odkupnom povjereniku.

U rubrici „obrazloženje“ ima urbarsko-odkupni povjerenik glede takovih stavakah, o kojih je pri razpravi verifikacijalnoj bilo priepora ili prigovora o količini ili naravi daćah (§. 8. zak. od 10. siečnja 1876.), navesti u kratko ali razgovetno razloge za ustanovljenu po sebi odkupnu glavnicu, nasuprot stavke takove, o kojih nije bilo nikakova priepora, nije od potrebe nego u rubrici „obrazloženje“ jednostavno navesti: „prijavi shodno likvidno obnadjeno“.

Prijavne stavke, koje urbarsko-odkupni povjerenik nije iz kojega mu drago uzroka obnašao za likvidiranje sposobnimi, t. j. glede kojih nije ustanovio odkupnine, imadu se u rubrici odluke „odkupne glavnice“ jednostavno označiti potezom (—), a u rubrici „obrazloženje“ navesti razlog, s kojega su obnadjene nelikvidnimi.

Odluku svoju ima urbarsko-odkupni povjerenik sastaviti u dva para, od kojih se jedan ima dostaviti prijavitelju (ovlašteniku), drugi dotičnoj političkoj obćini, u području koje prebivaju obvezanici.

Na kraju jednoga i drugoga para odluke ima urbarsko-odkupni povjerenik pridodati sliedeću od prilike zaporku:

„Proti nazočnoj odluci prosto je nezadovoljnoj stranki na vladu zemaljsku uložiti utok ili pismeno ili ustmeno kod podpisanoga urbarsko-odkupnoga povjerenika i to u roku od 14 danah računajuć od dana

(za ovlaštenika)

dostavljene odluke“.

(za obvezanike)

proglašene odluke“.

§. 56.

Ako obvezanici, spadajući k jednomu te istomu ovlaštenomu dobru, prebivaju u dvie ili više političkih obćinah, n. pr. ako imade u svem 150 obvezanikah i ako od ovih prebiva 80 njih u političkoj obćini A, 55 u političkoj obćini B, a 15 u političkoj obćini C, ima se odluka u izvadku izdati i to posebno za svaku od ovih obćinah političkih i za prebivajuće u istoj obvezanike.

§. 57.

Odluku imat će urbarsko-odkupni povjerenik dostaviti putem dotične obćine političke tako ovlašteniku kano i obvezanikom, kojim će posliednjim obćinsko poglavarstvo imat odluku proglasiti i, prohranivši ju u obćinskom uredu, urbarko-odkupnomu povjereniku bezodvlačno dojaviti. kada je u kojem mjestu i po kom svakomu pojedinomu obvezaniku proglašena.

Isto tako imat će obćinsko poglavarstvo urb. odkupnomu povjereniku odmah dostaviti potvrdu ovlaštenika ob uručenoj mu odluci.

§. 58.

Kad izmine 14dnevni rok, računajuć od dana dostavljene ovlašteniku i proglašene obvezanikom odluke, imat će urbarsko-odkupni povjerenik, bio ili nebio proti odluci utok uložen, uz točan popis predložiti zemaljsko-vladnom odjelu za poslove unutarnje izpita i konačnog riešenja radi svekolike na verificirane prijavne operate jednoga te istoga ovlaštenoga dobra odnoseće se razpravne spise, odluku svoju u konceptu i uložene možebiti proti njoj utoke, i napokon one izprave, koje si je urbarsko-odkupni povjerenik sam možebiti pribavio od javnih oblastih ili koje su mu stranke predale u svrhu, da jih predloži vladnomu odjelu za poslove unutarnje.

III. Obćenite ustanove.

§. 59.

Urbarsko-odkupni povjerenik ima voditi uručbeni zapisnik svake godine zaključit se imajući, zatim poštovnu knjižicu, koja ima sadržati rubrike sliedeće:

a) broj poslovnoga komada i ako je istomu pridodan konvolut takodjer težinu istoga;

b) dan i mjesec predatbe;

c) ime oblasti, na koju se poslovni komad odašilja, i napokon

d) potvrdu poštovnoga ureda.

Poštovna knjižnica ima se svake godine zaključiti.

Kako uručbene zapisnike, tako i poštovne knjižice ima urbarsko-odkupni povjerenik, čim njegova funkcija prestane, podnieti vladnomu odjelu za poslove unutarnje zajedno za svimikolikimi kod njega pohranjenimi i na njegovo uredovanje odnosećimi se spisi.

§. 60.

O svemkolikom svom uredovanju ima urbarsko-odkupni povjerenik voditi dnevnik i u ovaj u kratko nu razgovjetno unieti ono, što bude svaki dan obavio u poslu odkupnom.

Ovaj se dnevnik ima zaključiti svakoga mjeseca i podnieti vladi zemaljskoj do najkašnje 8 dana onoga mjeseca, koji uzsliedi za mjesecom, kojim bude dnevnik zaključen.

§. 61.

Urbarsko-odkupni povjerenik ima se kod svoga uredovanja služiti privatnim svojim pečatom.

*

§. 62.

Dopisivanja urbarsko-odkupnoga povjerenika u poslu odkupa izvanselištnih, krčevnih, gornih i činženih zemaljah prosta su uslied ustanove §. 3. zakonskoga članka LII. od 27. prosinca 1875. (sbornik od god. 1876. br. 29.) od poštarine, i zato ima se na omotu službene pošiljke postaviti broj poslovnoga komada uz nadpis: „od N. N. urbarsko-odkupnoga povjerenika za županiju ......"

§. 63.

Kod svih preinakah, izpravakah, unosah i zabilježbah u prijavnih operatih ima urbarsko-odkupni povjerenik rabiti crvenu tintu.

§. 64.

Urbarsko-odkupni povjerenik dužan je svagda, kad mienja mjesto svoga uredovanja odmah kako to, tako i bližnju poštu prijaviti vladnomu odjelu za poslove unutarnje.

Ivan **Mažuranić**, s. r.

Obrazac **A.** k §. 27. naputka.

Pozivnica.

Dole upisani obvezanici iz obćine .... pozivlju se na verifikacijalnu razpravu, koja će se dne .... 187...... u .... satih prije podne na temelju zakona od 10. siečnja 1876. u .... držati glede konačnog razterećenja .... zemaljah, spadajućih na ovlašteno dobro ...., te da zajedno sa sobom donesu gorne, činžene, krčevne, naselbene i pogodbene liste, platne knjižice i druge izprave, tičuće se ovih zemaljah.

Onaj koj nebi došao, dovesti će se polag potrebe silom.

Tekući broj	Pozvanika			Podpis pozvanika ili potvrda urednika obćinskoga, da je pozvanik obavješten.
	ime i prezime	obitalište	kućni broj	

Obrazac B. k §. 29. naputka.

Tekući broj	Ime i prezime obvezanika	Mjesto obitavanja	Kućni broj	Najprvo dolazi u prijavnih operatih istoga ovlaštenika o zemljah											
				gornih		činženih		krčevnih		remanencijalnih		izvanselištnih šljivicih		i t. d.	
				pod brojem											
				prijavne tabele	stavke	prijavne tabele	stavke	prijavne tabele	stavke	prijavne tabele	stavke	prijavne tabele	stavke	prijavne tabele	stavke

Obrazac **C.** k §. 44. naputka.

Obveza za svjedoka.

(Za čitati)

Vi ćete kao svjedok u poslovih zemljištno-odkupnih N. N. (ime ovlaštenika) poštenjem zavjeriti se, da ćete na sva pitanja, promotrivši jih pomnjivo, živu istinu izpovjedati, da nećete ništa zatajiti, što k stvari spada, i da se od te dužnosti nećete dat odvratiti nikakovim mitom, niti kojimi mu drago osobnimi obziri, nego da ćete onako raditi, da budete o tom mogli dati odgovor sveznajućemu Bogu.

Svjedok ovako obvezan pruživ desnicu činovniku, koj ga je saslušao, ima probjesediti:

„Zavjerujem se poštenjem svojim".

Obrazac **D.** k § 44. naputka.

Kako se ima zaprisеći svjedok prije, nego je izpovjedao.

(Za čitati).

Vi ćete kao svjedok u poslovih zemljištno-odkupnih N. N. (ime ovlaštenika) svečano zakleti se Bogom svemogućim i zavjetovati poštenjem i vjerom, da ćete na sva pitanja, promotrivši jih pomnjivo, živu istinu izpovjedati, da nećete ništa zatajiti, što k stvari spada i da se od te dužnosti nećete dat odvratiti nikakovim mitom, niti kojimi mu drago osobnimi obziri, nego da ćete onako raditi, da budete o tom mogli dat odgovor sveznajućemu Bogu.

(Na ovo imat će svjedok progovoriti za čivovnikom:)

„Sve, što mi je sada pročitano, i što sam posve dobro i jasno razumio izpunit ću svjestno i pošteno"

„Tako mi Bog pomogao!"

Obrazac **E.** k §. 45. naputka.

Prisega za svjedoka, koji je jur položio izpovjed.

Svjedok, opomenut na ono, na što je bio obvezan prije prisege, kano i na važnost i svetost prisege same, imat će govorit za činovnikom:

„Zaklinjem se Bogom svemogućim, da sam izpovjedao iskreno i živu istinu, te da nisam zatajio ništa, što k stvari spada".

„Tako mi Bog pomogao!"

Obrazac F. k §. 55. naputka.

Odluka.

Podpisani urbarsko-odkupni povjerenik obnašao je na temelju razprave verifikacijalne, vodjene

za prijave, podnešene po obrazcu A.

o daćah od zemljištah . . . . . ., prijavljenih za odkup po . . . . . . u ime ovlaštenoga dobra . . . ., ležećega u području podžupanije . . . . ustanoviti sliedeće odkupne glavnice i to:

za prijave, podnešene po obrazcu tabele B.

o pravno-valjano jur nagodjenih (ili: ob oblastno ustanovljenih), nu dosad još neizplaćenih odkupninah za zemljišta . . . ., izkazana po . . . . u ime ovlaštenoga dobra . . . . ležećega u području podžupanije . . . . ustanoviti sliedeće odkupne glavnice, i to:

Broj			Zemljištnoga posjednika prezime, ime, obitalište i kućni broj	Odkupne glavnice u a. vr.		Obrazloženje
tek. odluke	prij. tabole	stavke		for.	nč.	
1	I.	1	Matić Ivan, Stermec k. br. 10.	80	—	Ad 1, 4, 6, i 8) odkupnina ustanovljena shodno daćam, po ovlašteniku prijavljenim i po obvezanicih priznanim. Ad 2) prijavljenicih 8 požunacah (pintah) gornice smanjeno na 6 požunacah gledeć na sadržaj gornoga lista i jer je to povišenje samovoljno uvedeno tek prije nekoliko godinah. Ad 3) odmjerenje odkupnine odpada, pošto je obvezanik namirom dokazao, da je pogodjenu odkupninu medjutim podpunoma podmirio. Ad 5) Premda je obvezanik prigovorio, da od godine 1848. nije podavao nikakove gornice, tvrdeći, da je prijavljeno zemljište
2	I.	2	Kebar Martin, Stermec k. br. 15.	19	20	
3	I.	3	Vičić Juraj, Vučjak k. br. 4.	—	—	
4	I.	4	Pavek Petar, Grabrovo k. br. 12.	41	—	
5	I.	5	Srčan Mato, Grabrovo k. br. 12.	41	—	

Broj			Zemljištnoga posjednika prezime, ime, obitalište i kućni broj	Odkupne glavnice u a. vr.		Obrazloženje
tek. odluke	prij. tabele	stavke		for.	nč.	
6	II.	1	Vukić Josip, Dolac k. br. 9.	8	50	vinograd urbarsko-selištni, ustanovljena je ipak odkupnina na temelju predložene po prijavitelju osude urbarskoga suda N. N. dto. br., kojom se to zemljište proglašuje gornim, obterećenim godišnjom daćom od 20 požunacah vina. Ad 7) odkupnina prema prijavi smanjena toga radi, što su uzete u račun neprijavljene uzvratne dužnosti od dva voza kolja (kolacah).
7	II.	2	Jošić Marko, Vrbovo k. br. 21.	11	—	
8	II.	3	Kunek Stanko, Vrhovo k. br. 7.	32	—	

Br. 15.

Razpis

Bana kraljevinah Dalmacije, Hrvatske i Slavonije od 17. veljače 1877. br. 22.545.|6379. ex 1876.,

o promjeni statusa osoblja računarskoga ureda kr. hrv.-slav.-dalm. zem. vlade.

Njegovo cesarsko i kraljevsko apostolsko Veličanstvo blagoizvoljelo je previšnjim riešenjem od 14. studenoga 1876. premilostivo odobriti preinaku stanja osoblja kod računarskoga ureda kr. hrvatsko-slavonsko-dalmatinske zemaljske vlade, odobrenoga previšnjim riešenjem od 15. ožujka 1875. (sbornik zakonah i naredabah od god. 1875. br. 19.), prema kojoj se uz ukinuće sistemisiranih miestah kancelistah imadu ustrojiti dalja četiri mjesta računarskih vježbenikah sa sustavnimi berivi.

Ivan **Mažuranić** s. r.

Br. 16.

Naredba

kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odjela za unutarnje poslove od 21. veljače 1877. br. 3781.,

kojom se rok, opredjeljen za prijavu zemaljah izvanselištnih, krčevinskih, gornih i činženih do konca mjeseca veljače 1877. (br. 65. sbornika od godine 1876.) produljuje do 31. kolovoza 1877.

Uslied mnogobrojnih na kr. vladni odjel za poslove unutarnje prispjevših molbenicah za produljenje roka, opredjeljena do konca mjeseca veljače t. g. za prijavu zemaljah izvanselištnih, krčevinskih, gornih i činženih (sbornik zakonah i naredabah od god. 1876. komad XXIV. br. 65.), odkupit se imajućih posredovanjem zemlje, nalazi kr. vladni odjel za poslove unutarnje, imajući obzir poglavito na okolnost, da se za točno izkazanje podatakah, odnosećih se na gruntovnicu, hoće više vremena i truda, spomenuti rok produljiti do 31. kolovoza t. g. s tim naročitim dodatkom, da će se glede ovlaštenikah, koji unutar produljenoga toga roka nebi podnieli prijave, postupati polag ustanovah §. 11. prijavnoga naputka od 1. kolovoza 1876. br. 15.393.

Ivan **Mažuranić** s. r.

SBORNIK

ZAKONAH I NAREDABAH,

valjanih za kraljevinu

HRVATSKU I SLAVONIJU.

Godina **1877.**

Komad IX.

Izdan i razposlan dne 24. ožujka 1877.

Br. 17.

Zakonski članak XL.: 1876.

zajedničkoga hrvatsko-ugarskoga sabora o predmetu dozvoljenja kontingenta novakah i doknadnih pričuvnikah, koj se u smislu zakonskoga članka XL. od godine 1868. i XXXVII. od godine 1873. ima staviti godine 1877.

(Potvrdjen dne 28. prosinca 1876. Proglašen u obih kućah sabora dne 30. prosinea 1876.)

MI FRANJO JOSIP PRVI,

po milosti božjoj cesar Austrijanski,

kralj Česki itd., i apostolski kralj kraljevinah Ugarske, Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

Vjerni Velmože i zastupnici mile Nam kraljevine Ugarske i posestrimah joj kraljevinah podnesoše Nam zajedničkim sporazumkom previšnje Naše potvrde radi sliedeći:

zakonski članak

o predmetu dozvoljenja kontingenta novakah i doknadnih pričuvnikah, koj se u smislu zakonskoga članka XL. od godine 1868. i XXXVII. od godine 1873. ima staviti godine 1877.

§. 1.

U smislu §§. 3., 13. i 32. zakonskoga članka XL. od godine 1868.

dozvoljava se za godinu 1877. u svrhu osiguranja zakonito propisane bojne sile stalne vojske i bojnoga pomorstva stavljenje na zemlje ugarske krune odpadajućega novačkoga kontingenta od 40.933 novakah i k tomu potrebite doknadne pričuve od 4093 glavah.

§. 2.

Ovi novački i doknadno pričuvni kontingenti imadu se pokriti iz dobnih razredah vojničkih obvezanikah, koji su se rodili godine 1857., 1856. i 1855.

§. 3.

Ovo novačenje imade se u obće provesti polag dosele obstojavših stavnih kotarah.

§. 4.

Provedba ovoga zakona povjerava se ministru za zemaljsku obranu.

Izjavljujući Mi zakonski ovaj članak i sve, što je u njem sadržano, kako u cielosti tako i u pojedinostih vrlim, prijaznim i primljenim, evo ga kraljevskom Našom moći odobravamo, potvrdjujemo i posvećujemo, te ćemo ga i Sami obdržavati i po drugim vjernim Nam obdržavati dati.

Dano u Beču dne dvadeset i osmoga prosinca hiljadu osam sto sedamdeset i šeste.

(M. P.) **Franjo Josip** s. r.

Koloman **Tisza** s. r.

Koloman **Bedekovich** s. r.

Br. 18.

Zakonski članak XLII.: 1876.

zajedničkoga hrvatsko-ugarskoga sabora o pokriću dugovine od 225.446 for. 41½ novč., koja je naknadno još potrebna za troškove zajedničkih posalah godine 1876. i od 524.370 for. 63 novč., koja se Ugarskoj na teret ukazuje polag obračuna ustanovljena na zajedničkom zaključnom računu godine 1874.

(Potvrdjen dne 28. prosinca 1876. Proglašen u obih kućah sabora dne 30. prosinca 1876.)

MI FRANJO JOSIP PRVI,

po milosti božjoj cesar Austrijanski,

kralj Češki itd., i apostolski kralj kraljevinah Ugarske, Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

Vjerni Velmože i zastupnici mile Nam kraljevine Ugarske i posestrimah joj kraljevinah podnesoše Nam zajedničkim sporazumkom previšnje Naše potvrde radi sliedeće:

zakonski članak

o pokriću dugovine od 225.446 for. 41½ novč., koja je naknadno još potrebna za troškove zajedničkih posalah godine 1876. i od 524.370 for. 63 novč., koja se Ugarskoj na teret ukazuje polag obračuna ustanovljena na zajedničkom zaključnom računu godine 1874.

§. 1.

Pošto su delegacije razpravljajuće zajedničke troškove godine 1877. votirale 717.982 for. 22 novč. kao naknadnu vjeresiju k zajedničkomu preliminaru godine 1876., s toga se na izdanje odpadajućega od te naknadne vjeresije na Ugarsku diela od 225.446 for. 41½ novč. ministar financijah ovlašćuje, ter mu se naknadna vjeresija do iznosa te svote dozvoljuje.

*

§. 2.

Odobrivši iste delegacije istom prigodom i zajednički zaključni račun g. 1874., ukazuje na temelju toga zaključnoga računa kod zajedničkog ministarstva financijah načinjen, ter po zajedničkomu najvišemu računarskomu dvoru valjanim pronadjen obračun u svojem konačnom uspjehu dugovinu od 524.370 for. 63 novč. Ugarskoj na teret.

Na izjednačenje te dugovine ovlašćuje se ministar financijah, ter mu se naknadna vjeresija do iznosa označene svote dozvoljuje.

Izjavljujući Mi zakonski ovaj članak i sve, što je u njem sadržano, kako u cielosti, tako i u pojedinostih vrlim, prijaznim i primljenim, evo ga kraljevskom Našom moći odobravamo, potvrdjujemo i posvećujemo, te ćemo ga i Sami obdržavati i po drugim vjernim Nam obdržavati dati.

Đano u Beču dne dvadeset i osmoga prosinca hiljadu osam sto sedamdeset i šeste.

(M. P.) **Franjo Josip** s. r.

Koloman **Tisza** s. r.
Koloman **Bedekovich** s. r.

Br. 19.

Zakonski članak XLIII. : 1876.

zajedničkoga hrvatsko-ugarskoga sabora o naknadnoj vjeresiji potrebnoj za pokriće zajmovah, podanih uslied vanredne povodnje godine 1876.

(Potvrdjen dne 28. prosinca 1876. Proglašen u obih kućah sabora dne 30. prosinca.)

MI FRANJO JOSIP PRVI,

po milosti božjoj cesar Austrijanski,

kralj Česki itd., i apostolski kralj kraljevinah Ugarske, Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

Vjerni Velmože i zastupnici mile Nam kraljevine Ugarske i posestrimah joj kraljevinah podnesoše Nam zajedničkim sporazumkom previšnje Naše potvrde radi sliedeći:

zakonski članak

o naknadnoj vjeresiji potrebnoj za pokriće zajmovah podanih uslied vanredne povodnje godine 1876.

§. 1.

Odobravajuć onu odredbu ministarstva, polag koje su uslied nastale u tekućoj godini vanredne povodnje, za da se u njekojih predjelih zemlje potrebnimi postale obranbene odredbe učine i poremećena branila uzpostave, podani iz pokretnoga držaynoga imetka zajmovi i to:

Gradu Segedinu	70.000	for.
Mindszent-apátfalskomu družtvu za uredjenje Tise	20 000	„
Komoranskoj županiji	40.000	„
Bodrogközkomu družtvu za uredjenje Tise . . .	50.000	„
Gradjevnoj zadruzi rieke Tise županije torontalske	40.000	„
Salok-tisaböjskomu družtvu za uredjenje Tise . .	50.000	for.
Družtvu za uredjenje Doljneg bjelog Körösa . .	10.000	„
Ukupno . .	280.000	for.

votira se naknadna vjeresija potrebna za pokriće tih državnih zajmovah i naredjuje se, da se ista u državnom zaključnom računu godine 1876. zaračuna.

§. 2.

Provedba ovoga zakona povjerava se ministru financijah.

Izjavljujući Mi zakonski ovaj članak i sve, što je u njem sadržano, kako u cielosti tako i u pojedinostih vrlim, prijaznim i primljenim, evo ga kraljevskom Našom moći odobravamo, potvrdjujemo i posvećujemo te ćemo ga i Sami obdržavati i po drugim vjernim Nam obdržavati dati.

Dano u Beču dne dvadeset i osmoga prosinca godine hiljadu osam sto sedamdeset i šeste.

(M. P.) **Franjo Josip** s. r.

Koloman **Tisza** s. r.
Koloman **Bedekovich** s. r.

Br. 20.

Zakonski članak XLV.: 1876.

zajedničkoga hrvatsko-ugarskoga sabora u pogledu upotrebljenja u godini 1875. i 1876. njekojih vjeresijah, koje su ministarstvu za javne radnje i komunikacije za godinu 1873. 1874. i 1875. dozvoljene bile, nu se u tih godinah nisu potrošile.

(Potvrdjen dne 28. prosinca 1876. Proglašen u obih kućah sabora dne 30. prosinca 1876.)

MI FRANJO JOSIP PRVI,

po milosti božjoj cesar Austrijanski,

kralj češki itd. i apostolski kralj kraljevinah Ugarske, Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

Vjerni Velmože i zastupnici mile Nam kraljevine Ugarske i posestrimah joj kraljevinah podnesoše Nam zajedničkim sporazumkom previšnje Naše potvrde radi sliedeći:

zakonski članak

u pogledu upotrebljenja u godini 1875. i 1876. njekojih vjeresijah, koje su ministarstvu za javne radnje i komunikacije za godinu 1873., 1874. i 1875. dozvoljene bile, nu se u tih godinah nisu potrošile.

§. 1.

Ovim se naknadno odobrava, da se od svotah, ministarstvu za javne radnje i komunikacije za godinu 1873. i 1874. dozvoljenih, nu u tih godinah neizplaćenih, — sliedeći iznosi upotrebe u godini 1875., i to:

1. kod budapeštansko-osiečke državne ceste	29.937	for.	$75^{1}/_{2}$	novč.
2. kod budapeštansko-vacko-košičke državne ceste .	12.917	„	60	„
3. kod apahida-szászregenske državne ceste	11.125	„	75	„
4. kod dunavskoga mosta pri otoku sv. Margarete .	299.565	„	23	„
5. kod rieke Samoša	2.700	„	—	„

6.	kod rieke Vag	52.063 for.	94	novč.
7.	kod luke na Rieci	523.627 „	30	„
8.	kod radnjah nasipah na Tisi	65.391 „	47	„
9.	kod rieke Körös-Berttyó	28.172 „	46	„
10.	kod proučivanja novih prugah	7.114 „	28½	„
11.	kod pruge zólyom-bansko-bistričke	42.003 „	66	„
12.	kod füzes-abonjsko-jegarske željeznice	900 „	80	„
13.	kod miškolc banrevske željeznice	2.336 „	40	„
14.	kod žakanjsko-zagrebačke željeznice	1.245 „	50	„
15.	kod šalgo-tarjansko-rutečke željeznice	22.398 „	19	„
16.	kod hatvan-solnočke željeznice	182.476 „	49	„
17.	kod gömörskih obrtnih željeznicah	18.743 „	66	„
18.	kod karlovačko-riečke željeznice	81.447 „	01	„
19.	kod erarskih željeznicah	28.341 „	77	„
20.	za investicije i za pomnoženje prometnih sredstvah kod državnih željeznicah	148.902 „	09	„
21.	za povekšanje i uredjenje budapeštanske državne tvornice kolah i popravne djelaonice državnih željeznicah	100.000 „	—	„
	Ukupno	1.661.411 „	37	„

te se podjedno dozvoljuje, da se od više navedenih, kao i za godinu 1875. dozvoljenih vjeresijah u tečaju godine 1876. mogu upotriebiti:

22.	kod budapeštansko-osiečke državne ceste	49.511 for.	—	novč.
23.	kod budapeštansko-vacko-košičke državne ceste	3.500 „	—	„
24.	kod apahida-szászregenske državne ceste	48.800 „	—	„
25.	kod dunavskoga mosta blizu otoka sv. Margarete	213.600 „	—	„
26.	kod rieke Samoša	7.000 „	—	„
27.	kod rieke Vág	25.250 „	—	„
28.	kod gradjenja luke na Rieci	300.000 „	—	„
29.	kod prekopah na rieci Körösu	60.000 „	—	„
30.	kod miškolc-banrevske željeznice	2.000 „	—	„
31.	kod žakanjsko-zagrebačke željeznice	5.395 „	—	„
32.	kod šalgo-tarjansko-rutečke željeznice	3.000 „	—	„
33.	kod hatvansko-solnočke željeznice	36.242 „	—	„
34.	kod gömörskih obrtnih željeznicah	160.682 „	—	„
35.	kod karlovačko-riečke željeznice	56.605 „	—	„
36.	kod erarskih željeznicah	13.341 „	—	„
37.	za investicije i pomnožanje prometnih sredstvah kod državnih željeznicah	27.008 „	—	„
38.	za prenaprave i naknadne gradnje kod drž. željeznicah	81.724 „	—	„

39.	kod Dunava za prenapravu obranbenih gradjevinah	49.197	for.	—	novč.
40.	kod Save	23.404	„	—	„
41.	kod zagrebačko-karlovačke državne ceste . . .	2.100	„	—	„
42.	kod osiguranja dravskog mosta	3.200	„	—	„
	. Ukupno	. 1,171.559	for.	—	novč.

§. 2.

Ovaj zakon stupa u život odmah poslie proglašenja, te se izvršba istoga povjerava ministru za javne radnje i komunikacije i ministru financijah.

Izjavljajući Mi zakonski ovaj članak i sve, što je u njem sadržano, kako u cielosti, tako i u pojedinostih vrlim, prijaznim i primljenim, evo ga kraljevskom Našom moći odobravamo, potvrdjujemo i posvećujemo, te ćemo ga i Sami obdržavati i po drugim vjernim Nam obdržavati dati.

Dano u Beču dne dvadeset i osmoga prosinca godine hiljadu osam sto sedamdeset i šeste.

(M. P.) **Franjo Josip** s. r.

Koloman **Tisza** s. r.
Koloman **Bedekovich** s. r.

Br. 21.

Zakonski članak XLVI.: 1876.

zajedničkoga hrvatsko-ugarskoga sabora o državnom proračunu za godinu 1877.

(Potvrdjen dne 28. prosinca 1876. Proglašen u obih kućah sabora dne 30. prosinca 1876.)

MI FRANJO JOSIP PRVI,

po milosti božjoj cesar Austrijanski,

kralj Češki itd., i apostolski kralj kraljevinah Ugarske, Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

Vjerni Velmože i zastupnici mile Nam kraljevine Ugarske i posestrimah joj kraljevinah podnesoše Nam zajedničkim sporazumkom previšnje Naše potvrde radi sliedeći:

zakonski članak

o državnom proračunu za godinu 1877.

§. 1.

Za godinu 1877. ustanovljuju i dozvoljuju se redoviti izdatci zemaljah krune Ugarske sa: dvie sto dvadeset i devet milijunah, šest sto osamdeset i jednom tisućom, devet sto, dvanaest forintah austrijanske vriednote; prelazni izdatci sa jednim milijunom, četiri sto i tri tisuće, tri sto devetdeset i dvie forinte austrijanske vriednote; izdatci za investicije sa pet milijunah, pet sto i šestnaest tisućah, sedam sto trideset i osam forintah austrijanske vriednote.

§. 2.

Ove svote razdjeljuju se polag sliedećih poglavljah, naslovah i rubrikah:

Poglavlje	Naslov		Po rubrikah	Po naslovih	Po poglavljih
			forintah		
		A. Redoviti izdatci.			
I.		Troškovi kraljevskoga dvora			4,650.000
II.		Kabinetska pisarna Njegova cesarskoga i kraljevsko apostolskoga Veličanstva i mirovine ove kabinetske pisarne			74.041
III.		Sabor:			
	1	Izdatci velikaške kuće . . .		46.500	
	2	„ zastupničke kuće . . .		1,048.717	
	3	Beriva osoblja saborske brzopisarne		27.815	
	4	Izdatci ugarske delegacije . .		30.000	
	5	Izdatci povjerenstva kontrolujućega državni dug		6.000	
		Ukupno (poglavlje III. naslov 1.—5.)			1,159.032
IV.		Svota, koja od zajedničkih izdatakah, ustanovljenih za godinu 1877., odpada na zemlje krune ugarske			31,497.861
V.		Mirovine organah središnje vlade, koja je od godine 1849. do godine 1867. faktično postojala			171.015
VI.		Mirovine:			
	1	Ministarstvo predsjedničtvo . .		508	
	2	„ na previš. dvoru .		7.092	
	3	Hrvatsko-slavonsko-dalmatinsko ministarstvo		3.225	
	4	Ministarstvo unutarnjih poslovah		533.284	
	5	„ financijah . . .		1,9[illegible]2.244	
	6	„ za javnu radnju i komunikaciju		130.000	

Poglavlje	Naslov		Po rubrikah	Po naslovih	Po poglavljih
			forintah		
	7	Ministarstvo za poljodjelstvo, obrt i trgovinu		201.803	
	8	Ministarstvo za bogoštovje i nastavu		69.200	
	9	Ministarstvo za pravosudje . .		629.501	
	10	Ministarstvo za zemaljsku obranu		95.000	
		Ujedno (pogl. VI. naslov 1.—10)			3,641.857
VII.		Državni dugovi:			
	1	Pripadak državnoga duga, preuzet u zak. čl. XV. god. 1867.			
		Godišnji pripadak:			
		U tekućoj novčanoj vriednosti .	17,399.277		
		U kovanom novcu	11,766.000		
		Troškovi za nabavu toga (8%) .	590.720		
		Godišnji amortizacijonalni pripadak:			
		U tekućoj novčanoj vriednosti .	1,000.000		
		U kovanom novcu	150.000		
		Troškovi za nabavu toga (8%) .	12.000		
		Ukupno (naslov 1.) .		30,927.997	
	2	Zemljorazteretnosti i vjekoviti odkupi:			
		Kamati i pripadci	12,110.615		
		Amortizacija	4,241.476		
		Izjednačenja glavnicah . . .	20.000		
		Prinesak za pokriće troškovah ravnateljstva zemljo-razteretne zaklade	40.179		
		Prinesak za pokriće troškovah erdeljskih rektifikacijonalnih povjerenstvah	6.376		
		Za troškove izpisanja brojevah žriebanja	200		
		Nabavni troškovi bjelicah za obveznice i kuponskih arakah	2.000		
		Ukupno (naslov 2.) .		16,420.886	
	3	Odkup vinske desetine:			
		Ukamaćenje	1,308.035		
		Amortizacija	969.500		

Poglavlje	Naslov		Po rubrikah	Po naslovih	Po poglavljih
			forintah		
		Izjednačenja glavnicah . . .	2.000		
		Rukovodni troškovi	46.810		
		Svota, koja se neće upotrebiti iz prijetakah tekuće godine .	1,420.051		
		Ukupno (naslov 3.) .		3,746.396	
	4	Odkup remanencijalnih i krčevinskih zemljištah		100.000	
	5	Željeznički zajam, sklopljen na temelju zak. čl. XIII. g. 1867.:			
		Kamate:			
		U kovanom novcu	4,043.460		
		Troškovi za nabavu toga (20%)	808.692		
		Amortizacija:			
		U kovanom novcu	604.800		
		Troškovi za nabavu toga (20%)	120.960		
		Rukovodni troškovi:			
		Nagrada banki	30.308		
		Troškovi žrebanja	300		
		Pošta	200		
		Drugi rukovodni troškovi . . .	2.000		
		Ukupno (naslov 5.) .		5,610.000	
	6	Lutrijski zajam, sklopljen na temelju zak. čl. X. god. 1870.:			
		Godišnji pripadak	1,224.000		
		Troškovi mosta lančanika i margaretinskoga	217.932		
		Prinesak k troškovom vjeresijsko-operacijonalnoga odsjeka u ministarstvu financijah	5.000		
		Prinesak k troškovom računovodstva ministarstva financijah i središnje državne blagajne	7.500		
		Drugi troškovi rukovodni i žrebanja	600		
		(Ukupno (naslov 6.) .		1,455.032	

Poglavlje	Naslov		Po rubrikah	Po naslovih	Po poglavljih
			forintah		
	7	Založnički zajam gömörske željeznice, sklopljen na temelju zak. čl. XXXVII. godine 1871.:			
		Kamate:			
		U kovanom novcu	315.529		
		Troškovi za nabavu toga (20%)	63.106		
		Amortizacija:			
		U kovanom novcu	68.700		
		Troškovi za nabavu toga (20%)	13.740		
		Rukovodni troškovi:			
		Nagrada banki	1.464		
		Troškovi žrebanja	20		
		Troškovi pošte	60		
		Drugi rukovodni troškovi . .	1.000		
		Ukupno (naslov 7.) .		463.619	
	8	Zajam od 30 milijunah forintah srebra, sklopljen na temelju zak. čl. XLV. god. 1871.:			
		Kamate:			
		U kovanom novcu	1,389.950		
		Troškovi za nabavu toga (20%)	277.990		
		Amortizacija:			
		U kovanom novcu	509.000		
		Troškovi za nabavu toga (20%)	101.800		
		Rukovodni troškovi:			
		Nagrada banki	5.690		
		Troškovi žrebanja	50		
		Troškovi pošte	50		
		Drugi rukovodni troškovi . .	500		
		Ukupno (nasl. 8.) . .		2,285.030	
	9	Zajam od 54 milijuna forintah srebra, sklopljen na temelju zak. čl. XXXII. godine 1872.:			
		Kamate:			
		U kovanom novcu	2,594.300		
		Troškovi za nabavu toga (20%)	518.860		

Poglavlje	Naslov		Po rubrikah	Po naslovih	Po poglavljih
			forintah		
		Amortizacija:			
		U kovanom novcu	896.000		
		Troškovi za nabavu toga (20%)	179.200		
		Rukovodni troškovi:			
		Nagrada banki	5.235		
		Troškovi žrebanja	150		
		Troškovi pošte	500		
		Drugi rukovodni troškovi . .	500		
		Ukupno (naslov 9.) .		4,194.745	
	10	Zajam od 76½ milijunah forintah u srebru, sklopljen na temelju zak. čl. XXXIII. godine 1873.:			
		Kamate:			
		U kovanom novcu	4,590.000		
		Troškovi za nabavu toga (20%)	918.000		
		Rukovodni troškovi:			
		Nagrada banki	13.770		
		Troškovi pošte	50		
		Drugi rukovodni troškovi . .	200		
		Ukupno (naslov 10.) .		5,522.020	
	11	Zajam od 76½ milijunah forintah u srebru, sklopljen na temelju zak. član. XIV. godine 1874.:			
		Kamate:			
		U kovanom novcu	4,590.000		
		Troškovi za nabavu toga (20%)	918.000		
		Rukovodni troškovi:			
		Nagrada banki . . . . : . .	13.770		
		Troškovi pošte	50		
		Drugi rukovodni troškovi . .	200		
		Ukupno (naslov 11.) .		5,522.020	
	12	Prihodnjački zajam od 80 milijunah forintah u zlatu votiran u zak. članku XLIX.:1875.			

Poglavlje	Naslov		Po rubrikah	Po naslovih	Po poglavljih
			forintah		
		Kamate:			
		U kovanom novcu	3,200.000		
		Troškovi za nabavu toga (20%)	640.000		
		Rukovodni troškovi:			
		Nagrada banki	10.000		
		Poštanski i drugi rukovodni troškovi	1.000		
		Ukupno (naslov 12.) .		3,851.000	
	13	Za kamate novoga zajma, što će se sklopiti u svrhu pokrića manjka godine 1877. . .		1,400.000	
	14	Viseći dug:			
		Rukovodni troškovi zajedničkoga visećega državnoga duga . .	143.571		
		Za kamate erarskih doznačnicah i sudačkih pologah, zatim troškovi za nabavu i rukovodstvo erarskih doznačnicah i za nagrade banki . . ; . .	255.000		
		Ukupno (naslov 14.) .		398.571	
	15	Kamate državnih obveznicah od 10 milijunah forintah u zlatu, što će se izdati u svrhu preuzeća iztočne željeznice, ako se odnosni zakon stvori:			
		Godišnje kamate	550.000		
		Već dospjele kamate	275.000		
		Ukupno (naslov 15.) .		825.000	
		Ujedno (pogl. VII. nasl. 1—15.)			82,723.036
VIII		Predujmi za jamstvo željezničkih kamatah			15,400.000
IX.		Potreba unutarnje uprave Hrvatske i Slavonije:			
	1	Autonomnoj vladi Hrvatske i Slavonije u smislu §. 3. zak. čl. XXXIV. godine 1873. . . .		3,050.000	

Poglavlje	Naslov		Po rubrikah	Po naslovih	Po poglavljih
			forintah		
		Na razpolaganje zagrebačkomu glavnomu vojnomu zapovjedničtvu u ime potrebe unutarnje uprave provincijalizirat se imajuće hrvatsko - slavonske krajine		2,208.308	
		Ujedno (pogl. IX. nasl. 1—2.)			5,258.308
X.		Rieka:			
	1	Riečki i ugarsko-hrvatskoga primorja gubernator i njegovo osoblje		28.120	
	2	Sudstveni provizorij		56.310	
		Ujedno (pogl. X. nasl. 1—2.).			84.430
IX		Za državni računarski dvor paušalno . . .			134.000
XII.		Ministarstvo predsjedničtvo:			
	1	Troškovi ministarstva predsjedničtva:			
		Osobna beriva	68.260		
		Stvarni izdatci	41.375		
		Ukupno (naslov 1.) .		109.635	
	2	Razpoložbena zaklada		200.000	
		Ujedno (pogl. XII. nasl. 1—2.)			309.635
XIII.		Ministarstvo na previšnjem dvoru:			
		Osobna beriva	43.243		
		Stvarni izdatci	7.100		
		Ujedno (pogl. XIII.) .			50.343
XIV.		Hrvatsko-slavonsko-dalmatinski ministar i njegove osoblje:			
	1	Osobna beriva		28.540	

Poglavlje	Naslov		Po rubrikah	Po naslovih	Po poglavljih
			forintah		
	2	Stvarni izdatci i za izdavanje zemaljskoga zakonskoga sbornika na hrvatskom jeziku .		7.400	
		Ujedno (pogl. XIV. nasl. 1—2.)			35.940
XV.		Ministarstvo unutarnjih poslovah:			
	1	Središnja uprava i ravnateljstvo zemljorazteretne zaklade ter izpisanje zemljorazteretnih lutrijskih brojevah		320.210	
	2	Zemaljski arkiv		27.073	
	3	Upravni, sirotinski i skrbnički izdatci županijah		4,950.000	
	4	Plaće velikih županah i nadnačelnika budimpeštanskoga . .		245.000	
	5	Zdravstveno vieće		1.800	
	6	Obćeniti upravni troškovi:			
		Troškovi za njegu bolestnikah	439.476		
		Troškovi za ciepljenje boginjah	51.450		
		Troškovi, mogući nastati s pošastih i inih izvanrednih povodah	10.000		
		Izdatci za radjaonice	13.755		
		Troškovi za hranjenje nahodnikah i nezakonite djece . . .	70.424		
		Izdatci za duhobolnice . . .	295.765		
		Izdatci za javnu sigurnost . .	150.000		
		Erdeljska žandarmerija . . .	390.000		
		Izdatci popratnički	40.150		
		Nagrade za spasenje života . .	800		
		Podpora ugarskomu narodnomu kazalištu	44.000		
		Za potrebštinu narodnoga kazališta iz zakladah narodnoga kazališta	27.300		
		Troškovi za „Uredovni list“ -	9.000		
		Podpora budimpeštanskomu dobrovolj. vatrogasn. družtvu .	5.000		

Poglavlje	Naslov		Po rubrikah	Po naslovih	Po poglavljih
			forintah		
		Paušal za redarstvo u glavnom gradu	427.850		
		Nepredvidivi troškovi	10.000		
		Troškovi brachiuma	5.000		
		Ukupno (naslov 6.) .		1,989.970	
		Ujedno (pogl. XV. nasl. 1—6.)			7,534.053
XVI		Ministarstvo financijah:			
	1	Središnja uprava:			
		Osobna beriva	564.430		
		Stvarni izdatci	173.799		
		Ukupno (naslov 1) .		738 229	
	2	Središnja državna blagajna . .		60.626	
	3	Financijalna ravnateljstva i računarski odsjeci		916.717	
	4	Državna blagajna u Zagrebu .		13.984	
	5	Porezni nadzornici i pomoćno osoblje		685.000	
	6	Porezni uredi		1,094.113	
	7	Financijalna dotično carinska i porezna straža:			
		Osobna beriva	1,812.830		
		Stvarni izdatci	401.170		
		Ukupno (naslov 7.) .		2,215.000	
	8	Ravnateljstvo pravnih posalah kao paušal		34.711	
	9	Financijalni sudbeni stolovi u Hrvatskoj i Slavoniji . . .		6.075	
	10	Stalni kataster		409.900	
	11	Rudarska i šumarska akademija u Štavnici	86.218		
		Rudarska učiona u Štavnici . .	9.964		
		Rudarska učiona u Felsöbanji .	8.818		
		Ukupno (naslov 11.) .		105.000	
	12	Troškovi za razpisivanje i pobiranje izravnih porezah . . .		356.000	

Poglavlje	Naslov		Po rubrikah	Po naslovih	Po poglavljih
			forintah		
	13	Troškovi za pobiranje potrošarinah		223.311	
	14	Carinski rukovodni troškovi .		319.303	
	15	Rukovodni troškovi biljegovine		169.889	
	16	Rukovodni troškovi pravnih pristojbah i odredbinah . . .		368.578	
	17	Poslovni i rukovodni troškovi puncevanja		7.320	
	18	Cestarina, mostarina i prevozarina u Hrvatskoj i Slavoniji .		500	
	19	Dohodarstvo duhana (po odbitku odkupne ciene od 5,597.260 f. za duhan u lišću, koji se ima odkupiti za austrijsko rukovodstvo)		11.056.185	
	20	Dohodarstvo lutrije		2,212.513	
	21	Dohodarstvo soli		1,958.937	
	22	Ravnateljstvo računovodstva i odvjetničtva državnih dobarah		269.938	
	23	Državna dobra		1,398.868	
	24	Državne šume		4,034.203	
	25	Rudarstvo i kovanje novca . .		8,426.681	
	26	Državna tiskarna		438.819	
	27	Državne zgrade		11.403	
	28	Razni izdatci		120.169	
		Ujedno (pogl. XVI. nasl. 1—28.)			37,651.972
XVII		Ministarstvo za javne radnje i komunikaciju:			
	1	Središnja uprava:			
		Osobna beriva	205.180		
		Stvarni izdatci	50.400		
		Ukupno (naslov 1.) .		255.580	
	2	a) Željezničko i brodarstveno glavno nadzorničtvo:			
		Osobna beriva	97.250		
		Stvarni izdatci	30.670		
		b) Željeznički vladni povjerenici	1.320		
		Ukupno (naslov 2.) .		129.240	

Poglavlje	Naslov		Po rubrikah	Po naslovih	Po poglavljih
			forintah		
	3	Državni gradjevni uredi . . .		299.837	
	4	Uzdržavanje i gradjenje kamenitih putevah:			
		Rukovodstvo	90.000		
		Uzdržavanje	2,300.242		
		Gradjenje:			
		Za gradjenje novih cestah i mostovah:			
		Za most željeznog stroja, što će se graditi na državnoj cesti dioseg - jablunkskoj izmedju Žolne i Budotina na rieci Vagu u duljini od 114 metarah .	60.000		
		Za uzdržavanje strategično važnih putevah i mostovah jurisdikcijah	150.000		
		Ukupno (naslov 4.) .		2,600.242	
	5	Uzdržanje i gradjenje vodenih putevah:			
		Rukovodstvo	26.095		
		Uzdržavanje	177.220		
		Nove gradnje:			
		U Ugarskoj:			
		Na Dunavu:			
		Odstranjenje zapriekah brodarstva	40.000		
		Za branila:			
		a) za reguliranje potrebito u horvat-járfalnskom kotaru ,	20.000		
		b) za reguliranje potrebito kod Erčina	30.000		
		Na Tisi:			
		Za uspješenje prokopah . . .	160.000		
		Da se rieka Temes brodivom učini	50.000		
		Za sagradjenje malo - topolovečkog žljeba kod Bega . . .	50.000		

Poglavlje	Naslov		Po rubrikah	Po naslovih	Po poglavljih
			forintah		
		Za rieke, koje nestoje pod državnim rukovodstvom i to:			
		a) za radnje regulacije Vaga .	20.000		
		b) za ine rieke kao podpora .	20.000		
		Za promicanje tekničkih naukah s gledišta navodnje	5.000		
		Za radnje reguliranja Drave .	20.000		
		Ukupno (naslov 5.) .		618.315	
	6	Za izobraženje tekničkih osobah i za putne štipendije . . .		3.000	
	7	Za proučenje novih prugah . .		10.000	
	8	Poslovni izdatci kr. ug. državnih željeznicah		5,000.000	
	9	Poslovni izdatci tvornice makinah kr. ug. državnih željeznicah		700.000	
		Ujedno (pogl. XVII. nasl. 1.—9.)			9,616.214
XVIII.		Ministarstvo za poljodjelstvo, obrt i trgovinu:			
	1	Središnja uprava:			
		Osobna beriva	253.201		
		Stvarni izdatci	25.270		
		Ukupno (naslov 1.) .		278.000	
	2	Obrtne, trgovinske i izvanjsko-trgovinske svrhe		35.000	
	3	Za podignuće raznih granah gospodarstva kao paušal . . .		50.000	
	4	Gospodarstveni naukovni zavodi:			
		Gospodarstvena akademija u Ugarskom Staromgradu . .	60.000		
		Gospodarstveni naukovni zavod u Kesthelju	33.000		
		Gospodarstveni naukovni zavod u Debrecinu	18.000		
		Ratarnica u Debrecinu . . .	26.000		

Poglavlje	Naslov		Po rubrikah	Po naslovih	Po poglavljih
			forintah		
		Gospodarstveni naukovni zavod u Kološmonoštoru	41.000		
		Gospodarstveni naukovni zavod u Košicah	25.750		
		Ratarnica u Lipto-ujvaru . . .	13.500		
		Obrazovalište za vincelire u Erdiósegu	8.500		
		Vinarstveni naukovni zavod u u Tarcalu	10.000		
		Ukupno (naslov 4.) .		235.750	
	5	Državni pastuharski zavodi:			
		Središnja uprava pastuharskih zavodah	16.869		
		Gospodarstva pastuharskih posjedah	688.708		
		Pastuhališta	600.000		
		Pastuški depoti	952.226		
		Utrkivanja konjah	25.000		
		Nagrade za gojitbu konjah . .	15.617		
		Kupovanje materijala za gojitbu (iz dohodka zaklade za gojitbu konjah)	15.500		
		Ukupno (naslov 5.) .		2,313.920	
	6	Kontumacki zavodi		53.700	
	7	Za ugušenje iztočne marvinske kuge i inih životinjskih pošastih		39.000	
	8	Živinarski zavod u Budimpešti		38.200	
	9	Rudarska satničtva		62.000	
	10	Geologički zavod		26.300	
	11	Statistički ured		40.000	
	12	Pošta:			
		Osobna beriva	1,852.760		
		Stvarni izdatci	2,819.500		
		Ukupno (naslov 12.) .		4,672.260	

Poglavlje	Naslov		Po rubrikah	Po naslovih	Po poglavljih
			forintah		
	13	Brzojav:			
		Osobna beriva	991.610		
		Stvarni izdatci	963.000		
		Ukupno (naslov 13.) .		1,954.610	
	14	Morsko brodarstvo i luke . .		143.309	
	15	Kr. zalagaonica u Budimpešti .		277 000	
	16	Baždarenje mierah		12.956	
		Ujedno (poglavlje XVIII. naslov 1.—16.)			10,232.476
XIX.		Ministarstvo za bogoštovje i nastavu:			
	1	Središnja uprava:			
		Osobna beriva	183.294		
		Stvarni izdatci	18.757		
		Ukupno (naslov 1.) .		202.051	
	2	Uprava naukovnih poslovah:			
		Vrhovna ravnateljstva naukovnih okružjah	28.200		
		Naukovna nadzorničtva za pučku obuku	160.000		
		Izpitna povjerenstva	7.900		
		Ukupno (naslov 2.) .		196.100	
	3	Naukovni zavodi:			
		Viši naukovni zavodi:			
		Kr. sveučilište u Budimpešti:			
		Osobna beriva i stvarni izdatci	408.066		
		Mirovine	26.334		
		Obrazovalište za učitelje srednjih učionah	34.000		
		Sveučilište u Kološvaru:			
		Osobna beriva	134.651		
		Stvarni izdatci	41.000		
		Kološvarsko obrazovalište za učitelje srednjih učionah . . .	15.000		
		Josefinski politeknikum:			
		Osobna beriva	117.349		

Poglavlje	Naslov		Po rubrikah	Po naslovih	Po poglavljih
			forintah		
		Stvarni izdatci	72.651		
		Zemaljsko obrazovalište za risarske učitelje i s ovim skopčana uzor-risarna	39.640		
		Pravoslovna akad. u Vel. Sibinju	21.035		
		Srednje učione:			
		Gimnaziji:			
		Državni gimnazij u Vel. Sibinju			
		Državni gimnazij u Kapošvaru			
		„ „ na Rieci .			
		„ „ u Lošoncu .	124.630		
		„ „ „ Munkaču .			
		„ „ „ Somboru .			
		„ „ „ Bjelojcrkvi			
		Realke:			
		Budimska državna višja realka u Budimpešti			
		Peštanska državna višja realka u Budimpešti			
		Državna višja realka u Gjuru .			
		„ „ „ „ Košicah			
		„ „ „ „ Kremnici			
		Državna višja realka u Löcse-u			
		„ „ „ „ Vel. Varadinu			
		Državna višja realka u Pančevu			
		Državna višja realka u Pečuhu	385.489		
		„ „ „ „ Segedinu			
		Državna višja realka u Sekeljudvarhelju			
		Državna višja realka u Temišvaru			
		Državna višja realka u Šoprunu			
		„ niža „ „ Devi .			
		„ „ „ „ Kečkemetu			
		Državna niža realka u Nagy-Kallo-u			
		Državna niža realka u Aradu			

Poglavlje	Naslov		Po rubrikah	Po naslovih	Po poglavljih
			forintah		
		Za podporu višje realke u Požunu	4.000		
		Za podporu višje realke u Sümegu	4.000		
		Za podporu višje realke u Stol. Biogradu	4.000		
		Za podporu višje realke u Vel. Sibinju	5.000		
		Zajednički troškovi srednjih učionah	6.000		
		Strukovna učilišta:			
		Učilišta za primalje u Požunu, u Vel. Varadinu i Vel. Sibinju	8.325		
		Strojarstvena obrtna učiona u Košicah	13.300		
		Obrazovalište za elementarne i gradjanske učitelje:			
		Budimsko obrazovalište za elementarne i gradjanske učitelje u Budimpešti . . . Obrazovalište za elemantarne i gradj. učitelje u Baji . . Obrazovalište za elementarne i gradj. učitelje u Čongradu Obrazovalište za elementarne i gradj. učitelje u Čurgou . Obrazovalište za elementarne i gradj. učitelje u Devi . . Obrazovalište za elementarne i gradj. učitelje u Iglavi . Obrazovalište za elementarne i gradj. učitelje u Kološvaru Obrazovalište za elementarne i gradj. učitelje u Levi . . Obrazovalište za elementarne i gradj. učitelje u Lošoncu Obrazovalište za elementarne i gradj. učitelje u Marm. Sigetu . . . . Obrazovalište za elementarne i gradj. učitelje u Modoru .	318.000		

Poglavlje	Naslov		Po rubrikah	Po naslovih	Po poglavljih
			forintah		
		Obrazovalište za elementarne i gradj. učitelje u Sarošpataku			
		Obrazovalište za elementarne i gradj. učitelje u Sekelj-Keresturu			
		Obrazovalište za elementarne i gradj. učitelje u Zilahu .			
		Obrazovalište za elementarne i gradj. učitelje Zujo-Varally-u			
		Obrazovalište za elementarne i gradj. učitelje u Aradu .			
		Obrazovališta za elementarne i gradjanske učiteljice:			
		Budimsko obrazovalište za elementarne i gradjanske učiteljice u Budimpešti . . .			
		Obrazovalište za elementarne i gradj. učiteljice u Kološvaru			
		Obrazovalište za elementarne i gradj. učiteljice u Požunu	214.000		
		Obrazovalište za elementarne i gradj. učiteljice u Subotici			
		Peštansko obrazovalište za elementarne i gradjanske učiteljice u Budimpešti . . .			
		Obrazovalište za elementarne i gradj. učiteljice u Gjuru			
		Zajednički troškovi obrazovalištah za učitelje	8.000		
		Dopunitbeni naukovni tečaji za gombalce	9.000		
		Potrebštine pučkog naobraženja	721.095		
		Pripomoć mirovinskomu zavodu pučkih učiteljah	50.000		
		Za izdavanje lista za pučke učitelje	10.000		
		Za višu djevojačku učionu u Budimpešti kao paušal . . .	16.542		

Poglavlje	Naslov		Po rubrikah	Po naslovih	Po poglavljih
			forintah		
		Zavod gluhoniemih u Vacu kao paušal	35.000		
		Zemaljski zavod za sliepce u Budimpešti kao predujam .	32.000		
		Za potrebštinu kamatah i amortizacije zajma uzetog za izvedenje sveučilištnih sgradah .	146.322		
		U ime amortizacije 1% glavnice i 6% kamatah godine 1876. već podignutih 100.000 for. kao prvog obroka onog zajma, što će se i za god. 1877. jošte uzeti za gradnju sveučilištnog anatomičkog zavoda . . .	14.000		
		Ukupno (naslov 3.) .		3,038.429	
		Štipendiji i ostale naukovne svrhe:			
		Putni štipendiji za učitelje viših i sriednjih učionah i za učiteljske kandidate	20.000		
		Kr. zakladna dotacija terezijskog sirotinjskog doma u Velikom Sibinju	17.690		
		Kr. zakladni godišnji prinos za rimokatolički kaptol u Karoly Fehervàru	5.985		
		Učitelju risanja kod elementarne učione u Kološvaru	315		
		Zakladni prinos erdeljskoj školskoj zakladi za nadopunjenje učiteljskih plaćah	10.452		
		Pripomoć štipendijskoj zakladi .	1.064		
		Za podporu siromašnih učenikah	1.200		
		Goldberžki štipendij: 5 pojedince sa 126 for.	630		
		Komorska pristojba za erdeljske evangeličke crkve i učione helvet. vjeroizpovjedanja i za njeke rimokat. župe . . .	3.545		

Poglavlje	Naslov		Po rubrikah	Po naslovih	Po poglavljih
			forintah		
		Hallske zakladne prebende i podpore 4.410 for. Za pokriće manjka od 500 for., koj se pokazuje kod ugarske zakladne glavnice usljed sjedinjenja državnoga duga 500 for.	4.910		
		Za 15 hrvatskih učenikah, što polaze ugarske sriednje učione	3.000		
		Nagrada onim privatnim učiteljem na sveučilištu, koji takovu teoretičnu struku predavaju, za koju ili neima sistemizirane učiteljske stolice, ili nije popunjena, a glede kojih bi po mnenju dotičnog fakulteta želјeti bilo, da se zadrže u učiteljstvu	4.000		
		Stipendiji za ugarsku vojnu krajinu	3.120		
		Ukupno (naslov 4.) .		75.911	
	5	Obće obrazovne svrhe:			
		Ugarski narodni muzej kao paušal	90.000		
		Zemaljska sbirka slikah . . .	20.000		
		Središnji meteorologički zavod .	13.400		
		Zemaljska glasbena akademija i kazalištna učiona	29.790		
		Za svrhe obrazovne umjetnosti, imenito: za putne štipendije, za naručbine, za podpomaganje ostarjelih vrstnih umjetnikah	15.000		
		Za traženje, izkapanje, snimanje, (prerisanje) upisivanje, razredjivanje, izdavanje i nadziravanje povjestnih umjetničkih spomenikah	18.000		
		Za izdavanje ugarskih povjestnih izvorah i spomenikah . . .	15.000		

Poglavlje	Naslov		Po rubrikah	Po naslovih	Po poglavljih
			forintah		
		Za pomnoženje knjižnice ugarske akademije znanosti . . .	5.000		
		Za iztraživanje i saobćivanje u interesu zemlje, što će jih obaviti matemat. i naravoslovni odsjek ugarske akademlje znanosti	5.000		
		Za godišnju podporu kr. ugarskoga naravoslovnoga družtva u svrhu, da družtvo ovu svotu obrati na iztraživanje i saobćivanje zemaljskog interesa . .	4.000		
		Za podporu osiromašenih domaćih spisateljah, ili porodicah njihovih	3.500		
		Za obrazovanje gombalačkih učiteljah	5.000		
		Ukupno (naslov 5.) .		223.690	
	6	Crkvene svrhe:			
		Katoličkoj crkvi grčkoga obreda	94.050		
		Evangeličkoj crkvi augsb. vjeroizpovjedanja	34.200		
		Evangeličkoj crkvi helvetičkoga vjeroizpovjedanja	61.750		
		Grčko-iztočnoj crkvi	95.000		
		Unitarskoj crkvi	4.750		
		Crkvi izraelitčanah	4.750		
		Ukupno (naslov 6.) .		294.500	
		Ujedno (pogl. XIX. nasl. 1—6.)			4,030.681
XX.		Ministarstvo pravosudja:			
	1	Središnja uprava:			
		Osobna beriva:			
		Plaće i stanbine	152.430		
		Odielo podvornikah	800		
		Nagrade i podpore	3.500		
		Stvarni izdatci	55.514		
		Ukupno (naslov 1.) .		212.244	

Poglavlje	Naslov		Po rubrikah	Po naslovih	Po poglavljih
			forintah		
	2	Ukidno sudište:			
		Plaće i stanbine	131.145		
		Funkcijonalni doplatci	4.500		
		Odielo podvornikah	450		
		Nagrade i podpore	800		
		Uredovna i pisarnička potrebština	8.500		
		Uzdržavanje zgradah	400		
		Ukupno (naslov 2.) .		145.795	
	3	Vrhovno sudište:			
		Plaće i stanbine	302.615		
		Funkcijonalni doplatci	2.500		
		Odielo podvornikah	800		
		Nagrade i podpore	1.500		
		Najmovina	3.377		
		Uredovna i pisarnička potrebština	9.000		
		Ukupno (naslov 3.) .		319.792	
	4	Kraljevska tabla u Budimpešti:			
		Plaće i stanbine	508.542		
		Funkcijonalni doplatci	1.000		
		Odielo podvornikah	1.300		
		Nagrade i podpore	2.000		
		Najmovina	6.798		
		Uredovna i pisarnička potrebština	20.000		
		Uzdržavanje zgradah	400		
		Ukupno (naslov 4.) .		540.040	
	5	Kr. sudb. tabla u Maroš-Vašarhelju:	92.961		
		Plaće i stanbine	450		
		Odielo podvornikah	600		
		Nagrade i podpore	500		
		Najmovina			
		Uredovna i pisarnička potreb-	6.000		
		ština	300		
		Uzdržavanje zgradah			
		Ukupno (naslov 5.) .		100.811	

Poglavlje	Naslovih		Po rubrikah	Po naslovih	Po poglavljih
			forintah		
	6	Kr. glavna odvjetničtva u Budimpešti i Maroš-Vašarhelju:			
		Plaće i stanbine	36.780		
		Odielo podvornikah	250		
		Nagrade i podpore	350		
		Najmovina . . . . . . , . .	3.990		
		Uredovna i pisarnička potrebština	4.000		
		Putni troškovi	1.600		
		Tiskanice	1.800		
		Troškovi karnostnog postupka .	1.600		
		Ukupno (naslov 6.) .		50.370	
	7	Kr. sudb. stolovi i kot. sudovi		5,396.300	
	8	Kr. odvjetničtva		2,000.000	
	9	Zemaljske kaznione:			
		Kazniona u Illavi	108.473		
		" " Leopoldstadtu . .	125.096		
		" " Maria-Nostri . .	43.045		
		" " Munkaču	85.505		
		" " Samošujvaru . . .	105.070		
		" " Vacu	99.422		
		Državna tamnica u Vacu . .	5.530		
		Mješoviti izdatci	200		
		Ukupno (naslov 9.) .		572.341	
	10	Gruntovničtvo:			
		Središnji gruntovni ured . . .		7.300	
	11	Ugarske države i erdeljske grunt. izpostave		80.000	
	12	Sastavljanje zakonah		10.000	
		Ujedno (pogl. XX. nasl. 1—12.)			9,434.993
XXI		Ministarstvo za zemaljsku obranu:			
	1	Središnja uprava paušalno . .		288.678	
	2	Domobranski zavodi		159.802	
	3	Troškovi unovačenja		25.000	
	4	Domobransko glavno zapovjedničtvo		57.015	

Poglavlje	Naslov		Po rubrikah	Po naslovih	Po poglavljih
			forintah		
	5	Okružna zapovjedničtva . . .		199.563	
	6	Čete		5,260.602	
	7	Zaklade		1.365	
		Ujedno (pogl. XXI. nasl. 1—7.)			5,992.025
		Svota redovitih izdatakah . .			229,681.912
		B) Prelazni izdatci investicije:			
		I. Prelazni izdatci.			
I.		Ministarstvo unutarnjih poslovah:			
	1	Rektifikacijonalna povjerenstva			6.376
II.		Ministarstvo financijah:			
	1	Za beriva gospoštinskih činovnikah padših u razpoloživost		6.000	
	2	Za osjeguranje berivah u pogodovnoj godini činovnikah prigodom decentralizacije rudarskog, gospodarstvenog i šumarstvenog računovodstva izostajućih, te za pokriće potrebštine odsjeka koj će se za razvijanje zaostatakah uzpostaviti		15.000	
	3	Za pripravljenje važnih osnovah i predlogah na financijskom polju, te za nagrade ministerijalnih povjerenikah izaslanih u svrhu mjestnih izvidjenjah i da neposredne odredbe učine za pripravljanje prodaje državnih dobarah i za troškove procjene		20.000	
	4	Za povratak službenih jamčevinah, položenih do konca godine 1867.		25.000	

Poglavlje	Naslov		Po rubrikah	Po naslovih	Po poglavljih
			forintah		
	5	Nepokriti dio godišnjeg pripadka lutrijskoga zajma		175.401	
	6	Svote, koje će iz prodaje državnih dobarah unići, te se u odplatnu zakladu srebrnog zajma od 153,000.000 for. odpremati imadu		1,000.000	
	7	Za potrebna preinačenja kod središnje državne blagajne . .		4.720	
	8	Za od vatre obezbedjene sprave, nabivit se imajuće kod središnje drž. blagajne . . .		4.680	
	9	Patronatski prinesak za popravljanje crkve u Zilahu . .		5.000	
		Ujedno (pogl. II. nasl. 1.—9.)			1,255.801
III.		Ministarstvo za poljodjelstvo, obrt i trgovinu:			
	1	Troškovi za sastavljanje, prevod i tiskanje izvješćah internacijonalnoga statističnog kongresa držanoga godine 1876.	6.000		
		Tajnički i pisarnički troškovi skopčani s predsjedničtvom stalnoga povjerenstva istog kongresa	1.000		
		Ukupno (naslov 1.) .		7.000	
	2	Za plovitbu Glynnovog brodarskog poduzeća medju Liverpool-Riekom		25.000	
		Ujedno (pogl. III. nasl. 1—2.)			32.000
IV.		Ministarstvo za zemaljsku obranu:			
	1	Za nabavu vozilah i hamovah manjkajućih još za vojnu potrebštinu 92 batalijuna . .		64.215	

Poglavlje	Naslov		Po rubrikah	Po naslovih	Po poglavljih
			forintah		
	2	Zemaljskom zavodu za podupiranje domobranacah na razpolaganje, da to podupiranje polag obstojećih njegovih propisah nastaviti uzmogne . .		45.000	
		Ujedno (pogl. IV. nasl. 1—2.)			109.215
		Svota prelaznih izdatakah			1,403.392
		II. Investicije.			
I.		Ministarstvo financijah:			
	1	Za gradjevine kod državnih dobarah		24.000	
	2	Za investicije kod državnih šumah i to: za troškove reguliranja i uredjenja		188.616	
	3	Kod gradjevinah rudarstvah i kod kovanja novca		100.000	
	4	Troškovi reguliranja zemljarine		1,750.000	
	5	Za gradjevne preinake i za opremu tečajem g. 1877. zato potrebitu, što će „Budapešti Közlöny“ počam od god. 1878. u državnoj tiskarni tiskan i izdan biti		20.000	
		Ujedno (pogl. II. nasl. 1—5.) .			2,082.616
II.		Ministarstvo zajavne radnje i komunikaciju:			
	1	Za reguliranje budapeštanskoga dunavskoga djela		400.000	
	2	Za gradjenje riečke luke . . .		830.000	
	3	Za budimpeštansku spojnu željeznicu		1,000.000	
	4	Za željeznicu brasso-tömöšku .		1,000.000	

Poglavlje	Naslov		Po rubrikah	Po naslovih	Po poglavljih
			forintah		
	5	Za željeznicu banrev-nadašdsku		11.542	
	6	Za investicije i preinačenje kod državnih željeznicah . . .		132.580	
		Ujedno (pogl. II. nasl. 1—6.) .			3,374.122
III.		Ministarstvo za bogoštovje i javnu nastavu:			
		Naukovni zavodi:			
		Za pomnoženje knjižnice sveučilišta iz 28.000 for., što no se na četiri godine razdjeliti imadu, drugi obrok	7.000		
		Za uredjenje i opremu uredskih prostorijah u zgradi knjižnice budapeštanskog sveučilišta .	6.000		
		Za opremu trećih razredah u budapeštanskom i u gjurskom obrazovalištu za učiteljice dotično dvorane za obitavanje i za spavanje	7.000		
		Ujedno (pogl. III.) . .			20.000
IV.		Ministarstvo pravosudja:			
		Za uzničke gradjevine i opreme			40.000
		Svota investicijah			5,516.738

§. 3.

Za pokriće izdatakah, dozvoljenih u prijašnjem §-u., opredjeljuju se dohodci Ugarske, kao i dohodci kraljevinah Hrvatske i Slavonije pogledom na troškove, koji su svim zemljam krune ugarske zajednički i pogledom na potrebštine unutarnje uprave kraljevinah Hrvatske i Slavonije, polag sliedećeg proračuna:

Poglavlje	Naslov		Po rubrikah	Po naslovih	Po poglavljih
			forintah		
		A. Redoviti prijetci.			
I.		Državni dugovi:			
	1	Odkup vinske desetine:			
		Od pristojbah minulih godinah preostalo	1,528.296		
		Pripadci obvezani na odkup .	2,136.000		
		Drugi prijetci	82.100		
		Ukupno (naslov 1.) .		3,746.396	
	2	Iz odkupa remanencijalnih zemljištah i krčevinah		100.000	
	3	Lutrijski zajam:			
		Medjutojne kamate	302.426		
		Prijetci mosta lančanika i margaretinskog	678.317		
		Zakupnina, što ju ima plaćati glavni grad za obrežine . .	12.000		
		Obćinski nameti, što jih imadu plaćati družtva i poduzeća označena u §. 4. zak. čl. X. god. 1870.	286.888		
		Ukupno (naslov 3.) .		1,279.631	
		Ujedno (poglav. I. naslov 1—3.)			5,126.027
II.		Rieka:			
		Sudstveni provizorij:			
		Naknada uzničkih obskrbnih i kaznenih troškovah, dohodak iz radnje uznikah i ine naknade			570
III.		Državni računarski dvor			1.720

Poglavlje	Naslov		Po rubrikah	Po naslovih	Po poglavljih
			forintah		
IV.		Ministarstvo unutarnjih poslovah:			
	1	Prinesak iz zemljo-razteretne zaklade za pokriće troškovah zemljo-razteretnoga ravnateljstva, te troškovah za izpis lutrijskih brojevah		40.379	
	2	Iz razpoloživih kamatah stare zemaljske zaklade		4.005	
	3	Obćeniti javno-upravni prijetci:			
		Naknada bolno-obskrbnih troškovah	55.000		
		Naknada obskrbnih troškovah za njegu ugarskih osobah u inozemnih radjaonicah	440		
		Prijetci duhobolnicah	74.986		
		Naknadna nahranbenih pristojbah za nezakonitu djetcu njegovanu u Beču i inih prekolitavskih nahodilištih . . .	25.000		
		Kamatni dohodak od glavnicah narodnoga kazališta	27.300		
		Dohodak službenoga lista . .	74.500		
		Paušal za redarstvo glavnoga grada	409.379		
		Razni prijetci	600		
		Ukupno (naslov 3.) .		667.205	
		Ujedno (pogl. IV. naslov 1.—3.)			711.589
V.		Ministarstvo financijah:			
		Izravni porezi:			
	1	Zemljarina:			
		Državni porez	27.855.458		
		Zemljo-razteretni prirez . . .	10,798.513		
		Ukupno (naslov 1.) .		38,653.971	
	2	Kućarina:			
		Državni porez	6,347.843		

Poglavlje	Naslov		Po rubrikah	Po naslovih	Po poglavljih
			forintah		
		Zemljorazteretni prirez . . .	2,552.157		
		Ukupno (naslov 2.) .		8.900.000	
	3	Tecivarina:			
		Državni porez	12,062.805		
		Zemljo-razteretni prirez . . .	4,896.195		
		Ukupno (naslov 3.) .		16,959.000	
	4	Porez na poduzeća i zadruge što moraju javno polagati račune:			
		Državni porez	1,408.885		
		Zemljo-razteretni prirez . . .	591.115		
		Ukupno (naslov 4.) .		2,000.000	
	5	Rudarski porez:			
		Državni porez	84.012		
		Zemljo-razteretni prirez . . .	35.988		
		Ukupno (naslov 5.) .		120.000	
	6	Porez na kamate glavnicah i na rente:			
		a) od kamatah zemljo-razteretnih obveznicah	874.527		
		b) od kamatah obveznicah za odkup vinske desetine . .	91.560		
		c) od drugih kamatah od glavnicah i od rentah:			
		državni porez	730.747		
		zemljo-razteretni prirez . .	303.166		
		Ukupno (naslov 6.) .		2,000.000	
	7	Dohodarina		145.650	
	8	Mlinski porez		45.650	
	9	Porez trgovine, obrta i zaštite .		368.152	
	10	Porez od uporabe željezničke i od parobrodarske odpreme .		2,000.000	
	11	Porez, što će se plaćati za držanje služinčadi, za biljare, za prostorije igarah, za držanje kolah i konjah		300.000	

Poglavlje	Naslov		Po rubrikah	Po naslovih	Po poglavljih
			forintah		
	12	Porez na lov i na puške uporabljive za lov		200.000	
	13	Obći dohodarinski prirez . .		9,200.000	
		Ukupno (naslov 1.—13.) .		80.892.423	
	14	Zatezni kamati:			
		Od državnoga poreza	1,099.500		
		Od zemljorazteretnoga prireza .	400.500		
		Ukupno (naslov 14.) .		1,500.000	
	15	Pristojbe ućerivanja poreza . .		208.000	
	16	Porezni zaostatci		4,000.000	
		Potrošarine:			
	17	Porez na žestu		6,350.000	
	18	„ „ vino		2,900.000	
	19	„ „ meso		2,200.000	
	20	„ „ pivo		1,000.000	
	21	„ „ slador		1,000.000	
		Ukupno (naslov 17.—21.) .		13,450.000	
	22	Pogranična carina:			
		Paušal rukovodnih troškovah (na temelju II. zak. čl. od godine 1869.) . . . . . Raznovrstni prijetci		453.290	
	23	Biljegovina		8,016.000	
	24	Pravne pristojbe		14,000.000	
	25	Odredbine		529.000	
	26	Puncevanje		16.598	
	27	Cestarina, mostarina i prevozarina		20.849	
	28	Dohodarstvo duhana, po odbitku odkupne ciene od 5,597.260 za odkupljeno duhansko lišće, što će ju imat naknaditi austrijsko rukovodstvo . . .		26,071.844	
	29	Dohodarina lutrije		4,050.000	
	30	„ soli		12,955.976	
	31	Državna dobra		4,843.566	
	32	Državne šume		6,653.467	

Poglavlje	Naslov		Po rubrikah	Po naslovih	Po poglavljih
			forintah		
	33	Rudarstvo i kovanje novca . .		8,672.729	
	34	Državna tiskarna		475.000	
	35	Državne sgrade		32.833	
	36	a) Čisti dohodak državnih željeznicah	2,600.000		
		b) Čisti dohodak tvornice makinah državnih željeznicah .	25,000		
		Ukupno (naslov 36.) .		2,625.000	
	37	Pokretni državni imutak . . .		386.554	
	38	Raznovrstni prijetci		390.121	
		Ujedno (poglav. V. nasl. 1.—38.)			190,243.250
VI.		Ministarstvo za javne radnje i komunikaciju:			
	1	Željezničko i brodarsko glavno nadzorničtvo, glavno nadzorničtvo željezničkih gradjevinah i vladino nadziranje željeznicah		66.355	
	2	Državni gradjevni uredi . . .		43.107	
	3	Uzdržavanje i gradjenje kamenitih putevah		6.204	
	4	Uzdržavanje i gradjenje vodenih putevah		629	
	5	Iz prijetakah državnih željeznicah za pokriće poslovnih izdatakah		5,000.000	
	6	Iz prijetakah tvornice makinah državnih željeznicah za pokriće poslovnih izdatakah .		700.000	
		Ujedno (poglav. XI. nasl. 1.—6.)			5,816.295
VII.		Ministarstvo za poljodjelstvo, obrt i trgovinu:			
	1	Preplatnina i upisnina za središnji viestnik		1.500	
	2	Dohodarina gospodarstvenih naukovnih zavodah:			
		Gospodarstvena akademija u Magyaróváru	35.700		

Poglavlje	Naslov		Po rubrikah	Po naslovih	Po poglavljih
			forintah		
		Kestelski gospodarstveni naukovni zavod	6.700		
		Gospodarstveni naukovni zavod u Debrecinu	1.400		
		Ratarnička učiona u Debrecinu	22.100		
		Gospodarstveni naukovni zavod u Kološmonoštoru	15.100		
		Gospodarstveni naukovni zavod u Košicah	7.300		
		Ratarnička učiona u Liptoujvaru	3.650		
		Obrazovalište vincelirah u Tarcalu	1.574		
		Ukupno (naslov 2.) .		93.524	
	3	Državni pastuharski zavodi:			
		Gospodarstva pastuharskih posjedah	1,165.373		
		Pastuhališta	356.720		
		Pastuharske postaje	214.160		
		Ukupno (naslov 3.) .		1,736.253	
	4	Globe, što unidju na temelju XX. zak. članka god. 1874. . .		4.000	
	5	Budimpeštanski živinarski zavod		14.385	
	6	Rudarske pristojbe		100.000	
	7	Pošta		5,480.000	
	8	Brzojav		1,610.400	
	9	Pomorsko brodarstvo i posao u lukah		30.800	
	10	Budimpeštanska kr. založnica .		277.000	
	11	Zaklade nakladnice i razni prijetci		30.340	
		Ujedno (pogl. VII. nasl. 1.—11.)			9,378.202
VIII		Ministarstvo za bogoštovje i nastavu:			
	1	Središnja uprava:			
		Prinesak od ugarskih i erdeljskih javnih zakladah za troškove ministarskoga računovodstva		42.085	

Poglavlje	Naslov		Po rubrikah	Po naslovih	Po poglavljih
			forintah		
	2	Naukovni zavodi:			
		Zaklada kr. ugarskoga sveučilišta	247.915		
		Pristojbe za učiteljske izpite .	1.000		
		Postotci naukovne pristojbe . .	2.000		
		Naukovine	53.691		
		Prinesci za uzdržavanje pojedinih zavodah	56.690		
		Zavod gluhoniemih u Vacu . .	22.070		
		Zem. zavod sliepih u Budimpešti	23.250		
		Ukupno (naslov 2.) .		406.617	
	3	Stipendiji i druge naučbene svrhe:			
		Iz dohodakah zakladnih zemaljah ugarske krajine . . .		3.120	
	4	Obće obrazovne svrhe:			
		Zaklada ugarskoga narodnoga muzeja	11.190		
		Zemaljska glasbena akademija .	1.000		
		Ujedno (pogl VIII. nasl. 1—4.)		12.190	464.012
IX.		Ministarstvo pravosudja:			
	1	U ime naknade troškovah karnoga postupka		1.625	
	2	Prinesci za sudstvene troškove		5.660	
	3	Naknade uzničkih obskrbnih troškovah i dohodak, što se može izčekivati od radnje uznikah		200.000	
	4	Zemaljske kaznione:			
		Kazniona u Illavi	18.000		
		„ „ Leopoldstadtu . .	32.553		
		„ „ Maria-Nostri . .	1.100		
		„ „ Munkaču	15.040		
		„ „ Samošujvaru . . .	15.000		
		„ „ Vacu	35.000		
		Državna tamnica u Vacu . .	200		
		Ukupno (naslov 4.) .		116.893	
		Ujedno (pogl. IX. naslov 1—4.)			324.178

*

Poglavlje	Naslovih		Po rubrikah	Po naslovih	Po poglavljih
			forintah		
X.		Ministarstvo za zemaljsku obranu:			
		Prijetci domobranskih zavodah			64.265
		Svota redovitih prijetakah			212.130.108
		B. Prelazni prijetci:			
I.		Državni dugovi:			
		Lutrijski zajam:			
		U ime naknade onoga diela godišnjega pripadka, koj će ostati nepokrit iz zato namienjenih dohodakah iz državnoga erara			175.401
II.		Ministarstarstvo unutarnjih poslovah:			
		Prinesak iz zemljorazteretne zaklade u ime naknade troškovah rektifikacijonalnih povjerenstvah			6.376
III.		Ministarstvo financijah:			
	1	Iz odkupa vinske desetine . .		14.068	
	2	U ime odkupa gospoštinskoga prineska obćinah, sačinjavajućih potisko krunsko okružje za ovu godinu		154.052	
	3	Od svotah, što su od prodaje davno prodanih državnih dobarah dospjelimi postale i što će u 1877. unići i državi na slobodno razpolaganje stoje .		400.000	
	4	Svote, što će iz prodaje drž. dobarah unići i što se imaju u zakladu za amortiziranje zajma od 153 milijuna for. srebra obratiti		1,000.000	

Poglavlje	Naslov		Po rubrikah	Po naslovih	Po poglavljih
			forintah		
	5	Iz starih zaostatakah privremenog katastra		5.000	
	6	Iz drž. predujmovah		667.100	
	7	Iz unovčenja njekojih vrjednostnih papirah, što su u novije vrieme u posjed države došli		1,500.000	
		Ujedno (pogl. III. nasl. 1—7.)			3,740.220
IV.		Ministarstvo za poljodjelstvo, obrt i trgovinu:			
	1	Od stranke Glynn-ovog poduzeća za plovitbu u ime tannske pristojbe			4.000
		Svota prelaznih prijetakah . .			3,925.997

§. 4.

Izmedju ukupnih izdatakah, ustanovljenih u §. 2. i ustanovljenih u §. 3. ukupnih dohodakah i prijetakah pokazuje se manjak od 20,545.937 for. Ovaj će sa manjak pokriti ili u cielom izdanjem novih u zlatu kamatonosnih prihodnjačkih obveznicah, ili djelom izdanjem istih i unovčenjem nalazećih se u rukuh države obveznicah investicijonalnoga zajma željeznicah, ili napokon dogodice kojom privremenom vjeresijskom operacijom.

§. 5.

Da se u §. 3. izbrojeni državni dohodci uzmognu u tečaj staviti, dozvoljuju i votiraju se ovime za godinu 1877., zakonskimi članci II., XI., XIV., XV., XVI., XVII., XVIII., XIX., XX., XXII., XXIII., XXV. i XXXV. godine 1868. ustanovljeni, ter zakonskim člankom XLVIII. godine 1875. u krieposti uzdržani izravni i potrošarinski porezi, prihodi, odredbine, biljegovine i pristojbe, a tako i u §. 34. zak. čl. VII. godina 1875. i zakonskimi članci XX., XXI., XXII., XXIV., XXVI., XXVII., XXIX XXX. ustanovljeni porezi, kao i prirez ustanovljen sa tri i pol postotka od porezu podvrženih prihodah, koji će se ustanoviti polag naredabah zak. čl. XLVII. godine 1875. slovećega ob obćem dohodarinskom prirezu, — lukarina i dohodci od državnoga imetka ter drugi prijetci države, napokon postojeći u krajini porezi uz priuzdržaj obdržavanja preinakah učinjenih u zakonih XVI. godine 1869. L., LI., LVI., LVIII., LIX. go-

dine 1870. LXI. LXIII., godine 1871. VI. i IX. godine 1873. XIV., XVI., XIX., XXIII., XXV., XXVIII., XLVI. i L. godine 1875. kano i IV. godine 1876., ter koje će možebiti još učiniti zakonodavstvo.

§. 6.

Prijetci dozvoljeni u gornjem §-u., a isto tako i oni, koji su u §-u. 3. preliminirani i u §. 4. za pokriće manjka doznačeni, mogu se obratiti samo na izdatke dozvoljene ovim zakonom, ter se prenašanje ovih izdatakah izmedju poglavljah, naslovah i rubrikah nedopušta.

Iznimki ima samo mjesta kod redovitih izdatakah izmedju naslovah 3. 5. i 6. poglavlja XVI., rubrikah naslova 4. poglavlja XVIII. i rubrikah naslova 5. istoga poglavlja, zatim izmedju naslovah 7. i 8. poglavlja XX. napokon naslovah 1. i 6., kao i naslovah 5. i 6. poglavlja XXI.; pravo prenašanja medju ovimi naslovi iznimno se dozvoljuje.

§. 7.

Provedba ovoga zakona povjerava se ministru financijah.

Izjavljujući Mi zakonski ovaj članak i sve, što je u njem sadržano, kako u cielosti, tako i u pojedinostih vrlim, prijaznim i primljenim, evo ga kraljevskom Našom moći odobravamo, potvrdjujemo i posvećujemo, te ćemo ga i Sami obdržavati i po drugim vjernim Nam obdržavati dati.

Dano u Beču dne dvadeset i osmoga prosinca godine hiljadu osam sto sedamdeset i šeste.

(M. P.) **Franjo Josip** s. r.

Koloman **Tisza** s. r.
Koloman **Bedekovich** s. r.

SBORNIK

ZAKONAH I NAREDABAH,

valjanih za kraljevinu

HRVATSKU I SLAVONIJU.

Godina 1877.

Komad X.

Izdan i razposlan dne 31. ožujka 1877.

Br. 22.

Zakonski članak XLVII.: 1876.

zajedničkoga hrvatsko-ugarskoga sabora tičući se uzakonjenja dne 30. studenoga 1876. u Beču podpisane izjave, glaseće o produženju valjanosti s Francezkom dne 11. prosinca 1866. skopljenoga carinskoga i trgovačkoga ugovora.

(Potvrdjen dne 28. prosinca 1876. Proglašen u obih kućah sabora dne 30. prosinea 1876.)

MI FRANJO JOSIP PRVI,

po milosti božjoj cesar Austrijanski,

kralj Češki itd., i apostolski kralj kraljevinah Ugarske, Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

Vjerni Velmože i zastupnici mile Nam kraljevine Ugarske i posestrimah joj kraljevinah podnesoše Nam zajedničkim sporazumkom previšnje Naše potvrde radi sliedeći:

zakonski članak

tičući se uzakonjenja dne 30. studenoga 1876. u Beču podpisane izjave, glaseće o produženju valjanosti s Francezkom dne 11. prosinca 1866. sklopljenoga carinskoga i trgovačkoga ugovora.

§. 1.

Medju vladom Njegova Veličanstva cesara austrijskoga i apoštolskoga

kralja udarskoga i vladom republike Francezke radi produženja valjanosti dne 11. prosinca 1866. sklopljenoga carinskoga i trgovačkoga ugovora u Beču dne 30. studenoga 1876. utanačena izjava, prihvativši ju sabor državni i potvrdivši ju zatim načinom običajnim ugovarajuće stranke obe, uvrštuje se ovim medju zakone državne.

Izvorni tekst.

Déclaration.

Le Gouvernement de Sa Majesté l' Empereur d' Autriche, Roi de Bohème etc. et Roi Apostolique de Hongrie, et le Gouvernement de la République française, considérant que le traité de commerce conclu, le 11 decembre 1866. entre l' Autriche-Hongrie et la France doit, par suite de la denonciation qui en a été faite, cesser d' être en vigueur à dater du 31 decembre prochain, et reconnaissant l' utilité de proroger les effets de cet acte international, sont convenus de la disposition suivante:

Le traité de commerce conclu le 11 decembre 1866. entre l' Autriche-Hongrie et la France, continuera de rester en vigueur jusqu'au 30 juin 1877.

En foi de quoi, les Soussignés dûment autorisés, ont signé la présente déclaration et y ont apposé le sceau de leurs armes.

Fait en double expedition a Vienne le 30 novembre 1876.

(L. S.) **Andrássy** m. p.
(L. S.) **Vogüe** m. p.

Izjava.

Vlada Njegova Veličanstva cesara austrijskoga, kralja českoga itd. i apostolskoga kralja ugarskoga s jedne strane i vlada republike Francezke, uzimajuć u obzir, da trgovačkomu ugovoru, dne 11 prosinca 1866. medju austrijsko-ugarskom monarkijom i Francezkom sklopljenomu usljed učinjenoga odkazanja iztiče rok dne 31. prosinca 1876., i priznavajuć koristnim da se produži kriepost te internacionalne pogodbe, uglaviše ustanovu sliedeću:

Dne 11 prosinca 1866. medju austrijsko-ugarskom monarkijom i Francezkom sklopljen trgovački ugovor ostaje u krieposti do dana 30. lipnja godine 1877.

Za vjeru čega podpisani, valjanim načinom opunomoćeni, podpisaše izjavu ovu i udariše na nju pečate svoje.

Dano u dva primjerka u Beču dne 30. studenoga godine 1876.

(M. P.) **Andrassy** v. r.
(M. P.) **Vogüe** v. r.

§. 2.

Vladi se podjeljuje vlast, da valjanost dne 11. prosinca 1866. s Francezkom sklopljenoga ugovora u slučaju potrebe produži preko roka u izjavi ovoj naznačenoga do konca prosinca godine 1877.

Izjavljujući Mi zakonski ovaj članak i sve, što je u njem sadržano, ukupno i pojedince, pravim, povoljnim i primljenim, ovim ga kraljevskom moći Našom odobravamo, potvrdjujemo i posvećujemo, ter ćemo i Sami ga obdržavati i bditi, da ga obdržavaju ini vierni Naši.

Dano u Beču dne dvadeset i osmoga prosinca godine hiljadu osam sto sedamdeset i šeste.

(M. P.) **Franjo Josip** s. r.

Koloman **Tisza** s. r.

Koloman **Bedekovich** s. r.

Br. 23.

Zakonski članak XLVIII. : 1876.

zajedničkoga hrvatsko-ugarskoga sabora tičući se uzakonjenja s kneževinom liechtensteinskom dne 3. prosinca 1876. glede poreznoga i carinskoga sjedinjenja sklopljenoga ugovora.

(Potvrdjen dne 28. prosinca 1876. Proglašen u obih kućah sabora dne 30. prosinca 1876.)

MI FRANJO JOSIP PRVI,

po milosti božjoj cesar Austrijanski,

kralj Češki itd., i apostolski kralj kraljevinah Ugarske, Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

Vjerni Velmože i zastupnici mile Nam kraljevine Ugarske i posestrimah joj kraljevinah podnesoše Nam zajedničkim sporazumkom previšnje Naše potvrde radi sliedeći:

zakonski članak

tičući se uzakonjenja s kneževinom liechtensteinskom dne 3. prosinca 1876. glede poreznoga i carinskoga sjedinjenja sklopljenoga ugovora.

Medju austrijsko-ugarskom monarkijom i kneževinom liechtensteinskom glede poreznoga i carinskoga sjedinjenja sklopljeni i u Beču dne 3. prosinca 1876. podpisani ugovor, prihvativši ga sabor državni i potvrdivši ga zatim načinom običajnim ugovarajuće stranke obe, uvrštuje se ovim medju zakone državne.

Ugovor taj glasi:

Njegovo Veličanstvo cesar austrijski, kralj češki i t. d. i apostolski kralj ugarski i

Njegova Jasnost vladajući knez liechtensteinski,

priznavajuć blagotvorni posljedak godine 1852. utemeljenoga, ugovorom

od 23. prosinca 1863. na daljnjih 12 godinah nastavljenoga i ugovorom od 14. prosinca 1875. za godinu 1876. obnovljenoga sjedinjenja kneževine liechtensteinske s carinskim i poreznim područjem vorarlberžkim, odlučiše povesti dogovaranja glede obnove ugovora uz modifikacije, koje zahtievaju sadanje pomienjene okolnosti i koje odgovaraju tim okolnostim, ter imenovaše u tu svrhu punomoćnici Svojimi:

Njegovo Veličanstvo cesar austrijski, kralj češki i t. d. i apostolski kralj ugarski

Gospodina Josipa baruna Schwegela, viteza reda sv. Stjepana i reda željezne krune III. razreda, dvorskoga i ministarskoga savjetnika u c. i kr. ministarstvu izvanjskih poslovah;

Njegova Jasnost vladajući knez liechtensteinski

Gospodina Klementa carevinskoga grofa Westphalena,

koji razgledavši i u dobrom redu obnašavši punomoćja svoja, utanačiše ustanove sliedeće:

Članak I.

Njegova Jasnost vladajući knez liechtensteinski priuzdržaje bez povriede vladalačkih pravah Svojih za kneževinu liechtensteinsku na daljnjih 12 (dvanaest) godinah, od dana 1. siečnja 1877. računajuć, sustav carine, državnih monopolah, potrošarine i biljegovine od kalendarah, časopisah i igračih kartah, kao što na temelju predmeta se tičućih zakonah, propisah i uredbah postoji ili će u buduće biti ustanovljen u Vorarlbergu.

Članak II.

Predmeta se tičući zakoni i propisi austrijski, navlastito red carinah i državnih monopolah i kazneni zakon dohodarinski od 11. lipnja 1835., zakoni i propisi tičući se potrošarine, zakon o biljegovini od kalendarah, časopisah i igračih kartah od 6. rujna 1850. i obstojeća carinska tarifa skupa s naknadnimi naredbami i propisi tih zakonah se tičućimi, biti će uslied toga kao dosada tako i u buduće uporavljivani u kneževini, a naknadne zakone i propise, kao i nove zakone te vrsti priobćivati će austrijske oblasti vladi kneževskoj, a vlada ista proglasiti jih u Liechtensteinskoj.

Nasuprot ostaju za trajanja ugovora ovoga, izim carine na Rajni, koje odnošaji imadu i nadalje nepromienjenimi obstajati, ukinuti svi podanci, koje god bilo vrsti, koji su prije dana 1. kolovoza 1852. pobirani u kneževini liechtensteinskoj na korist zemlje ili obćinah i korporacijah pri uvozu i provozu, pri proizvadjanju, priugotavljanju, prodaji i potrošku gore naznačenim podankom podpadajuće robe i stvarih i mogu se za trajanja ugovora ovoga podanci te vrsti, ako se tiču predmetah, koji se iz inozemstva ili iz austrijsko-ugarske monarkije uvažaju u kneževinu liechtensteinsku, odrediti samo s privolom c. i kr. vlade.

Članak III.

Povišenje u kneževini liechtensteinskoj na temelju obstojećih sada austrijskih zakonah uvedenih potrošarinskih porezah za petinu sadašnje izmjere njihove, ili uvedenje novoga poreza kojega te vrsti na predmete porezu istomu sada nepodpadajuće, biti će oživotvoreno samo u sporazumku s Njegovom Jasnosti.

Nepostigne li se taj sporazumak, vlastna je tada ugovarajućih stranakah svaka odkazati ugovor i iza tri mjeseca izstupiti iz saveza.

Članak IV.

Dokle budu u Austriji službene novine oproštene od biljegovine na novine, ostati će proste od biljegovine takodjer i u kneževini jedne službene novine (novine vlade).

Članak V.

Provoz iz Švajcarske i u Švajcarsku i promet pogranični i poštanski uživati će u kneževini liechtensteinskoj iste povlastice i pogodnosti kao u Vorarlbergu, a prolaz na pašu osim toga povlasticu najveću, koja je dozvoljena na kojoj god bilo granici austrijsko-ugarske monarkije naprama Švajcarskoj i carstvu njemačkomu.

Članak VI.

Medju cesarskom vladom austrijskom i kneževskom vladom liechtensteinskom glede dobave soli obstojeći ugovor ostaje za trajanja ugovora ovoga s preinakom u krieposti, da će vlada liechtensteinska iz c. kr. skladišta u Feldkirchu uzimati svake godine 134.000 kilogramah kuhinjske soli u vrećah držećih 84 kilograma, i imat platiti za svaka 84 kilograma čiste težine tri forinte i 79 novč. austr. vriedn.

Osim toga imati će se vladi liechtensteinskoj davati na zahtiev njezin sol gospodarom za gjubrenje potrebita, dokle budu te vrsti soli proizvadjale saline u Hallu. Količinu te za gospodarske svrhe služeće soli ima prijavit kneževska vlada najkašnje do konca listopada svake godine za godinu nastajuću kotarskomu financijalnomu ravnateljstvu u Feldkirchu. Sol tu izdavati će kneževskoj vladi c. kr. skladište u Feldkirchu uz naknadu tamošnjih pribavnih troškovah, to jest za prodajnu cienu u Hallu obstojeću uz priračunanje troškovah, pakovanja i vozarine, i to u stanju, dotično s primjesom, kako se ona prodaje u Vorarlbergu.

Ciene, pod koje će kneževska vlada prodavati sol u kneževini, smiju najviše za iznos, što čini vozarina iz Vaduca do Feldkircha, nižje biti od prodajnih cienah pri feldkirških privatnih prodavateljih soli u veliko.

Članak VII.

Ciena duhana i puščanoga praha biti će u Vorarlbergu i u Liechtensteinskoj jedna te ista i osobe i korporacije, kao i grane zanimanja, kojim je u Vorarlbergu dozvoljena pogodnija nabava duhana i puščanoga praha, uživati će pogodnost istu takodjer i u Liechtensteinskoj.

Članak VIII.

Predmet ugovora ovoga sačinjavajuće carinske pristojbe, porezi i ciene predmetah državnoga monopola, imadu se platiti u valuti, koja je primljena u tu svrhu u Vorarlbergu, ter u razmjerju vriednosti, tamo zakonito postojećem; u istoj valuti i razmjerju vriednosti imadu se takodjer činiti povratci nepripadno pobranih primutakah, zatim odpusti porezni, provizije od pobiranja poreza i prodavanja predmetah monopola, kao i plaćanja sliediti imajuća radi sličnih neposrednoga pobiranja podanakah tičućih se povodah.

Članak IX.

U kneževini liechtensteinskoj u tečaju stojeći inostrani novac imadu carinski uredi primati polag evalvacijonalnih tabelah, obstojećih u Vorarlbergu.

Prigodom plaćanjah u kovanom novcu nije stranka dužna izvišak, što joj se ima vratiti, primiti u austrijskom papirnom novcu.

Članak X.

U kneževini liechtensteinskoj sada obstojeće uredbe glede uprave podanakah, predmet ovoga ugovora sačinjavajućih, naročito ustanova pograničnoga kotara, sjedišta uredah i stražarskih postajah, ter pravca carinskih cestah, mogu se preinačiti samo medjusobnim sporazumkom.

Njegova Jasnost privoljuje, da spomenuta uprava kao dosada ostane pridjeljena c. austrijskomu financijalnomu upravnomu kotaru u Feldkirchu.

Carinski uredi u kneževini liechtensteinskoj imadu se i u buduće smatrati kao zajednički, označivati kao cesarsko-austrijski i kneževsko-liechtensteinski i biti providjeni s oba grba.

Carinske i ine table, maltarske gjerme itd. ostaju označene zemaljskimi bojami liechtensteinskimi.

Članak XI.

Carinske i porezne činovnike i organe nadzorne u kneževini imenuje, stavlja pod zakletvu, plaća, riešava od službovanja, odpušta i stavlja privremeno ili stalno u mir Austrija; oni nose austrijsku uniformu i oružje i članovi porodicah njihovih uživaju prava porodičnih članovah činovnikah i službenikah austrijskih.

Oni su u svih službenih odnošajih, naročito u obziru svekolike discipline, podčinjeni austrijskim oblastim i organom. Svi u kneževini namješteni

austrijski činovnici i poslužnici ipak imadu za vrieme tamošnjega službovanja Njegovoj Jasnosti knezu liechtensteinskomu obreći poslušnost i viernost i dobivaju zatim radi izvršavanja službe legitimaciju od vlade kneževske.

Oni imadu za vrieme pridjeljenja u kneževini nositi uz austrijsku kokardu takodjer i liechtensteinsku. Oni podpadaju skupa s članovi porodicah jim u svih privatnih i gradjanskih odnošajih, nadalje radi svihkolikih u kneževini počinjenih zločinah i inih polag liechtensteinskih zakonah kažnjivih činah sudovom kneževine.

Svaka povedena iztraga ili izrečena osuda imade se ipak u istom roku i istim načinom oblasti okrivljeniku predpostavljenoj priobćiti, kako je to dužnost sudovah austrijskih. Izravnim porezom ili obćinskim prirezom, kao i osobnim podankom nemogu oni biti podvrgnuti, samo glede nepokretne imovine podpadaju oni istim dužnostim i teretom, kao ini vlastnici nepokretninah u kneževini.

Pri imenovanju činovnikah i službenikah, bilo u kneževini, bilo u Vorarlbergu, imadu se na pripadnike kneževine, koji imaju potrebita svojstva i koje preporuči vlada kneževska, osobito uzeti u obzir. Prodaje duhana i puščanoga praha u kneževini podjelivati će se u pravilu samo pripadnikom kneževskim.

Članak XII.

Svaka promjena činovničkoga i poslužničkoga osoblja u kneževini namještenoga biti će priobćena kneževskoj vladi i imat će se u obzir uzeti temeljiti razlozi sumnje, radi kojih se čini neprobitačno pridjelenje osobe koje na službovanje u kneževini.

Isto tako će austrijske oblasti po mogućnosti u obzir uzeti zahtjeve kneževske vlade radi premještenja, stavljene iz obzirah javnih.

U kneževini namještena c. kr. austrijska financijalna straža imade na poziv potičke oblasti zemaljske činiti redarstvenu asistenciju.

Razprave sa strankami ili obćinami u kneževini lichtensteinskoj u obziru propisanih nagodah glede davanja potrošarine imade kao i dosada obavljati činovnik financijalnoga kotarskoga ravnateljstva u Feldkirchu uz sudjelovanje izaslanika vlade kneževske.

Članak XIII.

Pri plaćanjih, koja ima činiti cesarska vlada i činovnici i službenici njezini, neće se siliti kneževska vlada i pripadnici kneževine, da primaju u nominalnoj vriednosti papirni ili srebrni novac austrijski, gdje to ugovor ovaj ili posebne uglave neodredjuju izrično.

Članak XIV.

Za nabavu zgradah za carinske urede potrebitih, kao i uzdržavanje

njihovo u stanju uporabivosti, imade, u koliko je to dužnost iznajmitelja (§. 1096. austr. sv. gr. z.), skrbiti Liechtensteinska.

Nasuprot troškove uzdržavanja, koje prouzrokuje obična uporaba, nadalje troškove na pokućtvo, grijanje i razsvietljenje uredskih prostorijah, napokon troškove kasarniranja i smještenja financijalne straže, imade nositi Austrija. Vlada liechtensteinska će ipak, ako bi nastalo potežkoćah, učiniti što je potrebito, da se na trošak Austrije pribave kasarne.

Polag IV. posebnoga članka ugovora od 23. prosinca 1863. na trošak Liechtensteinske sagradjeni carinski ured u Vaducu preuzima se jur na želju vlade kneževske kao svi ostali carinski uredi takodjer na zajednički etat pod uvjetom, da kneževska vlada uredsku zgradu za smještenje ureda toga potrebitu, koliko moguće u blizini tamošnjega mosta preko Rajne sagradi na svoj trošak na točki za nadziranje prometa prikladnoj.

Članak XV.

Činovnikom i službenikom, koji načinom u članku XI. spomenutim u kneževini liechtensteinskoj obavljaju službu u struki carinskoj i poreznoj, dozvoljuju se jednaka prava i ista vlast i imadu oni vršiti iste dužnosti, kao i u području austrijskom.

Sudovi, oblasti i obćinski načelnici kneževine imati će jim pri izvršavanju službe istu pomoć pružati, kao austrijske oblasti u području austrijskom činovnikom iste kategorije.

Članak XVI.

U obsegu kneževine liechtensteinske kao i po podložnicih njezinih pokušani i počinjeni prekršaji usljed ugovora ovoga tamo u krieposti stojećih dohodarinskih zakonah, biti će polag istih odredbah i po istih oblastih i sudovih iztraživani i sudjeni, kao prekršaji, koji u Vorarlbergu ili po podložnicih austrijsko-ugarske monarkije pokušani ili počinjeni budu.

Iztrage glede počinjenih u kneževini dohodarinskih prekršajah obavljat će svagda, ako boravište okrivljenikah ili suvislost s inom jur povedenom iztragom učini potrebitom iznimku, u sjedištu liechtensteinske vladne oblasti ovlašteni na to cesarski činovnik austrijski.

Zemaljski sudac kneževine prisjednik je dohodarinskoga suda kotarskoga za financijalni upravni kotar u Feldkirchu postavljenoga i mora se pod ništetnost u protivnom slučaju prizvati k presudjivanju svihkolikih dohodarinskih prekršajah, počinjenih po podložnicih liechtensteinskih u kneževini.

Obćinski načelnici, oblasti i sudovi kneževine imadu pri odkriću i iztragi dohodarinskih prekršajah, pri uhićenju krivacah i uzapćenju ter pohrani predmetah prekršaja, pri izvidjenju učina i osiguranju uspjeha iztrage, napokon pri ovrhi kaznene osude vršiti iste dužnosti i dozvoljuju jim se ista prava kao i uži-

tak istih pristojbah, kao što obstoje sada ili će u buduće biti ustanovljene u Vorarlbergu za stojeće u istom razmjerju oblasti, sudove i obćinske načelnike.

Vladajućemu knezu liechtensteinskomu ostaje priuzdržano pravo pomilovanja i izjavljuje Njegova Jasnost, da će se pravom tim služiti samo iza podpunoga zaglavljenja tečaja parbe ter načinom, da dio prijavitelju pripadajući nebude prikraćen.

Članak XVII.

Glede uplaćenih u Vorarlbergu i u kneževini liechtensteinskoj carinskih pristojbah, potrošarine, biljegovine od navedenih u članku I. biljegovini podpadajućih predmetah i prihoda od potrošenih u Vorarlbergu i kneževini liechtensteinskoj predmetah monopola duhana i puščanoga praha, obstojati će zajednica, dioba pak bivati će načinom sliedećim:

A) Čisti dohodci potrošarinskih porezah, monopola duhana i puščanoga praha i biljegovinskih pristojbah od kalendarah, časopisah i igračih kartah, dieliti će se u razmjerju pučanstva tih područjah.

B) Što se tiče carine, pridržat će se na korist austrijsko-ugarske monarkije trećina čistoga dohodka, kao predstavljajuća dohodak ocarinavanjah, koja bivaju u Vorarlbergu i Liechtensteinskoj za ine predjele austrijsko-ugarske monarkije, preostajuće dvie trećine pak diele se medju Vorarlbergom i Liechtensteinskom po razmjerju pučanstva.

Popis pučanstva preduzimati će se kao i dosada od 3 do 3 godine, i to u kneževini liechtensteinskoj na posve isti način kao u Vorarlbergu, a izkazi o tom biti će medjusobno priobćeni.

Glede dohodka od soli neće postojati zajednica čistoga prihoda.

Članak XVIII.

Čisti prihodi biti će tim načinom proračunani, da se od svote nečistoga prihoda, što ga pokazuju individualno se navesti imajući računski zaključci svihkolikih u Vorarlbergu i Liechtensteinskoj obstojećih carinskih uredah, podajnih skladištah i predavateljah u veliko, odbiju:

a) povratci nepripadno pobranih uplatah;

b) troškovi prodajnih skladištah i carinskih uredah, zatim troškovi pobiranja i prodavateljem pripadajuće provizije i to u valuti, u kojoj su ti troškovi faktično namireni;

c) troškovi pribavni prodajnoga duhana i puščanoga praha, računani polag popriečnih cienah prediduće godine;

d) kao prinesak k troškom uprave i financijalne straže imade Liechtensteinska plaćati paušal iznašajući 25% (dvadeset i pet postotakah) pripadajućega joj iz zajedničkih čistih prihodah (članak XIII. lit.

A. i B.) diela, koj se ima odbiti od čistih prihodah, da se tim načinom samo ostatak izplaćuje Liechtensteinskoj.

Članak XIX.

Čisti dohodci izračunat će se provizorno odmah koncem svake četvrti godine pri financijalnom zemaljskom ravnateljstvu u Insbruku.

Izkaz obračunanja, koj ima sve diobi podpadajuće prihode i izdatke svakoga ureda, svake prodavaonice i svake prodaje u veliko u Vorarlbergu i Liechtensteinskoj posebno sadržavafi, imade se sastaviti u dva istopisa i od strane financijalnoga zemaljskoga ravnateljstva potvrditi kao s računi se sudarajući i sastavljen polag odredbah ugovora ovoga.

Oba istopisa imadu se priposlati liechtensteinskoj kneževskoj vladi, koja će povratiti financijalnomu zemaljskomu ravnateljstvu primjerak jedan, providjen s priznanjem pravilnosti.

Kneževskoj vladi lichtensteinskoj prosto je tražiti potrebita razjasnjenja i izaslati povjerenika, da razgleda račune, koje se razgledanje ima dozvoliti s najvećom pripravnosti.

Članak XX.

Iza izminuća godine upravne sastaviti će c. kr. financijalno zemaljsko ravnateljstvo na temelju priznanih četvrtgodišnjih izkazah privremeni godišnji izkaz obračunanja i priobćiti ga takodjer vladi kneževskoj, ter vladi istoj pri c. kr. glavnom poreznom uredu u Feldkirchu u tečaj postaviti pripadajući joj uz uračunanje doznačenih jur predujmah (članak XXII.) dio od čistoga dohodka.

Obračunanje biva u valuti, u kojoj su pojedince pobrane carinske pristojbe i porezi i učinjeni izdatci za uračunanje prikladni, dakle takodjer cjelinom ili dielom u papirnom novcu, u koliko je on priman pri carinskih uredih za sve, dotično nekoje podanke u ime platitbe i u razmjerju vriednosti, kako se je to zbilo.

Definitivno obračunanje obaviti će vrhovni računarski dvor u Beču.

Članak XXI.

Njegova Jasnost će definitivno obračunanje, premda se posljedkom njegovim može promieniti pripadak dohodka kneževinu idućega, u toliko priznati kao obvezno, u koliko se njim izpravljaju mane u računu, koje se nadju pri ustanovljenju pojedinih pripadnih i razhodnih stavakah, u privremenom obračunanju sadržanih.

Pri tom će izlučitbe stavakah prihodnih i uvrstitba stavakah odbitka u toliko biti obvezne za Liechtensteinsku, u koliko se stavci te vrsti imadu polag ustanovah ugovora ovoga uvažiti pri uglavljenju čistih dohodakah, pri čem u ostalom priuzdržani ostaju svikoliki na stvari samoj ili na ugovoru ovom se osnivajući prigovori proti obračunanju definitivnom.

*

Naknada kao i izjednačitba biva u valuti, u kojoj i obračunanje po članku XX.

Nebude li definitivno obračunanje izručeno vladi kneževskoj za dvie godine, računajuć od dana priobćenja dotične godine upravne se tičućega privremenoga godišnjega izkaza obračunanja, ostaju tada u krieposti odredbe privremenoga obračunanja.

Članak XXII.

Da kneževska vlada bude obezbiedjena proti nenadanomu manjku, jamči joj Austrija godišnjega čistoga prihoda od carinskih pristojbah, potrošarinskih porezah, biljegovine od kartah igračih, kalendarah i časopisah, nadalje od prihoda od duhana i puščanoga praha u najmanjem iznosu od 2 for. 20 novč., slovom dvie forinte i dvadeset novčićah na svaku glavu pučanstva.

Taj od strane Austrije zajamčeni minimalni čisti prihod izručivati će se u četvrtgodišnjih ratah unapried liechtensteinskoj zemaljskoj blagajni, a izvišak proiztičući iz privremenih zaključnih računah svih četiri četvrtih izplaćivati će se koncem svake iza toga sliedeće godine.

Članak XXIII.

Za trajanja ove pogodbe biti će kao i dosada uzajamno slobodan promet medju kneževinom liechtensteinskom i Vorarlbergom razmjerjem istim, kako je dozvoljen slobodan promet medju Vorarlbergom i ostalimi dielovi austrijsko-ugarske monarkije.

Ta ustanova proteže se naročito na trgovce i obrtnike, koji u području druge ugovarajuće države tjeraju trgovinu i obrt ili idu na rad i to načinom, da oni nebudu podvrgnuti nikojim podankom, kojim nisu jednakim načinom podvrgnuti vlastiti podložnici.

Isto tako imade se tvorničarom i trgovcem kupovanje robe, potrebite jim za vlastitu radnju u domovini, zatim trgovačkim putnikom, koji neimaju uza se robe (nego muštarah robe samo), sabiranje naručbinah bez podanka dozvoliti u području jedne ugovarajuće države. Napokon vlastni će biti podložnici jedne ugovarajuće države u područje druge ugovarajuće države, prosto od podanakah i nebuduć jim za to potrebita od strane iste države potrebna dozvola ili obrtni list, donašati na sajmove robu svoju pod uvjet, da imaju za to dozvolu u vlastitoj zemlji i da je roba takova, koje prodaja na sajmovih nije ni domaćim podložnikom zabranjena.

Članak XXIV.

Maltarina od cestah, taracah, nasipah, mostovah i prievozah imat će se bez obzira, da li se ona plaća na korist države, obćinah ili korporacijah, u Vorarlbergu i u Liechtensteinskoj samo u iznosu priuzdržati ili iznova uvesti, da nenadilazi troškovah uzdržavanja i običajnih u zemlji kamatah od uložene gla-

vnice i neće se takodjer pri tom imat činiti razlike po kakvoći i provenienciji transportiranih predmetah.

U kneževini postavljeni carinski uredi imadu na zahtjev kneževske vlade u staništu svojem pobirati maltarinu od cestah i mostovah, što ju je ustanovila oblast, i izručivati ju u liechtensteinsku zemaljsku blagajnu.

Članak XXV.

Privilegiji na izključivu porabu iznašašćah, obretah i usavršenjah, stečeni polag zakonah u austrijsko-ugarskoj monarkiji u krieposti stojećih, imadu se smatrati kao valjani takodjer i za kneževinu liechtensteinsku, nego gotovljenje i prodaja predmetah takovih privilegijah na način obrtni u kneževini liechtensteinskoj dozvoljeno je samo uz obdržavanje postojećih tamo zakonah obrtnih.

U ostalom uživaju podložnici kneževine liechtensteinske u svem, što se tiče stečenja takovih privilegijah, ista prava kao i podložnici austrijsko-ugarske monarkije i izvršavanje podjeljenih jim privilegijah u kneževini imati će isti pravni učinak, kao da biva u području austrijsko-ugarske monarkije.

Kneževskoj vladi u Vaducu dopituju se glede privilegijah, što jih potraže i dobiju podložnici liechtensteinski, ista prava i prinadleže iste dužnosti, koje austrijski zakoni podjeljuju ili nalažu ili će u buduće podieliti ili nametnut namjestničtvom.

Članak XXVI.

Njegova Jasnost knez liechtensteinski uzdržavati će u kneževini vazda u porabi isti sustav mierah i težah, koj ima zakonitu valjanost u Vorarlbergu.

Kneževska vlada obvezuje se, da će u slučaju preinake obstojećih sada glede zemalj. valute liechtensteinske naredabah, uredjenje sustava kovanja novacah samo tako privesti u život, da predmeta se tičuće ustanove, ako bi se razlikovale od normalah u Austriji u krieposti stojećih, neće imati uporave na novčano rukovanje austrijsko-liechtensteinskih carinskih uredah, prodavateljah duhana i puščanoga praha, nadalje na potrošarinu, napokon na ustanovljeni ugovorom ovim način plaćanja od strane Austrije vladi kneževskoj zajamčenoga minimalnoga čistoga dohodka i eventualnoga diela na izvišku, proiztičućem iz većih primutakah carinskih pristojbah, porezah i predmetah monopola.

Članak XXVII.

Ces. i kr. vlada nastojati će, da se na kneževinu liechtensteinsku protegnu svi probitci u obziru trgovine i prometa, koji su njoj osigurani trgovačkimi ugovori sada jur obstojećimi ili će biti osigurani u buduće novimi ugovori; nasuprot izjavljuje se Liechtensteinska pripravnom u zajedini nositi obveze, nastajuće austrijsko-ugarskoj monarkiji iz trgovačkih i brodarstvenih ugovorah ili carinskih savezah, postojećih jur sada ili imajućih se sklopiti u buduće.

Obvezam, koje Liechtensteinskoj nameću prinesakah novčanih, potrebita je privola kneževske vlade. Ako bi se radilo o ugovorih trgovačkih ili carinskih sa Švajcarskom, tada će austrijsko-ugarska monarkija nesamo u obzir uzeti pri razpravah posebne želje kneževske vlade, nego ni ugovor neće prije potvrditi, nego si osigura privolu Liechtensteinske.

Članak XXVIII.

Ugovor ovaj stupa u kriepost dne 1. siečnja godine 1877. i ostaje u valjanosti do konca godine 1888. Nebude li on odkazan godinu danah prije izminuća roka toga, imat će se ugovor ovaj smatrati kao produžen na daljnjih 12 godinah, a isto tako imade se i u buduće ugovor svaki put na daljnjih 12 godinah produženim smatrati, kada ga godinu danah prije izminuća valjanosti njegove neodkaže nijedna stranka ugovarajuća.

Članak XXIX.

Ratifikacije ugovora ovoga biti će čim prije moguće izmienjene u Beču.

Za vjeru čega podpisaše punomoćnici obih visokih stranakah ugovarajućih ugovor isti i udariše na njega pečate svoje.

Dano u Beču dne 3. prosinca 1876.

(M. P.) **Schwegel** v. r.
(M. P.) Grof **Westphalen** v. r.

Izjavljujući Mi zakonski ovaj članak i sve, što je u njem sadržano, ukupno i pojedince, pravim, povoljnim i primljenim, ovim ga kraljevskom moći Našom odobravamo, potvrdjujemo i posvećujemo, ter ćemo i Sami ga obdržavati i bditi, da ga obdržavaju ini vierni Naši.

Dano u Beču dne dvadeset i osmoga prosinca godine hiljadu osam sto sedamdeset i šeste.

(M. P.) **Franjo Josip** s. r.

Koloman **Tisza** s. r.
Koloman **Bedekovich** s. r.

Br. 24.

Zakonski članak XLIX. : 1876.

zajedničkoga hrvatsko-ugarskoga sabora, tičući se uzakonjenja trgovačkoga ugovora s velikom Britanijom dne 5. prosinca 1875. sklopljenoga.

(Potvrdjen dne 28. prosinca 1876. Proglašen u obih kućah sabora dne 30. prosinca 1876..)

MI FRANJO JOSIP PRVI,

po milosti božjoj cesar Austrijanski,

kralj Českí itd., i apostolski kralj kraljevinah Ugarske, Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

Vjerni Velmože i zastupnici mile Nam kraljevine Ugarske i posestrimah joj kraljevinah podnesoše Nam zajedničkim sporazumkom previšnje Naše potvrde radi sliedeći:

zakonski članak

tičući se uzakonjenja trgovačkoga ugovora s velikom Britanijom dne 5. prosinca 1875. sklopljenoga.

Medju austrijsko-ugarskom monarkijom i kraljevinom velikom Britanijom načinom u III. članku XVI. zak. članka od godine 1867. ustanovljenim sklopljeni i u Budapešti dne 5. prosinca 1876. podpisani trgovački ugovor, prihvativši ga sabor državni i potvrdivši ga načinom običajnim ugovarajuće stranke obe, uvrštuje se ovim medju zakone državne.

Ugovor isti glasi:

His Majesty the Emperor of Austria, King of Bohemia etc., and Apostolic King of Hungary, on the one part, and

Her Majesty the Queen of the United Kingdom of Great-Britain and Ireland, on the other part,

Njegovo Veličanstvo cesar austrijski, kralj češki itd. i apoštolski kralj ugarski s jedne strane, i

Njezino Veličanstvo kraljica sjedinjene kraljevine velike Britanije i Irlandije s druge strane,

being equally desirous to regulate and extend the commercial relations between their respective States and Possessions, have resolved, after notice had been given for the termination of the Treaty of commerce of the 16-th of December, 1865, and of the Convention supplementary thereto of the 30-th of December, 1869, to conclude a new Treaty for the above purpose and have appointed as their Plenipotentiaries, that is to say:

His Majesty the Emperor of Austria, King of Bohemia etc., and Apostolic King of Bohemia etc., and Apostolic King of Hungary:

Julius, Count Andrássy de Csik-Szent-Király et Kraszna-Horka, Grand Cross of the order of St. Stephen, General in His Imperial Majesty's army, Privy Councellor, Minister of the Imperial House and of foreign Affairs,

and Her Majesty the Queen of the United Kingdom of Great-Britain and Ireland:

the Right Honourable Sir Andrew Buchanan, a member of Her Majesty's Most Honourable Privy Council, Knight Grand Cross of the Most Honourable Order of the Bath, Her Majesty's Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary to His Imperial and Royal Apostolic Majesty,

Who, after having communicated to each other their respective full powers, found to be in due and proper form, have agreed upon and concludet the following Articles:

Article I.

The Subjects of His Imperial and

želeć jednakim načinom, da urede i razšire trgovačke odnošaje medju Svojimi obostranimi državami i posjedi, odlučiše iza odkazanja trgovačkoga ugovora od 16. prosinca 1865. i naknadne pogodbe od 30. prosinca 1869. u svrhu tu sklopiti nov ugovor i imenovaše punomoćnici Svojimi, naime:

Njegovo Veličanstvo cesar austrijski, kralj češki itd. i apostolski kralj ugarski:

Julija grofa Andrássya od Csik szent Királya i Kraszne Horke, velekrsta reda sv. Stjepana, generala u vojsci Njegova Veličanstva, tajnoga savjetnika Svojega, ministra kuće cesarske i izvanjskih poslovah,

Njezino Veličanstvo kraljica sjedinjene kraljevine velike Britanije i Irlandije:

veoma poštovanoga Sir Andrew Buchanana, člana veoma poštovanoga tajnoga vieća Njezina Veličanstva, velekrsta veoma poštovanoga reda Bathskoga, izvanrednoga i punomoćnoga poslanika Njezina Veličanstva pri Njegovu cesarskom i apoštolsko-kraljevskom Veličanstvu,

koji, priobćivši si medjusobno dotična punomoćja Svoja, obnadjena u dobru i valjanu obliku, utanačiše i sklopiše članke sliedeće:

Članak I.

Podložnici Njegova cesarskoga i apo-

Royal Apostolic Majesty, who reside temporarily or permanently in the territories and possessions, including the Colonies and Foreign Possessions of Her Britannic Majesty, and the subjects of Her Britannic Majesty who reside temporarily or permanently in the Austro-Hungarian Monarchy, shall enjoy therein during the continuance of this Treaty with respect to residence and the exercise of commerce and trade, the same rights as, and shall not be subjected to any higher or other imposts than the subjects of any third country, the most favoured in these respects.

štolsko kraljevskoga Veličanstva, koji su nastanjeni privremeno ili stalno u području ili posjedih Njezina Veličanstva britanskoga, razumjevajuć tu i naselbine i izvanjske posjede, i podložnici Njezina Veličanstva britanskoga, koji su nastanjeni privremeno ili stalno u austrijsko-ugarskoj monarkiji, uživat će samo za trajanja ovoga ugovora, što se tiče boravljenja njihova i tjeranja trgovine i obrtah ista prava i neće biti podvrgnuti većim ili inim pristojbam, nego podložnici treće države koje, uživajuće u obziru tom najveću pogodnost.

Article II.

The produce and manufactures of, as well as all goods coming from Austria-Hungary, which are imported into the territories and possessions including the Colonies and Foreign Possessions of Her Britannic Majesty, and the produce and manufactures of, as well as all goods coming from British possessions, which are imported into the Austro-Hungarian Monarchy, whether intended for consumption, warehousing, reexdortation, or transit shall therein, during the continuance of this Treaty, be treated in the same manner as, and in particular, shall be subjected to no higher or other duties than the produce and goods of any third country, the most favoured in this respect.

No other or higher duties shall be levied in the Austro-Hungarian Monarchy on the exportation of any goods to the territories and possessions, including the Colonies and Foreign Possessions of Her Britannic Majesty, or in the territories and possessions, including the Colonies and Foreign Possessions of Her

Članak II.

Proizvodi i rukotvorine kao i svaka roba u obće, proiztičuća iz austrijsko-ugarske monarkije, koja bude uvažana u područje i posjede Njezina Veličanstva britanskoga, računajuć tu i naselbine i izvanjske posjede, i proizvodi i rukotvorine, kao i svaka roba u obće, proiztičuća iz britanskih posjedah, koja bude uvažana u austrijsko-ugarsku monarkiju, bila ona namienjena za potrošak ili položenje u skladište ili daljnji izvoz ili provoz, podpadat će za trajanja ugovora ovoga istomu postupku i naročito neće biti podvržena većim ili inim pristojbam, nego proizvodi i roba treće države koje, uživajuće najveću pogodnost u obziru tom.

Niti ine, niti veće pristojbe neće biti pobirane u austrijsko-ugarskoj monarkiji pri izvozu svake vrsti robe u područje i posjede Njezina Veličanstva britanskoga, računajuć tu i naselbine i izvanjske posjede, ili u području i posjedih Njezina Veličanstva britanskoga, računajuć tu i naselbine i izvanjske posjede, pri izvozu

Britannic Majesty, on the exportation of any goods to the Austro-Hungarian Monarchy, than on the exportation of the like goods to anv third country the most favoured in this respect.

The two High Contracting parties likewise guarantee to each-other treatment on the footing of the most favoured third country in regard to the transit of goods through the territory of the one from and to the territory of the other.

Article III.

Every reduction in the Tariff of Import and Export Duties, as well as every favour or immunity that one of the Contracting Parties grants to the subjects and commerce of a third Power, shall be participated in simultaneously and unconditionnaly by the other.

Article IV.

The stipulations of the foregoing Articles I to III relative to the reciprocal treatment on the footing of the most favoured third country, shall not apply:

1. to those special and ancient privileges which are accorded to Turkish subjects for the Turkish trade in Austria-Hungary;

2. to those advantages which ore or may be granted on the part of the Austro-Hungarian Monarchy to the neighbouring countries solely for the purpose of facilitating the frontier traffic, or those reductions of, or exemptions from Customs duties which are only valid in the said Monarchv for certain frontiers, or for the inhabitants of certain districts;

robe svake vrsti u austrijsko-ugarsku monarkiju, nego se pobira pri izvozu iste vrsti robe treće države koje, uživajuće najveću pogodnost u tom obziru.

Visoke ugovarajuće stranke obe osiguravaju si isto tako medjusobno glede provoza robe kroz područje svoje u područje i iz područja druge ugovarajuće stranke ili postupak, koji valja za treću državu koju, uživajuću najveću pogodnost u obziru tom.

Članak III.

Svako obaljenje tarife uvoznih i izvoznih pristojbah kao i svaka pogodnost i slobodnost, koju ugovarajućih stranakah koja dozvoli podložnikom i trgovini treće vlasti koje, pripadat će u isto doba i bezuvjetno takodjer i dugoj stranki ugovarajućoj.

Članak IV.

Ustanove prediducih članakah I. do III. tičuće se uzajamnoga postupka na način treće države uživajuće najveću pogodnost, neće imati uporave:

1. na posebne starodavne povlastice, koje su dozvoljene turskim podanikom glede turske trgovine u austrijsko-ugarskoj monarkiji;

2. na pogodnosti, koje je dozvolila ili će u buduće dozvoliti austrijsko-ugarska monarkija susjednim državam jedino radi olakšanja pograničnoga prometa, kao ni na obaljenja carinskih pristojbah i slobodnostih od tih pristojbah, koje imadu u istoj monarkiji jedino valjanost glede stanovitih granicah ili stanovnikah stanovitih predielah;

3. to the obligations imposed upon either of the High Contracting Parties by a Customs' Union already concluded, or which may hereafter be concluded.

Article V.

Neither of the High Contracting Parties shall establish a prohibition of importation, exportation or transit against the other which shall not, under like circumstances, be applicable to the third country most favoured in this respect.

Article VI.

The subjects of one of the two High Contracting Parties shall enjoy in the territories of the other the same protection as native subjects with regard to rights of ownership over trade and manufacture marks and other distinctive marks of goods or their packages, as well as over patterns and designs for manufactures.

The subjects of Her Britannic Majesty will not, however, be able to claim in Austria-Hungary the exclusive right to a mark or other indication on a pattern or design unless they have deposited two specimens of it in the Chambers of Commerce at Vienna and Buda-Pest.

Article VII.

The present Treaty shall come into force on the 1-st of January, 1877, and remain in operation until the 31-st of December of the same year.

Article VIII.

The present Treaty shall be ratified as soon as possible and the ratifications shall be exchanged at Vienna by the 31-st of December 1876. at latest.

3. na obveznosti, što jih nameće visokoj ugovarajućoj stranki kojoj sklopljeni jur ili u buduće se sklopiti imajući carinski savez.

Članak V.

Visokih ugovarajućih stranakah nikoja neće u kriepost staviti zabranu uvoza, izvoza ili provoza, koja u istih okolnostih nebi imala uporave na treću državu, uživajuću najveću pogodnost u obziru tom.

Članak VI.

Podložnici obih visokih stranakah ugovarajućih uživat će u području druge ugovarajuće stranke istu zaštitu kao i domaći podložnici, što se tiče vlastničkih pravah glede trgovačkih i tvorničkih biljegah i inovrstnih znakovah na robi ili omotu robe, kao i glede muštrah i modelah rukotvorinskih.

Podložnici Njezina Veličanstva britanskoga moći će ipak u austrijsko-ugarskoj monarkiji tada samo zahtievati izključivo pravo na biljeg ili ini znak na muštru ili model, kada polože dva jim primjerka pri trgovačko-obrtničkoj komori u Beču i Budapešti.

Članak VII.

Ugovor ovaj stupiti će u kriepost dne 1. siečnja 1877. i ostaje u valjanosti do 31. prosinca iste godine.

Članak VIII.

Ugovor ovaj biti će potvrdjen za najkraće moguće vrieme i ratifikacijonalne izprave biti će izmienjene u Beču najkašnje do dana 31. prosinca 1876.

In witness whereof the respective Plenipotentiaries have signed the same and have affixed thereto the seals of their arms.

Done at Budapest, on the 5-th day of December in the year of our Lord one thousand eight hundred and seventy-six.

Za vjeru čega podpisaše dotični punomoćnici ugovor ovaj i udariše na njega pečate svoje.

Dano u Budapešti dne 5. prosinca godine Gospodinove hiljadu osam sto sedamdeset i šeste.

(L. S.) **Andrassy** m. p.
(L. S.) Andrew **Buchanan** m. p.

Izjavljujuć Mi ovaj zakonski članak i sve, što je u njem sadržano, ukupno i pojedince, pravim, povoljnim i primljenim, ovim ga kraljevskom moći Našom odobravamo, potvrdjujemo i posvećujemo, ter ćemo i Sami ga obdržavati i bditi, da ga obdržavaju ini vierni Naši.

Dano u Beču dne dvadeset i osmoga prosinca godine hiljadu osam sto sedamdeset i šeste.

(M. P.) **Franjo Josip** s. r.

Koloman **Tisza** s. r.
Koloman **Bedekovich** s. r.

Br. 25.

Zakonski članak L.: 1876.

zajedničkoga hrvatsko-ugarskoga sabora o kupnji ugarske iztočne željeznice.

(Potvrdjen dne 28. prosinca 1876. Proglašen u obih kućah sabora dne 30. prosinca 1876.)

MI FRANJO JOSIP PRVI,

po milosti božjoj cesar Austrijanski,

kralj češki itd, i apostolski kralj kraljevinah Ugarske, Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

Vjerni Velmože i zastupnici mile Nam kraljevine Ugarske i posestrimah joj kraljevinah podnesoše Nam zajedničkim sporazumkom previšnje Naše potvrde radi sliedeći:

zakonski članak

o kupnji ugarske iztočne željeznice.

§. 1.

Ugovor o kupnji ugarske iztočne željeznice od 20. siečnja godine 1876. odobrava se, te se uvršćuje medju zakone.

§. 2.

Ministarstvo se opunovlašćuje, da u svrhu izvršbe izgovora toga izdade najviše 99.893 komada državnih obveznicah, koje će pojedince na 100 forintah u zlatu glasiti, te će počamši od 1. siečnja 1876. nositi 5% kamate.

§. 3.

Izdat se imajuće državne obveznice imadu se odplatit u vremenu, koje je ustanovljeno za odplatu prvenstvenih obveznicah prvoga reda ugarske iztočne željeznice, a kamati od istih imadu se plaćati uz odbitak poreza.

Kako glede odplaćivanja, tako i glede kamatah imat će se jedna forinta u zlatu austrijanske vriednosti uzeti jednakom dvim njemačkim carevinskim markam.

§. 4.

Ustanove zakonskoga članka XI. od godine 1876., glasećeg o preuzeću po državi onih prvenstvenih obveznicah, koje će državnu garanciju faktično uživajuća željeznička družtva izdati na temelju §. 2-a. zakonskoga članka XLI. od godine 1875., — stavljaju se izvan krieposti glede iztočne željeznice.

§. 5.

Izvršba zakona ovoga povjerava se ministru za javne radnje i komunikacije i ministru financijah.

Izjavljujući Mi ovaj zakonski članak i sve, što je u njem sadržano, ukupno i pojedince pravim, povoljnim i primljenim, evo ga kraljevskom moći Našom odobravamo, potvrdjujemo i posvećujemo, te ćemo ga i Sami obdržavati i bditi, da ga obdržavaju ini vjerni Naši.

Dano u Beču dne dvadeset i osmoga prosinca godine hiljadu osam sto sedamdeset i šeste.

(M. P.) **Franjo Josip** s. r.

Koloman **Tisza** s. r.
Koloman **Bedekovich** s. r.

Ugovor,

koj je sklopljen medju kr. ugarskim ministrom za javne radnje i komunikacije i ministrom financijah s jedne strane i upravljajućim viećem ugarske iztočne željeznice s druge strane.

§. 1.

Družtvo ugarske iztočne željeznice predaje sveukupne pruge svoje i pripadak istih sačinjavajuće sve nepokretnine ugarskoj državi u izključivo vlastničtvo zajedno sa svom spremom i sa svimi u vlastničtvu družtva sada nalazećimi se pokretninami, blagajničkimi zalihami i aktivnimi tražbinami, kao i sa kod vlade nalazećom se jamčevinom svojom u nominalnoj vriednosti od 1,200.000 for. jednom riečju ukupni pokretni i nepokretni imetak svoj, te daje pravo kr. ugarskoj vladi, da pravo vlastničtva ovih željezničkih prugah i pripadakah njihovih na temelju nazočnog ugovora bez daljnjeg preslušanja njegovog gruntovnički upisati dati može na ugarsku državu.

§. 2.

Ugarska država preuzima pomenute ukupne pruge skupa sa pripadci, spomenutimi u §-u. 1-om. sa svimi tereti, koji na istih sada postoje, naime: sa družtvenim prvenstvenim zajmom prvoga (45 milijunah) i drugoga (30 milijunah) reda, nadalje sa visećimi još dugovi družtva, te se odriče prava zahtjevati povratak onih predujmovah i kamatah od istih, koje je družtvo izdalo budi u ime državne garancije, budi u svrhu nastavljenja gradjenja.

§. 3.

Uslied ovoga prenosa prava vlastničtva družtva dužna je država ugarska sveukupne dionice družtva iztočne željeznice takovim načinom zamjeniti državnimi obveznicami, da za svaka 3. komada pojedince vrhu 200 for. glasećih dionicah dotičnim posjednikom dionicah izdade 2 komada pojedince vrhu 100 for. a. vr. ili 200 njemačkih carevinskih markah u zlatu glasećih državnih obveznicah, koje nose počamši od 1. siečnja godine 1876. 5%-ne kamate, to jest 5 for. a. vr. ili 10 njemačkih carevinskih markah u zlatu, te koje se imadu

odplatiti u vremenu, opredjeljenom za izžrebanje i odplatu obveznicah prvoga reda iztočne željeznice. — Dionice imadu se u svrhu promjene do konca godine 1877. predložiti, jer inače zastare.

§. 4.

Promjenjenje dionicah družtva takovim načinom obavit će počamši od 1. siečnja godine 1877. sama vlada po svojih blagajnah, kao i po budapeštanskih i bečkih zavodih, koje će za to označiti.

Kamati državnih obveznicah, koje će se izdati mjesto dionicah, plaćati će se kod istih blagajnah ili kod naznačenih po vladi zavodih dne 1. siečnja i 1. srpnja svake godine. Prvi kamatni kupon medjutim za cielu godinu 1877. dospjeti će na jedan put dne 1: siečnja godine 1877. Vlada će izposlovati, da se po vladi izdane državne obveznice bilježile budu na budapeštanskoj i bečkoj burzi. Kamati će se izplaćivati uz odbitak poreza.

§. 5.

Pošto u temeljnih pravilih opredjeljena svrha družtva uslied toga prestaje skupa sa svimi pravi, dobivenimi u smislu zakonskoga članka XLV. od godine 1868. i u smislu dozvolne izprave, izdane na temelju istog, to će isto družtvo poslie, kako nazočni ugovor stupi u kriepost, shodne odredbe učiniti radi razpusta svojega.

§. 6.

Upravu svih prugah ugarske iztočne željeznice preuzet će vlada već počamši od 1. veljače godine 1876., te će ju dotle, dok ovaj ugovor stupi u kriepost, voditi uz kontrolu upravljajućeg vieća družtva.

U slučaju, ako ugovor ovaj nebi potvrdila glavna skupština ili pak zakonodavstvo, preuzet će upravu prugah nanovo organi družtva u onom stanju, u kojem će se iste nalaziti prilikom povratne predaje, — zajedno sa svimi medjutim preuzetimi obvezanostmi i dobivenimi pravi, bez da bi družtvo pod tim naslovom proti vladi ma kakovu tražbinu ili zahtjev za odštetu podići mogli.

§. 7.

Glede odredbah ipak, koje će vlada činiti počamši od dana preuzeća uprave sve dotle, dok ugovor ovaj nezadobije kriepost, osigurava se upravljajućemu vieću družtva takov upliv, da će se odredbe takove samo uz privoljenje njegovo moći oživotvoriti.

Počamši od današnjega dana nemože u ostalom upravljajuće vieće željeznicu nikakovimi novimi obveznostmi obteretiti, te u obće nemože takove odredbe učiniti, usljed kojih bi za željeznicu narasli novi tereti.

§. 8.

Vlada pridržaje sveukupno osoblje u službi željeznice i preuzima prema

osoblju postojeća prava i dužnosti družtva; naročito osigurava osoblju sva njegova prava, koja se osnivaju na ugovornih ili imenovnih izpravah, na naputcih, te na umirovnih propisih i temeljnih pravilih.

Upravljajuće vieće nemože počamši od današnjega dana preduzeti niti nova imenovanja, niti promaknuća, ili u koliko bi to ipak učinilo, tad takov zaključak neće imati krieposti za vladu.

§. 9.

Ona prava, koja je do sada upravljajuće vieće izvršavalo u pogledu uprave mirovnih i možda postojećih inih zakladah, ustrojenih na korist družtvenih službenikah, izvršavati će vlada počamši od 1. veljače godine 1876.

§. 10.

U koliko bi družtvo možda posjedovalo već takove zaklade, koje sačinjavaju pripadak željeznice, to ove prelaze u vlastničtvo države.

§. 11.

Družtvo dužno je povrh toga takodjer bez posebne odštete vladi predati sve svoje knjige, račune, ugovore i čitavu pismohranu, kao i na gradjenje željeznice odnoseće se sveukupne osnove, te napokon sve predradnje preduzete u svrhu dopunenja prugah ovih.

§. 12.

Družtvo priznaje, da je nazočnim ugovorom podpuno udovoljeno svim zahtjevom, za koje isto mnije, da je uslied koncesijoniranja i gradjenja iztočne željeznice pod ma kojim imenom podići može proti vladi, te da se konačno odriče svih daljnjih odštetnih zahtjevah, koji bi iz posla ovog proizaći mogli.

§. 13.

Ugovor ovaj stupa za družtvo odmah u kriepost, čim ga odobri na skoro držat se imajuća izvanredna glavna skupština, — za vladu pako onda, kad zakonska osnova, koja će se u tom pogledu predložiti još za ovog zasiedanja saborskoga, zadobije kriepost zakona.

Uzajamno ustanovljuje se u ostalom, da ako glavna skupština družtva ili pak zakonodavstvo nebi potvrdilo ugovor ovaj, niti jedna stranka neće biti vlastna iz ugovora izvadjati priznanje kakova prava ili tražbine i u obće ugovor uzeti za temelj tražbinah svojih.

§. 14.

Dva primjerka ugovora ovog, od kojih jedan u rukuh vlade, a drugi u rukuh družtva ostaje, prosti su od biljegovine i pristojbe.

U Budapešti dne 20. siečnja 1876. Koloman Széll s. r. kr. ugar. ministar financijah. — Tomo Pechy s. r. kr. ugr. ministar za javne radnje i komunikacije. — U ime upravljajućeg vieća ugarske iztočne željeznice B. Nikola Vay s. r. Grof Eduard Dziednszycky s. r. Dor. Vilim Herz s. r.

Br. 26.

Zakonski članak LI. : 1876.

zajedničkoga hrvatsko-ugarskoga sabora o naknadnoj vjeresiji, potrebitoj za pokriće najmovnoga viška, odpadajućega za godinu 1876. za sgrade iznajmljene onkraj Királyhágó-a kao vojničke bolnice i o pokriću najmovnoga viška, koj se ima platiti za godinu 1877.

(Potvrdjen dne 28. prosinca 1876. Proglašen u obih kućah sabora dne 30. prosinca 1876.)

MI FRANJO JOSIP PRVI,

po milosti božjoj cesar Austrijanski,

kralj Česki itd., i apostolski kralj kraljevinah Ugarske, Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

Vjerni Velmože i zastupnici mile Nam kraljevine Ugarske i posestrimah joj kraljevinah podnesoše Nam zajedničkim sporazumkom previšnje Naše potvrde radi sliedeći:

zakonski članak

o naknadnoj vjeresiji, potrebitoj za pokriće najmovnoga viška odpadajućega za godinu 1876. za zgrade iznajmljene onkraj Királyhágó-a kao vojničke bolnice i o pokriću najmovnoga viška, koj se ima platiti za godinu 1877.

§. 1.

Za naknadu najmovnih višakah, imajućih se plaćati povrh vojničkih odštetinah za kuće, koje su u Koložvaru, u Fogarašu, u Marosvásárhelyu, u Bistrici i u Brašovi od prijašnjih vremenah uslied ugovora najmljene u svrhu, da se bolestni vojnici liečiti uzmognu, dozvoljava se dotaciji ministra za zemaljsku obranu za godinu 1876. kao naknadna vjeresija svota od 7600., to jest sedam hiljadah šest stotinah forintih, za buduću 1877. godinu pako 10,241 forintih $97\frac{1}{2}$ novčićah, to jest deset hiljadah dvie stotine četrdeset i jedan forint $97\frac{1}{2}$ novčićah,

kao izvanredni izdatak, ukupno dakle dozvoljava se svota od 17,841 forinti 97½ novčića, to jest sedamnajst hiljadah osam stotinah četrdeset i jedan forint i 97½ novčića.

§. 2.

Provedba ovoga zakona povjerava se ministru za zemaljsku obranu i ministru financijah.

Izjavljujući Mi zakonski ovaj članak i sve, što je u njem sadržano, kako u cielosti tako i u pojedinostih vrlim, prijaznim i primljenim, evo ga kraljevskom Našom moći odobravamo, potvrdjujemo i posvećujemo, ter ćemo ga i Sami obdržavati i po drugim vjernim Nam obdržavati dati.

Dano u Beču dne dvadeset i osmoga prosinca godine hiljadu osam sto sedamdeset i šeste.

(M. P.) **Franjo Josip** s. r.

Koloman **Tisza** s. r.

Koloman **Bedekovich** s. r.

SBORNIK
ZAKONAH I NAREDABAH,
valjanih za kraljevinu
HRVATSKU I SLAVONIJU.

Godina **1877.**

Komad XI.

Izdan i razposlan dne 7. travnja 1877.

Br. 27.

Naredba

kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odjelah za unutarnje poslove i za pravosudje od 23. ožujka 1877. br. 1660.,

kojom se izdaje naputak za uredovanje mjestnih sudovah.

I. Ustroj mjestnih sudovah.

§. 1.

Broj mjestnih sudovah, teritorijalni njihov obseg i njihova sjedišta, opredjeljena su u pregledu, priloženom naredbi kr. zemaljske vlade (odjelah za unutarnje poslove i za pravosudje) od dana 6. veljače 1877. br. 554. sbornik br. 7. komad IV. god. 1877. Promjene u broju, teritorijalnom obsegu ili sjedištu mjestnih sudovah oglasit će se u sborniku.

§. 2.

Mjestni sud sastoji od sudca i zamjenika mu, koje biraju dotična obćinska zastupstva, i potvrdjuje ban u smislu §§. 6.—14. zakona od 3. listopada 1876. o mjestnih sudovih (sbornik komad XXXII. br. 87. god. 1876.), i onoga broja prisežnikah, izabranih u smislu navedenih zakonskih ustanovah, koj je naznačen u pregledu, priloženu naredbi navedenoj u prediducém §-u.

§. 3.

Trošak skopčan s uredovanjem mjestnoga suda nosi obćina, za koju sud postoji. Ako je sud ustrojen za više obćinah, doprinašaju one k trošku s obzirom na broj pučanstva i njihov dohodak.

Svaki mjestni sud ima biti obskrbljen potrebitim pisarskim i poslužnim osobljem.

Ako poslovanje suda iziskuje, ima se u gradovih obćinsko poglavarstvo i zastupstvo starati, da se sudu pridieli poseban pisar i jedan ili više podvornikah; nu gdje je moguće bez uštrba uredovanja mjestnoga suda, ima pisarsko i poslužničko osoblje obćinskoga poglavarstva obavljati i kod mjestnoga suda prinadležeće mu poslove, naročito u obćinah uredjenih na temelju zakonskoga članka XVI. god. 1870. (u dielovih razvojačene krajine na temelju reda za seoske obćine od 8. srpnja 1871.: zakonski članak od 3. prosinca 1873.), ima obćinski bilježnik uredovati kao sudbeni pisar, na koliko time nebi trpila bilježnička njegova služba, u kojem se slučaju ima za mjestni sud imenovati poseban pisar, koji se može upotrebljivati i za obavljanje inih obćinskih posalah.

Sudbeni pisari imadu se zapriseći po mjestnom sudcu po obrazcu sadržanom u §. 38. zak. članka XVI. god. 1870.

§. 4.

Mjestni sudac (zamjenik) i prisežnici vrše svoju službu bezplatno, nu iznimno mogu veće obćine mjestnomu sudcu i njegovu zamjeniku dati primjerenu nagradu, koju će dizati iz obćinske blagajne u ustanovljenih obrocih.

§. 5.

Mjestni sudac (zamjenik mu), prisežnici kao i pisarsko i poslužničko osoblje suda nesmije za uredovanje na sjedištu suda ni u daljini izpod pol milje pobirati nikakovih pristojbah ni od stranakah ni iz obćinske blagajne.

Za uredovanja, koja mjestni sudac, zamjenik mu i prisežnici kao i pisarsko i poslužničko osoblje obavlja izvan sjedišta suda u daljini od preko pol milje (očevidi, plienitbe, dražbe), mogu se obračunati pristojbe, navedene u sljedećem §-u.

Mjestni sudac može naložiti stranci, koja je uredovanje suda izvan njegova sjedišta zamolila, da popriečno proračunane pristojbe predujmi. U konačnoj riešitbi imadu se vazda pristojbe obrediti, i izreći, tko da jih nosi.

Ako je predujmljena svota veća od obredjene, ima se višak predujmitelju neodvlačno povratiti.

§. 6.

Mjestnoga sudca i zamjenika mu ide za uredovanje izvan sjedišta suda u daljini od preko pol milje u ime dnevnice 1 for. 50 novč., prisežnika i sudbenoga pisara 1 for. a. vr., uz podvoz u naravi zajednički za svekolike članove povjerenstva, ili u zajedničkoj odštetnoj svoti od 1 for. a. vr. za svaku milju.

Ako se uredovanje može obaviti za pol dana, ide jih samo polovica navedenih dnevnicah.

Mjestni sudac ima nastojati, da se, kada god je to moguće, obavi u jednom danu više uredovanjah izvan sjedišta suda, u kojem se slučaju nesmiju za svako pojedino uredovanje obračunavati posebno dnevnice i putni trošak, već za svakolika onoga dana obavljena uredovanja jedan put i tako, da se odnosni trošak razmjerno porazdieli medju stranke, koje su ga dužne podmiriti ili predujmiti.

§. 7.

Dostave sudbenih odlukah obavlja podvornik (sudbeni ili obćinski), i za svaku dostavu, obavljenu izvan sjedišta suda u daljini od preko pol milje, ide ga 10 novč. a. vr.

§. 8.

Mjestni sud ima izključivo rabiti pečat i uredovnu knjigu, koju će mu predati predstojnik kr. kotarskog suda, kojemu je podčinjen.

§. 9.

Čim potvrdjeni po banu mjestni sudac položi zakletvu u ruke nadležnoga kot. sudca, ima mu obćinsko poglavarstvo dostaviti imenik prisežnikah, sastavljen abecednim redom.

Udostovjereni prepis imenika ima se na svačiji ugled u sudnici izložiti.

§. 10.

Mjestni sud sudi u sboru, sastojećem od mjestnoga sudca ili zamjenika kao predsjednika i dvojice prisežnikah.

Mjestni sudac (zamjenik) poziva po dva prisežnika u sjednicu redom, kojim su u imenik unešeni, te smije ovaj red promjeniti samo onda, ako je prisežnik, na kojega red dolazi, zapriečen prisustvovati sjednici s razloga, što se priepor, koji će se razpravljati, tiče nje-

*

gove osobe, supruge mu ili osobah, koje su s njime ili ženom mu u srodstvu u lozi uzlaznoj ili silaznoj, ili u lozi pobočnoj izključivo do strica i sinovca (ujaka i nećaka) i do strine i sinovice (tetke i nećakinje), ili iz drugih važnih razlogah, kao na primjer bolest, odsuće itd.

I mjestni sudac (zamjenik) nesmije predsjedati mjestnomu sudu, ako se pred njim razpravlja priepor, koji se tiče njega, ili jedne od prije navedenih osobah.

§. 11.

Sudac, ako je zapriečen uredovati, ima za vremena obavjestiti svoga zamjenika, pa i prisežnici moraju prijaviti za vremena sudcu, da su zapriečeni.

U tom prvom slučaju predsjeda sudu sudčev zamjenik, u drugom poziva sudac u sjednicu onoga prisežnika, koji u imeniku sliedi neposredno za zapriečenim, te ovoga potonjega, ako je zaprieka prestala, pozvat će u buduću sjednicu. Mjestni sudac ima odsuditi na globu do 5 for. onoga prisežnika, koj pozvan u sjednicu mjestnoga suda nedodje, a nije u stanju opravdati se, što nije došao, i što je propustio za vremena obavjestiti sudca, da je zapriečen.

§. 12.

Mjestni sud drži redovito svoja sjednice na svojem sjedištu, i to u obć. uredu, ako za mjestni sud nisu posebne prostorije opredjeljene.

U većih obćinah može mjestni sudac sporazumno s obć. poglavarstvom ureći periodično sjednice i izvan sjedišta mjestnoga suda, nu u tom slučaju ima u pozivnicah, koje će upraviti na stranke, točno naznačiti mjesto, gdje će biti sjednica.

Trošak, skopčan s ovakovim putovanjem članovah suda, ima se namiriti iz obć. blagajne prema ustanovam §. 5.

U većih gradovih može mjestni sud imati više odsjekah, koji će stalno uredovati za diel teritorija gradskoga, koj ima opredieliti gradsko zastupstvo. Pojedini odsjeci mjestnoga suda imadu se označiti brojevi ovako:

Mjestni sud za grad. N. N. odsjek I., II., III. itd. Za svaki odsjek mjestnoga suda imade se imenovati potrebito pisarsko i poslužno osoblje i prirediti dovoljne uredske prostorije u onom dielu grada, za koji će odsjek mjestnoga suda uredovati.

Svaki odsjek mjestnoga suda vodi posebnu uredovnu knjigu i izkaze ovim naputkom propisane, ima i poseban pečat, s naznakom broja odsjeka.

Iz ukupnoga broja prisežnikah mjestnoga suda imade se prema

njihovu boravištu i prema pučanstvu opredieliti broj prisežnikah, koj će sudjelovati kod sjednicah pojedinih odsjekah mjestnoga suda.

Da se omogući uredovanja pojedinih odsjekah, ima gradsko zastupstvo izabrati toliko zamjenikah mjestnomu sudcu, koliko imade odsjekah. Mjestni sudac vrši nadzor nad odsjeci suda, opredjeljuje zamjenike si, koji će predsjedati sjednicam pojedinih odsjekah i neposredno odsjeci ravnati.

Zaključke gradskoga zastupstva, kojim se ustrojavaju odsjeci mjestnoga suda, imadu se podnieti vladi na odobrenje.

§. 13.

Mjestni sud drži sjednicu redovito svakoga tjedna jedan put. Prema potrebi ima se mjestni sud i više putah tečajem tjedna sastati, i u silnih slučajevih ima mjestni sudac ureći osobitu sjednicu.

Dnevi, kojih se redovite sjednice drže, imadu se po mjestnom običaju oglasiti.

§. 14.

Za primanje tužbah ima se ustanoviti i oglasiti bar jedan dan u svakom tjednu, i to dan, u kojem se neće držati sjednica mjestnoga suda.

Tužbe mogu se primati samo u sudnici.

U silnih slučajevih imadu se prijave tužbah primati i izvan dana opredjeljena u tu svrhu.

§. 15.

Za svaki mjestni sud imenovat će mjestni sudac prema potrebi stanoviti broj vještakah (procjeniteljah).

Kod imenovanja neka gleda, da u svakom povećem selu (mjestu) prebiva vještak, da ga uzmogne na njegovu boravištu prištednjom troška upotrebiti.

Vještakom može biti imenovan i prisežnik mjestnoga suda, nu nesmije se kao takav upotriebiti u parnicah, kod kojih sudjeluje kao prisjednik mjestnoga suda.

Imenovane vještake zavjeruje mjestni sudac, pruživ jim ruku, po sliedećem obrazcu:

„Zavjerujem se svojim poštenjem, da ću na poziv suda točno razviditi predmet parnice, o njem, naročito o vriednosti njegovoj, kazati bez najmanje pristranosti ili stranputne namisli pravu istinu po duši svojoj, i kao što budem najbolje znao, i da izvan pristojbah, koje budu po sudu ustanovljene, nisam niti neću od nijedne stranke ništa primiti ili uzeti“.

Mjestni sud nesmije u pravilu na ovršne procjene, kad jih iznimno bude po zakonu naredio, pozvati druge vještake, nego li one, koji su stalno imenovani i zavjereni. Iznimno, naročito ako su stalno imenovani vještaci zapriečeni n. pr. boleštu, odsućem ili srodstvom ili tastbinom s prućimi se strankami (§. 10. ovoga naputka) mogu se u pojedinih slučajevih imenovati drugi vještaci (procjenitelji).

Vještake, ako uredjuju u daljini od preko pol milje od njihova boravišta, idu u pravilu iste dnevnice, kao i prisežnika mjestnoga suda (§. 6.), a ako uredjuju na njihovu boravištu, ima jim sud dosuditi primjerenu nagradu. Ako se radi o očevidu, koj iziskuje osobita znanja i truda, da se mnienje izrazi, može sud vještaku uredjujuću izvan njegova boravišta dosuditi i veću dnevnicu od one, koja je gore ustanovljena.

II. O nadležnosti mjestnih sudovah.

§. 16.

Nadležnost mjestnih sudovah ustanovljena je na temelju §. 21. zakona o mjestnih sudovih u pregledu, priloženom naredbi navedenoj u §. 1. ovoga naputka.

Pred mjestnimi sudovi kao takovimi, neimaju se razpravljati ni riešavati priepori nadilazeći svotu ili vriednost, naznačenu u pomenutom pregledu, kao ni priepori, navedeni u §§. 22., 23. i 25. zakona o mjestnih sudovih, makar i stranke ugovorile, da jim mjestni sud sudi kao takav, dakle po postupovnih propisih, sadržanih u zakonu o mjenbenih sudovih.

III. O postupku.

§. 17.

Pred mjestnim sudom može stranka voditi parnicu glavom ili po punomoćnicih mužkoga spola, koji su kadri sami sebe zastupati pred sudom, dapače i žena može zastupati svojega supruga.

Sud neće dopustiti, da poznati nadripisari i tako zvani agenti zastupaju stranke, već će takove odpraviti, uputiv dotične stranke, da glavom dodju, ili da si takova punomoćnika imenuju, koj se nebavi nepovlašteno i poput obrta obavljenjem zastupničkih posalah.

Odvjetnici nemogu zastupati stranke pred mjestnim sudom.

§. 18.

Stranku, koja dodje u sudnicu dana, opredjeljena za primanje

tužbah (§. 14.), ima sudbeni pisar (bilježnik) saslušati, i prijavu njezine tužbe pred njom unesti u prve tri rubrike uredovne knjige po obrazcu I. Obrazac I.

U svaki list mogu se unesti samo dvie prijave na način, da ostane za obe jednak prostor za izpunjenje rubrikah 4—7.

Sudbeni pisar nesmije odbiti unešenja prijave, makar i očito bilo, da ju je mjestni sud nenadležan razpraviti i riešiti.

Sudbeni pisari (bilježnici), koji neće postupati prema ovomu propisu, imadu se strogo kazniti.

§. 19.

Čim je sudbeni pisar unio prijavu tužbe u uredovnu knjigu, ima po obrazcu II. pozvati stranke na ročište, ako je ikako moguće za Obrazac II. iduću sjednicu mjestnoga suda, u silnih slučajevih na izvanrednu sjednicu (§. 13.)

Urečena razprava imadu se kod izdanja pozivnice unesti u ročištnik (knjigu), koj će se voditi po obrazcu III. Obrazac III.

Bar jedan dan prije sjednice suda imadu se na svačiji ogled izložiti popis razpravah, koje će se u sjednici obaviti.

Pozivnica ima biti providjena pečatom suda i podpisom sudbenoga pisara (bilježnika.)

Sudbeni poslužitelj ima nastojati, da pozivnicu uruči baš u ruke strankam, naročito tuženiku, te samo onda, ako mu bez velikih potežkoćah nije moguće to učiniti, uručiti će pozivnicu u ruke sukućanah stranakah, a ako i njih neima, pribiti na vrata njihova prebivališta.

Obavljene dostave zabilježiti će sudbeni poslužitelj u dostavni arak po obrazcu IV., kojega će brižno čuvati i gledati, da se neošteti; Obrazac IV. pokazati pako sudcu i sudbenomu pisaru, kadgod to oni uzištu, i vratiti ga sudbenomu pisaru, čim bude izpisan.

Dostavni arci imadu se čuvati medju koricami, i koncem godine tvrdo svezati.

§. 20.

Sjednice mjestnoga suda su javne, nego kao slušaoci mogu doći samo ljudi odrasli.

Osobe, koje nepristojnim ponašanjem smućuju red u sudnici, imade sudac najprije opomenuti, pa ako opomena ostane bez uspjeha, narediti, da se od sudnice odpraye.

Sudac može i privatne slušaoce i stranke, ako se nepristojno ponašaju, ili ako su uvriedile sud, koju stranku, svjedoka, ili vještaka, kazniti globom do 5 for ili zatvorom do 24 urah.

Zatvor odrediti će ipak sudac samo u slučaju skrajne nužde i proti nasilnim odpornikom, na koje nebi djelovale novčane globe, koje

se u pravilu imadu kao kazne nametnuti, uvažujuć kod odmjere novčane svote imovinske okolnosti, odgojenje izgrednikah, kao i težinu njihova prestupka.

§. 21.

Kad se članovi suda sakupe, imadu prije svega ugledanjem dostavnoga arka uvjeriti se, da li su stranke, kojih će se parnice u sjednici razpraviti i riešiti, bile redovito pozvane (§. 19.)

Ako su dostave obavljene po propisu, proći će sud na razpravljanje parnicah, uzimajući u pretres prije one, koje se tiču stranakah, stanujućih na mjestih udaljenih od suda.

Sud je vlastan ureda radi odgoditi ročište, ako se uvjeri, da je stranka koja bila zapriečena doći na ročište, ili da nije kriva, što joj pozivnica nije bila uručena, i što toga radi nije za vremena doznala, da će biti razprava.

§. 22.

Ako obe stranke dodju na ročište, razprava parnice započima se time, što će sudac pozvati tužitelja, neka tužbu razloži, to jest neka kaže, što traži, i kojimi sredstvi može dokazati, što tvrdi (ima li izpravah, svjedokah itd.).

Ako sudac iz razloženja tužbe vidi, da sud nije nadležan za riešiti parnicu (§. 16.), prekinuti će razpravu, i umoliv slušaoce, da se iz sjednice udalje, predložiti će sudu, da rieši, da li je nadležan ili ne. — Ako sud zaključi bilo jednoglasno, bilo većinom glasovah, da nije nadležan riešiti priepora, ima sudac u javnoj sjednici odluku navjestiti, bile obe stranke prisutne, jedna sama ili nijedna.

Ako su obe stranke prisutne, kazati će jim sudac, da jim je prosto u roku od 8 danah, računajući od sutrašnjega dana, uložiti proti navješćenoj odluci pritužbu na kotarski sud, a pismeni odpravak odluke dostaviti će samo onda, ako budu to izrično zahtievale.

Usuprot pismeni odpravak odluke ima se strankam ureda radi dostaviti, ako pri proglašenju riešitbe nisu bile obe stranke prisutne, već samo jedna, ili ako nije bilo nijedne, te u slučaju ovom, osamdnevni rok za uloženje pritužbe teče počamši od dana poslie obavljene dostave pismenoga odpravka riešitbe.

Obrazac V. Obrazac riešitbe, kojom sud izriče, da je nenadležan, sliedi pod V.

Ako se sud priznaje nadležnim, nastaviti će razpravu u javnoj sjednici.

§. 23.

Sud ima sa svimi silami nastojati, da se stranke nagode, te sudbeni

pisar, ako nagoda podje za rukom, ima ju sastaviti, pročitati strankam, pa kad one izjave, da je dobro sastavljena, unesti ju u cielosti u 4 rubriku uredovne knjige. Sastavak i unešenje nagode u uredovnu knjigu nesmije se odgoditi, već se mora obaviti na ročištu, urečenu za razpravu nagodjena priepora. Nagodu zabilježenu u uredovnoj knjigi po obrazcu I. imadu stranke podpisati, ili ako pisati neumiju, rukoznakom potvrditi.

Ako nagoda nepodje za rukom, ima se sud osvjedočiti o istini onoga, što stranke kažu i u tu svrhu pregledati predložene izprave, ter izpitati prigovore proti njim učinjene.

Budu li uvedeni svjedoci, i drži li sud, da bi njihova kazivanja mogla biti potrebita za riešenje priepora, saslušat će jih.

Prije saslušanja sudac opomenuti će svjedoke ovako:

„Vi ćete se sada kao pošten čovjek zavjeriti, da ćete po najboljem svojem znanju i kako Vam bude moguće odgovarati pred Bogom, govoriti istinu i samu istinu, i da se od te svoje dužnosti nećete dati odvratiti ni mitom, ni prijateljstvom, ni mržnjom. Ako i nećete pred ovim sudom svoja kazivanja prisegom potvrditi, to Vam valja ipak znati, da kazneni zakon i nezaprisežena kriva svjedočanstva kazni po okolnostih i težkom tamnicom."

Nakon ove opomene dati će svjedok sudcu ruku i progovoriti:

„Tako mi poštenja, govoriti ću istinu i samo istinu."

Ako svjedok, kojega je sud pozvao, nedodje, može sudac narediti, da se pred sud dovede.

Svjedokom, koji živu iz nadnice, ima sudac dosuditi primjerenu naknadu za dangubu, koju će namiriti stranka osudjena na naknadu parbena troška.

Ako treba saslušati vještake, sud će prepustiti, da se stranke slože u njihovu izboru. Sud će nastojati, da se vještaci izaberu izmedju onih, koji su stalno imenovani (§. 15.). Ako se stranke slože u izboru vještaka stalno neimenovana, sudac će ga pred strankom zavjeriti po propisu §. 15.

Ako je potrebito obaviti očevid, to jest razgledati predmet, ima se to učiniti sudjelovanjem vještaka pred sakupljenim sudom, koj, ako bi težko ili nemoguće bilo dobaviti predmet u sudnicu, ima ići na lice mjesta. Nego radi potrebita u stanovitoj parnici očevida na licu mjesta, sud nesmije prekinuti sjednice, već nakon dovršenja svih onoga dana urečenih razpravah, ili drugoga dana obaviti očevid i stvar riešiti.

Koliko vjere zaslužuju predložene izprave saslušani svjedoci ili vještaci, odlučuje sud po svojem uvjerenju, crpljenu uvaženjem svih okolnostih.

Mjestni sud nesmije suditi na prisegu, pa se ni nagode na prisegu nesmiju pred njim sklopiti.

§. 24.

Ako na ročište dodje samo tužitelj, ima sud njegovim riečim vjerovati, ako se o protivnom neuvjeri iz dokazalah, koja mu predleže, Obrazac VI. i izreći osudu s ogluhe po obrazcu VI.

Dodje li sam tuženik, nesmije sud razpravljati parnice, već na molbu došavšega tuženika dosuditi mu samo primjerenu naknadu troška Obrazac VII. odlukom po obrazcu VII.; nu ako došavši tuženik izrično priznaje u cielosti tražbinu nedošavšega tužitelja, sud će ga na platež iste osudom odsuditi.

§. 25.

Kad je stvar izpitivanjem stranakah, i izvedenjem možda ponudjenih dokazalah zriela za riešenje, sudac umoliti će stranke i slušaoce, neka se iz sudnice udalje, pa u tajnoj sjednici viećati o tom, imali se tuženik osuditi ili tužba odbiti. — Sud može osuditi tuženika i na manju svotu, nego li tužitelj traži, nu nikada na veću.

Članovi suda imadu po svojem uvjerenju i uvažujući samo ono, što su u razpravi slušali i vidili, izjaviti svoje mnienje, kako da se pravda rieši. Prisežnik, godinami stariji, ima prvi svoje mnienje izjaviti.

Neslažu li se prisjednici u riešenju priepora, odlučuje glas sudca.

Ako se ni prisežnici medjusobom, ni pojedini prisežnik sa sudcem neslaže samo u svoti novčanoj, na koju bi se imala stranka osuditi, ima osuda glasiti na platež srednjega od predloženih iznosah. — Stvorenu osudu ima sudbeni pisar u istoj tajnoj sjednici pred sakupljenim sudom Obrazac I. unesti u 4. rubriku uredovne knjige po obrazcu I.

Zabilježbu imadu podpisati sudac, prisežnici i pisar.

§. 26.

Kad bude to učinjeno, ima sudac dopustiti strankam i slušaocem, da unidju u sudnicu, i proglasiti osudu.

Sudac neće dopustiti, da se o proglašenoj osudi povede rieč.

Ako su obe stranke prisutne pri proglašenju osude, ima jih sudac podučiti, da ako jedna ili druga scieni, da joj je krivo učinjeno, pristoji joj pravo pritužiti se nadležnomu kr. kotarskomu sudu, i da to može učiniti odmah, ili u neprodužnom roku od 8 danah, koj počima poslje dana, u kojem je osuda proglašena. — Strankam, prisutnim kod proglašenja osude, imade se pismeni odpravak iste dostaviti samo onda, ako to izrično mole.

Ako obe stranke nisu prisutne, ima se takodjer osuda javno proglasiti, nu pismeni odpravak iste, po obrazcu VIII. ureda radi obim stranką dostaviti, te u tom slučaju 8 dnevni rok za pritužbu počima teći poslje dana, kojega je pismeni odpravak osude dostavljen. — U 4. rubrici uredovne knjige ima sudbeni pisar zabilježiti da li je osuda proglašena u prisuću obih stranakah, jedne samo ili nijedne. Na istoj rubrici i ako obe stranke nisu bile pri proglašenju osude, ima zabilježiti, dan, kojega je pismeni odpravak osude strankam uručen. (Obrazac I.) Obrazac VIII.

§. 27.

Osuda dostavlja se po propisih o dostavi pozivnice na razpravu (§. 19.) s tim dodatkom, da će sudnik na osudi zabilježiti dan, kojega ju je uručio ili pribio na vrata. Počem pako osamdnevni rok za uloženje pritužbe proti osudi izrečenoj s ogluhe počima tek poslje dana, kojega je ista dostavljena u vlastite tuženikove ruke, ako se on nekrije ili nekrati osude primiti, to će sudbeni poslužitelj nastojati, da osudu uruči samu tuženiku, nu ako se on krije, ili ako neće da primi osude, ima to zabilježiti na dostavnom arku, i ova zabilježba ravna je dostavi u vlastite tuženikove ruke, te u tom slučaju osamdnevni rok za pritužbu teče poslje dana pokušane dostave.

§. 28.

Pritužba proti osudi mjestnoga suda može se uložiti ustmeno ili pismeno. Uložena pritužba imade se odmah, čim je učinjena, unesti u 5. rubriku uredovne knjige po obrazcu I. — Uložena pritužba ima se u uredovnu knjigu unesti i onda, ako je očito prekasno učinjena. Obrazac I.

§. 29.

Uloženu pritužbu, makar i prekasno podnešenu, imade miestni sudac neodvlačno prijaviti nadležnom kr. kotarskom sudu izvješćem po obrazcu IX., kojemu ima priklopiti udostovjereni prepis izpunjenih rubrikah uredovne knjige, tičućih se riešene parnice, i udostovjereni izvadak iz dostavnoga arka, ako osuda nije bila proglašena u prisuću obih stranakah, već dostavljena im u pismenu odpravku. Obrazac IX.

§. 30.

Pritužba obustavlja ovrhu osude.

Povlast podjeljena §. 58. zakona o mjestnih sudovih, da se u slučaju pritužbe može dozvoliti ovrha plienitbom, imade se upotrebiti samo onda, ako stranci, koja je nadvladala, prieti pogibelj, da će joj protivnik osujetiti ovrhu, dok se pritužba njegova nerieši. Radi li se dakle o

takovu dužniku, kojega imovinske okolnosti nedopuštaju sumnje, da bi on mogao onemogućiti buduću ovrhu, neće mjestni sudac dozvoliti ovrhe do osjeguranja, a neće je dozvoliti ni onda, ako nadvladana stranka daje valjana poruka, ili položi kod suda svotu, na koju je osudjena.

§. 31.

Čim mjestnomu sudu stigne osuda izrečena po kr. kot. sudu uslied pritužbe uložene proti riešitbi mjestnoga suda, ima se zabilježiti u 6. Obrazac I. rubrici uredovne knjige po obrazcu I. i sudbeni pisar odrediti će odmah, da se pismeni odpravci osude, koje će poslati kr. kot. sud, dostave strankam po propisih §. 19., i dan obavljene dostave zabilježiti u 6. rubrici uredovne knjige.

Uredovna knjiga.

§. 32.

Tekući broj uredovne knjige počima i završuje kalendarskom godinom.

Uredovna knjiga ima se točno i razgovjetno voditi bez skraćenja, glavne svote i brojevi treba da su bar jedanput pisani slovi, nesmije u njoj ništa biti radirano, niti je slobodno rieči nadpisivati, a još manje medju linije uvršćivati, ili inače što dodavati. — Ako je potrebno rieč koju izbrisati, ima se to učiniti tako, da se i poslie čitati može. — Ako je time preinačena glavna koja izreka, ima se to na kraju rubrike opaziti prije, nego li članovi mjestnoga suda, dotično stranke zabilježbu podpišu.

Da se sudbeni pisar ukloni popravljanju i izpravkom, dobro će učiniti, ako važnije zabilježbe nacrta prije na posebnom arku.

§ 33.

Članovi mjestnoga suda, a u slučaju spisane nagode i stranke imadu se podpisati na kraju zabilježbe u 4. rubrici uredovne knjige.

§. 34.

Sudbeni pisar ima voditi obcedni popis imenah svih tužiteljah, kojih se tiču parnice unešene u uredovnu knjigu.

U ovom popisu valja pri imenu tužitelja, da se uzmogne laglje naći odnosna riešitba, navesti na njega odnoseće se tekuće brojeve uredovne knjige.

§. 35.

Mjestni sud neima rabiti druge uredovne knjige, nego li je ona, koju će mu izručiti predstojnik kot. suda, kojega ima za vremena zamo-

liti, da mu nabavi drugu uredovnu knjigu, kojom će se služiti, kad bude izpisana ona, koja je u porabi.

§. 36.

Podnesci i izprave u izvoru ili prepisu (punomoć i drugi prilozi) ako ih ima, imadu se kod proglašenja osude vratiti stranci, koja ih je predložila. Pripisi kot. suda, dopisi sa drugimi sudovi (zamolnice), ovršni zapisnici, oglasi imadu se označiti tekućim brojem, kojim je odnosna parnica unešena u uredovnu knjigu, i čuvati medju koricami, razdjeljeni po godinah.

Ovrha.

§. 37.

Mjestni sudac dozvoljuje i naredjuje, da se po povjerenicih provede ovrha samo na pokretnine i zaslužbe, nikada ureda radi, već na molbu stranke, i to ili na temelju nagode sklopljene pred mjestnim sudom, ili na temelju osude po njem izrečene, i proti kojoj nije uložena pritužba u roku naznačenu u §. 26., ili napokon na temelju osude izrečene po kr. kot. sudu uslied pritužbe proti osudi mjestnoga suda.

Bude li mjestni sud od kr. kot. suda zaiskan, da obavi ovrhu koju, provesti će ju po propisih zakona o mjestnih sudovih i prema ustanovam ovoga naputka.

Ako se je ovršenik nastanio izvan okoliša mjestnoga suda, koj je osudu izrekao, ili pred kojim bijaše sklopljena nagoda, dozvoliti će sudac na molbu ovrhu i ujedno ovrhovoditelju izdati udostovjereni izvadak iz uredovne knjige, tičući se riešena priepora, i na istom napisati sljedeću zaporku:

„Predstojeća osuda ovoga suda (nagoda pred ovim sudom sklopljena) jest ovršiva.

Mjestni sud u N. N. uz datum, podpis sudca i pečat suda“.

Mjestni sudac za okoliš, u kojem ovršenik stanuje, ima na molbu ovrhovoditelja uz predlog izvadka, obskrbljena pomenutom ovršnom zaporkom, narediti, da se odnosna ovrha obavi po propisih zakona o mjestnih sudovih i ovoga naputka.

§. 38.

Ovrha može se zamoliti ustmeno ili pismeno. O molbi netreba spisati nikakova zapisnika, već ju samo zabilježiti u sedmoj rubrici uredovne knjige po obrazcu I. Obrazac I.

Molitelj ovrhe neima doprinieti ni odpravka osude, ni prepis nagode, na temelju kojih moli ovrhu.

§. 39.

Ovrhu dozvoljuje mjestni sudac pismenom odlukom obskrbljenom
Obrazac X. pečatom suda i po njem podpisanom po obrazcu X.

Dostava ovršnih odlukah biva po propisih o dostavi osudah (§. 27.).

§. 40.

Mjestni sudac ima redovito imenovati ovršnim povjerenikom sudbenoga pisara (obć. bilježnika), iznimno i prisežnika takova, o kojem znade, da je kadar spisati zapisnike i ine izprave, propisane za ovršni postupak.

Ovršnu povjereniku idu pristojbe naznačene u §. 6., te i za ovršna uredovanja valjaju propisi sadržani u istom §-u. Izklicatelja ide dnevnica od 50 novč., ako se uredovanje obavlja u daljini od preko pol milje od sjedišta suda.

Ovrhovoditelju nesmije se za prisustvovanje kod ovršnih činah dopitati naknada troškovah.

§. 41.

Ovršni povjerenik ima se neodvlačno i neobavjestiv o tom ovršenika uputiti u njegov stan, i prije svega uručiti ovršnu odluku budi njemu samu, budi njegovim ukućanom, ako ga neima. — Ako u kući neima nikoga, može sudbeni izaslanik samo dozvolom mjestnoga sudca otvoriti dati vrata po bravaru. — Ako ovrhovoditelj neizrazi želje prisustvovati ovrhi, obaviti će ju povjerenik i u njegovu odsuću. Kod plienitbe ima sudbeni izaslanik pod strogom odgovornošću postupati točno po ustanovah §. 63., 64. i 65. zakona o mjestnih sudovih. — Uzki zatvor ili prenos zaplienjenih pokretninah obaviti će sudbeni izaslanik samo onda, ako se uvjeri, da ovrhovoditelj ovu mjeru nezahtieva iz objesti, već da si osjegura predmete ovrhe, koje bi bilo pogibeljno ostaviti u posjedu ovršenika s razloga, štò on neima druge imovine, na koju bi se mogla voditi ovrha, ili što se sumnja, da će uteći. — U dvojbi tražiti će izaslanik naputak od mjestnoga sudca.

Ovršni povjerenik ima prigodom plienitbe ureda radi što brižnije iztraživati, da li je na stvari, koje plieni, tko treći stekao pravo zaloga, da li iste stvari nisu jur ovršnim putem zaplienjene, te ako mu treći prijavi pravo zaloga ili ino pravo, zabilježiti će prijavu u zapisniku o plienitbi i prisutna prijavitelja ustmeno uputiti, neka što prije udari izlučnom tužbom kod kot. suda, jer će se samo usljed odluke njegove moći obustaviti dražba. Ako ovršni povjerenik za prava trećih nedozna usljed prijave dotičnika, već drugim putem, zabilježiti će i to u zapisniku o plienitbi i odmah pismeno opomenuti dotičnike, da postupaju izlučnom tužbom, ako misle da mogu izposlovati obustavu ovrhe od kot. suda.

Ako nebijaše nikakova prijava učinjena, ili ako povjerenik nije vlastitim iztraživanjem doznao za prava trećih na zaplienjene stvari, ima se to u zapisniku svagda zabilježiti.

§. 42.

Kod izbora predmetah plienitbe nesmije sudbeni izaslanik uvažiti objestne zahtjeve ovrhovoditelja, nego što je više moguće štediti ovršenika, i njegovim željam udovoljivati, plieneć u stegah §. 65. zakona o mjestnih sudovih takove predmete, kojih vriednost stoji u razmjerju s novčenom svotom, koja se ovrhom utjeruje, naročito ako se radi o neznatnoj svoti, u skrajnjoj će samo nuždi plieniti predmete veće vriednosti n. pr. marvu, gospodarsko orudje.

O plienitbi spisati će sudbeni izaslanik zapisnik po obrazcu XI. Obrazac XI.

§. 43.

Nakon obavljene plienitbe razpisati će sudbeni povjerenik sam ureda radi dražbu prema ustanovam §. 66. zakona o mjestnih sudovih i izdati oglas po obrazcu XII. Obrazac XII.

§. 44.

Zaplienjeni predmeti u pravilu neimadu se procjeniti; nu pri samoj dražbi imade se po jednom vještaku procjeniti: zlatnina, srebrnina, dragocjenosti i u obće umjetničke stvari takove, kojim se vriednost mimo vještaka neda ni popriečno ustanoviti.

§. 45.

Kod dražbe ima se kao izklicatelj upotrebiti sudbeni poslužitelj.

Dražbu započima sudbeni povjerenik izjavom, da se zaplienjeni predmeti nudjaju na prodaju, i da će se dosuditi najboljemu ponuditelju uz gotov novac, ako se s ovrhovoditeljem drugčije nepogodi.

Ako je zaplienjeno više predmetah, opredjeljuje sudbeni povjerenik red, kojim će se pojedince ili više njih skupa dražbi izložiti, i pri tom uvažiti će pravedne želje ovršenika.

Povjerenik voditi će brigu, da se kupci pristojno susretaju, da se prisutnim osobam predmeti uz potrebite opreze pokazuju, i pružaju jim potrebite obavjesti, da medju izklicateljem i kupcem nebudu tajnih dogovorah, da izklicatelj neprieči nikoga u slobodi nadbijanja, i u obće valja mu se čuvati, da se prodajom neprenagli. Povjerenik ima nastojati, da steče što povoljniji uspjeh dražbe; toga radi neće izložiti prodaji predmete veće vriednosti u nevrieme, već počekati, dok se skupi dražbenikah, neće dopustiti, da se netemeljitimi opazkami odvraćaju kupci, da se dražbenici medjusobno dogovaraju i bditi, da se red nesmućuje.

Izklicatelj ima svaku učinjenu ponudu više putih navjestiti.

Ako se hoće predmet dopitati, izklicatelj ima najbolju ponudu uz primjetbu za prvi, drugi i treći put jasno ponoviti.

Trokratno ponovljenje najbolje ponude nesmije se izreći naglo, i naročito uzklik „po treći put“ ima se izreći tek nakon podulje stanke, koja može trajati i 5 minutah, i uslied ovlašćenja sudbenoga izaslanika.

Dok se neizreče uzklik „po treći put“, ima se svaka bolja ponuda iznovice po tri puta izkliknuti, kako je gore propisano.

Ako koj dražbenik ište, da mu se dopusti razmišljati o ponudi, dozvoliti će mu i to povjerenik, i u tu svrhu opredjeliti mu najviše deset minutah.

§. 46.

Povjerenik neima izložiti dražbi svekolike zaplienjene predmete, već prodavati jih dotle, dok nesteče kupovnine dostatne za namirenje tražbine, radi koje se vodi ovrha, i popriečno proračunanih troškovah.

Čim se prodajom njekih od zaplienjenih predmetah steče takova svota, neimadu se drugi prodavati, već dražba prekinuti.

Dražbu ima nadalje sudbeni povjerenik obustaviti u slučajevih navedenih u §. 71. zakona o mjestnih sudovih.

Obrazac XIII. O dražbi ima se spisati zapisnik po obrazcu XIII.

§. 47.

Nakon provedene dražbe ima sudbeni povjerenik predati mjestnomu sudu zapisnik o plienitbi i dražbi.

§. 48.

Unišlu kupovninu, pridržav popriečno proračunane ovršne troškove, iznos kojih navesti će u zapisniku o dražbi, predati će povjerenik prisutnomu vjerovniku po mjeri dosudjene mu tražbine, i to uz namiru ili povratak zadužnice, ako je tražbina podpuno namirena.

U tom slučaju izručiti će povjerenik zadužnicu ovršeniku.

Ako tražbina stečenom kupovinom nije podpunoma namirena, zabilježiti će povjerenik sliedivši dioni platež na zadužnici i povratiti ju ovrhovoditelju.

Što je povjerenik pridržao novacah u ime troškovah preko svote obredjene mu po sudcu, ima odmah povratiti dotičniku.

§. 49.

Usuprot, povjerenik položiti će kupovninu odmah u ruke miestnoga suda:

1. ako ovrhovoditelja nije bilo kod dražbe;

2. ako na prodane predmete osim ovrhovoditelja ima još i drugih vjerovnikah, kojim pristoji pravo zaloga ili ino pravo.

U zapisniku o dražbi ima se svagda navesti, da li je unišla kupovnina predana ovrhovoditelju, dotično ovršeniku, ako je unišlo više nego li iznosi tražbina, koja se ovrhom utjerala, ili da li ju je ovršni povjerenik pridržao, da ju položi u ruke mjestnoga sudca.

§. 50.

Ako je tuženik osudjen predati tužitelju koju stvar, ima mu ju sudbeni izaslanik oduzeti, i uz primku predati ovrhovoditelju, a ako je u ovršenika neima, ima to javiti sudcu, koj će ovrhovoditelja o tom obavjestiti.

§. 51.

Ovršnu doznaku na zaslužbu dužnikovu (§. 77. zakona o mjestnih sudovih) dozvoljuje sudac po obrazcu XIV. Obrazac XIV.

§. 52.

Ako u dužnika nebude nadjeno pokretne imovine, koja se može pod ovrhu uzeti, ili ako ovrhovoditelj stečenom kupovninom nebude sasvim namiren, moći će on pri redovitom sudu zaiskati ovrhu na ostalu imovinu dužnikovu. — U tu svrhu ima mjestni sudac vjerovniku izdati prepis nagode ili riešitbe s tom potvrdom po obrazcu XV., da vjerovnik Obrazac XV. putem ovrhe nije na svoju tražbinu dobio još ništa, ili da je dobio samo nješto i to koliko.

§. 53.

Proti ovršnim odlukam mjestnoga sudca dopuštena je pritužba na kr. kot. sud za 8 danah.

Pritužbe mogu se podnieti ili neposredno kot. sudu, ili mjestnomu sudcu, koj je dužan neodvlačno predložiti pritužbu na riešenje kot. sudcu.

I proti odredbam sudbenoga povjerenika mogu se stranke pritužiti mjestnomu sudcu, koji će njihove tegobe izpitati, i ako obnadje, da su temeljite, shodna odrediti, te ako uztreba, zloporabe sudbenoga izaslanika, prijaviti kot. sudu. — Kot. sud može do daljih izvidah odrediti obustavu ovrhe i mimo izlučne tužbe, ako se uvjeri, da ovršna odluka nije utemeljena na zakonu ili da je ovršni povjerenik povriedio bitne ustanove zakona o mjestnih sudovih, tičuće se ovršnoga postupka.

I mjestni sudac može usljed pritužbe ovrhu obustaviti, te prema učinjenim izvidom izdati na povjerenika shodne naputke, dapače dignuti ga i drugoga povjerenika imenovati, ako opazi, da zlorabi svoju vlast.

U dvojbi obratiti će se mjestni sudac za naputak na kotarski sud.

Zaglavne ustanove.

§. 54.

Na temelju §. 11. zakonskoga članka IX.: 1873. zajedničkoga hrvatsko-ugarskoga sabora o produljenju krieposti propisah postojećih glede biljegah i pristojbah, u smislu kojega za parbene poslove povjerene občinskomu sudstvu ostaju u krieposti dojakošnji propisi, imadu mjestni sudovi obdržavati i nadalje ustanove §. 26. naredbe ministarstvah unutarnjih dielah i pravosudja od 26. svibnja 1860. (sbornik god. 1863. br. 86.) koje glase:

„Ako tražbina, radi koje se je tužba podigla, nenadilazi 25 for., bit će vaskoliki postupak pred mjestnimi sudovi prost od biljegovine i pristojbe. — Ako li tražbina nadilazi svotu ovu, nego ako ipak nije veća od 60 for. a. vr., imati će se jedino za to, što će se nagoda ili riešitba upisati u knjigu uredovnu, platiti stalne pristojbe 30 novč. skupa sa prirezom (sada dakle 36 novč. a. vr.) tako, da se u uredovnoj knjizi biljegovka svoti toj primjerena priliepi, i po propisu od ozgora popiše.

Biljegovku imade predujmice donieti tužitelj.

Nego u nagodi ili riešitbi valja napomenuti, da li je obtuženik dužan naknaditi biljegovku.

Ako tražbina, radi koje se je tužba podigla, nadilazi svotu for. 60, imadu u obziru biljegovine i pristojbe valjati oni propisi, koji bi valjali bili, da se je parnica vodila pred sudom redovitim."

§. 55.

O poslovanju mjestnoga suda imade sudbeni pisar (bilježnik) pod nadzorom sudca voditi izkaz po obrazcu XVI., te ga za svako polugodište i to za prvo polugodište u prvoj poli mjeseca srpnja, a za drugo polugodište u prvoj poli mjeseca siečnja sliedeće godine podnieti kr, kot. sudu.

Obrazac XVI.

Prvi izkaz ima se podnieti u prvoj poli mjeseca siečnja 1878. i ima obuzeti poslovanje suda od dana, kad je započeo uredovati po zakonu o mjestnih sudovih do konca god. 1877.

§. 56.

Mjestni će sudac bditi, da se globe, izrečene na temelju zakona o mjestnih sudovih, utjeraju i pošalju občinskomu školskomu odboru, u obsegu kojega stanuje stranka, koja je globu platila. Odluka, kojom je globa izrečena, imade se ubilježiti u 7. rubrici uredovne knjige, i u istoj rubrici navesti, kada su utjerane i na občinski školski odbor odpravljene (obrazac I.).

§. 57.

Sve parnice, koje nisu još riešene dana onoga, kojega će mjestni sudovi započeti uredovanje po zakonu o mjestnih sudovih, imadu se prenieti u uredovnu knjigu redom, kojim bijahu prijavljene, i riešiti po ustanovah pomenutoga zakona.

§. 58.

Počem kr. kot. sud vrši nadzor nad mjestnimi sudovi, uredujućimi u njegovu okolišu, to će mjestni sudac naputke i naloge kot. sudacah, tičuće se načina uredovanja, točno obdržavati, i ako kot. sudac ili izaslanik njegov dodje, da sud vizitira, pokazati mu uredovnu knjigu, i u obće obavjestiti ga o djelovanju mjestnoga suda.

§. 59.

Danom, kojega će mjestni sudovi, ustrojeni po zakonu od 3. listopada 1876. o mjestnih sudovih započeti uredovanje, gube kriepost sve naredbe, koje su glede mjestnih sudovah postojale, na koliko nije izrično ovom naredbom izrečeno, da još valjaju.

Ivan **Mažuranić** s. r.

§. 18., 23., 25., 28., 31., 38., naputka za uredovanje mjestnih sudovah.

Obra-

Tekući broj	Ime i prezime, značaj, boravište stranakah	Predmet razprave	Nagoda ili osuda, izrečena jednoglasno ili većinom glasovah
1	2	3	4
1	Anton Antović, trgovac iz Samobora kuće br. 9. tužitelj proti Ivanu Ivaniću posjedniku u Samoboru kuće br. 15. tuženiku.	platež fr. 30 uslov kupovine brašna	Stranke sklopiše sliedeću nagodu: 1. Ivan Ivanić priznaje, da je Antunu Antoniću dužan uslov kupovine brašna for. 30 slovom trideset for. a. vr. i obvezuje se ovu svotu izplatiti u šest mjesečnih obrokah po 5 (pet for.), od kojih će I. dospjeti dne 1. kolovoza 1877., a ostali istoga dana neprekidno sliedećih mjesecah. 2. Nebude li dužnik točno izplaćivao ugovorenih obrokah, vlastan je vjerovnik iztjerati od njega ovrhom svukoliku dužnu mu svotu. U Samoboru dne 15. srpnja 1877. Josip Pravdić s. r., mjestni sudac. Anton Koren } s. r. prisežnici Marko Protić } Izidor Kokošić r. r. sudbeni pisar. Anton Antonić s. r. × Ivan Ivanić.
2	Stanko Raković posjednik u Samoboru tužitelj proti Ivanu Jokiću čizmaru u Samoboru tuženiku	platež fr. 50 uslov zajma sa 6% kamatmi od dana 1. travnja 1877.	Tuženik Ivan Jokić osudjen je jednoglasno, da tužitelju Stanku Rakoviću izplati u roku od 8 danah ne iznos fr. 50, već fr. 38 sa 6% kamatmi od 1. travnja 1877. U Samoboru dne 15. lipnja 1877. Josip Pravdić s. r. miestni sudac. Anton Koren s. r. } prisežnici. Marko Protić s. r. } Izidor Kokošić s. r. sudbeni pisar. Osuda proglašena u prisuću obih stranakah. ili „ „ u prisuću } tužitelja / tuženika ili „ „ u odsuću stranakah itd., Pismeni odpravak osude dostavljen obim strankam (ili tužitelju, tuženiku) dne 16. lipnja 1877. Izidor Kokošić, v. r. sudb. pisar.

zac I.

Da li je uložena pritužba, od koga i kada	Osuda kralj. kotarskoga suda	Da li je ovrha zamoljena i kada obavljena
5	6	7
		Prisežnik Josip Iveković odsudjen je na globu od 1 for., što nije u sjednicu došao ili tužitelj odsudjen na globu od 2 for. radi nepristojna ponašanja. Globa utjerana dne 18. srpnja 1877. Globa odpravljena školskomu odboru dne 19. srpnja 1877.
Tužitelj uložio je pritužbu proti osudi kod njezina proglašenja. ili tužitelj uložio je pritužbu dne 18. srpnja 1877. ili tužitelj uložio je pismenu pritužbu dne 21. srpnja 1877.	Osudom kr. kot. suda od dana 8. kolovoza 1877. br. 500 potvrdjena je osuda mjestnoga suda ili osudom kr. kot. suda od dana 8. kolovoza 1877. br. 500 preinačena je tako, da je tuženik dužan izplatiti tužitelju u roku od 8. danah 50 for. a. vr. sa pripci Osuda kr. kot. suda dostavljena strankam dne 15. travnja 1877	Tužitelj zamolio je ovrhu dne 15. kolovoza 1877. Dražba obavljena dne 29. kolovoza 1877. ili Usljed plienitbe obavljene dne 20. kolovoza 1877. ovršenik namirio je tražbinu. ili Tužitelj odustao od ovrhe. ili Dražba bijaše obustavljena odlukom kr. kot. suda od dne 25. kolovoza 1877.

§. 19. naputka za uredovanje mjestnih sudovah.

Obrazac II.

Tek. broj ured. knjige.

Pozivnica.

Za ustmenu razpravu usljed tužbe Antuna Antonića, trgovca u Samoboru proti Ivanu Ivaniću, posjedniku u Samoboru radi 30 for. a. vr., pozivaju se obe stranke na ročište, koje će biti u sudnici (obćinskom uredu) dne 15. srpnja 1877. u 10 satih prije podne, uz opomenu, da ponesu sa sobom izprave, koje se tiču njihove parnice, i dovedu svjedoke, na koje se kane pozvati.

Mjestni sud

U Samoboru dne 11. srpnja 1877.

(M. P.) Izidor Koren v. r.,
obćinski bilježnik (sudbeni pisar).

§. 19. naputka za uredovanje mjestnih sudovah.

Obrazac III.

Ročištnik.

Godina	Dan i mjesec ročišta	Predmet ročišta	Tekući broj uredovne knjige
1877.	15. srpnja	Antun Antonić, proti Ivanu Ivaniću, radi 30 for. a. vr.	1

§. 19. naputka za uredovanje mjestnih sudovah.

Obrazac IV.

Dostavni arak

mjestnoga suda u Samoboru.

Tekući broj uredovne knjige	Vrst spisa	Ime stranke, kojoj se spis imade uručiti	Vlastoručna potvrda stranke, da je spis primila, i dan, mjesec i godina uručbe	Vlastoručna potvrda sukućanina stranke, komu je spis uručen, i dan mjesec i godina uručbe	Dan, mjesec i godina, kad je spis pribijen na kućna vrata
5	Pozivnica na razpravu	Petar Petrović u Samoboru Juraj Jurčić u Samoboru	Petar Petrović s. r. 19./6. 1877.	× Ivanu Jurčiću za Jurja Jurčića 14./6. 1877.	—
8	Ovršna odluka	Josip Jozipović u Samoboru	—	—	pribijeno dne 16./8. 1877. Ant. Kirin s. r., sudbeni poslužitelj

§. 22. naputaka za uredovanje mjestnih sudovah.

Obrazac V.

Odluka.

Mjestni sud u Samoboru, kako svjedoči uredovna njegova knjiga (tek. broj 9.), izjavio se je nenadležnim suditi u razpravi Josipa Matkovića, tužitelja, proti Antunu Krasoviću, tuženiku, radi 89 for. 62 novč. a. vr.

Mjestni sud

U Samoboru, 1. srpnja 1877.

(M. P.)

Mjestni sudac:

N. N.

§. 24. naputka za uredovanje mjestnih sudovah.

Obrazac VI.

U ime Njegova Veličanstva kralja!

Mjestni sud u Samoboru sudio je u parnici Josipa Jozipovića tužitelja, stanujućega u Zagrebu k. broj 150, proti Stjepanu Stjepanoviću tuženiku, stanujućem u Samoboru k. broj 99, radi for. 30, nakon ustmene razprave, obavljene dne 1. srpnja 1877. sa samim tužiteljem s ogluhe tuženika, koj redovito pozvan, nije na razpravu došao, kako svjedoči uredovna knjiga tek. broj 15:

Stjepan Stjepanović dužan je Josipu Jozipoviću izplatiti u roku od 8 danah pod ovrhom iznos for. 30 a. vr. i 36 novč. u ime predujmljene po tužitelju biljegovke.

Mjestni sud

U Samoboru, dne 1. srpnja 1877.

(M. P.) Mjestni sudac:

N. N.

§. 24. naputka za uredovanje mjest. sudovah.

Obrazac VII.

Mjestni sud u Delnicah, kako svjedoči uredovna njegova knjiga tek.- br. 9., odsudio je Antuna Mirovića tužitelja, stanujućega u N. kuće br. 9, koj, akoprem redovito pozvan, nije došao na ročište urečeno dne 1. rujna 1877. za razpravu njegove tražbine od for. 20 prema tuženiku Ljudevitu Koziću težaku, stanujućem u Crnomlugu k. br. 11, da tuženiku došavšemu na razpravu izplati u roku od 8 danah pod ovrhom u ime prouzročena troška 1 for. a. vr.

Mjestni sud

U Delnicah dne 1. lipnja 1877.

(M. P.) Mjestni sudac:

N. N.

*

§. 26. naputka za uredovanje mjestnih sudovah.

Obrazac VIII.

U ime Njegova Veličanstva kralja!

Mjestni sud u Zagrebu, sudio je u parnici Antuna Sokolića tužitelja, stanujućega u Zagrebu k. br. 1000, proti Josipu Junakoviću tuženiku, stanujućem u Zagrebu k. br. 100, radi izplate for. 70 a. vr. nakon ustmene razprave, obavljene dne 15. lipnja 1877. kako svjedoči uredovna knjiga tek. br. 15:

Josip Junaković dužan je Antunu Sokoliću izplatiti u roku od 8 danah pod ovrhom iznos for. 70 a. vr., i u ime predujmljene po tužitelju biljegovke for. 3. a. vr.

Mjestni sud

U Zagrebu dne 15. lipnja 1877.

(M. P.)

Mjestni sudac:

N. N.

§. 29. naputka za uredovanje mjestnih sudovah.

Obrazac IX.

Slavni kr. kot. sude!

U parnici Stanka Rakovića tužitelja iz Ravnegore proti Ivanu Jokiću tuženiku iz Sušice radi for. 30, izrekao je ovaj mjestni sud, kako svjedoči .|· udostovjereni izvadak iz uredovne knjige pod .|· nakon ustmene razprave, obavljene dne 5. srpnja t. g. osudu, kojom je tuženika osudio, da tužitelju plati iznos for. 30 i 36 nvč. za naknadu predujmljene biljegovke.

Počem je odsudjenik prigodom proglašenja osude uložio pritužbu proti istoj, čast je ovomu sudu slavni kr. kot. sud o tom za dalje uredovanje izviestiti.

(i l i:)

Počem osuda, proglašena u odsuću osudjenika, bijaše mu po glasu .||· izvadka iz dostavnoga arka pod .||· dostavljena dne 7. t. mj. i počem je on 8. istoga mjeseca uložio proti osudi pismenu pritužbu pod .|||· (ili počem je on dne 8. t. mj. uložio proti osudi ustmenu pritužbu), čast je ovomu mjestnomu sudu slavni kr. kot. sud o tom na dalnje uredovanje izvjestiti.

Mjestni sud

U Ravnojgori, dne 10. srpnja 1877.

Mjestni sudac:

N. N.

§. 39. naputka za uredovanje miestnih sudovah.

Obrazac X.

Na temelju pravomoćne osude, zabilježene pod tek. broj 110 god. 1877. uredovne knjige, kojom je Ivan Ivanić iz Samobora k. br. 6. osudjen izplatiti Antunu Antoniću iz Samobora k. br. 9. iznos for. 30, i 36 novč. za predujmljenu biljegovku, dozvoljuje se do namirenja pomenute svote i ovršnih troškovah, koji će se obrediti, ovrha prodajom pokretninah dužnikovih, te se za provedbu ovrhe u smislu §§. 63.—74. zakona od 3. listopada 1876. o mjestnih sudovih imenuje povjerenikom obćinski bilježnik Josip Koren, koj će o svojem uredovanju u roku od 14 danah izvješće podnieti.

O tom obavješćuje se ovrhovoditelj i ovršenik time, da će dan dražbe ovršni povjerenik oglasom ustanoviti.

Mjestni sud

U Samoboru dne 14. srpnja 1877.

(M. P.)

N. N.
mjestni sudac s. r.

§. 42: naput. za uredovanje miestnih sudovah.

Obrazac XI.

Zapisnik

spisan u Samoboru uslied odluke mjestnoga suda od 14. srpnja 1871. tek. broj 110. ured. knjige dne 20. srpnja 1877. o plienitbi pokretninah Ivana Ivanića radi dužnih Antunu Antoniću for. 30 a. vr. s pripadci.

P r i s u t n i :

Josip Koren,
obć. bilježnik,
kao ovršni povjerenik.

Anton Antonić,
ovrhovoditelj.

Ivan Ivanić,
ovršenik.

Nakon dostave ovršne odluke u ruke ovršenika, bijahu zapljeneni sliedeći predmeti:

Tekući broj	Broj komadah	Oznaka predmeta
1	1	Stol
2	2	Dva stolca
3	1	Pet hektolitarah vina

Zaplienjeni predmeti bijahu ostavljeni u posjedu ovršenika uz opomenu, da će odgovarati pred kaznenim sudom, ako ih otudji ili odstrani. Na zaplienjene predmete nije nitko treći prijavio pravo kakovo, nit je ovršni povjerenik mogao doznati, da trećemu pripada na nje pravo ili kakovo.

Na prijavljene predmete prijavila je ovršenikova punica N. N. pravo zaloga.

Popisani predmeti bijahu jur ovršnim putem zaplienjeni.

Josip Koren s. r.
ovršni povjerenik

Antun Antonić s. r.
Ivan Ivanić s. r.

§. 43. naputka za uredovanja mjestnih sudovah.

Obrazac XII.

Oglas.

Podpisani sudbeni povjerenik, imenovan odlukom mjestnoga suda u Samoboru od dana 14. srpnja 1877. tek. br. 110. uredovne knjige, daje na znanje, da će se dne 29. t. mj. u 9 satih prije podne u stanu Ivana Ivanića u Samoboru k. br. 10. do namirenja svote for. 30 s pripadci, koju on duguje Antunu Antoniću, prodavati putem ovrhe zapljenjene jur pokretnine, i da će se kod te jedne dražbe, koja će se rečenoga dana obdržavati, pokretnine dosuditi najboljemu ponuditelju uz gotov novac.

U Samoboru, 15. srpnja 1877.

Josip Koren s. r.
ovršni povjerenik.

§. 46. naputka za uredovanje mjestnih sudovah.

Obrazac XIII.

Zapisnik

spisan u Samoboru dne 29. srpnja 1877.

Prisutni:

Josip Koren
ovršni povjerenik

Marko Justus
izklicatelj.

Anton Antonić,
ovrhovoditelj

Ivan Ivanić,
ovršenik.

Predmet

jest ovršna dražba zaplienjenih pokretninah Ivana Ivanića, dozvoljena odlukom mjestnoga suda od dana 14. srpnja 1877. (tek. br. 110 uredovne knjige) radi dužnih Antonu Antoniću for. 30 s pripadci.

tek. broj zapisnika o pljenitbi	Oznaka predmeta	Ime i boravište dostalca	kupovnina	
			for.	nvč.
1	Stol	Anton Prikor	1	—
2	4 stolca	Josip Kralj	1	—
3	Pet hektolitarah vina	Jakov Oblak.	30	—

Počem na zapljenjene i prodane predmete nije nitko treći prijavio pravo zaloga, ili drugo pravo, to je sudb. povjerenik iz izplaćene u njegove ruke kupovnine for. 32 iznos for. 30 36 nvč. predao prisutnom ovrhovoditelju.

Ostatak (1 for. 64 nvč.), počem neima ovršna troška, koj bi se imao obrediti, *) uručio je ovršeniku.

Oba potvrdjuju prijetak odnosnih svotah podpisom nazočnoga zapisnika.

Zaključeno i podpisano.

Josip Koren
ovršni povjerenik.

Antun Antonić s. r.
Ivan Ivanić. s. r.

*) Ako je bilo ovršnih troškovah, predložiti će ih sudbeni izaslanik na obredjenje u samu zapisniku o dražbi, naznačiv poprečnu svotu, koju je u to ime pridržao.

§. 51. naputka za uredovanje mjestnih sudovah.

Obrazac XIV.

Na temelju pravomoćne osude zabilježene pod tek. br. 100 god. 1877. uredovne knjige, kojom je Josip Jozipović iz Ravnegore k. br. 11. osudjen izplatiti Marku Markoviću iz Vrbovskoga 35 for. a. vr. 36 novč. za predujmljene biljegovine, i 2 for. u ime naknade putna troška; — ukupno dakle 37 for. 36 novč., nalaže se Antunu Protiću da iz svote 40 for., koju on duguje ovršeniku Josipu Jozipoviću, izplati Marku Markoviću uz namiru 37 for. 36 novč.

O tom obaviešćuje se ovrhovoditelj, ovršenik i Antun Protić.

Mjestni sud

U Ravnojgori, 15. srpnja 1877.

(M. P.)

N. N.

mjestni sudac.

§. 52. naputka za uredovanje mjestnih sudovah.

Obrazac XV.

Potvrdjuje se ovime, da Marko N......, krojač, stanujući u A. k. br. 9., na svoju tražbinu od 25 for., koju imade proti Jurju N......, stanujućemu u A. k. br. 10. i koja (ili mu je osudom ovoga miestnoga suda od . . . . 18....... tek. br. uredovne knjige, dosudjena ili) mu pripada usljed nagode pred ovim mjestnim sudom sklopljene dne . . . . 1877. tek. broj . . . uredovne knjige, poradi nedostatnosti ovrhe, po mjestnom sudu obavljene, nije još primio ništa ili primio je samo . . . . for.

Mjestni sud

U Samoboru, ... 1877.

(M. P.)

N. N.,

mjestni sudac.

§. 55. naputka za uredovanje mjestnih sudovah.

Obrazac XVI.

Izkaz

o poslovanju mjestnoga suda u N. N.

. . . . 1877. do 187

Ukupni broj prijavljenih tužbah	Ukupni broj tužbah, odbijenih radi nenadležnosti suda	Ukupni broj tužbah riešenih s ogluhe tuženika	Ukupni broj pritužbah riešenih		Ukupni broj pritužbah proti osudam mjestnih sudovah	Uknpni broj osudah kr. kot. suda kojimi se:			Ukupni broj riešitbah kotarskoga suda, kojimi se je osuda radi nenadležnosti ukinula	Ukupni broj dozvoljenih ovrhah	Ukupni broj provedenih ovršnih dražbah.
			nagodom	osudom		osuda mjestnoga suda u cielosti potvrdjuje	dielom preinačuje	pritužbam u cielosti udovoljuje			

SBORNIK
ZAKONAH I NAREDABAH,
valjanih za kraljevinu
HRVATSKU I SLAVONIJU.

Godina 1877.

Komad XII.

Izdan i razposlan dne 21. travnja 1877.

Br. 28.

Zakonski članak VII.: 1877.

zajedničkoga hrvatsko-ugarskoga sabora o naknadnoj vjeresiji za pokriće troškovnoga viška nastaloga usljed nabave opremnih predmetah propisanih za bojnoredni striliš kr. ug. domobranstva.

(Potvrdjen dne 25. ožujka 1877. Proglašen u obih kućah sabora dne 26. ožujka 1877.).

MI FRANJO JOSIP PRVI,

po milosti božjoj cesar Austrijanski,

kralj Česki itd., i apostolski kralj kraljevinah Ugarske, Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

Vjerni Velmože i zastupnici mile Nam kraljevine Ugarske i posestrimah joj kraljevinah podnesoše Nam zajedničkim sporazumkom previšnje Naše potvrde radi sliedeći:

zakonski članak

o naknadnoj vjeresiji za pokriće troškovnoga viška, nastaloga uslied nabave opremnih predmetah, propisanih za bojnoredni stališ kr. ug. domobranstva.

§. 1.

Za pokriće troškovnoga viška u iznosu od 637.538 forintih 50 novčićah,

nastaloga potrebnim za bojnorednu popunitbu zalihah domobranstva, dozvoljuje se za godinu 1877. kao naknadna vjeresija svota od 425.065 for. 32 novč.

Dozvoljena svota imade se zaračunati u državnom proračunu za godinu 1877. pod B. prielazbeni izdatci i investicije, I. prielazbeni izdatci, poglavje IV. rubrika 3., a za pokriće opredjeljuje se u §. 4. zakonskoga članka XLVI. od godine 1876. ustanovljeni način pokrića.

§. 2.

Posliednji obrok dozvoljene potrebštine u iznosu od 212.532 forinta 66 novčićah imade se primiti u proračun za godinu 1878.

§. 3.

Provedba ovoga zakona povjerava se ministru financijah i ministru za zemaljsku obranu.

Izjavljujući Mi zakonski ovaj članak i sve, što je u njem sadržano, kako u cielosti, tako i u pojedinostih vrlim, prijaznim i primljenim, evo ga kraljevskom Našom moći odobravamo, potvrdjujemo i posvećujemo, te ćemo ga i Sami obdržavati i po drugim vjernim Nam obdržavati dati.

Dano u Beču dne dvadeset i petoga ožujka godine hiljadu osam sto edamdeset i sedme.

(M. P.) **Franjo Josip** s. r.

Koloman **Tisza** s. r.

Koloman **Bedekovich** s. r.

Br. 29.

Zakonski članak IX. : 1877.

zajedničkoga hrvatsko-ugarskoga sabora o prihodnjačkih obveznicah, što će se izdati u svrhu odkupa erarskih doznakah stavljenih u promet na temelju zakonskoga članka XXXIII. godine 1873.

(Potvrdjen dne 28. ožujka 1877. Proglašen u obih kućah sabora dne 31. ožujka 1877.)

MI FRANJO JOSIP PRVI,

po milosti božjoj cesar Austrijanski,

kralj Češki itd., i apostolski kralj kraljevinah Ugarske, Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

Vjerni Velmože i zastupnici mile Nam kraljevine Ugarske i posestrimah joj kraljevinah podnesoše Nam zajedničkim sporazumkom previšnje Naše potvrde radi sliedeći:

zakonski članak

o prihodnjačkih obveznicah, što će se izdati u svrhu odkupa erarskih doznakah stavljenih u promet na temelju zak. čl. XXXIII. god. 1873.

§. 1.

U svrhu odduživanja onih na temelju zak. čl. XXXIII. god. 1873. izdanih u nominalnoj vriednosti 76½ milijuna forintah sa 6% okamaćenih, ter 1. prosinca god. 1878. dospievajućih erarskih doznakah, koje su još u prometu, ovlašćuje se ministar financijah, da do iznosa svote potrebite za to odduživanje može izdati proste od poreza prihodnjačke obveznice okamaćene sa 6% u zlatu.

§. 2.

Ona naredba zak. čl. I. god. 1876., polag koje se ima 21—22 milijuna forintah a. vr iz druge polovice prihodnjačkog zajma od 80 milijunah obratiti

na započetak odkupa erarskih doznakah izdanih na temelju zakonskih članakah XXXIII. god. 1873. i XIV. god. 1874. preinačuju se za taj slučaj tako, da će se iz onoga zajma imat do iznosa spomenute svote izdane na temelju zak. čl. XIV. god. 1874. erarske doznake uzodkupiti.

§. 3.

Uvjeti izdanja tako sklopit se imajućeg prihodnjačkog zajma imat će se nakon provedbe i podpunog završetka vjeresijske operacije prijaviti saboru u svrhu naknadnoga uzakonenja.

§. 4.

Ovaj zakon stupa odmah po proglašenju njegovu u život i provedba se njegova povjerava ministru financijah.

Izjavljujući Mi ovaj zakonski članak i sve, što je u njem sadržano, kako u cielosti, tako i u pojedinostih vrlim, prijaznim i primljenim, evo ga kraljevskom Našom moći odobravamo, potvrdjujemo i posvećujemo, te ćemo ga i Sami obdržavati i po drugim vjernim Nam obdržavati dati.

Dano u Beču dne dvadeset i osmoga ožujka godine hiljadu osam sto sedamdeset i sedme.

(M. P.) **Franjo Josip** s. r.

Koloman **Tisza** s. r.
Koloman **Bedekovich** s. r.

Br. 30.

Razpis

bana kraljevine Dalmacije, Hrvatske i Slavonije od 7. travnja 1877. br. 6801.,

o statusu osoblja i plaćah činovnikah gradjevne struke u Hrvatskoj i Slavoniji.

Njegovo cesarsko i kraljevsko apostolsko Veličanstvo blagoizvoljelo je previšnjim riešenjem od 26. ožujka 1877. premilostivo odobriti sliedeći preinačeni status osoblja i plaćah činovnikah gradjevne struke u Hrvatskoj i Slavoniji:

Broj tekući		Dnevni razred	Plaća	Stanarina	Službovina	Mjestni doplatak
1	Jedan gradjevni savjetnik	VI.	2000	300	400	—
2	Dva nadinžinira:					
	jedan I. razreda	VIII.	1800	250	—	—
	jedan II. „	VIII.	1600	250	—	—
3	Šestnaest inžinirah:					
	osam I. razreda	IX.	1200	200	—	—
	osam II. „	IX.	1000	200	—	—
4	Šestnaest inžinirskih pristavah i to:					
	dvanaest I. razreda	X.	800	150	—	—
	četiri II. „	X.	700	150	—	—

Broj tekući		Dnevni razred	Plaća	Stanarina	Službovina	Mjestni doplatak
5	Dva inžinirska vježbenika	XII.	600	—	—	—
6	Jedan oficijal	IX.	1000	200	—	—
7	Jedan risarski dnevničar s dnevnicom od 2 for.	—	—	—	—	—
8	Jedan pisarnički dnevničar s dnevnicom od 1 for. 20 novč.	—	—	—	—	—
9	Jedan podvornik	—	350	60	—	—
10	K tomu mjestni doplatak: a) za 4 inžinira kod vlade po . b) za 4 inžinirska pristava po .	 — —	 — —	 — —	 — —	 200 150

Ivan **Mažuranić** s. r.

Br. 31.

Naredba

kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odjela za pravosudje od 12. travnja 1877. br. 1691.,

u pogledu sastavljanja gruntovničkih uložakah za gradove Senj i Novi Sisak.

Pozivom na §. 35. naredbe od 24. prosinca 1876. br. 5715. odredjuje se u pogledu sastavljanja gruntovničkih uložakah za gradove Senj i Novi Sisak, što sliedi:

1. Gruntovnica grada Senja ima se preustrojiti prema zakonu od 16. rujna 1876.; nu dočim se to preustrojstvo radi njezina nutarnjega uredjenja neda izvesti načinom, propisanim u provedbenom naputku od 24. prosinca 1876. br. 5715., imadu se na temelju katastralnoga operata od godine 1870., izpravljena prema zakonskom članku VII.: 1875. zajedničkog hrvatsko-ugarskog sabora, redovitom lokalizacijom sastaviti gruntovni zapisnici po propisih ministarskih naredabah od 16. rujna 1853., 23. srpnja 1854. i 26. veljače 1855., a zatim povesti prijavni postupak po I. dielu gruntovnog reda od 15. prosinca 1855. br. 222. d. z. l.

Nakon izminuća roka, koj će se po §. 3. rečenoga grunt. reda ustanoviti izrokom za prijave radi izpravka i prenosa starih uknjiženih tražbinah, i pošto budu sve podnešene prijave konačno riešene, proći će se na sastavljanje gruntovničkih uložakah po propisih provedbenoga naputka od 24. prosinca 1876. br. 5715. kroz organe napomenute u §§. 1. i 2. istoga naputka.

2. Istim načinom ima se na osnovi katastralnoga operata od god. 1870., izpravljena prema jur spomenutom zak. čl. VII.: 1875., postupati glede preustrojenja gruntovnice za grad Novi Sisak uz sliedeće promjene:

a) Oni vlastnici, koji su postigli pravo vlastničtva po II. dielu grunt. reda, prenesti će se kao takovi prigodom lokalizacije iz stare gruntovnice u posjedovnicu gruntovnog zapisnika;

b) svikolici još u krieposti stojeći teretovni upisi, unešeni uslied odlu-

kah, izrečenih po II. dielu gruntovnog reda, imadu se iz stare gruntovne knjige prenieti u odnosni gruntovni zapisnik kao „novi tereti";

c) naznačeni pod a) i b) unosi neimadu se podvrći prijavnom postupku po I. dielu grunt. reda;

d) svi ostali upisi u gruntovne zapisnike obaviti će se po propisu ministarskih naredabah pod 1. navedenih i po I. dielu gruntovnoga reda.

Potrebite dalje propise za provedbu ove naredbe izdati će kr. vladni odjel za pravosudje.

Ivan **Mažuranić** s. r.

Br. 32.

Naredba

kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odjela za pravosudje od 14. travnja 1877. br. 2039.,

kojom se ustanovljuju sudbeni kotari, u kojih će se tečajem godine 1877. započeti s izpravkom gruntovnice i sa sastavljanjem gruntovničkih uložakah prema zakonu od 16. rujna 1876.

Na temelju §. 30. zakona od 16. rujna 1876. o sastavljanju gruntovničkih uložakah (br. 80. sbornika) — ima se tečajem godine 1877. započeti s izpravkom gruntovnice i sa sastavljanjem gruntovničkih uložakah u sliedećih sudbenih kotarih:

	U području grunt. oblasti:	U sudbenih kotarih:
1	zagrebačke	karlovačkomu
2	bakarske	delničkomu
3	varaždinske	pregradskomu
4	križevačke	koprivničkomu
5	belovarske	gjurgjevačkomu
6	požežke	daruvarskomu
7	osiečke	djakovačkomu
8	vukovarske	rumskomu

Ivan **Mažuranić** s. r.

SBORNIK
ZAKONAH I NAREDABAH,
valjanih za kraljevinu
HRVATSKU I SLAVONIJU.

Godina 1877.

Komad XIII.

Izdan i razposlan dne 2. svibnja 1877.

Br. 33.

Naredba

kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odjela za bogoštovje i nastavu od dne 12. travnja 1877. br. 1351.,

kojom se izdaje naputak o sastavljanju školskih odborah u kr. slobodnih gradovih Hrvatske i Slavonije.

Pošto su se krivim shvaćanjem §. 166. školskoga zakona od 14. listopada 1874. školski odbori u kr. slobodnih gradovih većim dielom nepravilno ustrojili, nalazi kr. zemaljsko-vladni odjel za bogoštovje i nastavu o načinu, kako se ti odbori ustrojavati i prinadležeće si poslove obavljati imaju, izdati sliedeći naputak:

§. 1.

Prama dvojakoj zadaći, koja u smislu §. 166. školskoga zakona prinadleži gradskim odborom školskim, ima se pri ustrajanju istih odborah kombinativno postupati na temelju ustanovah školskoga zakona koli ob obćinskih (§§. 146.—158.) toli i o županijskih (§§. 165.—174.) školskih odborih.

§. 2.

Radi obavljanja poslovah, koji gradskomu školskomu odboru prinadleže u gori (§. 1.) naznačenom svojstvu, dieli se isti odbor na užji i širji gradski školski odbor.

§. 3.

Članovi užjega gradskoga školskoga odbora jesu:

a) gradski načelnik ujedno kano predsjednik odbora;

b) do pet članovah gradske obćine, izabranih od gradskoga zastupstva budi izmedju gradskih zastupnikah budi izmedju ostalih pripadnikah gradske obćine, ali takovih, koji su izbornici u gradsko zastupstvo;

c) župnici ili dušobrižnici onih kofesijah, kojim pripada najmanje jedna petnaestina obću pučku školu polazeće djece; a gdje u području gradske obćine ima više župah, onaj od njih, kojega opredieli dotična duhovna oblast;

d) ravnajući učitelj, a gdje je u jednom gradu više njih, onaj, koj je po imenovanju, ili ako su u isto doba imenovani, koji je po službovanju najstariji.

§. 4.

Gradska obćinah netreba da kano patron bude napose zastupana u gradskom školskom odboru.

§. 5.

Članovi širjega školskoga odbora jesu:

a) gradski načelnik ujedno kao predsjednik odbora;

b) šest od gradskoga zastupstva iz njegove sredine izabranih članovah, nu takovih, koji nisu možda već članovi užjega gradskoga školskoga odbora;

c) po jedan od dotične crkvene oblasti, dotično bogoštovnoga zastupstva, imenovani zastupnik svake od onih konfesijah, od kojih ima barem jedna petnaestina obće pučke škole polazeće djece;

d) dotični županijski, odnosno za grad Zagreb posebni zanj imenovani kr. školski nadzornik;

e) dva od gradskoga učiteljstva pučkih školah iz njegove sredine izabrana zastupnika.

§. 6.

Užji gradski školski odbor obavlja poslove, koji su §. 154. školskoga zakona obćinskim školskim odborom namjenjeni i u §§. 14.—29. naredbe ob upravi pučkih školah od 8. rujna 1875. potanje naznačeni.

Užji gradski školski odbor bira predsjedniku zamjenika i sastaje se po odredbi §. 155. školskoga zakona.

§. 7.

Djelokrug širjega gradskoga školskoga odbora naznačen je dielom u §. 171. škol. zakona, a dielom u §§. 56.—60. gori spomenute naredbe ob upravi pučkih školah od 8. rujna 1875.

Naročito će širji gradski školski odbor predlagati gradskomu zastupstvu na imenovanje mjestnoga školskoga nadzornika ili mjestne školske nadzornike (§. 37. naredbe ob upravi pučkih školah od 8. rujna 1875.) i to izmedju članovah užjega školskoga odbora, izuzam načelnika i ravnajućega učitelja.

§. 8.

U širjem gradskom školskom odboru zamjenikom predsjednikovim jest zakoniti namjestnik gradskoga načelnika.

Širji gradski školski odbor sastaje se prama odredbi §. 172. školskoga zakona.

§. 9.

O sjednicah užjega i širjega gradskoga školskoga odbora imaju se voditi posebni zapisnici.

§. 10.

Gradski školski odbori, na koliko nisu ustrojeni prama ovom naputku, imaju se po njem što prije preurediti.

Ivan **Mažuranić** s. r.

Br. 34.

Razpis

kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odjela za pravosudje od 20. travnja 1877. br. 1407.,

o ministarskoj izjavi, izmienjenoj s kraljevskom vladom talijanskom, kojom se zajamčuje uzajamni pripust dioničarskih družtvah i družtvah komanditskih, sklopljenih na dionice, kao što i družtvah asekuracijonalnih.

Zajednički ministar izvanjskih poslovah, sporazumivši se s kraljevskom ugarskom kao i s cesarsko-kraljevskom austrijskom vladom, izmienio je s kraljevskom vladom talijanskom izjavu, kojom se zajamčuje uzajamni pripust dioničarskih družtvah i družtvah komanditskih, sklopljenih na dionice, kao što i družtvah asekuracijonalnih.

Izjava ta glasi:

Declaration:

Le soussigné, Ministre de la Maison Impériale et des affaires étrangéres déclare par la presente, au nom du Gouvernement de Sa Majesté Impériale et Royale Apostolique que les sociétés anonymes et celes en commandite par actions (y compris les sociétés d' assurance de tout genre) legalement fondées en Italie pourront exercer dans la Monarchie austro-hongroise tous les droits, y compris celui d' ester en justice, en se conformant aux lois et prescriptions en vigueur sur cette matiere, et à la condition que les sociétés de même nature fondêes en Autriche-

Izjava:

Podpisani ministar cesarske kuće i izvanjskih poslovah izjavljuje ovim u ime vlade Njegova cesarskoga i apostolsko-kraljevskoga Veličanstva, da će u Talijanskoj zakonitim načinom sklopljena družtva dioničarska i na dionice osnovana družtva komanditska (razumievajuć tu i družtva asekuracijonalna svake vrsti) moći u austro-ugarskoj monarkiji izvršivati sva prava, računajuć tu i pravo tjeranja parnicah, čim se podvrgnu propisom i zakonom u krieposti obstojećim, ter pod uvjet, da družtva iste vrsti u austro-ugarskoj monarkiji u smislu dotičnih za-

Hongrie en vertu des lois respectives, seront admises à jouir des mêmes droits dans les Etats de Sa Majesté le Roi d' Italie.

En foi de quoi le soussigné a muni la présente déclaration de sa signatnre et du cachet de ses armes.

Vienne, le 3 février 1877.

(L. S.) **Andrássy** m. p.

konah osnovana budu pripuštena, da uživaju ista prava u državah Njegova Veličanstva kralja talijanskoga.

Za vjeru čega stavio je podpisani na izjavu ovu vlastoručni podpis i pečat svoj.

U Beču dne 3. veljače 1877.

(L. S.) **Andrássy** m. p.

Vlada talijanska izdala je glede pripusta u austro-ugarskoj monarkiji sklopljenih dioničarskih družtvah i na dionice osnovanih družtvah komanditskih (razumievajuć tu i asekuracijonalna družtva svake vrsti) u Talijanskoj izjavu istoga smisla u Rimu dne 24. prosinca 1876.

Predležeća izjava proglašuje se ovim u kraljevini Hrvatskoj i Slavoniji.

Za bana:
Dr. **Derenčin** s. r.

Br. 35.

Razpis

kr. hrv.-slav.-slav. zemaljske vlade, odjela za pravosudje od 20. travnja 1876. br. 2305.,

o ministarskoj izjavi, izmienjenoj s kraljevskom vladom belgijskom glede pokrića troškovah, što se naberu povodom zamolnicah u kaznenih poslovih.

C. i kr. ministarstvo izvanjskih poslovah dogovorilo je s kraljevskom vladom belgijskom izmjenom ministarskih izjavah, da troškove, skopčane s ovršivanjem sudbenih zamolnicah u poslovih kaznenih, namirivati imade ona država kojoj pripada sud umoljen, da obavi uredovanje koje.

Što se ovim stavlja do obćega znanja.

Za bana:
Dr. **Derenčin** s. r.

SBORNIK

ZAKONAH I NAREDABAH,

valjanih za kraljevinu

HRVATSKU I SLAVONIJU.

Godina 1877.

Komad XIV.

Izdan i razposlan dne 3. svibnja 1877.

Br. 36.

Naredba

bana kraljevinah Hrvatske, Slavonije i Dalmacije od 27. travnja 1877. br. 57.,

kojom se ustanovljuje dan, kojega će stupiti u kriepost zakonski članak XXVII. zajedničkoga sabora od godine 1876. sadržavajući mjenbeni zakon (sbornik 1877. komad V. broj 8.).

U kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji stupa zakonski članak XXVII. zajedničkoga sabora od god. 1876. sadržavajući mjenbeni zakon (sbornik god. 1877. komad V. broj 8.) u kriepost 1. lipnja 1877.

Ivan **Mažuranić** s. r.

SBORNIK

ZAKONAH I NAREDABAH,

valjanih za kraljevinu

HRVATSKU I SLAVONIJU.

Godina 1877.

Komad XV.

Izdan i razposlan dne 20. svibnja 1877.

Br. 37.

Naredba

kr. hrvat.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odielah za unutarnje poslove i za pravosudje od 26. travnja 1877. br. 2372.,

kojom se usljed najnovijega arondiranja obćinah ustanovljuju okoliši kr. sudbenih stolovah, kr. kot. (gradsko-delegovanih kot.) sudovah, kao i broj, sjedišta i okoliši mjestnih sudovah.

§. 1.

Naredbe kr. zemaljske vlade (odielah za unutarnje poslove dotično za pravosudje) od 14. veljače 1875. br. 364. (sbornik: 1875. komad V. br. 8.), od 2. srpnja 1875. br. $\frac{7217}{1961}$ (sbornik: 1875. kom. XXI. br. 37.) i od 24. travnja 1876. br. 1571. (sbornik: 1876. kom. XV. br. 41.), kojimi se ustanovljuju teritorijalni obsegi i sjedišta kr. sudbenih stolovah i kr. kotarskih (gradsko-delegovanih kot.) sudovah, preinačuju se usljed izvedena novoga arondiranja obćinah, kako je naznačeno u priležećem pregledu.

§. 2.

Prema novomu arondiranju obćinah povisuje se broj mjestnih sudovah, ustrojenih naredbom od 6. veljače 1877. br. 564. (sbornik: 1877. br. 7. kom. IV.) na njih 173. (sto sedamdeset i tri), te se u gore spomenutom pregledu naznačuje teritorijalni obseg, sjedište i nadležnost pojedinih mjestnih sudovah, čim se djelomice preinačuju §§. 1. i 2. naredbe u ovom §. navedene.

§, 3.

Uredovanje kr. sudbenih stolovah i kr. kotarskih (gradsko-deleg. kot.) sudovah u novih teritorijalnih obsegih, opredjeljenih im u priležećem pregledu, ima započeti četrnajst danah iza proglašenja ove naredbe u sborniku.

§. 4.

Dan, kojega će novoustrojeni mjestni sudovi započeti svoje uredovanje, ustanovat će se posebnom naredbom.

Ivan **Mažuranić** s. r.

Pregled

razdieljenja sudovah I. molbe u kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji.

Kr. sudbeni stol	Kr. kotarski sud (gradsko-delegovani kotarski sud)	Obćine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta obćinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće obćinu.
Zagreb	Senj	Grad Senj u Senju	Grad Senj.
	Bakar	Grad Bakar u Bakru	Grad Bakar, Sv. Kuzma, Vitoševo, Skrljevo.
		Obćina trsatska sa sjedištem u Sušaku, medjutomno na Trsatu	Tersat, Sušak, Martinšćica, Podvezica, Draga gornja, Draga dolnja, Kostrena Sv. Lucija, Maračići, Sodići, Dujmići, Glavani, Rožmanići, Vrh Martinšćice, Žuknica, Kostrena Sveta Barbara, Šoići, Urini.
		Obćina grobnička sa sjedištem u Čavlih	Grobnik, Zastenice, Ilovik, Valići, Drastin, Podrvanj, Podčudnić, Soboli, Pašac, Svilno, Orehovica, Kamenjak, Cernik, Mavrinci, Čavle, Buzdohanj, Kamenjak, Platak, Jelenje, Lukeži, Gospodsko selo, Ratulje, Martinovo selo, Lubarska, Brnelići, Milaši, Zoretići, Rečina, Podhum, Podkilavac, Dražice velike, Dražice male, Podrto.
		Obćina hreljinsko - krašićka sa sjedištem u Hreljinu	Kukuljanovo, Ponikve, Plosna, Skrbutnjak, Škrljevo, Zaladraga, Ketina, Krasica gornja, Višnjevica, Jelovka, Koritnjak, Oštrovica, Krasica dolnja, Praputnik gornji, Praputnik dolnji, Hreljin gornji, Hreljin dolnji, Plase, Zastenica, Meja i Gaj, Glavičino, Ružić selo, Zlobin, Brdo.

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta jim.	Nadležnost mjestnih sudovah	Opazka
U Senju, za obćinu grada Senja.	Do 100 for.	
U Bakru za obćinu grada Bakra i privremeno za obćinu hreljinsko-krašićku.	Do 100 for.	
U Sušaku medjutomno na Trsatu za obćinu trsatsku.	Do 60 for.	
U Čavlih za obćinu grobničku.	Do 30 for.	
U Hreljinu, za obćinu hreljinsko-krašićku.	Do 30 for.	Počem je zastupstvo obćine hreljinsko-krašićke uzkratilo izbor članovah mjestnoga suda, to je do izbora opredjeljen mjestni sudu u Bakru i za ovu obćinu.

Kr. sudbeni stol	Kr. kotarski sud (gradsko-delegovani kotarski sud)	Obćine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta obćinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće obćinu.
ZAGREB	Bakar	Obćina kraljevačka sa sjedištem u Kraljevici	Kraljevica, Šmrika, Bakarac, Turinovo selo, Dol veliki, Dol mali, Križišće
	Novi	Obćina Grižane-Crikvenička sa sjedištem u Crikvenici.	Drvenik, Jerčinovići, Cerovići, Čandrle, Šimići, Domjani, Goričine, Benići, Kružići, Klarići, Kokanj, Klaufari, Rudenica, Klišići, Bačići, Petrinovići, Domjančići, Benkovići, Ropci, Blažići, Sušik, Podsopalj drvenički, Belobrajci, Pečica, Seničevići, Janjeval, Ričina, Tribalj, Podsopalj belgradski, Rašinje male, Belgrad, Blažkovići, Antovo, Bašunje vele, Boritići, Kostelj, Grižane, Mavrići, Kamenjak, Barci, Franovići, Miroši, Saftići, Šarari, Marušići, Dolinci, Sv. Jakov Šiljevica, Katum, Kloštar, Smokovo, Sv. Jelena (Dramalj), Manestri, Kačjak, Lokvica, Dirakovica, Selce, Crikvenica, Dvorska, Benići, Lupera, Ladvići, Dolac, Kotor, Sopaljska, Draga, Zoričići, Selce.
		Bribirska sa sjedištem u Bribiru	Bribir, Kičeri, Ugrini, Podskoči, Sv. Vid, Podulja, Gradac, Podugrinac, Kričina, Dragaljin, Jargovo, Kosavin, Podgori, Sveti Nikola, Štale.
		Obćina novljanska sa sjedištem u Novom	Novi, Zagon, Tribotin, Kal, Krasnica, Valač, Plužnica
	Čabar	Obćina čabarska sa sjedištem u Čabru	Čabar, Žagari gornji, Tropeti, Parg, Gorači, Tršće, Selo, Ferbežari, Srednja draga, Crnilazi, Ravnice,

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta jim.	Nadležnost mjestnih sudovah.	Opazka
U Kraljevici za kraljevačku obćinu.	Do 60 for.	
U Crikvenici za obćinu Grižane-crikveničku.	Do 30 for.	
U Bribiru za obćinu bribirsku.	Do 30 for.	
U Novom za obćinu novljansku.	Do 60 for.	
U Čabru za obćinu čabarsku.	Do 30 for.	

Kr. sudbeni stol	Kr. kotarski sud (gradsko-delegovani kotarski sud)	Obćine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta obćinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće obćinu.
Zagreb	Čabar	Obćina čabarska sa sjedištem u Čabru.	Brinjeva draga, Gorniki, Markovhrib, Prhutova draga, Vrhovci, Lazi, Žikovci, Kraljevvrh.
		Obćina gerovska sa sjedištem u Gerovu.	Gerovo, Vode, Smrečje, Malilug, Kraj, Segine, Lazac, Hrib, Skednari Brezovci, Mrkci, Srednji hrib, Mogušari, Živci, Dolari, Podgrič, Kupari, Krasičevica gornja, srednja, dolnja, Okrug gornji, Okrug dolnji, Biljevina, Konjci, Steklici, Lazari, Mošun, Putari, Šafari, Plešce, Podstene, Okrivje, Žagari dolnji, Požarnica, Smrekari, Zamost, Kamenski hrib, Mandli, Fažonci, Prhci, Pršleti, Sokoli.
		Obćina prezidska u Prezidu.	Prezid, Zbitke, Kranjci, Kozjivrh, Lautari, Tajčari, Bazli, Runci.
	Delnice	Obćina delnička u Delnicah.	Delnice, Dedin, Zalisina, Javornik, Vodenjak, Razkrižje, Turni, Marijatrošt, Crnilug, Malo selo, Velika voda, Šibrlička, Zelin (crnolužki.)
		Obćina lokvarska u Lokvah.	Lokve, Homer, Sopac, Sleme, Mrzlavodica, Zelin (mrzlovodički), Osoj, Jelenje gornje, Lepenice.
		Obćina fužinska u Fužinah.	Fužine, Benkovac, Vrata, Beloselo, Slavica, Lič, Banovina, Pirovište, Podkobiljak.
		Obćina trgovišta mrkopoljskoga u Mrkoplju.	Mrkopalj, Tuk, Sungeri, Brestova draga.

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta im.	Nadležnost mjestnih sudovah	Opazka
U Čabru za obćinu čabarsku.	Do 30 for.	
U Gerovu u obćinu gerovsku.	Do 30 for.	
U Prezidu za obćinu prezidsku.	Do 30 for.	
U Delnicah za obćinu delničku.	Do 30 for.	
U Lokvah za obćinu lokvarsku.	Do 30 for.	Mjesta Jelenje gornje i Lepenice spadala su prije u okoliš kr. kot. suda u Bakru.
U Fužinah za obćinu fužinsku.	Do 60 for.	
U Mrkoplju za obćinu mrkopoljsku.	Do 30 for.	

Kr. sudbeni stol	Kr. kotarski sud (gradsko-delegovani kotarski sud)	Obćine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta obćinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće obćinu.
Zagreb	Delnice	Obćina trgovišta ravnogorskoga u Ravnojgori	Ravnagora, Sušica, Kosa, Starilaz.
		Obćina trgovišta vrbovskoga u Vrbovskom	Vrbovsko, Jablan, Stubica, Kamensko, Hajdine, Presika.
		Obćina skradska sa sjedištem u Dobri.	Završje, Naglići, Zavrh, Šimatovo, Podgora, Klepeće selo, Draga, Sain, Šehovac, Lamana draga, Goršeti, Kavrani, Brod-Moravice, Kuti, Velike drage, Male drage, Sela, Maklen, Delači, Lokvica, Cučak, Smišljak, Dobra dolnja, Komorske Moravice, Komlenići, Tići, Žakule, Vukelići, Vukšići, Carevići, Matići, Vučkovići gornji, Petrovići, Vučkovići dolnji, Tomić draga, Radigojna, Bunjevci, Mišljenovići, Nikšići, Dragovići, Dokmanovići, Jakšići, Topolovica, Medjedi, Vučinić selo, Radoševići, Divjake, Hribac, Veliko Selce, Brezje, Malo Selce, Skrad, Tustivrh, Planina, Kupjak, Sleme, Dobra gornja, Starilazi, Novilazi, Žrnovac, Bukovrh, Gramalj, Resnatac, Pečišće, Bukovska draga.
		Obćina brodska sa sjedištem u Brodu na Kupi.	Turke, Gašparci, Gornji Ložac, Hrvatsko, Kalić, Podgora, Požar, Sedalce, Zakrajac dolnji, Razloge (nad Kupom), Kuželj, Grbaelj, Gućeselo, Kočićin, Ograja, Sevalj, Suhor, Zagolik, Brod, Gustilaz, Iševnica, Krivac, Ložac, Lešnica, Homer, Prdočaj, Rogi, Buzin, Vrh, Zakrajc gornji, Tihovo gornje i dolnje, Jablanci, Zamost, Ravno,

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta im.	Nadležnost mjestnih sudovah	Opazka
U Ravnojgori za obćinu ravnogorsku.	Do 30 for.	
U Vrbovskom za obćinu vrbovsku.	Do 60 for.	
U Dobri za obćinu skradsku.	Do 30 for.	
U Brodu za obćinu brodsku.	Do 30 for.	

Kr. sudbeni stol	Kr. kotarski sud (gradsko-delegovani kotarski sud)	Obćine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta obćinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće obćinu.
Zagreb	Delnice	Obćina brodska sa sjedištem u Brodu na Kupi.	Rasohe, Trškilazi, Razkrižje, Golik, Belo, Podstene, Gorica, Pucak, Kociani, Šepci, Pauci, Zahrt, Gora, Slemenilazi, Hostnik, Bukovac, Kupa, Planica, Doluš, Luka, Rebar, Volfi.
	Karlovac	Obćina grada Karlovca.	Grad Karlovac.
		Obćina severinska sa sjedištem u Severinu.	Damalj, Jadrč mali, Klanac, Močile, Plešivica, Severin, Smišljak, Breg, Draga, Ertić, Grišniki, Gorenci, Lukovdol, Podvučnik, Nadvučnik, Jadrč veli, Lipje, Osojnik, Rim, Zdihovo, Blaževci, Košac, Plemenitaš, Radočaj, Razdrto, Stefanci, Zapeć, Zaumol.
		Obćina bosiljevačka sa sjedištem u Popovcih.	Beč, Dugače, Korenić-brdo, Kraljevo selo, Laslović selo, Lisičina gorica, Potok, Biturajec, Vrhova gorica, Fučkovac, Novoselo, Orišje, Popovci, Resnik, Skoblić brdo, Varoš, Hrsina, Krč, Lipošćaki, Podrebar, Rendulići, Strgari, Brcković draga, Crnokamenje, Gradišće, Grganica, Lipa, Pesak, Protulipa, Radočaj, Sarovo, Trnovo, Vodenadraga, Bosanci, Glavica, Jančani, Johi, Fratrovci, Kasuni, Milani, Pribanci, Sela, Spahići, Žubrinci, Dani, Gorenci, Graberk, Malik, Mateše, Otok, Podumol, Soline, Skukani, Lešće (Toplice), Spehari, Tomašići, Umol.

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta im.	Nadležnost mjestnih sudovah.	Opazka
U Brodu za obćinu brodsku.	Do 30 for.	
U Karlovcu za grad Karlovac.	Do 100 for.	
U Severinu za obćinu severinsku.	Do 30 for.	
U Popovcih, za obćinu severinsku.	Do 30 for.	

Kr. sudkeni stol	Kr. koṭarski sud (gradsko-delegovani kotarski sud)	Obćine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta obćinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće obćinu.
Zagreb	Karlovac	Obćina novigradska sa sjedištem u Netretiću.	Novigrad (Crkvenoselo), Tončić selo, Maletić selo, Ferketić selo, Dubravci, Kučevica, Kozaljvrh, Dubravčani, Mračin, Jarčepolje, Straža, Jakovci, Culibrk, Modrušpotok veliki i mali, Netretić, Kolenovac, Zaborsko, Lončarbrdo, Golivrh, Pišćetke, Grdun, Završje, Ladešić draga, Prilišće dolnje, gornje i srednje, Stara cesta, Vukovagorica, Račak, Bukovje, Lišnica, Rešetarovo, Skupica, Vinski vrh, Zagradci, Brajakovobrdo, Stative gornje i dolnje, Tomašnica, Bridići, Priselci, Vučjak, Zadoborje.
		Obćina ribnička sa sjedištem u Ribriku.	Drenovica, Jarnević, Lipnik, Ravnica, Ribnik, Skradsko selo, Šopčić vrh, Stranica gornja, Griče, Veselić selo, Jesenovica, Stranica dolnja, Golivrh, Gorica, Novaki, Martinskivrh, Ertić, Mošanci, Paka mala i velika, Pravutina, Sraćak, Vrvišće, Zaluka, Brihovo, Brod, Bubnjarci, Bukovac dolnji i gornji, Jurovo, Mišinci, Kohanjac, Žakanje, Sela, Jugovac, Breznik, Planina, Lonjgari, Rosopajnik, Pavičići, Baići, Kunić, Bogovci, Mrzljaki, Jadrići, Hlapnik, Stankovci.
		Obćina banijanska na Baniji.	Banija, Brodarci, Brdo, Drežnik, Gradac, Hrnetić, Jelsa mala i velika, Novaki, Pokupje, Selce, Zagrad.

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta im.	Nadležnost mjestnih sudovah.	Opazka
U Netretiću za obćinu novigradsku.	Do 30 for.	
U Ribniku za obćinu ribničku.	Do 30 for.	
Na Banji za obćinu banijansku.	Do 60 for.	

Kr. sudbeni stol	Kr. kotarski sud (gradsko-delegovani kotarski sud)	Obćine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta obćinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće obćinu.
Zagreb	Karlovac	Obćina ozaljska u Ozlju.	Brlog, Durlinci, Kamanje, Lukinić draga, Orljakovo, Preseka, Reštovo, Vrh mali i veliki, Fratrovac, Golivrh, Ilovac, Oštrivrh dolnji i gornji, Police, Rujevo, Vinivrh, Belinsko, Dvorišće, Boševci, Goršćaki (a. b.), Lukšići, Novaki, Ozalj, Podgraj, Soldatići, Vuksan, Polje, Trešerovac, Trg, Zorkovac, Hrašće, Vrbanska draga, Erjavec veliki i mali, Breznik, Svetice, Slapno, Jaškovo, Pokupje, Levkuš, Konjkovsko, Mahično, Šebreki, Tuškansko, Vukoder, Pokupje, Zagraj.
		Obćina draganićka u Draganiću.	Barkovići, Bencetići, Budrovci, Čeglje, Darići, Franjetići, Goljak, Guci, Izimje, Jazvaci, Križančići, Lazina, Lug, Mrzljaki, Petaki, Vrbanci, Vrh.
		Obćina riečićka u Riečici.	Riečica, Luka, Zamršje, Blatnica plem. i neplem., Karasi, Koritinja, Ivančići, Sišljavić, Vodostaj, Mekušje, Husje, Kobilić.
	Jaska	Trgovište Jastrebarsko i sjedinjene obćine sa sjedištem u Jaski.	Breznik, Črnilovac, Cvetković, Čabdin, Desinec dolnji i gornji, Domagović, Hrašće, Jaska, Jurjevčan, Lokošin dol, Novaki, Pavlovčan, Prhoć, Plešivica, Prekrižje, Prilipje, Rieka, Vlaškovac, Volavje, Vranovdol.

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta jim.	Nadležnost mjestnih sudovah.	Opazka
U Ozlju za obćinu ozaljsku.	Do 30 for.	
U Draganiću za obćinu draganićku.	Do 30 for.	
U Riečici za obćinu riečićku.	Do 30 for.	Mjesto Šišljavić spadalo je dosele u dokinutu obćinu Kupčinu u podžupaniji jastrebarskoj i u okolišu kot. suda u Pisarovini.
U Jaski za trgovište Jasku i sjedinjene obćine.	Do 60 for.	

Kr. sudbeni stol	Kr. kotarski sud (gradsko - delegovani kotarski sud)	Obćine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta obćinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće obćinu.
ZAGREB	Jaska	Obćina Klinčaselo u Klinčaselu.	Bratina, Goli vrh, Gonjeva, Klinčaselo, Kozlikovo, Kupinec, Kraljevac, Orešje, Poljanica, Popovdol, Purgarija, Repišće, Stankovo, Tržić, Zdenčina dolnja i gornja
		Obćina krašićka u Krašiću.	Berlenić, Brezarić, Cunkova draga, Dol, Ferenci, Grandićbreg, Hežnik, Hruškovac, Hutin, Kostel, Krašić, Krnežić, Krupače, Kućer, Kupčina gornja, Medvenova draga, Mirkopolje, Novakovićgorica, Pesak, Pribić cirkv., Pribić dolnji, Podbreže, Požun, Rude, Strmac, Svrževo, Skaljevica, Šopot, Vlašićbrdo, Vrhovec, Vukšinšipak, Zajačkoselo, Zaluka.
		Obćina vivodinska u Vivodini.	Belošić, Borovka, Brezje, Budim, Bukovica, Careva draga, Cerje, Dojutrovica, Dvorišće, Furjanović, Galezova draga, Galin, Gorniki, Hodinci, Hrastovica, Jezerina, Konjarićvrh, Kurpezova gorica, Lović dolnji i gornji, Lović prekrižki, Obrež, Petrušvrh, Prekrižje dolnje i gornje, Prvinci, Pećarići, Radinagorica, Radinaves, Sršići, Stojavnica, Varaštovac, Vivodina, Vrškovci, Vuketić, Zorkovac.
		Obćina sveto-janska u Sv. Jani.	Brebrovac, Brezari, Bukovac, Belčići, Celine, Dolajnski jarek, Draga, Dragovanšćak, Golivrh, Goljak, Gorica, Grabarak, Gračac, Hrašća, Hrlići, Ivančić, Kupeć dol, La-

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta jim.	Nadležnost mjestnih sudovah.	Opazka
U Klinčaselo za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	Mjesta Bratina, Kupinec i Kraljevac spadala su dosele u okoliš kr. kot. suda u Pisarovini.
U Krašiću za obćinu krašićku.	Do 30 for.	
U Vivodini za obćinu vivodinsku.	Do 30 for.	
U Sv. Jani za obćinu sveto-jansku.	Do 30 for.	

Kr. sudbeni stol	Kr. kotarski sud (gradsko - delegovani kotarski sud)	Obćine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta obćinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće obćinu.
ZAGREB	Jaska	Obćina svetojanska u sv. Jani.	nišće, Malunje, Ogrug, Paljugi, Petrovina, Raztoki, Radovje, Slavetić, Srednjak, Tihoćaj, Toplice, Tučini, Prodin dol.
	Pisarovina	Obćina pokupska u Pokupskom.	Augustanovac, Brkiševina, Cerje, Cvetnić brdo, Degoj, Gladovec, Hotnja, Hruševac dolnji i gornji, Opatija, Pokupsko, Roženica, Stefanki, Stezojevo, Šestak brdo, Šišinec, Zgurić brdo.
		Obćina pisarovinska u Pisarovini.	Bregana, Dvoranci, Gorica, Gradac, Jamnica, Kupčina dolnja, Lučelnica, Lukinić brdo, Pisarovina, Podgorje, Sela, Škender brdo, Sredićko, Topolovec, Velika.
	Samobor	Trgovište samoborsko u Samoboru.	Samobor.
		Obćina Podvrh sa sjedištem u Samoboru.	Bregana, Braslovje, Bistrac, Beder, Breganica, Bobovica, Cerje, Celine, Domaslovec, Dubrava, Draganja selo, Dragonož, Farkaševac, Grgurić breg, Gradnja, Grdanjci, Hrastina, Helena, Jazbina mala i velika, Jarušje, Javorek, Kotari, Kladje, Klokočevac, Kostanjevac, Lug, Lipovac, Manjaves, Medsave, Noršić selo, Otruševac, Osredek, Otok, Podvrh, Rude, Rakovica mala i velika, Slavagora, Savraščak, Slanidol, Slapnica, Šipački brieg, Vrbovec, Vrhovčak, Višnjevac, Vratnik.

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta jim.	Nadležnost mjestnih sudovah.	Opazka
U svetoj Jani za obćinu svetojansku.	Do 30 for.	
U Pokupskom za obćinu pokupsku.	Do 30 for.	
U Pisarovini za obćinu pisarovinsku.	Do 30 for.	
U Samoboru za istoimeno trgovište.	Do 60 for.	
U Samoboru za obćinu Podvrh.	Do 30 for.	

Kr. sudbeni stol	Kr. kotarski sud (gradsko-delegovani kotarski sud)	Obćine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta obćinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće obćinu.
Zagreb	Samobor	Obćina Rakovpotok u Kalinovici.	Blato, Breg, Brezje, Dolec, Drežnik, Demerje, Jalašćak, Galgovo, Gorica, Horvati, Jezdovec, Konšćica, Klake, Kalinovica, Kerestinec, Lučko, Molvice, Novaki, Orešje, Obrež, Podgradje, Pavučnjak, Petkov breg, Rakov potok, Rakiće, Remetinec, Sv. Nedelja, Sv. Martin, Strmec, Stupnik.
	Velika Gorica	Obćina odranska u Odri.	Buzin, Botinec, Brebernica, Brezovica, Cuceki, Čehi gornji i dolnji, Desprim, Drežnik, Glogovac, Golibreg, Grančari, Hrelići, Hudibitek, Hrašće, Jakuševec, Mala mlaka, Mičevec, Mački, Odra, Otočec, Otok, Obrež, Podbrežje, Starjak, Strmec, Zaprudje, Zadvorsko.
		Obćina veliko-gorička u Velikoj Gorici.	Buševec, Bukovčak, Barbarić, Buna velika i mala, Cerovskivrh, Cvetković brdo, Čiče staro, Čakanec, Dubranec, Dragonožec, Gorica velika i mala, Gudci, Gradići, Gustelnica, Gladovec, Hrašće, Havidić, Jerebić, Kobilić, Kurilovac, Kušanec, Kuče, Kravarsko, Kozjača, Ključić brdo, Lukavec gornji i dolnji, Lomnica gornja i dolnja, Lipnica, Mlaka velika, Markuševac, Mraclin, Novoselo, Novobrdo, Okuje, Pleso, Petrovina, Petravec, Prvonožina, Podotočje, Podvornica, Pustika, Rakarje, Rakitovec, Šiljakovina, Vukomerić, Vukovina.

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta im.	Nadležnost mjestnih sudovah.	Opazka
U Kalinovici za obćinu Rakovpotok.	Do 30 for.	
U Odri za obćinu odransku.	Do 30 for.	Mjesta Brezovica, Desprim, Drežnik, Golibreg, Grančari, Hudibitek i Zadvorsko spadala su dosele u okoliš kr. kot. suda u Samoboru, a mjesto Starjak u okoliš kr. kot. suda u Pisarovini.
U Velikoj Gorici za obćinu veliko-goričku.	Do 60 for.	

Kr. sudbeni stol	Kr. kotarski sud (gradsko-delegovani kotarski sud)	Obćine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta obćinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće obćinu.
Zagreb	Velika Gorica	Obćina orlanska u Orlih.	Bukevje, Babča, Čret, Črnkovec, Drnek, Drenje, Grdovčak, Jezero, Jagodno, Kosnica, Lazina, Lekneno Novo Čiče, Novaki, Novaki oborovski, Obed, Orle, Obrezina, Oborovo, Prevlaka, Prerovec, Prečno, Poljana Cička, Petina, Preseka, Ruča, Ribnica, Strmec, Sop, Stružec, Suša, Šćitarjevo, Sasi, Šelnica, Trnje, Vrbovo, Velešovec, Želin, Zablatje.
	Sisak	Obćina grada Siska.	Grad Sisak.
		Obćina martinskoveška u Martinskojvesi.	Dubravčak desni i lievi, Hrastelnica, Ljubljanica, Luka desna i lieva, Martinskaves desna i lieva, Mahovo, Novoselo, Palanjak, Setuš, Šandoršćak, Trebarjevo desno i lievo, Tišina erdödska, Žirčica, Železno desno i lievo.
		Obćina Sela u Selih.	Bok, Brest, Brežana, Cerje, Drenčina, Dužica, Farkašić, Greda, Jazvenik, Jurjevac, Letovanić, Lekenik erdödski i turopoljski, Mala Gorica, Odra, Ogulinec. Petrovec, Pračno, Poljanek, Poljana lekenička, Pešćenica, Sela, Stupno, Strelićko, Srebrnik, Selišće, Staribrod, Tišina kaptolska, Vurot, Vratečko, Vukojevec, Žažina, Žabno.

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta jim.	Nadležnost mjestnih sudovah.	Opazka
U Orlih za obćinu orlansku.	Do 30 for.	
U Sisku za grad Sisak.	Do 100 for.	
U Martinskojvesi za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	Mjesto Dubrovčak lievi spadalo je u okoliš kralj. kot. suda u Velikoj Gorici.
U Selih za obćinu Sela.	Do 30 for.	

Kr. sudbeni stol	Kr. kotarski sud (gradsko-delegovani kotarski sud)	Obćine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta obćinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće obćinu.
ZAGREB	Sisak	Obćina topolovačka u Topolovcu.	Budaševo, Brebrovec, Čigoč, Goričica, Galdovo erdödsko, Gušće, Kratečko, Lukavac, Lonja, Mužilovčica, Prepošt, Preloščica, Svinjičko, Suvoj, Šašna Greda, Topolovec.
		Obćina kutinska u Kutini.	Kutina, Repušnica, Husain, Batina, Ilova, Zbjegovača, Šartovac, Srbsko selište, Čaire, Kutinica.
	Zagreb	Obćina grada Zagreba u Zagrebu.	Grad Zagreb.
		Obćina sesvetska u Čulincu.	Bačun, Bidrovec, Borongaj, Branovec, Brestje, Bukovec gornji i dolnji, Čučerje, Čulinec, Čugovec, Dumovec, Dubrava (Granešina), Degidovec, Dankovec, Dubrava (Markuševec), Dešćevec, Dolje, Gaj, Gajišće, Granešina, Gračan, Jalševec, Jelkovec, Jurjevec, Kobiljak, Kraljevec, Lašćina, Markuševec, Medvedski breg, Miroševec, Novaki, (kraljevački) i Novaki (Granešina), Novoselec, Oporovec, Petruševec, Popovec, Retkovec, Resnik, Remete, Sesvete, Sela, Selnica, Slanovec, Sopnica, Štefanovec, Trnava (resnička), Trstenik, Trnava (Markuševac), Vidovec, Vukomerec, Zvečaj, Žitnjak.

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta jim.	Nadležnost mjestnih sudovah.	Opazka
U Topolovcu za obćinu topolovačku.	Do 30 for.	
U Kutini za obćinu kutinsku.	Do 60 for.	
U Zagrebu za grad Zagreb.	Do 100 for.	
U Čulincu za obćinu sesvetsku.	Do 30 for.	Mjesta Dumovec, Kobiljak, Novaki (kraljevački), Sela i Selnica spadala su u okoliš kotar. suda u sv. Ivanu.

Kr. sudbeni stol	Kr. kotarski sud (gradsko-delegovani kotarski sud)	Obćine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta obćinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće obćinu.
Z A G R E B	Z a g r e b	Obćina stenjevačka u Jankomiru.	Bijenik, Bezek, Borčec, Dedići, Dolec, Dolje, Goljak, Gorenci, Jagodišće, Jarek, Jankomir, Jarun, Kostanjek, Kraljevec, Krvarić, Kustošija, Lisičina, Lukšić, Mikulić, Mlinovi, Opatovina, Perjavica, Prečko, Podsused, Rudeš, Stenjevec dolnji i gornji, Šestine, Špansko, Vrabče, Završje.
		Obćina brdovačka u Zaprešiću.	Brdovec, Belagorica, Bregovljane, Celine, Dubrava, Drenje, Hruševac (Pušća), Hruševac (Kupljenovo), Hrastina, Harmica, Hrebine, Javorje, Ključ, Kraj gornji i dolnji, Kupljenovo, Laduč gornji i dolnji, Marija Gorica, Marija Magdalena, Merenje, Oplaznik, Prigorje, Pologi, Prudnica, Pušća gornja i dolnja, Pojatno, Šibice, Šenkovec, Sv. Križ, Trstenik, Vukovoselo, Zdenci, Žlebec, Zaprešić.
		Obćina bistranska u Bistri.	Bistra dolnja i gornja, Bukovje, Ivanec, Jablanovec, Jakovlje, Novaki, Oborovo, Poljanica.
	Sveti Ivan na Zelini	Obćina sveto-ivanska u sv. Ivanu.	Biškupec, Blažev dol, Bukovec, Bunjak, Brezovec, Crečan, Gora velika, Hrastje, Helena, Hrnjavec, Krečaves, Kalinje, Križevčec, Majkovec, Nespeš, Novomjesto, Obrež, Polovje, Pretoki, Psarjevo gornje i dolnje, Paukovec, Suhodol, Sv. Ivan (Zelina), Šalovec, Šulinec, Topličice gornje i dolnje, Goričanec.

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta jim.	Nadležnost mjestnih sudovah.	Opazka
U Jankomiru za obćinu stenjevačku.	Do 30 for.	
U Zaprešiću za obćinu brdovačku i bistransku.	Do 30 for.	
U sv. Ivanu na Zelini za obćinu svetoivansku.	Do 60 for.	Mjesta: Crečan, Hrastje, Kalinje, Pretoki, Šalovec, Šulinec, Topličica gornja i dolnja spadala su u okoliš kralj. kotarskoga suda u Zlataru, sudbenoga stola u Varaždinu, a mjesta: Krečaves, Novomjesto i Polovje spadala su u okoliš kr. kot. suda u Križevcih, sudbenoga stola u Belovaru.

Kr. sudbeni stol	Kr. kotarski sud (gradsko-delegovani kotarski sud)	Obćine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta obćinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće obćinu.
ZAGREB	Sv. Ivan na Zelini	Obćina moravačko-popovačka u Belovaru.	Adamovac, Banjaselo, Belovar, Blaguša, Blažkovec, Budenci, Cerje, Crkvena Ves, Dobrodol, Drenčec, Drenova, Gajci, Glavnica, Glavničica, Goranci, Gjurgjekovec, Jasenovec, Kašina, Kučanci, Kučilovina, Laktec, Lužan, Obrež, Paruževina, Planina, Popovec, Prepuštovec, Prekvršje, Slatina, Sopnica, Šašinovec, Šimunčevec, Vugrovec, Vurnovec, Žerjavinec.
		Obćina dugoselska u Dugom selu.	Andrilovec, Brckovljan, Božjakovina, Čista mlaka, Črnec simo, Črnec preko, Dvorišće dolnje i gornje, Dugoselo, Dragušićka, Gračec, Greda gornja i dolnja, Hrebinec, Hrušćica, Ivanja reka, Jalševec, Ježevo, Trebovec, Kopčevec, Kozinšćak, Lukarišće, Lupoglava, Lepovica, Nart, Novaki gornji, Ostrna velika i mala, Okunšćak, Otok veliki i mali, Puhovo, Prozorje, Prikraj, Rugvica, Struga, Sop, Sviblje, Stančić, Šaškovec, Štakorovec, Trstenik.

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta im.	Nadležnost mjestnih sudovah.	Opazka
U Belovaru za obćinu moravačko - popovačku.	Do 30 for.	
U Dugomselu za obćinu dugoselsku.	Do 30 for.	Mjesta: Čista mlaka, Črnec simo, Črnec preko, Dragušićka, Hruščica, Ivanja-reka, Jalševec, Nart, Novaki gornji, Oknušćak, Otok veliki i mali, Rugvica, Struga, Sop, Sviblje i Trstenik spadala su u okoliš kr. kotar. suda u Vel. Gorici, a mjesta: Ježevo i Trebovec (obćina Bregi) u okoliš kr. kotar. suda u Čazmi.

Kr. sudbeni stol	Kr. kotarski sud (gradsko-delegovani kotarski sud)	Obćine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta obćinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće obćinu.
Varaždin	Pregrada	Obćina krapinsko-toplička u Krapinskih Toplicah.	Krapinske Toplice, Vino gornje, Klokovec, Jesenovec, Selno, Celine, Gergurovec dolnji i gornji, Gergurovec selo, Materovec, Oratje, Vrtnjakovec, Vino, Klupci, Jurjevec, Vića sela, Rakitovec, Erpenja mala.
		Obćina humska u Humu.	Hum, Belšćak, Vrbišnica, Lastine, Orešje, Straža, Tabor novi i veliki, Klenovac, Lupinjak, Rusnica, Strmec, Prišlin, Držikovec, Breznagora, Poredje, Tabor mali, Vučja gorica, Zalug, Družkovec, Grletinec, Gora Družkovec, Polanovec, Brezno dolnje i gornje.
		Obćina pregradska u Pregradi.	Pregrada, Gorica, Dubrava, Vrhi pregradski, Sopot, Vražja peć, Marinci, Pavlovec, Stipernica, Stupinšćina, Gorjakovo, Cigrovec, Brest, Vrbanec, Benkovićev vrh, Benkovićevo, Bežance, Bušin, Klemenovo, Klenice, Svetojurski vrh, Valentinovo, Plemenšćina gornja i dolnja, Vojsak, Kostel, Bregi kostelski, Kostelovo.
		Obćina desinićka u Desiniću.	Desinić, Osredek, Šimunci, Trnovec, Turnišće, Bidružica, Desinićka gora, Ivanić gornji, Jalšovec gornji, Vinogora, Martiša ves, Melovica, Vinogorski vrh, Vrbanšćica, Višnovec, Kolari, Klanečno, Vušaki, Dubravica, Gaber, Gabrovec, Gora mala i velika, Grohot, Košnica, Gora, Hum, Stara ves, Jazbine, Ivanić dolnji, Poljana, Bratkovec, Bojačno, Harina zlaka, Luke, Lužan, Miljena, Pušća, Kuzminec, Plavić, Ivanić.

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta im.	Nadležnost mjestnih sudovah.	Opazka
U Krapinskih toplicah za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	
U Humu za obćinu humsku.	Do 30 for.	
U Pregradi za obćinu pregradsku.	Do 30 for.	
U Desiniću za obćinu desinićku.	Do 30 for.	

Kr. sudbeni stol	Kr. kotarski sud (gradsko-delegovani kotarski sud)	Obćine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta obćinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće obćinu.
VARAŽDIN	Klanjec	Obćina klanjačka u Klanjcu.	Klanjec, Cesarska ves, Sv. Florijan, Gmajna, Lepoglavec, Suhidol, Novidvori, Bratovski vrh, Draše, Gorkovec, Goljak, Gredice, Kačkovec, Letovčan, Ledine, Lukavec, Tomaševec, Hruševec, Letovčan, Lučelnica, Police, Rakovac, Sveti Križ, Tuhelj, Lenišće, Pristava, Prosenik, Črešnjevec, Glogovec, Lipnica, Smrdeće toplice, Trsteno, Trgovište malo, Banska gorica.
		Obćina Sela u Selih.	Sela, Brezakov vrh, Škarnik gornji, Razvor, Škarnik dolnji, Kumrovec, Kladnik, Velinci, Jelenjak, Škalić, Jalšovec dolnji, Turnovo, Žbilj, Gostenje, Nebojse, Horvacka, Ravnice, Žbiljhorvacka, Brezje, Rizvica, Podgorum, Razdrto, Dugnjevec.
		Obćina kraljevačka u Kraljevcu.	Kraljevec, Strmec, Mokrice, Movrače, Kapelski vrh, Prosinec, Vučilčevo, Čemehovec, Dubravica, Bobovec, Lugarski breg, Lukavec, Rozgo, Radakovo, Pušćava, Pluska, Krajska ves, Luka, Žeinci, Vadina.
		Obćina Veliko trgovište u Velikom trgovištu.	Veliko trgovište, Domahovo, Strmec, Požarkovec, Turnišće, Vižovlje, Jezero, Družilovec, Gubaševo, Martinišće, Prosenik, Zabok, Trebeš, Pavlovec, Jakuševec, Repovec, Tišanić jarek, Bregi, Grabrovec, Lug, Erpenja velika, Hum kod sv. 3 kralja, Jalšje, Ravnice, Vilanec, Dubrovčan, Bezavina, Mrzlopolje, Trgovište malo.

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta im.	Nadležnost mjestnih sudovah.	Opazka
U Klanjcu za obćinu klanjačku.	Do 30 for.	
U Selih za obćinu Sela.	Do 30 for.	
U Kraljevcu za obćinu kraljevačku.	Do 30 for.	
U Velikom trgovištu za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	

*

Kr. sudbeni stol	Kr. kotarski sud (gradsko-delegovani kotarski sud)	Obćine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta obćinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće obćinu.
VARAŽDIN	Krapina	Obćina trgovišta krapinskoga u Krapini.	Krapina, Bobovje, Tkalci, Dolići, Mihaljekov jarek, Straža, Tržki vrh, Polje, Lazi, Pristava, Pod gorum, Za gorum, Žutnica, Šušelj breg, Srahinje.
		Obćina gjurmanovečka, (Gjurmanec) sa sjedištem u Krapini.	Gjurmanec, Lukovčak, Macelj, Ravninsko, Putkovec, Brezovica, Goričanovec, Prigorje, Hlevnica, Hromec, Jezerišće, Jesenje dolnje i gornje, Brdo, Cerje, Koprivnica, Radoboj, Bregi Radoboj, Jazvine, Orehovec, Strahinje, Petrovsko, (Konoba), Benkovec, Pačetina mala, Podgaj, Preseka, Rovno, Stara ves, Svedruža, Gradinovec, Poludje, Slatina, Stuparje, Škaričevo, Pretkovec, Vidovec.
		Obćina svetokrižka u sv. Križu.	Čret, Lovreća sela, Sv. Križ, Komor, Kozjak, Sekirišće, Vrankovec, Pačetina, Završje, Dukovec, Mirkovec, Ciglenica, Grdenci, Kotarice, Križanić, Velika Ves, Galovec, Lepajci, Švalkovec, Pustodol, Temovec, Struclevje, Prosenik, Zleč, Spičkovina, Dubrava, Hum, Šemnica dolnja i gornja, Gorjani, Kraljevec.
	Zlatar	Obćina zlatarska u Zlataru.	Zlatar, Borkovec, Ratkovec, Martinci, Ladislavec, Sombotelj, Lovrečan, Brestovec gornji i dolnji, Veleškovec, Ervenik, Grančari, Lipovec, Opasanjek, Turnišće, Batina dolnja, Berlekovo, Klimen, Oštrc, Batina gornja, Martinšćina,

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta im.	Nadležnost mjestnih sudovah.	Opazka
Za trgovište krapinsko u Krapini.	Do 60 for.	
Za obćinu Gjurmanec u Krapini.	Do 30 for.	
Za obćinu sveto-križku u sv. Križu.	Do 30 for.	Mjesta: Čret i Lovreća sela spadala su u okoliš kr. kot. suda u Pregradi.
Za obćinu zlatarsku u Zlataru.	Do 30 for.	

Kr. sudbeni stol	Kr. kotarski sud (gradsko-delegovani kotarski sud)	Obćine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta obćinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće obćinu.
VARAŽDIN	Zlatar	Obćina zlatarska u Zlataru.	Repno, Šćerbinec, Znož, Purga, Lobor, Markuševbreg, Vinipotok, Završje loborsko.
		Obćina Maće u Maće.	Maće, Bukovec, Komor veliki i mali, Poznanovec, Poznanovečki lug, Peršaves, Delkovec, Ferkuljovec, Šipki, Vukanec, Bedekovčina gornja i dolnja, Židovinjak, Mihovljan, Ferkuljevec, Sutinsko, Komor, Belovar, Brestovec, Grabe, Kebel, Martinec, Orehovečki lug, Orehovica, Pustodol, Vojnić, Zadravec, Vojnovec, Veternica, Gora veternička, Gregurovec, Kuzminec, Velika veternička, Petrova gora, Cebovec, Golubovec, Velika petrovogorska.
		Obćina Budinšćina u Budinšćini.	Budinšćina, Marigutić, Pažurovec, Pomperovec, Prepuštovec, Sv. Križ, Belec, Juranšćina, Petruševec, Selnica, Vižanovec, Završje belečko, Bočadir, Bočaki, Galovec, Jelovec, Konšćina dolnja i gornja, Kosovečko, Krapina, Gotalovec, Krapinica, Pece, Topličica, Kraljevec dolnji i gornji, Jarek habekov, Hrašćina, Domovec, Gornjaki, Zajezda, Trgovišće, Grtovec.
		Obćina bedenička u Bedenici.	Bedenica, Beloslavec, Bosna, Turkovčina, Dubovec, Komin, Novakovec, Šurdovec, Zadrkovec, Omamno, Orešje gornje i dolnje, Otrčkovec, Šimunovec, Butkovec, Kršćenovec, Jertovec, Prepolno,

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta jim.	Nadležnost mjestnih sudovah.	Opazka
Za občinu zlatarsku u Zlataru.	Do 30 for.	
Za občinu Mače u Mače.	Do 30 for.	Mjesta: Mihovljan, Ferkuljevac, Sutinsko, Veternica, Gora veternička, Gregurovec, Kuzminec, velika Veternička spadala su na okoliš kot. suda u Krapini.
U Budinščini za istoimenu občinu.	Do 30 for.	
U Bedenici za istoimenu občinu.	Do 30 for.	

Kr. sudbeni stol	Kr. kotarski sud (gradsko-delegovani kotarski sud)	Obćine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta obćinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće obćinu.
VARAŽDIN	Zlatar	Obćina bedenička u Bedenici.	Žitomir, Husinec, Maretić, Peščeno, Vrbovo, Breznica, Jales, Jarek bisažki, Mirkovec, Podvorec, Šćepanje, Hum.
	Stubica dolnja	Obćina Marija Bistrica u Mariji Bistrici.	Marija Bistrica, Podgorje, Globočec, Šušobreg, Podgradje, Selnica, Poljanica, Tugonica, Hum, Laz.
		Obćina dolnjostubička u Dolnjoj Stubici.	Stubica dolnja, Oroslavje, Mokrice, Podgorje, Lepaves, Vučak, Igrišće, Kaniža, Krušljevo selo, Slatina, Pustodol, Kapelšćak, Strmec, Andraševec, Hruševec, Matenci, Kraljevvrh, Pila gornja i dolnja.
		Obćina gornjo-stubička u Stubici gornjoj.	Brezje, Hižakovec, Hrenica, Milakovo selo, Stubica gornja, Banšćica, Dobri zdenci, Dubovec, Repićevo selo, Gusakovec, Šagudovec, Hum, Sekirjevo selo, Modrovec, Orehova gorica, Pasanska gorica, Samci, Vinterovec, Karivaroš, Sv. Mato, Jakšinec, Slanipotok, Volavec.
	Ivanec	Obćina Ivanec u Ivancu.	Ivanec, Vitešinec, Prigorec, Punikve, Vrhovec kod Ivanca, Šalinovec, Kaniža, Gečkovec dolnji, Vuglovec, Knapić, Lančić, Krašovec, Mačkovec, Vrhovci, Lepoglava, Sestrunec, Borje, Gečkovec gornji, Gorica, Budin, Čret, Ves kod Lepoglave, Očura, Purga, Bulišinec, Šumec, Muričevec, Kamenica, Crkovec, Podgorje, Vrhovec kod Kamenice, Žarovnica, Jerovec, Bedenec, Kotar, Kleno-

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta jim.	Nadležnost mjestnih sudovah.	Opazka
U Bedenici za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	
U Mariji Bistrici sa istoimenu obćinu.	Do 30 for.	
U dolnjoj Stubici za obćinu Stubicu gornju i doljnju.	Do 30 for.	
U Ivancu za obćinu Ivanec.	Do 30 for.	

Kr. sudbeni stol	Kr. kotarski sud (gradsko-delegovani kotarski sud)	Obćine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta obćinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće obćinu.
Varaždin	Ivanec	Obćina Ivanec u Ivancu.	vnik, Plemenšćina, Dubravec, Sv. Vuk, Gorenec, Cerje, Ves kod Klenovnika.
		Obćina bednjanska u Bednji.	Bednja, Vrhovec, Podgorje, Prebukovje, Meljan, Gorenec veliki i mali, Šinkovica Bednja, Purga, Pleš, Šaša, Vrbno, Vranojele, Osonjak, Šinkovica Šaška, Pašnik, Ježovec, Cerje, Rinkovec, Benkovec, Viletinec, Trakošćan, Jazbinec, Cvetlin, Jamno, Macelj, Brezova gora, Višnica gornja, Bednica, Zalužje, Višnica dolnja, Zlogonje.
	Varaždin	Obćina grada Varaždina.	Grad Varaždin.
		Obćina vidovačka u Vidovcu.	Vidovec, Papinec, Krkanec, Domitrovec, Šianec, Budislavec, Zamlača, Čargovec Nedeljanec, Prekna Gajanec, Tužno, Cerje, Stažnjevec, Gačice, Lukavec, Bela, Radovan, Željeznica, Lovrečan, Osečka, Margečan, Seljanec, Pece, Završje, Filipić, Škriljevec, Črešnjevo, Ledinec, Beletinec, Krušljevec, Sv. Ilija, Žigrovec, Doljan, Križanec, Seketin, Beretinec, Poljana, Jalkovec, Biškupec, Tomaševec, Črnec, Kućan gornji, Kućan dolnji, Kućan Marof, Žbeljava, Šandorovec.

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta im.	Nadležnost mjestnih sudovah.	Opazka
U Ivancu za obćinu Ivanec.	Do 30 for.	
U Bednji za obćinu bednjanska.	Do 30 for.	
U Varaždinu za grad Varaždin.	Do 100 for.	
U Vidovcu za obćinu vidovačku.	Do 30 for.	

Kr. sudbeni stol	Kr. kotarski sud (gradsko-delegovani kotarski sud)	Obćine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta obćinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće obćinu.
VARAŽDIN	Varaždin	Obćina jalžabetska u Šemovcu.	Jalžabet, Greščevina, Ruklevina, Kelemen, Leštakovec, Pihovec, Imbriovec, Poljana gornja, Poljana dolnja, Novakovec, Šemovec, Opočnjak (pustara), Zamlaka, Štefanec, Žabnik, Bartolovec, Trnovec, Martijanec gornji, Martijanec dolnji, Sudovčina, Vrbanovec, Hrastovljan, Čičkovina, Madaraševec.
		Obćina varaždinsko-toplička u Varaždinskih toplicah.	Varaždinske toplice, Vrtlinovec, Martinkovec, Boričevec, Jakopovec, Kaštelanec, Hrastovec, Petkovec, Črnile, Tukovec, Jarki, Lukačevec, Retkovec, Leskovec, Drenovec, Svibovec, Horvatovec, Škarnik, Jalševec, Lovrentovec, Knjeginjec gornji, Knjeginjec dolnji, Lužan.
		Obćina novo-marofska u Novom marofu.	Grana, Makoišće gornje, Makoišće dolnje, Moždjenec, Madjarovo, Krč, Novimarof, Kamenogorica, Jelenšćak, Podrute, Remetinec, Strmac, Podevčevo, Ključ, Oštrice, Orehovec, Presečno, Ljubešćica, Kapela, Rakovec, Čurilovec, Pišćanovec.
		Obćina petrianečka u Petriancu.	Petrianec (trgovište), Družbinec, Strmec, Nova ves, Zelendvor, Majerje, Sračinec, Svibovec.
		Obćina vinička u Vinici.	Vinica (trgovište), Marčan, Pešćenica, Vratno, Ladanje gornje, Vinica breg, Gorušenjak, Križovljan breg, Selci, Gradišće, Križanec, Jarki, Radovec, Križovljan, Cestica, Virje, Babinec, Kolarovec,

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta jim.	Nadležnost mjestnih sudovah.	Opazka
U Šemovcu za obćinu jalžabetsku.	Do 30 for.	
U Varaždinskih toplicah za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	
U Novommarofu za obćinu istoimenu.	Do 30 for.	Mjesta: Kamenogorica, Jelenšćak i Podrute, spadala su do sada u okoliš kot. suda zlatarskoga.
U Petriancu za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	
U Vinici za obćinu viničku.	Do 30 for.	

Kr. sudbeni stol	Kr. kotarski sud (gradsko-delegovani kotarski sud)	Obćine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta obćinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće obćinu.
VARAŽDIN	Varaždin	Obćina vinička u Vinici.	Brezje, Falinić breg, Dubrava, Lovrečan, Lovrečan breg.
		Obćina maruševačka u Maruševcu.	Maruševac, Jurketinec, Selnik, Greda, Čalinec, Koretinec, Kapelec, Biljevec, Bikovec, Ladanje dolnje, Druškovec, Cerje Nebojse, Novaki, Koškovec, Brodarovec, Korenjak, Voča gornja, Rieka, Budinšćak, Jelovec, Voča dolnja, Slivarsko, Plitvica, Fotezi.
BELOVAR	Koprivnica	Obćina grada Koprivnice.	Grad Koprivnica.
		Obćina ludbrežka u Ludbregu.	Apatija selo, Belanovo selo, Bolfan, Bukovec veliki, Čukovec, Dubovica, Duga Rieka, Globočec, Hrastovsko, Hrženica, Ivančec, Ivanec, Kapela, Karlovec, Komarnica, Križovljan, Kučan, Lizindvor majur, Ludbreg trgovište, Luka selo, Lukavec majur, Mala Rieka, Obrankovec, Poljanec, Priles, Prkos, Slanje, Segovina, Selnik, Sesvete, Sigetec, Slokovec, Sveti Gjurgj, Sveti Petar, Struga, Torčec.
		Obćina kuzminečka u Kuzmincu.	Antolovec, Botinovac, Bukovec mali, Cenkovec, Cvetkovec, Gorica, Goričko, Grbaševec, Imbriovec, Ivanec, Koledinec, Kunovec, Kutnjak, Kuzminec, Lunjkovec, Martinić, Novo selo, Otok mali, Otok veliki, Pustakovec, Rasinja trgovište, Selnica, Subotica, Vojvodinec, Zablatje, Županec.

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta jim.	Nadležnost mjestnih sudovah.	Opazka
U Vinici za obćinu viničku.	Do 30 for.	
U Maruševcu za obćinu maruševačku.	Do 30 for.	
U Koprivnici za grad Koprivnicu.	Do 100 for.	
U Ludbregu za obćinu ludbrežku.	Do 30 for.	
U Kuzmincu za obćinu kuzminečku.	Do 30 for.	

Kr. sudbeni stol	Kr. kotarski sud (gradsko-delegovani kotarski sud)	Obćine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta obćinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće obćinu.
BELOVAR	Koprivnica	Obćina peteranečka u Peterancu.	Botora, Drnje, Gjelekovec, Gola, Gotalovo, Herešin, Hlebine, Peteranec, Sigetec, Torčec.
		Obćina sokolovačka u Sokolovcu.	Botinovac, Brdjani, Grabičani mali, Grabičani veliki, Grdak, Jagnjedovac, Koprivnička Rieka, Ladislav, Maslarac dolnji, Maslarac gornji, Miličani, Mučna mala, Mučna velika, Paunovac, Pešćenik, Poganac mali, Poganac veliki, Povelić, Prnjavori, Radeljevo selo, Rasinica, Rieka, Ribdjak, Ruševac, Sokolovac, Sriem, Stari grad, Široko selo, Trnovac, Većeslavec, Vrhovac.
	Križevci	Obćina grada Križevacah.	Grad Križevci.
		Obćina farkaševečka u Farkaševcu.	Bolč, Brezine, Cugovec, Farkaševac, Fuka, Grabrić, Habjanovac, Hagenj, Ivančani, Kapela vlaška, Kebel, Lubena, Mački, Majur, Markovac, Prašćevac, Vukšinac, Zabrdje, Zvonik, Žavnica.
		Obćina ravenska u Ravenu.	Beketinec, Bojnikovec, Brckovčina dolnja, Diankovec, Doljanec, Dubovec dolnji, Dubovec gornji, Erdovec, Ferežani, Fištinec, Gornjaki, Grabršćak, Gregurovec, Kapela, Kućari, Kundjevec, Kusinovec, Kraljev vrh, Ledina, Lemeš, Novaki, Oslavec, Pokasin, Pavlovec, Podjales, Preseka, Prikraj, Raven mali, Raven veliki, Repinec, Sela,

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta im.	Nadležnost mjestnih sudovah.	Opazka
U Peterancu za obćinu peteranačku.	Do 30 for.	
U Sokolovcu za obćinu sokolovačku.	Do 30 for.	
U Križevcih za grad Križevce.	Do 100 for.	
U Farkaševcu za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	
U Ravenu za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	

Kr. sudbeni stol	Kr. kotarski sud (gradsko-delegovani kotarski sud)	Obćine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta obćinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće obćinu.
BELOVAR	Križevci	Obćina ravenska u Ravenu.	Slatina, Staraves, Strmec, Sveti Martin, Špiranec, Tkalec gornji i dolnji, Velika, Žunci.
		Obćina sv. ivanska (Žabno.) u sv. Ivanu.	Bukovje, Buzadovec, Brezovljani, Cepidlak, Cirkvena, Cubinac, Glog stari, Glog novi, Gračina, Hrsovo, Kendjelovec, Kovačevac, Kuštani, Kraljevac, Ladınec, Markovac, Poljana, Predavec, Rementinec, Rovišće, Sv. Ivan Žabno, Tučenik.
		Obćina sv. Petar n sv. Petru.	Bočkovec, Bogačevo dolnje. Borje, Brdo, Brezje, Crnčevec, Dedina, Finčevac, Fodrovec dolnji, Fodrovec gornji, Gorica, Gušćerovac, Hižanovec, Hrgovec, Kalnik, Kamešnica, Kusievec, Medja, Miholec, Mikovec, Mokrice, Mrazovec, Obrež, Orehovec, Podvinje, Popovec, Potok, Selnice, Seljanec, Sv. Petar, Šalamunovec, Šopron, Vinarec, Vojnovec, Vukovec, Zaistovec, Zamladinec.
		Obćina sudovečka u Čanjevu.	Barlabaševac, Bisag, Bogačevo, Borenec, Čanjevo, Deklešanec, Drobkovec, Fajerovec, Fodrovec riečki, Gjurinovec, Keleminovec, Kolarec, Kostanjevec, Kračevec, Lukačevec, Nemčevec, Pofuki, Presečno, Radešić, Radoišće, Reka dolnja, Reka gornja, Sudovec, Strigovec, Tomaševec, Tkalec, Vinično, Visoko, Voljavec, Vukšinec, Vrh.

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta im.	Nadležnost mjestnih sudovah.	Opazka
U Ravenu za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	
U sv. Ivanu (Žabno) za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	
U sv. Petru za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	
U Čanjevu za sudovečku obćinu.	Do 30 for.	

*

Kr. sudbeni stol	Kr. kotarski sud (gradsko-delegovani kotarski sud)	Obćine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta obćinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće obćinu.
BELOVAR	Križevci	Obćina vojakovačka u Vojakovcu.	Apatovec, Brainska, Carovdar, Glogovnica, Gjurgjić, Ivanec, Klošter, Lemeš, Lepavina manastir, Lepavina selo, Majurec, Marinovec, Osek, Potočec mali, Potočec veliki, Raščani, Sesvete, Sv. Helena, Sv. Petar (Čvrstec), Trema, Žibrinovec.
		Obćina vrbovačka u Vrbovcu.	Baničevac, Brezovec veliki, Brezovec mali, Brežane, Brčevec, Celine, Cerje, Dianeš, Dulepska, Drobčevec, Dvorišće, Gaj, Golivrh, Gostović, Gjivan, Gradec, Hudovo, Hruškovec, Hruškovica, Kućari, Kusanovec, Krkač, Lipnica, Lojnica, Lovrečina velika, Lovrečina mala, Luka, Lukovo, Mlaka, Negovec, Pavlovec vrbovački, Pavlovec gradečki, Peskovec, Pirakovec, Pogančec, Poljana, Potočec, Prilesje, Rakovec, Salnik, Samoborec, Topolovec, Valetić, Varoš, Vrbovec, Vrhovec.
	Gjurgjevac	Obćina virjanska u Virju.	Molve, Sv. Ana, Šemovec, Virje, Ždala.
		Obćina novigradska u Novomgradu.	Bakovčiće, Borovljani, Delovi, Glogovec, Hampovica, Javorovec, Jedušovec, Miholjanec, Novigrad, Plavšinac, Rakitnica, Srdinec, Vlaislav.
		Obćina gjurgjevačka u Gjurgjevcu.	Gjurgjevac, Kalinovac, Ferdinandovac, Katalena, Budrovac, Čepelovac, Mičetinac.

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta jim.	Nadležnost mjestnih sudovah.	Opazka
U Vojakovcu za istoimenu . obćinu.	Do 60 for	
U Vrbovcu za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	
U Virju za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	
U Novomgradu za istomenu obćinu.	Do 30 for.	
U Gjurgjevcu za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	

Kr. sudbeni stol	Kr. kotarski sud (gradsko - delegovani kotarski sud)	Obćine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta obćinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće obćinu.
BELOVAR	Gjurgjevac	Obćina pitomačka u Pitomači.	Kloštar, Sesvete, Dinjevac, Kozarevac, Katalena suha, Budančevica, Prugovac, Kladare, Pitomača, Otrovanec, Sedlarica, Črešnjevica velika i mala, Grabrovnica.
	Belovar	Obćina grada Belovara.	Grad Belovar.
		Obćina Ivanska u Ivanski.	Ivanska, Rastovac, Laminac stari i novi, Štefanje, Blatnica, Narta, Kolarovo selo, Utiskani, Gjurgjić, Sredska, Botinac, Petrička, Martinac, Šušnjara, Križić.
		Obćina gudovačka u Gudovcu.	Gudovac, Prgomelje, Staničić, Raić, Tuk, Žabjak, Draganić, Kokinac, Podgorci, Predavec, Klokočevac, Plavnice stare, Plavnice nove, Sredice, Brezovac, Pavljani stari, Kokinac, Obrovnica, Galovac, Korenovo, Pavljani novi.
		Obćina kapelska u Kapeli.	Kapela, Skučani, Starčevljani, Lipovo brdo, Botinac, Diklenica stara i nova, Babotok, Jabučeta, Zdelice dolnje, Zdelice gornje, Hrgovljani, Mosti dolnji, Mosti srednji, Poljančani, Sredice, Velika gornja, Velika dolnja, Hudovljani, Križ, Jakopovac, Topolovac, Domankuš, Kobasičari, Stanići, Mosti gornji, Paulin-Kloštar.

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta im.	Nadležnost mjestnih sudovah.	Opazka
U Pitomači za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	
U Belovaru za istoimenu gradsku obćinu.	Do 100 for.	
U Ivanski za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	
U Gudovcu za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	
U Kapeli za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	

Kr. sudbeni stol	Kr. kotarski sud (gradsko-delegovani kotarski sud)	Obćine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta obćinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće obćinu.
BELOVAR	Belovar	Obćina trojstvanska u Trojstvu.	Trojstvo veliko, Maglenča, Vrbica, Dominkovica, Trojstvo malo, Kegljevac, Višnjevac, Martinac, Letičani, Kupinovac, Čurlovac, Plavnice, Ivanovčani, Markovac, Grginac, Prokljuvani, Novoseljani, Zdralovi, Tomaš, Prespa, Patkovac, Ciglena.
		Obćina severinska u Rači.	Severin, Orovac, Ravneš, Kašljevac, Pupelica, Sandrovec, Jasenik, Ribnjačka, Bačkovica, Čadjavac, Pisanica, Bedenik, Bulinac, Lasovac, Bedenička.
	Čazma	Obćina čazmanska u Čazmi.	Čazma, Dereza, Cerina, Prokljuvani, Bosiljevo, Dragičevac, Draganec, Komuševac, Pobjenik, Suhaja, Bojana, Milaševac, Grabovnica, Vagovina, Daskatica, Miklouš, Siščani, Vrtlinska, Pavličani.
		Obćina križka u Križu.	Križ, Novoselec, Konšćani, Rečica, Deanovec, Širinec, Bunjani, Hrastilnica, Johovac, Šušnjari, Prnjarovec, Obedišće, Okešinec, Vezišće, Šumečani, Marčani, Sovari, Občevac, Palančani, Dabci.
		Obćina brežka u Bregih.	Bregi, Zaklepica, Topolje, Poljana, Opatinec, Dolanec, Jalševac, Lepšić, Tarno, Greda, Šemovac, Zelina, Trebovac, Prečec, Tedrovac.

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta im.	Nadležnost mjestnih sudovah.	Opazka
U Trojstvu za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	
U Rači za obćinu severinsku.	Do 30 for.	
U Čazmi za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	
U Križu za obćinu križku.	Do 30 for.	
U Bregih za obćinu brežku.	Do 30 for.	

Kr. sudbeni stol	Kr. kotarski sud (gradsko-delegovani kotarski sud)	Obćine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta obćinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće obćinu.
BELOVAR	Čazma	Obćina kloštar-ivanićka u Kloštar-Ivaniću.	Kloštar Ivanić, Lipovac, Šćapovac, Predavac, Čemernica, Križci, Bešlinec, Sobočani, Graberje, Derešani, Caginec, Prkos, Lonja, Šarampov gornji, Šarampov dolnji, Obreška, Marča, Mostari, Marinkovac, Zvekovac, Prnjarovac, Lipovčani.
		Obćina dubrovačka u Dubravi.	Dubrava, Zetkan, Žgališće, Badjinec, Svinjarec, Graberec, Novaki, Podlužan, Kostanj, Radulec, Paruževac, Ladina, Brezje, Markovac, Koritna.
		Obćina moslavačka u Popovači	Popovača, Moslavina, Voloder, Krivaj, Osekovo, Kostrin, Gračenica, Miklouška, Dolnja Vlahinićka, Grabrovpotok, Potok, Jelenska dolnja, Ludina velika, Ludina mala, Vidernjak, Jelenska gornja, Slatina, Podbrdje, Okoli, Katoličko Selišće, Ludinica, Gornja Vlahinićka, Hruškovica, Mustafina klada, Kompator.
		Obćina grada Tvrdje Ivanića.	Grad Tvrdja Ivanić.
	Garešnica	Obćina garešnička u Garešnici.	Garešnica, Kajgana, Tomašica, Palešnik, Zdenčac, Pašian, Mlinska, Popovac, Prokop, Dišnik.
		Občina hercegovačka u Hercegovcu.	Hercegovac, Klokočevac, Zdenci veliki, Trnava, Ladislav, Trnovitica.

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta jim.	Nadležnost mjestnih sudovah.	Opazka
U Kloštar-Ivaniću za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	
U Dubravi za obćinu dubrovačku.	Do 30 for.	
U Popovači za obćinu moslavačku.	Do 30 for.	Mjesta: Popovača Moslavina, Voloder, Krivaj, Osekovo, Kostrin, Gračenica, Miklouška spadala su u okoliš kr. kot. suda u Sisku. (kr. sudb. stol zagrebački.)
U Tvrdji Ivaniću za istoimeni grad.	Do 60 for.	
U Garešnici za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	
U Hercegovcu za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	

*

Kr. sudbeni stol	Kr. kotarski sud (gradsko-delegovani kotarski sud)	Obćine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta obćinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće obćinu.
BELOVAR	Garešnica	Obćina berečka u Bereku	Berek, Krivaja, Smiljana, Šimljanica, Samarica, Šimljanik, Podgarić, Garešnica, Oštrizid, Begovača, Kostajnovec, Novaploščica, Staraploščica, Ruškovac, Potok.
		Obćina vukovjačka u Vukovju.	Vukovje, Kaniška Iva, Ciglenica, Kapelica, Bršljanica, Čaire, Kutinica, Stupovača.
	Grubišnopolje	Obćina grubišnopoljska u Grubišnompolju.	Grubišnopolje, Orlovac, Zdenci mali, Rašenica, Johanisdorf, Rastovac, Troeglava, Turčević polje, Jasenaš, Lončarica, Dabčevica mala i velika, Gakovo, Peratovica velika, Peratovica mala, Barna mala, Jasenovača mala.
		Obćina velikogrdjevačka u Velikom Grdjevcu.	Barna velika, Brzaja, Cremušina, Dračica, Grbavica, Grdjevac mali, Grdjevac veliki, Jasenovača velika, Kovačica gornja, Pavlovac, Šibenik, Topolovice, Zrinska.
		Obćina račanska u Rači.	Rača nova, Rača stara, Drljanovac, Pisanica mala, Kovačica dolnja, Kovačica slovinska, Orlovac, Sasovac, Kozarevec, Medjurača, Nevinac, Dautan.
POŽEGA	Daruvar	Obćina pakračka u Pakracu.	Pakrac, Prekopakra, Klisa, Lipik, Izidorhacz, Šeovica, Japaga, Kraguj, Lipovac, Brusnik, Šumetlica, Dragović, Čaklovac, Kusonje, Španovica, Batinjani, Toranj, Obriež, Omanovac, Badljavina, Sredjani rimski.

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta jim.	Nadležnost mjestnih sudovah.	Opazka
U Bereku za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	
U Vukovju za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	
U Grubišnompolju za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	
U Velikom Grdjevcu za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	
U Rači za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	
U Pakracu za istoimenu obćinu.	Do 60 for.	

Kr. sudbeni stol	Kr. kotarski sud (gradsko-delegovani kotarski sud)	Obćine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta obćinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće obćinu.
Požega	Daruvar	Obćina bučka u Buči.	Ožegovac, Buč, Budić, Popovac, Cikote, Rogulje, Jakobovac, Kričke, Bielajci, Branežac, Grahovljani, Dereza, Pergomelje, Grdjevica, Koturić, Tisovac, Žaile, Mihaći, Kamensko, Šeovci, Šušnjari, Kruševo, Bogdašić, Amatovac, Sažije, Mrkoplje, Striževica, Vučjak.
Požega	Daruvar	Obćina daruvarska u Daruvaru.	Daruvar, Daruvar dolnji, Daruvar gornji, Ljudevit selo, Ivanovo polje, Končanica, Sziget, Brestovac, Golubinjak, Šibovac, Doljani, Miljanovac, Sirač, Vrbovac, Markovac, Pakrani, Biela, Pakra, Borki, Kip.
Požega	Daruvar	Obćina bastajska u Bastaji.	Bastaji veliki, Masljenaća, Bastaji mali, Batinjani, Šuplja lipa, Vukovje, Vrieska, Dobra kuća, Koreničani, Potočani, Katinac, Puklica, Gjulaves, Removac, Cepidlake, Brdjani.
Požega	Daruvar	Obćina uljanička u Uljaniku.	Uljanik, Blagorodovac, Dežanovac, Sredjani srbski, Trojeglav, Govedje polje, Brekinska, Gaj, Poljana, Antunovac, Marino selo, Hrastovac, Sokolovac, Kreštelovac, Petersalaš, Imsovo selo.
Požega	Požega	Obćina grada Požege.	Grad Požega.
Požega	Požega		

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta jim.	Nadležnost mjestnih sudovah.	Opazka
U Buči za istoimenu općinu.	Do 30 for.	
U Daruvaru za istoimenu općinu.	Do 60 for.	
U Bastaji za općinu bastajsku.	Do 30 for.	
U Uljaniku za općinu uljaničku.	Do 30 for.	
U Požegi za općinu grada Požege.	Do 100 for.	

Kr. sudbeni stol	Kr. kotarski sud (gradsko-delegovani kotarski sud)	Obćine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta obćinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće obćinu.
POŽEGA	Požega	Obćina pleternička u Pleternici.	Bertovac, Bilač mali, Blacko, Breznica, Buk, Bzenica, Drvišaga, Eminovci, Frkljevci, Gradac, Jakšić, Kadanovci, Kalinić, Komorica, Komušina, Koprivnica, Laze, Mihaljevci, Novoselci, Orljavica, Pleternica, Resnik, Srednje selo, Sulkovac, Svilna, Tekić, Trapari, Treštanovci, Tulnik, Vidovci, Viškovci, Vrčin dol.
		Obćina begtežka u Begtežu.	Ašikovac, Begteže, Bilač veliki, Beliševac, Cerovac, Ciglenik, Cosinac, Čaglin, Diedina rieka, Dobrogošće, Duboka, Grabarje, Gradište, Granica, Granje, Hrnjevac, Imbrievci, Jurkovac, Ivanovci, Knežci, Kula, Kućevo, Lakušije, Latinovac, Leskovica, Londžica, Lukač, Migalovci, Mitrovac, Paka, Poreč, Raisavac, Ruševo, Sapna, Sesvete, Sibokovac, Sovski dol, Stojčinovac, Šumanovac, Tominovac, Venje, Zarilac.
		Obćina velička u Velikoj.	Alaginci, Alilovci, Bankovci, Bešinac, Biškupci, Češljakovci, Doljanci, Doljanovci, Draga, Duboka, Golobrdo, Kantarovci, Kaptol, Komarovci, Krivaj, Mihaljevci ilirski, Mihaljevci njemecki, Mitrovica, Podgorje, Poljanska, Potočani, Radovanjci, Ramanovci, Seovci, Stražeman, Toran, Turnić, Velika, Vetovo, Vrhovci gornji.

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta jim.	Nadležnost mjestnih sudovah.	Opazka
U Pleternici za občinu pleterničku.	Do 30 for.	
U Begtežu za občinu begtežku.	Do 30 for.	
U Velikoj za občinu veličku.	Do 30 for.	

Kr. sudbeni stol	Kr. kotarski sud (gradsko-delegovani kotarski sud)	Obćine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta obćinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće obćinu.
POŽEGA	Požega	Obćina brestovačka u Brestovcu.	Bolomače, Boričevci, Bratuljevci, Brdjani, Brestovac, Busnovi, Crljenci, Čečavac, Daranovac, Deževci, Dolac, Drškovci, Emovci, Golobrdci, Gučani, Jaguplie, Ivandol, Klisa, Koprivna, Kujnik, Kunovci, Lipa, Lučinci, Milivojevci, Mrtovlasi, Nježić, Novoselo, Nurkovac, Oblakovac, Oljasi, Orljavac, Ozdakovci, Paskovci, Pavlovci, Perenci, Podsreće, Rasna, Seoci, Skenderovci, Sloboština, Smoljanovci, Svrzigaće, Skrabutnik, Snjegavić, Štitnjak, Ugarci, Vilić selo, Vranić, Vrhovci varoški, Vučjak, Zakorenje, Završe, Žigerovci.
		Obćina cernička u Cerniku.	Bačindol, Baničevac, Bukovica, Cernik, Drežnik, Giletinci, Golobrdci, Mala, Opatovac, Opršinac, Podvrško, Sinlije, Šagovina, Šumetlica.
OSIEK	Virovitica	Obćina virovitička u Virovitici.	Virovitica, Antunovec, Kozja.
		Obćina špišić-bukovička u Bukovici.	Bušetina, Gradac, Rogovac, Gradac stari, Lezan, Špišić-Bukovica, Turnašica, Vukosavljevica.
		Obćina suhopoljska u Suhompolju.	Antunovac (Kapan), Borovo, Budanica, Žubrica, Cabuna, Jugovo polje, Nandovac, Orešac, Pčelići, Pepelana, Rezovac, Čemernica, Suhopolje, Zviernjak, Gaćište, Ladislav, Budakovac, Pivnica, Gvozdenska, Klisa, Krivaja stara, Krivaja nova.

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta jim.	Nadležnost mjestnih sudovah.	Opazka
U Brestovcu za obćinu brestovačku.	Do 30 for.	
U Cerniku za obćinu cerničku.	Do 60 for.	
U Viroviticu za trgovište Viroviticu i za obćinu špišić-bukovičku.	Do 60 for.	
U Suhompolju za obćinu suhopoljsku.	Do 30 for.	

Kr. sudbeni stol	Kr. kotarski sud (gradsko - delegovani kotarski sud)	Obćine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta obćinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće obćinu.
Osiek	Virovitica	Obćina lukačka u Lukaču.	Bačevac, Bazije gornje, Terezienfeld, Zrinji, Budakovac, Rid, Ada, Detkovac, Detkovac pustara. Dugoselo, Gradina, Gradina pustara, Brezovica, Vladimirovac, Sigetec, Lukač, Rušane, Žlebina, Maljkovac, Novi Gradac, Turanovac, Neteć.
	Slatinski	Obćina gornjo-miholjačka u gornjem Miholjcu.	Bakić, Grabić, Medinci, Senkovci, Zviernjak, Bačinac, Kapinci, Miholjac gornji, Višnjavac, Ciganka, Neskovci, Terište, Čomborje, Španat, Novaki, Predrievo, Sopje, Greda, Okuki, Starin, Vaška, Vranješevci.
		Obćina slatinska u Slatini.	Bistrica, Bazije dolnje, Adolfshof, Brezovljani, Rajnopolje, Bukovica nova, Bukovica gornja, Bukovica dolnja, Dobrović, Johanesberg, Kozice, Lipovac, Lukovac, Meljani, Mikloš, Miljevci, Radosavci, Sladojevci, Slatina, Suhomlaka, Viljevo gornje, Kusenje dolnje.
		Obćina voćinska u Voćinu.	Voćin, Zvečevo staklana, Zvečevo star. pustara, Kometnik, Macute, Popovac, Martin potok, Humvaroš, Mačkovac, Slana voda, Hum, Kuzma, Lisičine, Kusenje gornje, Drenovac, Ćeralije, Balince, Cietakovac, Bokane, Golenić, Smude, Sekulince, Meljani, Gjurišić, Rienci, Nankovac, Krašković, Pušina, Humljani.

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta im.	Nadležnost mjestnih sudovah.	Opazka
U Lukaču za obćinu lukačku.	Do 30 for.	
U gornjem Miholjcu za obćinu gornjo-miholjačku.	Do 30 for.	
U Slatini za obćinu slatinsku.	Do 30 for.	
U Voćinu za obćinu voćinsku.	Do 30 for.	

Kr. sudbeni stol	Kr. kotarski sud (gradsko - delegovani kotarski sud)	Obćine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta obćinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće obćinu.
Osiek	Našice	Obćina našička u Našicah.	Našice, Martin, Zoljan stari i novi, Pribiševac, Vukojevci, Ceremošnjak, Motičina dolnja, Novoselo, Sušine, Stipanovci, Kršinci, Gradac, Klokočevac, Motičina gornja, Seona, Ostrošinci, Podgorac, Breznica, Razboišće.
		Obćina feričanska u Feričancih.	Feričanci, Jošava stara, Dolci, Jošava nova, Crkvari, Šumedje, Gazije, Bankovci, Bokšić, Saptinovci.
		Obćina orahovička u Orahovici.	Orahovica, Duzluk, Pištana dolnja, Pištana gornja, Kokočak, Krajna, Čačince, Zdenci, Zokovgaj, Bare, Obradovci, Kutovi, Predrievo dolnje, Crnac.
	Djakovo	Obćina djakovačka u Djakovo.	Djakovo, Selce, Satnica, Viškovci, Piškorevci, Budrovci, Ivanovci, Vučevci, Gjurgjanci, Forkuševci, Dragotin, Perkovci novi, Vrbica, Mrzović.
		Obćina drenjska u Drenju.	Drenje, Pridvorje, Slatinik, Preslatinci, Kućanci, Potnjane, Paljevina, Bračevci, Gašinci, Podgorje, Bučje, Borovik.
		Obćina vučka n Vuki.	Vuka, Beketince, Širokopolje, Punitovci, Koritna, Semeljci, Tomašanci, Kešinci, Gorjani.

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta jim.	Nadležnost mjestnih sudovah.	Opazka
U Našicah za obćinu našičku.	Do 30 for.	
U Feričancih za obćinu feričansku.	Do 30 for.	
U Orahovici za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	
U Djakovu za trgovište Djakovo i sdružena mjesta.	Do 60 for.	
U Drenju za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	
U Vuki za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	

Kr. sudbeni stol	Kr. kotarski sud (gradsko-delegovani kotarski sud)	Obćine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta obćinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće obćinu.
OSIEK	Djakovo	Obćina Lev. varoška u Lev. Varoši.	Lev. Varoš, Breznica, Musić, Ratkov dol, Slobodnavlast, Borievci, Nabrdje veliko, Nabrdje malo, Majar, Hrkanovci, Čenkovo, Milinci, Paučje, Kondrić, Trnava, Lapovce, Svetoblažje.
	Dolnji Miholjac	Obćina dolnjo-miholjačka u dolnjem Miholjcu.	Dolnji Miholjac, Crnkovce, Podgajce, Sv. Gjuragj, Bočkince, Rakitovica, Poreč, Zeštilovac, Janjevce, Blanje, Skela.
		Obćina šljivoševačka u Šljivoševcih.	Radikovce, Sljivoševce, Beničance, Golince, Kućance, Lačić, Čamagojevci, Kunišinci, Marjance, Brezovica, Beretovac, Kladje, Blanje.
		Obćina moslavačka u Moslavini.	Viljevo, Kapelna, Moslavina, Čadjavica, Gustavstan, Adelinstan, Orešnjak, Martince.
	Valpovo	Obćina valpovačka u Valpovu.	Valpovo, Marjančace, Šag, Nard, Vinogradce, Bistrince, Bocanjevce, Tiborjance, Zelčin, Ivanovce, Gat, Veliškovce, Kraljevica, Topolje, Gorica, Prisunčane.
		Obćina bizovačka u Bizovcu.	Bizovac, Brodjance, Habjanovce, Martince, Koška, Hrkanovce, Poganovce, Budimce, Samatovce, Jedinac, Balvančić, Vučkovac, Čokadina, Subotica.
		Obćina petrijevačka u Petrijevcih.	Njem. Ritfala, Magjar. Ritfala, Kravice, Josipovac, Petrijevci, Satnica, Ladimirevci Adolfovac, Duga bara, Cerovac, Selce, Krtinjača.

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta im.	Nadležnost mjestnih sudovah.	Opazka
U Levenskoj Varoši za istoimenu občinu.	Do 30 for.	
U dolnjem Miholjcu za istoimenu občinu.	Do 30 for.	
U Šljivoševcih za isto-imenu občinu.	Do 30 for.	
U Moslavini za istoimenu občinu.	Do 30 for.	
U trgovištu Valpovu za občinu valpovačku.	Do 60 for.	
U Bizovcu za občinu bizovačku.	Do 30 for.	
U Petrijevcih za istoimenu občinu.	Do 30 for.	Mjesta dotično pustare: Njemačka Ritfala, Magj. Ritfala, Kravice, Adolfovac i Duga bara spadala su u okoliš kr. kot. deleg. suda u Osieku.

Kr. sudbeni stol	Kr. kotarski sud (gradsko-delegovani kotarski sud)	Obćine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta obćinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće obćinu.
Osiek	Osiek	Obćina daljska u Dalju.	Dalj, Erdut novi i stari, Almaš, Lovas, Orašje, Prkos.
		Obćina sarvaška u Sarvašu.	Bielobrdo, Sarvaš, Antunovac, Tenje, Orlovinjak dolnji, Orlovinjak gornji.
		Obćina čepinska u Čepinu.	Stari Čepin, Novi Čepin, Dopsin, Harastin, Jovanovce, Vladislavce, Koprivna, Sv. Laslo, Ernestinova, Podrumina, Pirina livada, Graškovina, Orašje, Bara vinograd, Ovčara, Branjevina, Pomoćin, Laščić, Morica, Kolodjvar, Konoplja tvornica.
		Obćina grada Osieka.	Grad Osiek.
Vukovar	Vukovar	Obćina trgovišta vukovarskoga u Vukovaru.	Trgovište Vukovar.
		Obćina trpinjska u Trpinju.	Trpinja, Borovo, Bobota, Pačetin, Vera, Bršadin, Klisa, Ludvince, Lipovača, Palača.
		Obćina gaboška u Gabošu.	Gaboš, Tordince, Antin, Korogy, Markušica, Jarmina, Ada, Sodolovci.
		Obćina nuštarska u Nuštaru.	Nuštar, Cerić, Jankovce, Petrovce, Bogdanovce, Marince, Ostrovo, Henrikovce.
		Obćina sotinska u Sotinu.	Sotin, Mikljuševce, Tompojevce, Svinjarevce, Negoslavce, Opatovac, Berak, Čakovce, Laze, Grabovo.

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta jim.	Nadležnost mjestnih sudovah.	Opazka
U Dalju za obćinu daljsku.	Do 60 for	
U Sarvašu za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	
U Čepinu za obćinu čepinsku.	Do 30 for.	
U Osieku za grad Osiek.	Do 100 for.	
U Vukovaru za obćinu vukovarsku.	Do 60 for.	
U Trpinju za obćinu trpinjsku.	Do 30 for.	
U Gabošu za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	
U Nuštaru za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	
U Sotinu za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	Mjesto Opatovac spadalo je u okoliš kr. kot. suda u Iloku.

Kr. sudbeni stol	Kr. kotarski sud (gradsko-delegovani kotarski sud)	Občine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta občinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće občinu.
VUKOVAR	Ilok	Občina iločka u Iloku.	Ilok, Šarengrad, Mohovo, Sot, Molovin, Vizić, Gyipša, Neštin.
		Občina čerevićka u Čereviću.	Čerević, Susek, Banoštor, Grabovo, Sviloš, Beočin, Manastir Beočin.
	Šid	Občina tovarnička u Tovarniku.	Tovarnik, Banovce, Ilača, Lovas, Novak, Babska, Ivance, Gjeletovce.
		Občina šidska u Šidu.	Šid, Berkasovo, Privina Glava, Gibarac.
		Občina kukujevačka u Kukujevcih.	Kukujevce, Bačince.
		Občina erdevička u Erdeviku.	Erdevik, Ljuba, Bingula.
	Ruma	Občina trg. Ruma.	Trgovište Ruma.
		Občina dobrinska u Dobrincih.	Dobrinci, Barica, Kraljevci, Petrovci, Sibač, Mali Radinci, Solnok, Medješ, Cerije, Budjanovci, Brestač, Subotište.
		Občina veliko-radinska u velikih Radincih.	Veliki Radinci, Višnjevci, Stojanovci, Šuljani, Grgurevci, Mardjeloš, Voganj, Dreispitz.
		Občina indijska u Indiji.	Indija, Pustara Indija, Ljukovo, Neuhof, Nikolin stan, Agatenhof, Dobrodol, Dragutinac, Ladislavci, Moja Volja, Golubinac, Lidvince, Maradik, Putinci.

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta im.	Nadležnost mjestnih sudovah.	Opazka
U Iloku za istoimenu obćinu.	Do 60 for.	Mjesta: Sot, Molovin, Višić i Gyipša spadala su u okoliš kr. kot. suda u Šidu.
U Čereviću za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	
U Tovarniku za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	Mjesta: Lovas, Novak i Babska spadala su u okoliš kot. suda u Iloku.
U Šidu za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	
U Kukujevcih za istoimenu obćinu.	Do 30 for.	
U Erdeviku za obćinu erdevičku.	Do 30 for.	
U Rumi za trgovište Rumu.	Do 60 for.	
U Dobrincih za obćinu dobrinsku.	Do 30 for.	
U vel. Radincih za obćinu veliko-radinsku.	Do 30 for.	Mjesta: Šuljani i Grgurevci spadala su u okolišu kr. kot. suda u Irigu.
U Indiji za obćinu indijsku.	Do 30 for.	Mjesto Maradik spadalo je u okoliš kr. kot. suda u Irigu.

Kr. sudbeni stol	Kr. kotarski sud (gradsko-delegovani kotarski sud)	Obćine u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta obćinskoga poglavarstva.	**Mjesta ili pustare** sačinjavajuće obćinu.
VUKOVAR	Ruma	Obćina Čalma u Čalmi.	Čalma, Novoselo, Divoš, Divoš stari, Kuveždin, Šišatovac, Ležimir, Mandjelos.
	Irig	Obćina kamenička u Kamenici.	Kamenica, Ledinci, Rakovac.
		Obćina irižka u Irigu.	Irig, Hopovo, Rivica, Neradin, Gergeteg, Šatrinci, Bankovci, Selo Krušedol, Pustara Krušedol, Manastir Krušedol, Velika Remeta.
		Obćina jazačka u Jazaku.	Jazak selo, Jazak manastir, Mala Remeta, Vrdnik, Ravanica, Pavlovci Bešenovo selo, Bešenovo manastir.

Mjestni sudovi u okolišu kotarskoga suda uz navod sjedišta im.	Nadležnost mjestnih sudovah.	Opazka
U Čalmi za obćinu Čalmu.	Do 30 for.	
U Kamenici za obćinu kameničku.	Do 30 for.	
U Irigu za obćinu irižku.	Do 60 for.	
U Jazaku za obćinu jazačku.	Do 30 for.	Mjesto Pavlovci spadalo je u okoliš kr. kot. suda u Rumi.

SBORNIK
ZAKONAH I NAREDABAH,
valjanih za kraljevinu
HRVATSKU I SLAVONIJU.

Godina 1877.

Komad XVI.

Izdan i razposlan dne 25. svibnja 1877.

Br. 38.

Naredba

kr. hrvat.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odielah za unutarnje poslove i za pravosudje od 13. svibnja 1877. br. 542.|pr.,

kojom se ustanove, sadržane u naredbi kr. ugarske vlade od 11. svibnja 1877., proglašuju kriepostnimi za Hrvatsku i Slavoniju.

Ustanove, sadržane u sliedećoj pod A. naredbi kr. ugarskih ministarstvah za unutarnje poslove, za pravosudje i za trgovinu od 11. svibnja 1877., kojom se proglašuju načela, kojih se oblasti i pripadnici austro-ugarske monarkije imadu držati u trgovini i brodarenju, dok bude trajao rat medju Rusijom i Turskom, kriepostne su za Hrvatsku i Slavoniju od dana 12. svibnja 1877. i imadu se uporavljivati i na hrvatsko-slavonsku trgovinu i plovitbu.

Naredba gore pod A. pozvana glasi ovako:

„Pošto je izmedju Rusije i Turske rat buknuo, proglasuju se ovim uslied zaključka ministarskoga vieća sporazumno sa c. i kr. ministarstvom izvanjskih poslovah i ministarstvi zemaljah, zastupanih u austrijskom državnom vieću, sliedeće odredbe, po kojih se imadu vladati sve oblasti, kao i svi pripadnici države:

1. Zabranjeno je na ladjah pod austro-ugarskim stiegom voziti vojsku ratujućih državah, ili jim dovažati stvari, koje po obćem medjunarodnom pravu ili posebnih, obćenito proglašenih odredbah dotičnih tudjih vladah, spadaju medju ratni kontreband.

Na austrijskih ili ugarskih brodovih, koji obće s onimi državami, smije takovih stvarih biti samo onoliko, koliko jim neobhodno treba za vlastitu porabu ili za obranu.

Austrijskim i ugarskim brodovom zabranjeno je unići u onakova mjesta ili luke, koje su obsjednute po kojoj ratujućoj vlasti ili valjano blokirane.

Tko prekrši ove zabrane, neima očekivati nikakove zaštite od vlade, ako mu koja od ratujućih stranakah uzapti i zaplieni brod i tovar.

2. Izuzam što je kazano, austrijske i ugarske brodove trgovačke nepriečí, premda je rat, da tjeraju nadalje trgovinu i promet s lukami ratujućih vlastih, a isto tako mogu trgovački brodovi ratujućih vlastih kao i prije bez zaprieke dolaziti u luke po tuzemstvu, ostajati u njih po volji, dat se popravljati i t. d., u koliko se drže pri tom obstojećih zakonah i naredabah, te je njihovo ponašanje skladno pravilom neutralnosti.

O pripuštanju tudjih ratnih brodovah u tuzemske luke imadu u kriepost stupiti naredbe, što su o tom kod drugih prigodah izdane.

3. U pravednom očekivanju, da će ratujuće vlasti valjano štovati neutralnu trgovinu, i da će obične ovlasti ratujućih vršiti samo tako, da paze i na obće medjunarodne i eventualne ugovorene načine, odredjuje se ovim, neka se austrijski i ugarski trgovački brodovi na otvorenu moru neprotive, ako bi jih ratni brod ratujuće koje stranke hotio pretražiti, neka pače bez prigovora pokažu papire i spise, koji svjedoče neutralnost broda, i neka takovih spisah nebacaju u more ili inače unište, po gotovo pako neka nevoze sobom krivih, dvovrstnih ili tajnih izpravah.

4. Ako li bi se s kojim austrijskim ili ugarskim brodom unatoč obdržavanja ovih propisah postupalo na način neopravdan, treba o tom odmah prijavu učiniti kod najbliže austro-ugarske konzularne ili druge oblasti, da vlada kod izvanjske države uzmogne učiniti korake, koji su potrebni za odštetu i za zadovoljštinu, a ako je onaj, s kojim je neopravdano postupano, takove korake već učinio, da se uzmognu njegovi koraci poduprieti.

5. Ove odredbe stupaju u kriepost onaj dan, kad budu proglašene".

Što se ovim obćega znanja i ravnanja radi proglašuje.

Ivan **Mažuranić** s. r.

SBORNIK

ZAKONAH I NAREDABAH,

valjanih za kraljevinu

HRVATSKU I SLAVONIJU.

Godina **1877.**

Komad XVII.

Izdan i razposlan dne 6. lipnja 1877.

Br. 39.

Naredba

kr. hrvat.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odjela za pravosudje od 2. lipnja 1877. br. 3100.,

kojom se ustanovljuje dan, kojega će stupiti u kriepost: zakon od 3. listopada 1876. o mjestnih sudovih (sbornik 1876. XXXII. kom. br. 87), zakon od 3. listopada 1876. o postupku u pravnih poslovih manje vriednosti (sbornik 1876. kom. XXXII. br. 88), i zakon od 17. prosinca 1876. o preinaci njekojih ustanovah gradjanskoga parbenoga postupnika od 16. rujna 1852. tičućih se postupka kod ovršbene dražbe nepokretnih i pokretnih stvarih radi novčane tražbine (sbornik 1877. I. kom. br. I).

Dne 1. srpnja 1877. stupaju u kriepost:

1. Zakon od 3. listopada 1876. o mjestnih sudovih i postupku pred njimi (sbornik 1876. XXXII. kom. br. 87).

2. Zakon od 3. listopada 1876. o postupku u pravnih poslovih manje vriednosti pred kr. kot. sudovi (gradsko-delegovanimi kot. sudovi) (sbornik 1876. kom. XXXII. br. 88).

3. Zakon od 17. prosinca 1876. o preinaci njekojih ustanovah gradjanskoga parbenoga postupnika od 16. rujna 1852., tičućih se postupka kod ovršbene dražbe nepokretnih i pokretnih stvarih radi novčane tražbine (sbornik 1877. I. kom. br. 1).

Ivan **Mažuranić** s. r.

SBORNIK
ZAKONAH I NAREDABAH,
valjanih za kraljevinu
HRVATSKU I SLAVONIJU.

Godina 1877.

Komad XVIII.

Izdan i razposlan dne 16. lipnja 1877.

Br. 40.

Naredba

kr. hrvat.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odjela za unutarnje poslove od 18. svibnja 1877. br. 3923.,

kojom se izdaje naputak za provedbu zakona od 29. prosinca 1876., kojim se preinačuju nekoje ustanove o zadružnih odnošajih, sadržane u zakonu od 8. lipnja 1871. o promjeni nekojih administrativnih uredabah u vojnoj krajini, — valjan za utjelovljene dielove razvojačene krajine.

Kr. zemaljska vlada, odjel za unutarnje poslove, pronašla je za bezzapriečno i jednolično provedenje zakona od 29. prosinca 1876. izdati sliedeće provedbene ustanove, kojih se kako stranke, tako i oblasti u svih zadružnih i diobnih razpravah točno držati imaju.

§. 1.

Zadruga je skup, koj sastoji:

a) iz više obiteljih, ili
b) iz osobah, od kojih svaka predstavlja po jednu obitelj, ili
c) iz obiteljih i takovih osobah podjedno, ako u takovu skupu ima mužkih glavah, i ako isti živi na nekada bivšem krajiško-obveznom (zadružnom) posjedu (gruntu) u zajednici pod jednim kuće gospodarom.

Naselbine, kod kojih se nestiču gornji uvjeti, makar i bile kao zadruge gruntovno unešene, ili se imaju smatrati kao već potajno razdieljene, te

valja s njimi postupati po §. 9. zakona o zadrugah od 29. prosinca 1876. ili su samovlastničtva, glede kojih su mjerodajne ustanove §. 10. istoga zakona, ili kao živuće na gradjanskom zemljištu nepodpadaju pod zadružni zakon.

§. 2.

Priepore o pitanju, da li koja naselbina pada pod ustanove zadružnoga zakona, kao i priepore ob ovlaštenju pojedinoga člana zadruge na zadružni imetak riešavaju političke oblasti u molbenom tečaju i uz utočni rok propisan §-om 8. zadružnoga zakona 29. od prosinca 1876.

§. 3.

Kada se radi o prodaji, obterećenju ili zamjeni nepokretnostih (§. 2. z.), može ovlašteno odsutni svoju volju i vjerodostojnim pismom valjano izjaviti.

Gdje se ovo pridonieti nemože, imade se saslušanje odsutnikah putem dotične političko-redarstvene ili vojne oblasti po obćini zamoliti.

Ako pako ni ovo moguće nije radi nepoznata boravišta dotičnika, ima mu obćinsko poglavarstvo staviti skrbnika, te i ovoga pozvati na razpravu, koja će biti odredjena u smislu §. 4. ove naredbe.

Skrbnik je dužan po mogućnosti razpitati za boravište odsutnika, i potanko se obaviestiti ob odnošajih zadruge.

Razprava se vodi sa zadrugari i sa skrbnikom podjedno.

Obrazac za imenovanje skrbnika priležі pod **A.**

§. 4.

Obćinsko poglavarstvo jamči za zakonitost i istinitost izprave, što ju usljed §. 2. zadružnoga zakona izdati ima o privoljenju zadrugarah u prodaju, zamjenu ili obterećenje nekretnine zadružne; s toga mu nadleži dužnost prije izdanja takove izprave saslušati sve pravo glasa imajuće zadrugare i odnosne sbrbnike odsutnikah, te tek na temelju povedena s njimi zapisnika izdati kuće gospodaru propisanu izpravu.

Obrazac takova zapisnika i izprave prileže pod **B.** i **C.**

§. 5.

Ovlašteno odsutnim smatra se svaki onaj, koj je privolom kuće gospodara, i to za vrieme istomu dozvoljeno, od zadruge odsutan; zatim vojnici za vrieme vršenja vojničke službe.

§. 6.

Pošto od dana valjanosti razdružnoga zakona od 29. prosinca 1876. nijedan zadrugar s idealnim svojim dielom iz zadružnoga imetka niti medju ži-

vimi, niti za slučaj smrti pravovaljano više razpolagati nemože, te sve razpoložbe s idealnim dielom medju živimi, učinjene poslie 27. veljače 1877. kao dana, kojim je zadružni zakon od 29. prosinca 1876. u kriepost stupio, a učinjene za slučaj smrti, ako je smrt sliedila iza 27. veljače 1877., neimaju nikakove pravne valjanosti, izuzam sve dvostrane pravne poslove, učinjene glede idealnoga diela prije 27. veljače 1877., koji u krieposti ostaju.

Ako vjerovnik ili oštećenik diobu traži za učinjeni po zadrugaru zajam, ili nanešenu štetu, dužan je u diobnoj molbi dokazati:

a) da je zadrugar doista dužan zajam povratiti ili štetu naknaditi;
b) da zadruga toga za njega učiniti neće;
c) da je dužnik doista član zadruge, i da mu kao takovu u smislu §. 4. zakona pripada dio iz zadružne imovine.

§. 7.

Diobu zadružnoga imetka može samo onaj mužki ili ženski član zadruge tražiti, koj je ili 24. godinu navršio, ili sudbeno proglašen punoljetnim, ako nestoji pod skrbničtvom, i ako mu je otac ili djed jur umro, ili inače prestao biti članom zadruge; u slučajevih, gdje je otac samo priženjenik, a nije na grunt uredovno pripisan, ili posebnim ugovorom primljen, mati pako u zadrugi rodjena, neimaju djeca prije njezine smrti prava diobu tražiti.

Pod riečju roditelja razumieva se otac, djed ili pradjed, ako je ovaj ili urodjenik zadruge, ili osobitim ugovorom u zadrugu primljem, ili uredovnim pripisom u zadrugu pripisan — mati pako, baba ili prababa samo onda, ako je ista rodjena u zadrugi.

Štitnici ili skrbnici mogu diobu tražiti iz važnih razlogah, n. pr. ako kod zla gospodarstva ili nemara prieti pogibelj imetku štićenika ili skrbljenika, ako su ovi u zadruzi zlo paženi, te s toga prieti opasnost njihovu zdravlju ili životu; ako diobu preporučuje obzir na njihovo bolje odgojenje ili obskrbu; riečju — ako se diobom štićeniku ili skrbljeniku može namaknuti korist ili odvratiti od njega šteta, nadmašujuća koristi zadružne zajednice i teret diobnoga troška.

§. 8.

Svakoj priudatoj udovici, i svakomu priženjeniku udovcu, bez posebnoga ugovora i bez uredovnoga pripisa u zadrugu primljenu, pripada u slučaju zadružne razdiobe samo onaj dio, koj na njegovu glavu odpada, ter se ima u diobnom listu samostalno izpostaviti.

§. 9.

Kada se zadruga odluči, da će izstupajućega ženskoga člana namiriti novcem, ima ista imenovati procjenitelja, a drugoga imenuje izstupajuća žena; ovi procjenitelji imadu svu zadružnu imovinu procjeniti.

Ako se u procjeni sjediniti nemogu, biraju si pročelnika. Ako se u pročelniku sjediniti nemogu, imenuje ga obćinsko poglavarstvo.

Nezadovoljnoj stranci pripada utok u smislu §. 8. zadružnoga zakona.

Procjenitelje imade obćinsko poglavarstvo zavjeriti na savjestnost i poštenje

§. 10.

Posljedica ustanove §. 6. zakona jest, da sa svakim odieljenjem ma i jednoga samo diela od zadruge, takova prestati, ter njezin posjed pod ustanove obć. gradjanskoga zakona pasti mora, tomu dosljedno predstavnici obiteljih postaju vlastnici dopadših na pojedine glave njihove obitelji dielovah, koje se razmjerje u diobnom listu brojevno izpostaviti mora.

§. 11.

Predstavnik obitelji je svaki urodjeni, ili osobitim ugovorom ili uredovnim pripisom u zadrugu primljeni mužki član, bio on oženjen ili neoženjen, ima li djece, neima li, kojemu roditelj više neživi u zadrugi.

Ženski član zadruge samo onda je predstavnik loze, ako je u zadrugi kao zadružni član rodjen, a roditelj mu neživi.

U slučajevih, gdje je ženski član predstavnik obitelji, nemogu mu djeca za njegova života diobu tražiti.

Gdje oba supruga u jednoj te istoj zadruzi imaju svojstva predstavnikah, imaju proizviruća odtud prava obima zajednički pripasti (§. 12.).

§. 12.

Pod obitelji predstavnika razumieva se njegova supruga i djeca, supruge ili supruzi ove djece, unuci i praunuci sa njihovimi suprugami ili supruzi — ako ovi supruzi nisu posebnim ugovorom u zadrugu primljeni, ili uredovno pripisani.

Od ovud sliedi, da se na ime predstavnika obitelji dielovi njegove supruge, i svih s njim u zadruzi živućih, ili na zadružni imetak pravo imajućih nizgrednikah i njihovih suprugah, na koliko ovi nisu sami predstavnici (§. 11.), u gruntovnici upisati imadu.

Gdje su oba supruga predstavnici, imadu se dopadši im dielovi nekretninah na ime obajuh zajednički u gruntovnici upisati (§. 11.).

§. 13.

Diobu tražeća stranka ima se sa svojom molbom, obloženom gruntovnim izvadkom, obćinskomu poglavarstvu prijaviti.

Ovi su spisi u smislu zak. čl. LIX. od god. 1870. prosti od svake pristojbe i biljegovine.

Obćinsko poglavarstvo ima diobnu molbu popuniti izvadkom iz pučkoga popisa.

§. 14.

Saznav obćinsko poglavarstvo iz pučkoga popisa broj i imena glasovlastnih zadružnih članovah, ima iste na kratkodobno ročište pozvati.

Kod ovoga ročišta ima se prije svega izpravnost pučkoga popisa po obćinskom poglavarstvu ureda radi, a osim toga i saslušanjem stranakah konstatovati, i pošto je kod sastavka diobnoga lista, i kod gruntovnoga unosa istoga od odlučne važnosti, da se točno znadu pojedini predstavnici obiteljih, ter članovi spadajući k ovim obiteljim: to ima obćinsko poglavarstvo tom prigodom označiti na temelju vlastita znanja i izpovjedi zadružnih članovah pojedine predstavnike obiteljih, i pojedine članove ovih potonjih, kao i njihov uzajamni rodbinski odnošaj.

Osvjedočiv se obćinsko poglavarstvo kod ovoga ročišta, da su sve ovlaštene stranke osobno prisutne, ima s njimi nagodu pokušati.

§. 15.

Ako nisu sve ovlaštene stranke kod razprave zastupane, jer ima ovlašteno odsutnih, ima se posliedak razprave uz prepis zapisnika svojim putem priobćiti ovlašteno odsutnim, da se očituju, i da si po potrebi za dalnju razpravu imenuju punomoćnika.

Ako ovlašteno odsutan niti hoće da pristane na posliedak nagodbene razprave, niti hoće da si imenuje punomoćnika, imenuje mu obćinsko poglavarstvo skrbnika, te s istim nastavlja razpravu.

Ako ima ovlašteno odsutnih u zadrugi, koji se saslušati nemogu, jer im se boravište nezna, imenuje im obćinsko poglavarstvo takodjer skrbnika, ter s istim nastavlja razpravu.

Ako pojedini kod kuće nalazeći se ovlaštenici, premda zakonito pozvani, nedodju na razpravno ročište, imadu se takovi još jedanput pozvati uz obavjest, da će se u slučaju nedošašća uzeti, da na nagodu nepristaju, ter da će se diobna razprava ureda radi preduzeti.

§. 16.

Podje li nagoda za rukom, ima se ista pred obćinskim poglavarstvom pismeno sastaviti i kr. podžupaniji na potvrdu predložiti.

§. 17.

Kod svake diobne nagode ima občinsko poglavarstvo na to paziti, da se svi ovlaštenici saslušaju i da svi na nagodu pristanu; — da se nagodbene točke saviestno u zapisnik stave, da se prava malodobne sirotčadi i skrbljenikah valjano osjeguraju, napokon da se diobni uvjeti neprotive redarstvenim, zdravstvenim i narodno-gospodarstvenim propisom.

§. 18.

U redarstvenom obziru ima se osobito na to paziti, da dvorišta i kućišta budu tako prostrana i tako situirana, da je što manja pogibelj od ognja.

S toga razloga neima se podnipošto u buduće više dopustiti, da budu kuće na nerazdieljenom dvorištu, već se ima izstupajućoj stranci odmah kod diobne razprave naznačiti ono zemljište, na kojem si novu kuću i gospodarske sgrade sagraditi ima.

Takovo kućište, odnosno dvorište, mora da bude koliko moguće bliže k najbližoj javnoj cesti, lahko pristupno, a površje mu mora iznositi najmanje 400 □ hvatih.

§. 19.

U zdravstvenom obziru ima se osobito na to gledati, da staje (štale, hlievi, pojate), kotci, mlake i gnojišta nebudu preblizu sgradam, i da budu tako smještena, da nisu na uštrb ni zdravlju ni čistoći.

§. 20.

U narodno-gospodarskom obziru mora se strogo na to paziti, da se pojedini komadi neciepaju i to kod oranicah izpod 1200□°, kod sjenokošah i pašnjakah izpod 800□°, kod vinogradah izpod 200□°, a kod šumah izpod 1600□°, već se parcele, koje bi kod ciepanja izpod prije naznačene veličine spale, imadu dopitati bez ciepanja jednoj diobnoj stranci, odštetiv drugu stranku drugom parcelom po svoti procjene, ili u slučaju potrebe gotovim novcem.

§. 21.

Nadalje ima občinsko poglavarstvo na to paziti, da se jur postojeće služnosti u diobnoj izpravi ubilježe, i da se na pojedinih dielovih točno označe one služnosti, koje su za vodjenje gospodarstva na ostalih dielovih potrebne.

Kao takove služnosti napominju se primjera radi služnost staze, kolnika, provoza, progona, vode i t. d.

§. 22.

Napokon ima se osobito na to paziti, da se diobom u naravi nekvari porabna svrha: tako se nesmije u naravi dieliti pojedina sgrada ni kuća, ni komora, ni klet, ni preša, ni pojedina kola, ni plug, ni posuda (lagav), ni kaca, ni kotao ni drugi pojedini komad gospodarskoga orudja, već u takovih slučajevih ima se druga stranka uvjek odštetiti drugom stvari ili u novcu.

§. 23.

Obrazac nagodbenoga zapisnika i na temelju istoga sastavljena dielbenoga lista priležі pod **D.** i **E.**

§. 24.

Gdje nagoda za rukom nepodje, ter obćinskomu poglavarstvu dužnost nadleži diobnu razpravu ureda radi instruirati, ima isto diobnu razpravu dieliti na dva štadija.

Ponajprije ima pitanje ovlaštenja na čisto izvesti na temelju popisne listine i postojećih možda posebnih ugovorah, odrediv u tu svrhu I-vo ročište, na koje se svi ovlaštenici ter njihovi štitnici i skrbnici pozvati imaju.

Ogluhi kod takove razprave mjesta neima, već se nedošavši još jedanput pozvati imadu pod prietnjom, da će im se nametnuti globa od 1—20 for. i da će se proti istim izposlovati dovedbena zapovjed za odrediti se imajuće drugo ročište.

U tu svrhu imati će načelnik obćine u smislu pete alineje §. 9. car. naredbe od 20. travnja 1854. zaiskati u predpostavljene kr. podžupanije, da se izda dovedbena zapovjed proti takovu, koj je bez uspjeha pozvan bio, dokazavši ujedno, da je pozvaniku prvi poziv, kao što treba, dostavljen bio.

§. 25.

Po dovršenom pitanju ob ovlaštenju imadu stranke birati procjenitelje.

Ovlaštenik ili ovlaštenici tražeći diobu biraju si jednoga, a ostajući ovlaštenik ili ovlaštenici drugoga procjenitelja; zaištu li svi ovlaštenici podjedno diobu, ili ako tečajem razprave i za sebe na nju pristanu, imenuju svi zajedno dva procjenitelja. Ako se u ovom posljednjem slučaju neslože, imenuje oba procjenitelja obćinsko poglavarstvo.

Procjenitelji imenuju sami sebi pročelnika. Ako se sjediniti nemogu, imenuje ga obćinsko poglavarstvo.

§. 26.

Prema ustanovi §. 11. ove naredbe, po kojoj se parcele izpod stanovitoga minima ciepati nesmiju, od bitnoga je upliva na pravednost dieljenja, da

budu procjenitelji ljudi vješti, nepristrani i pošteni: s toga se tako stranke kao i občinska poglavarstva ovim upozoruju, da kod izbora i imenovanja procjeniteljah postupaju pravedno i obzirno, i da po mogućnosti za procjenitelje imenuju posjednike iste obćine.

Izabrani, odnosno imenovani procjenitelji imadu obćinskomu poglavaru, podavši mu desnicu, zavjeriti se svojim poštenjem, da će procjenu obaviti po svojem najboljem znanju i po svojoj savjesti.

Tim je dovršena prva stran diobne razprave, ter obćinsko poglavarstvo ima prigodom izbora odnosno imenovanja procjeniteljah odmah ustanoviti drugo ročište, do kojega procjenitelji svoj operat dogotoviti imadu.

§. 27.

K ovom drugom ročištu imadu osim diobnih stranakah i procjenitelji pridoći, da za slučaj potrebe razjasne i opravdaju pojedine možda napadnute, ili u dvojbu stavljene točke procjene.

Kod ovoga drugoga ročišta ima obćinsko poglavarstvo pomoćju procjenbenoga operata sastaviti dielove, izpitav želje pojedinih dielbenikah i mnienje cieniteljah kao gospodarskih vještakah.

Komadi zemljišta, ležeći u jednom kraju, imadu se, gdje je to ikako moguće, sastaviti u jedan dio, — nadalje valja po mogućnosti nastojati o tom, da na svaki dio dodje jednako razmierje u oranicah, livadah, pašnjacih, šumah i vinogradih.

Napokon u pokretninah imadu se dielovi po mogućnostih tako sastavljati, da se neprekinuto vodjenje gospodarstva omogući.

§. 28.

Kod diobah, gdje su dielovi nekretninah jednaki, imadu se dielbenici pozvati, da preuzmu nagodom pojedine dielove; ako to nepodje za rukom, imadu se dielovi žriebom pridieliti.

Ako dielbenici žriebati neće, ima za iste treća po obć. poglavarstvu imenovati se imajuća osoba: n. pr. diete od 10 godinah iz stranske kuće žriebove vući.

§. 29.

Ako koj dielbenik pojedinu pokretnu stvar drži prenizko cienjenom, te za takovu veću svotu ponudja, ima se glede istoga medju dielbenici povesti dražba, te predmet dopitati najviše nudećemu, uračunav mu dostalnu svotu u vriednost njegova diela.

§. 30.

Premda se pokretna imovina zadruge po ustanovah §. 6. zakona od 8. lipnja 1871. o promjeni njekojih uredabah u vojnoj krajini medju zadružne članove na jednake dielove dieliti ima, to se ipak dielovi u pokretninah, spadajući na jednu obitelj, uvjek u jedno sabrati, te predstavniku iste loze, kao izključnom vlastniku svih dielovah svoje obitelji, uručiti imadu.

§. 31.

Ako zadruga ima uknjiženih vjerovnikah, imadu se dielbenici ponajprije upitati, kako žele ove dugove namiriti: da li naime žele i nadalje ostati solidarno obvezani dužnici, ili će dugove prigodom diobe iz prodaje koje pokretne ili nepokretne stvari namiriti, ili će jedan od dielbenikah cieli dug uz odštetu na sebe uzeti.

Izjava njihova ima se vjerovnikom priobćiti, ter od njih potražiti privola.

U tu svrhu ima obćinsko poglavarstvo, ako su vjerovnici pripadnici iste obćine, za saslušanje istih odrediti posebno ročište, ako su pako drugamo nadležni, ima se kr. podžupanija zamoliti, da se saslušanje putem rekvizicije obavi.

Ako vjerovnici u predloge dielbenikah privole, ima se prema tomu uvrstiti ustanova u razpravni zapisnik i diobnu izpravu; — ako pako u ove neprivole, to ovo njihovo neprivoljenje nemože priečiti diobe, nu njihove uknjižene tražbine imadu ostati uknjižene cielom svotom na svakom dielu dosadanje gruntovne čestice, na kojoj su i prije bile uknjižene.

Vjerovnici vlastni su takodjer svoja očitovanja pismeno uz supodpis dvajuh svjedokah predložiti obćinskomu poglavarstvu, u kojem slučaju odpada potreba njihova ustmenoga saslušanja.

Ako koj vjerovnik, premda redovito pozvan, na ročište niti je osobno pridošao, niti je pismeno očitovanje podnio, to se ima uzeti, da nije privolio u izjavu diobnih stranakah.

§. 32.

Sve ovo uredovanje ima obćinsko poglavarstvo zabilježiti u jedan nastavnim načinom voditi se imajući zapisnik, u kojem se tečaj razprave, vodjen gore izloženim načinom, točno i potanko izvesti ima.

§. 33.

Na temelju pomenutoga zapisnika ima obćinsko poglavarstvo sastaviti u dosadanjem običajnom obliku prema propisu §. 56. gr. reda diobnu izpravu u toliko primjerakah, koliko ima diobnih stranakah, ter istu s ostalimi diobnimi spisi predložiti kr. podžupaniji na potvrdu.

Zapisniku ima priležati:

a) gruntovni izvadak;

b) izvadak iz pučkoga popisa;

c) procjena svega zadružnog imetka;

d) diobni list.

Obrazac razpravnoga zapisnika o povedenoj uredovnoj diobi i na temelju istoga sastavljena diobnoga lista prileží pod **F.** i **G.**

§. 34.

Kad se zadaća kr. podžupanije ograničuje na samo udostovjerenje predložene diobne nagode, ima ista samo o tom saslušati stranke: da li su svi ovlaštenici saslušani i u nagodu pristali, da li su nagodbene točke savjėstno u zapisnik stavljene, da li su prava malodobne sirotčadi i skrbljenikah valjano osigurana, napokon da li se nagodbene točke neprotive redarstvenim, zdravstvenim i narodnogospodarstvenim propisom.

§. 35.

Ako kr. podžupanija kod izpita nagodbene razprave opazi, da je proti jednomu od propisah prediducih §§. 18.—22. pogrješeno, ima tu pogrješku privolom stranakah izpraviti; ako stranke na izpravak neprivole, ima takav izpravak kao odluku prve molbe strankam uz pravo utoka dostaviti.

§. 36.

Ako kr. podžupaniji predleži po obćinskom poglavarstvu ureda radi instruirana i provedena diobna razprava, imade ju ista izpitati, — u koliko se propisom ove naredbe protivi, izcieliti, odnosno izpraviti, ter tamo, gdje ima pod štitničtvom ili sbrbničtvom stojećih malodobnikah ili skrbljenikah, prije priobćenja odluke strankam predložiti nadležnoj nadtutorstvenoj oblasti na potvrdu.

§. 37.

U prvomolbenoj odluci ima se naročito naznačiti, da ako nezadovoljna stranka do 30 danah po izručbi nepredloži utoka, odluka pravomoćnom postaje.

U istoj odluci imaju se takodjer potanko obrediti svi diobni troškovi, simo računajuć i nagradu mjernika ili mjerničkoga vještaka, ako je bio upotrebljen.

§. 38.

Proti pojedinim odredbam obćinskoga poglavarstva, odnosno podžupanije, kao na primjer: imenovanju procjeniteljah, sastavljenju dielovah, i razdiobi

takovih nemože se posebni utok uložiti, već nezadovoljna stranka ima konačno dovršenje diobne razprave čekati, ter je tek po uručenju prvomolbene odluke i diobnoga lista vlastna u roku od 30 danah od uručbe računajuć utok svoj budi ustmeno, budi pismeno na kr. zemaljsku vladu, odjel za unutarnje poslove, upravljen uložiti kod občinskoga poglavarstva, u kojem navesti ima prigovore proti pojedinim odredbam i razpoložbam prve molbe, odnosećim se na diobnu razpravu.

§. 39.

Čim prvomolbena odluka postane pravomoćnom, ima kr. podžupanija poglavarstvo občine uputiti, da pojedine dielove strankam u fizični posjed preda, i u nekretnih dielovih medjaše postavi, ob ovoj predaji zapisnik sastavi, te ovaj kr. podžupaniji predloži.

Kr. podžupanija ima zatim diobu zamolnim putem kod gruntovne i porezne oblasti provesti dati, ter shodnu odredbu učiniti, da se dioba u narodnom popisu provede, i da se uslied diobe novopodignute kuće propisno kućnimi brojevi provide.

Obrazac predajnoga zapisnika priležі pod **H**.

§. 40.

Radi štednje povjerenstvenih troškovah ima kr. podžupanija svoju radnju što više moguće ograničiti na pisarnu, samo ako je za pravednu odluku neobhodno potrebno, ili ako to koja stranka na svoj trošak zahtieva, ima se odrediti očevid; u prvom slučaju troškove takova očevida nose razmjerno sve stranke, u drugom pako samo ona stranka, koja je očevid zahtievala.

Kr. podžupanija ima ročište za očevid tako ustanoviti, da ovaj obavi uz druge diobne očevide u istom predielu, ter ima u oba slučaja troškove uredovanja surazmjerno na pojedine uredovne razprave razdieliti.

§. 41.

Kr. se podžupanije ovim ovlašćuju, da osim poveljenih mjernikah i druge mjerstvu vješte te inače pouzdane ljude na preduzimanje mjerničkih radnjah kod provedenja zadružnih diobah u svom obsegu ovlaste, ter ovo ovlaštenje oglase.

§. 42.

Glede diobnih troškovah ustanovljuje se sliedeće:

Pristojbe podžup. činovnikah normirane su posebnimi propisi, koji se najstrožije obdržavati imadu.

*

Za obćinske činovnike ustanovljuje se za svako uredovanje izvan sjedišta obćinskoga poglavarstva dnevnica od dva forinta i podvoz u naravi.

Zaslužbinu procjeniteljah, onda mjernika i mjerničkoga vještaka obredjuje i ustanovljuje kr. podžupanija.

§. 43.

Diobna stranka moleća, da se potajna dioba u smislu zakona od 29. prosinca 1876. uredovno provede, ima svoju molbu, obloženu gruntovnim izvadkom, obćinskomu poglavarstvu predati, koje sve dielbenike na ročište pozvati, ter s njimi razpravu povesti imade.

Ako se iz razpravnoga zapisnika pocrpi osvjedočenje, da potajnom diobom nisu povriedjena prava malodobne sirotčadi, skrbljenikah ili ovlašteno odsutnih, i da neobstoje krupne pogrješke proti redarstvenim i zdravstvenim propisom, ima dielove, u kojih se faktičnom posjedu nalaze diobne stranke, u diobnoj izpravi gruntovne i porezne provedbe radi označiti.

Pošto se kod svake potajne diobe pravno predmnievati mora, da je nagodbenim putem izvedena, to se takova samo u onih riedkih slučajevih izpraviti ima, ako nezadovoljna stranka dokaže, da joj je prigodom te diobe nanešeno nasilje, i da je pred oblašću proti njemu zakoniti liek potražila, ili da je dioba bez njezina znanja u ovlaštenu njezinu odsuću izvedena, na koliko u oba slučaja nije naknadno u diobu privolila; ili ako su sirote, malodobnici ili skrbljenici prikraćeni; ili ako se u redarstvenom obziru takovi manjci prikazuju, koji se odstraniti moraju; nego i u tih slučajevih valja izpravak na koliko moguće manji broj parcelah ograničiti.

U zadrugah, gdje ima malodobne sirotčadi ili skrbljenikah, ima kr. podžupanija diobnu razpravu, prije priobćenja odluke strankam, predložiti nadležnoj nadtutorstvenoj oblasti na potvrdu.

§. 44.

Ob ovako izpravljenoj i nadopunjenoj potajnoj diobi, ima obćinsko poglavarstvo sastaviti razpravni zapisnik i dielbeni list, ter ove izprave, obložene gruntovnim izvadkom, pučkim popisom i inimi na diobnu razpravu odnosećimi se spisi, predložiti kr. podžupaniji na odobrenje.

Kr. podžupanija ima kod odobrenja predložene potajne diobe postupati po ustanovah §§. 34. i 35. ovoga naputka.

§. 45.

Obrazac izprave, kojom obć. poglavarstvo posvjedočuje prestanak zadruge, priileži pod J.

Ivan **Mažuranić** s. r.

Obrazac A. (k. §. 3. prov. naredbe).

Br. 25.—1877,

Poštovanomu Gjuri Kramariću,

rataru

u

Virju.

Poglavarstvo obćine Virje imenuje Vas skrbnikom odsutnoga zadružnoga člana Bolte Jankovića iz Šemovca k. br. 189. u predmetu prodaje sjenokoše „Bezgove“ istoimene zadruge Jankovićah upisane u zemljištniku br. 89. obćine Šemovac top. br. 797 u prostoru od 900 □°

Pozivljete se s toga na razpravu odredjenu u to ime na dan 29. siečnja 1877. za 9 uru prije podne pred lice ovoga poglavarstva uz nalog, da se prije toga ročišta po mogućnosti razpitate kako o nepoznatu boravištu rečenoga odsutnika, tako i odnošajih iste zadruge.

U Virju, 10. siečnja 1877.

Obćinsko poglavarstvo:

Franjo Hinković s. r.
obć. bilježnik

Nikola Tkalčić s. r.,
obć. sudac.

Obrazac B. (k. §. 4. prov. naredbe).

Br. 26.—1877.

Zapisnik

poveden kod poglavarstva obćine Virje u predmetu prodaje sjenokoše „Bezgove“ spadajuće na vlastitost zadruge Jankovićah iz Šemovca k. br. 189.

Prisutni:

podpisani.

Na ustmenu molbu Josipa Jankovića kuće gospodara zadruge Jankovićah iz Šemovca k. br. 189. glede saslušanja zadrugarah pravo glasa imajućih i Gjure Kramarića, kao imenovanoga skrbnika za odsutnoga nepoznata boravišta Bolte Jankovića u predmetu prodaje sjenokoše „Bezgove“ zvane, koja se u gruntovnici porezne obćine Šemovac, grunt. nap. br. 89. top. br. 797 sa 900 □° unešena nalazi, budu u smislu §. 2. zakona od 29. prosinca 1876. pozvani pred obćinsko poglavarstvo svi pravo glasa imajući zadrugari, i to kuće gospodar Josip Janković, njegava supruga Mara i njegov neoženjeni brat Marko.

Spomenuti zadrugari i to kuće gospodar Josip i žena mu Mara izjavljuju se za prodaju kao potrebnu i koristnu, dočim se suprotivno Marko proti prodaji izjavi — navadjajuć, da bi koristnije bilo, prodati dva zadružna junca.

Proti tomu predlogu izjavljuje se ipak Josip Janković i supruga mu Mara s tim, da bi jim prodajom tih junacah nestalo svakoga sredstva za težanje zemljištah; skrbnik napokon Kramarić privoljuje na upitnu prodaju sjenokoše „Bezgove“ pod uvjetom, da se iz kupovnine nabavi žitak za živež i za sjeme.

Time bi zapisnik zaključen i podpisan.

U Virju, dne 29. siečnja 1877.

Obćinsko poglavarstvo.

Josip Janković s. r.
Mara Janković
imena pisatelj
Franjo Hinković s. r.
Marko Janković
zanjekuje podpis
Gjuro Kramarić s. r.

Nikola Tkalčić s. r.
obć. sudac.
Franjo Hinković s. r.
obć. bilježnik.

Obrazac C. (k. §. 4. prov. naredbe).

Uredovna potvrda.

Poglavarstvo obćine Virje na temelju razpravnoga zapisnika od 29. siečnja 1877. br. 26 povedena sa svimi prisutnimi pravo glasa imajućimi članovi zadruge Jankovićah iz Šemovca k. br. 189 i sa skrbnikom odsutnoga Bolte Jankovića, kojim mu bje od strane ovoga poglavarstva imenovan obć. odbornik Gjuro Kramarić — ovim uredovno posvjedočuje, da je većina zadrugarah, kojim u smislu §. 2. zakona od 29. prosinca 1876., kojim se preinačuju nekoje ustanove o zadružnih odnošajih, sadržane u zakonu od 8. lipnja 1871., o promjeni nekojih administrativnih odredabah u vojnoj krajini, — valjan za utjelovljene dielove razvojačene krajine — pravo glasa pripada, pravovaljano privolila u prodaju zadružne sjenokoše „Bezgove“ zvane, koja se u gruntovnici porezne obćine Šemovac grunt. napisniku br. 89 top. br. 797 sa 900□°, ubilježena nalazi.

U Virju, 30. siečnja 1877.

Obćinsko poglavarstvo.

Nikola Tkalčić s. r.
obć. sudac.

(M. P.)

Franjo Hinković s. r.
obć. bilježnik.

Obrazac D. (k. §. 23. prov. naredbe).

Br. 80—1877.

Zapisnik

poveden pred poglavarstvom občine gjurgjevačke o diobnoj nagodi zadruge Pintarić iz Gjurgjevca k. br. 15.

Prisutni:

p o d p i s a n i.

Na temelju ustmene diobne molbe Mirka Pintarića iz Gjurgjevca k. br. 15. pozvani bijahu na današnju razpravu svi u privitom pod ·|. izvadku iz popisne listine naznačeni živući glasovlastni ovlaštenici zadruge Pintarić: naime Mirko sa suprugom Barom, i Marko sa suprugom Jalžom.

Spomenuti ovlaštenici stavili su se svi osobno na današnje ročište.

Iz gore privitoga izvadka iz narodnoga popisa proizlazi, da u zadrugi Pintarić u smislu §. 4. zadružnoga zakona od 29. prosinca 1876., ter §. 12. prov. naredbe k istomu, dvie obitelji obstoje, naime:

I. Mirko sa suprugom Barom, sinom Josipom i mldb. djecom Marom i Dorom.

II. Marko sa suprugom Jalžom i mldb. djecom Mirkom, Magdom i Janom.

Pošto bjehu nazočnim članovom zadruge koristi nagode u pogledu prištednje diobnih troškovah, onda zakonske ustanove glede sastavljenja dielovah protumačene, sklopiše isti pred podpisanim obć. poglavarstvom sliedeću diobnu nagodu:

Grunt. nap. br. 85.

Sveukupni posjed						Odzema-												
Položajem						I. ostajući Mirko Pin-												
u općini	u okolici	top. broj	Ime zemlje	površina		medjaši od				obora prosta od poreza	oranica			livada			voćnjak	vinograd
				rl.	□°	iztoka	juga	zapada	sjevera		1	2	3	1	2	3		
											rasreda							
											ral po 1600							
GJURGJEVAČKOJ		757	kuća sa dvorištem i štalom		850													
		507	Vrt, opredieljen za kućište i dvorište II. diela.		720													
		509	Prisad	1	220	livada II. diela	vlastita	oranica	put i općinski pašnjak		220 1							
		510	Ledine		1100													
		510	Ledina		1100	vlastita	oranica	oranica II. diela	put i dvorište II. diela						1100			
		511	Hrastik	1	200													
		511	Hrastik	1	200	Revier			put									
		512	Graberje	1	150	vlastita	oranica	oranica	II. diela						800			
		513	Krčevina		1180													
		514	Kostanjevac	1	133	Revier			put									
		515	Luljača		800													
		516	Starina		600	put	oranica Bojić	Livada Ilić										600
		758	Ogranjica		800													
		712	Graberje	1	150													
		713	Kostanjevac	1	133													

K tomu u sgradah: zadružna kuća i štala.

Porezna obćina Gjurgjevac.

ljah dobiva

dio tarić				II. izlazeći dio kbr. Mirko Pintarić.																	
šuma	ukupno	vriednost		medjaši od				obora prosta od poreza	oranica			livada			voćnjak	vinograd	šuma	ukupno	vriednost	
				iztoka	juga	zapada	sjevera		1	2	3	1	2	3						
									razreda											
□ hv.		f.	n.					ral po 1600 □ hvat.											f.	n.
	850																			
															720			720		
	220 1																			
				vlastita oranice		oranica II. diela	put i dvor I. diela						1100					1100		
	1100																			
				put	Revier											200 1		200 1		
200 1	200 1																			
	800																			
				put	oranica Bakić		oranica Poljanec			1180								1180		
133 1	133 1																			
				livada I. diela		put	oranica Matče					800						800		
	600																			
				put obćinski		Livada I. diela						800						800		
				Revier													150 1	150 1		
				detto		detto											133 1	133 1		
	853 6																	853 6		

K tomu u sgradah klet u vinogradu i sav za gradnju pripravljen les, što ga zadruga posjeduje.

Pošto su glasom izjave stranakah pokretnine nagodbenim načinom jur prije podieljene — bude ovaj zapisnik zaključen i svestrano podpisan s tim, da će se na temelju istoga izdati svakoj stranci diobni list.

U Gjurgjevcu, 12. veljače 1877.

\+ **Mirko Pintarić,**
\+ **Marko Pintarić**
imena pisatelj
N. Bosiljevac s. r.

Juraj pl. **Horvat** s. r.
obć. sudac.
Nikola Bosiljevac s. r.
obć. bilježnik

Obrazac E. (k §. 23. prov. naredbe.)

Br. 80.—1877.

Diobni list.

Poglavarstvo obćine gjurgjevačke ovim uredovno zasvjedočuje na temelju zapisnika od 12. veljače 1877. sahranjena u obćinskoj pismari, da su ovlaštenici zadruge Pintarić iz Gjurgjevca k. br. 15. pred istim poglavarstvom glede diobe svega zadružnoga imetka sklopili nagodu, ter su ovom nagodom sljedeći dielovi diobnim strankam dopali:

Mjesto	Kućni broj	Imena	Godina rodjenja	Stalež	Broj dušah		
					mužkih	ženskih	ukupno
Gjurgjevac	15	**I. ostajući dio:**					
		Mirko Pintarić . . . . predstavnik obitelji	1830	poljodielac	1		
		supruga Bara	1835			1	
		sin Josip	1852		1		
		I. kći Mara	1859			1	
		II. kći Dora	1863			1	
					2	3	5
		II. izlazeći dio:					
		Marko Pintarić . . . . predstavnik obitelji	1832	poljodielac	1		
		supruga Jalža	1838			1	
		sin Mirko	1858		1		
		I. kći Magda	1862			1	
		II. kći Jana	1866			1	
					2	3	5

Grunt. nap. br. 85.

Sveukupni posjed						Od zema-												
Položajem						I. ostajući Mirko Pin-												
u občini	u okolici	top. broj	ime zemlje	površina rl.	površina □°	medjaši od iztoka	juga	zapada	sjevera	obora prosta od poreza	oranica 1	2	3	livada 1	2	3	voćnjak	vinograd
											rasreda / ral po 1600							
GJURGJEVAČKOJ		757	kuća s dvorištem i štalom		850													
		507	Vrt, opredjeljen za kućište i dvorište II. diela.		720													
		509	Prisad	1	220	livada II. diela	vlastita oranica		put i občinski pašnjak		220 1							
		510	Ledina		1100													
		510	Ledina		1100	vlastita oranica		oranica II. diela	put i dvor II. diela						1100			
		511	Hrastik	1	200													
		511	Hrastik	1	200	Revier			put									
		512	Graberje	1	150	vlastita oranica		oranica II. diela							800			
		513	Krčevina		1180													
		514	Kostanjevac	1	133	Revier			put									
		515	Luljača		800													
		516	Starina		600	put	oranica Bojić	Livada Ilić										600
		758	Ogranjica		800													
		712	Graberje	1	150													
		713	Kostanjevac	1	133													

K tomu u sgradah: zadružna kuća i štala.

Občinsko poglavarstvo.

Nikola Bosiljevac s. r. občinski bilježnik.

Porezna obćina Gjurgjevac.

ljah dobiva

dio tarić				II. izlazeći dio kbr. Marko Pintarić.																
šuma	ukupno	vriednost		medjaši od				obora prosta od poreza	oranica			livada			voćnjak	vinograd	šuma	ukupno	vriednost	
				iztoka	juga	zapada	sjevera		1	2	3	1	2	3						
									razreda											
□ hv.		f.	n.					ral po 1600 □ hvat.											f.	n.
	850																			
															720			720		
	220 1																			
				vlastita	oranica	oranica II. diela	put i dvor II. diela						1100					1100		
	1100																			
				put	Revier											200 1		200 1		
200 1	200 1																			
	800																			
				put	oranica Bakić		oranica Poljanec			1180								1180		
133 1	133 1																			
				livada I. diela		put	oranica Matče					800						800		
	600																			
				put občinski		Livada I. diela						800						800		
				Revier													150 1	150 1		
				detto		detto											133 1	133 1		
	853 6																	853 6		

K tomu u sgradah klet u vinogradu i sav za gradnju pripravljen les, što ga zadruga posjeduje.

U Gjurgjevcu, dne 20. veljače 1877.

Juraj pl. Horvat s. r. obć. sudac.

*

Obrazac F. (k. §. 33. prov. naredbe.)

Br. 90.—1877.

Zapisnik

poveden pred poglavarstvom obćine Virjanske u predmetu diobe zadruge Petračić iz Virja kbr. 32.

Actum Virje, 15. veljače 1877.

Prisutni:

podpisani:

Pošto je Stjepan Petračić u Virju kbr. 32. ovomu poglavarstvu molbu predložio, kojom diobu zadruge Petračić moli, to je isto za povedenje diobne razprave ročište na današnji dan odredilo.

K ovomu ročištu prizvani su glasom odluke pod ·|. svi u izvadku iz popisne listine pod 2|. kao članovi zadruge Petračić iz Virja kbr. 32 naznačeni pravo glasa imajući i to:

Stevo sa suprugom Ljubom, sinom Petrom i njegovom suprugom Ljubom, ter sinom istih odnosno unukom Steve: Mihajlom; udovica Jalža s djecom Mikom i Izidorom; Pavao sa sinom Mijom i kćeri Dorom; konačno udovica Jana, koji su takodjer i današnjoj razpravi svi osobno pridošli.

Prije nego je stupljeno k razpravi, pozvani su prisutni zadružni članovi, da se glede pojedinih dielovah nagode, ter im je korist takove nagode tumačena.

Pošto ipak pokušana nagoda za rukom nepodje, stupilo se je k razdiobi zadružnog imetka na temelju zakona sljedećim načinom:

Glasom pomenutoga pod 2|. izvadka iz popisne listine obstoje u ovoj zadruzi četiri obitelji i to:

I. predstavnik obitelji Stevo sa suprugom Ljubom, sinom Petrom i njegovom suprugom Ljubom, ter sinom istih odnosno unukom Steve: Mihajlom;

II. obitelj sastojeća iz udovice Jalže, s djecom Mikom i Izidorom;

III. obitelj sastojeća iz Pavla, s djecom Mijom i Dorom;

IV. obitelj sastojeća iz udove pokojnoga Andrije: Jane bez djece.

Ciela se indi nepokretna imovina zadružna ima tako razdieliti, da

obitelji	I.	5/12
„	II.	3/12
„	III.	3/12
„	IV.	1/12 dopadne.

Pošto glede sastavljenja dielovah u nekretninah i pokretninah nagoda za rukom nepodje, bude procjena svega zadružnoga imetka odredjena, te ovlaštenici pozvani, da si sporazumno izaberu dva procjenitelja.

Usljed toga izabraše si za procjenitelje:

Miju Pavlinovića i
Grgura Kuljka, posjednike iz Virja.

Spomenuti procjenitelji prizvani u ured, ter izabrav si pročelnikom Miku Radetića, sva se trojica zavjeriše obćinskomu poglavaru desnicom, da će povjerenu im procjenu po duši i savjesti obaviti.

Za nastavak razprave bude opredjeljen dan 1. ožujka 1877., ter procjenitelji upućeni, da do toga roka obćinskomu poglavarstvu predlože procjenbeni operat, i da se tako ovlaštenici zadruge, kao i procjenitelji na spomenuti dan u 9 satih pr. p. u uredske prostorije obćinskoga ovoga poglavarstva nefaljeno stave.

Uknjiženih vjerovnikah imade ova zadruga samo zemaljski odbor realne vjeresije sa glavnicom od 500 for., koja se je odplaćivanjem glasom odplatne knjižice jur na 285 for. umaljila.

Glede izplate ovoga duga izjaviše se diobne stranke, da isti ima nadalje na svakom dielu uknjižen ostati, i to na starini kao glavnoj hipoteki, a na drugih dielovih kao uzgrednih hipotekah, a kamate i odplatne rate, da će svaka diobna stranka po diobnom razmierju plaćati prvom dielu, o čem će se zem. odbor realne vjeresije putem kr. podžupanije obavjestiti, ter na ročište, odnosno na pismenu izjavu do ročišta pod posljedicami §. 28. provd. naredbe pozvati.

Tim bi zapisnik zaključen i podpisan.

Stevan Petračić s. r.
Petar Petračić s. r.
+ **Jalža Petračić**
+ **Pavao Petračić**
+ **Mijo Petračić**
+ **Jana Petračić**

imena pisatelj
Šile s. r.

Josip Kranjčević s. r.
obć. sudac.

Franjo Šile s. r.
obć. bilježnik.

Nastavljeno dne 1. ožujka 1877.

Prisutni;

podpisani.

Uročeni na današnji dan ovlaštenici zadruge Petračić i procjenitelji stavište se danas u podpunom broju pred ovo obćinsko poglavarstvo; procjenitelji izručuju izradjeni medjutim procjenbeni operat, koj se ovom zapisniku pod 3|. prilaže.

Na temelju ove procjene iznaša $^1/_{12}$ nekretnoga zadružnoga imetka 315 for. 8 n., ter po tom ima u nekretninah dobiti:

I-va	obitelj	$^5/_{12}$	vriednost od . . .	1575	for.	40	nov.
II-ga	„	$^3/_{12}$	„ „ . . .	945	„	24	„
III-ća	„	$^3/_{12}$	„ „ . . .	945	„	24	„
IV-ta	„	$^1/_{12}$	„ „ . . .	315	„	8	„
			ukupno . .	3780	for.	96	nov.

U pokretninah pako iznaša $^1/_{12}$ 102 for. 1 nov. po tom će dopasti:

I-voj	obitelji	$^5/_{12}$	t. j.	510	for.	5	nov.
II-goj	„	$^3/_{12}$	„	306	„	3	„
III-ćoj	„	$^3/_{12}$	„	306	„	3	„
IV-toj	„	$^1/_{12}$	„	102	„	1	„
			ukupno . .	1224	for.	12	nov.

Prije nego je stupljeno k sastavljanju dielovah, upitani ovlaštenici zadruge, da li vole, da se udovica Jana namiri u naravi ili u novcu — izjaviše se svi jednoglasno, da žele namiriti udovicu u novcu, i to tako, da će svaki dio jednu trećinu procjenbene vriednosti pripadajućega udovici diela u nekretninah i pokretninah u iznosu od 139 for. 8 nov. skupa s odpadajućimi 6% kamatami, koje se u $^1/_4$ godišnjih obrocih u naprvo plaćati imadu, u roku od jedne godine pod prietnjom ovrhe namiriti, do toga pako na svojih nepokretninah uz pupilarnu sjegurnost uknjižiti; u što udovica Jana naročito privoljuje.

Usljed toga pristupilo se k sastavljanju dielovah, te su ovi uz savjet procjeniteljah, i saslušanjem takodjer primjetabah ovlaštenikah sljedećim načinom sastavljeni:

A, U nekretninah:

Grunt. nap. br. 35.

Sveukupni posjed						Od zema-												
Položajem						I. ostajući												
						medjaši od				obora prosta od poroza	oranica			livada			voćnjak	vinograd
u občini	u okolici	top. broj	ime zemlje	površina rl.	□°	iztoka	juga	zapada	sjevera		1 razreda	2 razreda	3 razreda	1 razreda	2 razreda	3 razreda	ral po 1600	ral po 1600
VIRJANSKOJ		680			780	Kućište s vrtom i dvorištem												
		681		1	400	put občinski		dvorište II. diela			1							
		682	Krč		800													
		683	Breza		800	oranica II. diela		livada Stepića h						800				
		684	Ledina		520													
		685	Hrašće	1	90	Revier		put	oranica Medjinovac									
		686	Modaća	1	90													
		687	Hust		700	Kućište vlastito i oranica											700	
		688	Beloš		860													
		689	Popovka		455	put občinski		livada Gregorić						455				
		690	Švaglica		1200													
		691	Livadica	1	100	vlastita oranica		put	livada Rusimir					100 1				
		692	Starina		540													
		693	Prisade		600	vinograd II. diela		put	Revier									600
		699	Potok		400	oranica II. diela		put	šuma II. diela		400							
		695	Prilipi		50													
								ukupno I. dio.		.	.	.	.	.	.	.	.	.

U sgradah: zadružnu kuću.

S teretom, da namiri udovi Jani 139 for. 8 novč.

Porezna obćina Gjurgjevac.

ljah dobiva

I. dio šuma □ hv.	I. dio ukupno □ hv.	I. dio vriednost f.	I. dio vriednost n.	II. dio kbr. medjaši od iztoka	medjaši od juga	medjaši od zapada	medjaši od sjevera	obora prosta od poreza	oranica 1 razreda	oranica 2 razreda	oranica 3 razreda	livada 1 razreda	livada 2 razreda	livada 3 razreda	voćnjak	vinograd	šuma	ukupno (ral po 1600 □ hvat.)	vriednost f.	vriednost n.
	780																			
	1			oranica Krč opredjeljena za kućište														400		
				oranica Jagićah		voćar	oranica vlastita					800						800		
	800																			
				put občinski		oranica I. diela								520				520		
90 1	90 1																			
				vlastita oranica													90 1	90 1		
	700																			
				oranica III. diela	livada I. diela					860								860		
	455																			
				oranica Cviet-ković	šuma Česma				1200									1200		
	100 1																			
				put	vinograd Cvietkovićev										540			540		
	600																			
	400																			
				oranica III. diela		livada Cvetkovićah						50						50		
	325 6																	1260 3		

K tomu u sgradah: štalu za rogato blago i sušu posve novu.

S teretom, da namiri udovi Jani 139 for. 8 nvč.

Grunt. nap. br. 35.

Sveukupni posjed						Odzema-												
Položajem						III. dio												
						medjaši od				obora prosta od poreza	oranica			livada			voćnjak	vinograd
											1	2	3	1	2	3		
											razreda							
u obćini	u okolici	top. kroj	ime zemlje	površina rl.	površina □°	iztoka	juga	zapada	sjevera	ral po 1600								
VIRJANSKOJ		650	Kupina		400	oranica opredjeljena za kućište												
		651	Prilipa	1	360	oranica I. diela		put obćinski			360 1							
		652	Čret		960	livada I. diela		put i dvorište vlastito						960				
		653	Berog	1	250	oranica Horvat		livada Cvetković.						250 1				
		696	Starina		540	vinograd I. diela		vinograd II. diela										540
		697	Hust		700	oranica II. diela		put obćinski										

Ukupno III. diela

U sgradah:

1 štala konjska,
1 kotac,
1 kukuružnjak,
1 klet u vinogradu.

S teretom, da izplati udovu Janu sa

Porezna občina Virje.

ljah dobiva

III. dio			
šuma	ukupno	vriednost	
□ hvat.		f.	nč.
	400		
	360 1		
	960		
	250 1		
	540		
700	700		
	10 4		

139 for. 8 novč.

Pozvani, da se očituju, kojemu će mjerničkomu vještaku povjeriti izradak nacrta diobe za gruntovnu i poreznu provedbu, izjaviše se za umirovlj. satnika Kovačevića, koga je na to ovlastila kr. podžupanija.

Po ovako izvedenoj razdiobi nekretninah sljedila je razdioba pokretninah, kod koje, pošto je dio odpadajući udovi Jani iznosom od 102 f. 1 n. jur u novčanu odpravninu uračunan — ciela se pokretna imovina samo na 11 dielovah dieliti ima, ter prema tomu dopada:

I. dielu vriednost od 556 for. 30 novč.
II. „ „ „ 333 „ 84 „
III. „ „ „ 333 „ 84 „

Tek. br.	Naznačaj predmeta	vriednost forintah	vriednost nvč.
	I. dio.		
	1) u blagu:		
1	dva vola: mulska i jelina	300	—
2	dvie krave: crljenka i milka	110	—
3	telica: belka	30	—
	2) u kolih i orudju:		
4	jedna nova kola	60	—
	3) u posudju:		
5	jedan novi vinski lagav od 20 vedarah željezom okovan .	20	—
6	jedan jaram sa željeznimi lanjci	5	—
7	jedan hrastov stol	5	30
	4) u peradi:		
8	šest puranah	6	
	Ukupno . .	556	30
	II. dio.		
	1) u blagu:		
1	kravu: jelenu	50	—
2	konje: tatara i fička	200	—
	2) u ormi i pokućtvu:		
3	konjsku ormu	20	—
4	jedan novi vinski lagav od 80 vedarah } željezom okovani	30	—
5	„ „ „ „ „ 50 } željezom okovani	30	—
	3) u peradi:		
6	tri purana	3	84
	Ukupno . .	333	84

Tek. br.	Naznačaj predmeta	vriednost forintah	nvč.
	III. dio.		
	1) u blagu:		
1	dva junca: čadeka i roseka	150	—
2	kravu: rudjanu	60	—
3	telicu: plavku	30	—
	2) u kolih i orudju:		
4	jedan željezni plug	1	—
5	jedan drveni plug	6	—
6	jednu branu	5	—
	3) u posudju:		
7	jedan novi lagav od 10 vedarah željeznimi obruči . . .	10	—
8	„ stari „ „ 25 „ „ „ . .	18	—
9	„ „ „ „ 20 „ „ „ . .	15	—
10	„ badanj „ „ 10 „ „ „ . .	17	—
	4) u ormi i pokućtvu:		
11	jedan jaram s drvenimi lanjci	2	—
12	dvie postelje iz mekana drva	4	—
13	dva stolca	1	—
	5) u peradi:		
14	dvanaest puranah	12	84
	Ukupno . .	333	84

Na temelju ovoga zapisnika sastaviti će se diobni list, ter takav zajedno s diobnom razpravom kr. podžupaniji na potvrdu predložiti.

Actum kao gore.

Stevan Petračić s. r.
Petar Petračić s. r.
+ **Jalža Petračić**
+ **Pavao Petračić**
+ **Mijo Petračić**
+ **Jana Petračić**
} imena pisatelj **Šile s. r.**

Josip Kranjčević s. r.
obć. sudac.

Franjo Šile s. r.
obć. bilježnik.

Obrazac G. (k §. 33. prov. naredbe.)

Br. 90.—1877.

Diobni list.

Obćinsko poglavarstvo Virjansko ovim uredovno prosvjedočuje, da je na temelju provedene diobne razprave, koja se u pismari obćinskoga ovoga poglavarstva pod brojem 90.—1877. sahranjena nalazi, zadruga Petračićah iz Virja kbr. 32. u pokretnom i nepokretnom imetku na sliedeći način razdieljena:

Mjesto	Kućni broj	Imena	Godina rodjenja	Stalež	broj dušah mužkih	broj dušah ženskih	broj dušah ukupni
Virje	32	**I. dio:**					
		predstavnik obitelji: Stevo Petračić	1820	poljodielac	1		
		Ljuba supruga mu	1825			1	
		Petar sin mu	1845		1		
		Ljuba supruga mu	1848			1	
		Mihajlo sin	1866		1		
					3	2	5
		II. dio:					
		Miko Petračić	1856	poljodielac	1		
		Izidor Petračić	1858		1		
		Jalža udova Petračić pokoj. Josipa	1835			1	
		suvlastnici na jednake dielove					
					2	1	3
		III. dio:					
		Pavao Petračić . . . . . . predstavnik obitelji	1848	poljodielac	1		
		Mijo sin mu	1869		1		
		Dora kći	1874			1	
					2	1	3

Grunt. nap. br. 35.

Sveukupni posjed						Od zema-												
Položajem						I. ostajući												
u občini	u okolici	top. broj	ime zemlje	površina		medjaši od				obora prosta od poroza	oranica			livada			voćnjak	vinograd
						iztoka	juga	zapada	sjevera		1	2	3	1	2	3		
				rl.	□°						razreda							
										ral po 1600								
VIRJANSKOJ		680			780	Kućište s vrtom i dvorištem												
		681		1	400	put občinski		dvorište II. diela			1							
		682	Krč		800													
		683	Breza		800	oranica II. diela		livada Stepića h						800				
		684	Ledina		520													
		685	Hrašće	1	90	Revier		put	oranica Medji-novac									
		686	Modaća	1	90													
		687	Hust		700	Kućište vlastito i oranica											700	
		688	Beloš		860													
		689	Popovka		455	put občinski		livada Gregorić						455				
		690	Švaglica		1200													
		691	Livadica	1	100	vlastita oranica		put	livada Rusimir					100 1				
		692	Starina		540													
		693	Prisade		600	vinograd II. diela		put	Revier									600
		694	Potok		400	oranica II. diela		put	šuma II. diela		400							
		695	Prilipi		50													
								ukupno I. dio			.	.	.	.	.	.	.	.

U sgradah: zadružnu kuću.

S teretom tražbine odbora realne vjeresije s glavnicom 500 for., 6% kamatami i 50 for. troškovah ućerivanja, kao na glavnoj hipoteki, — onda s teretom izplate udovi Jani Petračić 139 for. 8 nov. sa 6 % kamatami od dana pravomoćnosti diobnoga lista u roku od godine danah.

Porezna obćina Gjurgjevac.

ljah dobiva

I. dio				II. dio kbr.																
šuma	ukupno	vriednost		medjaši od				obora prosta od poreza	oranica			livada			voćnjak	vinograd	šuma	ukupno	vriednost	
				iztoka	juga	zapada	sjevera		1	2	3	1	2	3						
									razreda											
□ hv.		f.	n.					ral po 1600 □ hvat.											f.	n.
	780																			
	1			oranica Krč opredjeljena za kućište														400		
				oranica Jagićah		voćar	oranica vlastita					800						800		
	800																			
				put obćinski		oranica I. diela								520				520		
90 1	90 1																			
				vlastita oranica													90 1	90 1		
	700																			
				oranica II. diela		livada I. diela				860								860		
	455																			
				oranica Cviet-ković	šuma Cesma				1200									1200		
	100 1																			
				put	vinograd Cvietkovićev										540			540		
	600																			
	400																			
				oranica III. diela		livada Cvetkovićah						50						50		
	325 6																	1260 3		

K tomu u sgradah: štalu za rogato blago i sušu posve novu.

S teretom tražbine odbora realne vjeresije s glavnicom 500 for., 6% kamatami i 50 f. troškovah ućerivanja, kao na nuzgrednoj hipoteki, — onda s teretom izplate udovi Jani Petračić 139. for. 8 nvč., sa 6% kamatami od dana pravomoćnosti diobnoga lista u roku od godine danah.

Grunt. nap. br. 35.

Sveukupni posjed						Od zema-												
Položajem						III. dio												
				površina		medjaši od				obora plosta od poreza	oranica			livada			voćnjak	vinograd
u obćini	u okolici	top. kroj	ime zemlje	rl.	□°	iztoka	juga	zapada	sjevera		1	2	3	1	2	3		
											razreda							
											ral po 1600							
VIRJANSKOJ		650	Kupina		400	oranica opredjeljena za kućište												
		651	Prilipa	1	360	oranica I. diela		put obćinski			360 1							
		652	Čret		960	livada I. diela		put i dvorište vlastito						960				
		653	Berog	1	250	oranica Horvat		livada Cvet-ković.						250 1				
		696	Starina		540	vinograd I. diela		vinograd II. diela										540
		697	Hust		700	oranica II. diela		put obćinski										

Ukupno III. diela

U sgradah:

1 štala konjska,
1 kotac,
1 kukuružnjak,
1 klet u vinogradu.

S teretom tražbine odbora realne vjeresije s glavnicom 500 for., 6% kamatami i 50 for. troškovah ućerivanje, kao na nuzgrednoj hipoteki, — onda s teretom izplate udovi Jani Petračić 139 for. 8 kr. sa 6% kamatami od dana pravomoćnosti diobnoga lista u roku od godine danah.

Porezna občina Virje.

ljah dobiva

III. dio			
šuma	ukupno	vriednost	
□ hvat.		f.	nč.
	400		
	360 1		
	960		
	250 1		
	540		
700	700		
	10 4		

Četvrtom dielu Jani udovi pokojnoga Andrije Petračića pripada procjenom ustanovljeni dio iz nepokretninah i pokretninah zadruge Petračić iznosom od 417 for. 9 novč. a. vr. slovi: četiri stotine sedamnajest for. 9 novč. a. vr., koj se iznos ima na nekretninah svakoj lozi dopitanih, i to kod svake loze s jednom trećinom za korist Jane udove Petračić uknjižiti i sa 6% kamatami u roku od jedne godine danah od dana pravomoćnosti ovoga diobnoga lista pod prietnjom ovrhe izplatiti.

Pismeno očitovanje odbora realne vjeresije od 15. ožujka 1877. br. 285., kojim privoljuje na to, da se tražbina iste zaklade uknjiži na nekretnine loze I. kao glavnu, a na nekretninah ostalih lozah kao nuzgredne hipoteke, priležì primjerku ovoga diobnoga lista, opredjeljena za porabu gruntovne oblasti.

U pokretninah:

I. dielu vriednost od	556	for.	30	nov.
II. „ „ „	333	„	84	„
III. „ „ „	333	„	84	„

Nacrt o diobi nekretninah podpisan po strankah priležì pod ·/.

U Virju, 1. travnja 1877.

Franjo Šile s. r.
obć. bilježnik.

Josip Kranjčević s. r.
obć. sudac.

Obrazac H. (k §. 39. prov. naredbe).

Zapisnik

poveden po podpisanom obćinskom poglavarstvu prigodom predaje dielovah zadružne imovine, spadajuće na zadrugu Petračićah iz Virja kbr. 32. u fizični posjed pojedinih ovlaštenikah iste zadruge.

U Virju, 30. svibnja 1877.

Prisutni:

podpisani.

Pošto su ovlaštenici zadruge Petračić od niže podpisanoga obćinskoga poglavarstva predbježno obavješteni bili, da će se danas fizična predaja pravomoćno ustanovljenih dielovah zadružne imovine na pojedine ovlaštenike obaviti, te isti prema tomu pozvani bili, da obćinsko poglavarstvo kod svoje kuće dočekaju, te da prirede za postavljenje medjašah prikladne oznake, uputi se obćinspo poglavarstvo na lice mjesta, da odredjeno uredovanje obavi.

Predaja dielovah započela je kod nekretninah, te su najprije predstavniku I. diela Stevanu Petračiću izručene parcele br. 680, 683, 685, 687, 689, 681, 693, 694 u cielosti i u svojih dosadanjih medjah.

Od parcele broj 681 oranice Krč u površini od 1 rali 400□ hv. odmjereno bi za kućište II. diela sa zapadne strane 400□°, te su na diobnoj crti medjašni kameni u dva mjesta zakopani.

Pristupljeno bi zatim predaji nekretninah II. diela, ter bude udovici Jalži sa sinovi Mikom i Izidorom predane parcele broj 682, 684, 686, 688, 690, 692, 695 u cielosti i u svojih dosadanjih medjah.

Konačno budu III. dielu, naime predstavniku istoga: Pavlu Petračiću predane parcele br. 650, 651, 652, 653, 696, 697 u cielosti i u svojih dosadanjih medjah.

Time svršena je predaja nekretninah, ter je sljedila predaja pokretninah. Ove predane su svakom dielu u onom broju i kakvoći, kako se nalaze ubilježene u razpravnom zapisniku od 15. veljače i 1. ožujka 1877.

Prigovora proti ovako obavljenoj predaji nebje s nikoje strane.

Tim bi ovaj zapisnik zaključen i podpisan.

Poglavarstvo obćine Virjanske.

Stevan Petračić s. r.

+ **Jalža Petračić** } imena pisatelj
+ **Pavao Petračić** } **Šile** s. r.

Josip Kranjčević s. r.
obć. sudac.
Franjo Šile s. r.
obć. bilježnik.

Obrazac J. (k. §. 45. prov. naredbe).

Br. 93.—1877.

Uredovna svjedočba.

Poglavarstvo obćine garešničke ovim uredovno posvjedočuje, da na zadružnom selištu Filipićah iz Garešnice kbr. 45. samo Petar Filipić sa suprugom si Barom i svojim porodom obitava, i da osim istoga i njegova poroda nikakova drugoga ovlaštenika neima.

U Garešnici, 23. veljače 1877.

Obćinsko poglavarstvo.

Mijo Prepušić s. r.
obć. sudac.

(M. P.)

Janko Pravšić s. r.
obć. bilježnik.

Br. 1436.—1877.

Na temelju narodnoga popisa potvrdjuje se gornja uredovna svjedočba poglavarstva obćine garešničke.

U Križu, dne 2. ožujka 1877.

(M. P.)

N. N.
kr. podžupan.

SBORNIK
ZAKONAH I NAREDABAH,
valjanih za kraljevinu
HRVATSKU I SLAVONIJU.

Godina 1877.

Komad XIX.

Izdan i razposlan dne 22. lipnja 1877.

Br. 41.

Naredba

kr. hrv.-slav. dalmat. zemaljske vlade, odjela za unutarnje poslove od 14. lipnja 1877. br. 12064.,

kojom se ustanovljuje rok, kojim stupa u kriepost zakon od 21. siečnja 1877., o preustrojenju kr. gospodarsko-šumarskoga učilišta u Križevcih (sbornik zakonah i naredabah, valjanih za kraljevinu Hrvatsku i Slavoniju od god. 1877. br. 9.)

Na temelju ustanove §. 52. zakona od 21. siečnja 1877. o preustrojenju kr. gospodarsko-šumarskoga učilišta u Križevcih naredjuje se ovim, da spomenuti zakon ima stupiti u kriepost 1. listopada godine 1877.

I. Mažuranić s. r.

SBORNIK

ZAKONAH I NARÉDABAH,

valjanih za kraljevinu

HRVATSKU I SLAVONIJU.

Godina **1877.**

Komad XX.

Izdan i razposlan dne 30. lipnja 1877.

Br. 42.

Naredba

kr. hrv.-slav.dalm. zemaljske vlade, odjela za pravosudje od 22. lipnja 1877. br. 3254.

o predaji gruntovnih zapisnikah poreznih obćinah Leskovec, Drenovec, Svibovec, Grana, Makoišće i Magjarovo, Krč, Remetinec i Strmec, Podevčevo, Ljubešćica i Kapela od kr. kot. suda u Križevcih kr. sudbenomu stolu kao gruntovnoj oblasti u Varaždinu.

Gruntovni zapisnici poreznih obćinah Leskovec, Drenovec, Svibovec, Grana, Makoišće i Magjarovo, Krč, Remetinec i Strmec, Podevčevo, Ljubeščića i Kapela, spadajućih u okoliš kr. gradsko-delegovanoga kot. suda u Varaždinu, dotično kr. sudb. stola u Varaždinu, koji se sada rukovode po kr. kot. sudu u Križevcih kao gruntovnoj oblasti, imadu se predati kr. sudb. stolu kao gruntovnoj oblasti u Varaždinu, koj će ih kao gruntovna oblast za pomenute obćine počamši od 1. kolovoza 1877. po postojećih propisih rukovoditi.

Ivan Mažuranić s. r.

Br. 43.

Naredba

kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odjela za pravosudje od 27. lipnja 1877. br. 1200.,

kojom se ustrojavaju dva nova kr. kotarska suda, jedan u Božjakovini, a drugi u Pakracu.

Na temelju zakona od 21. studenoga 1874. ob ustroju sudovah I. molbe (sbornik br. 55.) ustrojava se u obsegu kr. sudbenoga stola u Zagrebu novi kotarski sud sa sjedištem u Božjakovini za političku obćinu dugoselsku, nalezeću se sada u području kr. kot. suda u sv. Ivanu, i za političku obćinu vrbovačku, nalazeću se sada u području kr. kot. suda u Križevcih i u obsegu kr. sudbenoga stola u Belovaru. — U obsegu kr. sudbenoga stola u Požegi ustrojava se novi kr. kot. sud sa sjedištem u Pakracu za političke obćine pakračku i bučku, nalazeće se sada u području kr. kot. suda u Daruvaru.

Tim se djelomice preinačuje naredba kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odielah za unutarnje poslove i za pravosudje od 26. travnja 1877. br. 2372. (sbornik br. 37.), kojom su uslied najnovijega arondiranja obćinah ustanovljeni okoliši kr. sudbenih stolovah, kr. kot. (grad. deleg. kot.) sudovah, kao i broj sjedišta ter okoliši mjestnih sudovah.

Dan, kojega će novoustrojeni kr. kotarki sudovi započeti uredovanje, odredit će se naknadno.

Ivan Mažuranić s. r.

SBORNIK
ZAKONAH I NAREDABAH,
valjanih za kraljevinu
HRVATSKU I SLAVONIJU.

Godina **1877.**

Komad XXI.

Izdan i razposlan dne 30. srpnja 1877.

Br. 44.

Zakonski članak XXXVII. : 1875.*)

zajedničkoga hrvatsko-ugarskoga sabora o trgovačkom zakonu.

(Potvrdjen dne 16. svibnja 1875. Proglašen u kući zastupnikah 18., a kući velikašah 19. svibnja 1875.)

MI FRANJO JOSIP PRVI,

po milosti božjoj cesar Austrijanski,

kralj česki itd. i apostolski kralj kraljevinah Ugarske, Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

Vjerni Velmože i zastupnici mile Nam kraljevine Ugarske i posestrimah joj kraljevinah podnesoše Nam zajedničkim sporazumkom previšnje Naše potvrde radi sliedeći:

zakonski članak:

Trgovački zakon.

Ustanove obćenite.

§. 1.

U stvarih trgovačkih, u koliko glede njih zakon ovaj nesadržaje nikakovih ustanovah, služe mjerilom običaji trgovački, a u nedostatku tih običajah imade se uporavljati obće pravo gradjansko.

*) Pošto su se u hrvatski izvornik zajedn. zakonskoga članka XXXVII. od godine 1875. o trgovačkom zakonu, koj je uvršten u sbornik zakonah i naredabah, valjanih za kraljevinu Hrvatsku i Slavoniju od god. 1875., u komad XXXVII. pod br. 79. uvukle njeke bitne pogrješke, izdan je izpravljeni hrvatski izvornik, koj se ovim iznovično uvršćuje u sbornik zakonah i naredabah.

§. 2.

Gdje je u zakonu ovom spomen u sudbenih stolovih, imadu se razumjevati sudovi, zvani na riešavanje poslovah trgovačkih.

DIO PRVI.

O trgovcih i družtvih trgovačkih.

Naslov prvi.

O trgovcih u obće.

§. 3.

Trgovcem u smislu ovoga zakona imade se smatrati, tko se u vlastito ime bavi trgovačkimi poslovi kao obrtom.

§. 4.

Ustanove, tičuće se trgovacah, imadu se uporavljati i na trgovačka družtva (§ 61.)

Na državu, u koliko se bavi trgovačkimi poslovi, imadu u toliko uporabu spomenute ustanove, u koliko obstojeći zakoni i zakonite naredbe neodredjuju inako.

Kako se uporavljaju na poduzeća državna naslovi (3. 4. i 5.), tičući se trgovačkih tvrdkah, trgovačkih knjigah i prokuristah, biti će ustanovljeno posebnom naredbom.

§. 5.

Ustanove ovoga zakona, tičuće se trgovačkih tvrdkah, knjigah i prokure, neuporavljaju se u obće na piljare i kućarce; na staretinare, krčmare, obične vozare, brodare i ine obrtnike pak samo u toliko, u koliko jim radnja nadilazi granice obrta na malo.

Sdruženja piljarah i kućaracah nesmatraju se u obće, a sdruženja sklopljena radi tjeranja ostalih gore izbrojenih radnjah samo tada kao družtva trgovačka, kada radnja jim nadilazi granice obrta na malo.

§. 6.

Tko je i pod kojimi uslovi vlastan baviti se trgovinom kao obrtom, ustanovljuje obrtni zakon (VIII. zak. članak od god. 1872.) i obstojeći u tom obziru posebni zakoni i naredbe.

Naslov drugi.

O registrih tvrdkah trgovačkih.

§ 7.

U svrhu upisivanjah, što jih propisuje ovaj zakon, imadu sudbeni stolovi voditi registre tvrdkah trgovačkih.

Registri su ti javni, i svatko jih može razgledati. Upisi i spadajući k njim prilozi smiju se prepisivati i oni se imadu u legalizovanom prepisu izdati svakomu.

Kako imadu biti uredjeni registri tvrdkah trgovačkih i kako se imadu voditi, biti će ustanovljeno posebnom naredbom.

§. 8.

Upisi, ubilježeni u registre tvrdkah trgovačkih, imadu se, u koliko zakon ovaj za pojedine slučaje nesadržava protivne odredbe, cielim sadržajem bez odvlake obnarodovati u centralnom glasniku („központi értesitö), koj će za svrhu tu izdavati ministarstvo za poljodjelstvo, obrt i trgovinu, upisi pak učinjeni u kraljevini Hrvatskoj i Slavoniji, u tamošnjem službenom listu.

Uz to može sudbeni stol na želju i trošak interesovanih stranakah obnarodovanje obaviti i u inih časopisih, što jih naznače iste stranke.

§. 9.

Prama trećim osobam imadu u registre tvrdkah trgovačkih učinjeni upisi valjanost od dana obnarodovanja, učinjenoga u centralnom glasniku, u kraljevini Hrvatskoj i Slavoniji u službenom listu.

Neznanjem obavljenoga obnarodovanja nemože se nitko izpričavati.

Naslov treći.

O tvrdkah trgovačkih.

§. 10.

Tvrdka je ime, pod kojim trgovac tjera posao svoj i kojim se služi kao podpisom.

§. 11.

Trgovci, koji sami tjeraju posao svoj, dužni su kao tvrdkom služiti se vlastitim gradjanskim imenom, i to barem prezimenom svojim.

Oni nesmiju tvrdki svojoj pridievati dodatka, koj bi označavao odnošaj družtveni. Nasuprot prosto jim je služiti se dodatci, koji su prikladni označavati pobliže osobu ili posao.

§. 12.

Tko steče postojeću trgovinu ugovorom ili baštinom, vlastan je nastaviti ju uz privolu prijašnjega vlastnika ili pravnih nasljednikah njegovih pod dotadašnjom tvrdkom s dodatkom, označujućim nasliedbu ili bez toga dodatka.

§. 13.

Tvrdka javnoga družtva trgovačkoga, koja nesadržaje imena svih članovah družtvenih, mora sadržavati barem ime jednoga javnoga druga (ortaka) s dodatkom, pokazujućim obstanak odnošaja družtvenoga.

Pri družtvih komanditskih mora tvrdka sadržavati ime barem jednoga javnoga druga s dodatkom, pokazujućim obstanak odnošaja družtvenoga.

U obće je zabranjeno u tvrdku iznova sklopljenih družtvah uvrstiti osim imena javnih članovah ime inih osobah; isto tako zabranjeno je trgovačkim družtvom javnim ili komanditskim nazivati se družtvom dioničarskim ili zadrugom.

§. 14.

Družtva dioničarska i zadruge moraju u tvrdki njihovoj izrikom biti označene kao takove.

§. 15.

Kada tko stupi u postojeću trgovinu kao drug ili pristupi družtvu trgovačkom kao nov član ili iztupi iz njega, može se bez obzira na tu promjenu i nadalje uporavljati izvorna tvrdka.

Nego u slučaju izstupa druga, kojega je ime sadržano u tvrdki, potrebita je za uporabu dotadašnje tvrdke privola iztupivšega druga.

Isto valja i u slučaju, gdje je družtvo sastojalo iz dva druga, ter koj njih izstupi iz družtva.

§. 16.

Svaki trgovac, koj nepada pod iznimku naznačenu u §. 5., dužan je pod prietnjom novčane globe, ustanovljene u §. 21., prigodom započetka poslovanja svojega istodobno radi upisa u registar trgovački prijaviti tvrdku svoju pri sudbenom stolu, u području kojega se nalazi trgovačka nastana njegova, i ujedno ju tamo vlastoručno podpisati ili u obliku legalizovanu predložiti.

Dok se neobavi taj upis, nemože trgovac biti dionikom pravah, koja ustanovljuje na korist trgovacah zakon ovaj; nasuprot odgovoran je on u smislu zakona ovoga za trgovačke obveze, koje je preuzeo prama trećim osobam.

§. 17.

Svaka nova tvrdka imade se jasno razlikovati od tvrdkah, postojećih jur u istom mjestu ili istoj obćini i upisanih u registar tvrdkah trgovačkih.

Tko s trgovcem kojim upisanim u registar tvrdkah trgovačkih imade isto ime, dužan je tim imenom služiti se kao tvrdkom na način, da se ona može jasno razlikovati od tvrdke već upisane.

§. 18.

Kada se u drugom mjestu ili obćini podigne podružnica, imade se tvrdka glede podružnice upisati takodjer pri sudbenom stolu, glede nje nadležnu.

Tomu upisu nemože medjutim biti mjesta, dok se nedokaže, da je obavljen upis pri sudbenom stolu, nadležnom glede glavne nastane.

Ako u istom mjestu ili obćini, gdje se ustrojava podružnica, postoji jur upisana jednaka tvrdka, imade se upisati se imajuća tvrdka tako rabiti, da se može razlikovati od tvrdke jur upisane.

§. 19.

Kada se preinači ili ugasne tvrdka, ili nastane promjena u osobah vlastnikah, imade se fakt taj prijaviti radi upisa u registar trgovački i radi obnarodovanja.

Ako preinaka ili ugasnuće tvrdke nije upisano u registar tvrdkah trgovačkih, i nije ni obnarodovano, može se onaj, pri kom su nastali spomenuti fakti, u toliko samo poslužiti njimi proti komu trećemu, u koliko može dokazati, da su ovomu fakti ti bili poznati.

§. 20.

Kada pri prenešenju trgovačkoga posla preuzimatelj preuzme dotadašnje obveze tvrdke, pripada vjerovnikom glede tih obvezah pravo tužbe isto tako proti predavatelju, kao i proti preuzimatelju.

§. 21.

Tko nezadovolji propisom zakona ovoga, tičućim se prijave tvrdke, ima ga na to nadležni sudbeni stol ureda radi pridržati globom novčanom do 500 forintih.

S odmjerenjem novčane globe imade se ujedno dotičnoj stranki radi obavljenja upisne prijave opredieliti rok od 14 danah, po neuspješnom izminuću kojega se imade novčana globa putem ovrhe utjerati. Odmjerena, no neutjeriva novčana globa nemože se promieniti u zatvor.

Sličan postupak imade se obdržavati i proti onim, koji se bez ovlašćenja služe kojom tvrdkom, ostajuć uz to u krieposti ustanove §. 24.

§. 22.

Sudovi u obće, naročito pak ostavštinske i stečajne oblasti, isto tako i trgovačke i obrtničke komore i oblasti obrtne imadu, kada izvršujuć djelokrug svoj saznadu službeno za povredu dužnosti upisne prijave ili za nepovlašteno rabljenje tvrdke, bez odvlake prijaviti to nadležnomu sudbenomu stolu.

§. 23.

Kada se proti trgovcu ili trgovačkomu družtvu ili nutarnjemu ili vanjskomu članu družtva takova otvori stečaj, imade to sudbeni stol u registru tvrdkah trgovačkih bez posebnoga obnarodovanja bez odvlake zabilježiti.

U koliko se registar tvrdkah trgovačkih, u koj bi se imala staviti spomenuta zabilježba, nevodi pri stečajnom sudu, imade sud ovaj o otvorenju stečaja dati obavjest sudbenomu stolu, koj vodi registar tvrdkah trgovačkih.

§. 24.

Tko zloporabom tvrdke koje bude oštećen u pravih svojih, može zahtievati, da se počinitelju zloporabe daljnje rabljenje tvrdke zabrani pod globom u §. 21. navedenom, i on na odštetu odsudi.

Da li obstoji i kolika je šteta, odlučuje po slobodnom uvidjenju sudbeni stol na temelju obstojećih okolnostih, i ako je potrebno uz preslušanje vještakah.

Sudbeni stol može uz to na prošnju oštećenika odrediti takodjer i proglašenje izrečene odluke na trošak obsudjene stranke.

Naslov četvrti.

O knjigah trgovačkih.

§. 25.

Svaki trgovac dužan je voditi svezane, list po list tekućimi brojevi označene i uzicom parafirane knjige, koje podpuno izkazuju poslove njegove i stanje imovine njegove; stojeć mu medjutim uz to prosto služiti se kojim god bilo načinom knjigovodstva i pri ovom kojim god živućim jezikom.

Upisi imadu se na mjestih, koja se po pravilu imadu izpuniti, tako uvrščivati, da neostane nikakova prazna prostora. Zabranjeno je prvobitni sadržaj upisa izbrisanjem ili inim načinom nečitljivim učiniti kao i izstrugati ili učiniti preinakah, po kojih svojstvu ostaje dvojbeno, da li su one uvedene pri prvobitnom upisu ili kašnje.

§. 26.

Svaki trgovac dužan je, kada počme tjerati posao svoj, sastaviti inventar,

dakle točno popisati negibivi imetak svoj, tražbine i dugove svoje, iznos gotova novca i ostalu imovinu svoju i naznačiti vriednost pojedinih dobarah svojih, ter ujedno sastaviti bilancu, pokazujuću razmjerje medju njegovim aktivnim i pasivnim stanjem. Taj inventar i bilanca imade se zatim svake godine sastaviti.

Imade li trgovac skladište robe, koje se polag naravi posla nemože svake godine inventirati, dovoljno je tada, da se glede skladišta takova sastavi inventar svake druge godine.

§. 27.

Inventar i bilancu imade podpisati trgovac. Pri trgovačkih družtvih javnih i komanditskih imade izprave te podpisati svaki osobno jamčeći drug.

Trgovcu stoji prosto inventar i bilancu upisati u knjigu za to opredjeljenu ili složiti svaki put posebice. U potonjem slučaju imadu se izprave te spremiti složene po redu chronologičkom.

§. 28.

Prigodom sastavljanja inventara i bilance imade se imovina i tražbine uzeti u račun polag vriednosti, koju imaju u čas sastavljanja.

Tražbine dvojbene imadu se uvrstiti polag vjerojatne vriednosti njihove, neutjerive pak imadu se odpisati.

§. 29.

Svaki trgovac dužan je u pohranu staviti primljene poslovne listove, a prepis poslovnih listovah, što jih on odpravi, — u kopiji ili odtisku — zadržati uveden po chronologičkom redu u knjigu prepisah.

§. 30.

Trgovci su dužni trgovačke knjige svoje držati u pohrani barem tečajem deset godinah, računajuć od dana, kojega je u njih učinjen posljednji upis.

To isto valja takodjer i glede trgovačkih listovah, inventarah i bilancah.

§. 31.

Uredno vodjene knjige trgovacah, upisanih u registar tvrdkah trgovačkih, daju u prieporih, iz trgovačkih poslovah nastalih, u pravilu nepodpun dokaz, koj se može nadopuniti prisegom ili inim kojim sredstvom dokaznim.

Ta dokazna moć knjigah traje proti trgovcem tečajem deset godinah, računajuć od dana priepornim postavšega upisa, a proti netrgovcem tečajem dvijuh godinah.

U ostalom imade li se knjigam dati veća ili manja dokazna moć; imadu li se u slučaju, kada se trgovačke knjige prućih se stranakah neslažu, te knjige

kao dokazno sredstvo sasvim odbiti ili knjigam koje stranke se imade dati veća dokazna moć: odlučit će polag obstojećih okolnostih sud.

§. 32.

Trgovačke knjige, u kojih se pokazuje neurednostih, mogu se u toliko samo primiti kao dokazno sredstvo, u koliko polag obstojećih okolnostih zaslužuju vjere i uzprkos neurednostim.

§. 33.

Dokaznoj moći trgovačkih knjigah nenanaša nikakova uštrba, da jih vodi pomoćno osoblje.

§. 34.

Sud može tečajem parnice na prošnju stranke odrediti, da protivna stranka predloži knjige svoje. Bude li predloženje propušteno, imade se uztvrdjeni sadržaj knjigah smatrati dokazanim proti stranki ukraćujućoj predloženje.

§. 35.

Predložene knjige može cielim sadržajem samo sudac ili sudbeni vještaci razgledati i to u slučaju, kada stoji u pitanju, da li su one po propisu vodjene.

Protivna pruća se stranka ima pravo razgledati jedino upise, tičuće se stavakah pod prieporom stojećih.

§. 36.

Radi razgledanja cieloga sadržaja može sud odrediti predloženje knjigah u slučaju, kada se radi o nasljedstvu, o zajednici dobarah, o diobi družtvenoga imetka i o stečaju.

Naslov peti.

O prokuristah i punomoćnicih trgovačkih.

§. 37.

Prokurista je, tko od vlastnika trgovine (gospodara, principala) naročito dobije vlast vodjenja prokure, ili bude izrično postavljen prokuristom ili napokon bude uponomoćen, da može tvrdku gospodara podpisavati „per procura".

I više osobah, budi svaka njih pojedince, budi svi ukupno, može biti povlašteno, da vodi prokuru. U potonjem slučaju postoji skupna prokura (Collectiv-Procura).

§. 38.

Prokura opunomoćuje prokuristu na svaki sudbeni i izvansudbeni posao i pravni čin, koj sa sobom donosi tjeranje posla trgovačkoga; ona nadomještuje svako posebno punomoćje, potrebito po pravu gradjanskom, i podjeljuje vlast primanja i odpuštanja trgovačkih pomoćnikah i punomoćnikah.

Prodavati i obteretivati nepokretna dobra vlastán je prokurista samo, kada mu se za to podieli posebno punomoćje.

§. 39.

Ograničenje povlasti prokuriste neima pravne moći naprama trećim osobam.

§. 40.

Prokurista dužan je podpisujuć, uz tvrdku staviti ime svoje s dodatkom naznačujućim prokuru.

Pri skupnoj prokuri dužan je svaki prokurista uz podpis tvrdke, providjen tim dodatkom, staviti ime svoje.

§. 41.

Podjeljenje prokure ima radi upisa u registar trgovački nadležnomu sudbenomu stolu prijaviti gospodar osobno ili u ovjerovljenom obliku. Ujedno dužan je prokurista na istom mjestu podpis svoj tvrdke podpisati ili izručiti u ovjerovljenom obliku.

Na obdržavanje te odredbe imadu se stranke ureda radi pridržati pod novčanom globom, ustanovljenom u §. 21.

§. 42.

Ugasnuće prokure imade gospodar prijaviti radi ubilježenja.

Nebude li ugasnuće prokure ubilježeno u trgovački registar i obnarodovano, moći će gospodar poslužiti se tim faktom samo u toliko proti trećoj osobi, u koliko je kadar dokazati, da je ovoj pri sklapanju posla bilo poznato ugasnuće prokure.

§. 43.

Povlast trgovačkoga punomoćnika, kojega gospodar bez podjeljenja prokure opunomoći budi na vodjenje cieloga svojega posla, budi na poslove opredjeljene vrsti ili na poslove pojedine, proteže se na sve poslove, koji su po pravilu skopčani s tjeranjem trgovačkoga posla iste vrsti, i na sve pravne čine, koje poslovi iste vrsti čine u pravilu potrebitimi.

Na mjenbene obvezbe, sklapanje zajmovah i tjeranje parnicah ovlašten je samo tada trgovački punomoćnik, kada mu je za to podjeljeno posebno puno-

moćje. Nasuprot nije mu potrebito posebno punomoćje za poslove, na koje je protegnut djelokrug njegov.

§. 44.

Trgovački punomoćnik dužan je, izbjegavajuć svaki dodatak, naznačujući prokuru, no ipak s izraženjem odnošaja punomoćnoga, stavljati podpis.

§. 45.

Ustanove, navedene u oba prediduća §§., imadu uporava i na punomoćnike trgovačke, kojim gospodar jim kao trgovačkim putnikom izvan sjedišta nastane trgovačke povjeri poslovah kakovih. Isti se u tom svojstvu imadu smatrati vlastnimi s jedne strane, da primaju kupovninu iz prodajah, što ih sklope, i da dozvoljuju platežnih rokovah, s druge strane pak da pobiraju tražbine gospodarah svojih na dugu stojeće.

§. 46.

Trgovački pomoćnik nemože u ime gospodara svojega i za račun njegov sklopiti pravnih poslovah.

§. 47.

Tko je u štacunu (dućanu) ili otvorenu magazinu ili skladištu robe namješten, smatra se ovlaštenim, da čini prodaje i primanja, a isto tako da pobire plaćanja, što se u pravilu obavljaju u takovu štacunu, otvorenu magazinu ili skladištu robe.

§. 48.

Tko donese kupcu robu s računom kvitiranim, smatra se ovlaštenim, da primi kupovninu.

§. 49.

Poslovi, što jih prokurista ili punomoćnik trgovački, primjerno prokuri, dotično punomoćju, u ime gospodara sklopi, obvezuje se prama trećim osobam gospodar, i stiče on prava.

Nečini nikakove razlike, da li je posao naročito sklopljen u ime gospodara, ili da li se on polag obstojećih okolnostih po volji ugovornikah ima smatrati sklopljenim u ime gospodara.

Iz sklopljenih poslovah nenastaje niti pravah, niti obvezah medju prokuristom ili punomoćnikom i trećimi osobami.

§. 50.

Prokurista ili trgovački punomoćnik nemože bez privole gospodara prenieti prokuru svoju, dotično punomoćje svoje na drugoga koga.

§. 51.

Prokura i punomoćje trgovačko može se u svako doba opozvati, ostajuć nepovriedjena prava proiztičuća iz obstojećega odnošaja službenoga.

Iz smrti gospodara nesliedi ugasnuće prokure.

Trgovačko punomoćje prestaje tada samo smrću gospodara, ako je izrično dano za vrieme života njegova.

§. 52.

Tko kao prokurista ili punomoćnik trgovački sklopi kakav posao trgovački, neimajuć prokure ili punomoćja trgovačkoga, a isto tako punomoćnik trgovački, koj sklapajuć posao prekorači granice punomoćja svojega, odgovoran je po pravu trgovačkom trećoj osobi ugovor s njim sklopivšoj; ovoj trećoj osobi stoji od volje izbor tražiti od njega naknadu štete ili izpunitbu pogodbe.

Toj odgovornosti neima medjutim mjesta, kada se je treća osoba, znajuć za pomanjkanje prokure ili punomoćja ili za prekoračenje punomoćja, ipak upustila u posao.

§. 53.

Prokurista ili komu je u svojstvu trgovačkoga punomoćnika povjereno vodjenje cieloga kojega posla trgovačkoga, nemože bez privole gospodara niti na vlastiti niti na tudji račun sklapati poslovah trgovačkih.

Privola gospodareva ima se već i u slučaju predmievati, kada je on, podjeljujuć prokuru ili punomoćje, znao, da se prokurista ili punomoćnik trgovački na vlastiti ili tudji račun bavi poslovi trgovačkimi, a nije ugovorio obustavu toga poslovanja.

Prekrši li prokurista ili punomoćnik trgovački propis taj, dužan je gospodaru naknaditi štetu počinjenu; uz to je vlastan gospodar poslove, koje je na vlastiti račun sklopio prokurista ili punomoćnik trgovački, smatrati, kao da su sklopljeni na račun gospodarev.

Odredbe gore navedene protežu se i na pomoćnike trgovačke.

§. 54.

Pravo gospodara, kojim u slučajevih predidućega §. može na svoj račun sklopljenim smatrati posao i tražiti naknadu štete, ugašuje za tri mjeseca, računajuć od časa, kada je gospodar saznao za sklopljenje posla.

Naslov šesti.

O pomoćnom osoblju.

§. 55.

Službeni odnošaji pomoćnoga osoblja (trgovačkih pomoćnikah, šegrtah), kao i prava njihova na plaću i uzdržavanje, predmetom su slobodne pogodbe.

*

U pomanjkanju takove pogodbe služe s iznimkami, u zakonu ovom ustanovljenimi, mjerilom odredbe trećega, petoga i šestoga poglavja obrtnoga zakona (VIII. zakonski članak od godine 1872.)

§. 56.

Pomoćnik trgovački, koj je bez vlastite krivnje postigavšom ga nesrećom za vrieme zaprečen izvršavati službu, nelišava se tim pravah svojih na plaću i uzdržavanje. Ta pogodnost ide ga medjutim samo tečajem šest tjedanah.

§. 57.

Službeni odnošaj medju gospodarom i trgovačkim pomoćnikom njegovim može, gdje ugovorom nije kraći ili dulji rok uglavljen, uz odkaz od šest tjedanah koli jedna toli druga stranka razriešiti.

Trgovačkim pomoćnikom, kojim su povjereni važniji poslovi, poimence knjigovodjam i blagajnikom, iznaša uzajamni odkazni rok tri mjeseca.

Ustanove ovoga §. služe mjerilom u slučaju takodjer stečaja, odredjenoga proti gospodaru.

§. 58.

Trgovački pomoćnik može bez odkaza ostaviti službu:

1. kada gospodar nezadovoljava ugovornim obvezam svojim;
2. kada gospodar, namjestnik njegov ili članovi obitelji njegove djelom zlostave trgovačkoga pomoćnika, ili počine proti njemu težku uvredu poštenja;
3. kada nastava službovanja stavlja zdravlje ili život pomoćnika trgovačkoga u pogibelj iz razloga, koj nemogaše biti poznat pri sklapanju ugovora.

U slučajih tih pripada pomoćniku trgovačkomu plaća i uzdržavanje na cielo vrieme odkazno.

§. 59.

Trgovački pomoćnik može se bez odkaza odmah odpustiti:

1. kada zloporabom povjerenja gospodareva u pogibelj stavi interese posla trgovačkoga;
2. kada se bez privole gospodareve, budi na vlastiti, budi na tudji račun bavi poslovi trgovačkimi;
3. kada zanemari obavljanje dužnostih svojih;
4. kada dopadne zatvora trajućega više od tri dana, ili bude bez privole gospodareve i valjana razloga zaprieke od posla odsutan preko tri dana;
5. kada je nesposoban izpunjavati dužnosti, na koje se je ugovorom obvezao;

6. kada duljim bolovanjem postane neprikladan za službovanje;
7. kada pati od gnjusne ili priliepčive bolesti;
8. kada djelom zlostavi gospodara, namjestnika njegova ili članova obitelji njegove, ili počini proti njim težku uvredu poštenja;
9. kada uzprkos opomeni nepazljivošću stavi u pogibelj sigurnost kuće ili trgovačkoga posla;
10. kada počini čin karni proiztičući iz pohlepe za dobitkom.

Da li u slučajevih, navedenih u 6. i 7. točki, trgovačkomu pomoćniku prama obstojećim okolnostim pripada plaća i uzdržavanje: imade se odlučiti u smislu §. 56.

§. 60.

Na osobe, koje u trgovačkom poslu kojem obavljaju radnje služinčadi, neimaju uporave odredbe zakona ovoga.

Naslov sedmi.

O družtvih trgovačkih u obće.

§. 61.

Kao družtva trgovačka smatraju se:
1. trgovačka družtva javna,
2. družtva komanditska,
3. družtva dioničarska i
4. zadruge.

§. 62.

Na zajednički dobitak ili štetu glede jednoga ili više poslovah trgovačkih sklopljena (prigodna) sdruženja nepodpadaju pod ustanove ovoga zakona, glaseće o družtvih trgovačkih.

Pri takovih sdruženjih doprinašaju, ako stranke nisu ugovorom inako odredile, dionici u jednakom razmjerju k zajedničkom podhvatu; u dobitku i šteti diele se oni u pomanjkanju ine ustanove na glave.

Iz poslovah, što jih sklopi dionik koj s trećom osobom, nastaju prama toj osobi obveze i prava istomu dioniku. Radi li medjutim dionik u ime i po nalogu ostalih, ili sklope li dionici u zajedini ili preko zajedničkoga punomoćnika posao, tada jim prama ugovarajućemu trećemu nastaju in solidum prava i obveze.

Iza dokončanja zajedničkoga posla dužan je dionik, koj je upravljao poslom, ostalim položiti račun. Ujedno je on dužan obaviti likvidaciju.

§. 63.

Družtva trgovačka mogu pod tvrdkom svojom sticati pravah, preuzimati obvezah, sticati vlastničtva i inih pravah na nepokretna dobra, ter u parnicah stojati u svojstvu tužitelja i obtuženika.

Naslov osmi.

O javnom družtvu trgovačkom.

Poglavje prvo.

O osnutku družtva.

§. 64.

Trgovačko družtvo javno postaje, kada dvie ili više osobah pod zajedničkom tvrdkom, uz neograničenu i solidarnu obvezu tjeraju obrt trgovački.

Za valjanost družtvenoga ugovora nije potrebito niti sastavljenja izprave, niti ine koje formalnosti.

§. 65.

Osnutak svakoga trgovačkoga družtva javnoga imadu članovi družtveni prigodom otvorenja posla radi upisanja u registar tvrdkah trgovačkih prijaviti sudbenomu stolu, u kojega području se nalazi sjedište družtva, a osim toga svakomu sudbenomu stolu, u kojega području družtvo ima podružnicu.

Prijava mora sadržavati:

1. ime, gradjanski stališ i prebivalište članovah družtvenih;

2. tvrdku i sjedište družtva;

3. rok, kada se je družtvo započelo;

4. ako je uglavljeno, da samo jedan drug ili više njih ima zastupati družtvo, naznačenje, koj drug ili drugovi su opredieljeni za to i da li se to pravo ima izvršavati samo u zajedini.

§. 66.

Kada se promieni tvrdka postojećega kojega javnoga družtva trgovačkoga, kada družtvo promieni sjedište, kada u družtvo stupi novih članovah, kada se kojemu članu naknadno podieli pravo zastupanja družtva, ili kada se opozove takovo ovlaštenje, imadu se ti fakti radi ubilježenja u registar tvrdkah trgovačkih bez odvlake prijaviti nadležnomu sudbenomu stolu (§. 65.)

Što se tiče pravne moći promjene tvrdke, premještenja družtvenoga sjedišta i prestanka prava zastupanja prama trećim osobam: imadu se uporavljati odredbe sadržane u §§. 9. i 19. ovoga zakona.

§. 67.

Prijave navedene u predidućih §§., koje se cielim sadržajem imadu upisati u registar tvrdkah trgovačkih, dužni su svikoliki drugovi pri nadležnom sudbenom stolu vlastoručno podpisati ili izručiti u ovjerovljenom obliku.

Članovi, kojim je povjereno zastupanje družtva, dužni su ujedno pri istom sudbenom stolu legalizovati dati podpis svoj tvrdke ili ga izručiti u ovjerovljenom obliku.

Poglavje drugo.

O medjusobnih pravnih odnošajih članovah družtvenih.

§. 68.

Glede medjusobnih pravnih odnošajah članovah družtvenih služi mjerilom prije svega družtveni ugovor, i u koliko u njem neima ustanovah glede pravnih odnošajah članovah družtvenih, odredbe ovoga poglavja.

§. 69.

Ako u družtvo budu pridonešeni novci ili ine potrošive ili nadomjestive stvari, prelaze one tada u svojinu družtvenu. Isto valja i glede nepotrošivih ili nenadomjestivih stvarih, koje su u opredieljenoj procjenbenoj vriednosti priložene u družtvo, predpostavljajuć, da procjena nije obavljena jedino radi opredielenja dobitnoga diela.

U slučaju dvojbe imade se predmnievati, da su u inventaru po svih članovih družtvenih podpisanom sadržana dobra gibiva i negibiva, koja bijahu prije svojina družtvenoga člana kojega, predana u vlastitost družtva.

§. 70.

Uložak svoj preko svote ugovorom ustanovljene povisiti ili gubitkom umaljeni uložak nadopuniti nije dužan nikoji član družtveni.

§. 71.

Za izdatke člana družtvenoga, koje isti učini u poslovih družtva, za obveze, koje on primi na se mjesto družtva, i za gubitke, koji ga postignu ne-

posredno iz poslovodstva mu ili iz pogibeljih, koje su od poslovodstva nerazdružive, jamči družtvo.

Član družtveni može od novacah, što jih predujmi, od dana predujma računajuć, tražiti kamatah, no za trud, što ga imade oko poslovah družtvenih, nemože, osim slučaja u §. 84. navedenoga, zahtievati naplate.

§. 72.

Oko poslovah družtvenih dužan je svaki član družtveni nastojati pomnjom i brižljivosti, kojom običaje nastojati oko svojih poslovah vlastitih.

Svaki član družtveni jamči družtvu za štete, koje je prouzročio krivnjom svojom, i naproti tim štetam nemože on u račun staviti koristi, koje je marljivosti svojom družtvu pribavio u inih prigodah.

§. 73.

Član družtveni, koj neplati u valjano doba novčanoga uložka svojega, ili nedopremi u valjano doba družtvene novce, što jih je pobrao, u blagajnu družtva, ili izvadi za sebe nepovlašteno novacah iz družtvene blagajne, dužan je družtvu platiti kamate počimajuć od dana, kojega se je imalo platiti ili doprema obaviti, dotično kojega je nepovlašteno izvadjen novac. Tim se nepromjenjuje obveznost člana družtvenoga, da naknadi prouzročenu možebiti veću štetu, a niti inovrstne pravne posljedice činah njegovih.

§. 74.

Nikoji član družtva nije vlastan bez privolenja ostalih na vlastiti ili tudji račun sklapati poslovah zasiecajućih u poslovnu struku družtva; nije vlastan nadalje kao javni član udioničtvovati u inom družtvu, imajućem krug poslovanja istovjetan.

Privolenje članovah družtva na udioničtvovanje pri inom kojem družtvu istovjetnoga kruga poslovnoga imade se pravno predmievati, ako su oni pri sklapanju družtva znali, da je član družtveni pri inom kojem družtvu interesovan kao javni drug, a nisu ipak izrično ugovorili dokinuće spomenutoga odnošaja.

§. 75.

Družtvo je vlastno poslove, što jih je koji član mu proti ustanovam predidućega §. sklopio na vlastiti račun, smatrati kao da su sklopljeni za račun družtva; vlastno je uz to tražiti naknadu štete, a da se tim neodreče prava tražiti razriešenje odnošaja družtvenoga.

Pravo družtva, kojim može posao, što ga je sklopio koj član družtva, na svoj račun sklopljenim smatrati i tražiti naknadu štete, gasne iza tri mjeseca, računajuć od dana, kojega je družtvo saznalo za sklopljenje posla.

§. 76.

Nikoji član družtveni nije vlastan bez privole ostalih primiti koga u družtvo kao novoga člana.

Ako koj družtveni član učini jednostrano koga dionikom u dielu svojem ili dio svoj komu ustupi, tada ovaj nedobiva naprama družtvu neposredno nikakova prava, naročito nije vlastan tražiti, da razgleda knjige i spise družtvene.

§. 77.

Ako je vodjenje posla ugovorom družtvenim ili kašnje sklopljenom pogodbom povjereno jednomu ili više članovah družtvenih, ostali se tada imaju smatrati izključenimi od vodjenja posla. U slučaju takovu vlastni su članovi družtveni, kojim je povjereno vodjenje posla, bez obzira na prigovor ostalih, učiniti svako djelo, koje je u pravilu skopčano s trgovačkom radnjom družtva.

§. 78.

Ako je vodjenje posla povjereno svim članom družtva ili njekolicini njih na način, da bez ostalih nemože nikoji njih razpolagati, tada, ako odgoda nije skopčana s pogibelji, nemože nikoji član razpolagati sam.

U pomanjkanju takove uglave vlastan je svaki član, kojemu je povjereno vodjenje posla, učiniti djela skopčana s vodjenjem posla. I u tom slučaju medjutim valja se kaniti namienjenoga djela, ako proti njemu prigovori koj član družtveni, imajući povlast poslovodstva.

§. 79.

Povlast, kojom je u ugovoru družtvenom ili kašnje sklopljenoj pogodbi jednomu članu družtvenomu ili više njih podieljeno vodjenje poslovah, nemože se, dokle traje družtvo, opozvati bez zakonita razloga.

Da li postoji razlog zakonit opoziva povlasti, odlučuje sud polag vlastitoga uvidjenja.

Obrazloženim može se poimence izjaviti opoziv u slučajevih, navedenih u točki 2.—5. §. 100.

§. 80.

Ako vodjenje poslovah ugovorom družtvenim ili kašnje učinjenom pogodbom nije povjereno jednomu članu ili više njih, tada su članovi družtveni jednako vlastni i dužni obavljati poslove družtvene.

I u takovu slučaju valja se medjutim kaniti čina, kojemu prigovori družtveni član koj.

§. 81.

Za poslove, koji nadmašuju redoviti promet družtva ili koji se nesudaraju sa svrhom družtvenom, potrebita je i tada odluka svih članovah, kada je vodjenje posla povjereno jednomu ili više članovah.

Valjana odluka može se samo jednoglasno stvoriti. Nepostigne li se to, nesmije se oživotvoriti djelo, glede kojega se je imala donieti odluka.

§. 82.

Za postavljenje prokuriste, ako odgoda nije skopčana s pogibelji, potrebita je privola svih članovah, kojim je povjereno vodjenje poslovah, ili gdje neima tako povlašćenih članovah, privola ukupnih članovah družtva.

Prokuru može opozvati svaki član družtveni, koji je povlašten podieliti ju.

§. 83.

Svaki član družtva, ako i neudioničtvuje faktično pri vodjenju posla, vlastan je, osobno si pribaviti obaviest o tečaju poslovah družtvenih. Radi toga može on u svako doba doći u poslovne prostorije, razgledati trgovačke knjige i spise družtva i na temelju njihovu sastaviti na vlastitu obaviest bilancu.

Tomu protivna uglava gubi valjanost, kada se može dokazati nepoštenost u vodjenju posla.

§. 84.

Koncem poslovne godine imadu se od uložka svakoga člana družtvenoga, ili, ako se je taj uložak koncem minule godine pomnožao dobitkom ili umanjio gubitkom, od diela njegova računati kamate i upisati mu te kamate na korist, na teret pak mu kamate od novacah, što jih je izvadio u ime diela svojega. Osobam, koje samo radom svojim udioničtvuju u družtvu, imade se za rad računati primjerna i ako je potrebito, odlukom suda ustanovljena naplata.

Dok se nepokriju kamate i naplate za rad, neima dobitka; te kamate i i naplate čine ili umnožavaju gubitak družtva.

§. 85.

Koncem svake poslovne godine ustanovljuje se dobitak ili gubitak na temelju inventara i bilance, i izračuna se svakomu članu pripadujući od njega dio.

Dobitak ili gubitak dieli se na glave medju člane družtvene, i dopisuje dobitak dielu svakoga pojedinoga člana, a odpisuje gubitak od istoga diela.

§. 86.

Nikoji član družtveni nije vlastan bez privole ostalih umanjiti uložka svojega u imovini družtvenoj.

Nasuprot vlastan je on i bez privole ostalih izvaditi iz družtvene blagajne pripadajuće za prediduću godinu kamate od diela svojega u imovini, dotično naplatu za rad, ter, koliko je to bez očite štete družtva moguće, takodjer i svotu, koja nečini više, nego dio njegov u dobitku prediduće godine.

Poglavje treće.

O pravnih odnošajih družtva prama trećim osobam.

§. 87.

Pravna kriepost družtvenoga odnošaja prama trećim osobam počima od časa, kada se obnaroduje, da je u registar tvrdkah trgovačkih upisan osnutak javnoga družtva trgovačkoga, ali i prije toga, čim je družtvo faktično započelo poslovanje svoje.

Uglava, da se neće započeti družtvo od časa obnarodovanja, nego od kašnjega roka kojega, neima pravne krieposti prama trećim osobam.

§. 88.

Članovi javnoga družtva trgovačkoga jamče cielim imetkom svojim solidarno za obveze družtvene.

Tomu protivna uglava neima pravne krieposti prama trećim osobam.

§. 89.

Tko pristupi obstojećemu kojemu javnomu družtvu trgovačkomu, jamči bez obzira, da li je tim u tvrdki nastala promjena ili ne, skupa s ostalimi članovi jednako za sve obveze družtva, nastale prije pristupa.

Tomu protivan ugovor neima pravne krieposti prama trećim osobam.

§. 90.

Svaki pojedini član, povlašćen zastupati družtvo, smatra se vlastnim obavljati u ime družtva svakovrstnih poslovah i pravnih dielah, poimence takodjer prodavati i zaduživati nepokretna dobra družtvena.

Poslovi, što jih član koj, povlašćen zastupati družtvo, sklopi u ime družtva, stiče prava i obvezuje se družtvo.

Nečini nikakove razlike, da li je posao izrično sklopljen u ime družtva, ili se on polag obstojećih okolnostih imade po volji ugovarajućih stranakah smatrati sklopljenim na račun družtva.

§. 91.

Družtvo neobvezuju pravi poslovi pojedinoga člana, kojemu je uztegnuta

povlast, da zastupa družtvo (točka 4. §. 65.), ili kojemu je opozvana ta povlast (§. 66.); predpostavljajuć, da je uztegnuće ili opozvanje povlasti valjano obnarodovano, kako to odredjuje ovaj zakon glede ugasnuća prokure (§. 42.).

§. 92.

Ograničenje ma kakovo zastupnoga prava člana družtvenoga neima pravne krieposti prama trećim osobam.

§. 93.

Pred sudovih može družtvo valjano zastupati svaki član družtveni, imajući povlast zastupanja.

Za valjanost uručbah, tičućih se družtva, dovoljno je, da se one učine u ruke kojega člana, imajućega povlast zastupanja.

§. 94.

Podjeljenje i uztegnuće prokure imade pravnu kriepost prama trećim osobam, kada ga učini koj član družtveni, imajući povlast zastupanja.

§. 95.

Privatni vjerovnici pojedinih članovah družtvenih nisu vlastni niti u ime osiguranja, niti u ime namirenja stavljati zahtiev na spadajuće u imovinu družtvenu stvari, tražbine, prava ili dielove u tom obziru pojedinim članom pripadajuće. Predmetom osiguranja ili namirenja može privatnim vjerovnikom samo služiti, što su pojedini članovi vlastni zahtievati u ime godišnjih kamatah, naplate za rad ili diela, ili što jim dopadne pri obračunanju.

Na prava medjutim, koja su na predmete, što jih je pojedini član koj uložio u družtvo, bila stečena već u doba uloženja, neimaju uporave navedene ustanove.

§. 96.

Za trajanja družtva nemogu dužnici njegovi u račun staviti družtvu, niti u cielom, niti diomice tražbinah, što jih imaju proti pojedinim članovom. Iza razvrgnuća družtva imade u toliko mjesta preboju, u koliko je tražbina družtvena prigodom konačnoga izravnanja prenešena na člana družtvenoga.

Isto tako neima mjesta preboju medju privatnimi tražbinami pojedinoga člana i tražbinami dužnika njegova proti družtvu, kada ovaj proti družtvu podigne tražbinu; predpostavljajuć, da tražbina člana družtvenoga nije prenešena na družtvo.

§. 97.

Vjerovnici družtva namiruju se u slučaju stečaja ponajprije iz družtvene imovine.

Iz privatne imovine pojedinih članovah mogu vjerovnici družtva u slučaju stečaja tražiti namirenje onoga samo diela tražbinah svojih, koj nije dostao iz imovine družtvene.

Poglavje četvrto.

O razvrgnuću družtva i o izstupu pojedinih članovah.

§. 98.

Javno se družtvo trgovačko razvrgava:

1. kada družtvo padne pod stečaj;
2. kada umre član mu koj, u koliko nije ugovorom ustanovljeno, da se družtvo ima nastaviti s baštinici pokojnikovimi;
3. kada član mu koj padne pod stečaj ili izgubi pravo slobodnoga razpolaganja s imovinom svojom;
4. kada se članovi medjusobno slože razvrgnuti družtvo;
5. kada se družtvo odlukom sudbenom izjavi razvrgnutim (§. 100.);
6. kada izteče rok, na koj je družtvo sklopljeno, ako ga članovi nenastave mučeć. U slučaju nastavljenja smatra se družtvo od izminuća prvobitnoga roka na neizvjestno vrieme sklopljenim;
7. kada se izpuni uvjet, za koj je bilo uslovljeno razvrgnuće družtva;
8. kada na neizvjestno vrieme sklopljeni ugovor družtveni odkaže član koj.

Družtvo, sklopljeno do konca života, imade se smatrati ugovorenim na neizvjestno vrieme.

§. 99.

Na neizvjestno vrieme sklopljeni ugovor družtveni dužni su, u pomanjkanja ine ustanove, pojedini članovi odkazati barem šest mjesecih prije izmaka poslovne godine.

§. 100.

Svaki član družtveni vlastan je zahtievati razvrgnuće družtva prije izminuća ugovorenoga roka, ili ako je družtvo sklopljeno na neizvjestno vrieme, bez predtečnoga odkazanja, kada bitni uslovi, pod kojimi je družtvo sklopljeno, nepostoje više.

Prosudjenje, da li obstoje slučaji takovi, povjerava se slobodnomu uvidjenju suda.

Navlastito može sud izreći razvrgnuće družtva:

1. kada postignuće svrhe družtvene postane nemoguće radi izvanjskih okolnostih;
2. kada družtveni član koj pri vodjenju posla ili polaganju računa uzradi nepošteno;
3. kada član koj neizpunjava bitnih dužnostih svojih;
4. kada član koj tvrdku ili imovinu družtva zloupotriebi na privatne svrhe svoje;
5. kada koj član radi trajne bolesti ili iz inoga razloga postane nesposoban za povjerene mu poslove družtvene.

§. 101.

Privatni vjerovnik, koj iza bezuspješnoga vodjenja ovrhe na imovinu člana družtvenoga uzme pod ovrhu dio, koj imade pripasti dužniku njegovu u slučaju razvrgnuća družtva, vlastan je radi namirenja svojega uz predtečno odkazanje zahtievati razvrgnuće družtva bez obzira, da li je družtvo sklopljeno na vrieme izvjestno ili neizvjestno.

Odkazanje mora se učiniti barem pol godine prije izminuća poslovne godine.

§. 102.

Ako su članovi družtveni prije razvrgnuća družtva uglavili, da negledeć na izstup jednoga ili više članovah, družtvo imadu nastaviti ostali, tada se imade družtvo jedino glede izstupljujućih smatrati prestalim, a u ostalom uz dotadašnja prava i dužnosti i nadalje postojati.

§. 103.

Kada se zahtieva razvrgnuće družtva iz razlogah, ležećih u osobi člana kojega, može tada sud na jednoglasan predlog ostalih članovah mjesto razvrgnuća družtva odrediti izključenje dotičnoga člana.

§. 104.

Razvrgnuće družtva imade se prijaviti nadležnomu sudbenomu stolu radi upisa u registar tvrdkah trgovačkih. Ta prijava mora se učiniti i u slučaju, kada družtvo prestaje radi izminuća vremena, na koje je sklopljeno.

Isto valja takodjer i u slučaju izstupa, dotično izključenja jednoga ili drugoga članovah družtvenih.

Glede pravne krieposti razvrgnuća družtva, izstupa ili izključenja pojedinih članovah naprama trećim osobam služe mjerilom odredbe, sadržane u §§. 9. i 19. zakona ovoga.

§. 105.

Kada koj član družtveni izstupi ili bude izključen, imade se odnošaj njegov prama družtvu na čisto staviti na temelju stanja imovine, obstojećega prigodom izstupa, dotično uručenja tužbe radi izključenja povedene.

Izstupivši ili izključeni član družtveni udioničtvuje u toliko samo u kašnjih poslovih, pravih i obvezah, u koliko su iste neposredna posljedica onoga, što se je prije jur sbilo.

Izstupivši ili izključeni član dužan je zadovoljiti se, da se u tečaju se nalazeći poslovi obave načinom, koj članovi u družtvu ostajući drže najprobiačnijim.

Ako nije moguće odmah obaviti konačno obračunanje, može izstupivši ili izključeni član koncem svake poslovne godine tražiti obračunanje dovršenih medjutim poslovah, kao i izplatu svote na tom temelju mu pripadajuće; a o stanju poslovah nalazećih se još u tečaju može koncem svake poslovne godine zahtievati izkaz.

§. 106.

Izstupivši ili izključeni član družtveni dužan je pripadajući mu iz družtvene imovine dio primiti u gotovu novcu, i neima prava zahtievati porazmjeran dio od tražbinah, robe ili inih dobarah družtvenih.

§. 107.

Kada privatni vjerovnik družtvenoga člana kojega, služeć se pravom ustanovljenim u §. 101., potraži razvrgnuće družtva, prosto stoji ostalim članom jednoglasnim zaključkom mjesto razvrgnuća družtva odabrati konačno obračunanje, ter dužniku pripadajući dio izdati prama odredbam prediducega §. Dužnik smatra se u takovu slučaju da je izstupio iz družtva.

Poglavje peto.

O likvidaciji družtva.

§. 108.

Iza razvrgnuća družtva imade, osim slučaja stečaja, mjesta likvidacija, pri kojoj, ako nije jednoglasnim zaključkom drugovah ili usljed ugovora družtvenoga pojedinim članom ili inim osobam povjerena služba likvidatorah, posao likvidatorah obavljaju sviukupni članovi družtveni ili zakoniti zastupnici njihovi.

Ako umre koj član družtveni, dužni su pravni nasljednici njegovi postaviti zajedničkoga zastupnika.

Iz važnih razlogah može na predlog družtvenoga člana kojega sud odrediti likvidatore i takovimi imenovati takodjer i osobah, koje nespadaju u družtvo.

§. 109.

Opoziv povlasti likvidatorske biva jednoglasnim zaključkom članovah družtvenih; iz važnih razlogah medjutim može ga na predlog kojega člana družtvenoga učiniti takodjer i sud.

§. 110.

Imenovanje likvidatorah imadu članovi družtveni prijaviti nadležnomu sudbenomu stolu radi upisa u registar tvrdkah trgovačkih; ujedno su dužni likvidatori pri istom sudbenom stolu legalizovati dati podpis svoj ili ga predložiti u ovjerovljenom obliku.

Kada izstupi likvidator koj, ili mu ugasne punomoćje, imade se fakt taj isto tako prijaviti radi upisa u registar tvrdkah trgovačkih.

Sudbeni stol je dužan članove družtvene na obdržavanje ovih ustanovah ureda radi pridržati pod novčanom globom, ustanovljenom u §. 21.

Glede pravne krieposti imenovanja, izstupa likvidatorah i ugasnuća likvidatorskoga punomoćja prama trećim osobam služe mjerilom ustanove, sadržane u §§. 9. i 19. ovoga zakona.

§. 111.

Kada je imenovano više likvidatorah, mogu ovi u pomanjkanju ine ustanove u zajedini samo pravovaljano obavljati djela, spadajuća na likvidaciju.

§. 112.

Likvidatori dužni su dokončati tekuće poslove, izpuniti obveze razvrgnutoga družtva, pobrati na dugu stojeće tražbine i u gotov novac pretvoriti imovinu družtvenu; dužni su ujedno zastupati družtvo pred sudom i izvan suda. Vlastni su u ime družtva činiti nagodah, sklapati ugovorah glede sudovah obraničkih i u svrhu dokončanja neriešenih poslovah sklapati novih takodjer poslovah.

Nepokretna dobra družtvena mogu likvidatori bez privole svihukupnih članovah družtva prodavati samo putem javne dražbe.

§. 113.

Ograničenje poslovne povlasti likvidatorah neima pravne krieposti prama trećim osobam.

§. 114.

Likvidatori dužni su pri podpisivanju služiti se tvrdkom družtvenom s naznačenjem odnošaja likvidacijonalnoga i s dodatkom imenah svojih.

§. 115.

Likvidatori dužni su i u slučaju, kada jih je imenovao sud, pri vodjenju poslovah izvršavati zaključke jednoglasne članovah družtvenih, inače su odgovorni članom družtvenim.

§. 116.

Likvidatori dužni su novce družtvene, u koliko nisu potrebiti za pokriće kašnje dospievajućih dugovah ili za podmirenje tražbinah, koje će pri konačnom obračunanju imati pripasti pojedinim članom, razdieliti predtečno medju člane družtvene.

§. 117.

Likvidatorah je dužnost obaviti konačno obračunanje medju članovi družtvenimi.

Pri tom nastajuća prieporna pitanja čine medjutim predmet riešitbe sudbene.

§. 118.

Ako je družtveni član koj pridonio u družtvo stvarih, koje su prešle u vlastitost ovoga, nepovraćaju se iz imovine družtvene te stvari u naravi, nego u vriednosti, u kojoj su bile preuzete polag ugovora.

Ako glede vriednosti nije bila učinjena ustanova, imade se povratiti vriednost, koju su prešavše u vlastitost družtva stvari imale prigodom uloženja.

§. 119.

Za trajanja likvidacijonalnoga postupka služe, što se tiče pravnih odnošajah koli družtva prama trećim osobam, toli članovah družtvenih medjusobno, mjerilom propisi drugoga i trećega poglavja ovoga naslova, u koliko nisu u protuslovju s ustanovami ovoga poglavja i s naravi likvidacije.

Za valjanost uručbah, tičućih se družtva, dovoljno je, da se one učine u ruke kojega god likvidatora.

§. 120.

Iza dokončanja likvidacije imadu se knjige i ini spisi razvrgnutoga družtva predati u pohranu družtvenomu članu kojemu ili trećoj osobi kojoj. Ako se

članovi nemogu sporazumjeti glede izbora, imenuje na predlog koje izmedju stranakah nadležni sudbeni stol skrbnika knjigah i spisah.

Članovi družtveni i pravni nasljednici njihovi mogu i kašnje iza toga razgledavati knjige i spise i služiti se njimi.

Poglavje šesto.

O zagodi tužbah proti članom družtvenim.

§. 121.

Tužbe, koje se mogu proti pojedinim članom družtvenim povesti na temelju tražbinah, družtvu na teret padajućih, zastaravaju, u koliko glede stanovitih tražbinah nije zakonito ustanovljen kraći rok zagodni, za pet godinah, počimajuć od razvrgnuća družtva, ili od izstupa člana družtvenoga, ili napokon od izključenja njegova.

To vrieme zagodno broji se od dana, kojega je na temelju učinjenoga upisa u registar tvrdkah trgovačkih obnarodovano razvrgnuće družtva, ili izstup pojedinoga člana, ili izključenje njegovo.

Ako medjutim tražbina dospieva iza obnarodovanja spomenutoga upisa, počima vrieme zagode od dospietka tražbine, pri tražbinah pak još nedospjelih, ali od vremena odkazanja zavisećih, bez obzira na odkazanje, izminućem roka odkaznoga, koj se rok imade brojiti od dana obnarodovanja.

§. 122.

Ako družtvu ostane imovine nerazdieljene, mogu vjerovnici družtveni iz te imovine takodjer i iza zagodnoga roka, ustanovljenoga u prediducem §., tražiti podmirenje svoje.

§. 123.

Vrieme zagode, tekuće na korist izstupivšega ili izključenoga člana, neprekida se pravnim djelom, koje se učini proti družtvu obstojećemu, ili proti inomu kojemu članu istoga družtva.

Vrieme zagode, tekuće za trajanja likvidacije, prekida se naprama pojedinim članom družtvenim pravnim samo djelom, koje se učini proti likvidatorom.

Kao pravno djelo, kojim se prekida zagoda, smatra se jedino povedenje tužbe.

§. 124.

Zagoda u ovom poglavju ustanovljena imade valjanost i proti osobam maloljetnim, pod skrbničtvom stojećim i juristićkim.

Naslov deveti.

O družtvu komanditskom.

§. 125.

Družtvo komanditsko postaje, kada pri poslu, tjeranu pod zajedničkom tvrdkom, jedan ili više (vanjskih) članovah jamči samo ugovorno opredieljenim uložkom imovine, dočim jedan ili više (nutarnjih) članovah nosi neograničenu i solidarnu odgovornost.

Glede članovah nutarnjih, ako jih je više, smatra se družtvo ujedno javnim družtvom trgovačkim.

Za valjanost družtvenoga ugovora nije potrebito niti sastavljenja izprave, niti ine koje formalnosti.

§. 126.

Osnutak družtva komanditskoga imadu članovi družtveni prigodom otvorenja posla radi upisanja u registar tvrdkah trgovačkih prijaviti sudbenomu stolu, nadležnu po propisu §. 65.

Prijava ta mora sadržavati:

1. ime, striliš gradjanski i prebivalište nutarnjih članovah;
2. ime, striliš gradjanski i prebivalište svakoga izvanjskoga člana i označenje njegovo kao takova;
3. tvrdku i sjedište družtva;
4. iznos uložka imovine svakoga člana izvanjskoga.

Prijava ta imade se cielim sadržajem zabilježiti u registar tvrdkah trgovačkih i dužni su ju svikoliki članovi družtveni pri nadležnom sudbenom stolu osobno podpisati ili predložiti u ovjerovljenom obliku.

Prigodom obnarodovanja družtva komanditskoga imadu se samo na zahtjev interesovanih navesti podatci, izkazujući imena, striliš gradjanski, prebivalište i iznos uložakah imovine članovah izvanjskih.

§. 127.

Družtvo komanditsko imade se prijaviti takodjer i sudbenomu stolu, u produčju kojega ono ima podružnicu.

Glede sadržaja i oblika prijave služe mjerilom odredbe predidućega §.

§. 128.

Nutarnji članovi, povlašteni zastupati družtvo, dužni su pri sudbenom stolu, u kojega području se nalazi sjedište družtva, nadalje pri sudbenom stolu, u kojega području družtvo ima podružnicu, legalizovati dati podpise svoje tvrdke ili jih predložiti u ovjerovljenom obliku.

§. 129.

Sudbeni stolovi su dužni na obdržavanje odredbah, sadržanih u §§. 126., 127. i 128., pridržati nutarnje članove družtva pod globom ustanovljenom u §. 21.

§. 130.

Kada se promieni tvrdka postojećega komanditskoga družtva kojega, ili družtvo promieni sjedište svoje, imadu fakte te članovi družtveni radi upisanja u registar tvrdkah trgovačkih i obnarodovanja u smislu §. 126. prijaviti nadležnomu sudbenomu stolu. Na obavljenje te prijave dužan je sudbeni stol pridržati nutarnje članove uz novčanu globu, ustanovljenu u §. 21.

Glede pravne krieposti obnarodovanja prama trećim osobam služe mjerilom odredbe, sadržane u §§. 9. i 19. ovoga zakona.

§. 131.

Kada postojećemu kojemu družtvu komanditskomu pristupi nov član izvanjski, dužni su članovi družtva fakt taj radi upisanja u registar tvrdkah trgovačkih i obnarodovanja po propisu §. 126. prijaviti nadležnomu sudbenomu stolu.

§. 132.

Glede medjusobnih pravnih odnošajah članovah družtvenih služi ponajprije mjerilom ugovor družtveni. U koliko u ugovoru tom neima ustanove glede pravnih odnošajah članovah, imadu se s iznimkami u sliedećih §§. ustanovljenimi, uporavljati odredbe, glaseće o medjusobnih pravnih odnošajih članovah trgovačkih družtvah javnih.

§. 133.

Vodjenje poslovah družtvenih prinadleži članu ili članovom osobno jamčećim.

Član izvanjski niti je vlastan, niti dužan voditi poslove, i nemože zapriečiti prosvjedom svojim djelah članovah nutarnjih, tičućih se vodjenja posla.

§. 134.

U §. 74. ovoga zakona sadržane stege neprotežu se na članove izvanjske.

§. 135.

Svaki član izvanjski vlastan je zahtievati, da mu se u kopiji priobći godišnja bilanca, stojeć mu ujedno prosto pravilnost bilance izpitati na temelju knjigah i inih spisah družtvenih.

Članu izvanjskomu nepripadaju istina prava u §. 83. ustanovljena; nadležni sudbeni stol može ipak na prošnju izvanjskoga člana iz važnih razlogah svako doba odrediti priobćenje bilance ili inih podatakah, a isto tako i predloženje družtvenih knjigah i spisah.

§. 136.

Odredbe §§. 84., 85. i 86. zakona ovoga, tičuće se kamatah, opredjelenja dobitka ili gubitka, dizanja kamatah i dobitka, imadu uporavu i na članove izvanjske, sa stegom ipak, da isti članovi izvanjski udioničtvuju u gubitku jedino do iznosa plaćenih ili još u zaostatku stojećih uložakah svojih.

Izvanjski član nije istina dužan radi gubitakah povratiti dignute već kamate i dobitak, ali kada mu se radi gubitakah umalji prvobitni uložak, obraća se godišnji dio mu dobitka na pokriće tih gubitakah.

§. 137.

Ako nije učinjena ustanova, kako se ima dieliti dobitak i gubitak, odlučuje to, ako je potrebito, uz preslušanje vještakah, sud.

§. 138.

Pravna kriepost odnošaja družtvenoga prama trećim osobam počima od časa, kada se obnaroduje u registar tvrdkah trgovačkih učinjeni upis osnutka družtva komanditskoga, dotično kada je družtvo počelo poslovanje svoje (§. 87.).

Uglava, da će se družtvo započeti imati ne od obnarodovanja, nego od kašnjega roka kojega, neima pravne krieposti prama trećim osobam.

Ako družtvo započme tjeranje posla prije spomenutoga obnarodovanja, tada član izvanjski jamči trećim osobam istim načinom kao nutarnji član za družtvene obveze, nastale do obnarodovanja, u koliko nemože dokazati, da je istim osobam bilo poznato ograničeno jamčenje njegovo.

§. 139.

Član izvanjski jamči za obveze družtvene samo uložkom svojim, ili u koliko ga nije još platio, iznosom ugovorenim.

Uložak se nesmije, dokle traje družtvo, niti sasvim niti diomično povratiti, niti oprostiti. Kamatah može družtvo članu izvanjskomu platiti samo, u koliko se tim neumaljuje prvobitni uložak.

Dok se gubitkom umaljeni uložak izvanjskoga člana družtvenoga nenadopuni, nemože on dizati niti kamatah, niti dobitka,

Za obveze družtvene jamči osobno samo tada i u toliko izvanjski član družtveni, kada i u koliko je proti odredbi ovoga §. od družtva primio platežah; nego ni u takovu slučaju nemože se on pridržati na povratbu kamatah i dobitka, što je uzdigao u dobroj vjeri na temelju bilance sastavljene u dobroj vjeri.

§. 140.

Tko kao član izvanjski stupi u postojeće koje družtvo trgovačko, jamči za obveze družtva do tada nastale polag odredbe predidućega §. bez razlike, sbila se ili ne promjena u tvrdki družtvenoj.

Tomu protivan ugovor ili kašnja ustanova neima pravne krieposti prama trećim osobam.

§. 141.

Družtvu komanditskomu nastaju prava i obveze iz činah članovah nutarnjih.

Glede zastupanja družtva pred sudovih i glede uručbah služe mjerilom odredbe §. 93.

Kada član izvanjski sklopi za družtvo poslovah, neizjavivši izrično, da radi samo kao prokurista ili punomoćnik, jamči on za sklopljene poslove istim načinom, kao i član nutarnji.

§. 142.

Ime člana izvanjskoga nemože se staviti u tvrdku družtvenu; učini li se to ipak, tada se član izvanjski naprama vjerovnikom družtva smatra kao član nutarnji.

§. 143.

Odredbe, sadržane u §§. 95., 96. i 97. zakona ovoga, imadu uporavu takodjer i na družtva komanditska.

§. 144.

Kada koj član izvanjski umre ili izgubi pravo slobodnoga razpolaganja s imovinom svojom, nesliedi iz faktah tih razvrgnuće družtva.

U ostalom imaju valjanost ustanove §§. 98.—103., tičuće se trgovačkih družtvah javnih, takodjer i glede družtvah komanditskih.

§. 145.

Kada se razvrgne družtvo komanditsko ili izstupi koj mu član izvanjski s cielim uložkom svojim ili s dielom toga uložka, imade se fakt taj radi upisa u registar tvrdkah trgovačkih prijaviti sudbenomu stolu.

Obnarodovanje se, ako to nezahtievaju interesovani, obavlja bez naznačenja imena i uložka člana izvanjskoga.

Odredbe §. 104. protežu se i na družtva komanditska.

§. 146.

Paragrafi zakona ovoga, tičući se konačnoga obračunanja (105., 106., 107.), likvidacije (108.—120.) i zagode tužbah proti članom družtvenim (121.—124.) imaju valjanost glede svihkolikih članovah družtvah komanditskih.

Naslov deseti.

O družtvu dioničarskom.

Poglavje prvo.

Ustanove obćenite.

§. 147.

Kao družtvo dioničarsko smatra se družtvo, koje se sklopi s glavnicom u napried ustanovljenom i sastojećom iz dionicah (cielih ili na dielove razstavljenih) opredieljenoga broja i jednake vriednosti, i pri kojem vlastníci dionicah jamče samo do iznosa dionicah svojih.

§. 148.

Nominalna vriednost dionicah nemože se, dokle obstoji družtvo, povisiti. Povišenje takovo imade se ništetnim smatrati.

Isto valja glede privremenih dionicah i naputnicah vrhu dionicah izdanih.

§. 149.

Dioničarsko se družtvo smatra sklopljenim:

1. kada mu je glavnica osigurana;
2. kada su pravila družtvena utanačena, i
3. kada je družtvo zabilježeno u registar tvrdkah trgovačkih.

§. 150.

Osiguranje glavnice udjelotvoruje se podpisivanjem dionicah.

Utemeljitelji dužni su osnovu družtvenu uvrstiti u svaki podpisni arak i vlastoručno podpisati ju uz naznačenje gradjanskoga stališa i prebivališta svojega.

Osnova mora sadržavati:

1. predmet i trajanje poduzeća;
2. iznos temeljne glavnice;
3. količinu i nominalnu vriednost dionicah i prioritetnih obveznicah, imajućih se eventualno istodobno izdati;
4. zaporni rok podpisavanja;
5. u koliko utemeljitelji ili ine osobe žele družtvu pristupiti s uložkom, koj se nesastoji iz gotova novca, uložak taj i vriednost njegovu;
6. pogodnosti, što se namjeravaju priuzdržati utemeljiteljem ili inim osobam.

Utemeljitelji jamče solidarno za istinitost podatakah u osnovi navedenih.

§. 151.

Podpisivanje imade se učiniti osobno ili preko punomoćnika.

Prigodom podpisavanja imade se, u koliko u osnovi nije veća uplata uvjetovana, platiti na svaku dionicu 10% nominalne vriednosti njezine u gotovu novcu i u vriednosti (valuti) u osnovi ustanovljenoj. Na veću od te ili u osnovi uvjetovane uplate nemogu se podpisatelji, dotično pravni nasljednici njihovi, pridržati prije obdržanja konstituirajuće glavne skupštine.

Podpisavanje dionicah, protivno odredbam ovoga §., smatra se ništetnim.

§. 152.

Utemeljitelji jamče dotle solidarno podpisavateljem ili pravnim nasljednikom njihovim za uplaćene novce, dok nebudu odriešeni od toga usljed zaključka glavne skupštine (§. 154.)

§. 153.

Podpisavatelji ostaju do iznosa 50% nominalne vriednosti podpisanih dionicah i u slučaju odgovorni, kada, držeći se zakona ovoga i pravilah temeljnih, na drugoga koga prenesu dionice svoje.

§. 154.

Utemeljitelji dužni su za dva mjeseca, od zapornoga roka podpisavanja računajuć, sazvati podpisavatelje u konstituirajuću glavnu skupštinu.

Zadatak te skupštine je:

1. uvjeriti se, da je temeljna glavnica valjanim podpisavanjem i uplatom osigurana;

2. uglaviti pravila družtvena i donieti zaključak vrhu pogodbe, utanačene eventualno s utemeljitelji ili s inimi osobami;
3. donieti zaključak o konstituiranju ili nekostituiranju družtva;
4. izabrati ravnateljstvo družtva, u koliko nije već imenovano po §. 183. ovoga zakona, a isto tako i nadzorni odbor;
5. učiniti razpoložbu glede odgovornosti utemeljiteljah, ustanovljene u §. 152.

Nebude li glavna skupština sazvana za dva mjeseca, ili podpisavanje ostane bezuspješno, vlastni su podpisavatelji zahtievati, da jim se plaćeni novci povrate bez odbitka. Dužnost povraćenja nose solidarno utemeljitelji.

§. 155.

Konstituirajuća glavna skupština smatra se vlastnom izreći zaključak, kada joj prisustvuje budi osobno, budi preko punomoćnika, barem sedam podpisavateljah, zastupajućih barem četvrtinu temeljne glavnice.

U skupštini toj podjeljuje svaka podpisana dionica jedan glas, no više od deset glasovah nemože nitko imati.

§. 156.

Ako želi utemeljitelj ili dioničar koj u temeljnu glavnicu učiniti uložak, nečineći gotov novac, tada ustanovljuje vriednost uložka konstituirajuća glavna skupština i opredjeljuje ujedno broj dionicah, imajućih se dati za primljene predmete, ili cienu, pod koju se primaju predmeti u pitanju stojeći.

Glavna skupština nemože medjutim povisiti cienu uložka ustanovljenu u osnovi.

Ustanove u tom obziru učinjene, kao i posebne pogodnosti, koje se osiguravaju utemeljiteljem ili inim osobam, ter nemogu nadmašati izmjeru u osnovi ustanovljenu, imadu se uvrstiti u pravila družtvena, inače neimaju obvezne krieposti za družtvo.

Pri donašanju zaključka neima interesovani dioničar glasa.

§. 157.

U pravilih družtvenih mora se na svaki način ustanoviti, što sliedi:

1. tvrdka i sjedište družtva;
2. predmet poduzeća i trajanje družtva;
3. iznos temeljne glavnice;
4. količina i nominalna vriednost dionicah i dielovah dioničnih, zatim da li dionice glase na ime ili na pokazatelja;

5. uvjeti, kako se imadu uplaćivati dionice i posljedice zanemarene uplate;
6. ustanove učinjene u smislu predidućega §.;
7. količina i nominalna vriednost prioritetnih obveznicah, što se eventualno imadu istodobno izdati s dionicami, količina od njih se plaćati imajućih kamatah, način odplate, kao i preimućtva pripadajuća vlastnikom tih prioritetnih obveznicah;
8. način sazivanja, mjesto i rok obdržavanja, djelokrug, poslovni red, način donašanja zaključakah glavne skupštine, ter ustanova, šta ima biti, kada sazvana glavna skupština nije bila sposobna izreći zaključak;
9. pravo glasovanja pripadajuće dioničarom i način izvršavanja toga prava;
10. način, kako se izabire ravnateljstvo, djelokrug njegov i trajanje djelovanja njegova;
11. ustrojstvo nadzornoga odbora i trajanje djelovanja njegova;
12. način, kako se podpisuje tvrdka;
13. načela, kako se mora sastavljati i pregledavati bilanca;
14. način, kako se ima ustanoviti i razdieliti dobitak, napokon
15. način, kako se imadu činiti obznane društvene.

§. 158.

Pravila društvena imadu se radi upisa u registar tvrdkah trgovačkih i obnarodovanja predložiti sudbenomu stolu, u kojega području se nalazi sjedište društva. Obnarodovanje mora sadržavati:

1. datum društvenih pravilah;
2. tvrdku i sjedište društva;
3. predmet poduzeća i trajanje društva;
4. iznos temeljne glavnice, broj dionicah ili dielovah dioničnih i nominalnu vriednost njihovu;
5. broj izdati se eventualno imajućih prioritetnih obveznicah i nominalnu vriednost njihovu;
6. naznačenje, da li dionice glase na ime ili na pokazatelja;
7. način, kako se podpisuje tvrdka;
8. način, kako se obznanjuju zaključci društveni.

§. 159.

Predlažuć pravila društvena dužno je družtvo istodobno pridonieti dokaz:

1. da je ciela temeljna glavnica podpisivanjem osigurana;
2. da su podpisavatelji za vremena sazvani u glavnu skupštinu;

3. da je u ime osigurane temeljne glavnice zaista položeno barem 30% na svaku pojedinu dionicu;
4. da je ravnateljstvo (izuzimajuć slučaj §. 183.) i nadzorni odbor izabran u smislu pravilah;
5. da je družtvo faktično konstituirano, i eventualno da su uglave u §. 156. navedene zaključkom glavne skupštine odobrene.

Podnesak u svrhu tu predložen imadu članovi ravnateljstva vlastoručno pri sudbenom stolu podpisati ili predložiti u ovjerovljenom obliku.

Družtvena pravila imadu se radi upisa u registar tvrdkah trgovačkih predložiti takodjer i sudbenomu stolu, u kojega području družtvo ima podružnicu.

Članovi ravnateljstva imadu se na obdržavanje tih odredbah ureda radi pridržati pod novčanom globom ustanovljenom u §. 21.

§. 160.

Dioničarsko družtvo ne smatra se kao postojeće prije obavljenja upisa u registar tvrdkah trgovačkih i obnarodovanja. Prije upisa i obnarodovanja izdane dionice i dielovi dionični ništetni su i izdavatelji njihovi odgovorni su solidarno za svaku štetu izdanjem prouzrokovanu.

Osobe, koje prije upisa i obnarodovanja učine šta u ime družtva, odgovorne su osobno i solidarno.

§. 161.

Družtvu dioničarskomu zabranjeno je nabavljati ili u zalog uzimati vlastitih dionicah. Iznimka u tom obziru imade tada mjesta, kada se nabava dionicah čini radi smaljenja temeljne glavnice, u kojem slučaju služe mjerilom odredbe §. 209.

Članovi ravnateljstva, neobdržavši odredbah ovih, odgovorni su solidarno vjerovnikom družtva.

§. 162.

Dioničarsko družtvo nemože prije podpune uplate prvobitno izdanih dionicah izdavati novih dionicah.

Prije podpune uplate izdane nove dionice ništetne su i izdavatelji njihovi odgovorni su solidarno s cielim imetkom svojim za svaku štetu, koja bi mogla nastati iz izdanja.

*

Poglavje drugo.

O pravnih odnošajih dioničarah.

§. 163.

Svakomu dioničaru pripada porazmjeran dio imovine družtvene.

Povratak uplaćene svote nemože, — osim slučaja §. 154. — zahtievati dioničar, i dok traje družtvo, ima on pravo samo na čisti dobitak, koj se polag pravilah ima razdieliti medju dioničare.

§. 164.

Dionice mogu se izdavati glaseće ili na opredjeljeno ime ili na pokazatelja, nego svagda mogu glasiti na opredjeljenu samo novčanu svotu i imadu se glede vlastnikah njihovih smatrati nerazdjeljivimi.

Na (privremenih) dionicah i dioničnih naputnicah, što se izdajú prije podpune uplate vriednosti nominalne, imade se jasno naznačiti faktično plaćena svota.

§. 165.

Kamatah ili dividendah od temeljne glavnice nije dopušteno osigurati ili izplaćivati dioničarom; medju dioničare može se samo razdieliti, što polag godišnje bilance preostane kao čist dobitak.

Medjutim za vrieme u družtvenih pravilih opredjeljeno, koje je potrebito za pripravu poduzeća do započetka podpunoga djelovanja, mogu se na korist dioničarah ugovoriti kamate.

Dioničari neimaju, dok se gubitkom umaljena temeljna glavnica nenadopuni iznova, prava na dividendu.

§. 166.

Odredbe, sadržane u §§ 161. i 165. ovoga zakona, neimaju se uporavljati na prioritetne obveznice, što jih je izdalo družtvo dioničarsko.

Obveznice prioritetne mogu se izkupiti i mogu se od njih plaćati u napried opredjeljene godišnje kamate.

Koje naprama dionicam pripadaju prednosti prioritetnim obveznicam, opredjeljuju pravila družtvena, a glede eventualno kašnje emitirati se imajućih obveznicah, glavna skupština.

§. 167.

Dioničari nemogu se pridržati na povratak dividende uzdignute u dobroj vjeri na temelju bilance.

U tom obziru imade iznimka tada mjesta, kada se iza sastavljenja godišnje bilance pokaže, da tečajem poslovne godine usljed zaključka glavne skupštine u napred izplaćena svota nadilazi dividendu pripadajuću dioničarom.

§. 168.

Dioničari nisu dužni k svrhi družtva i obvezam njegovim priticati inim čim, nego uplatom nominalne vriednosti dionicah, ustanovljenom po pravilih.

§. 169.

Dioničar, koj nepoloži u opredjeljeno doba uplatah odpadajućih na dionice njegove, dužan je po zakonu platiti zatezne kamate.

Prosto stoji u ostalom družtvu, za slučaj zanemarenja uplate, bez obzira na inače po zakonu sliedeće posljedice, u temeljnih pravilih ustanoviti opredieljenu kazan konvencijonalnu ili uglaviti, da u zaostatku se nalazeći dioničar gubi prava podpisavanjem stečena i učinjenu uplatu.

§. 170.

Ako u družtvenih pravilih glede poziva na uplatu nije ustanovljena osobita forma, obavlja se poziv načinom, koj odredjuju pravila glede obnarodovanja zaključakah družtvenih.

U ostalom mogu se prava dioničara izjaviti ugaslimi u obće samo u slučaju, kada se poziv na uplatu u listu, naznačenom u pravilih, eventualno u službenih novinah, triput obnaroduje i to posliednji put barem četiri tjedna prije zapornoga roka za uplatu opredjeljenoga.

§. 171.

Kada se uništi dionica radi zanemarenja uplate (§. 169.), ostaje i uz to ipak podpisatelj dionice do iznosa 50% nominalne vriednosti podpisanih dionicah u smislu §. 153. obvezan.

§. 172.

Prenos dionicah, glasećih na pokazatelja, obavlja se predajom njihovom.

§. 173.

Dionice, glaseće na ime, imadu se uz naznačenje imena i prebivališta vlastnika upisati u družtvenu knjigu dionicah.

Prenos tih dionicah može se istina obaviti neizpunjenim naledjem, nego posjedatelj smatra se, ako družtvena pravila neodredjuju inako, naprama družtvu samo tada legitimovanim, kada je prenos uz predloženje dionice zabilježen u družtvenu knjigu dionicah.

Družtvo nije dužno izpitavati narav posjeda.

Dioničar ostaje do iznosa još neplaćene nominalne vriednosti dionice na ime glaseće i uz prenos sveudilj obvezan, dok novi posjedatelj nebude upisan u družtvenu knjigu dionicah.

§. 174.

Svakomu pojedinomu dioničaru pripada pravo tužbe proti zaključku glavne skupštine, protivećemu se zakonu ili pravilom družtvenim.

Bude li zaključak glavne skupštine napadnut radi zanemarenja formalnostih propisanih u zakonu ili u družtvenih pravilih, imade se tada dotičnik poslužiti pripadajućim mu pravom tužbe za 15 danah, računajuć od dana, kada se nadležnomu sudbenomu stolu predloži zapisnik sadržavajući napadnuti zaključak, u protivnom bo slučaju gasne isto pravo na tom temelju.

§. 175.

Dioničar ili dioničari, zastupajući deseti dio temeljne glavnice, mogu, plativši u napried troškove i položivši dionice svoje, zahtievati pri nadležnom sudbenom stolu, da vodjenje poslovah družtvenih izpitaju vještaci, i da bude uspjeh izpitavanja njim priobćen. Položene dionice imade do zaglavljenja iztrage pridržati sudbeni stol.

Poglavje treće.

O glavnoj skupštini.

§. 176.

Sva prava, koja dioničarom pripadaju glede poslovah družtvenih, izvršuje ukupnost dioničarah u glavnoj skupštini.

§. 177.

Glavna skupština ima se svake godine barem jedanput sazvati. U svakom razpisu imadu se naznačiti razpravljati se imajući predmeti glavne skupštine. Valjana odluka može se donieti jedino vrhu predmetah tim načinom naviještenih. Iznimka u tom obziru imade mjesta glede predloga, učinjenoga da se sazove nova glavna skupština.

§. 178.

Dioničar ili dioničari, zastupajući deseti dio temeljne glavnice, vlastni su u svako doba uz naznačenje razloga i svrhe zahtievati, da se sazove glavna skup-

ština. Nezadovolji li za osam danah zahtjevu tomu organ, imajući vlast sazivanja, razpisuje na prošnju interesovanoga ili interesovanih glavnu skupštinu nadležni sudbeni stol.

U koliko pravila družtvena gore spomenuto pravo čine zavisnim od posjeda manjega diela temeljne glavnice, služe tada mjerilom odredbe pravilah, glaseće o predmetu.

§. 179.

Predmeti, o kojih u svakom slučaju odlučuje glavna skupština, jesu sliedeći:

1. izbor, dignuće i odriešenje ravnateljstva (izuzimajuć slučaj §. 183.) i nadzornoga odbora;
2. pregledanje računah, ustanovljenje bilance i razdjeljenje dobitka;
3. sjedinjenje s inim družtvom;
4. sklapanje kartelnih ugovorah, kojim je svrha, da se svi poslovi družtveni vode na zajedničku korist;
5. obaljenje ili povišenje temeljne glavnice;
6. razvrgnuće družtva i postavljenje likvidatorah; napokon
7. preinaka družtvenih pravilah.

Odredbe, koje su u družtvena pravila poprimljene iz osnove, nemogu se, osim slučajevah u zakonu ovom naznačenih, preinačiti niti zaključkom glavne skupštine.

§. 180.

O svakoj glavnoj skupštini imade se voditi zapisnik, u koj se imadu uvrstiti imena prisutnih dioničarah i broj dionicah, što jih oni zastupaju. Zapisnik taj glavne skupštine imade ravnateljstvo bez odvlake predložiti u izvorniku ili legalizovanom prepisu nadležnomu sudbenomu stolu.

§. 181.

Zaključke glavne skupštine, koji se tiču preinake družtvenih pravilah, razvrgnuća ili sjedinjenja družtva s inim kojim družtvom, imade radi upisa u registar tvrdkah trgovačkih ravnateljstvo prijaviti sudbenomu stolu. Prije obavljenja upisa neimaju pravne krieposti spomenuti zaključci.

Obnarodovanje upisa potrebito je tada samo, ako se njim promjenjuje, što je bilo sadržano u prijašnjem obnarodovanju.

Glede pravne krieposti donešenih zaključakah prama trećim osobam služe mjerilom odredbe, sadržane u §§. 9. i 19. ovoga zakona.

Poglavje četvrto.

O ravnateljstvu i nadzornom odboru.

§. 182.

Poslovi družtva dioničarskoga upravlja ravnateljstvo, koje može sastojati iz jedne ili više osobah, ter se izabire izmedju dioničarah ili inih osobah uz plaću ili bez plaće.

§. 183.

Prvo ravnateljstvo mogu imenovati utemeljitelji. Imenovanje medjutim takovo, koje se može učiniti najviše za tri godine, imade se izrično napomenuti u osnovi (§. 150.)

Članove ravnateljstva vlastna je, ostajuć nepovriedjeno pravo eventualno na naknadu štete, u svako doba dignuti glavna skupština.

§. 184.

Članovi ravnateljstva imadu se radi upisa u registar tvrdkah trgovačkih bez odvlake prijaviti nadležnomu sudbenomu stolu. Istodobno s prijavom tom dužni su članovi ravnateljstva pri istom sudbenom stolu legalizovati dati podpise svoje ili jih predložiti u ovjerovljenom obliku.

Svaka promjena članovah ravnateljstva imade se istim načinom radi upisa u registar trgovački prijaviti nadležnomu sudbenomu stolu.

Glede pravne krieposti takovih promjenah prama trećim osobam imaju uporavu odredbe sadržane u §. 42. ovoga zakona.

§. 185.

Ravnateljstvo podpisuje tvrdku družtvenu u smislu pravilah družtvenih. Podpis sam tvrdke obavlja se, staviv̌ši na to ovlašteni uz tvrdku družtva vlastiti podpis.

§. 186.

Zastupnik družtva dioničarskoga naprama oblastim i trećim osobam je ravnateljstvo.

Za valjanost uručbah, tičućih se družtva, dovoljno je, da su učinjene u ruke kojega člana ravnateljstva.

§. 187.

Čim se iz računah i bilance pokaže, da je propala polovica temeljne glavnice družtva, imade ravnateljstvo odmah razpisati glavnu skupštinu, da mogu dioničari učiniti zaključak glede daljnjega obstanka ili razvrgnuća družtva.

Pokaže li se medjutim, da imovina družtvena nedotječe za podmirenje dugovah, dužno je tada ravnateljstvo prijaviti to nadležnomu sudbenomu stolu radi razpisa stečaja.

§. 188.

Iz poslovah, što ih sklopi ravnateljstvo u ime družtva, nastaju družtvu prava i obveze. Nečini nikakove razlike, da li je posao izrično sklopljen u ime družtva ili da li se on polag obstojećih okolnostih imade prama volji ugovarajućih stranakah smatrati sklopljenim na račun družtva.

Prama trećim osobam nisu članovi ravnateljstva osobno odgovorni za djela u ime družtva učinjena i obveze prihvaćene.

§. 189.

Ravnateljstvo dužno je naprama družtvu držati se stegah, koje su pravili družtvenimi ili zaključci glavne skupštine stavljene zastupnomu pravu njegovu.

Prekorače li članovi ravnateljstva granice povlasti svoje, ili povriede odredbe ovoga naslova ili pravila družtvena, jamče tada solidarno za svaku od tuda nastalu štetu i tada oštećeniku, kada se razpoložba zakonu ili pravilom družtvenim protivna osniva na zaključku glavne skupštine.

§. 190.

Stege povlasti ravnateljstva, ustanovljene u pravilih družtvenih ili u zaključku glavne skupštine, neimaju pravne krieposti prama trećim osobam.

§. 191.

Odgovornost za zaključke i odredbe ravnateljstva nepada na člana, koj se proti zaključku ili odredbi, čim o njih steče obaviest, ogradi i ogradjenje to prijavi nadzornomu odboru.

§. 192.

Kada broj članovah ravnateljstva spadne na broj, propisan u pravilih za valjanost zaključakah, mogu pravno valjanim načinom članovi ravnateljstva odreći se zvanja svojega samo u glavnoj skupštini.

§. 193.

Vodjenje poslovah družtvenih, kao i zastupanje družtva glede vodjenja poslovah može se povjeriti takodjer i inim punomoćnikom ili činovnikom družtvenim.

Glede ovih punomoćnikah ili činovnikah imadu u obće valjanost odredbe ovoga zakona, tičuće se trgovačkih punomoćnikah.

§. 194.

Nadzorni odbor mora biti sastavljen barem iz tri člana.

Taj se odbor može izabrati prvom prigodom najviše na godinu danah, iza toga pak najviše na tri godine.

Članove nadzornoga odbora može, ostajuć jim nepovriedjeno pravo eventualno na naknadu štete, u svako doba dignuti glavna skupština.

§. 195.

Nadzorni odbor kontroluje vodjenje poslovah društvenih u svih mu granah; radi toga vlastan je on u svako doba pribaviti si obaviest o tečaju poslovah društvenih i pregledati knjige, spise i blagajne društva.

Nadzorni odbor dužan je izpitavati godišnje račune i bilancu, kao i predloge tičuće se razdiobe dobitka i o tom svake godine predložiti izvješće glavnoj skupštini. Bez toga izvješća nemože glavna skupština donieti valjana zaključka glede razdiobe dobitka.

Kada nadzorni odbor, izvršujuć službeno poslovanje svoje, primieti odredbah protivnih zakonu ili pravilom društvenim, ili propustah, štetnih interesom društva, ili zloporabah kakovih, dužan je tada bez odvlake razpisati glavnu skupštinu.

Nadzornomu odboru se osim gore izbrojenih nemože nametnuti inih poslovah.

§. 196.

Članovi nadzornoga odbora obvezani su solidarno na naknadu štete, kada propuste izpunjenje dužnostih svojih ustanovljenih u §. 195.

§. 197.

U parnicah, koje se imadu usljed zaključka glavne skupštine povesti proti ravnateljstvu ili nadzornomu odboru, zastupaju društvo punomoćnici, izabrani u glavnoj skupštini.

Ako glavna skupština iz kojega god razloga nebi izabrala tih punomoćnikah, postavlja jih ureda radi nadležni stol sudbeni.

§. 198.

Ravnateljstvo je dužno imati skrb, da se uredno vode knjige društvene, ter bilancu godišnju, pregledanu po odboru nadzornom, skupa s izvješćem, imajućim se glavnoj skupštini predložiti, obnarodovati 8 danah prije glavne skupštine.

Osim toga dužno je ravnateljstvo izvorni primjerak jedan bilance u glavnoj skupštini odobrene bez odvlake predložiti nadležnomu sudbenomu stolu. Predloženu bilancu može svatko razgledati.

Članove ravnateljstva imade na obdržavanje ovih odredbah pridržati nadležni sudbeni stol pod novčanom globom, ustanovljenom u §. 21.

§. 199.

Pri sastavljanju bilance imadu služiti mjerilom sliedeće ustanove:

1. imovina družtva imade se uvrstiti u vriednosti, koja odgovara vriednosti, što su imali pojedini predmeti posljednji dan poslovne godine;
2. papiri tečaj imajući mogu se uvrstiti najviše polag tečaja, što su ga imali posljednji dan godine poslovne;
3. troškovah početnoga ustrojenja može se samo toliko uvrstiti medju tražbine družtvene, koliko, uz razdjelenje njihovo na pet godinah najviše, preostane na dotičnu poslovnu godinu;
4. temeljna glavnica družtvena i pričuvna glavnica, ako postoji, imade se uvrstiti medju dugove;
5. tražbine dvojbene imadu se uvrstiti polag vjerojatne vriednosti njihove, neiztjerive pak odpisati;
6. sravnenjem aktivnoga i pasivnoga stanja pokazujući se dobitak ili gubitak imade se posebno naznačiti na koncu bilance.

§. 200.

Za pravilno sastavljenje godišnje bilance glavnoj skupštini predložene odgovorni su solidarno članovi ravnateljstva i nadzornoga odbora.

Poglavje peto.

O razvrgnuću družtva dioničarskoga.

§. 201.

Družtvo se dioničarsko razvrgava:

1. izminućem vremena, na koje je sklopljeno družtvo;
2. usljed zaključka glavne skupštine;
3. usljed sjedinjenja s inim družtvom, i
4. usljed otvorenja stečaja.

Odredbe sadržane u poglavju ovom služe mjerilom i u slučaju, kada se družtvo nerazvrgava iz gore navedenih, nego iz inih razlogah.

*

§. 202.

Razvrgnuće družtva imade, osim slučaja stečaja, ravnateljstvo pod teretom posljedicah ustanovljenih u §. 21. radi upisa u registar tvrdkah trgovačkih i obnarodovanja prijaviti nadležnomu sudbenomu stolu.

Ujedno je dužno ravnateljstvo u listovih opredjeljenih za uvrštivanje oglasah družtvenih, eventualno u službenih novinah, triput oglasiti razvrgnuće i pozvati vjerovnike družtvene, da prijave tražbine svoje za šest mjesecih, računajuć od trećega uvrštenja.

§. 203.

Kada se razvrgava družtvo dioničarsko, imade se, osim slučaja stečaja i sjedinjenja, preduzeti likvidacija, pri kojoj, ako u družtvenih pravilih ili zaključkom glavne skupštine nije učinjena ina razpoložba, djeluju kao likvidatori članovi ravnateljstva.

Punomoćje likvidatorsko može glavna skupština opozvati u svako doba.

Glede prijavljenja likvidatorah i pravnih odnošajah njihovih služe mjerilom odredbe, sadržane u §§. 110.—114., 188. i 189. ovoga zakona s promjenom, da prijavu ima učiniti ravnateljstvo.

Kontrolna dužnost nadzornoga odbora ostaje netaknuta za trajanja likvidacije.

§. 204.

Imovina razvrgnutoga družtva imade se, iza namirenja dugovah, razdieliti medju dioničare po razmjerju dionicah njihovih. Faktično razvrgnuće nemože se medjutim izvesti prije izminuća 6 mjesecih, računajuć od trećega uvrštenja oglasa, spomenutoga u §. 202.

§. 205.

Vjerovnici, koji se mogu saznati iz družtvenih knjigah ili su inače poznati, imadu se posebnom obaviesti, eventualno oglasom pozvati, da prijave tražbine svoje, a ako to ostane bez uspjeha, imadu se tražbine u gotovu novcu položiti pri nadležnom sudbenom stolu.

Isto valja i glede obvezah nedospjelih i tražbinah priepornih. U tom obziru imade iznimka tada mjesta, kada se razdioba družtvene imovine do izravnanja spomenutih obvezah i tražbinah ostavi in suspenso, ili kada se vjerovnikom pruži dovoljna sigurnost.

Likvidatori i članovi nadzornoga odbora odgovorni su solidarno za plateže, učinjene proti ovim odredbam.

§. 206.

Likvidatori dužni su o tečaju družtvenih poslovah svake barem godine obnarodovati izkaz i obavivši likvidaciju, uspjeh joj na obće znanje staviti.

§. 207.

Knjige razvrgnutoga družtva dioničarskoga imadu se na deset godinah u pohranu dati na mjestu, što će ga odrediti nadležni sudbeni stol.

§. 208.

U slučaju sjedinjenja dvajuh ili više družtvah dioničarskih služe mjerilom sliedeće ustanove:

1. imovina družtva, koje se razvrgava, imade se dotle razlučena upravljati, dok nebudu namireni ili osigurani vjerovnici njegovi; upravljanje samo obavlja medjutim ravnateljstvo novoga družtva;
2. članovi ravnateljstva upravu vodećega odgovorni su solidarno vjerovnikom razvrgavajućega se družtva za razlučeno upravljanje;
3. izvedeno sjedinjenje imade se radi upisa u registar tvrdkah trgovačkih odmah prijaviti nadležnomu sudbenomu stolu;
4. poziv vjerovnikah razvrgnutoga družtva može istina izostati ili se odgoditi na kašnje vrieme, nego faktično sjedinjenje imovine nesmije se u nikojem slučaju izvesti prije izmaka roka navedenoga u §. 204.

§. 209.

Obaljenje temeljne glavnice može se izvesti: prekupljenjem i uništenjem dionicah, odpustom neplaćenih platežnih obrokah, povratkom u gotovu novcu i obaljenjem nominalne vriednosti dionicah.

U koliko se takovo obaljenje neobavlja žriebanjem, ustanovljenim u prvobitnih pravilih družtvenih, potrebit je za isto vazda zaključak glavne skupštine i dozvola nadležnoga sudbenoga stola.

Sudbeni stol može u takovu slučaju potraženo obaljenje tada samo dozvoliti, kada na temelju najnovije bilance i saslušanja eventualno oglasom sazvanih vjerovnikah steče uvjerenje, da je družtvo i s obaljenom temeljnom glavnicom kadro zadovoljiti svim obvezam svojim.

Poglavje šesto.

O inozemnih družtvih dioničarskih.

§. 210.

Inozemna družtva dioničarska, želeća u zemljah krune ugarske pod vlastitom tvrdkom po podružnicah ili opravničtvih tjerati poslove, dužna su prije otvorenja posla tvrdku svoju upisati dati pri sudbenom stolu, u području kojega namjeravaju podići podružnicu ili opravničtvo.

§. 211.

Svako inozemno družtvo dioničarsko dužno je tražeć upis, družtvena pravila svoja radi upisa u registar tvrdkah trgovačkih nadležnomu sudbenomu stolu u vjerodostojnom obliku predložiti i ujedno dokazati:

1. da se je konstituiralo polag zakonah domovine svoje i da faktično posluje;
2. da je za tjeranje ovozemnih poslovah namienjena glavnica uložena u ovozemstvu;
3. da je za tjeranje ovozemnih poslovah postavilo zastupstvo, imajuće sjedište u području krune ugarske;
4. da se je družtvo obvezalo, da će u poslovih u ovozemstvu sklopljenih obdržavati odredbe zakona ovoga, ter da kao obvezujuća ga priznaje pravna djela ovozemnoga zastupničtva svojega;
5. da je zastupničtvo uponomoćeno obveznom krieposti podpisavati po družnu tvrdku družtvenu;
6. da se glede svih priepornih pitanjah, nastajućih iz poslovah, što jih je sklopilo zastupničtvo, podvrgava ovostranim zakonom i ovozemnim sudovom;
7. da inozemna država, u kojoj je družtvo sklopljeno, naprama ovozemnim družtvom dioničarskim postupa po načelu uzajamnosti.

Okolnosti pod 2., 3., 4. i 5. spomenute imadu se dokazati zaključkom družtva pravovaljano donešenim i eventualno po državnoj vlasti odobrenim.

U slučajevih, gdje polag obstojećih državnih ugovorah podjelenje dozvole pripada ministarstvu, čini ministarstvo takodjer razpoložbu u smislu gore navedenih ustanovah.

§. 212.

Obnarodovanje upisa mora, osim podatakah u §. 158. ovoga zakona navedenih, sadržavati takodjer i naznačenje ovozemnoga zastupničtva i iznos glavnice, uložene u ovozemstvu.

§. 213.

Vrhu ovozemnih poslovah dioničarskoga družtva inozemnoga imadu se posebno voditi uredne knjige.

§. 214.

Ovozemno zastupstvo dužno je zapisnike glavnih skupštinah, kao i bilancu glavnu dioničarskoga družtva, ter posebnu ovozemnoga posla za dva mjeseca iza glavne skupštine u izvornom eksemplaru predložiti nadležnomu sudbenomu stolu.

Glavna i posebna bilanca imade se osim toga na obće znanje staviti putem novinah za uvrštivanja družtvenih oglasah opredjeljenih, eventualno putem službenih novinah.

§. 215.

Članovi zastupstva odgovorni su solidarno za štete, nastajuće iz neobdržavanja odredbah, sadržanih u predidućem §.

§. 216.

Zaključci dioničarskoga družtva inozemnoga, kojimi se čini odredba glede preinake predmeta poduzeća i razvrgnuća ili sjedinjenja družtva, imadu i tada, kada su polag zakona inozemnoga donešeni pravovaljano, glede poslovanja ovozemnoga podružnoga zavoda samo od časa valjanost, kada jih ovdašnji nadležni sudbeni stol uvede u registar tvrdkah trgovačkih.

§. 217.

Izpis registrovanja može se na čiji god zahtjev odrediti, čim se dokaže:

1. da je družtvo u domovini svojoj prestalo poslovati, ili da je izgubilo pravo razpolaganja s imovinom svojom;
2. da bez opravdanja nezadovoljava dužnostim, ustanovljenim u točki 3. §. 211. i u §§. 213. i 214.;
3. da je inozemna država, u kojoj se nalazi sjedište družtva, odstupila od načela uzajamnosti naprama ovdašnjim družtvom dioničarskim;
4. da je proti družtvu ili ovdašnjoj podružnici njegovoj odredjena ovrha ostala bez uspjeha;

5. da je družtvo glavnicu za tjeranje ovozemnoga posla namienjenu i u ovozemstvu uloženu, poteglo cielu ili dielom iz zemlje.

Poglavje sedmo.

Kaznene ustanove.

§. 218.

Članove ravnateljstva, u koliko čini ili propusti njihovi nepadaju pod odredbe kaznenoga zakona, imade nadležni sudbeni stol odsuditi na zatvor do tri mjeseca:

1. kada prigodom upisavanja družtvenih pravilah u registar tvrdkah trgovačkih glede podpisanja i uplate temeljne glavnice hotomice predlože neistinitih podatakah;
2. kada radi kažnjiva propusta njihova družtvo tečajem trijuh mjesecih nije u obće ili u nedovoljnom samo broju imalo nadzorni odbor;
3. kada sastavljajuć bilancu postupaju zakonu protivno ili u predlozih glavnoj skupštini podastrtih stanje družtva hotomice neistinito predstave ili zataje stanje njegovo;
4. kada hotomice krivo vode zapisnike glavnih skupštinah;
5. kada proti odredbi §. 161. nabave vlastitih dionicah družtva ili dadu na njih zajmovah;
6. kada dioničarom proti odredbi §. 165. plate dividendu ili kamate;
7. kada u slučajevih §. 187. propuste sazvati glavnu skupštinu, dotično potražiti otvorenje stečaja;
8. kada u poslovih, pridržanih glavnoj skupštini (§. 179.), postupaju samovoljno.

§. 219.

Kazan u prediducém §. ustanovljena imade mjesta:

1. proti utemeljiteljem, koji u osnovi objave hotomice neistinitih podatakah;
2. proti članovom nadzornoga odbora, kada glede godišnjih računah, bilance i razdjelenja dobitka glavnoj skupštini hotomice predlože izvješće, osnivajuće se na neistinitih podatcih;

3. proti ovozemnim zastupnikom inozemnih družtvah dioničarskih, kada glavnicu za tjeranje ovozemnih poslovah namienjenu upotriebe na inu svrhu ili iz zemlje potegnuti dopuste.

§. 220.

Pod olakšujućimi okolnostmi vlastan je sud u slučajevih prediducih dvajuh §§. kazan zatvora pretvoriti u novčanu globu do hiljadu forintih, imajuću se posebice na svakoga krivca odmjeriti.

§. 221.

Globom do hiljadu forintih imadu se kazniti:

1. članovi ravnateljstva, kada proti odredbi §. 198. propuste 8 danah prije glavne skupštine obnarodovati bilancu i izvješće; ili kada nepredlože zapisnike glavnih skupštinah nadležnomu sudbenomu stolu; ili kada privremene dionice izdadu na iznos veći od iznosa faktično uplaćenoga;
2. organ, obvezan sazvati glavnu skupštinu, kada istu skupštinu nerazpiše barem jedanput svake godine (§. 177.);
3. likvidatori, kada proti §. 206. nedadu o tečaju likvidacije izvješća, ili propuste obnarodovanje konačnoga uspjeha;
4. ovozemni zastupnici inozemnoga družtva dioničarskoga, kada neobdržavaju odredbe, sadržane u §. 214.

§. 222.

Odmjerenjem kaznih, ustanovljenih u §§. 218., 219. i 221., nenastaje promjena dužnosti naknadjenja štete, izrečene u zakonu ovom.

Naslov jedanaesti.

O zadrugah.

Poglavje prvo.

Ustanove obćenite.

§. 223.

Zadrugom u smislu ovoga zakona smatra se neopredieljen broj članovah imajuće družtvo, sklopljeno da uz zajedničko vodjenje posla, dotično na temelju uzajamnosti, unapredjuje vjeresiju, privredu i gospodarenje članovah svojih.

Ovamo spadaju poimence:

predujamna i vjeresijska družtva;

družtva sklopljena radi zajedničkoga nabavljanja sirovinah, radi držanja zajedničkih skladištah ili radi zajedničkoga proizvadjanja;

družtva konsumna;

družtva baveća se gradjenjem kućah;

osiguravajuća družtva uzajamna.

§. 224.

Zadruga se smatra konstituiranom:

1. kada se ustanove družtvena pravila;
2. kada se družtvo upiše u registar tvrdkah trgovačkih.

Pristup pojedinih članovah u zadrugu biva očitovanjem pismenim.

§. 225.

U družtvenih pravilih mora se svakako ustanoviti, što sliedi:

1. tvrdka i sjedište zadruge;
2. predmet poduzeća;
3. trajanje zadruge;
4. uvjeti pristupa članovah i eventualno posebne odredbe, tičuće se izlučenja njihova (usljed izstupa, smrti ili izključenja);
5. razmjerje dioničtva pojedinih članovah, dotično poslovni dielovi njihovi, i način, kako nastaju ti dielovi;
6. načela, polag kojih se imade sastavljati i pregledavati bilanca;
7. modaliteti, kako se ustanovljuje ter medju pojedine članove razdjeljuje dobitak i gubitak;
8. ustrojstvo ravnateljstva, način izabiranja njegova, djelokrug i trajanje djelovanja njegova;
9. ustrojstvo nadzornoga odbora i trajanje djelovanja njegova;
10. način podpisavanja tvrdke;
11. način, kako se saziva glavna skupština, mjesto i rok, gdje i kada se ima obdržavati, djelokrug, poslovni red, način donašanja zaključakah glavne skupštine i ustanova, što ima biti u slučaju, kada sazvana glavna skupština nije sposobna bila stvoriti zaključakah;
12. pravo glasovanja članovah i način izvršavanja toga prava;
13. način, kako se imadu obnarodovati oglasi zadruge;
14. opredjeljenje, da li članovi za obveze družtvene nose neograničenu

ili ograničenu odgovornost, i ako se u potonjem slučaju odgovornost proteže preko izmjere u zakonu ustanovljene, obseg te odgovornosti.

§. 226.

Družtvena pravila imadu se skupa s imenikom članovah radi upisa u registar tvrdkah trgovačkih i obnarodovanja prijaviti sudbenomu stolu, u kojega području se nalazi sjedište zadruge.

Obnarodovanje prijave mora sadržavati:

1. datum družtvenih pravilah;
2. tvrdku i sjedište zadruge;
3. predmet poduzeća;
4. trajanje zadruge;
5. način podpisavanja tvrdke;
6. način obnarodovanja oglasah zadruge;
7. naznačenje, da li članovi zadruge za obveze zadruge primaju na sebe neograničenu ili ograničenu odgovornost; i ako se u potonjem slučaju odgovornost proteže preko izmjere u zakonu ustanovljene, obseg te odgovornosti.

§. 227.

Zadruga je dužna prigodom predloženja družtvenih pravilah istodobno dokazati, da je pravila družtvena prihvatila konstituirajuća glavna skupština i da je ravnateljstvo i nadzorni odbor izabran.

Radi toga predloženi podnesak dužni su članovi ravnateljstva pri nadležnom sudbenom stolu vlastoručno podpisati ili predložiti ga u ovjerovljenom obliku.

§ 228.

Zadruga se prije obavljenoga upisa u registar tvrdkah trgovačkih i obnarodovanja ne smatra kao postojeća. Osobe, koje prije upisa i obnarodovanja uzrade šta u ime družtva, odgovorne su osobno i solidarno.

§. 229.

Družtvena pravila imadu se uz izkazanje faktah u predidućem §. spomenutih, radi upisa u registar tvrdkah trgovačkih predložiti takodjer i sudbenomu stolu, u području kojega zadruga ima podružnicu.

§. 230.

Odredbe §§. 210.—217. zakona ovoga, tičuće se inozemskih družtvah dioničarskih, imaju primjernu uporavu i na inozemne zadruge.

Poglavje drugo.

O odnošajih članovah družtvenih medjusobno i prama trećim osobam.

§. 231.

Članovi zadrugah s neograničenom odgovornosti sklopljenih jamče solidarno s cielim imetkom svojim za obveze družtva, u koliko se iste obveze nemogu namiriti iz imovine družtvene.

Članovi zadrugah s ograničenom odgovornosti sklopljenih jamče, u koliko pravila družtvena neodredjuju inako, samo do iznosa poslovnih dielovah, na koje su se obvezali.

§. 232.

Vjerovnici družtva mogu tražiti namirenje tražbinah svojih proti pojedinim članovom samo iza zaglavljenja stečaja, razpisana na imovinu družtvenu, i samo u toliko, u koliko su te tražbine u stečaju u račun uzete i dosudjene.

Tražbine takove mogu se bez iznovičnoga postupka sudbenoga iztjerati ovrhom od pojedinoga člana družtvenoga.

§. 233.

Tko pristupi u obstojeću zadrugu, odgovoran je za sve obveze, družtvene, nastale prije pristupa njegova.

Tomu protivan ugovor neima pravne krieposti prama trećim osobam.

§. 234.

U koliko družtvena pravila nesadržavaju protivne ustanove, nemogu proti članovom, koji su svoje propisane uplate položili, ostali članovi povesti zavratne tužbe pod naslovom, da su potonji više platili.

§. 235.

Pojedini član zadruge vlastan je i u slučaju, da je družtvo sklopljeno na opredieljeno vrieme, sasvim ili ako je imao više poslovnih dielovah, glede stanovitih poslovnih dielovah uz predtečno odkazanje izstupiti iz družtva. Ako rok odkazanja i doba izstupa nije ustanovljeno u družtvenih pravilih, može izstup sliediti samo koncem poslovne godine uz odkazanje barem četiri tjedna unapred.

Smrću prestaje članstvo. Nasljednici pravni mogu stupiti na mjesto umrvšega člana, u koliko to neizključuju pravila družtvena.

Zadruga može pojedinoga člana iz razlogah, ustanovljenih u pravilih, takodjer i izključiti.

§. 236.

Sasvim ili glede pojedinih poslovnih dielovah iz zadruge izlučeni članovi i baštinici njihovi odgovorni su, dok traje zagodno vrieme u §. 254. ustanovljeno, vjerovnikom družtvenim u obsegu u pravilih ustanovljenom za sve obveze, nastale do časa izstupa.

§. 237.

Izstupivši članovi ili baštinici njihovi neimaju, u koliko pravila družtvena neodredjuju inako, prava na pričuvnu zakladu zadruge i inu imovinu njezinu. Nasuprot pripada jim pravo na poslovni dio dolazeći na njih polag zaključnoga računa, tičućega se godine izstupa.

Izplatu toga poslovnoga diela i inih eventualnih pripadakah mogu zahtievati članovi zadruge s neograničenom odgovornosti sklopljene ili baštinici njihovi, tri mjeseca iza ustanovljenja zaključnoga računa, a članovi zadruge s ograničenom odgovornosti sklopljene ili baštinici njihovi, samo iza izminuća zagodnoga vremena, ustanovljenoga u §. 254., predpostavljajuć, da do to doba nije zaključeno, da se družtvo ima razvrgnuti.

To isto valja takodjer, kada član izstupi iz zadruge s jednim samo ili s više poslovnih dielovah.

§. 238.

U koliko pravila družtvena neodredjuju inako, vlastan je član zadruge pojedine ili sve poslovne dielove svoje i skopčana s tim prava članstva, uz prijavu ravnateljstvu učinjenu prenieti na inoga koga.

Odgovornost prenašatelja, ustanovljena u §. 236., ostaje medjutim netaknuta, ako preuzimatelj nije kadar zadovoljiti obvezam svojim.

§. 239.

Odredbe §§. 95. i 96. ovoga zakona, tičuće se privatnih vjerovnikah i preboja, imadu uporavu takodjer i na zadruge.

Privatni vjerovnik, koj iza bezuspješno na privatni imetak člana zadruge vodjene ovrhe uzme pod ovrhu dio, imajući u slučaju razvrgnuća družtva pripasti dužniku njegovu, vlastan je radi namirenja svojega, uz predtečno odkazanje, zahtievati izlučenje člana družtvenoga bez obzira, da li je družtvo sklopljeno na opredieljeno ili neopredieljeno vrieme.

Odkazanje mora se učiniti barem četiri tjedna prije izminuća poslovne godine.

Poglavje treće.

O glavnoj skupštini, ravnateljstvu i nadzornom odboru.

§. 240.

Odredbe §§. 176.—181., tičuće se glavnih skupštinah družtvah dioničarskih, imadu tim načinom uporavu na zadruge, da prava osigurana pojedinim dioničarom izvršuju pojedini članovi zadruge, a prava pridržana ukupnosti dioničarah ukupnost članovah zadružnih.

§. 241.

Glede zastupanja družtva, izbora, pravah i dužnostih ravnateljstva imaju i pri zadrugah uporavu odredbe, sadržane u §§. 182.—193. i 197. zakona ovoga.

§. 242.

Ravnateljstvo je dužno koncem svake četvrti godine pristupivše i izstupivše članove, ter broj odkazanih poslovnih dielovah prijaviti sudbenomu stolu i mjeseca siečnja svake godine, uz izkaz poslovnih dielovah, predložiti imenik članovah, sastavljen po abcdnom redu.

§. 243.

Ravnateljstvo dužno je skrb imati, da se uredno vode knjige družtvene i po nadzornom odboru pregledanu godišnju bilancu obnarodovati 8 danah prije glavne skupštine.

U obnarodovanju tom imade se posebno izkazati broj članovah zadružnih u čas zaključka računa obstojećih, ter nadalje navesti broj tečajem dotične poslovne godine pristupivših i izstupivših članovah, kao i broj uloženih, odkazanih i povraćenih poslovnih dielovah.

Osim toga dužno je ravnateljstvo izvorni primjerak jedan bilance u glavnoj skupštini odobrene bez odvlake predložiti nadležnomu sudbenomu stolu. Predloženu bilancu može svatko razgledati.

§. 244.

Glede nadzornoga odbora imaju takodjer i pri zadrugah uporavu odredbe, sadržane u §§. 194.—196. zakona ovoga.

§. 245.

Za pravilnost glavnoj skupštini predložene godišnje bilance odgovorni su solidarno članovi ravnateljstva i nadzornoga odbora.

§. 246.

§§. 218.—222. zakona ovoga imaju uporavu takodjer i na zadruge.

Poglavje četvrto.

O razvrgnuću zadruge.

§. 247.

Zadruga se razvrgava:

1. izminućem vremena, na koje je družtvo sklopljeno;
2. usljed zaključka glavne skupštine;
3. usljed sjedinjenja s inim družtvom;
4. usljed otvorenja stečaja;
5. usljed odluke sudbenoga stola.

§. 248.

Kada zadruga protegne poslovanje svoje na svrhe, nesudarajuće se sa svrhami u §. 223. naznačenimi, može se ona bez prava na naknadu štete sudbeno razvrgnuti.

Razvrgnuće odredjuje na potraženje kojegod bilo interesovane stranke ili administrativne oblasti uz upisanje u registar tvrdkah trgovačkih sudbeni stol, pri kojem je zadruga upisana u registar.

§. 249.

Razvrgnuće zadruge, osim slučajevah u točki 4. i 5. §. 247. navedenih, imade radi upisa u registar tvrdkah trgovačkih ravnateljstvo prijaviti nadležnomu sudbenomu stolu.

Ravnateljstvo dužno je, izvan slučaja stečaja, razvrgnuće u listovih za uvrštivanje oglasah družtvenih opredjeljenih, eventualno u službenih novinah, triput na javno znanje staviti i vjerovnike zadruge pozvati, da za šest mjesecih, od trećega uvrštenja računajuć, prijave tražbine svoje.

§. 250.

Odredbe §§. 203. i 206. zakona ovoga, glaseće o likvidaciji, imadu uporavu takodjer i na zadruge.

§. 251.

Dok traje likvidacijonalni postupak, služe glede pravnih odnošajah čla-

novah zadruge tako medjusobno, kao i prama trećim osobam mjerilom odredbe drugoga poglavlja naslova ovoga, u koliko se iste odredbe neprotive odredbam ovoga poglavja i naravi likvidacije.

§, 252.

Iz imovine razvrgnute zadruge imadu se ponajprije namiriti tražbine vjerovnikah po redu dospjelosti njihove; za pokriće nedospjelih još tražbinah imadu se pridržati potrebite svote.

Iza namirenja dugovah preostajuća svota imade se medju članove zadružne podieliti polag načelah, ustanovljenih u pravilih družtvenih.

Faktična razdioba nemože se medjutim učiniti prije izminuća šest mjesecih, računajuć od trećega obnarodovanja oglasa, spomenutoga u §. 249.

§. 253.

Glede obavještenja, dotično sazvanja vjerovnikah zadružnih, nadalje glede osiguranja nedospjelih tražbinah, pohrane knjigah i spisah zadruge i sjedinjenja dvijuh ili više zadrugah imadu odredbe, sadržane u §§. 205., 207. i 208., uporavu takodjer i na zadruge.

Poglavje peto.

O zagodi tužbah proti članom zadružnim.

§ 254.

Tužbe proti članom zadruge, koje se mogu povesti na temelju tražbinah družtvu na teret padajućih, zastaravaju, u koliko glede stanovitih tražbinah nije zakonito ustanovljen kraći rok zagodni, za godinu danah, počimajuć od razvrgnuća družtva, ili od izstupa člana družtvenoga, ili od izključenja njegova.

To vrieme zagodno broji se od dana, kojega je na temelju učinjenoga upisa u registar tvrdkah trgovačkih obnarodovano razvrgnuće zadruge, dotično kojega je izstup ili izključenje pojedinih članovah upisano u imenik, što se imade voditi pri zadrugi.

Ako tražbina dospieva iza toga roka, počima vrieme zagode dospietkom tražbine, pri tražbinah pak nedospjelih, ali od vremena odkazanja zavisećih, bez obzira na odkazanje, izminućem roka odkaznoga, imajućega se brojiti od dana obnarodovanja.

§. 255.

Ako zadrugi ostane imovine nerazdieljene, mogu vjerovnici družtveni iz te imovine takodjer i iza roka zagodnoga, ustanovljenoga u predidućem §., tražiti podmirenje svoje.

§. 256.

Vrieme zagode, tekuće na korist izstupivšega ili izključenoga člana zadružnoga, neprekida se pravnim djelom, koje se učini proti inim članom zadružnim, prekida se nasuprot pravnim djelom, koje se izvede proti zadrugi još postojećoj, ili iza razvrgnuća njezina proti likvidatorom, dotično proti stečajnoj gromadi.

§. 257.

Ovdje ustanovljena zagoda imade valjanost i proti maloljetnikom, osobam pod skrbništvom stojećim i osobam jurističkim.

DIO DRUGI.

O poslovih trgovačkih.

Naslov prvi.

O poslovih trgovačkih u obće.

Poglavje prvo.

Pojam poslovah trgovačkih.

§. 258.

Kao poslovi trgovački imadu se smatrati:

1. kupovanje ili inovrstno nabavljanje robe i pokretnih u obće stvarih, učinjeno namjerom, da one budu preprodane u naravi ili izradjene ili preradjene;
2. primanje dobavljanja predmetah u predidućoj točki spomenutih, koje dobavljatelj nabavlja u tu svrhu;
3. kupovanje ili inovrstno nabavljanje državnih papirah, dionicah ili inih predmet trgovačkoga prometa činećih papirah novčane vriednosti; i to u slučaju takodjer, kada se nabavljanje čini ne u namjeri preprodaje;
4. primanje osiguravanja;
5. primanje odpremanja putnikah ili dobarah na moru, i sklapanje zajmovah na brodove.

§. 259.

Trgovačkimi poslovi imadu se, u koliko se tjeraju kao obrt, smatrati sliedeći poslovi:

1. primanje izradjivanja ili preradjivanja pokretnih stvarih za druge, predpostavljajuć, da poslovanje poduzetnika nadmašuje obseg obrta na malo;
2. poslovi bankirski i mjeničarski;
3. poslovi komisijonalni, odpravnički i vozarski, a isto tako i poslovi zavodah namienjenih prevažanju osobah;
4. poslovi javnih skladištah;
5. poslovi nakladateljski, nadalje ini poslovi trgovanja knjigami i umjetninami, a isto tako i poslovi tiskarski, u koliko te grane obrtne nadmašuju obseg obrta na malo;
6. poslovi producentah, koji izradjuju ili preradjuju vlastite proizvode i poslovi obrta rudarskoga, u koliko te grane obrta nadmašuju obseg obrta na malo.
7. posredovanje poslovah trgovačkih.

Poslovi navedeni smatraju se i tada kao poslovi trgovački, kada jih istina ne kao obrt, nego u poslovnom svojem krugu trgovačkom sklapa trgovac.

§. 260.

Svikoliki poslovi trgovca, koji spadaju k tjeranju trgovačkoga obrta njegova, smatraju se kao poslovi trgovački.

Nasuprot prodavanja, koja čine zanatnici, u koliko se ona prikazuju samo kao spadajuća k tjeranju zanata njihova, neimaju se smatrati kao poslovi trgovački.

§. 261.

Ugovor, što ga sklopi trgovac, smatra se u slučaju dvojbe kao spadajući k tjeranju obrta trgovačkoga.

Obveznica, što ju izda trgovac, smatra se spadajućom k tjeranju obrta trgovačkoga, ako protivno neproizilazi iz izprave same.

§. 262.

Ugovori glede nepokretninah sklopljeni nesmatraju se poslovi trgovačkimi.

§. 263.

Okolnost, da se tko po zvanju ili stališu svojem, iz obrtno-redarstvenih ili inih razlogah nemože baviti poslovi trgovačkimi, neima upliva na svojstvo i valjanost poslovah trgovačkih.

§. 264.

Odredbe, sadržane u drugom dielu ovoga zakona, imadu pri poslovih,

koji su glede jedne od ugovarajućih stranakah poslovi trgovački, jednaku valjanost za obe stranke ugovarajuće. Iznimki imade u tom obziru tada samo mjesta, kada iz tih odredabah samih proizilazi, da one obvezuju samo stranku, glede koje posao sklopljeni sačinjava posao trgovački.

Poglavje drugo.

Ustanove obćenite, tičuće se poslovah trgovačkih.

§. 265.

Pri prosudjivanju i tumačenju poslovah trgovačkih ima ne toliko smisao upotriebljenih izrazah po slovu, nego više volja ugovarajućih stranakah služiti mjerilom.

§. 266.

Rieči ugovora imadu se uzeti u običnom smislu njihovu, osim da interesovane stranke dokažu, da su upotriebljeni izraz uzimale u inom smislu, prihvaćenom u prometu trgovačkom.

U slučaju dvojbe imadu se rieči ugovora tako tumačiti, da uz to posao može imati pravnu kriepost.

§. 267.

Pri prosudjivanju znamenovanja i pravne kriepostí činah i propustah imade se obzir uzeti na navade i običaje, poprimljene u prometu trgovačkom.

§. 268.

Osobe, koje se poslom, koji sa strane njihove sačinjava posao trgovački, obvežu zajednički trećemu komu, imadu se smatrati solidarnimi dužnici, u koliko neproizilazi protivno iz uglave s vjerovnikom učinjene.

§. 269.

Vjerovnik je vlastan radi tražbine svoje po volji na sud izazvati solidarno mu jamčeće dužnike sveukupno, ili nekoliko njih ili pojedinca izmedju njih; a ako se predmet tražbine može razstaviti na dielove, vlastan je on potjerati ga diomice, negubeć radi toga prava na cielu tražbinu proti dužniku, proti kojemu ju je poveo samo diomice.

§. 270.

Na sud izazvani solidarno obvezani dužnik može se proti vjerovniku samo poslužiti prigovorom, koj ili osobno njemu ili sudužnikom njegovim ukupno pripada proti vjerovniku.

*

U trgovačkih poslovih i u svih slučajevih u obće, u kojih zakon ovaj ustanovljuje solidarnu obvezu, nemože solidarni dužnik zahtievati razstavak tražbine na dielove ili predtečnu obtužbu ostalih dužnikah, i nemože radi toga, što ga je vjerovnik sama za cielu tražbinu pozvao pred sud, činiti prigovora.

To isto valja i za poruka, ako je poručanstvo preuzeto za obvezu, proiztičuću iz posla trgovačkoga, ili ako se poručanstvo samo ima smatrati poslom trgovačkim.

§. 271.

Tko je usljed posla, koj se glede njega ima smatrati kao posao trgovački, obvezan drugomu na pomnju, dužan je postupati pomnjom uredna trgovca.

§. 272.

Tko ima pravo tražiti naknadu štete, vlastan je zahtievati naknadu prave štete i izgubljenoga dobitka.

§. 273.

Iznos ugovorne kazni nepodpada nikakovoj stegi, i u slučaju dvojbe nije dužnik vlastan položenjem ugovorne kazni osloboditi se od izpunjenja ugovora.

Uglava kazni ugovorne neizključuje u slučaju dvojbe pravo na naknadu štete, nadmašujuću iznos ugovorne kazni.

U koliko je uglavljena kazan ugovorna za slučaj, da nebi u valjano doba i na opredieljenom mjestu izpunjen bio ugovor, može vjerovnik zahtievati uz izpunjenje ugovora takodjer i kazan ugovornu.

§. 274.

Kazan ugovorna dospieva, kada je uglavljeno, da se što neučini, usljed čina, protivna uglavi, a kada je uglavljeno, da se što učini, od časa zadocnjenja dužnikova.

§. 275.

Kazan ugovorna nemože se zahtievati, kada izpunjenje ugovora postane nemoguće usljed neskrivljene nesreće ili radi krivnje vjerovnikove, ili kada je izpunjenje ugovora prihvaćeno bez priuzdržaja.

§. 276.

Kapara služi u pomanjkanju ine uglave samo kao znak, da je ugovor sklopljen, i imade se prigodom izpunjenja ugovora povratiti ili uračunati.

Kapara se imade i tada povratiti, kada ugovor prestane radi uzajamnoga odstupa stranakah ili iz inoga razloga.

§. 277.

U pomanjkanju ine glave ili protivnoga običaja trgovačkoga gubi onaj, tko je kriv, da se nemože izpuniti ugovor, danu kaparu, a primljenu kaparu dužan je dvostruko povratiti.

Prekršitelj ugovora dužan je uz to drugoj stranki u oba slučaja naknaditi takodjer i štetu, nadilazeću iznos kapare.

§. 278.

Ako je stranka koja prigodom sklapanja ugovora platila ili obećala odustatninu, može ona od ugovora odstupiti, u koliko nije započela izpunjavati ugovor ili nije primila izpunjenje njegovo podpuno ili diomično od strane druge ugovarajuće stranke.

Odstupljujuća stranka dužna je platiti odustatninu, a gubi odustatninu, što ju je dala.

§. 279.

Kada se izpuni ugovor, imade se odustatnina, povratiti, dotično uračunati izpunitelju. Povratit se imade i tada odustatnina, kada prestane ugovor usljed medjusobnoga sporazumka stranakah ili iz inoga razloga.

§. 280.

Radi prikrate preko polovine nemogu se napadati poslovi trgovački.

§. 281.

Zakonite i zatezne kamate u trgovačkih poslovih iznašaju na godinu šest postotakah od glavnice imajuće se platiti.

U svih slučajevih, gdje ovaj zakon ustanovljuje dužnost plaćanja kamatah, može se računati 6% kamatah na godinu.

§. 282.

Tko ima dospjelu tražbinu iz posla, koj se glede njega imade smatrati trgovačkim poslom, vlastan je tražiti kamate od dana dospietka, a u pomanjkanju platežnoga roka, od dana opomene.

Poslanje računa samo po sebi nemože se smatrati kao opomena.

§. 283.

Trgovci vlastni su od tražbinah, proiztičućih iz medjusobnih poslovah trgovačkih, od vremena dospietka i bez predtečnoga ugovorenja i opomene zahtievati kamatah.

§. 284.

Trgovac, koj u poslovnom krugu svojem inomu trgovcu ili netrgovcu obavlja poslovah ili čini uslugah, vlastan je za to i bez predtečnoga ugovorenja zahtievati proviziju primjernu mjestnomu običaju, a ako se radi o pohrani stvari kakove, takodjer i skladištnu pristojbu.

Od danih zajmovah i predujmovah, kao i od učinjenih izdatakah vlastan je trgovac računati kamatah od dana obavljenja, dotično učinjenja izdatka.

§. 285.

Ako se trgovac s inim trgovcem ili netrgovcem nalazi u savezu, osnovanom na tekućem računu, tada je onaj njih, kojemu pri zaključku računa preostane tražbina, vlastan od toga preostatka, i da su u njem sadržane kamate, zahtievati kamatah od dana zaključka računa.

Zaključak računa obavlja se, u pomanjkanju ine uglave ili običaja, koncem svake poslovne godine.

§. 286.

Odredba §. 1. zakonskoga članka XXXI. od g. 1868., ustanovljujuća, da izmjera kamatah samo uz pismenu pogodbu nepodleži stegi, neimade uporave na trgovačke poslove.

Zaostale kamate mogu se u trgovačkih poslovih i tada zahtievati, ako nadilaze iznos glavnice.

§. 287.

Priznanje računa (konte ili tekućega računa) neizključuje, da se može dokazati pometnja ili prevara.

§. 288.

Za pravnu kriepost naloga nije potrebita opredieljena formalnost, i glede djelokruga onoga, komu je dan nalog, služi mjerilom izjavljena volja stranakah, a u pomanjkanju njezinu, običaj i narav posla.

§. 289.

Ponuda, nalog ili punomoćje koje je u poslovnom krugu svojem trgovačkom izdao trgovac, nemože se smrću njegovom smatrati dokinutim, osim da se protivna namjera vidi iz vlastite izjave dotičnika ili iz obstojećih okolnostih.

§. 290.

Pri punomoćju, tičućem se trgovačkih poslovah, imadu, što se tiče pravnoga odnošaja medju punomoćiteljem i punomoćnikom, nadalje punomoćnikom i

trećimi osobami, uporavu odredbe sadržane u petom naslovu prvoga diela zakona ovoga.

§. 291.

Kao naputnice trgovačke smatraju se:

1. na naredbu glaseće i
2. po trgovcih izdane ili prihvaćene pismene naputnice.

Predmetom takovih naputnicah mogu osim novca takodjer biti papiri novčane vriednosti i ine nadomjestive stvari, i za pravnu kriepost njihovu nije potrebito niti naznačenje pravnoga naslova obveze, niti priznanje vriednosti.

§. 292.

Assignat obvezuje se prihvatom na njega upravljene naputnice assignataru, dotično pravnomu nasljedniku njegovu, da će izpuniti nalog sadržan u naputnici.

Pravovaljanim prihvatom se smatra, kada assignat stavi ime ili tvrdku svoju na prednju stranu naputnice.

§. 293.

Naputnica negubi valjanost niti assignantovom, niti assignatarovom, niti napokon assignatovom smrti, predpostavljajuć, da tomu protivna ustanova nije u samoj naputnici uglavljena.

§. 294.

Naputnice ili obvezovnice, izdane bez uglave uzvratne činitbe o platežu novca ili o pribavi nadomjestivih stvarih ili papirah novčane vriednosti, mogu se, kada glase na naredbu, prenieti takodjer i naledjem. Naledje je i tada pravovaljano, kada indossant stavi ime samo ili tvrdku svoju na naličje izprave (neizpunjeno naledje).

§. 295.

Sličnim načinom mogu se prenieti priznanice (connossamenti) pomorskih brodarah, tovarni listovi vozarah, nadalje zajmovni listovi brodovni i police asekuracijonalne, ako su izdane na naredbu.

§. 296.

Prenešenjem izpravah u prediduća dva §-a spomenutih, prelaze na njih se osnivajuća prava na indossatara.

Dužnik je obvezan uz izdatbu kvitiranoga papira samo izpuniti obvezu svoju.

Dužnik može se poslužiti samo prigovori, koji se osnivaju na samoj izpravi ili na odnošaju, obstojećem medju njim i posjedateljem izprave.

§. 297.

Pri papirih, što se mogu prenieti naledjem, dužan je indossatar svojstvo svoje kao posjednika dokazati neprekinutim i sve do njega sižućim redom naledjah.

Izbrisana naledja smatraju se pri prosudjivanju svojstva posjedovnoga kao neobstojeća.

Platac nije dužan izpitavati istinitost naledjah.

§. 298.

Odredbe mjenbenoga zakona, tičuće se predočbe radi plateža, plateža, prosvjeda, obaviesti prednikah, platežne zavrate, zagode i usmrtbe, imadu uporavu i na naputnice trgovačke.

§. 299.

Roba ili ine stvari pokretne, što jih trgovac u poslovnom krugu svom trgovačkom proda i preda, prelaze i tada u vlastničtvo dobre vjere posjednika, ako prodavatelj nije bio vlastnik. Vlastničtvo prije stečeno prestaje; prestaje nadalje takodjer i prije stečeno pravo zaloga i ino pravo stvarno, ako kupac prigodom prodaje nije o tom imao znanja.

Ako je trgovac u poslovnom krugu svom trgovačkom založio i predao robe ili inih stvarih pokretnih, nemože se na predmete te prije stečeno pravo vlastničtva, zaloga ili ino pravo stvarno potražiti na štetu dobre vjere držatelja zaloga ili pravnih nasljednikah njegovih.

Pravo zaloga pripadajuće komisijonaru, odpremniku i vozaru, jednako je glede pravne krieposti založnomu pravu, pripadajućemu po ugovoru.

§. 300.

Ustanove predidućega §-a. imadu pri papirih, na pokazatelja glasećih i prenosivih, u slučaju takodjer uporavu, kada jih proda ili založi netrgovac.

§. 301.

Pri stvarih pokretnih, papirih na pokazatelja glasećih i papirih, koji se mogu prenašati naledjem, nadalje pri tražbinah, osnivajućih se na trgovačkih knjigah, potrebiti su za valjanost založnoga ugovora, ako se on sklapa glede posla trgovačkoga, uz jednostavnu privolu stranakah, jedino uvjeti ustanovljeni u sliedećih §§.

§. 302.

Pri stvarih pokretnih dovoljno je, da se ručni zalog predade vjerovniku ili za njega trećoj osobi.

§. 303.

Pri papirih glasećih na pokazatelja stiče se pravo zaloga faktičnom predajom njihovom, pri papirih pak, koji se mogu prenašati naledjem, kada se papir, providjen naledjem, predade vjerovniku ili za njega trećoj osobi.

§. 304.

Pri tražbinah, osnivajućih se na trgovačkih knjigah, stiče se pravo zaloga, kada se izvadak iz knjige, providjen založnom izjavom, predade vjerovniku, i samo založenje u knjigi trgovačkoj zabilježi pri tražbini danoj u zalog.

§. 305.

Kada je ručni zalog za pokriće tražbine proiztičuće iz posla trgovačkoga predan pismenim ugovorom, dužnik pak nezadovolji dužnosti svojoj u opredieljeno vrieme, vlastan je vjerovnik iz predmetah zaloga namiriti se, nebuduć obvezan proti dužniku prije toga podići tužbu.

U svrhu tu imade vjerovnik uz predloženje potrebitih izpravah podnieti molbu vlastitomu nadležnomu sudbenomu stolu, koj bez preslušanja dužnika odredjuje razprodaju založenih predmetah ili diela tih predmetah na pogibelj i troškove vjerovnika.

Vjerovnik dužan je, u koliko je to moguće, i o odredjenju razprodaje, i o izvedenju njezinu odmah dati obaviest dužniku, ter višak prodajnine izručiti dužniku. Propusti li vjerovnik obavieštenje, dužan je naknaditi štetu.

§. 306.

Kada se ručni zalog predade za pokriće tražbine, proiztičuće iz posla trgovačkoga, ter stranke pismeno uglave, da se vjerovnik može namiriti bez posredovanja suda, vlastan je u slučaju tom vjerovnik, ako dužnik nezadovolji dužnosti svojoj u vrieme opredieljeno, javno prodati zalog; prosto mu je u slučaju tom, predmete zaloga, ako imaju sajamnu ili burzovnu cienu, preko ovjerovljene osobe takodjer i privatnim putem prodati za tekuću cienu. O obavljenoj prodaji dužan je on, uz naknadu štete u protivnom slučaju, u koliko je to moguće, dati odmah obaviest dužniku, i ujedno izručiti mu višak prodajnine.

§. 307.

U slučaju, kada dužnik padne pod stečaj, dužan je vjerovnik o razprodaji dati u smislu prediducih dvajuh §§. obaviest gromadi stečajnoj, i izručiti joj višak prodajnine.

§. 308.

Prenešenjem osigurane tražbine smatra se pravo zaloga tada prenešenim, kada se predade takodjer i sam ručni zalog.

§. 309.

Vjerovnik može se glede tražbinah svojih, proiztičućih iz poslovah trgovačkih ter dospjelih, poslužiti pravom pridržanja (retencije) glede novacah, pokretninah i papirah novčane vriednosti dužnika svojega, koji s privoljenjem istoga dužnika dospiju u faktični posjed njegov ili pod razpoložbu njegovu. Pravu tomu nema mjesta, ako je predmete te ili dužnik, ili treći tko prije predaje ili prigodom predaje opredieljene razpoložbe radi izručio u posjed vjerovniku.

Trgovci mogu se medjusobno glede nedospjelih takodjer tražbinah, proiztičućih iz uzajemnih trgovačkih poslovah, poslužiti pravom retencije, kada dužnik padne pod stečaj, ili obustavi samo i plaćanje, ili bez uspjeha ostane sudbena ovrha proti njemu povedena. U slučajih tih naputak dužnikov ili obveza prihvaćena glede opredieljene razpoložbe neizključuje udjelotvorenje prava retencije, ako su spomenuti učini nastali iza predaje predmetah, ili je o njih obaviešten vjerovnik iza preuzeća predmetah.

§. 310.

Vjerovnik, kojemu u smislu predidućega §. pripada pravo retencije, dužan je, kada se posluži tim pravom, odmah dati obaviest dužniku.

Ako dužnik nedade inim putem za opredieljenoga vremena pokrića, vlastan je vjerovnik i u slučaju stečaja, razpisana proti dužniku, pri sudbenom stolu njemu nadležnu tužbom potražiti razprodaju pridržanih predmetah i namiriti se iz prodajnine prije svih ostalih vjerovnikah. Eventualni višak dužan je on predati dužniku dotično stečajnoj gromadi njegovoj.

Poglavje treće.

O sklapanju trgovačkih poslovah.

§. 311.

Za valjanost trgovačkih poslovah nije, osim slučajevah u zakonu ovom naznačenih, potrebito niti pismena sastavka, niti ine koje formalnosti.

§. 312.

Kada je za posao koj polag zakona ovoga potrebita opredieljena formalnost, ili stranke za valjanost posla stave kao uvjet opredieljenu formalnost, imade se posao tada samo sklopljenim smatrati, kada se on udjelotvori u opredieljenoj formi.

§. 313.

Za valjanost pismenih ugovorah dovoljno je, da izpravu podpiše obvezana stranka.

Neznade li stranka koja pisati, dužna je ona ručni znak svoj odostovjeriti dati podpisom dvajuh svjedokah, kojih jedan imade takodjer podpisati ime stranke neznajuće pisati.

§. 314.

Kada se učini ponuda radi sklopljenja kakova posla trgovačkoga, ter se za prihvaćenje iste ponude stavi opredieljen rok, nemože nudioc, bile stranke prisutne ili ne, odstupiti prije izminuća stavljenoga roka.

U pomanjkanju takove uglave gubi medju prisutnimi učinjena ponuda valjanost, ako s mjesta neuzsliedi izjava glede prihvaćenja ponude.

§. 315.

Medju neprisutnimi ostaje, kada za prihvaćenje ponude nije ugovoren opredieljen rok, nudioc obvezan toliko vremena, koliko je potrebito u običnih okolnostih, da se dade odgovor. Pri proračunanju toga vremena može nudioc uzeti, da je ponuda njegova u valjano doba stigla na mjesto opredieljenja.

Kada izjava prihvaćenja, odpremljena u valjano doba, prispije iza gore naznačenoga roka, gubi ugovor valjanost, ako je nudioc medjutim ili odmah iza prispietka izjave prihvaćenja drugoj stranki priobćio odstup svoj.

§. 316.

Ponuda se imade smatrati neučinjenom, kada opoziv iste prispije na znanje drugoj stranki prije nego ponuda ili istodobno s ponudom. Prihvaćenje gubi valjanost, ako je obaviest o opozivu njegovu nudiocu stigla prije prispietka izjave prihvaćenja ili istodobno s tom izjavom.

§. 317.

U slučaju, gdje se posao imade polag volje stranakah odmah izvesti, neima mjesta opozivu prihvata, kada je izpunitba već započeta.

§. 318.

Pri ugovorih, sklopljenih medju neprisutnimi, imade se kao rok sklopljenja smatrati čas, kada je odpremljena ili na odpravu predana izjava prihvaćenja.

§. 319.

Izjava prihvaćenja, koja je učinjena pod uvjeti ili stegami, imade se smatrati kao zabačenje ponude i ujedno kao nova ponuda.

*

§. 320.

Trgovac, koj s drugim trgovcem stoji u poslovnom savezu, ili se je ponudio u obziru tom obavljati nalogah, dužan je glede dobivenoga naloga ili ponude odmah dati izjavu, inače se mučanje njegovo smatra kao prihvaćenje ponude, dotično naloga.

A i u slučaju medjutim, da odbije ponudu ili nalog, dužan je on istodobno priposlanu mu robu ili ine predmete na troškove nudioca ili nalagaoca privremeno čuvati od mogućega oštećenja, predpostavljajuć, da može to učiniti bez vlastite štete, ter ima u rukuh pokrića za eventualne troškove svoje.

U ostalom može sudbeni stol nadležni, na prošnju onoga, komu je dan nalog, odrediti, da se prispievši predmeti i do časa, dok vlastnik nerazpoloži inako, polože u javno skladište ili dadu u pohranu skrbniku.

Poglavje četvrto.

O izpunjavanju poslovah trgovačkih.

§. 321.

Ako u ugovoru neima pobliže ustanove glede vrsti i kakvoće robe, obvezan je dužnik dati robu srednje vrsti i kakvoće.

§. 322.

Poslovi trgovački imadu se izvršiti u mjestu, koje je uglavom stranakah izričnom, ili iz okolnostih, navlastito iz naravi ili iz svrhe posla sliedećom opredieljeno kao mjesto izvršenja

U pomanjkanju takove uglave imade se, osim slučaja u sliedećem §. spomenutoga, posao izvršiti u mjestu, gdje se je u čas sklopljenja ugovora nalazila nastana trgovačka, ili u pomanjkanju te nastane prebivalište obvezanika.

§. 323.

Kada se imadu predati opredieljene stvari, koje su se u čas sklopljenja ugovora sa znanjem ugovarajućih stranakah nalazile u inom mjestu, imade tada u tom mjestu sliediti predaja.

§. 324.

Novčane dugove, osim dugovah osnivajućih se na papirih prenosivih ili na pokazatelja glasećih, imade dužnik, u koliko iz ugovora ili iz naravi posla, ili iz namjere ugovarajućih stranakah nesliedi ino šta, na vlastitu pogibelj i vlastite troškove platiti u mjestu, gdje se je u čas sklopljenja posla nalazila trgovačka nastana ili, u pomanjkanju te nastane, prebivalište vjerovnika.

§. 325.

U slučaju, kada se ugovor ima izvršiti u više miestah, imade se obveza, ako je razdieljiva, u pomanjkanju ine uglave, razdieljena jednakim razmjerjem izpuniti u opredieljenih mjestih. Nasuprot pri obvezah nerazdieljivih, može se, ako glede prava izbora nije ništa odredjeno, izvršiti obveza u kojem god mjestu naznačenom.

§. 326.

U slučaju dvojbe imade se mjera, teža, mjerilo novčano, vrst novacah, računanje vremena i daljinah smatrati kao ugovoreno, koje je običajno u mjestu izvršenja.

Ako ugovor glasi vrhu vriednote računske ili vrsti novacah, koja se u mjestu izvršenja ne nalazi u tečaju, obavlja se platež u mjestu izvršenja u zemaljskom novcu polag tečaja, bilježenoga u dan dospietka. U tom obziru imade mjesta iznimka, kada je platež riečmi: „u naravi“, „efektivno“ ili inim sličnim izrazom, ugovorena u opredieljenoj vrsti novca.

§. 327.

Ako vrieme izvršenja obveze nije u ugovoru ustanovljeno, može se izvršenje, u koliko narav posla ili običaj trgovački nezahtieva ino šta, u svako doba zahtievati i u svako doba učiniti.

§. 328.

Ako je vrieme izvršenja stavljeno na doba godišta ili ino koje razdobje vremena, služi za ustanovu toga vremena mjerilom običaj trgovački, vladajući u mjestu izvršenja.

Obveze, koje glase na polovicu mjeseca, imadu se izvršiti dana petnaestoga, a koje glase na konac mjeseca, posliednjega dana istoga mjeseca.

§. 329.

Ako se ima izvršiti obveza iza izminuća stanovitoga vremena, računajuć od sklopljenja ugovora, služe tada glede roka izvršenja mjerilom sliedeće ustanove:

1. ako je ustanovljen rok izvršenja polag danah, pada izvršenje na posliednji dan roka, ostajuć pri tom neračunan sam dan, kojega je sklopljen ugovor;
2. ako je rok izvršenja ustanovljen polag tjedanah, mjesecah ili razdobja, iznašajućega više mjesecah (godina, pol godine, četvrt godine), pada tada vrieme izvršenja na onaj dan posliednjega tjedna ili posliednjega mjeseca, koj odgovara po imenu ili broju svojem danu, kojega je sklopljen ugovor; a ako u posliednjem mjesecu neima takova dana, pada izvršenje

na posliednji dan toga mjeseca. Pod izrazom „tjedan danah“ imade se razumievati sedam danah;

3. ako je za izvršenje opredieljeni rok ustanovljen za jedan ili više cielih mjesecah i pol, imade se polovica mjeseca, pod kojim se nazivom ima razumievati petnaest danah, računati od konca cieloga mjeseca ili mjesecah.

Polag istih načelah računa se takodjer rok, kada on nepočima od sklopljenja ugovora, nego od inoga kojega roka ili dogadjaja.

Ako dan izvršenja pada na nedjelju ili na obćenit blagdan, imade se izvršiti obveza najbližji dan djelatni.

§. 330.

Ako se izvršenje imade obaviti za trajanja opredieljenoga vremena, mora izvršenje sliediti prije izmaka toga vremena. Pada li ipak posliednji dan opredieljenoga vremena na nedjelju ili na obćenit blagdan, imade se tada obaviti izvršenje najkašnje predidući neposredno djelatni dan pred nedjeljom ili blagdanom.

§. 331.

Pri ugovorih, u kojih su mjesto pobližega opredjelenja vremena izvršenja upotriebljeni sliedeći izrazi: „čim prije“, „čim bude moguće“, „sgodom“, ili koji ini slični obćeniti izrazi, ustanovljuje vrieme izvršenja prama obstojećim okolnostim i naravi posla sud.

Nasuprot kada je izvršenje obećano tim načinom, da se ono ima obaviti za „nekoliko“ ili „jedan dva“ dana, tjedna, mjeseca, godine, imade se tada pod izrazom „nekoliko“ i „jedan dva“ razumievati dva dana, tjedna, mjeseca ili godine.

§. 332.

Izvršenje trgovačkih poslovah imade se na ustanovljeni dan za običnih satovah poslovnih obaviti i u isto doba prihvatiti.

§. 333.

Kada se produlji rok, opredieljen za izvršenje obveze, počima rok novi, u pomanjkanju ine ustanove, od prvoga dana iza izminuća prijašnjega roka.

§. 334.

U svih slučajih, gdje je ustanovljen dan dospietka, imade se prema naravi posla i namjeri stranakah prosuditi, da li je dan dospietka ustanovljen na korist jedne samo ili obih stranakah ugovarajućih.

I u slučaju medjutim, ako je dužnik vlastan platiti prije dospietka, može on bez privole vjerovnikove tada samo odbiti diskonto, ako ga na to povlašćuje običaj trgovački.

§. 335.

Pri ugovorih bilateralnih može se ugovornik, od kojega se traži izvršenje, samo tada na to izvršenje pridržati, ako je protivna stranka sa svoje strane izvršila ugovor, dotično pripravna je na izvršitbu. Iznimki u tom obziru imade tada mjesta, ako je napadnuta stranka polag uzajamne uglave ili naravi posla ili običaja trgovačkoga obvezana prije obaviti izvršenje.

Naslov drugi.

O kupnji.

Poglavje prvo.

O kupnji u obće.

§. 336.

Kupnja se smatra sklopljenom, kada se stranke sporazumiju i glede predmeta prodaje i glede ciene.

Ponude prodaje, koje se načinom da se lahko može razabrati, učine naprama više osobah, naročito uz priobćenje cjenikah, skladištnih popisah, ogledakah ili muštrah, ili koje se učine bez izričnoga naznačenja robe, ciene ili kolikoće, nesmatraju se kao obvezne.

§. 337.

Odredbe, tičuće se kupnje, imadu uporavu i na poslove trgovačke, koji se sklapaju glede dobave nadomjestivih stvarih opredieljene kolikoće za ustanovljenu cienu.

§. 338.

Ciena kupovna mora biti ustanovljena u gotovu novcu. Kada se uz novac ugovore ine kakove činitbe ter vriednost ovih nadmašuje gotovi novac ili je ovomu jednaka, nesmatra se posao kao kupnja.

§. 339.

Ako je sajamska ili burzovna ciena ugovorena kao ciena kupovna, imade se u pomanjkanju ine ustanove razumievati srednja ciena, bilježena u mjestu i u vrieme izvršenja. U pomanjkanju notiranja cienah služi mjerilom srednja ciena, bilježena na tržištu, najbližjem mjestu izvršenja.

Nije uz to izključeno, da stranka interesovana može kupovnimi ugovori, sklopljenimi na dotičnom tržištu u čas izvršenja, dokazati različitu od notirane

srednju cienu; vrhu čega odlučuje u svakom pojedinom slučaju polag vlastitoga razbora sud.

§. 340.

U slučaju, gdje se kupovnina imade proračunati polag težine robe, imade se odbiti težina dare, u koliko nije učinjena ina uglava, ili neodredjuje inako trgovački običaj, vladajući u mjestu izvršenja.

Koliko se može odbiti u ime težine dare ili kupcu na korist računati prevage, ili koliko se može zahtievati u ime sastavinah, koje su pokvarene ili neporabljive postale: služi mjerilom ugovor, dotično trgovački običaj vladajući u mjestu izvršenja.

§. 341.

U pomanjkanju ine ustanove, ili u koliko običaj mjestni neopredjeljuje inako, dužan je nositi s predajom, naročito s mjerenjem i vaganjem skopčane troškove prodavatelj, a s preuzimanjem skopčane troškove kupac.

§. 342.

Do obavljenja predaje dužan je prodavatelj, ako kupcu nepada u grieh zadocnenje, čuvati stvar pomnjom uredna trgovca.

§. 343.

Ako se imade kupcu dopremiti roba iz drugoga mjesta kojega, a on nije učinio razpoložbe glede načina dopreme, smatra se prodavatelj ovlaštenim, da mjesto kupca pomnjom uredna trgovca učini razpoložbu, navlastito da opredieli osobu, koja će imati obaviti transport.

§. 344.

Od časa, kada bude predana roba odpremniku, ili vozaru ili inoj osobi za prevažanje opredieljenoj, imade pogibelj, koja postigne robu, nositi kupac. Ako medjutim kupac glede prevažanja dade poseban naputak, prodavatelj pak odstupi od toga naputka bez silna razloga, odgovoran je isti prodavatelj za štetu od tuda nastalu.

Pogibelj, koja za prevažanja postigne robu, pada na teret prodavatelju, ako se mjesto, kamo se ima učiniti transport, imade glede njega smatrati kao mjesto izvršenja. Okolnost medjutim, da je prodavatelj na sebe primio nošenje izdatakah i troškovah, skopčanih s transportom, nemože još sama po sebi služiti kao razlog, da se mjesto, kamo se ima učiniti transport, imade glede prodavatelja smatrati kao mjesto izvršenja.

§. 345.

Kupac dužan je preuzeti robu, u koliko je ona primjerna ugovoru ili u pomanjkanju posebne ustanove zahtjevom zakona (§. 321.). Roba se ima odmah preuzeti, ako nije ino što ugovoreno ili običaj mjestni nezahtieva ino što.

Izplata kupovnine imade se, ako nije ino što ugovoreno, ili običaj trgovački ili narav posla nezahtieva ino što, učiniti prigodom predaje.

§. 346.

Kupac dužan je, u koliko je to po urednom tečaju posla moguće, bez odvlake pregledati iz inoga mjesta poslanu robu, čim ju primi, i ako ista roba neodgovara ugovorenim ili zakonitim zahtjevom, obaviestiti odmah o tom prodavatelja.

Propusti li kupac dati tu obaviest, smatra se roba kao neprigovorna, predpostavljajuć, da se neradi o manah, koje pri odmah učinjenom pregledanju nebijaše uz uredni tečaj posla moguće razabrati.

Ako se mane ove vrsti pokažu kašnje, imade se obaviest učiniti odmah iza opaženja, inače bo se roba i u tom obziru smatra kao neprigovorna.

Odredbe ove imadu uporavu i glede kupnjah, učinjenih na razvid, probu ili polag muštre, u koliko poslana roba imade manah, koje nebijaše moguće razabrati uz uredno pregledanje ili izvidjenje.

§. 347.

Kupac nemože u slučaju, kada ima prigovora proti robi dopremljenoj iz inoga mjesta, povratiti ju naprosto, nego je dužan, stavivši robu prodavatelju na razpoložbu, imati predtečno skrb glede pohrane njezine.

Mane prigodom primanja ili kašnje pronadjene vlastan je kupac konstatovati dati putem vještačkoga pregleda. To konstatovanje može takodjer i prodavatelj zahtievati, kada mu kupac dade obaviest, da ima prigovorah proti robi.

Ako se roba može pokvariti, a odgodjenje je s pogibelji skopčano, vlastan je kupac prodati robu, ako ona ima burzovnu cienu, putem dobrovoljne prodaje, inače pak putem javne dražbe uz posredovanje osobe autentične.

Obaviještenje prodavatelja imade se u slučaju ovom obaviti odmah iza prodaje.

§. 348.

Ako roba nije primjerna zahtjevom ugovora ili zakona, vlastan je kupac odustati od posla ili zahtievati razmjerno obalenje kupovne ciene. Uz to može on u svakom slučaju zahtievati takodjer i naknadu eventualne štete.

§. 349.

Kupac nemože se služiti prigovorom, da roba nije primjerna zahtievom ugovora ili zakona, ako mane pronadje iza šest mjesecah, računajuć od preuzetbe, ili ako prodavatelju o manah nedade obaviest za šest mjesecah, računajuć od preuzetbe.

Pravo tužbe kupca proti prodavatelju, osnovano na manah, zastarava za 6 mjesecah, računajuć od preuzetbe.

Ovimi ustanovami nepromjenjuju se odredbe zakona, dotično običaji trgovački, koji za stanovite poslove opredjeljuju kraći rok zagode.

Ako je glede odgovornosti prodavatelja u ugovoru ustanovljen kraći ili dulji rok, služi tad mjerilom učinjena uglava.

§. 350.

U slučaju prevare nemože se prodavatelj pozivati na odredbe §§. 346. i 349.

§. 351.

U slučaju, kada glede preuzetbe robe krivnja zadocnenja pada na kupca, vlastan je prodavatelj robu na pogibelj i troškove kupca položiti u pohranu u javno skladište, ili pri privatnoj osobi kojoj, ili prodati ju u smislu §. 347. ter ujedno zahtievati naknadu štete zadocnenjem prouzročene.

O učinjenom položenju u pohranu ili prodaji imade se, uz dužnost naknadjenja štete u protivnom slučaju, odmah dati obaviest kupcu.

§. 352.

Ako se s izplatom kupovnine nalazi kupac u zadocnenju, a roba još nije predana, može prodavatelj po volji ili zahtievati izpunjenje ugovora i naknadu štete iz zadocnenja proiztičuće, ili, držeć se ustanovah, sadržanih u §. 347. ovoga zakona, prodati robu na račun kupca i ujedno zahtievati naknadu štete; ili napokon naprosto odustati od ugovora, kao da ni nije bio sklopljen.

§. 353.

Ako se s predajom robe nalazi u zadocnenju prodavatelj, može kupac po volji zahtievati ili izpunjenje ugovora i naknadu štete iz zadocnenja proiztičuće, ili mjesto izpunjenja naknadu štete radi neizpunjenja, ili napokon naprosto odustati od ugovora, kao da ni nije bio sklopljen.

§. 354.

Ugovarajuća stranka, koja mjesto izpunitbe želi tražiti naknadu štete ili odustati od ugovora, dužna je o tom odmah dati obaviest drugoj stranki, i dozvoliti joj, ako to dopušta narav posla, primjeran rok za naknadno izpunjenje.

§. 355.

Ako se roba ima dobaviti u točno opredieljen dan ili rok, neimadu uporave odredbe predidućega §. Kupac kao i prodavatelj može po volji poslužiti se pravom pripadajućim mu po §§. 352. i 353. Medjutim i u takovu slučaju dužan je ugovora držati se želeći odmah, kako mine uročeni dan ili vrieme, o tom dati obaviest drugoj stranki, u protivnom bo slučaju nemože on zahtievati kašnje izpunjenje.

§. 356.

Glede pravah stranakah u predidućem §. ustanovljenih služe mjerilom načela sliedeća:

1. ako prodavatelj želi mjesto izvršenja prodati robu na račun kupca, nalazećega se u zadocnenju, dužan je, u koliko roba ima sajamsku ili burzovnu cienu, obaviti prodaju odmah iza izminuća uročenoga dana ili vremena; inače bo se prodaja ne smatra kao učinjena na račun kupca. Predtečna obaviest u zadocnenju se nalazećega kupca nije istina u takovu slučaju potrebita, ali se kupcu ima odmah dati obaviest o uspjehu prodaje.

2. Nasuprot ako kupac proti prodavatelju, nalazećemu se u zadocnenju, zahtieva mjesto izpunjenja naknadu štete, sačinjava tada predmet te naknade pri robi, imajućoj cienu sajamsku ili burzovnu, razlika, koja se u mjestu i u čas izvršenja pokazuje medju cienom ugovorenom i cienom sajamskom, dotično burzovnom. Uz to ipak nije izključeno, da kupac može tražiti takodjer i naknadu dokazive veće štete.

§. 357.

U slučajevih predidućega §-a vlastna je stranka svaka zadocnenje druge stranke na troškove njezine dokazati prosvjednom izpravom.

Glede podignuća prosvjeda služe u slučaju takovu mjerilom odredbe mjenbenoga zakona.

§. 358.

Ako u slučajevih §§. 352., 353. i 355. iz okolnostih, naročito iz naravi posla, iz namjere ugovarajućih stranakah, ili iz svojstva predmeta ugovora proizilazi, da se izvršenje može razdieliti na obih stranah, može jedna ugovarajućih stranakah odustati samo glede diela ugovora, koj druga stranka ugovarajuća nije još izvršila.

*

Poglavje drugo.

Pojedine vrsti kupnje.

§. 359.

Kupnja na razvid ili probu sklapa se pod uvjet, zavisan od volje kupčeve, da će kupac iza razgledanja i probanja primiti robu. U slučaju dvojbe ima ovaj uvjet odgodnu moć.

§. 360.

Kada je roba predana kupcu na razvid ili probu, smatra se roba prihvaćenom, ako kupac za roka ugovorenoga ili običaju primjernoga ili iza poziva prodavateljeva nedade odmah izjave.

§. 361.

Ako roba nije predana kupcu, i on za roka ugovorenoga ili običaju primjernoga neizjavi prihvat svoj, smatra se kupnja kao nesklopljena.

U pomanjkanju roka ugovorena ili običaju primjerna može prodavatelj, minuvši okolnostim primjeran rok, pozvati kupca, da dade izjavu. Ako kupac na poziv taj nedade odmah izjave, prestaje obveznost prodavatelja.

§. 362.

Kupnja po muštri ili probi sklapa se istina bezuvjetno, ali ipak s obvezom prodavatelja, da roba ima biti primjerna muštri ili probi.

§. 363.

Ako kupac nije kadar pokazati predanu mu muštru ili probu, predmnieva se, da roba odgovara muštri ili probi.

§. 364.

Ako su stranke ugovorile, da prodavatelj može po volji odustati od ugovora, smatra se kupnja sklopljenom pod uvjetom razriešujućim.

Pravo odstupa mora se, u pomanjkanju ine uglave, izvršiti za tri dana, računajuć od sklopljenja ugovora.

§. 365.

Izvršenjem prava odstupa gubi kupnja pravnu kriepost.

U slučaju takovu dužan je povratiti kupac predmet kupnje, a prodavatelj kupovninu. Ako predmet kupnje nebi bio u obće ili u gorem stanju povraćen, dužan je kupac naknaditi od tud proiztičuću štetu.

§. 366.

Prodavatelj nemože se pravi, proiztičućimi iz priuzdržaja odstupa, poslužiti proti osobi, koja je predmet od kupca pribavila u dobroj vjeri; u slučaju tom može on od kupca samo zahtievati naknadu štete.

§. 367.

Pravo odstupa može se ugovoriti takodjer i na korist kupca; ovaj se medjutim može za roka u §. 364. naznačenoga tim pravom poslužiti samo pod uvjet, da je kadar predmet kupnje povratiti u stanju, kako ga je primio.

Naslov treći.

O poslu komisijonarskom.

§. 368.

Sklapanje trgovačkoga posla smatra se komisijom (naručbom), kada to čini tko po nalogu u vlastito ime, nego na račun koga drugoga (komitenta, naručitelja). Tko se takovim sklapanjem poslovah bavi kao obrtom, imade se smatrati komisijonarom (naručevnikom).

Iz poslovah, koje komisijonar sklopi s trećimi osobami, nastaju njemu prava i obveze; medju naručiteljem i trećom osobom nenastaju prava ni obveze.

Ako se posao po izričnoj volji komitenta sklopi u njegovo ime, tada se isti posao nesmatra kao komisija, nego kao nalog.

§. 369.

Komisijonar dužan je izvršiti posao pomnjom uredna trgovca, primjerno interesom komitenta i u smislu naloga; obvezan je nadalje prama potrebi dati obaviest komitentu i poimence o obavljenju komisije bez odvlake ga izviestiti; dužan je napokon o poslu položiti račun komitentu i izpuniti mu, što isti komitent ima tražiti na temelju posla.

Ako komisijonar neizvede posao po nalogu, nije dužan komitent priznati posao kao na račun mu sklopljen, i u svakom slučaju može zahtievati naknadu štete.

§. 370.

Komisijonar, koj obavi prodaju izpod opredieljene mu ciene, dužan je

komitentu naknaditi razliku ciene, u koliko nije kadar dokazati, da se prodaja nije mogla izvesti u cienu opredjeljenu, ter da je obavljenom prodajom od komitenta odvratio štetu.

Ako komisijonar pri kupnji predje cienu opredjeljenu, vlastan je komitent odbiti posao kao nesklopljen na račun njegov, u koliko se komisijonar uz obaviest istodobno neočituje pripravnim namiriti razliku.

Komitent medjutim, ako želi odbiti kupnju kao nesklopljenu na račun njegov, dužan je, primivši obaviest, odmah to na znanje staviti komisijonaru, inače bo se smatra kupnja kao odobrena.

§. 371.

Ako se na robi, poslanoj komisijonaru, prigodom preuzimanja obnadju iz vana opazive oštetbe ili manjci, dužan je, uz obveznost naknadjenja štete u protivnom slučaju, komisijonar braniti interese komitentove proti odpremniku ili vozaru, imati skrb za dobavu dokazah vrhu stanja robe, i o tom odmah dati obaviest komitentu.

Komisijonar može stanje robe konstatovati dati putem vještačkoga očigleda i prodati ju u smislu §. 347., ako je izvržena pokvarenju, a odgodba je skopčana s pogibelju.

§. 372.

Ako se na robi pokaže promjena, radi koje bi ona mogla izgubiti svu vriednost, vlastan je komisijonar, u koliko radi kratkoće vremena nije moguće od komitenta izhoditi naputak, ili isti komitent oklieva dati nalog, prodati robu polag odredbe §. 347.

Isto to može učiniti komisijonar u svakom slučaju, kada komitent, premda bi mu polag naravi stvari to bila dužnost, glede robe neučini odredbu.

§. 373.

Komisijonar odgovoran je za štetu, koja se dogodi u robi skrbi njegovoj izručenoj, u koliko nije kadar dokazati, da pomnjom uredna trgovca nije bilo moguće ukloniti štetu.

Za propuštenje osiguranja odgovoran je samo tada komisijonar, ako je glede osiguranja robe od komitenta dobio nalog.

§. 374.

Tražbine nastajuće iz poslovah, što jih je sklopio komisijonar, može komitent tek iza ustupa njihova potjerati proti dužniku.

Tražbine takove smatraju se medjutim naprama komisijonaru i vjerovnikom njegovim i tada kao tražbine komitentove, ako i nisu bile ustupljene.

§. 375.

Ako komisijonar bez privole komitenta dade predujam ili vjeresiju trećim osobam, čini to na vlastitu pogibelj.

U koliko se medjutim vjeresija glede kupovnine dana može opravdati običajem trgovačkim, vladajućim u mjestu, gdje je posao sklopljen, vlastan je dati ju takodjer i komisijonar, predpostavljajuć, da od komitenta svojega nije dobio protivan naputak.

Komisijonar, koj bez povlasti učini prodaju na vjeresiju, obvezan je kao dužnik odmah platiti kupovninu, ako komitent neodobri na vjeru učinjenu prodaju. U koliko je komisijonar kadar dokazati, da bi se uz platež u gotovu novcu nižja samo ciena mogla bila postići, dužan je tada naknaditi samo tu cienu, ako bi pak ciena ta nižja bila od ciene, što ju je opredielio komitent, takodjer i razliku ciene u smislu §. 370.

§. 376.

Komisijonar dužan je odgovarati kao neposredni dužnik za platežne ili ine obveze stranke s njim ugovarajuće, ako je to na se primio ili mu prinadleži odgovornost polag običaja trgovačkoga, vladajućega u mjestu poslovanja njegova.

§. 377.

Komitent dužan je komisijonaru naknaditi sve, što je ovaj za posao izdao u gotovu novcu ili na njega uložio potrebito ili koristno. Ovo valja takodjer i u slučaju, kada komisijonar upotriebi vlastita svoja skladišta, svoja sredstva prevozna ili vlastite radnike.

Uz to može komisijonar za posao zahtievati proviziju, koja se u pomanjkanju naročite ustanove, opredjeljuje primjerno mjestnomu običaju trgovačkomu. Ako je komisijonar na se uzeo jamstvo za obveze ugovarajuće stranke, (stare del credere), može za to zahtievati posebnu proviziju. Provizija se redovito može samo tada zahtievati, kada je posao kraju priveden.

Pri komisiji prodajnoj medjutim može komisijonar, ako se bez krivnje njegove posao nije mogao izvesti, povraćajuć robu, zahtievati proviziju, u koliko to dozvoljuje mjestni običaj trgovački.

§. 378.

Kada komisijonar sklopi posao pod povoljnijimi uvjeti, nego jih je ustanovio komitent, pripada od tud proiztičuća korist komitentu.

§ 379.

Komisijonaru pripada na komisijonalnu robu, u koliko se ona još nalazi u posjedu njegovu, ili u koliko može s njom razpolagati u obće i naročito sred-

stvom konosamentah, tovarnih ili skladištnih listovah, pravo zaloga do iznosa na poslove komisijonalne uloženih troškovah, komisijonalnih provizijah, predujmovah, zajmovah, preuzetih mjenbenih i inih obvezah kao i tražbinah, osnivajućih se na tekućem računu i proiztičućih iz posla komisijonalnoga.

Na temelju toga prava zaloga, koje je kriepostno i u slučaju stečaja, odredjena medjutim proti komitentu, može se komisijonar glede spomenutih tražbinah svojih namiriti uz prednost iduću ga prije komitenta i vjerovnikah komitentovih. To isto valja takodjer i glede tražbinah, proizticućih iz komisijonalnoga posla i nalazećih se još na dugu.

§. 380.

Ako komitent nezadovolji u valjano doba obvezam, spomenutim u predidućem §., vlastan je tada komisijonar polag odredbah §§. 305. i 307. namiriti se iz predmetah založnih.

§. 381.

Kada predmet komisije sačinjava kupnja ili prodaja robe, mjenicah ili papirah novčane vriednosti, imajućih burzovnu ili sajamsku cienu, vlastan je komisijonar, predpostavljajuć da mu komitent nije inako naložio, nabaviti se imajuću robu dati sam kao prodavatelj, robu pako u komisiju mu predanu zadržati za sebe kao kupac.

U slučaju takovu se komisijonaru prinadležeća dužnost položenja računa ograničuje samo na dokaz, da se je on pri proračunanju ciene držao ciene burzovne ili sajamske, bilježene u čas izvršenja naloga. Ugovorenu, dotično u § 377. navedenu proviziju, nadalje troškove komisijonalne pravilno nastajuće, vlastan je on zaračunati takodjer i u takovu slučaju.

Ako komisijonar, istodobno s obaviesti, glasećom o izvršenju naloga, nenaznači kao kupca ili prodavatelja treću osobu koju, može komitent komisijonara smatrati kao kupca, dotično prodavatelja.

§. 382.

Kada komitent opozove nalog i taj opoziv stigne komisijonaru prije, nego bude odpravljena obaviest, glaseća o izvršenju naloga, nije više vlastan komisijonar poslužiti se pravom, da naznači sebe kao prodavatelja ili kupca.

§. 383.

Odredbe, sadržane u naslovu ovom, imadu se i tada uporavljati, kada trgovac, u kojega poslovni krug to inače nespada, usljed naloga sklopi na račun drugoga koga u vlastito ime pojedini koj posao trgovački.

Poglavje četvrto.

O poslu odpremničkom.

§. 384.

Primanje razašiljanja robe smatra se poslom odpremničkim, kada isto razašiljanje tko sredstvom vozarah ili brodarah obavlja u vlastito ime, ali na račun koga drugoga. Tko se takovimi poslovi bavi kao obrtom, imade se smatrati odpremnikom.

§. 385.

Odpremnik odgovoran je za štete, nastajuće pri preuzimanju i pohrani robe, pri izboru vozarah i posredujućih odpremnikah i pri obavljanju spedicije, koju je na se uzeo, u obće, ako nebude postupao pomnjom uredna trgovca. Da je postupao pomnjom uredna trgovca, dužan je dokazati odpremnik.

Kada odpremnik i predavatelj unapried ugovore medjusobno stalnim iznosom odpremne troškove, odgovoran je tada, u pomanjkanju ine uglave, odpremnik neposredno za postupak spediciju obavljajućih vozarah i posredujućih odpremnikah.

§. 386.

Ako odpremnik bez važna razloga odstupi od načina ili vrsti odpreme, što ju je naznačio predavatelj, odgovoran je on tada i za neskrivljenu nesreću. Iznimka ima u ovom obziru tada mjesta, kada odpremnik može dokazati, da bi se neskrivljena nesreća bila dogodila takodjer i uz točno obdržavanje naloga.

§. 387.

Odpremnik može osim pripadajućih mu pristojbah zahtievati naknadu troškovah, izdatakah i svega u obće, što je neobhodnim načinom ili koristno uložio pri spediciji. Nemože medjutim od ugovorene računati veću vozarinu.

Odpremna provizija sačinjava predmet slobodnoga ugovora; u pomanjkanju takova ugovora služi mjerilom običaj mjestni.

U slučaju, kada predavatelj i odpremnik medjusobno u napred ugovore prevozne troškove opredjeljenim iznosom, može se pristojba za spediciju samo tada računati, ako je izrično ugovorena bila.

§. 388.

Odpremniku pripada na robu, u koliko se ona nalazi u posjedu njegovu, ili u koliko može s njom razpolagati, pravo zaloga do iznosa pristojbah za spe-

diciju i prevažanje, zatim troškovah i izdatakah, kao i predujmovah danih na robu, glede udjelotvorenja kojega prava služe mjerilom odredbe §§. 379. i 380.

Ako se pri spediciji upotriebi sudjelovanje posredujućega odpremnika, dužan je isti posredujući odpremnik udjelotvoriti prava prednika, naročito pravo njegovo zaloga.

U koliko prednika glede tražbine njegove namiri sljednik, prelazi tada tražbina i pravo zaloga na sljednika. To isto valja takodjer i glede vozareve tražbine i prava zaloga, ako i u koliko je vozara namirio posredujući odpremnik.

§. 389.

Odpremnik može u pomanjkanju protivne uglave i sam obaviti prevoz U slučaju tom pripadaju mu prava i dužnosti vozara, i vlastan je on osim troškovah i pristojbah u §. 387. spomenutih računati takodjer i vozarinu.

§. 390.

Tužbe, koje se mogu povesti proti odpremniku radi posvemašnjega ili diomičnoga izgubljenja, oštećenja ili zakašnjene predaje robe, zastaruju za godinu danah. Taj rok zagode počima u slučaju posvemašnjega izgubljenja robe od dana, kojega bi se bila imala učiniti predaja, a u inih slučajevih od dana, kojega je roba faktično predana.

Istim načinom zastaruju takodjer i prigovori, koji se mogu povesti radi posvemašnjega ili diomičnoga izgubljenja, oštećenja ili zakašnjene predaje robe, ako obaviest o tih faktih nebude odpremniku poslana za godinu danah.

U slučaju prevare ili pronevjerenja, što jih je počinio odpremnik, neimaju uporave ustanove ove.

§. 391.

Glede pravah i obvezah odpremnika služe, u koliko se glede njih nenalazi ustanova u naslovu ovom, mjerilom odredbe predidućega naslova.

§. 392.

Odredbe naslova ovoga imadu takodjer i tada uporavu, kada trgovac, nespadajuć mu to u redoviti krug poslovanja, poduzme pojedinih poslovah odpremnih.

Naslov peti.

O poslu vozarskom.

Poglavje prvo.

O poslu vozarskom u obće.

§. 393.

Poslom vozarskim imade se smatrati posao, koj se sklapa glede prevažanja robe na suhu ili po riekah i vodah nutarnjih. Tko se takovimi poslovi bavi kao obrtom, smatra se vozarom.

§. 394.

Vozni list služi za dokaz o ugovoru, sklopljenom medju predavateljem i vozarom.

Vozar može zahtievati, da mu se izda vozni list.

§. 395.

Vozni list sadržaje:

1. označbu robe po kakvoći, količini i obilježju;
2. ime i prebivalište vozara;
3. ime predavatelja;
4. ime osobe, kojoj se imade izručiti roba;
5. mjesto opredjelenja robe;
6. odredbe, tičuće se vozarine;
7. posebne ustanove, sklopljene medju strankami glede inih točakah, naročito glede pravca puta, glede vremena, do kojega ima roba prispjeti na mjesto opredjelenja, ili glede zadocnenja u tom obziru;
8. mjesto i dan izdatka.

§. 396.

Predavatelj dužan je pri robi, koja se prije nego bude izručena primatelju, ima podvrći postupku carinskomu ili poreznomu, obskrbiti vozara potrebitimi propratnimi pismi. U koliko nepada krivnja na vozara samoga, odgovoran je predavatelj vozaru za kazni i štete, koje postignu ovoga radi nepravilnosti ili nedostatnosti propratnih pisamah.

§. 397.

Transport imade se, u pomanjkanju naročite ustanove ili mjestnoga običaja, započeti za roka primjerena okolnostim.

*

Kada se započetak transporta ili nastavak puta preprieči za vrieme usljed naravskih dogadjajah ili inih slučajevah, predavatelj nije dužan čekati, dok se ukloni zaprieka, nego može odstupiti od ugovora; dužan je medjutim u slučaju takovu vozaru, u koliko na njega nepada krivnja, naknaditi troškove pripravne i tovarenja ili stovarivanja robe ter iznos vozarine, dolazeće na prevaljeni put. Svotu naknaditi se imajuću ustanovljuje, ako se glede toga nemogu sporazumjeti stranke, u pomanjkanju mjestnoga običaja sud.

§. 398.

Vozar odgovoran je za svaku štetu, koja od časa preuzeća do izručenja nastane na robi gubitkom ili oštećenjem, u koliko nemože dokazati, da je štetu prouzrokovala veća neodoljiva sila ili naravska kakvoća robe, naročito unutarnje pokvarenje, sahnuće, obično curenje ili manjci omota, koji se nemogu iz vana opaziti.

Za dragocjenosti, novac ili papire novčane vriednosti odgovoran je samo tada vozar, ako mu je naznačena ta kakvoća ili vriednost predmetah.

§. 399.

U slučaju naknade radi gubitka ili oštećenja robe uzima se pri proračunanju štete kao temelj uredna trgovačka vriednost robe, ustanovljena u slučaju potrebe po vještacih, a u pomanjkanju vriednosti te, obična vriednost robe.

Primjerno tomu dužan je vozar u slučaju gubitka robe naknaditi običnu trgovačku vriednost, koju je roba iste vrsti i kakvoće imala u mjestu opredjelenja u čas, kada bi se bila imala obaviti izručba; nasuprot se u slučaju oštećenja robe imade naknaditi diferencija, koja obstoji medju prodajnom cienom oštećene robe i urednom trgovačkom vriednosti, koju bi ista roba bez oštećenja imala bila u mjestu i u čas izručbe.

Od odštetne svote imade se u svakom slučaju odbiti, što je usljed gubitka, dotično pokvarenja prištedjeno carinskih i inih troškovah.

Ako je postupao vozar ili ljudi njegovi kažnjivom nebrižljivosti ili zlobnom namjerom, ter se to može dokazati, dužan je tada vozar naknaditi cielu štetu (§. 272.).

§. 400.

Vozar odgovoran je za štetu, proiztičuću iz promašaja ugovorenoga ili običaju primjernoga roka dobave, u koliko nije kadar dokazati, da pomnjom uredna vozara nebijaše moguće izbjeći zakašnjenje.

§. 401.

Ako je za slučaj promašenja dobavnoga roka ugovoren odbitak opredjeljenoga diela vozarine, ili podpuni gubitak te vozarine, ili ina kazan konvencijo-

nalna, može se u slučaju dvojbe zahtievati takodjer i naknada štete proiztičuće iz zakašnjenja i nadilazeće iznos spomenutih uglavah.

U koliko je kadar dokazati vozar, da pomnjom uredna vozara nebijaše mogući izbjeći zakašnjenje, može se zahtievati uporava spomenutih uglavah tada samo, ako je to ugovorom ustanovljeno bilo.

§. 402.

Vozar odgovoran je za osobe, koje upotrebljuje pri izvršenju prevoza, što je na se uzeo.

§. 403.

Ako vozar predade robu drugomu vozaru, da sasvim ili dielom obavi prevoz, što ga je bio uzeo na sebe, odgovoran je on, dok se preda roba, ne samo za neposrednoga sljednika svojega, nego takodjer i za sve sliedeće vozare.

Svaki vozar, koj je sljednik drugoga vozara, pristupa tim, što je robu preuzeo s izvornim voznim listom, u smislu toga voznoga lista ugovoru voznomu, postaje odgovoran prednikom svojim za obveze, proiztičuće iz obavljenoga jur prevoza, ter ujedno uzima na sebe samostalnu obvezu, da će u smislu izvornoga ugovora, naročito pravcem u voznom listu naznačenim, obaviti prevoz.

§. 404.

Vozar dužan je izvršiti kašnje dane naloge predavatelja, tičuće se povraćenja robe ili izdatka njezina u ruke drugoga primatelja, nego je u voznom listu naznačen, dokle god još nije iza prispietka robe u mjestu opredjelenja predao naznačenomu mu primatelju vozni list.

Ako je ta predaja jur učinjena, bit će vozar vlastan paziti samo na naloge naznačenoga mu primatelja, u protivnom bo slučaju odgovoran je on tomu primatelju za robu.

U slučaju, kada je izdana predatnica, pripada to pravo razpoložbe samo posjedniku predatnice.

§. 405.

Vozar dužan je robu u mjestu opredjeljenja njezina izručiti primatelju naznačenomu u voznom listu.

§. 406.

Primatelj u voznom listu naznačeni vlastan je prije još, nego prispije roba na mjesto opredjelenja, radi osiguranja njezina učiniti potrebite razpoložbe i radi toga vozaru dati potrebite naputke. Izručenje robe prije, nego ona stigne na mjesto opredjelenja, vlastan je on tada samo zahtievati, ako je vozar na to opunomoćen u smislu §. 404.

§. 407.

Čim roba prispije u mjesto opredjelenja, prosto je primatelju u voznom listu naznačenomu uz izpunitbu obvezah, koje se mogu razabrati iz voznoga lista, radi izpunjenja na temelju voznoga ugovora pripadajućih mu pravah proti vozaru u vlastito ime povesti tražbinu, navlastito prisiliti ga na izručenje voznoga lista i predaju robe; predpostavljajuć, da prije povedenja tužbe nije u smislu §. 404. podieljen protivan naputak.

Da li naznačeni primatelj postupa u vlastitom ili tudjem interesu, nečini razlike.

§. 408.

Prihvatom robe i voznoga lista obvezuje se primatelj u smislu voznoga lista namiriti vozara.

§. 409.

Ako se nemože pronaći onaj, tko je naznačen kao primatelj robe, ili ako on uzkrati primiti robu ili ako se porodi razpra glede preuzeća ili kakvoće robe, vlastna je stranka interesovana konstatovati dati stanje robe putem sudbenoga očevida.

Uz to može sud u mjestu predaje na prošnju interesovane stranke odrediti, da se roba predtečno izruči u javno skladište ili pod skrb treće koje osobe, i da se radi namirenja vozarine i inih tražbinah vozarevih putem javne dražbe proda roba ili dio njezin.

Glede te prošnje imade sud ponajprije saslušati protivnu stranku, u koliko se ona nalazi u mjestu.

§. 410.

Prihvatom robe i izplatom vozarine prestaje svaka tražbina proti vozaru.

Radi nedostatka i oštećenja medjutim, koje prigodom predaje robe nebijaše moguće iz vana opaziti, može se i iza prihvata robe i izplate vozarine potegnuti vozar na odgovornost, kada se nedostatak ili oštećenje odmah iza opaženja konstatuje u smislu §. 409. ter ujedno dokaže, da se je nedostatak ili oštećenje sbilo od časa predaje do časa izručenja.

Odredbe §. 390., tičuće se zagode tužbe i prigovorah, imadu uporavu takodjer i glede vozarah.

§. 411.

Vozaru pripada pravo zaloga na dopremljenu robu do iznosa tražbinah proiztičućih iz voznoga ugovora, poimence do iznosa vozarine, skladištne pristojbe, kao i carinah i inih izdatakah. Pravo to postoji, doklegod dopremljena roba nebude predana primatelju.

Na temelju prava zaloga, koje je kriepostno i u slučaju stečaja, odredjena proti vlastniku, vlastan je vozar zahtievati, da se radi namirenja njegovih tražbinah u smislu §. 409. u cielom ili diomice obavi prodaja dopremljene robe.

§. 412.

Ako roba prodje kroz ruke više po redu vozarah, dužan je, u koliko vozni list neodredjuje inako, posljednji vozar prigodom predaje realizovati tražbine prêdnikah svojih, proiztičuće iz voznoga lista i u izvršenje privesti prava njihova, poimence takodjer i pravo zaloga.

Vozar, koj namiri tražbinu prednika svojega, stupa kriepošću zakona u svaukupna prava istoga prednika. Isto to valja i glede tražbine odpremnikove, koju namiri vozar (§. 388.).

Pravo zaloga prednikah postoji, doklegod neugasne isto pravo pripadajuće posljednjemu vozaru.

§. 413.

U koliko je na istu robu u smislu §§. 379., 388. i 411. stečeno više pravah založnih, pripada medju pravi zaloga, koja proiztiču iz spedicije, dotično prevoza, kašnje nastavšemu prednost pred nastavšim prije; sada spomenuta prava zaloga imaju prednost pred pravom založnim, pripadajućim komisijonaru i u obziru predujmovah odpremniku; medju ovimi potonjimi pravi pak prečje je prije nastavše od kašnje nastavšega.

§. 414.

Ako vozar bez izplate vozarine preda robu, gubi kako on, tako i predidući vozari i odpremnici pripadajuća jim proti prednikom svojim prava zavrate. Glede prava tužbe proti primatelju nenastaje tim promjena.

§. 415.

Predavatelj i vozar mogu ugovoriti, da vozar vrhu predane mu robe izdade tovarni list.

Tovarnim listom obvezuje se vozar prama svakomu zakonitomu posjedniku izprave, da će izdati robu.

§. 416.

Tovarni list, koj se kao takav imade u tekstu izrično naznačiti i koj je vozar dužan podpisati, mora sadržavati:

1. naznačenje robe, imajuće se prevažati i količinu njezinu;

2. ime vozara;

3. ime predavatelja;

4. ime osobe, kojoj ili na odredbu koje će se imati izručiti roba. Kao takav imade se smatrati predavatelj, ako tovarni list glasi samo na odredbu;
5. mjesto izručbe;
6. mjesto i vrieme izdanja.

Ako to zahtieva vozar, dužan je predavatelj izdati mu kopiju tovarnoga lista, providjenu podpisom svojim.

§. 417.

Tovarni list ustanovljuje pravne odnošaje medju vozarom i primateljem. Odredbe voznoga ugovora neuvrštene u tovarni list, neimaju pravne moći naprama primatelju.

Glede pravnih odnošajah medju vozarom i predavateljem služi mjerilom vozni ugovor.

§. 418.

Ako je izdan tovarni list, vlastan je tada vozar samo u slučaju izvršiti kašnje naputke predavateljeve, odredjujuće da se roba povrati ili izruči drugomu, a ne u tovarnom listu naznačenomu primatelju, ako mu se povrati tovarni list. Prekršivši tu odredbu, odgovoran je on zakonitomu vlastniku tovarnoga lista za robu.

§. 419.

Robu preuzeti smatra se ovlaštenim, tko je u tovarnom listu naznačen kao primatelj ili tko pri tovarnom listu, glasećem na odredbu, dokaže pravo svoje kao posjednika neprekinutim i sve do njega sižućim redom naledjah.

Vozar dužan je izručiti robu samo uz povratak tovarnoga lista, providjenoga s potvrdom primitka.

Odredbe, tičuće se pravah i obvezah vozarevih, imadu i u slučaju uporavu, kada je izdan tovarni list.

§. 420.

Odredbe poglavja ovoga imadu i tada uporavu, kada trgovac, nespadajuć mu to u krug redovitoga poslovanja, u pojedinih slučajevih uzme na sebe prevoz robe na kopnu, po riekah ili unutarnjih vodah.

§. 421.

Na zavode poštanske imadu samo u toliko uporavu odredbe poglavja ovoga, u koliko se te odredbe neprotive obstojećim u obziru tom posebnim naredbam.

Poglavje drugo.

Posebne ustanove glede voznih poslovah željezničkih.

§. 422.

Odredbe zakona ovoga, tičuće se posla vozarskoga, imadu s preinakami, sadržanimi u §§. sliedećih, uporavu takodjer i na vozne poslove željeznicah.

§. 423.

Javnomu prometu izručene i za transport robe opredjeljene željeznice nemogu na prugah željeznicah svojih, što jih naznači predavatelj, uzkratiti transport, predpostavljajuć:

1. da je roba po svojstvu i omotu svojem polag tečajnih propisah ili uredjenja ter načina upotrebljavanja željeznice prikladna za prevažanje;
2. da predavatelj kao vežuće ga priznaje odredbe ravnateljstva, tičuće se vozarine, tovarenja i inih za transport dozvoljenih uvjetah;
3. da su redovita vozna sredstva željeznice dovoljna za obavu transporta.

Željeznice nisu prije, nego se može obaviti odprema, dužne radi prevoza preuzeti robu. Dužne su medjutim, ako to dopuštaju prostorije željeznice, na zahtjev predavatelja preuzeti robu u pohranu i izvršiti prevoz polag odredbah ovoga §.

Ako to ustroj željeznice, okolnosti transportne ili javni interesi nezahtievaju, nesmije se glede vremena odpreme nikojemu predavatelju dati prednost.

Odredbam ovoga §. protivni čini nalažu poduzeću dužnost naknaditi iz njih proiztičuću štetu.

§. 424.

Željeznice, spomenute u prediducém §., nisu, osim slučajevah u sliedećih paragrafih navedenih, vlastne odredbe §§. 398., 399., 400., 402., 403., 410. i 423. zakona ovoga, tičuće se vozarom glede naknadjenja štete prinadležećih obveznostih niti u obziru početka, obsega i trajanja obveznosti, niti u obziru dužnosti dokazne preinačiti na korist svoju ugovori, pravili ili posebnimi uglavami. Odredbi ovoj protivni ugovori i uglave neimaju pravne krieposti.

§. 425.

Željeznica može ugovoriti:

1. glede robe, koja se polag uglave učinjene s predavateljem ima pre-

važati u otvorenih kolih: da neuzima na se odgovornost za štete, koje bi mogle nastati iz pogibelji, skopčane s tim načinom prevažanja. Medju pogibelji skopčane s tim načinom prevažanja nemože se medjutim računati u oči udarajući gubitak na težini i posvemašnji ili diomični gubitak robe;

2. glede robe, koja se, premda bi po kakvoći joj tečajem prevažanja radi izbjegnuća oštećenja ili gubitka zahtievala zavitak, predade ili bez ikakova zavitka ili manjkavo samo zavita: da neuzima na se odgovornost za štete, koje bi nastale iz pogibelji, skopčane s pomanjkanjem zavitka ili s manjkavosti njegovom;
3. glede robe, koje tovarenje ili stovarivanje polag učinjene uglave obavlja predavatelj, dotično primatelj: da neuzima na sebe odgovornost za štete, koje bi nastale tovarenjem ili stovarivanjem ili iz pogibelji, skopčane s manjkavim tovarenjem;
4. glede robe, koja je po posebnoj kakvoći svojoj izvržena pogibelji posvemašnjega ili diomičnoga uništenja ili oštećenja, imenito polomlenja, zahrdjanja, iznutrašnjega pokvarenja, izvanrednoga curenja ili upalenja od sama sebe: da neuzima na sebe odgovornost za štete, koje bi mogle nastati iz tih vrstih pogibelji;
5. glede životinjah živućih: da glede njih neuzima na sebe odgovornost za štetu, koja nastane medju životinjami iz osobite pogibelji skopčane s prevažanjem njihovim;
6. glede robe imajuće pratnju: da neuzima na sebe odgovornost za štete, kojih bi odvratak bio zadatak pratnje.

Ako je koja polag §. ovoga dopuštenih ustanovah ugovorena, imade se, dokle se nedokaže protivno, ugovorenom smatrati i predmnjeva, da je nastavšu štetu, ako je ona iz nepreuzete pogibelji nastati mogla, u istinu prouzrokovala ta pogibelj.

Željeznici pada na teret odgovornost uzprkos oprostu, ugovorenomu polag §. ovoga, ako se dokaže, da je šteta nastala krivnjom poduzeća ili ljudih njegovih.

§. 426.

Željeznica može ugovoriti: da za prtljag prevoza radi predan uzima na sebe samo za slučaj odgovornost, ako isti bude potražen za stanovitoga roka, računajuć od izminuća vremena, kada je izručba imala sliediti. Rok taj nemože biti kraći od tri dana.

Izminuće sada spomenutoga roka neizključuje, da vlastnik može zahtievati izdatbu neizgubljenoga prtljaga.

§. 427.

Ako je tečajem prevoza nestala prevoza radi predana roba ili prtljag,

može stranka interesovana prigodom izplate odštetne svote ugovoriti, da željeznica imade izgubljeni predmet, kada se on pronadje, uz povratak odštetne svote izdati bez troška i prosto od pristojbe, i to po izboru interesovane stranke u mjestu predaje ili opredjelenja.

§. 428.

Glede robe, koja po naravskom svojstvu svojem tečajem prevažanja gubi u pravilu na težini ili mjeri, može željeznica ugovoriti: da do iznosa izvjestnoga postotka težine ili mjere neuzima na sebe odgovornost za gubitak. Taj stavak postotni se medjutim, kada se uz jedan vozni list predade više komadah, računa posebice za svaki komad, u koliko se težina ili mjera pojedinih komadah može dokazati voznim listom ili inim načinom.

Željeznica nemože za sebe zahtievati spomenutu pogodnost, kada se dokaže, da gubitak prama okolnostim slučaja nije nastao iz svojstva robe ili da rabljeni stavak postotni neodgovara tomu svojstvu ili okolnostim slučaja.

§. 429.

Željeznica može ugovoriti:

1. da vriednost, imajuća se kao temelj uzeti pri proračunanju štete polag §. 399., nesmije nadilaziti svotu naznačenu u voznom listu, tovarnom listu ili listu o prtljagu, u pomanjkanju takovih podatakah pak normalni stavak, unapred ustanovljeni;
2. da naknada, imajuća se u smislu §. 400. platiti radi promašenja dobavnoga roka, nesmije nadilaziti svotu, koja je u voznom listu, tovarnom listu ili listu o prtljagu ugovorena radi osiguranja dospietka u pravo doba, u pomanjkanju pak takove uglave, normalni stavak unapred ustanovljeni, koj može sastojati takodjer i u posvemašnjem ili diomičnom gubitku vozarine.

U slučaju kažnjiva ili zlobna postupka od strane poduzeća ili ljudih njegovih, nemogu te stege odgovornosti imati uporavu.

§. 430.

Zeljeznica može ugovoriti, da primljenjem robe i izplatom vozarine prestaje takodjer i tražbina radi manjka ili oštećenja, koje se prigodom preuzimanja nije moglo odmah opaziti, ako se ista neprijavi za stanovita roka, računajuć od izručbe. Taj rok nesmije biti kraći od četiri tjedna.

§. 431.

Kada preuzme robu s voznim listom, polag kojega se ima prevoz obaviti, po više željeznicah, priključujućih se medjusobno, može željeznica ugovoriti:

da je kao vozar u smislu §. 403. dužna za cio prevoz odgovarati prva samo željeznica i željeznica, koja s voznim listom robu poslednja preuzme, a da je nasuprot u sredini ležećih željeznicah koja dužna samo u slučaju odgovarati, kada se dokaže, da se je šteta dogodila na njezinoj prugi.

Zavrata željeznicah medju sobom ostaje tim netaknuta.

§. 432.

Kada preuzme robu s voznim listom, u kojem je kao mjesto izručbe naznačeno mjesto, ležeće izvan pruge preuzimajuće ili priključujuće joj se željeznice koje, može željeznica ugovoriti: da odgovornost njezina kao vozara valja samo do mjesta, gdje imade prestati prevoz na željeznici. Željeznica se u takovu slučaju glede dalnjega prevoza smatra odpremnikom.

§. 433.

U koliko predavatelj odredi u voznom listu, da roba ima ostati ili se izručiti u kojem mjestu ležećem uz željeznicu, smatra se tada, sve ako je u voznom listu i ino mjesto opredjelenja naznačeno, prevoz kao preuzet samo do mjesta prije spomenutoga, i željeznica nije odgovorna za dalnji prevoz.

Naslov šesti.

O poslu javnih skladištah.

§. 434.

Poduzeće, koje se bavi pohranom robe i izdavanjem skladištnih listovah, smatra se javnim skladištem.

Skladištni list je izprava, koja u prometu služi kao zamjena robe u javno skladište položene.

§. 435.

Javna skladišta podizati mogu koli pojedine osobe, toli družtva; dužnost jim je ipak tu namjeru prijaviti sudbenomu stolu, nadležnomu glede upisa u registar tvrdkah, i izkazati barem pol milijuna forintih efektivne temeljne glavnice. Temeljna glavnica nemože se, osim poslovah u naslovu ovom naznačenih, obratiti na ino šta.

Prije izkazanja temeljne glavnice nemože imati mjesta niti započetak poslovanja, niti upis poduzeća u registar tvrdkah.

Želi li poduzeće urediti skladište svoje javno za pohranu inozemne robe, od koje nije još plaćena carina, ili robe podpadajuće još potrošarini, ter primati

takovu robu u javno skladište, može to činiti samo uz obdržavanje propisah financijalnih.

§. 436.

Javna skladišta mogu na robu na pohranu i rukovanje primljenu dati predujma do dvie trećine vriednosti.

Svako poduzeće javnoga skladišta dužno je od vremena do vremena ustanoviti i obnarodovati poslovnik i cjenik svoj. Cjenik ovaj mora sadržavati stavke pristojbah, što se imadu platiti poduzeću za pohranu i skopčano s njom poslovanje.

§. 437.

Poduzeće odgovorno je za svaku štetu, koja na predmetih, pri njem u pohranu položenih, od primljenja do izdanja nastane gubitkom, pokvarenjem, oštećenjem ili zakašnjenim izručenjem robe, ako nije kadro dokazati, da je štetu prouzrokovala veća neodoljiva sila ili naravska kakvoća predmetah (§. 398.) ili izvana neopazivi manjci zamotka, ili polagatelj sam ili ljudi njegovi.

§. 438.

Poduzeću javnoga skladišta pripada glede pristojbah njegovih pravo zaloga na predmete pri njem u skladište položene, koje je pravo kriepostno i u slučaju stečaja, odredjena proti vlastniku.

§. 439.

Poduzeće dužno je o predmetih, pri njem u pohranu položenih, izdati skladištni list. Taj skladištni list, koj sačinjava izrezak iz knjige pologah, što ju po chronologičkom redu vodi poduzeće, ima dva medjusobno spojena, no razstavna diela, naime: priznanicu (cedule) i založnicu (Warrant).

§. 440.

Oba diela skladištnoga lista moraju sadržavati:

1. ime javnoga skladišta;
2. tekući broj knjige pologah;
3. ime i prebivalište polagatelja;
4. naznačenje vrsti i kolikoće položenih predmetah;
5. dan izdanja i podpis po poduzeću za to opunomoćena činovnika.

§. 441.

Skladištni list može se naledjem prenašati koli u cielosti toli i razstavljen na dielove.

Istodobni posjed priznanice i založnice podjeljuje pravo slobodne razpoložbe s predmeti u skladište položenimi.

Založnica po sebi podjeljuje pravo zaloga na položene u skladište predmete do iznosa u zajam dane svote i pripadakah njezinih; nasuprot priznanica po sebi podjeljuje posjedniku njezinu pravo razpoložbe, ograničeno pravom založnim.

§. 442.

Kada se posebice prenese na drugoga koga založnica, mora prvo naledje sadržavati:

1. ime i prebivalište zajmodavca;
2. svotu u zajam danu;
3. rok, kada dospieva zajam.

Podatci ti imadu se zabilježiti takodjer i na priznanicu.

Osim toga imade se prvi prienos skupa s navedenimi podatci zabilježiti u knjigu pologah poduzeća i zabilježba ta staviti takodjer u priznanicu, kao i založnicu. Zabilježbu tu vlastan je zahtievati svaki takodjer kašnji posjednik založnice.

§. 443.

Javno skladište dužno je dozvoliti koli posjedniku priznanice, toli i posjedniku založnice, da svako doba mogu pregledati u skladište položene predmete.

§. 444.

Poduzeće javnoga skladišta dužno je predmete pri njem u skladište položene izdati jedino uz povratak priznanice i založnice, dotično uz izplatu založnicu obterećujuće svote i pripadakah njezinih.

§. 445.

Kada posjednik priznanice, razstavljene od založnice, želi iz javnoga skladišta izvaditi predmete u polog stavljene, dužan je on izkupiti založnicu.

Ako je medjutim posjednik založnice odsutan ili nepoznat, ili se stranke glede uvjetah odplate nemogu pogoditi, vlastan je posjednik priznanice položiti javnomu skladištu založnu svotu skupa s pripadci njezinimi. Tim pravom može se on poslužiti takodjer i prije dospietka skladištnoga lista.

§. 446.

Nebude li svota založna plaćena na rok dospietka, dužan je posjednik založnoga lista, pod gubitkom prava zavrate u protivnom slučaju, prosvjedom pri prvom indosantu konstatovati dati fakt taj.

Glede roka i načina prosvjeda služe mjerilom odredbe zakona mjenbenoga.

§. 447.

Ako se platež neučini za tri dana od dospietka računajuć, vlastan je posjednik založnice zahtievati, da se uz intervenciju vjerodostojne osobe putem javne dražbe prodadu u javno skladište položeni predmeti i on bude namiren iz prodajne svote. Isto pravo pripada proti posjedniku priznanice i prvomu indosantu, kada on izkupi založnicu.

Posjednik založnice, zadobivši podpuno namirenje, dužan je javnomu skladištu povratiti skladištni list. Preostatak od prodajne svote pripada vlastniku priznanice i imade se, ako je boravište mu nepoznato, položiti na korist njegovu u sudbene ruke.

U koliko prodajna svota nenamiruje svotu na založnicu danu, imade se učinjena diomična odplata zabilježiti na založnicu i ista založnica opet izručiti posjedniku.

§. 448.

Posjedniku založnice, nenamirenomu podpuno iz predmetah u skladište položenih, pripada proti indosantom pravo zavrate do iznosa nepokrivene tražbine, glede kojega prava služe mjerilom odredbe mjenbenoga zakona.

Rok zavrate imade se računati od dana, kojega je dovršena dražba. Pravo to prestaje medjutim, ako posjednik založnice dražbenu prodaju predmetah u skladište položenih nepotraži za trideset danah, računajuć od podignuća prosvjeda.

§. 449.

Nebudu li na opredjeljeno vrieme u javno skladište položeni predmeti izkupljeni izminućem roka položnoga, ili na neopredjeljeno vrieme položeni predmeti za godinu danah od položenja računajuć, ili prieti tečajem vremena položnoga predmetom položenim pogibelj pokvarenja, vlastno je javno skladište, davši predtečno obaviest polagatelju, uz intervenciju vjerodostojne osobe dražbenim putem razprodati dati predmete u skladište položene i namiriti se iz prodajne svote glede tražbine svoje.

Iznos prodajne svote, nadilazeći tražbinu poduzeća, imade se izdati posjedniku založnice, eventualni suvišak pak polagatelju ili pravnomu nasljedniku njegovu.

Ako je nepoznato boravište budi posjednika priznanice, budi posjednika založnice, imade se pripadajući jim dio prodajne svote staviti u sudbeni polog.

§. 450.

Na predmete u javno skladište položene nemogu vjerovnici posjednika priznanice ili založnice voditi niti osiguranja, niti ovrhe.

Priznanica, dotično založnica po sebi može biti predmet koli osiguranja, toli i ovrhe.

§. 451.

Posjedniku priznanice i založnice pripada u slučaju uništenja ili oštećenja predmetah u javno skladište položenih isto pravo na svotu asekuracijonalnu, koje je imao glede predmetah u skladište položenih.

§. 452.

Glede amortizacije izgubljene priznanice ili založnice služe mjerilom odredbe mjenbenoga zakona.

Iza povedenja amortizacijonalnoga postupka može posjednik priznanice ili založnice, davši dovoljnu jamčevinu, zahtievati od poduzeća, da mu izda duplikat. Iznos jamčevine, ako se glede nje nemogu pogoditi stranke, opredjeljuje sud.

Kada se izgubljena priznanica ili založnica izjavi ništetnom, imade se povratiti položena jamčevina.

Naslov sedmi.

O poslu asekuracijonalnom.

Poglavje prvo.

Ustanove obćenite.

§. 453.

Svako poduzeće asekuracijonalno dužno je pri sudbenom stolu, nadležnu glede upisavanja tvrdkah, za svaku granu poslovah asekuracijonalnih, s kojom se kani baviti, posebice izkazati barem sto hiljadah forintih efektivno plaćene asekuracijonalne temeljne zaklade.

Prije izkazanja te zaklade nemože mjesta imati niti upis tvrdke, niti započetak poslovanja.

§. 454.

Poduzeća asekuracijonalna dužna su prigodom upisa tvrdke prijaviti načela, polag kojih se ima ulagati plaćena temeljna glavnica i pričuvna zaklada. Ta načela stavlja na obće znanje sudbeni stol.

Poduzeće nesmije odstupiti od obnarodovanih načelah, dok namienjena preinaka nebude prijavljena sudbenomu stolu i obnarodovana.

§. 455.

Poduzeća osiguravajuća život dužna su prigodom upisa tvrdke, osim

načelah u predidućem §. navedenih, prijaviti načela, kako se izračunava rezerva premijah i ujedno predložiti uporabljene pri tom skrižaljke mortaliteta, dotično trajanja života ter naznačiti izmjeru kamatah, uzetu kao temelj računanja.

Ti podatci neimaju se istina obnarodovati; ali je svatko vlastan pri sudbenom stolu razgledati jih i izvaditi si jih u prepisu.

Pri asekuracijah, koje su prihvaćene prije prijave namienjene preinake tih načelah, nesmije se kao temelj uzeti manja rezerva premijah od prvobitno prijavljene.

§ 456.

Rezerva premijah za osiguranje života smije se uložiti samo na sliedeći način:

1. u hipotekarne zajme do iznosa neobterećene polovice vriednosti nepokretnine;
2. u državne papire i prioritetne obveznice poduzećah, uživajućih državnu garanciju kamatah;
3. u založnice, bilježene na burzi budapeštanskoj;
4. u zajme na družtvene police, izdane u ime osiguranja života i na papire novčane vriednosti, naznačene u točki 2. i 3.

§. 457.

Poduzeća asekuracijonalna dužna su izkaz primutakah i izdatakah, a isto tako i bilancu svake godine radi obnarodovanja predložiti nadležnomu sudbenomu stolu.

§. 458.

Pri sastavljanju izkaza primutakah i izdatakah služi mjerilom postupak sliedeći:

Medju primutke imadu se uvrstiti:

1. primutci premijah računske godine u cielosti (bez odbitka provizije) polag raznih granah asekuracijonalnih;
2. kamate;
3. ini primutci.

Medju izdatke imadu se uvrstiti:

1. izplaćene svote asekuracijonalne, uz odbitak diela, naknadjenoga putem reasekuracije;
2. premije za reasekuraciju;
3. provizije asekuracijonalne;
4. upravni troškovi;
5. ini eventualni izdatci, koliko je moguće potanko navedeni.

§. 459.

Glede bilance služe mjerilom sliedeća načela:

Medju tražbine imade se uvrstiti:

1. neplaćeni još dio dioničke ili temeljne glavnice;
2. vriednost inventara;
3. vriednost nepokretninah;
4. investicije imućtvene, potanko naznačene polag pojedinih vriednostih;
5. tražbine, nalazeće se na dugu pri agentih;
6. gotovina blagajnička;
7. kamate, koje se tek kašnje mogu zahtievati, u koliko su dospjele za godinu računsku;
8. troškovi prvoga ustrojenja u smislu §. 199. i troškovi pribave u smislu §. 460.;
9. ine tražbine;
10. eventualni gubitci računske godine, dotično prediducih godinah.

Medju dugove imade se uvrstiti:

1. nominalna dionička ili temeljna glavnica, a pri zadrugah zaklada asekuracijonalna;
2. prijavljene ali još neizjednačene tražbine asekuracijonalne, odbivši reasekuracijom pokriveni dio;
3. rezerva asekuracijonalnih premijah polag pojedinih granah asekuracijonalnih;
4. preko poslovne godine plaćene premije (prienos premijah);
5. obstojeća možda pričuvna glavnica;
6. ini dugovi, koliko je moguće potanko naznačeni;
7. dio unapried pobranih kamatah, odpadajući na buduću godinu;
8. eventualni dobitak računske godine.

§. 460.

Pribavni troškovi smiju se pri asekuracijah proti šteti kao i pri asekuracijah, kojih predmetom je tjelesna cielost i zdravje, razdieliti na vrieme osiguranja, a pri asekuracijah života napose na 15 godinah.

§. 461.

Inozemna poduzeća asekuracijonalna, u koliko kao družtva dionička zadovoljavaju propisom §§. 210. i 211., mogu samo u slučaju protegnuti djelovanje svoje na područje krune ugarske, ako se glede ovozemnoga djelovanja svojega podvrgnu odredbam ovoga naslova, o čem su dužna dati izjavu prigodom izhodjenja upisa tvrdke.

§. 462.

U slučaju prekršenja odredbah ovoga poglavja imade se ravnateljstvu poduzeća, dotično ovozemnomu zastupstvu inozemnoga poduzeća nametnuti kazan, ustanovljena u §§. 218. i 220. zakona ovoga.

Poglavje drugo.

O osiguranju proti šteti.

§. 463.

Posao, kojim se tko uz uglavu protuvriednosti (premije) obveže, da će opredjeljenoj osobi naknaditi štetu imućtvenu, koja bi ju postigla usljed opredjeljenoga dogadjaja kojega, smatra se poslom osiguravanja proti šteti.

Tko se obvezuje na naknadu štete, imenuje se osiguravateljem, a komu na korist je naknada štete ugovorena, osiguranikom.

§. 464.

Predmetom osiguranja može biti sve, što ima u novcu izrazivu vriednost za osiguranika.

§. 465.

Posao asekuracijonalni neima valjanosti:

1. kada se on sklopi glede imućtvene štete, koja može postići osiguranika usljed zabranjenoga čina, po njem ili po trećoj osobi posao asekuracijonalni sklapajućoj naumljenoga;
2. kada je u čas sklopljenja posla već nastao bio dogadjaj, kojega se tiče osiguranje, ter je bio poznat osiguraniku ili ugovarajućoj stranki, ili kada je osiguravatelj već znao, da dogadjaj nemože više nastati;
3. kada ugovor asekuracijonalni nezadovoljava zahtjevom, naznačenim u zakonu ovom.

§. 466.

Posao asekuracijonalni može se sklopiti i u interesu treće osobe i to sa znanjem i imenovanjem njezinim ili bez toga. U potonjem ovom slučaju imade se medjutim izrično u ugovoru navesti, da se osiguranikom smatra posjednik police, interesovani pri mogućoj šteti.

Posao se smatra sklopljenim u interesu ugovarajuće stranke, ako protivno neproizilazi iz ugovora.

§. 467.

Tko u interesu drugoga koga, neimajuć od njega ovlaštenja, sklopi posao asekuracijonalni, odgovoran je osobno za premiju asekuracijonalnu.

*

Kada se premija asekuracijonalna plaća uredno, ima kašnje dano odobrenje posla i tada valjanost, kada isto odobrenje uzsliedi poslje nastanka dogadjaja.

§. 468.

Za valjanost posla asekuracijonalnoga potrebit je pismen ugovor.

Pismenomu ugovoru jednakom smatra se po osiguravatelju izdana polica, ili obavljeno uvedenje prihvaćene ponude u knjige osiguravatelja.

Uvedenje smatra se obavljenim, ako osiguravatelj nije ponudu osiguranja odbio za 48 satih, računajuć od primutka njezina.

U potonjem ovom slučaju počima osiguranje iza odpravljenja ili predaje ponude sliedeći dan u 12 satih u podne.

§. 469.

Ugovarajuća stranka vlastna je zahtievati, da joj osiguravatelj izda policu.
Polica mora sadržavati:

1. ime stranakah;
2. predmet, na kojem se može sbiti dogadjaj skopčan s imućtvenom štetom;
3. dogadjaj, proti kojemu smiera osiguranje;
4. svotu osigurana;
5. rok, kada počima i dočinje osiguranje;
6. premiju asekuracijonalnu, i
7. podpis izdavateljah.

§. 470.

Osigurana svota nemože nadilaziti podpunu vriednost osiguranoga predmeta. Preko te vriednosti neima valjanosti asekuracija.

Kada se iz spomenutoga razloga obali svota osigurana, podpada takodjer i premija asekuracijonalna razmjernomu obalenju, dotično povrati se plaćeni višak stranki ugovarajućoj.

Ako je osiguranje preko vriednosti načinom dokazivim učinjeno zlobnom namjerom, podpuno nevaljan je tada posao asekuracijonalni i osiguravatelj nije dužan niti povratiti plaćene premije, niti naknaditi eventualnu štetu.

Osiguravatelj vlastan je radi opredjelenja vriednosti predmeta osiguranoga svako doba pregledati osigurani predmet.

§. 471.

Kada predmet koj osigura više njih za isto vrieme i proti istomu dogadjaju, imaju tada pojedine asekuracije sveukupno valjanost samo do iznosa podpune vriednosti predmeta i pojedini osiguravatelji jamče samo u razmjerju, u kojem stoji svota, što su ju oni osigurali, prama sveukupnoj osiguranoj svoti.

Kada se predmet koj iznova osigura za isto vrieme i proti istomu dogadjaju, imade kašnje učinjena asekuracija u toliko samo valjanost, u koliko prije osigurana svota nepokriva podpunu vriednost predmeta.

Ako se osiguranik pri višestrukom osiguranju odrekne prava svojega proti kojemu osiguravatelju, neima to upliva na prava i obveze ostalih.

§. 472.

Glede medjusobnih pravah i obvezah stranakah, u koliko iste nisu ustanovljene u poglavju ovom, služe mjerilom uvjeti asekuracijonalnoga ugovora.

§. 473.

Asekuracijonalna premija predmet je slobodnoga ugovora.

Ugovarajuća stranka dužna je ustanovljenu premiju pravodobno platiti, i u slučaju dvojbe nemože prije položenja premije zahtievati, da joj se izda polica.

Kada se polica izda prije položenja premije, ima se to smatrati kao odgoda plateža premije.

§. 474.

Osiguranik dužan je prigodom sklapanja ugovora poznate mu okolnosti, koje po važnosti svojoj mogu imati upliva na prihvat osiguranja, priobćiti osiguravatelju.

Kada se asekuracija sklapa po nalogu ili u interesu treće osobe, imadu se osiguravatelju priobćiti takodjer i okolnosti, koje su interesovanoj trećoj osobi poznate, predpostavljajuć, da je ta treća osoba imala načina okolnosti iste na znanje staviti stranki mjesto nje ili u interesu njezinu ugovarajućoj.

U slučaju, kada se ugovarajuća stranka prigodom sklapanja ugovora pozove, da izpuni po osiguravatelju joj predloženi arak, sadržavajući upitne točke, odgovorna je ona samo za istinitost odgovorah, danih na upitne točke.

§. 475.

Ako je osiguranik ili mjesto njega ugovarajuća stranka prigodom sklapanja posla zatajila važnih (§. 474.) i osiguravatelju nepoznatih okolnostih učina ili važne okolnosti izložila neistinito, vlastan je tada osiguravatelj, u koliko mu nebijaše poznata neistinitost i neizpravnost podatakah ili izlaganja, napasti valjanost ugovora i iza nastupka dogadjaja u obliku bilo tužbe ili prigovora.

§. 476.

Kada nastane dogadjaj, za koj je sklopljena asekuracija, dužan je osiguranik, čim sazna za njega, bezodvlačno dati o njem obaviest osiguravatelju, i uporaviti svu moguću pomnju, da se šteta umanji. Ako osiguranik dokazivim načinom zanemari te dužnosti svoje, odgovoran je on osiguravatelju za štete od tuda nastavše.

Troškove, koje je osiguranik izdao na umalenje štete, dužan je i tada naknaditi osiguravatelj, ako je nastojanje isto ostalo neuspješno. Ako je ipak predmet bio osiguran nepodpunom vriednosti, imadu se spomenuti troškovi naknaditi u razmjerju, u kojem stoji osigurana svota prama vriednosti predmeta.

§. 477.

Osiguravatelj dužan je nastalu štetu u smislu ugovora naknaditi.

Štetu medjutim, koja je nastala krivnjom osiguranikovom, nije dužan naknaditi.

§. 478.

Iznos naknade štete ustanovljuje se polag vriednosti, koju su osigurani predmeti imali u čas uništenja ili oštećenja.

Ako ta vriednost nadmašuje osiguranu svotu, imade se u slučaju posvemašnjega uništenja predmetah u ime naknade platiti samo svota osigurana; nasuprot ako su predmeti dielom samo uništeni, imade naknada štete u razmjerju mjesta, u kojem stoji osigurana svota prama ukupnoj vriednosti predmetah.

§. 479.

Ako vriednost predmetah nije ustanovljena u asekuracijonalnom ugovoru, dužan je osiguranik dokazati vriednost, koju su imali predmeti u čas uništenja ili oštećenja.

Nasuprot ako je vriednost predmetah ustanovljena u asekuracijonalnom ugovoru, služi glede naknade štete mjerilom ta vriednost, u koliko osiguravatelj nije kadar dokazati, da su predmeti u čas uništenja ili oštećenja imali manju vriednost.

§. 480.

Kada se izmedju predmetah, kojih asekuracijonalna vriednost bijaše u obće ustanovljena, uništi ili ošteti jedan ili više njih, služi glede naknade štete mjerilom vriednost, koja preostane, odbivši vriednost preostalih predmetah od svote osigurane. U tom obziru imade iznimka mjesta, kada osiguravatelj može dokazati, da su predmeti u čas uništenja ili oštećenja imali manju vriednost.

Kada vriednost osiguranih predmetah nadilazi osiguranu svotu, služi glede razmjerja naknade štete mjerilom §. 478.

§. 481.

Osiguravatelj vlastan je, u pomanjkanju ine uglave, nastavšu štetu ustanoviti dati putem vještačkoga očevida. Ako se medjutim osiguravatelj neposluži tim pravom za 15 danah, računajuć od primljenja prijave o šteti, vlastan je osiguranik ustanoviti dati štetu na troškove osiguravatelja.

Dok se neustanovi šteta, nesmije osiguranik učiniti odredbu, kojom bi nastala promjena stanja osiguranoga predmeta.

U slučaju, kada led počini diomičnu štetu, vlastan je osiguravatelj odgoditi ustanovu štete do pobranja prirodka.

§. 482.

U slučaju podpune štete imade se osigurana svota, u pomanjkanju ine uglave, uz povratak police izplatiti osiguraniku, dotično pravnim nasljednikom njegovim. U slučaju diomičnoga oštećenja neima se polica povratiti, i ugovor ostaje valjan do iznosa vriednosti od štete uzčuvane.

Glede platežnoga roka služi mjerilom dogovor stranakah. U pomanjkanju takova dogovara imade se osigurana svota izplatiti za 15 danah, računajuć od ustanovljenja štete.

§. 483.

Osiguravatelj, naknadivši štetu u smislu ugovora, nastupa do iznosa naknadne svote, što ju je platio, i u razmjerju rizika, što ga je na sebe primio, već kriepošću zakona sva prava, koja glede štete pripadaju osiguraniku proti trećoj osobi kojoj.

Osiguranik odgovoran je za čine, kojimi prikrati spomenuta prava osiguravatelja.

§. 484.

Kada se vlastničtvo osiguranoga predmeta, dotično interes glede predmeta za trajanja ugovora, putem prodaje ili inim načinom, prenese na koga drugoga, prelazi asekuracijonalni ugovor skupa sa svimi pravi i obvezami i bez privole osiguravatelja na novoga vlastnika, predpostavljajuć, da protivno nije uglavljeno u ugovoru asekuracijonalnom i da se usljed prenešenja vlastničtva nepromjenjuju uvjeti ugovora.

§. 485.

Asekuracijonalni ugovor gubi valjanost:

1. kada se osigurani predmet uništi ili izgine iza sklopljenja ugovora, no prije roka, od kojega počimajuć je osiguravatelj dužan nositi riziko;
2. kada se osigurani predmet iza roka, od kojega počimajuć je osiguravatelj dužan nositi riziko, uništi ili izgine ne usljed naznačenoga u ugovoru, nego inoga kojega dogadjaja;
3. kada se osigurano poduzeće neoživotvori ili se odgodi na vrieme, kada je već prestala pogibelj, proti kojoj smiera osiguranje;
4. kada se premija, imajuća se platiti u povraćujućih se rokovih, neizplati u doba dospietka ili prije izminuća zato dozvoljene odgodbe.

Iznimka u tom obziru ima tada mjesta, kada je osiguranika zapriečila platiti premiju neskrivljena nesreća ili izvanjska veća sila;

5. kada prestane interes, radi kojega je posao asekuracijonalni po glasu ugovora sklopljen.

§. 486.

Kada je asekuracijonalni ugovor bio od samoga počela nekriepostan (§. 465.), ili je kašnje izjavljen nekriepostnim (§. 475.), ili kašnje izgubi valjanost (§. 485.), imade se plaćena premija povratiti osiguraniku. Ako je ipak vrieme, na koje je ugovor sklopljen, već sasvim ili diomice izminulo, pripada osiguravatelju, u pomanjkanju ine uglave, pravo pridržati si dvie trećine plaćene premije.

Ako je nevaljanost ili ugasnuće asekuracijonalnoga ugovora prouzrokovao osiguranik, nemože on zahtievati povratak plaćene premije, dužan je dotično platiti dospjelu premiju i osim toga imade osiguravatelju naknaditi štetu; nasuprot ako je sada spomenute okolnosti prouzrokovao osiguravatelj, nemože on pridržati premiju, dotično nemože zahtievati dospjelu premiju, i dužan je osim toga osiguraniku naknaditi prouzrokovanu štetu.

§. 487.

Tražbine, proiztičuće iz asekuracijonalnoga ugovora, zastaruju zagodom za godinu danah, računajuć od časa, kada bi se bila mogla zahtievati izpunitba njihova.

§. 488.

Proti šteti od požara mogu se pokretne i nepokretne stvari osigurati, kako u cielosti, tako i na dielove.

Osiguranje proti štete od požara, koje glasi na podpunu vriednost zgrade koje, neproteže se u pomanjkanju izrične uglave na gradjevine podzemne (podrume, zdence i ine podzemne dielove zgrade).

Pri stvarih pokretnih imade se izrično naznačiti mjesto ili prostorija, gdje se iste nalaze. Osiguranje imade jedino valjanost za naznačeno mjesto ili prostoriju.

§. 489.

Proti šteti od požara može se osigurati takodjer i zaliha robe, koje se kolikoća od vremena do vremena mienja. U slučaju tom imade se medjutim izkazati kolikoća mienjajuća se od vremena do vremena.

§. 490.

Kada na osiguranoj zgradi ili glede opredjelenja njezina nastane promjena, kojom se toliko povećava nesigurnost od požara, da osiguravatelj, da mu

je ta okolnost bila poznata, nebi u obće ili ne pod istim uvjetom sklopio bio posao, prestaje osiguranje, ako osiguravatelj, primivši obaviest o promjeni, neizjavi, da uzdržaje ugovor u kriepostí.

Ako osiguravatelj neuzdrži u kriepostí ugovor, imade se osiguraniku povratiti na nedospjelo još vrieme odpadajući dio plaćene premije asekuracijonalne.

§. 491.

Osiguranje proti požaru proteže se na svaku štetu, požarom prouzročenu bez razlike, kojim načinom nastane požar. Vrsti postanka požara, na koje stranke nežele protegnuti osiguranje, imadu se u ugovoru izrično navesti.

Neposrednoj šteti od požara jednakom se smatra šteta, koja povodom požara, buknuvšega u susjednih zgradah, nastane na osiguranih zgradah gašenjem ili branjenjem. To valja napose, kada se osigurani predmeti unište ili oštete tečajem gašenja ili branjenja.

§. 492.

Pri osiguranju proti šteti od leda, koje se proteže jedino na štetu, koju počini tuča, mora polica, osim podatakah naznačenih u §. 469., sadržavati takodjer i točan opis osiguranih zemaljah polag rudinah.

§. 493.

Roba, koja se prevaža na kopnu, riekah ili nutarnjih vodah, može se osigurati cielom vriednosti, koju imade u mjestu i u čas predaje. Toj vriednosti mogu se priračunati, osim asekuracijonalne premije, troškovi tovarenja i prevažanja, carinski izdatci i svi troškovi, koji mogu nastati do prispietka u mjesto opredjelenja.

Može se osim toga osigurati takodjer i povišenje ciene, koje će se usljed izpunjenja dogadjaja pokazati u mjestu opredjelenja. To izčekivano povišenje ciene imade se, pod prietnjom u §. 470. naznačenih posljedicah u protivnom slučaju, posebice i brojnim iznosom uvrstiti u asekuracijonalnu policu.

Vrst ova osiguranja proteže se na sve štete, koje nanese predmetom, što se prevažaju, požar, grom, brodolomje, led riekom idući, potonuće, explozija parostrojah ili izvanjska veća sila. Izključenimi se mogu smatrati samo dogadjaji, koji su izrično naznačeni u asekuracijonalnom ugovoru.

§. 494.

Osiguranje sklopljeno proti pogibeljim, skopčanim s prevažanjem, počima u pomanjkanju ine uglave od časa, kada se radi transporta preda roba, i svršuje se časom, kada se roba u mjestu opredjelenja predade primatelju ili punomoćniku njegovu.

§. 495.

Osiguranje traje i tada neprekinuto:

1. kada se stranom na kopnu, stranom na vodi transportirana roba pretovari tečajem transporta na drugu kakovu priliku;
2. kada se roba na vodi transportirana tečajem vožnje pretovari u drugi brod. U tom obziru imade iznimka mjesta, kada je osiguranje sklopljeno glede transporta na brodu u ugovoru izrično naznačenom; ali i u tom slučaju pada pogibelj na teret osiguravatelju, ako pretovarenje učini potrebitim dogadjaj kakav, ter brod, kojim ide dalje roba, zadovoljava uvjetom ugovora;
3. kada se roba radi kakova dogadjaja ima, dok se nastavi transport, staviti privremeno u pohranu.

U slučajevih točke 2. i 3. imade se, čim je moguće, dati obaviest osiguravatelju.

§. 496.

Osiguravatelj nije odgovoran za štetu, kada se transport, nebudući to potrebno, čini načinom razlikujućim se od običajnoga.

Kada osiguranik bez potrebe zateže odpremu ili spediciju robe, nije osiguravatelj, dok traje zavlaka, odgovoran za nastalu štetu.

Kada zavlaka ta traje preko mjesec danah, ili naznačeni primatelj u mjestu opredjelenja odvlači primutak, postaje osiguravatelj prost od svake daljnje odgovornosti.

§. 497.

Kada naznačeni primatelj primi robu prije ustanovljenja štete, prestaje odgovornost osiguravatelja.

Oštećenja, koja se nemogu izvana opaziti, dužan je primatelj za 8 danah, od primljenja računajuć, prijaviti osiguravatelju, gubi bo inače i glede njih pripadajuće mu pravo na naknadu štete.

Poglavje treće.

O osiguravanju života.

§. 498.

Osiguravanjem života smatra se posao, kojim se tko uz uglavu protuvriednosti (premije) tim načinom obvezuje platiti opredjeljenu svotu, da je dužnost plaćenja učinjena zavisnom od življenja ili zdravlja ili tjelesne cielosti osobe koje.

Tko se obvezuje platiti svotu, smatra se osiguravateljem, od čijega življenja ili zdravlja ili tjelesne cielosti se plaćenje čini zavisnim, osiguranikom, a komu na korist se ugovara svota, imajuća se platiti, pogodovnikom.

§. 499.

Posao osiguranja života za slučaj smrti treće osobe koje imade tada samo valjanost, kada se sklopi s privolenjem te osobe ili zakonitoga zastupnika njezina, ili kada ugovarajuća stranka dokaže, da joj je u interesu, da osiguranik ostane u životu.

Iznimka u tom obziru imade mjesta glede suprugah, rodjakah uzhodne i nizhodne loze i zaručenikah, koji su vlastni bezuvjetno osigurati si medjusobno život.

§. 500.

Polica, tičuća se osiguranja života, mora osim zahtievah, izbrojenih u 1., 4., 5., 6., i 7. točki §. 469., sadržavati:

1. ime osiguranika;
2. ime pogodovnika, kojim može biti naznačen takodjer i pokazatelj police;
3. dogadjaj ili vrieme, od nastanka kojega se zavisnim čini plaćenje.

§. 501.

Pri osiguravanju života mogu ugovarajuće stranke bez ikojega ograničenja slobodno opredjeliti osiguranu svotu Pri toj vrsti posla nije izključeno višestručno osiguranje.

§. 502.

Kada u zanimanju osigurane osobe nastane promjena, kojom se toliko povećava riziko, da osiguravatelj, da je ta okolnost u napred bila poznata, nebi u obće ili ne pod istimi uvjeti sklopio bio posao, prestaje, u pomanjkanju ine uglave, posao, ako osiguravatelj, primivši obaviest o promjenah, neizjavi, da uzdržaje u krieposti ugovor.

Ako osiguravatelj neuzdrži u krieposti ugovor, imade se trećina plaćenih premijah povratiti ugovarajućoj stranki (dotično pogodovniku).

§. 503.

Kada nastane rok ili dogadjaj, za koj je sklopljeno osiguranje, dužan je pogodovnik, čim to sazna, bezodvlačno dati o stvari obaviest osiguravatelju, u protivnom bo slučaju odgovoran je osiguravatelju za štetu od tuda nastavšu.

Glede platežnoga roka služi mjerilom dogovor stranakah. U pomanjkanju takova dogovora imade se osigurana svota izplatiti za 15 danah, računajuć od dokazanja, da je nastao uvjet plateža.

*

§. 504.

Osiguravatelj nemože se, ako protivno nije izrično uglavljeno u ugovoru, pridržati na izplatu osigurane svote ugovorene:

1. kada osiguranik izgubi život usljed osude smrtne, dvoboja ili samoubojstva;
2. kada osiguranik umre u bitki ili usljed ranah u njoj zadobivenih;
3. kada je, sačinjavajuć predmet osiguranja zdravlje ili cielost tjelesna, dogadjaj, od nastanka kojega je zavisnim učinjeno plaćenje, nastao krivnjom osiguranika ili pogodovnika.

U slučajevih u 1. i 2. točki naznačenih, može pogodovnik zahtievati povratu trećine plaćenih premijah.

§. 505.

Ugovor, tičući se osiguranja života, gubi valjanost:

1. kada dogadjaj, od nastanka kojega se čini zavisnom izplata osigurane svote, nastane iza sklopljenja ugovora, no prije roka, od kojega počimajuć je osiguravatelj dužan nositi riziko;
2. kada umre naznačeni pogodovnik, ili kada dogadjaj, od nastanka kojega je zavisnom učinjena izplata, nemože već više nastati;
3. kada se premija, imajuća se platiti u povraćujućih se rokovih, neizplati za 30 danah iza dospietka premije ili prije izminuća za to dozvoljene odgodbe. U obziru tom imade mjesta iznimka, kada je zadocnenje prouzrokovala izvanjska veća sila ili neskrivljena nesreća;
4. kada pogodovnik hotomično počini čin, stavljajući u pogibelj život ili zdravlje osiguranika. Ako medjutim pogodovnik može samo dio koj osigurane svote zahtievati, oslobadja se tada osiguravatelj od izplate toga samo diela.

Trećina plaćenih već premijah imade se povratiti u slučajevih, naznačenih u 1. i 2. točki.

§. 506.

Odredbe §§. 465., 467., 468., 473., 474., 475., 483., 486. i 487. imadu se, u koliko poglavje ovo nesadržaje protivnih ustanovah, prama naravi stvari uporavljati takodjer i na asekuracije života.

§. 507.

Glede medjusobnih pravah i obvezah stranakah, u koliko nisu ustanovljene u poglavju ovom, služe mjerilom odredbe asekuracijonalnoga ugovora.

Poglavje četvrto.

O uzvratnom osiguravanju.

§. 508.

Poslom uzvratnoga osiguravanja obvezuje se uz uglavu protuvriednosti (premije) reasekurant, da će reasekurataru izplatiti opredjeljenu svotu u ime činitbe, na koju se isti reasekuratar obvezuje na temelju asekuracijonalnoga ugovora.

§. 509.

U ugovoru, tičućem se uzvratnoga osiguranja, imade se osim zahtjevah, ustanovljenih u §. 467., naznačiti, da li će se posao sklopiti imati kao neposredno ili posredno uzvratno osiguranje.

§. 510.

Valjanost uzvratnoga osiguranja prestaje, kada osiguranje, glede kojega je sklopljen posao uzvratnoga osiguranja, izgubi valjanost.

U slučaju takovu, ako nije učinjena ina uglava, može reasekurant premiju, koja eventualno pripada osiguravatelju, zahtievati samo u razmjerju preuzetoga reasekuracijonalnoga rizika.

§. 511.

Kada nastane dogadjaj, na temelju kojega je reasekuratar dužan izpuniti prinadležeću mu asekuracijonalnu obvezu, dužan je u pomanjkanju ine uglave reasekuratar najkašnje za tri dana, kako dobije obaviest, o tom učiniti prijavu reasekurantu, inače bo prestaje obveza istoga reasekuranta.

§. 512.

Obveznost platežna reasekuranta počima, u pomanjkanju ine uglave, od časa, kada reasekurataru nastane dužnost plateža.

§. 513.

Reasekuratar, zadobivši u smislu §. 483. od trećih osobah naknadu ciele odštetne svote ili diela njezina, dužan je odtuda reasekurantu izdati razmjeran dio, primjeran uzvratnomu osiguranju.

§. 514.

Odredbe, sadržane u §§. 472., 473., 474., 475., 486. i 487., imadu se uporavljati i na uzvratno osiguravanje.

Naslov osmi.

O poslu nakladnom.

§. 515.

Posao, kojim tko (nakladnik) od sastavitelja ili pravnih nasljednikah njegovih steče izključivo pravo razmnožiti, obnarodovati i u promet staviti gotovo ili izraditi se imajuće literarno, tehničko ili artističko djelo, smatra se poslom nakladnim.

§. 516.

Sastavitelj dužan je nakladniku u kakvoći u ugovoru ustanovljenoj i pravodobno izručiti obećano djelo.

Ako sastavitelj nezadovolji toj dužnosti vlastitom krivnjom, vlastan je nakladnik po volji ili zahtievati izpunitbu ugovora i naknadu štete, proiztičuće iz zadocnenja, ili naknadu štete radi neizpunitbe, ili odustati od ugovora, kao da ni nije bio sklopljen.

§. 517.

Dok nisu razprodani eksemplari radi razmnožitbe ustupljenoga djela, glede kojih je nakladnik stekao pravo, da jih stavi u promet, nije vlastan sastavitelj glede djela svojega učiniti razpoložbah, koje bi štetne mogle biti nakladniku; naročito nije vlastan isto djelo ili dio koji djela iznova izdati ili drugomu komu ustupiti radi izdanja ili dati ga uvrstiti u izdanje ukupnih djelah svojih ili u sbirku koju.

Sastavitelj, davši pojedinih radnjah u sbirku koju, vlastan je obnarododovati te radnje bilo posebice, bilo u sbirki ukupnih dielah svojih, predpostavljajuć, da pojedine radnje nesačinjavaju u obliku, u kojem su izašle kao dio sbirke, predmet samostalan književne ili artistične trgovine.

Manjimi radnjami, novinam ili časopisu ustupljenimi vlastan je, kada se izdadu na sviet, slobodno razpolagati sastavitelj.

§. 518.

Pravo naklade nepodjeljuje ujedno i pravo na prevod djela i izdanje toga prevoda.

§. 519.

Nakladnik dužan je primljeno u rukopisu ili u ugovorenom izvorniku djelo na vlastiti trošak nepreinačeno razmnožiti i valjano postaviti u promet.

§. 520.

Izvanjski ures imade se u pomanjkanju opredjeljene uglave udesiti u obliku, primjernom cilju i važnosti djela.

Broj primjerakah i cienu pojedinih primjerakah opredjeljuje, ako stranke nisu u obziru tom učinile utanačbe, po vlastitom razboru nakladnik; nije ipak vlastan udariti prekomjernu cienu, koja bi mogla biti na uštrb prodji djela.

§. 521.

Kada stranke sklope ugovor glede novoga izdanja, služi mjerilom prijašnji ugovor glede ustanovah, o kojih neima razpoložbe u novom ugovoru.

§. 522.

Glede obsega prava nakladnoga služi mjerilom ustanova medju strankami. U slučaju dvojbe podjeljuje ugovor pravo samo na jedaredno izdanje djela.

Kada je preneseno pravo takodjer i dalnjih izdanjah djela, dužan je nakladnik iza podpunoga razpačanja prvoga izdanja odmah prirediti novo izdanje.

§. 523.

Kada nakladnik vlastitom krivnjom propusti razmnožati i u promet staviti primljeno djelo, ili iza podpunoga razpačanja prvoga izdanja prirediti novo izdanje, vlastan je sastavitelj po volji ili zahtievati izpunitbu ugovora i naknadu štete, proizticuće iz zadocnenja, ili naknadu štete radi neizpunitbe, ili odustati od ugovora, kao da ni nije bio sklopljen.

§. 524.

Nakladnik, stekavši pravo izdanja pojedinih dielah sastaviteljevih, nesmatra se ovlaštenim prirediti skupno izdanje tih dielah.

Kada sastavitelj ustupi ukupno izdanje dielah svojih, nedobiva nakladnik pravo, da može posebno izdati pojedina djela i dielove tih dielah.

§. 525.

Honorar može tada samo zahtievati sastavitelj od nakladnika, kada je ugovoren izrično ili mučeć. Honorar se smatra mučeć ugovorenim, kada se je polag okolnostih predstaviti moglo, da je djelo ustupljeno samo uz honorar. Honorar u tom slučaju opredjeljuje prama okolnostim sud uz saslušanje vještakah. To isto biva takodjer, kada je honorar ugovoren u obće bez pobližega opredjelenja.

§. 526.

Kada je pri opredjelenju honorara kao temelj uzet opredjeljen broj tabakah, nije nakladnik dužan platiti honorar za dio nadilazeći ugovoreni broj tabakah, ali vlastan je od sastavitelja zahtievati, da preda djelo podpuno.

§. 527.

Nakladnik dužan je, u pomanjkanju ine uglave, honorar, ako je za djelo u obće ugovoren, izplatiti odmah, čim primi podpun rukopis ili original; nasuprot kada je honorar ugovoren polag tabakah, imade se platiti isti honorar, kada se dogotovi razmnožitba, a ako djelo izilazi na dielove, prigodom dogotovljenja pojedinih dielovah.

§. 528.

U slučaju, kada izpunitba ugovora postane nemoguća radi slučaja, dogodivšega se u osobi nakladnikovoj, izbavlja se samo tada nakladnik od izplate honorara, ako je sastavitelj uz iste uvjete inomu nakladniku predao djelo.

§. 529.

Kada razmnožitbe radi predano djelo slučajno izgine pri nakladniku, ograničuje se obveznost istoga nakladnika na izplatu honorara

Sastavitelj dužan je medjutim u tom slučaju, ako ima drugi primjerak, uz naknadu eventualnih troškovah ustupiti taj primjerak nakladniku.

§. 530.

U slučaju, kada se priugotovljeno jur izdanje, prije nego se stavi u promet, slučajno uništi posvema ili dielom, vlastan je nakladnik na vlastiti trošak nadomjestiti uništene primjerke bez dužnosti, da za njih plati honorar sastavitelju.

§. 531.

Nakladni ugovor prestaje:

1. kada je ugovor sklopljen glede djela gotova, i djelo to prije izručečenja slučajno izgine pri sastavitelju;
2. kada sastavitelj umre prije dogotovljenja djela, ili bude inako slučajno zapriečen, da prama ugovoru dogotovi djelo, ili postane nesposoban za to dogotovljenje;
3. kada svrha, koja se je po namjeri ugovorateljah imala postići publikacijom, prije predaje rukopisa ili originala slučajno postane nemoguća.

Sastavitelj, dotično pravni nasljednici njegovi oslobadjaju se istina u spomenutih slučajevih od obveznosti, no nisu vlastni zahtievati honorar, pače dužni su, dobivši ga, povratiti isti honorar.

Nasuprot, kada okolnost pod 3. točkom spomenuta nastane iza predaje rukopisa ili originala, vlastan je sastavitelj ili pravni nasljednici njegovi zahtievati honorar, dotično nisu dužni povratiti primljeni honorar.

§. 532.

Sastavitelj vlastan je jednostrano razvrgnuti ugovor, kada nakladnik padne u stečaj.

Ako je ipak već započeta razmnožitba, vlastna je stečajna gromada nakladnikova, davši potrebito osiguranje sastavitelju, uzdržati u valjanosti ugovor.

§. 533.

Odredbe naslova ovoga služe s prilagodjenjem primjernim naravi stvari takodjer i u slučaju kao mjerilo, kada se sklapa posao nakladni s vlastnikom kojega literarnoga, tehničkoga ili artističkoga djela, koj nije pravni nasljednik sastavitelja.

Naslov deveti.

O poslu mešetarskom.

§. 534.

Posredovanje pri sklapanju poslovah trgovačkih smatra se poslom mešetarskim, a tko se timi poslovi bavi kao obrtom, mešetarom.

Mešetar, kojemu je povjereno posredovanje posla, nemože se još smatrati ovlaštenim, da prima izplatu ili inu činitbu u ugovoru ustanovljenu.

§. 535.

Mešetar je dužan, u koliko mu stranke nisu dozvolile protivno ili narav posla neiziskuje protivno, naprama trećim osobam čuvati tajnu glede nalogah, pogadjanjah i sklopljenih poslovah.

§. 536.

Mešetar dužan je voditi dnevnik, upisati u njega svaki dan poslove sklopljene i podpisati svaki dan učinjene upise.

Dnevnik, koj mora biti svezan, list po list providjen tekućimi brojevi i uzicom parafiran, ima prije uporabe udostovjeriti sudbeni stol, u području kojega namjerava mešetar tjerati posao svoj.

Mešetar, baveći se izključivo posredovanjem trgovačkih poslovah, nije dužan osim dnevnika voditi inih knjigah.

§. 537.

Upisi u dnevnik, koji se mogu činiti kojim god živućim jezikom, moraju sadržavati ime ugovarajućih stranakah, vrieme kada je posao sklopljen, naznačenje predmeta i uvjetah posla, naročito pri prodaji robe, vrst i kolikóću njezinu, kao i cienu i rok dobave.

94

Ti upisi imadu se učiniti po redu kronologičkom, ter da neostane prazninah.

§ 538.

Mešetar dužan je pri posredovanju posla postupati pomnjom uredna trgovca u smislu naloga i primjerno interesom stranakah. Iza sklopljenja posla dužan je on svakoj stranki izručiti mešetarski list providjen podpisom njegovim i sadržavajući fakte kao predmet upisa naznačene (§. 537.)

Pri poslovih, koji se neimaju odmah izpuniti, imade se strankam na podpis izručiti mešetarski list i svakoj stranki poslati primjerak, koj je podpisala druga stranka.

Ako stranka koja uzkrati primiti ili podpisati mešetarski list, imade mešetar o tom odmah dati obaviest drugoj stranki.

§. 539.

Mešetar dužan je na zahtjev stranakah dati jim izvadakah iz dnevnika svojega, koii izvadci moraju sadržavati sve, što je mešetar upisao glede posla tičućega se stranakah.

Trećim osobam mogu se izdati takovi izvadci samo uz privolu interesovanih stranakah.

§. 540.

Sklopljenje ugovora, što ga je posredovao mešetar, neodvisno je od upisa ustanovljenoga u §§. 537. i 538., dotično od izdanja mešetarskoga lista.

Fakti ti služe jedino za dokaz sklopljenja posla.

§. 541.

Uredno vodjeni dnevnik mešetarev, a isto tako i po mešetaru propisanim načinom izdani mešetarski list, sačinjava glede sklopljenja posla i sadržaja mu dokaz nepodpun, koj se može nadopuniti zakletvom ili inim dokaznim sredstvom.

Sud će medjutim, uvaživši obstojeće okolnosti po vlastitom razsudjenju odlučiti: da li se sadržaj dnevnika i mešetarskoga lista može smatrati kao dokazno sredstvo, da li se uz njih imade zahtievati prisega mešetara ili ino koje dokazno sredstvo, i da li naročito imade pri prosudjivanju posla važnost uzkraćeno primljenje ili podpisanje mešetarskoga lista ili ne.

§. 542.

Odredbe sadržane u §§. 32., 33. i 35 zakona ovoga imadu se uporavljati i na dnevnike mešetarah.

§. 543.

Sud može u tečaju parnice odrediti, da se radi prispodobljenja s mešetarskim listom izvadkom ili inimi dokaznimi sredstvi predloži dnevnik mešetara.

Na predloženje to može se pridržati mešetar pod novčanom globom ustanovljenom u §. 21.

§. 544.

Mešetar dužan je, u koliko ga od toga neoslobode stranke ili obzirom na vrst robe mjestni običaj, pri svakoj uz posredovanje njegovo sklopljenoj prodaji po muštri dotle u pohrani držati razaznanja radi obilježbom providjenu muštru, dok nebude, što se kakvoće tiče, bez prigovora primljena roba, ili posao inim načinom izravnan.

§. 545.

Mešetari, koji prekrše dužnosti svoje, ustanovljene u zakonu ovom, ili jih zanemare, odgovorni su strankam za štetu od tuda proiztičuću.

§. 546.

Mešetåru pripada za posredovanje pristojba, ustanovljena u §. sliedećem. Ta se pristojba može u pomanjkanju ine uglave zahtievati, kada se sklopi posao, ili kada pod uvjetom sklopljeni posao postane bezuvjetan, ter mešetar zadovolji dužnosti prinadležećoj mu glede uručenja mešetarskoga lista.

Kada se posao nesklopi ili pod uvjetom sklopljeni nepostane bezuvjetan, nemože se za posredovanje zahtievati mešetarska pristojba.

§. 547.

Iznos mešetarske pristojbe predmet je slobodne pogodbe. U pomanjkanju pogodbe takove ili inoga običaja mjestnoga, pripada mešetaru, uzimajuć kao temelj vriednost, što ju predstavlja posredovani posao, u ime pristojbe pol postotka do 5000 for., a preko te svote četvrtina postotka.

Pristojbe te, ako nije ino ugovoreno ili običaj mjestni neustanovljuje ino šta, dužne su jednakim dielom nositi stranke.

§ 548.

Kada mešetar umre ili se ostavi posla ili ga nemože iz kojega god bilo razloga dalje tjerati, imade se dnevnik mu položiti pri sudbenom stolu, u području kojega je mešetar izvršavao posao svoj.

Prelazne i razne ine odredbe.

§. 549.

Od časa, kada stupi u kriepost zakon ovaj, stavljaju se, u koliko nisu u valjanosti uzdržani u zakonu ovom, izvan krieposti zakoni i naredbe, koje se tiču predmetah trgovačkoga zakona i odnošajah ustanovljenih u istom zakonu.

Odredbe XXXIV zakonskoga članka od godine 1871. ostaju zakonom ovim netaknute.

*

§. 550.

Kada stupi u kriepost zakon ovaj, bit će otvoreni novi registri tvrdkah trgovačkih. U dosadašnje registre trgovačkih tvrdkah mogu se samo u toliko činiti upisi, u koliko je istim svrha izbrisanje dosadašnjih upisah.

§. 551.

Odredbe zakona ovoga, polag kojih se trgovačke tvrdke imadu radi upisa u registar tvrdkah prijaviti i podpisi pri sudbenom stolu, nadležnom za riešavanje trgovačkih poslovah, legalizovati, dotično u vjerodostojnom obliku predložiti, imadu obdržavati takodjer i trgovci, koji su poslovanje svoje započeli još prije oživotvorenja ovoga zakona, bili oni u registar upisani ili ne. U svrhu tu ustanovljuje se, računajuć od spomenutoga oživotvorenja, rok od šest mjesecih, iza izminuća kojega imadu se promašitelji roka toga na obdržanje zakonitih odredbah pridržati pod novčanom globom, opredjeljenom u §. 21.

Stege, koje glede upotrebljavanja tvrdke ustanovljuju §§. 11., 13., 14., 17. i 18. zakona ovoga, neimaju uporave na tvrdku, upotrebljavanu već prije oživotvorenja zakona ovoga, kada se tvrdka ista za roka spomenutoga prijavi radi upisa u registar tvrdkah trgovačkih.

§. 552.

Dok traje valjanost obstojećega stečajnoga zakona, ostaju u krieposti odredbe §. 9. XVI. zakonskoga članka od godine 1840., tičuće se allature, miraza i paraphernalijah.

Prije uvedenja ovoga zakona upisana allatura, miraz i paraphernalija imadu se radi upisa u novi registar tvrdkah prijaviti za roka u §. 551. ustanovljenoga, inače bo jim nepripada prednost u slučaju stečaja. Upis taj može potražiti i supruga.

§. 553.

Kada se podnesci i izprave, tičuće se upisa prije učinjenoga, nalaze u izvoru pri sudbenom stolu, kojemu se ima učiniti prijava, dovoljno je pozvati se u prijavi na prijašnji upis i priloge istoga upisa.

§. 554.

Kada se obnaroduje upis učinjen u novi registar tvrdkah (§. 9.), gube valjanost svikoliki tvrdke se tičući u dosadašnjem registru tvrdkah sadržani upisi.

Svikoliki upisi, sadržani u dosadanjem registru tvrdkah, gube takodjer i u slučaju valjanost, kada se za roka u §. 551. opredjeljenoga neučine dužne prijave.

§. 555.

Kada vlastnik posla trgovačkoga (gospodar, principal) prigodom prijave spomenute u §. 551. ili prije izminuća šest mjesecih, od oživotvorenja zakona ovoga računajuć, neopozove prokuru, što ju je prije oživotvorenja zakona ovoga podielio, smatra se prokurista prokuristom postavljenim s djelokrugom opredjeljenim u zakonu ovom.

§. 556.

Ustanove družtvenih ugovorah, sklopljenih u smislu 2. poglavja XVIII. zakonskoga članka od godine 1840., koje se putem ugovora nepromjenljivim, naročito odnošaja družtva prama trećim osobam se tičućim odredbam zakona ovoga protive, gube valjanost izminućem roka, ustanovljenoga u §. 551.

Ako se ipak družtveni ugovor za trajanja spomenutoga roka prijavi radi upisa u novi registar tvrdkah, gube ustanove istoga ugovora, protivne odredbam zakona ovoga, valjanost, kada se obavi obnarodovanje upisa.

§. 557.

Dioničarska družtva i zadruge, koje su prije oživotvorenja zakona ovoga nastale polag dosadašnjega običaja, imadu se takodjer i u slučaju upisati u novi registar tvrdkah, ako glede postanka svojega nezadovoljavaju zahtjevom, ustanovljenim u zakonu ovom.

§. 558.

Dioničarska družtva i zadruge, kojim je prije oživotvorenja zakona ovoga dozvoljen započetak poslovanja, dužne su za roka u §. 551. ustanovljenoga u smislu zakona ovoga preinačiti pravila svoja. Kada mine rok taj, imadu se osobe, ovlaštene da zastupaju družtvo, na preinaku pravilah pridržati pod novčanom globom, ustanovljenom u §. 21.

§. 559.

Ustanove družtvenih pravilah družtvah dioničarskih i zadrugah, sklopljenih prije oživotvorenja zakona ovoga, koje se protive odredbam zakona ovoga, nepromjenljivim putem družtvenih pravilah, stavljaju se izvan krieposti izminućem roka, opredjeljenoga u §. 551.

§. 560.

Glede nutarnjega ustroja rudarskih družtvah, polag propisah rudarskoga zakona sklopljenih ili u buduće se sklopiti imajućih, kao i pravnih odnošajah članovah družtvenih medjusobno i prama trećim osobam, služe i za buduće mjerilom odredbe rudarskoga zakoga.

§. 561.

Odredbe zakona ovoga, tičuće se odgovornosti izlučenih članovah zadrugah (§. 236. i 2-a alinea §. 238.), kao i zagode tužbah, što se mogu povesti proti članom zadrugah (§. 254.), neimadu se uporavljati na ugarski zemljištno-veresijski zavod.

§. 562.

Podnesci, koji budu izručeni za šest mjesecih, računajuć od oživotvorenja zakona ovoga, prosti su od pristojbah i biljegovine, ako jim je svrha uvrštenje polag dosadašnjega običaja valjanim načinom učinjenoga upisa u novi registar tvrdkah.

§. 563.

Glede dokazne moći upisah do oživotvorenja zakona ovoga u trgovačke knjige učinjenih i trajanja te dokazne moći imadu se uporavljati dosadašnji zakoni.

§. 564.

Odredbe zakona ovoga, tičuće se zagode, neimaju se uporavljati na slučajeve, u kojih je zagoda već započela prije oživotvorenja zakona ovoga, ako je za nadopunjenje započete već zagode potrebit kraći rok od roka zagodnoga, ustanovljenoga u zakonu ovom.

§. 565.

Od časa, kada stupi u kriepost zakon ovaj, prestaje institucija zakletih mešetarah. Dokazna moć knjigah i mešetarskih listovah, što su jih vodili i izdali mešetari ti, imade se prosudjivati polag dosadašnjih propisah.

Knjige mešetarah imadu se za roka u §. 551. ustanovljenoga staviti u izvoru u polog pri sudbenom stolu, u kojega području je mešetar izvršavao poslovanje svoje.

§. 566.

Opredjelenje roka, kada imade u život stupiti zakon ovaj, kao i izvršba zakona ovoga povjerava se ministru za poljodielstvo, obrt i trgovinu, a u obziru pravosudnom ministru pravosudja, dotično u Hrvatskoj i Slavoniji banu kraljevinah Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

Izjavljujuć Mi ovaj zakonski članak i sve, što je u njem sadržano; pravim, povoljnim i primljenim, ovim ga kraljevskom moći Našom odobravamo, potvrdjujemo i posvećujemo, ter ćemo i Sami ga obdržavati i bditi, da ga obdržavaju ini vierni Naši.

Dano u Beču dne šestnaestoga svibnja godine hiljadu osam sto sedamdeset i pete.

(M. P.) **Franjo Josip** s. r.

Béla Barun **Wenckheim** s. r.
Petar grof **Pejacsevich** s. r.

Izpravci:

U §. 84. imade se u drugom redku prve stavke iza riečih „koncem minule“ umetnuti rieč „poslovne“.

U §. 86. imadu se u drugom redku prve stavke iza rieči „svojega“ umetnuti rieči „ili diela svojega“.

U §. 91. imade iz početka treća rieč „pravi“ glasiti pravilnije „pravni“.

SBORNIK
ZAKONAH I NAREDABAH,
valjanih za kraljevinu
HRVATSKU I SLAVONIJU.

Godina 1877.

Komad XXII.

Izdan i razposlan dne 20. kolovoza 1877.

Br. 45.

Naredba

kr. ugarskoga ministarstva za poljodjelstvo, obrt i trgovinu od 30. lipnja 1877. br. 8556.,

kojom se propisuje karnostni postupak proti baždarskim činovnikom.

Glede tužbah, koje bi se proti baždarskim uredom podignuti mogle radi protuzakonitostih, neurednostih ili krivoga baždarenja, odlučuje u smislu §. 11. ministarske naredbe od 9. kolovoza 1874. broj 13417. jurisdikcija.

Može se pák dogoditi, da baždarski činovnici prekorače budi djelokrug, što im je podielila država, budi djelokrug, ograničen na područje jurisdikcije, ili da čine zloporabu sa spravom, predanom jim za porabu, ili napokon da se zasvjedoče toliko nevriednimi pouzdanja, da budu u obće nesposobni za baždarsku službu, dotično izgube povjerenje u njih stavljeno.

U obziru disciplinarnoga postupka u takovih slučajevih podjeljujem kr. ug. centralnomu baždarskomu povjerenstvu vlast, da može, kada koj baždarski činovnik:

1. preduzme poslovah zasiecajućih u grane baždarenja, za koje dotični baždarski ured nije providjen s potrebitom spravom,

2. bez naročite dozvole u području ine jurisdikcije preduzme baždarskih poslovah,

3. ne predloži odmah izvješće, kada su pokrane ili nestanu normalne mjere i ostala sprava baždarska,

4. baždarsku spravu uporabi na ine svrhe ili jih posudjuje,

krivcem se učinivšemu baždarskomu činovniku nametnuti novčanu globu od 1—20 for., u opetovanom slučaju do 100 for.

Uz kazni te imade se krivcem nametnuti dužnost naknadjenja troškovah, nanešenih vlastitomu ili inomu baždarskomu uredu ili privatnim osobam, kao takodjer i troškovah iztražnih.

Proti odluci, kojom se izreče novčana globa ili se uztegne usposobljenje ili napokon nametne dužnost naknadjenja troškovah i štete, ima za roka od 14 danah mjesta utoku na kr. ministarstvo za poljodjelstvo, obrt i trgovinu.

Pravomoćna odluka imade se radi ovršenja ili utjeranja novčane globe, iztražnih troškovah i naknaditi se imajućih svotah, priobćiti jurisdikciji, pod nadzorstvom koje stoji baždarski ured, a jurisdikcija ista dužna je centralnomu bažd. povjerenstvu dati obaviest ob obavljenoj ovršbi.

Novčane globe pripadaju blagajni dotične jurisdikcije.

Br. 46.

Naredba

kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odjela za pravosudje od dana 26. srpnja 1877. br. 3956.,

kojom se usljed dogovora, utanačena s ugarskim ministrom za pravosudje, izdaju propisi, po kojih hrvatsko-slavonski sudovi imadu podieljivati ugarskim pripadnikom pravo siromahah u gradjansko-pravnih parbenih i neparbenih poslovih.

§. 1.

Kr. hrvatsko-slavonski sudovi imadu podieljivati prava, koja pristoje siromahom u gradjansko-pravnih parbenih i neparbenih razpravah, onim ugarskim pripadnikom, koji se svjedočbom nadležne oblasti svoga boravišta izkažu, da im ta prava pristoje po zakonih njihova zavičaja.

I ugarski će sudovi podieljivati isto pravo onim hrvatsko-slavonskim pripadnikom, koji se izkažu, da im to pravo pristoji po zakonih, postojećih u ovih kraljevinah.

§. 2.

Prema prediducoj ustanovi postupat će hrvatsko-slavonski sudovi i onda, kad od ugarskih sudovah budu zamoljeni, da u gradjansko-pravnih parbenih i neparbenih poslovih izvrše uredovno koje djelo, tičuće se stranakah uživajućih prava siromahah.

Hrvatsko-slavonski sudovi obavit će naime uredovno djelo, radi kojega su zamoljeni, a da ne traže predujme ili naknade troškovah za izvršbu njegovu.

Ovako će obratno postupati i ugarski sudovi usljed sličnih zamolbah hrvatsko-slavonskih sudovah.

Popis troškovah, koji će se nabrati usljed izvršbe zamolnice, imade se poslati sudu, od kojega je zamolba potekla.

Ućerane možda troškove zaračunati će sud, od kojega je zamolba potekla, na korist vlastite odnosne naklade.

*

§. 3.

Prema predidućim ustanovam valja postupati u svih gradjansko-pravnih parbenih i neparbenih poslovih, kao i sa zamolnicami, koje se tiču stranakah uživajućih pravo siromahah, ako nije još pravomoćno riešeno pitanje, da li stranci pristoji to pravo, ili ako odnosni trošak nije jur naknadjen.

§. 4.

Da se pako nakon stanovita razdobja uzmognu prosuditi financijalne posljedice dogovora, usljed kojega je izdana ova naredba, imadu sudovi do dalnje odredbe voditi popis troškovah, koji će se nabrati kako u gradjansko-pravnih razpravah tako i izvršenjem zamolnicah tičućih se ugarskih pripadnikah, koji uživaju pravo siromahah, te ove propise putem kr. banskoga stola podnašati kr. vladnomu odjelu za pravosudje tečajem siečnja svake godine za izmaklu godinu.

Ivan Mažuranić, s. r.

Br. 47.

Naredba

predsjedničtva kr. hrv.-slav.-dalmat. zemaljske vlade od 3. kolovoza 1877. br. 919. pr.,

kojom se naznačuju peneznice, kod kojih se imaju polagati jamčevine za povremene tiskopise po zakonu od 17. svibnja 1875. o porabi tiska, sbornika komad XX. br. 32.

S obzirom na §. 12. zakona, od 17. svibnja 1875. o porabi tiska, sbornika komad XX. br. 32, obnašao sam odrediti, da se jamčevine za povremene tiskopise imaju polagati kod poreznoga ureda onoga mjesta, u kojem ima svoje sjedište državno odvjetničtvo, postojeće kod onoga kr. sudbenog stola, u kojega području dotični povremeni tiskopis izlazi.

Prema tomu imaju se takove jamčevine polagati samo kod kr. poreznog ureda u Zagrebu, Varaždinu, Belovaru, Požegi, Osieku i u Vukovaru.

Što se ovim do obćega znanja stavlja s tim dodatkom, da se položena jamčevina može izdati nakon tri mjeseca, iza kako je prestao izlaziti tiskopis, za koj je bila položena, ako se dokaže svjedočbom državnoga odvjetnika, da povodom izdavanja toga tiskopisa niti teče kakova iztraga, niti ima kazni još neizvršene, niti troškovah još neizplaćenih, koje valja naknaditi.

Ivan Mažuranić, s. r.

SBORNIK
ZAKONAH I NAREDABAH,
valjanih za kraljevinu
HRVATSKU I SLAVONIJU.

Godina **1877.**

Komad XXIII.

Izdan i razposlan dne 28. kolovoza 1877.

Br. 48.

Zakonski članak XIII.: 1877.

zajedničkoga hrvatsko-ugarskoga sabora tičući se uzakonjenja dne 4. lipnja 1877. u Rimu podpisane izjave, glaseće o produženju valjanosti dne 23. travnja 1867. s kraljevinom Talijanskom sklopljena trgovačkoga i brodarstvenoga ugovora.

(Potvrdjen 1. srpnja 1877. Proglašen u obih kućah sabora 2. srpnja 1877.).

MI FRANJO JOSIP PRVI,

po milosti božjoj cesar Austrijanski,

kralj česki itd. i apostolski kralj kraljevinah Ugarske, Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

Vjerni Velmože i zastupnici mile Nam kraljevine Ugarske i posestrimah joj kraljevinah podnesoše Nam zajedničkim sporazumkom previšnje Naše potvrde radi sliedeći:

zakonski članak

tičući se uzakonjenja dne 4. lipnja 1877. u Rimu podpisane izjave, glaseće o produženju valjanosti dne 23. travnja 1867. s kraljevinom Talijanskom sklopljenoga trgovačkoga i brodarstvenoga ugovora.

Medju vladami Njegova Veličanstva cesara austrijskoga i apostolskoga kralja ugarskoga ter kralja talijanskoga glede produženja valjanosti dne 23. travnja 1867. sklopljenoga trgovačkoga i brodarstvenoga ugovora dne 4. lipnja 1877. u Rimu utanačena izjava, prihvativši ju sabor državni i potvrdivši ju zatim načinom običajnim obe stranke ugovarajuće, uvrštuje se ovim medju zakone državne.

Izjava ta glasi:

Déclaration.

Le Gouvernement de Sa Majesté l' Empereur d' Autriche, Roi de Bohéme etc. et Roi Apostolique de Hongrie et le Gouvernement de Sa Majesté le Roi d' Italie, considérant que le Traité de commerce et de navigation conclu le 23. avril 1867. entre l' Autriche-Hongrie et l' Italie doit, par suite de la dénonciation qui en a été faite, cesser d' être en vigueur à dater du 1-er juillet prochain et reconnaiçant l' ultilité de proroger les effets de cet acte internacional, sont convenus de la disposition suivante.

Le Traité de commerce et de navigation conclu le 23. avril 1867. entre l' Autriche-Hongrie et l' Italie continuera à rester en vigueur jusqu' au 31. decembre 1877.

En foi de quoi les soussignés dûment autorisés ont signé la présente déclaration et y ont apposé le sceau de leurs armes.

Fait on double expedition à Rome, le 4. juin 1877.

(L. S.) Baron de **Haymerle** m. p.
(L. S.) **Melegari** m. p.

Izjava.

Vlada Njegova Veličanstva cesara austrijskoga, kralja českoga itd. i apostolskoga kralja ugarskoga s jedne strane i vlada Njegova Veličanstva kralja talijanskoga s druge strane, uvažavajuć, da dne 23. travnja 1867. medju austrijsko-ugarskom monarkijom i kraljevinom talijanskom sklopljeni trgovački i brodarstveni ugovor imade usljed učinjenoga odkazanja dne 1. nastajućega mjeseca srpnja stupiti izvan krieposti, i priznavajuć korist, da se valjanost te internacijonalne pogodbe produži, uglaviše sliedeću ustanovu:

Dne 23. travnja 1867. medju austrijsko-ugarskom monarkijom i kraljevinom Talijanskom sklopljeni trgovački i brodarstveni ugovor ostati će u krieposti do dana 31. prosinca 1877.

Za vjeru čega niže stavljeni, valjanim načinom ovlašteni, podpisaše izjavu ovu i udariše na nju pečate svoje.

Dano u dva primjerka u Rimu dne 4. lipnja 1877.

(L. S.) Baron de **Heymerle** v. r.
(L. S.) **Melegari** v. r.

Izjavljujuć Mi ovaj zakonski članak i sve, što je u njem sadržano, ukupno i pojedince, pravim, povoljnim i primljenim, ovim ga kraljevskom moći Našom odobravamo, potvrdjujemo i posvećujemo, ter ćemo i Sami ga obdržavati i bditi, da ga obdržavaju ini vierni Naši.

Dano u Beču dne prvoga srpnja godine hiljadu osam sto sedamdeset i sedme.

(M. P.) **Franjo Josip** s. r.

Koloman **Tisza** s. r.
Koloman **Bedekovich** s. r.

Br. 49.

Zakonski članak XIV.: 1877.

zajedničkoga hrvatsko-ugarskoga sabora o preinaci zak. čl. VII. od godine 1871. odnosno o novoustrojenju domobranskoga liečničkoga častničkoga sbora, sistemizovanoga §. 19. zakonskoga članka XLI. od god. 1868.

(Potvrdjen dne 5. srpnja 1877. Proglašen u obih kućah sabora dne 7. srpnja 1877.)

MI FRANJO JOSIP PRVI,

po milosti božjoj cesar Austrijanski,

kralj Česki itd., i apostolski kralj kraljevinah Ugarske, Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

Vjerni Velmože i zastupnici mile Nam kraljevine Ugarske i posestrimah joj kraljevinah podnesoše Nam zajedničkim sporazumkom previšnje Naše potvrde radi sliedeći:

zakonski članak

o preinaci zakonskoga članka VII. od god. 1871. odnosno o novoustrojenju domobranskoga liečničkoga častničkoga sbora, sistemizovanoga na temelju §. 19. zakonskoga članka XLI. od god. 1868.

§. 1.

Stališ domobranskoga liečničkoga častničkoga sbora sistemizuje se s obzirom na bojnoredu pridjelbu tako, da se već za vrieme mira namieste kod ministarstva za zemaljsku obranu 2, kod Ludovika akademije i kod osrednje konjaničke častničke škole kod svake po jedan, nadalje kao osnutak k svakoj u bojni red pridjeljenoj samostalnoj višoj domobranskoj četnoj tjelesini (brigadi, polubrigadi, konjaničkoj pukovniji) jedan, k svakom okružnom zapovjedničtvu takodjer jedan, i tako ukupno 63 domobranska liečnika aktivnoga stališa, s podpunimi pristojbami, koje odgovaraju njihovu častničkomu činu; a kod pododjelah da se do iznosa sistemizovanoga stališa namjesti dovoljni broj domobranskih liečnikah dopustnoga stališa uz uživanje paušala.

*

§. 2.

Za onaj dio troškovah, koj na ovu godinu odpada za organe, sistemizovane u §. 1., dozvoljuje se kao naknadna vjeresija svota od 15.940 forintih, te se ista ima pokriti u smislu §. 4. zakonskoga članka XLVI. od godine 1876.

§. 3.

Provedba ovoga zakona povjerava se ministru za zemaljsku obranu i ministru financijah.

Izjavljujući Mi zakonski ovaj članak i sve, što je u njem sadržano, kako u cielosti tako i u pojedinostih vrlim, prijaznim i primljenim, evo ga kraljevskom Našom moći odobravamo, potvrdjujemo i posvećujemo, te ćemo ga i Sami obdržavati i po drugim vjernim Nam obdržavati dati.

Dano u Laxenburgu dne petoga srpnja godine hiljadu osamsto sedamdeset i sedme.

(M. P.) **Franjo Josip** s. r.

Koloman **Tisza** s. r.

Koloman **Bedekovich** s. r.

Br. 50.

Zakonski članak XV.: 1877.

zajedničkoga hrvatsko-ugarskoga sabora tičući se pokrića troškovah skopčanih s učešćem Ugarske na sveobćoj izložbi parižkoj od godine 1878.

(Potvrdjen 4. srpnja 1877. Proglašen u obih kućah sabora 7. srpnja 1877.).

MI FRANJO JOSIP PRVI,

po milosti božjoj cesar Austrijanski,

kralj Česki itd., i apostolski kralj kraljevinah Ugarske, Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

Vjerni Velmože i zastupnici mile Nam kraljevine Ugarske i posestrimah joj kraljevinah podnesoše Nam zajedničkim sporazumkom previšnje Naše potvrde radi sliedeći:

zakonski članak

tičući se pokrića troškovah skopčanih s učešćem Ugarske na sveobćoj izložbi parižkoj od godine 1878.

§. 1.

Za pokriće sveukupnih troškovah proiztičućih iz učešća Ugarske na sveobćoj izložbi parižkoj od godine 1878. dozvoljuje se kredit, iznašajući 150.000 (sto petdeset hiljadah) forintih i to 75 hiljadah forintih u bankah, a 75 hiljadah forintih u zlatu.

§. 2.

Za pokriće izdatakah tekuće godine dozvoliti će se: 75 hiljadah forintih u papirnom novcu, koju svotu može prama potrebi uzdići ministar za poljodjelstvo, obrt i trgovinu. 75 hiljadah u zlatu pak imade se u državnom proračunu za godinu 1878. uvrstiti medju izdatke ministarstva za poljodjelstvo, obrt i trgovinu.

Za tekuću godinu votirani kredit imade se pokriti u smislu odredbe §. 4. XLVI. zakonskoga članka od godine 1876.

§. 3.

Izvršenje zakona ovoga povjerava se ministru za poljodjelstvo, obrt i trgovinu, kao i ministru financijah.

Izjavljujuć Mi ovaj zakonski članak i sve, što je u njem sadržano, pravim, povoljnim i primljenim, ovim ga kraljevskom moći Našom odobravamo, potvrdjujemo i posvećujemo, ter ćemo i Sami ga obdržavati i bditi, da ga obdržavaju ini vjerni Naši.

Dano u Laxenburg-u dne četvrtoga srpnja godine hiljadu osamsto sedamdeset i sedme.

(M. P.) **Franjo Josip** s. r.

Koloman **Tisza** s. r.
Koloman **Bedekovich** s. r.

Br. 51.

Zakonski članak XVI.: 1877.

zajedničkoga-hrvatsko-ugarskoga sabora o preinačenju ugovora, sadržana u zakonskom članku XLV. od godine 1875. tičućeg se družtva sjeverno-iztočne željeznice.

(Potvrdjen 4. srpnja 1877. Proglašen u obih kućah sabora 7. srpnja 1877.)

MI FRANJO JOSIP PRVI,

po milosti božjoj cesar Austrijanski,

kralj Česki itd., i apostolski kralj kraljevinah Ugarske, Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

Vjerni Velmože i zastupnici mile Nam kraljevine Ugarske i posestrimah joj kraljevinah podnesoše Nam zajedničkim sporazumkom previšnje Naše potvrde radi sliedeći:

zakonski članak

o preinačenju ugovora, sadržanog u zakonskom članku XLV. od godine 1875. tičućeg se družtva ugarske sjeverno-iztočne željeznice.

§. 1.

Rok, ustanovljen do konca godine 1877. za izmjenu družtvenih dionicah i prvenstvenih obveznicah u smislu §. 4. ugovora, sadržanoga u zakonskom članku XLV. od godine 1875. o preinačenju lebdećih poslovah ugarske sjevero-iztočne i nyiregyház-ungvarske željeznice, — produljuje se do konca godine 1881. s tim ograničenjem, da će se od neizmjenjenih još papirah u nominalnoj vriednosti od 7 milijunah svake godine, izuzamši poslednju godinu, moći umjeniti samo 1,400.000 forintah; u koliko bi se pako veća svota promjenila, to će iz viška svote proizlazeću razliku kamatah, koja se ima platiti usljed disažije izmedju tečaja vriednosti zlata i srebra, nositi samo družtvo, te ista nemože niti predujmice pasti državi na teret.

§. 2.

Izvršba zakona ovog povjerava se ministru za javne radnje i komunikacije i ministru financijah.

Izjavljujući Mi zakonski članak i sve, što je u njem sadržano, kako u cielosti tako u pojedinostih vrlim, prijaznim i primljenim, evo ga kraljevskom Našom moći odobravamo, potvrdjujemo i posvećujemo, te ćemo ga i Sami obdržavati i po drugim vjernim Nam obdržavati dati.

Dano u Laxenburgu dne četvrtoga srpnja godine hiljadu osamsto sedamdeset i sedme.

(M. P.) **Franjo Josip** s. r.

Koloman **Tisza** s. r.
Koloman **Bedekovich** s. r.

Br. 52.

Zakonski članak XVII.: 1877.

zajedničkoga hrvatsko-ugarskoga sabora o naknadnoj vjeresiji, potrebnoj za pokriće troškovah za parnu piljenicu blizu grada Banjske Bistrice sagradjenu.

(Potvrdjen 4. srpnja 1877. Proglašen u obih kućah sabora 7. srpnja 1877.).

MI FRANJO JOSIP PRVI,

po milosti božjoj cesar Austrijanski,

kralj Česki itd., i apostolski kralj kraljevinah Ugarske, Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

Vjerni Velmože i zastupnici mile Nam kraljevine Ugarske i posestrimah joj kraljevinah podnesoše Nam zajedničkim sporazumkom previšnje Naše potvrde radi sliedeći:

zakonski članak

o naknadnoj vjeresiji, potrebnoj za pokriće troškovah za parnu piljenicu blizu grada Banjske Bistrice sagradjenu.

§. 1.

Troškovi parne piljenice sagradjene blizu grada Banjske Bistrice ustanovljuju se sa 185.372 for. 15½ nč. Dočim će se za sagradjenje iste obratiti 93.996 for. 23½ nč., koje je poduzetnik državi kao jamčevinu predujmio, dozvoljuje se za pokriće preostale svote naknadna vjeresija od 91.376 for.

Ova se svota ima pokriti polag naredbe §. 4. zakonskoga članka XLVI. g. 1876. i zaračunat će se polag naredbe §. 2. istoga zakonskoga članka XLVI. god. 1876. (B. prelazni izdatci II. Investicije) pod naslovom 2. poglavlje I.

§. 2.

Provedba ovoga zakona povjerava se ministru financijah.

Izjavljujući Mi ovaj članak i sve, što je u njem sadržano, kako u cielosti tako i u pojedinostih vrlim, prijaznim i primljenim, evo ga kraljevskom Našom moći odobravamo, potvrdjujemo i posvećujemo, te ćemo ga i Sami obdržavati i po drugim vjernim Nam obdržavati dati.

Dano u Laxenburgu dne četvrtoga srpnja godine hiljadu osamsto sedamdeset i sedme.

(M. P.) **Franjo Josip** s. r.

Koloman **Tisza** s. r.

Koloman **Bedekovich** s. r.

Br. 53.

Zakonski članak XVIII.: 1877.

zajedničkoga hrvatsko-ugarskoga sabora o dopunitbi odredbah, što se u zak. članku XV. god. 1876. slovećem o rukovanju javnih porezah odnose na zastupanje poslovah pred sudom.

(Potvrdjen 4. srpnja 1877. Proglašen u obih kućah sabora 7. srpnja 1877.).

MI FRANJO JOSIP PRVI,

po milosti božjoj cesar Austrijanski,

kralj českí itd. i apostolski kralj kraljevinah Ugarske, Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

Vjerni Velmože i zastupnici mile Nam kraljevine Ugarske i posestrimah joj kraljevinah podnesoše Nam zajedničkim sporazumkom previšnje Naše potvrde radi sliedeći:

zakonski članak

o dopunitbi odredbah, što se u zakonskom članku XV. god. 1876. slovećom o rukovanju javnih porezah odnose na zastupanje poslovah pred sudom.

§. 1.

U zahtievnih i preimućtvenih parnicah, što dolaze kod ovršbenog utjerivanja javnih porezah u smislu zakonskoga članka XV. god. 1876., nemanje kod osjegurbenih i namirbenih ovrhah na nepokretnine, kod prijavah i realizovanjah porezah i pristojbah proti stečajnim gromadam zastupaju kr. poreznoga nadzornika na njegovu zamolbu jurisdikcijonalni odvjetnici, koji su dužni u tih poslovih pred nadležnimi sudovi realizovati tražbine države.

*

§. 2.

Provedba ovoga zakona povjerava se ministru unutarnjih poslovah i ministru financijah.

Izjavljujući Mi zakonski ovaj članak i sve, što je u njem sadržano, kako u cielosti tako u pojedinostih vrlim, prijaznim i primljenim, evo ga kraljevskom Našom moći odobravamo, potvrdjujemo i posvećujemo, te ćemo ga i Sami obdržavati i po drugim vjernim Nam obdržavati dati.

Dano u Laxenburgu dne četvrtoga srpnja godine hiljadu osamsto sedamdeset i sedme.

(M. P.) **Franjo Josip** s. r.

Koloman **Tisza** s. r.

Koloman **Bedekovich** s. r.

Br. 54.

Zakonski članak XIX.: 1877.

zajedničkoga hrvatsko-ugarskoga sabora ob ustanovljenju potrošarine za periodu godine 1877|8., koju će plaćati tvornice sladora, koje uporabom prešah izradjuju sirovu repu.

(Potvrdjen dne 4. srpnja 1877. Proglašen u obih kućah sabora dne 7. srpnja 1877.)

MI FRANJO JOSIP PRVI,

po milosti božjoj cesar Austrijanski,

kralj Česki itd., i apostolski kralj kraljevinah Ugarske, Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

Vjerni Velmože i zastupnici mile Nam kraljevine Ugarske i posestrimah joj kraljevinah podnesoše Nam zajedničkim sporazumkom previšnje Naše potvrde radi sliedeći:

zakonski članak

ob ustanovljenju potrošarine za periodu godine 1877|8., koju će plaćati tvornice sladora, koje uporabom prešah izradjuju sirovu repu.

§. 1.

U §. 15. uredovne sbirke zakonah i propisah o porezu na slador sadržani, i zakonskim člankom XLVIII. god. 1875. do dalnje odredbe zakonodavstva pridržani stupanj, koji temeljem služi kod ustanovljenja dnevne proizvodivosti tvornicah, koje pomoćju vodenog tlačila iz sirove repe proizvadjaju sok od repe, stavlja se izvan krieposti.

§. 2.

Za proizvodnu periodu sladora god. 1877|8. ustanovit će kr. ug. ministar financijah sporazumno s austrijskim c. kr. ministrom financijah naredbom stupanj, koj služi temeljem proizvodivosti sočnih prešah i obnarodovati najdulje do konca srpnja god. 1877.

§. 3.

Paušaliranju potrošarine polag novog stupnja pripadajuće od proizvadjanja sladora, kod tvornicah, koje pomoćju prešah izradjuju sirovu repu, ima onda mjesta, ako poduzetnik iste najdulje 14 danah prije, nego li se otvori proizvodna perioda, zamoli za to kod financijalne oblasti prve molbe.

Osim toga slučaja će se u takovoj tvornici repnoga sladora oporezovat se imajuća količina repe uredovnom izmjerom repe, koja će se obratiti na tvoritbu sladora, ustanoviti polag onih propisah, koje sadržava poglavje III. uredovne sbirke zakona i propisah o porezu na slador.

§. 4.

Provedba ovoga zakona povjerava se ministru financijah.

Izjavljujući Mi zakonski ovaj članak i sve, što je u njem sadržano, kako u cielosti, tako i u pojedinostih vrlim, prijaznim i primljenim, evo ga kraljevskom Našom moći odobravamo, potvrdjujemo i posvećujemo, ter ćemo ga i Sami obdržavati i po drugih vjernih Nam obdržavati dati.

Dano u Laxenburg-u dne četvrtoga srpnja godine hiljadu osamsto sedamdeset i sedme.

(M. P.) **Franjo Josip** s. r.

Koloman **Tisza** s. r.
Koloman **Bedekovich** s. r.

SBORNIK

ZAKONAH I NAREDABAH,

valjanih za kraljevinu

HRVATSKU I SLAVONIJU.

Godina **1877.**

Komad XXIV.

Izdan i razposlan dne 17. rujna 1877.

Br. 55.

Naredba

kr. ugarskoga ministarstva za poljodjelstvo. obrt i trgovinu od 27. srpnja 1877., br. 14.548.,

kojom se doknadno k naredbi od 29. prosinca 1876., br. 25.734., (br. 12. sbornika od t. g.) oslobadjuju od zaustave neobaždarene, vino, pivo i žestu sadržavajuće bačve, ako jim sadržaj nesačinjava predmet prodaje i kupnje.

Dogadja se, da prigodom zaustave neobaždarenih bačavah, vino, pivo i žestu (rakiju, žganicu) zadržavajućih, na carinskih linijah ili željezničkih postajah, dotični vlastnici prigovaraju proti zaustavi tvrdeć, da su pošiljke njihov sobstveni proizvod i odredjene za vlastiti potrošak njihov, da dakle ne sačinjavaju predmet prodaje i kupnje.

Premda se je u takovu slučaju usljed naknadnoga opravdanja spomenute tvrdnje u smislu §. 13. VIII. zak. čl. od god. 1874. imala dignuti zaustava i oprostiti novčana globa, ipak se je pokazalo nuždno, da pošiljke te vrsti i predhodno budu oslobodjene od zaustave.

Toga radi naredjujem, da je svatko, tko hoće da si vlastite porabe radi u bačvah neobaždarenih doprema vino, pivo ili žestu (rakiju, žganicu) vlastitoga proizvoda ili u poklon dobivenu, dužan nakanu svoju uz naznaku vrsti pošiljke, mjesta proizvadjanja i opredieljenja, broja i držine bačavah — u mjestu proizvadjanja ili opredielenja nadležnoj upravnoj ili redarstvenoj oblasti (satničtvu, kot. sudu, u Budapešti nadzorničtvu pijacah) prijaviti, ter tamo dokazati.:

1. da je poslati se imajuće vino, pivo ili žesta (rakija, žganica) vlastiti proizvod njegov, ili poklon od proizvodnika;
2. da odpremna količina odgovara potrebam njegovim ili ljudih njegovih (porodice, služiteljskoga osoblja ili poslenikah njegovih).

Usljed ovoga opravdanja, o čem se ima sastaviti zapisnik, izdaje nadležna oblast legitimaciju, koja ima osim naznačaja, da su pod točkom 1. i 2. spomenute okolnosti dokazane, sadržavati još naznačenje vrsti pošiljke, mjesto proizvadjanja i opredjeljenja njezina kao i broj bačavah i držinu jim, ter napokon izjavu, da pošiljka nepodpada dužnosti baždarenja.

Uz legitimaciju tu imaju se u njoj napomenute bačve na željezničkih postajah, zemaljskih putevih i carinarskih linijah bez zaustave slobodno propustiti, dotični nazorni organ pak ima na legitimaciji stvar pismeno naznačiti ili na nju udariti biljeg, da se s legitimacijom istom nemože učiniti zloporaba ili ona upotriebiti za drugu pošiljku, a zatim ju daljega opravdanja radi pokazatelju izručiti.

Svaka zloporaba takovih od baždarenja oslobodjenih bačavah strogo je zabranjena, a prekoračenje ove zabrane podpada pod strogu kaznu u smislu §. 19. VIII. zak. čl. od god. 1874.

Po nalogu ministra:
Reitz s. r.,
ministarski savjetnik.

Br. 56.

Naredba

kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odjela za unutarnje poslove od 15. kolovoza 1877., br. 14.950, kojom se ustanovljuje:

Naputak za primalje.

§. 1.

U području kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade ovlaštena je samo ona primalja baviti se primaljskom strukom, koja se diplomom može izkazati, da je u toj struci na kojem primaljskom učilištu austro-ugarske monarkije naobražena.

§. 2.

Primalja je podčinjena neposredno podžupanijskoj ili gradskoj oblasti, odnosno podžupanijskomu ili gradskomu liečniku.

§. 3.

Odabrav si primalja mjesto, gdje je naumila baviti se primaljstvom, imade ponajprije da se prijavi, izkazav se diplomom, kod nadležne si gradske ili podžupanijske oblasti (odnosno gradskoga ili podžupanijskoga liečnika), da ju u broj primaljah svojega područja uvrsti, — a zatim kod nadležnoga obćinskoga poglavarstva.

§. 4.

Svaka je primalja kako službena, tako i sukromna, dužna stan si tablicom označiti, pak ga obćinskoj oblasti priobćiti.

§. 5.

Svoje primaljsko orudje i spravu, opredjeljeno učevnom knjigom, dužna je svaka primalja čisto i u redu držati, ter na zahtiev urednoga liečnika biti uvjek pripravna ovomu kako knjigu, tako i orudje i spravu pokazati.

§. 6.

Primalja neka je poštena, vriedna i triezna, pak neka se pristojno ponaša kao prama svakomu liečniku, tako i prama svakoj drugoj primalji.

*

K porodu pozvana dužna je primalja svakud posve drage volje u pomoć pohititi u svako vrieme, bilo danju ili noći.

Ona je dužna svaku tajnu, za koju bi kod žene, kojoj je u pomoć zvana, saznala, premučati (prešutiti), ticalo se to tjelesne kakove mane, ili drugih kakovih kućnih i obiteljskih odnošajah.

Nu držana je svaki put, kad joj se namieri bolest, ranjenje, porod ili smrt, u kojih ima sumnje kojega zločinstva ili prestupka, ili u obće silovite koje ozlede, uzrokovane po inom kom, obaviestit o tom vlast odmah.

§. 7.

Kod svakoga težkoga, neurednoga i u obće pogibeljnoga poroda, kod poroda, gdje bi se po svoj prilici moralo primaljskim orudjem pomagati, dužna je svaka primalja pod težkom odgovornosti za rana u pomoć liečnika prizvati.

Ako rodjaci rodilje nebi na želju primalje htjeli liečničku pomoć potražiti, ponovit će primalja tu svoju želju pred svjedoci.

Ako nije moči za rana dobiti pomoći liečničke, ili ako je pogibelj tolika, da se nebi moglo liečnika čekati, vlastna je primalja u takovu slučaju činiti samo takove obave primaljske, koje se samo rukom izvesti dadu i to onako, kako ih je po učevnoj knjizi učila.

§. 8.

Nijedna se primalja nesmije od žene, doklegod porod traje, kamo udaljiti, pak je nesmije ni onda ostaviti, ako je u nesviesti, ili ako se je bojati grčevah, a naročito krvotočja.

Takovu ženu, dok pogibelj traje, nesmije ona nikakovoj pomoćnici predati, koja nebi bila diplomirana primalja.

§. 9.

Primalji je zabranjeno prekoračiti granice svojega djelokruga, koj joj je učevnom knjigom opredjeljen; naročito pak nije joj slobodno kod nosećih i radjajućih ženah, kod babinjačah i kod djece bez skrajne nužde štogod činiti, čemu je samo liečnik ovlašten.

Napose zabranjuje joj se djetetu jezik lupiti, pak bud komu drago liekove propisivati ili davati, izuzev one, na koje ju učevna knjiga ovlašćuje.

§. 10.

Svaka je primalja dužna skrbiti, da se porod djeteta, kod kojega je pomagala, što prije priobći nadležnoj oblasti, koja knjigu rodjenih dotičnoga mjesta vodi.

§. 11.

Kad se valjano razvijeno diete zamrlo rodi, a na njem pojavah gnjiloće

neima, tada je primalja dužna, dok na to prizvani liečnik ne dodje, sva sredstva po nauci, kako je poučavana, upotriebiti, da se diete životu vrati. Upotrebi li ona ta sredstva uztrajno barem kroz pol ure, ali badava, nepokaže li se tim, da bi diete počelo dihati, to joj je tek slobodno od daljnjega pokusa odustati.

§. 12.

Ako je primalja boravila kod koje babinjače, bolujuće na babinjoj groznici, to nesmije ona zatim k drugim rodiljam ili babinjačam, dok si ruke pomno neopere karbolnom ili salicilnom kiselinom.

Primaljsko orudje rabljeno pri takovoj bolestnoj babinjači, ili kod drugih bolestnikah na kuživih bolestih bolujućih, dužna je primalja odmah jakim octom ili karbolnom kiselinom valjano oprati i očistiti, da nebi kužnu bolest na druge bolestnike preniela.

S toga se razloga primaljam takodjer zabranjuje, da se kraj mrtvacah ikakova posla primaju.

§. 13.

Ako je diete matere-kršćanke u porodu ili i poslje njega slabašno, zamrlo, ili inače u pogibelji života, dužna je primalja o tom nastojati, da se ono u nuždi krsti.

Primalja će u nuždi i sama krstiti, ako na to roditelji, odnosno mati djeteta privoli.

§. 14.

Pod težkom odgovornosti i kazni zabranjeno je primalji u nuždi krstiti diete matere-nekršćanke, ako mu roditelji, odnosno mati na to nepristane.

§. 15.

Primalja je dužna duhovniku, koj krstnu knjigu piše, priobćiti svaki put, kad se je u nuždi koje diete krstilo.

Ona je osim toga dužna na zahtiev duhovnoj oblasti, koja diecu u porodnu knjigu upisuje, posve saviestno i prema istini priobćiti, što joj je poznato o materi rodjenoga djeteta u pogledu na njezino ime i na njezin bračni stališ. S toga valja da primalja bude pri crkvenom obredu djeteta, kojemu je pri porodu pomagala.

§. 16.

Kada se primalja u pomoć pozove kojoj neudatoj ili neizkusnoj ženi poradi bolih ili kakovih drugih tegobah u trbuhu, dužna je ona trbuh pomno protražiti, pak ako nadje što takova, što bi na to slutiti dalo, da je takova žena noseća, valja posve oprezno ženu takovu, ili mater joj o tom obaviestiti, pak na to skrb uzeti, da se u takovu slučaju što nepoduzima, što bi moglo po utrobnji plod biti pogibeljno.

Ako primalja obnadje, da će takova žena, kojoj je u pomoć prizvana, skoro roditi, nesmije je više ostaviti

§. 17.

Primalja, koja učini, da se utrobni plod utamani ili povrgne, da se diete podmetne ili izmjeni, ili primalja, koja se kod takova kažnjiva djela učini sukrivom ili učestnom, pak i ona, koja bi kakav zločin ili prekršaj premučala, nepriobćiv ga prema dužnosti svojoj nadležnoj oblasti, podpada pod kazan prema ustanovam kaznenoga zakona.

§. 18.

Kad koja oblast primalju radi kakove primaljske pregledbe pozove, ima se ona takovu pozivu u svako vrieme odazvati, pak na stavljena pitanja prema istini po svojoj saviesti i po svojem najboljem znanju očitovati ono, što je pretragom zaista pronašla.

§. 19.

Primalja je dužna svoju učevnu knjigu, kao i ovaj naputak češće čitati, da joj se dužnosti primaljske s vida nikada neizgube. O tom osvjedočiti se vlastan je uvjek nadležni uredovni liečnik, komu je primalja dužna u svako vrieme na stavljena pitanja u primaljskoj struci odgovoriti.

Mažuranić s. r.

Zakletva primalje.

Ja . . . . zaklinjem se živim Bogom i obećajem, da ću dužnost svoju kod svakoga poroda saviestno i pomno, pak bez ikakova primisalja vršiti, ter da mi neće nakanom nigda biti komu štetu nanieti; obećajem: da ću svakoj rodilji pozvana, bogatoj ili ubogoj, svakoj bez razlike pak u jednakoj mjeri primaljsku pomoć po svojem najboljem znanju pružiti; da je neću ostaviti ili zanemariti; da ću svu marljivost, opreznost, skrb i napor uložiti, da se majka, a uza nju i djetešce uzdrži; — obećajem napokon, da ću se sviestno svega onoga držati, što mi naputak propisuje.

Tako mi Bog pomogao!

Br. 57.

Razpis

kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odjela za pravosudje od 8. rujna 1877., br. 5418.

u pogledu ovršivanja osudah i odlukah, izrečenih po ovozemnih sudbenih oblastih proti podanikom saksonskim, u kraljevini Saksonskoj i obratno.

Kraljevsko saksonsko ministarstvo izvanjskih poslovah izjavilo je očitovanjem svojim od 8. lipnja 1877., da su kr. saksonski sudovi u pomanjkanju inoga ugovora, ovlašteni pravomoćne osude i odluke inozemnih, dakle i ugarskih te hrvatsko-slavonskih sudovah, izrečene proti podanikom saksonskim, ovršivati samo u onom slučaju, ako je nadležnost inozemnih, dakle i ugarskih te hrvatsko-slavonskih sudovah ustanovljena polag zakonah, kriepostnih u kraljevini saksonskoj.

Prema tomu izpituju kr. saksonski sudovi svaku pravomoćnu osudu i odluku inozemnih sudb. oblastih, koja jim se dostavi rad ovršbe, da li je donešena po sudovih nadležnih po zakonih saksonskih, ter u tu svrhu povadjaju postupak i donose novu sudbenu odluku.

Tomu shodno imadu i kr. hrvatsko-slavonski sudovi pravomoćne osude i odluke kr. saksonskih sudovah ovršivati samo onda, ako se iz priposlanih spisah uvjere, da je odnosni kr. saksonski sud polag zakonah, valjanih za kraljevinu Hrvatsku i Slavoniju, nadležan bio postupati, i dostavljenu na ovršbu osudu ili odluku donieti.

Na koliko se iz priposlanih spisah nebi mogla ustanoviti nadležnost kr. saksonskih sudovah, imat će kr. hrv. sl sudovi zamoliti odnosni kr. saksonski sud, da jim pripošalje dotične razpravne spise, pak ako se iz prispjevših spisah osvjedoče, da po ovozemnih zakonih kr. saksonski sudovi nebijahu nadležni odnosni predmet razpraviti, imadu uzkratiti ovršenje osude ili odluke.

Stranka, proti kojoj je kr. saksonski sud zamolio ovršenje osude ili odluke, imade pravo kod kr. hrv. slav. sudovah zamoliti, da s nenadležnosti kr. saksonskoga suda uzkrate ovršbu; na takovu molbenicu imade se odrediti razprava, i nakon zaglavljene razprave donieti odluka.

Prema zakonom, valjanim u kraljevini saksonskoj, odredjuje se napokon, da kr. hrv. slav. sudovi imadu bezuvjetno uzkratiti ovršenje osudah ili odlukah, ako se predmet tih sudačkih odredbah, — budi koj čin ili koj propust — protivi kojoj ustanovi zakonah, kriepostnih za ove kraljevine.

Ivan Mažuranić s. r.

SBORNIK

ZAKONAH I NAREDABAH,

valjanih za kraljevinu

HRVATSKU I SLAVONIJU.

Godina **1877.**

Komad XXV.

Izdan i razposlan dne 22. rujna 1877.

Br. 58.

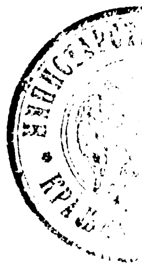
Naredba

kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odjela za unutarnje poslove od 30. lipnja 1877., br. 11.429.,

izdana u sporazumku s c. kr. glavnim zapovjedničtvom, kao krajiškom zemaljskom oblasti upravnom, usljed koje se nekretnine ovopodručnih zadrugah, ležeće u području bivše vojne krajine i obratno, po zakonih i oblastih personalne molbe dieliti imadu.

Nekretnine ovopodručnih zadrugah, ležeće u području bivše vojne krajine i obratno, imadu se po zakonih i oblastih, nadležnih za navadno obitavalište zadruge, dieliti; dosljedno u prvijem slučaju podpadaju beziznimno zakonu od 3. ožujka 1874. o zadrugah i kompetenciji ovopodručnih političkih oblastih, u potonjem pako podpadaju zakonu od 8. lipnja 1871. o promjeni nekojih administrativnih uredabah u vojnoj krajini i tamopodručnim političkim oblastim.

Po istom načelu imadu nekretnine zadrugah u razvojaničenih ter utjelovljenih jur dielovih vojne krajine, ležeće u civilnoj Hrvatskoj i Slavoniji, podpasti zakonu od 29. prosinca 1876., kojim se preinačuju nekoje ustanove u zadružnih odnošajih, sadržane u zakonu od 8. lipnja 1871. o promjeni nekojih administrativnih odredabah u vojnoj krajini, — valjan za utjelovljene dielove razvojačene krajine, i obratno imadu se nekretnine zadrugah u civilnoj Hrvatskoj i Slavoniji, ležeće u razvojačenih ter utjelovljenih jur dielovih vojne krajine, po zakonu od 3. ožujka 1874. o zadrugah dieliti.

SBORNIK
ZAKONAH I NAREDABAH,
valjanih za kraljevinu
HRVATSKU I SLAVONIJU.

Godina 1877.

Komad XXVI.

Izdan i razposlan dne 18. listopada 1877.

Br. 59.

Naredba

kr. ugar. ministarstva za poljodjelstvo, obrt i trgovinu od 20. rujna 1877. br. 18.732,

glede baždarenja tako zvanih komovnih sudovah.

Obzirom, da se u više dielovah zemlje pri kupo-prodaji komovnoga (träberig) mošta radi olakšanja odprave upotrebljavaju stojeći veliki otvoreni sudovi, dozvoljujem, da se ovakovi tako zvani komovni sudovi baždare, providjeni s razdielbom 0·5 hektolitra.

Svaki takav sud imade na obih medjusobno naproti ležećih stranah biti razdieljen na 0·5 hektolitarah, granice kojih razdielbah imadu na nutrašnjoj strani suda biti označene čavli iz žute mjedi, pribitimi na duge; imena pako mierah imadu u redu od dna prama gore na vanjskoj strani suda biti užežena sliedećim načinom: 0·5 h., 1 h., 1·5 h., 2 h., 2·5 h., 3 h. i t. d. na onih mjestih, gdje je dotični znak iznutra, tako, da će se lahko moći razpoznati, da znak i ime odgovarajuće mjere skupa spadaju.

Točnost, koja se imade postići pri baždarenju, ustanovljuje se na 1%, usljed čega se pri 0·5 h. ne uzimlje u obzir pogrješka od 0·5 litra.

Kao maksimum pristojbe za baždarenje može se od svakoga 0·5 h. računati 15 nč, za pregledanje pako bez bilježenja od svakoga 0·5 h. 8 novč.

Po nalogu ministra:
Reitz, s. r., minist. savjetnik.

SBORNIK

ZAKONAH I NAREDABAH,

valjanih za kraljevinu

HRVATSKU I SLAVONIJU.

Godina **1877.**

Komad XXVII.

Izdan i razposlan dne 27. listopada 1877.

Br. 60.

Naredba

kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odjela za unutarnje poslove od 26. veljače 1877. br. 15660. od god. 1876.,

kojom se izdaju propisi, tičući se ovlašćivanja civilnih tehnikah za izvršivanje mjerničtva.

Obćenite ustanove.

Izpitani i zapriseženi, ter po vladi ovlašteni civilni tehnici diele se na 4 razreda:

a) civilni inžiniri za sve gradjevne struke i geometričke radnje,

b) arhitekti, u koliko oni kao takovi bez tjeranja graditeljskoga obrta službuju,

c) gradjevni mjernici i

d) mjernici i zemljomjeri.

Svi tehnici, koji žele ovlašteni biti, dužni su u tu svrhu dokazati svoje osposobljenje, ter će prema tomu u jedan od gornjih razredah uvršćeni biti i to:

a) civilni inžiniri dužni su dokazati, da su nauke izučili na kojoj politehničkoj školi n. pr. u tuzemstvu u Beču, Pragu, Gradcu i t. d. ili pako na inozemskom kojem učilištu.

Potrebito je znanje od prilike ovo:

pripravni nauci, koji se u obće traže od onih, koji dolaze na tehnička učilišta;

matematika i analitičko mjerstvo;
tehnologija, rodoslovje i obća lučba;
likopisno mjerstvo;
silarstvo i strojstvo;
praktično mjerstvo i višja geodozija;
gospodarsko sgradarstvo i arhitektura;
inžinirstvo;
vještina u raznih strukah crtanja;
vježba u praktičnih radnjah.

Mjernici, koji su već služili u zemlji kao državni, zemaljski, županijski ili gradski inžiniri i dokazali svoju sposobnost u dotičnih strukah, moći će se uvrstiti medju inžire, i nedokazav, da su nauke svršili.

Ostali pako tehnici u zemlji, koji nemogu dokazati nikakovih svršenih naukah, niti su u kojoj od gore spomenutih službah bili, zatim oni, koji će u buduće nauke svršiti, ako žele dobiti službu kao gradjevni činovnici ili diplomu kao ovlašteni privatni inžiniri, morati će položiti onakav državni izpit, kao što se je od prije imao polagati pred c. kr. hrv.-slav. zemaljskim gradjevnim ravnateljstvom. (Naredba c. kr ministarstva trgovine od 13. ožujka 1850. komad XXXIII. drž. zak. lista.);

b) arhitekti dužni su dokazati, da su na kojoj učioni arhitektah dovršili sve učevne tečaje, koji jih ovlašćuju naslov taj nositi i usposobljuju graditeljski obrt izvršivati.

U koliko pako oni žele graditeljski obrt sami tjerati, dužni su za to u smislu obrtnoga zakona kod dotičnih municipalnih oblastih dozvolu potražiti;

c) gradjevni mjernici dužni su dokazati, da su na tehničkih učilištih stekli usposobljenje, da mogu izvoditi geometrične mjeračine svake vrsti, praviti o tome proračune i izradjivati osnove, izim toga da su si toliko gradjevno-tehničkoga znanja i praktične vještine pribavili, da mogu nivelacije, profilacije, obilježivanje sgradah, putevah i vodnih gradnjah preduzimati, i manje gradjevne projekte izradjivati i gradnje nadgledati.

U ovaj razred spadaju svi naši tehnici u zemlji, koji su dosada mjerenja i manje gradjevne poslove obavljali, a nisu nauke izučili na novih viših politehničkih učilištih ili su znanje u gradjevnih uredih pribavili;

d) mjernici ili zemljomjeri treba da su svršili gornju realku ili gimnaziju. Nadalje treba, da su se mjernici izobrazili u svih novijih i umjetnijih vrstih mjeračine, naime u triangulaciji, nivelaciji, mjerenju visinah itd., te da su u svih ovih poslovih praktički uvježbani. Zemljomjeri nisu dužni dokazati višje naobraženje u tih poslovih, nu moraju posvjedočiti, da su u praktičnom uhvaćanju (Aufnehmen) kutnim zrcalom (bolje Kornitzevim kotačem) i mjeračkim stolom uvježbani, i da premjerene površine preračunavati i dieliti znaju. Zemljomjeri se imaju ovlastiti za samostalno mjerenje prostorah do 20. jutarah i za

izradjivanje osnovah. U pravilu se imaju zemljomjeri samo kao pristavi mjernikah uporabljivati, a radnje njihove mogu jedino po autentikaciji, obavljenoj od kojega ovlaštenoga mjernika, za službenu porabu služiti.

Posebne ustanove.

§. 1.

Civilni tehnici, koji žele postići ovlaštenje za izvršivanje mjerničtva, dužni su u tu svrhu pismenom molbom obratiti se na zemaljsku vladu, odjel za poslove unutarnje, i naznačiti u molbi razred, u koji mogu prema usposobljenju svojem uvršteni biti; na temelju molbe te, koja mora obložena biti svimi potrebitimi dokazali u izvoru ili ovjerovljenom prepisu, izdat će jim se pismeno ovlaštenje za izvršivanje mjerničke prakse, nu dužni će biti položiti prisegu vrhu toga, da će revno i savjestno obavljati povjerene jim ma od koga poslove.

Dan položene zakletve i stalno prebivalište ovlaštenoga tehnika kao i razred, u koj on uvršćen bude, oglasit će zemaljska vlada.

§. 2.

Civilni inžiniri vlastni su:

a) izvoditi svake ruke geometrične mjeračine, praviti o tome proračune i izradjivati osnove;

b) praviti osnove, predmjere i proračune o gradnji sgradah, cestah, željeznicah, vodnih gradjevinah, pa strojevah svake vrsti;

c) graditi nove a popravljati stare sgrade, u obće izvadjati sve u područje graditeljstva spadajuće objekte onako, kao što i graditelji, koji su na to ovlašteni obrtnim zakonom i gradjevnimi propisi; isto tako mogu onakve po drugih izvedene gradjevine kolaudirati;

d) procjenjivati sgrade, gradilišta, gradju, strojeve i pojedine njihove čestí;

e) iztraživati i pokuse praviti o znanstvenih pitanjih, tičućih se gradjevne umjetnosti, fizike i mehanike, izradjivati o tom proračune i nacrte, mnienja i predloge;

f) izpitivati točnost osnovah tehničkih računah i mnienjah, zatim sravnjivati kopije osnovah, da li se sudaraju s maticom, bilę one izradjene u istom razmjeru ili u drugom, te o svem tom izdavati svjedočbe.

§. 3.

Arhitektom pripadaju sve ove povlasti, koliko se tiču sgradarstva i arhitekture. —

§. 4.

Gradjevni mjernici ovlašteni su obavljati:

a) one poslove civilnih inžinirah, koji su spomenuti u §. 2. pod a), naročito;

b) triangulacije, nivelacije, obilježivanje sgradah, putevah i vodnih gradnjah, profilacije;

c) trasiranje cestah i željeznicah pod nadzorom gradjevne oblasti ili ovlaštenih civilnih inžinirah;

d) trigonometričko ili barometričko mjerenje visinah;

e) nadziranje i preuzimanje gradnjah, koje se izvadjaju pod vrhovnim nadzorom civilnih inžinirah ili zemaljskih, podžupanijskih i gradskih gradjevnih činovnikah;

f) sastavljati gradjevne osnove svake vrsti, ipak samo tako, da jih prije izvedenja izpitaju civilni inžiniri ili zemaljski, podžupanijski ili gradski gradjevni činovnici.

§. 5.

Mjernici bave se geometričkimi poslovi, spomenutimi u §. 4. pod a) i b).

§. 6.

Zemljomjeri imaju se u pravilu samo kao pristavi mjernikah uporabljivati ili se moraju radnje njihove po ovlaštenom kojem mjerniku autenticirati.

U iznimnih slučajevih i okolicah, gdje neima ovlaštenih mjernikah, mogu se zemljomjeri ovlastiti, da zemljišta do 20 jutarah mogu izmjerivati, dieliti i glede granicah uredjivati.

Pod nadzorom inžinirah, gradjevnih mjernikah ili kao pristavi istih, mogu zemljomjeri obavljati i druge tehničke poslove.

§. 7.

Gradjevne izprave, svjedočbe, nacrti, proračuni i vještačka mnienja, izradjena po civilnih ovlaštenih tehnicih, imadu pred upravnimi oblastmi i pred sudovi istu dokaznu moć, kao da su izradjena po zemalj. gradjevnih oblastih. Naročito se može dozvoliti gradnja na temelju osnovah, podpisanih po civilnih inžinirih i arhitektih.

§. 8.

Ovlaštene tehnike, spomenute u §. 2. i 4. može zemalj. vlada privremeno primiti u zemaljsku gradjevnu službu u podžupanijah tako, da im je prosto uz poslove zvanične obavljati i privatne, a za to će dobivati primjernu ugovorenu nagradu.

Civilni tehnici imadu se pokoriti naredbam, koje izda vlada za takav slučaj.

§. 9.

I one civilne tehnike, koji nisu u zemaljskoj gradjevnoj službi (§. 8.),

može nadležna oblast upotrebiti na pojedine poslove uz primjerne pristojbe, ustanovljene posebnom tarifom.

§. 10.

Gradovom, trgovištam, i občinam je prosto, ako im sredstva dopuštaju, primiti u svoju službu povlaštene civilne tehnike i narediti se s njimi glede plaće i posla.

§. 11.

Za sudbene procjene, izmjere i za izradjivanje vještačkih mnienjah mogu sudovi ovlaštene tehnike primiti za stalne sudbene vještake, ili ih samo za pojedini slučaj pozvati.

§. 12.

Civilni inžiniri, arhitekti, gradjevni mjernici i mjernici dužni su držati u svojoj stolici urednu poslovnicu pod svojom upravom. Ovlašteni su primati tehnike u vježbu, upotrebljavati ih za vrstačke poslove pod svojim nadzorom i odgovornošću, ter izdavati im o vježbi svjedočbe.

§. 13.

Civilni tehnici odgovorni su za valjanost svojih radnjah, dužni su popraviti svaku pogrješku, koja se pronadje u njihovih radnjah ili nadomjestiti trošak toga popravka.

§. 14.

Ako civilni tehnik dosadašnje svoje prebivalište promieni, dužan je to prijaviti zemaljskoj vladi.

§. 15.

Svaki civilni tehnik dužan je voditi dnevnik s tekućimi brojevi, u koj se imadu zabilježiti svi oni poslovi, obavljeni po njem samom ili pod njegovim nadzorom, o kojih je izdan pismen odpravak ili tehnički nacrt.

§. 16.

Zemaljska vlada može se po povjerenicih obaviestiti dati o sposobnosti, marljivosti, o poslovnom obsegu i o ponašanju civilnih tehnikah, ter će to u svakom posebnom slučaju dotičnom civilnom tehniku na znanje dati.

§. 17.

Zemaljska vlada preduzimat će na molbu stranakah i o trošku njihovu kontrolu, da li civilni tehnici svoje poslove s potrebnom točnošću obavljaju, preuzete radnje za dobe izradjuju, i da li si neračunaju prevelike pristojbe, te da li zemljomjeri neposižu preko svoga djelokruga.

§. 18.

Ako poželi civilni tehnik jednoga razreda zadobiti dozvolu za obavljanje poslovah drugoga (višjega razreda), mora zadovoljiti uvjetom, uz koje se podaje ovlast za taj razred.

§. 19.

Tehnici, ovlašteni po ovoj naredbi, stoje pod disciplinarnom vlašću zemaljske vlade, odjela za poslove unutarnje. Povriede ovih propisah kazne se opomenami, ukori i globami. Globe mogu se nametnuti kao prisilno sredstvo i bez posebnoga disciplinarnoga postupka.

§. 20.

Ovlaštenomu tehniku može zemaljska vlada obustaviti poslovanje, ako bude usljed kaznenoga postupka utamničen, ili radi zločinstva pod iztragu stavljen, ili ako se usljed disciplinarne ili kaznene iztrage dalje njegovo poslovanje učini opasnim.

§. 21.

Zemaljska vlada može odrediti gubitak ovlasti:

a) usljed težkih ili po više putah uzalud kaznjenih službenih prekršajah,

b) kad ovlašteni tehnik kod sastavljanja kakove izprave navlaš pogrješi,

c) kad se u poslovanju pokažu takove pogrješke, koje bezdvojbeno dokazuju nedostatak potrebite sposobnosti.

§. 22.

Ovlast prestaje:

a) odreknućem, primljenim po zemaljskoj vladi;

b) kada tehnik godinu danah bez valjana razloga neobavlja svojih poslovah;

c) kad primi službu, koja se protivi vršenju njegove ovlasti;

d) kad dodje ovlaštenik pod skrbničtvo;

e) kad bude radi kakva zločinstva, prestupka ili prekršaja osudjen na šestmjesečni zatvor.

§. 23.

Civilni tehnici dobivaju ove pristojbe:

1. Za dnevni posao u prebivalištu, to jest: u sobi ili na polju, u okružju do 4 kilometra od prebivališta:

Civilni inžiniri i arhitekti	Gradjevni mjernici	Mjernici	Zemljomjeri
6 for.	5 for.	4 for.	2 for. 50 novč.

Opazka: Ako djelovanje izpod 6 satih traje, pripada samo polovica gornjih pristojbah.

2. Za posao od čitava dana izvan prebivališta to jest: preko 4 kilometra od prebivališta.

a) Zaslužbina:

6 for.	5 for.	4 for.	2 for. 50 novč.

b) Potrošak u takovu slučaju:

(odšteta za potrošak)

2 for. 50 novč.	2 for. 50 novč.	2 for. 50 novč	2 for. 50 novč.

c) Za stan i prenoćaj:

(odšteta)

1 for. 50 novč.	1 for. 50 novč.	1 for. 50 novč.	1 for. 50 novč.
10 for. — novč.	9 for. — novč.	8 for. — novč.	6 for. 50 novč.

3. Putbine: zatim pristojbe

a) u mjesta, ležeća uz željezničke i parobrodarske postaje, dotičnu vozarinu, i to na prvih po drugom redu, a na drugih po prvom redu;

b) do uključivo 15. kilometra daleko od prebivališta 36 novč. za svaki kilometer;

c) za svaki kilometer kod putovanjah na mjesta preko 15. kilometrah udaljena od prebivališta 27. novč.;

d) maltarinu i mostovinu.

4. Ako tehnik za obavljenje tehničkih radnjah mora pristava kao pomoćnika u mjestu ili na polju upotrebljivati, može za njega u ime svijuh troškovah samo 3 for. na dan zaračunati.

Za pristava pripada putbina samo na željeznicah i parobrodih.

Opazka 1. Glede pristava uzimlje se, da ga civilni tehnik stalno plaća, ter da pristav s tehnikom putuje.

Ove nagrade dobivati će tehnik samo za komisije u mjestu izvan prebivališta, kad naime povjerenstvu prisustvuje ili kod izmjerenja i iztraživanja na temelju nalogah oblastih ili na zahtjev stranakah preduzeti ima; u tom slučaju nagrada za sastavljanje prostih škicah, dokaznicah, mierah, tehničkih mnienjah i t. d. već je uračunana u dnevnicu, ter osim ove može se računati samo još trošak na papir i biljegovinu, ako je potrebita, zatim težaci i podvozi za mjerničku spravu, koji su upotrebljeni kod posla na polju.

U slučajevih, gdje su s tehničkim poslom skopčani poveći izradci, kao kod segregacijah, komasacijah, procjenbah, zatim kod operatah na cesto- vodo- i visoke gradnje, ima se s tehnikom ili pogodba sklopiti u tom pogledu, kakova će mu se odšteta dati za takove tehničke izradke, ili će se pako ustanoviti imati paušalna svota za cieli posao.

Kao mjerilo pri ustanovljivanju honorara kod izradka dotično izvedenja takovih gradnjah, ima služiti naredbi ovoj pridodani cjenik, koj je austrijansko družtvo inžinirah prihvatilo, nu s tom primjetbom, da se s obzirom na okolnosti

u Hrvatskoj i Slavoniji imadu samo 3|5 u cjeniku ustanovljenih pristojbah za civilne tehnike uzimati.

U primjernom razmjerju prema ovom cjeniku imadu se pogodbe sklopiti i za cesto- i vodogradnje kao i za sve ostale poveće tehničke izradke.

Pristojbe u §. 23. za civilne tehnike ustanovljene smatraju se kao maximum pristojbah, ter će se za svaku pojedinu podžupaniju po predlogu i s obzirom na odnošaje tamošnje naknadno poseban pristojbenik ustanoviti i shodnim načinom proglasiti.

Računi o poslovih, obavljenih po nalogu zemaljske oblasti, imadu se najdulje četiri nedjelje danah nakon dovršena posla predati onoj oblasti, koja ih je naručila, a izpitati će se po zemaljskoj vladi i obrediti prema gornjim ustanovam.

U tih računah moraju se napose izkazati dani potrošeni u mjestu prebivališta, ili izvan prebivališta putbine, troškovi za pomoćne nadničare i podvoze, za pristava, ako je upotrebljen, napokon za papir, biljege i t. d.

Opazka 2. Ako stranke same podmire podvoze, dnevni potrošak i stan, onda smiju civilni tehnici zaračunati samo 20% gornjih pristojbah.

Sve ove pristojbe može zemaljska vlada prema potrebi promieniti.

Kako u naredbi ovoj sadržani pristojbenik tako i priležeći cjenik nije za sudbene oblasti obvezatan.

§. 24.

Naredba ova stupa u kriepost onaj dan, kad bude proglašena.

Ivan Mažuranić s. r.

Cjenik,

koj je austrijansko družtvo inžinirah prihvatilo kao honorar za izradke dotično izvedbu gradnjah, spadajućih u arhitektoničku struku.

Naznačenje raznih vrstih sgradah prema njihovoj svrsi i umjetnoj izradbi u pet kategorijah razredjenih, za koje se mimo stojeće pristojbe u postotcih gradjevne svote kao honorar ustanovljuje.

I. Kategorija.

Obične gospodarstvene sgrade, spremišta, prodavaone, jašionice, kolodvorske nuzsgrade, priv. izložbene sgrade itd., predionice, tkaonice, sladorane, staklane, porculanare, sljevaonice, strojarnice, ladanjske i gradske kuće, — sve one vrsti sgradah od najjednostavnijega sustava.

II. Kategorija.

Štale bolje vrsti, konjušnice, gore pod I. spomenute sgrade, ako su obilatije ukrašene i ako im je sastav zapleteniji; postave (Glashäuser), gradjanske kuće bolje vrsti na ladanju, kuće za najam, jednostavne pučke učione, realke itd. posve jednostavne crkve, ubožnice, bolnice, perionice, kupališta, uze itd.; jednostavne viećnice.

III. Kategorija.

Sve uglednije gradjanske kuće i ljetovnici s osobitim nutrnjim izkitom, vrtni paviljoni, biljionice (Pflanzenhäuser), sve gore spomenute javne sgrade u višjem arkitektoničkom slogu, ili s osobitom spravom za grijanje, ventilaciju itd. providjene; — nadalje višje učione, bogatije crkve i kapele, knjižnične dvorane, muzeji, lječionice, pazari, burze, kazališta, višje sudnice, viećnice u većih gradovih, sgrade za ministarstva, sabornice itd.

IV. Kategorija.

Kuće i ljetovnici sjajno urešeni, gradovi i palače, veleliepe crkve, sjajne družtvene sgrade, kazališta, muzeji, viećnice, sabornice, sjajna ulazišta (Prachtthoren) i t. d.

V. Kategorija.

Unutarnji i vanjski ukrasi, oltari, propovjedaonice, kostionice, kuće od orguljah, spomenici svake vrsti, ukrasi svake vrsti zdenacah, oplate od izvorah, sjedišta u perivojih itd.

Naznačenje činitbe	Honorar u postotcih proračunane gradjevne svote, ako ova iznova u forintih								
	1200 do 3000	3000 do 6000	6000 do 12000	12000 do 24000	24000 do 36000	36000 do 60000	60000 do 150000	150000 do 300000	prek 3000(
Procrt (Skizze)	0·7	0·6	0·5	0·5	0·4	0·3	0·3	0·25	0·2
Nacrt (Entwurf)	1·0	1·0	0·9	0·8	0·7	0·6	0·5	0·4	0·4
Detaljni nacrti	1·0	1·0	0.9	0·8	0·7	0·6	0·55	0·5	0·4
Detaljni proračun troškovah	0·6	0·5	0·5	0.4	0·4	0·4	0·3	0·25	0·2
Ravnanje gradnje	1·2	1·1	1·0	1·0	0·9	0·8	0·7	0·6	0·6
Prigledanje	0·5	0·4	0·4	0.3	0·3	0·3	0·25	0·2	0·2
Ukupno	5·0	4·6	4·2	3·8	3·4	3·0	2·6	2·2	2·0
Procrt . . .	1·1	0·9	0·7	0·6	0·5	0·4	0·4	0·3	0·2
Nacrt . . .	1·2	1·2	1·1	1·0	0·9	0·8	0·7	0·7	0·6
Detaljni nacrti	1·4	1 4	1·3	1·2	1·1	1·0	0 9	0·9	0·8
Detaljni proračun troškovah	0·7	0·6	0·6	0·5	0·5	0·4	0·35	0·3	0·2
Ravnanje gradnje	1·6	1·5	1·4	1·3	1·2	1·1	1·0	0·9	0·9
Prigledanje	0·5	0·4	0·4	0·4	0·3	0·3	0·25	0·2	0·2
Ukupno	6·5	6·0	5·5	5·0	4·5	4·0	3·6	3·3	3·0
Procrt . . .	1·4	1·1	0·8	0·7	0·6	0·5	0·4	0·4	0·3
Nacrt . . .	1·4	1·4	1·3	1·2	1·1	1·0	0·9	0·85	0·8
Detaljni nacrt	2·0	1·9	1·8	1·7	1·6	1·5	1·4	1·4	1·3
Detaljni proračun troškovah	0·7	0·6	0·6	0·5	0·5	0·4	0·4	0·3	0·2
Ravnanje gradnje	2·0	1·8	1·6	1·5	1·4	1·3	1·2	1·1	1·1
Prigledanje .	0·5	0·4	0·4	0·4	0·3	0·3	0·3	0·25	0·2
Ukupno	8·0	7·2	6·5	6·0	5·5	5·0	4·6	4·3	4·0
Procrt . . .	1·7	1·4	1·2	1·0	0·8	0·6	0·5	0·5	0·4
Nacrt . . .	1·6	1·6	1·5	1·4	1·3	1·2	1·1	1·0	0·9
Detaljni nacrti	2·9	2·9	2·8	2·7	2·6	2·5	2·3	2·1	1·9
Detaljni proračun troškovah	0·7	0·6	0·6	0·5	0·5	0·4	0·4	0·3	0·3
Ravnanje gradnje	2·1	1·9	1·8	1·7	1·6	1·5	1·4	1·3	1·2
Prigledanje .	0·5	0·5	0·4	0·4	0·3	0·3	0·3	0·3	0·3
Ukupno	9·5	8·9	8·3	7·7	7·1	6·5	6·0	5·5	5·0
Procrt . . .	2·0	1·6	1·3	1·1	0·9	0·7	0·6	0·5	0·5
Nacrt . . .	1·7	1·7	1·65	1·6	1·5	1·4	1·3	1·2	1·0
Detaljni nacrti	3·7	3·7	3·7	3·6	3·5	3·3	3·1	2·9	2·6
Detaljni proračun troškovah	0·8	0·7	0·6	0·5	0·5	0·5	0·4	0·3	0·3
Ravnanje gradnje	2·2	2·0	1·9	1·8	1·7	1·6	1·5	1·4	1·3
Prigledanje .	0·6	0·5	0·45	0·4	0·3	0·3	0·3	0·3	0·3
Ukupno	11·0	10·2	9·6	9·0	8·4	7·8	7·2	6·6	6·0

SBORNIK
ZAKONAH I NAREDABAH,
valjanih za kraljevinu
HRVATSKU I SLAVONIJU.

Godina **1877.**

Komad XXVIII.

Izdan i razposlan dne 3. studenoga 1877.

Br. 61.

Naredba

kralj. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odjela za bogoštovje i nastavu od 20. listopada 1877. br. 4797. iz 1876.

ob ustroju posebnoga tečaja pri kr. ženskoj preparandiji u Zagrebu za naobražavanje učiteljicah ženskoga ručnoga posla u pučkih školah.

Na temelju §. 2. ustrojnoga statuta za preparandije u Hrvatskoj i Slavoniji nalazi kr. zemaljska vlada, odjel za bogoštovje i nastavu izdati sliedeću naredbu ob ustroju posebnoga tečaja pri kr. ženskoj preparandiji u Zagrebu za naobražavanje učiteljicah ženskoga ručnoga posla u pučkih školah.

I. Obćenite ustanove.

§. 1.

Za naobražavanje učiteljicah ženskoga ručnoga posla u pučkih školah ustrojava se pri kr. ženskoj preparandiji u Zagrebu poseban tečaj

§. 2.

Zadaća tomu tečaju je, da učenicam pruži toliko pedagogičkoga i didaktičkoga naobraženja i tehničke vještine, koliko jim je kano budućim učiteljicam ženskoga ručnoga djela u pučkoj školi potrebito.

§. 3.

Tečaj počimlje 1. listopada i svršuje se zajedno sa školskom godinom u kr. ženskoj preparandiji.

104

§. 4.

Ravnatelj kr. ženske preparandije podjedno je i ravnateljem, a učitelji iste preparandije podjedno su i učitelji ovoga posebnoga tečaja za naobraženje učiteljicah ženskoga ručnoga posla u pučkih školah.

§. 5.

Koja ženska želi, da se u ovaj tečaj primi, mora se izkazati:

a) da je navršila 16 godinu dobe;
b) da je tjelesno podpuno zdrava;
c) da je s dobrim uspjehom svršila barem pučku školu;
d) da je hrvatskomu kano nastavnomu jeziku vješta;
e) njekom vještinom u ženskih ručnih poslovih, koju mora po potrebi dokazati posebnim prijamnim izpitom;
f) ako nedolazi neposredno iz kojega drugoga učilišta, posebnom svjedočbom, da je neporočna ponašanja.

§. 6.

Učenice primaju se samo početkom školske godine.

§. 7.

Disciplinarni propisi kralj. ženske preparandije valjaju i za učenice ovoga tečaja.

§. 8.

U ovom tečaju uče se sliedeći predmeti:

a) Najvažnije iz školske pedagogike;
b) prostoručno risanje;
c) kućanstvo;
d) ženski ručni posao;
e) praktičke vježbe u vježbaonici.

II. Naukovna osnova.

§. 9.

Pedagogika 2 sata na tjedan.

Najvažnija načela o gojitbi i učbi, u koliko služi posebnim svrham učenicah; osobito ob odnošaju učiteljice prama djeci, o školi i školskom zaptu. Svrha i uredjenje pučkih školah.

§. 10.

Prostoručno risanje 2 sata na tjedan.

Pravo- i krivocrtni likovi i uresni oblici, u koliko su potrebni za obuku u ženskom ručnom djelu.

Risanje na ploči.

§. 11.

Kućanstvo 2 sata na tjedan.

Zadaća domaćice u stanu, kuhinji, pivnici, pouka o njegovanju djece, o hrani, opravi, čuvanja zdravlja, o njegovanju bolestnikah, o postupanju s rubeninom i sa služinčadi. Kućno knjigovodstvo, prije kojega se opetuju četiri glavne vrsti računa s cielimi i slomljenimi brojevi.

Pouka o važnih za kućanstvo obrtnih proizvodah po njihovoj vrsti, dobroti, uporabi, i odkle se dobavljaju.

§. 12.

Ženski ručni posao i paktičke vježbe 15 satih na tjedan.

Kačkanje, pletenje, šivanje i krojenje rubenine, šuplikanje i bielo vezenje, razno vezenje s bojami po osnovi propisanoj za I. II. i III. tečaj kr. ženske preparandije; po okolnostih i umjetnije radnje. Posebna metodika.

Prva tri mjeseca prisustvuju učenice obuci u vježbaonici, a poslje toga sudjeluju same pod nadzorom učiteljice kod obuke u ženskom ručnom poslu. (Na tjedan 2 sata.)

Za ciele obuke treba teoretično podučavanje neposredno spajati s praktičnimi vježbami. Kod svih radnjah, a osobito onih, koje služe za običnu porabu, valja se obazirati na usavršivanje i oplemenjivanje ukusa.

III. Izpiti i svjedočbe.

§. 13.

Poslje dovršena tečaja imaju se učenice, koje žele polučiti osposobljenje za učiteljice, podvrći u to ime izpitu pred odredjenim za to povjerenstvom.

§. 14.

Članovi izpitnoga povjerenstva jesu:

a) povjerenik zemaljske vlade, koj je ujedno i predsjednik povjerenstva;
b) ravnatelj kr. ženske preparandije i učitelji (učiteljice), koji su pojedine predmete predavali.

§. 15.

Izpit je ustmeni i to iz pedagogike, kućanstva i posebne metodike. Iz ostalih predmetah upisuju se učenicam u svjedočbe redovi na temelju napredka u godini učinjenoga. Radnje od izpitnicah izradjene imaju se kod izpita predložiti izpitnomu povjerenstvu.

*

§. 16.

U svjedočbah rabe bilježke propisane za svjedočbe osposobnice za učiteljsku službu. (§. 81. ustr. štatuta za preparandije.)

§. 17.

Učenicam, koje na izpitu zadovolje propisanim zahtjevom, izdaje se svjedočba osposobnica za učiteljice ženskoga ručnoga posla i kućanstva u pučkih školah po priloženom formularu; onim pako, koje tim zahtjevom nezadovolje, izdaje se izpitna svjedočba. (§. 85. ustr. št. za preparandije.)

Ova svjedočba sadržaje sve, što i svjedočba osposobnica, samo zaključna formula, obzirom na stečene redove iz pojedinih predmetah, te vrieme, koje se prama tomu potrebitim scieni za opetovanje izpita, ima glasiti:

„Pošto nije kandidatica udovoljila propisanim zahtjevom, nemože se proglasiti sposobnom ga učiteljicu ženskoga ručnoga posla u pučkih učionah, nego se ima u roku od . . . . podvrći novomu izpitu."

§. 18.

Izpitu za učiteljice ženskoga ručnoga posla mogu se uz posebnu dozvolu kr. zemaljske vlade podvrći i druge ženske, koje su se privatno za taj izpit pripravljale. Ove plaćaju za izpit pristojbu od 4 for. a. vr.

§. 19.

Svjedočbe osposobnice za učiteljsku službu u pučkih učionah izdane od ženskih preparandijah, sadržavaju već i osposobljenje za učiteljstvo ženskoga ručnoga posla i kućanstva u pučkih školah.

§. 20.

Rok, kada će se ovaj posebni tečaj otvoriti pri kr. ženskoj preparandiji u Zagrebu, obznanit će se posebnim oglasom; privatni pako izpiti mogu se obavljati već školske godine 1877/8.

§. 21.

Kr. zemaljska vlada pridržaje si pravo po potrebi otvoriti i kraći tečaj u svrhu praktičnoga naobraženja za učiteljstvo ženskoga ručnoga posla u pučkih učionah.

§. 22.

Prema ovomu propisu morat će se urediti, u koliko budu obstojali, iste vrsti tečaji i u drugih ženskih preparandijah u Hrvatskoj i Slavoniji.

Ivan Mažuranić s. r.

Obrazac k §. 17. naredbe od 20. listopada 1877. br. 4797.

Br. **Kr. ženska preparandija u Zagrebu.**

Svjedočba osposobnica.

Gospod . . . . rodom iz . . . . u . . . . rodjena dne . . . . 187 . . . . vjeroizpoviesti, pokle je na ovoj preparandiji jednogodišnji tečaj za naobraženje učiteljicah ženskoga ručnoga posla u pučkih školah po propisu svršila, podvrgla se je dne . . . . propisanomu izpitu, te je zaslužila sliedeće redove:

(Kod privatnih učenicah: vjeroizpoviesti, podvrgla se je na temelju dozvole visoke kr. zemaljske vlade, odjela za bogoštovje i nastavu od . . . . propisanomu izpitu za učiteljice ženskoga ručnoga posla, te je zaslužila sliedeće redove:)

Iz školske pedagogike . . . .
Iz prostoručnoga risanja . . . .
Iz kućanstva . . . .
Iz ženskoga ručnoga posla i to:
a) iz kačkanja . . . .
b) iz pletenja . . . .
c) iz šivanja i krojenja rubenine . . . . . .
d) iz šuplikanja i bjeloga vezenja . . . . . .
e) iz raznoga vezenja s bojami . . . .
f) iz drugih umjetnijih radnjah . . . .
Iz posebne metodike ručnoga posla . . . .
Ćudoredno ponašanje bilo joj je . . . .

Prama tomu proglašuje se kandidatica osposobljenom za učiteljicu ženskoga ručnoga posla i kućanstva u obćih pučkih školah.

U Zagrebu . . . .

(M. P.)

Vladin povjerenik kao predsjednik izpitnoga povjerenstva.

Podpis ravnatelja i učiteljah.

SBORNIK
ZAKONAH I NAREDABAH,
valjanih za kraljevinu
HRVATSKU I SLAVONIJU.

Godina **1877.**

Komad XXIX.

Izdan i razposlan dne 15. studenoga 1877.

Br. 62.

Naredba

kr. ugarskoga ministarstva za javne radnje i komunikacije od 10. lipnja 1874. br. 9821.,

kojom je izdan poslovni propis, valjan za sve željeznice u području krune ugarske.

Na temelju članka VIII. zakonskoga članka XVI. od godine 1868. odredjujem ovim, da na svih željeznicah u području krune ugarske počamši od 1. srpnja tekuće godine — uz dokinuće željezničkog poslovnog propisa, obnarodovanog naredbom od 1. srpnja 1872. br. 11431. — stupe u život ustanove, sadržane u priloženom novom poslovnom propisu.

Iznimice dozvoljujem ipak, da obrazci voznih listovah polag sadanjega poslovnoga propisa ostaju u porabi do konca mjeseca prosinca tekuće godine, nu počamši od 1. siečnja g. 1875. smiju se upotrebljavati jedino i izključivo samo vozni listovi polag obrazca, propisana u priloženom poslovnom propisu.

Austrijski ces. kralj. ministar trgovine, s kojim sam se u tom pogledu stavio u sporazumljenje, izdaje podjedno sličnu odredbu za one željeznice, koje se nalaze u području kraljevinah i zemaljah, zastupanih u carevinskom vieću.

Grof **Josip Zichy,**
kr. ug. ministar za javne radnje i komunikacije.

U pogledu odpremanja osobah, putne prtljage, mrtvacah, voznih spravah i životinjah, kao i robe stupaju počamši od 1. srpnja 1874. na svih željeznicah u području krune ugarske, kao i na onih u području kraljevinah i pokrajinah, zastupanih u carevinskom vieću, kako u mjestnom saveznom prometu, tako i u prometu od željeznice do željeznice, — sliedeće ustanove u život.

Posebne ustanove pojedinih željezničkih poduzećah i željezničkih savezah valjaju uz propis ovaj samo onda, ako su u dotičnih tarifah sadržane, te nestoje u protuslovju s ustanovami nazočnoga propisa, nego iste samo dopunjuju, ili ako obćinstvu pružaju povoljnije uvjete.

I.

Obćenite ustanove.

§ 1.

Dužnosti službenog osoblja.

Kod željeznicah namješteno službeno osoblje dužno je prama obćinstvu vladati se učtivo i udvorno, ter unutar granicah službe ponašati se prijazno.

Isto je nadalje dužno propisane službene poslove obavljati bezplatno, te je strogo zabranjeno za takove primiti dar od obćinstva.

Službeno osoblje nesmije pušiti, dok službeno obći s obćinstvom.

§. 2.

Prava službenoga osoblja.

Službenim odredbam službenog osoblja, nalazećeg se u službenoj odor (uniformi) ili providjenog službenom oznakom ili izkaznicom, mora se obćinstvo pokoriti.

§. 3.

Riešavanje prieporah.

Preporna pitanja medju obćinstvom i službenim osobljem riešava na postajah načelnik postaje, za vrieme vožnje pako vodja vlaka.

§. 4.

Tužbe.

Tužbe se mogu kod službenih predstojnikah podnieti ustmeno ili pismeno, isto tako mogu se upisati u knjigu tužbah, koja se nalazi na svakoj postaji.

Ravnateljstvo mora što skorije odgovoriti na svaku tužbu, kod koje je ime i obitavalište pritužitelja naznačeno. — Tužbe proti službenikom moraju sa-

državati što moguće točniji opis dotičnika po imenu, broju ili po kojoj oznaki na službenoj odori.

§. 5.

Pristup na kolodvor ili željeznicu.

Pristup na kolodvore ili na željeznicu izvan prostora, koj je obćinstvu stalno ili od vremena do vremena otvoren, zabranjen je svakomu izuzamši one, koji su na to ovlašteni u smislu željezničko-redarstvenih propisah.

§. 6.

Ograničenje obveznosti odpremanja.

Platežna sredstva.

Odpremanje osobah, životinjah i stvarih može se uzkratiti, ako to preprječuju izvanredne zaprjeke ili višja sila, ili ako redovita odpremna sredstva nisu dovoljna.

Kao platežno sredstvo ima se s izključenjem sitnog novca srebrni i zlatni novac, koj na susjednih željeznicah ima zakoniti tečaj, svagdje primati polag tečaja, ustanovljenoga po željezničkoj upravi, te proglašenoga na svakoj postaji putem oglasah, — u koliko primanje to neprieči zakonita zabrana.

II.

Odpremanje osobah, putne prtljage, mrtvacah, voznih spravah i živih životinjah.

a) Odpremanje osobah.

§. 7.

Vozni red. — Posebni vlakovi. — Vrieme odlazka.

Odpremanje osobah biva polag javno oglašenih, te na svakoj postaji izloženih voznih redovah, u kojih je takodjer naznačeno, kola kakovih razredah pojedini vlakovi sobom voze.

Za posebne vlakove može samo ravnateljstvo dati dozvolu polag vlastitog uvidjenja. Za odlazak vlakovah mjerodajne su na kolodvorih nalazeće se ure postaje.

§. 8.

Vozne ciene.

Vozne ciene ustanovljuje na svakoj postaji izloženi cjenik (tarifa).

*

§. 9.

Prodavanje voznih kartah. Povratak kupljenih voznih kartah.

Prodavanje voznih kartah može se na postajah s manjim prometom samo u posliednjem pol satu, a na postajah s većim prometom za jedan sat zahtievati prije odlazka onoga vlaka, s kojim putnik ići namjerava; nu ako izmedju odlazka dvajuh, u istom pravcu polazećih vlakah još kraće vrieme leži, to se samo u tom vremenu može zahtievati izdavanje voznih kartah.

Za da se izbjegne svako zadržavanje s promienjanjem novacah, to se vozna ciena odbrojena ima u pripravnosti držati.

Vozne karte daju pravo na odnosni razred kolah, dokle u istih mjesta ima, dotično dokle kod izmjene kolah mjesta ostane. — Ako se kojemu putniku, polag kupljene vozne karte pripadajuće mu mjesto nebi moglo naznačiti, ili pak privremeno niti u višjem razredu mjesto dati, to mu prosto stoji voznu kartu zamjeniti s kartom za kola nižega razreda, u kojih još ima prazna mjesta, — uz naknadu razlike ciene, ili pako vožnju propustiti, ter izplaćenu vozarinu natrag zahtievati.

Svakako imadu prolaznimi voznimi kartami dolazeći putnici prednost pred novo nadošlimi.

Na izlaznoj postaji mogu se najdulje 20 minutah prije odlazka vlaka čitavi odieli ili razdieli kolah prvih dvijuh kolnih razredah naručiti uz naplatu najviše toliko voznih kartah dotičnog razreda, koliko miestah u istih ima. — Na medjutojnih postajah mogu se samo onda zahtievati čitavi odieli (Coupés), ako praznih odielah (Coupés) ima na dolazećem vlaku.

Ako putnik plati posebni odiel, to mu se o tom izdade izkaznica. — Putnik neima pravo u odiel uzeti više osobah, nego koliko voznih kartah je plaćeno.

§. 10.

Vozne karte i njihova valjanost. — Obalenje vozne ciene za djecu.

Na voznoj karti naznačene su postaje, od koje i do koje je vožnja zahtievana, nadalje vozarina za onaj kolni razred, koj putnik upotrebiti želi, u koliko vozarina nije izvržena promjenam prida (ažije), napokon vrieme ili vlak, za koj vozna karta valja.

Vrieme ili vlak, za koj vozna karta valja, naznačuje se na voznoj karti s udarenjem biljege tako, da svaki kupac odmah saznati može, da li vozna karta glasi za vožnju, koju on preduzeti namjerava.

Putniku je dopušteno za vožnje na kojoj god medjutojnoj postaji izaći, te s vlakom, koj isti ili drugi dan do opredieljene postaje polazi, nu s kojim nisu skopčane veće vozne ciene, — dalje putovati. — U takovu slučaju mora medjutim putnik na dotičnoj medjutojnoj postaji odmah poslie odlazka s vlaka načelniku postaje svoju voznu kartu pokazati, te ju na produljenu valjanost odnosećom se bilježkom providiti dati.

Iz toga ipak nesliedi produljenje rokovah, ustanovljenih za povratne i okružne vozne karte (Retour- und Rundreise-Billet).

Djetca izpod 10 godinah voze se uz obaljenu cienu.

Ako glede koje dobe djetce nastane dvojba, tad odlučuje odluka pri reviziji prisutnog najvišeg činovnika.

Za djetcu, koja se moraju nositi u naručju, te koja sa svojimi starijimi jedno mjesto zauzimaju, netreba ništa platiti.

§. 11.

Izmjena kupljenih voznih kartah.

Putnikom prosto stoji kupljene vozne karte, u koliko u viših razredih još ima mjesta, 10 minutah prije odlazka vlaka zamjeniti s voznimi kartami višega razreda uz naknadnu naplatu razlike ciene. — Putem na medjutojnih postajah može se prelaz na mjesto višega razreda samo onda zahtievati, ako se kupi još jedna, na mjesto opredjeljenja glaseća takova vozna karta, ciena koje skupa s cienom kupljene već vozne karte dostigne barem vozarinu za viši razred.

Za viši razred kupljena vozna karta može se s voznom kartom nižega razreda izmjeniti samo u slučaju, spomenutom u §. 9.

§. 12.

Naznačivanje miestah.

Pojedina posebna mjesta se neprodavaju, te se takova niti nemogu unapred zauzeti.

Službeno osoblje je vlastno, a na zahtiev putnikah i dužno, istim mjesta naznačiti. — Samotno putujuće žene imadu se, ako to žele, po mogućnosti smjestiti samo sa ženami u jedan odiel (Coupé). — U svakom vlaku mora se barem po jedan ženski odiel nalaziti za putnike u kolih drugoga i trećega razreda. Kod kolah, priredjenih polag amerikanskoga sustava, ima se ova posliednja ustanova uporavit samo uz preinake, koje ovaj sustav zahtieva.

§. 13.

Izključenje dosadnih osobah.

Osobe, koje bi sbog vidljive bolesti ili s drugih razlogah blizinom svojom suputnikom očevidno neprikladne postati mogle, mogu se od skupnog i daljeg putovanja izključiti, ako neplate posebni odiel (Coupé). — U takovu slučaju ima se povratiti možda plaćena već vozarina. — Ako se istom uz put opazi neprikladnost kojega putnika, to mu se, ako nestoji na razpolaganje posebni odiel (Coupé) i ako takov nekupi, — može zabraniti nastavljenje putovanja.

Vozarina kao i pristojba za prtljagu, odpadajuća za preostali put, ima se takovu putniku povratiti.

§. 14.

Čekaonice. Izdavanje voznih kartah i preuzimanje putne prtljage. Prigledba (kontrola) voznih kartah.

Čekaonice imadu se najkasnije jedan sat, blagajne za izdavanje voznih kartah i primanje putne prtljage pako na postajah s većim prometom takodjer najkasnije za jedan sat, a na postajah s manjim prometom barem za pol sata prije odlazka svakog pojedinog vlaka otvoriti.

Putnik mora kupljenu voznu kartu, ako se zahtieva, pokazati, kad stupi u čekaonicu, a isto tako i onda, kad unidje u kola. — Dužan je nadalje kartu svoju za vrieme vožnje sve dotle čuvati, dok ju od njega nepreuzmu.

Putnik, kojega zateku bez valjane vozne karte, dužan je za čitav put, što ga je prevalio, a ako se ona postaja, gdje je pridošao, nebi mogla odmah bezdvojbeno ustanoviti, za čitav, po vlaku prevaljeni put dvostruku svotu obične vozarine nu ipak najmanje 3 forinta platiti. — Putnik pako, koj u koja osobna kola unidje, te konduktoru ili vodji vlaka odmah pri ulazu prijavi bez svakoga poziva, da sbog zakasnenja već nije mogao kupiti voznu kartu, dužan je u slučaju ako mu se vožnja u obće dopusti, na što ipak neima prava, — platiti za 50 novčićah veću vozarinu.

Svatko, tko se ustručava odmah platiti, može se iz kolah izključiti.

§. 15.

Ulaz u kola.

Znamenje za ulaz u kola daje se dvimi, jedan za drugim sliedećimi udarci zvona postaje.

§. 16.

Zakasnenje vremena odlazka,

Pošto se parnim zviždalom parostroja dade znamenje za odlazak, nemože nijedan putnik više unići u kola. Poslie, kako se kola u gibanje stave, zabranjen je pod prietnjom kazne svaki pokušaj ulaza i u tu svrhu pružena pripomoć.

Putnik, koj je zakasnio vrieme odlazka, neima prava zahtievati niti povratka vozarine, niti pak ine kakove odštete.

Dopušteno mu je ipak, da kupljenom već voznom kartom putuje s vlakom, koj isti ili drugi dan do opredjeljene postaje polazi, nu s kojim nisu skopčane veće vozne ciene, ako voznu kartu svoju odmah pokaže načelniku postaje, te ju providiti dade bilježkom o produljenoj valjanosti; iz toga medjutim nesliedi produljenje rokovah, ustanovljenih za povratne i okružne vozne karte (Retour- und Rundreise-Billets).

§. 17.

Vladanje na medjutojnih postajah. Otvaranje i zatvaranje kolnih vratah.

Pri dolazku na postaju ima se oglasiti ime postaje, vrieme boravljenja na istoj, kao i možebitno mienjanje kolah. Čim vlak stane, imadu se na strani, za izlaz opredjeljenoj, otvoriti vrata onih kolah, u kojih se nalaze osobe, putujuće do dotične postaje. Vrata ostalih kolah otvaraju se samo na posebni zahtiev.

Tko na kojoj medjutojnoj postaji svoje mjesto ostavi, a neoznači mjesto ničim, mora se, ako isto medjutim tko drugi zauzme, zadovoljiti s drugim mjestom.

§. 18.

Izvanredno zaustavljanje vlaka na otvorenoj pruzi.

Ako bi vlak sbog nastupivših zapriekah izvan koje postaje morao stati na duže vremena, to smiju putnici samo onda izaći iz kolah, ako to vodja vlaka naročito dopusti. Putnici moraju se tad odmah odaljiti sa željezničke koloтečine, te na prvo znamenje s parnim zviždalom svoja mjesta opet zauzeti.

Znamenje za dalju vožnju dade se trokratkim zviždanjem parnog zviždala; tko na treći zviždaj parnog zviždala još nije unišao u kola, izgubi pravo na dalju vožnju.

§. 19.

Vladanje za vožnje i kod ulaza i izlaza iz kolah.

Za vožnje zabranjeno je iz kolah na stranu prignuti se, na vrata nasloniti se ili na siedala stati.

Ako samo i jedan putnik zahtieva, moraju se prozori zatvoriti na onoj strani, koja je vjetru izvržena.

Putnici nesmiju kod ulaza ili silazenja s kolah sami otvarati vratah, nego moraju otvaranje istih prepustiti službenemu osoblju, te nesmiju unići ili izaći dok vlak sasvim mirno nestoji.

Svaki putnik mora se što više odaljiti od kolotečinah i parostrojah, te nesmije nitko s kolodvora otići u drugom pravcu, nego je to naznačeno.

§. 20.

Oštećivanje kolah.

Za probijenje prozorah postoji posebni odštetni cjenik, te u istom ustanovljene svote odmah utjera službeno osoblje od oštetitelja. Ovaj ipak može zahtievati, da mu se cjenik pokaže. Željeznička uprava ovlaštena je nadalje, da za omrlanje kolah iznutra, za poderanje zastorah i t. d. može zahtievati odštetu, te ju može od oštetitelja odmah utjerati.

§. 21.

Zakasnenje vlakovah. Prekinuće vožnje.

Zakasnenje pri odlazku ili dolazku vlakovah nedaje pravo na nikakov zahtiev proti željezničkomu poduzeću. Izostatak ili prekinuće vožnje daje samo pravo zahtievati povratak vozarine, plaćene za još preostali put.

Ako se medjutim uslied zakasnenja, koje nije prouzročeno višjom silom, zakasni priključenje kojega vlaka k drugomu vlaku, to se ima putniku, providjenu s prolaznom voznom kartom, ako dokaže, da se je s prvim natrag idućim vlakom bez prekinuća povratio na onu postaju, s koje je došao, povratiti vozarina za put tamo i natrag za onaj razred kolah, koj je upotrebio pri dolazku.

Putnik je medjutim dužan odnosni zahtiev svoj u svrhu obezbjedjenja istoga odmah poslie dolazka zakasnivšeg vlaka prijaviti predstojniku postaje uz predloženje vozne karte svoje. Ovaj posliednji dužan je o tom predstojniku odlazne postaje izdati svjedočbu o vremenu povratka.

Ako elementarni dogodjaji ili ine zaprieke vožnju na kojem potezu željeznice nedopuštaju, to se mora za dalju odpremu do poteza, na kojem se može voziti, sredstvom ine vozne prilike skrbiti sve dotle, dok se za svaki pojedini slučaj neučini posebna odredba. Putnici ipak nemogu zahtievati, da ih željeznica inom voznom prilikom dalje odpremiti dade uz onu istu cienu, koju su platili za vožnju na željeznici.

Poremećenja prometa i zakasnenja vlakovah imadu se na postajah na mjestih takovih, na koja obćinstvo lahko dolazi, i brzo opazljivim načinom putem oglasah odmah obznaniti.

§. 22.

Povadjanje pasah i. t. d. Pušenje. Povadjanje vatro-opasnih predmetah.

Pse i ine životinje nesmije nitko sobom ponieti u kola za putnike. Izuzimaju se ipak takova malena pseta, koja se nose u naručju, u koliko proti povedenju istih nepodigne prigovor nijedan od suputnikah istog odiela (Coupé).

Pušenje je dopušteno u svih kolnih razredih; nu u kolih I. razreda ipak samo uz privolenje svih suputnikah u istom odielu, u koliko kod vlaka nebi bilo posebnih odielah I. razreda za duhandjije. U svakom osobnom vlaku mora imati posebnih odielah drugog razreda, i u koliko je moguće i trećeg razreda za one putnike, koji nepuše. Lule (pipe) moraju biti providjene s pokrovci.

Vatroopasni predmeti, kao i takova putna prtljaga, u kojoj se nalaze tekućine i ini predmeti, koji bi mogli ma na koj način prouzročiti štetu, osobito nabijene puške, barut (puščani prah), lahko upaljivi proizvodi, te ini slični predmeti nesmiju se ponieti u kola za osobe. Željezničko službeno osoblje ovlašteno je pribaviti si potrebito osvjedočenje. Svatko, tko proti ustanovi ovoj radi, odgovoran je za sve one štete, koje su uslied prekršaja ove zabrane počinjene na tudjoj

putnoj prtljagi ili inim načinom, te osim toga podpada kazni, ustanovljenoj u željezničko-redarstvenih propisih.

Lovcem ipak i osobam, stojećim u javnoj službi, slobodno je sobom ponieti ručno strielivo.

Ciev ponešene puške ima se prama gore držati.

§. 23.

Izključenje pijanih ili upornih osobah.

Tko neobdržava propisani red, te se protivi naredbam službenoga osoblja, ili se nepristojno ponaša, izključit će se od skupnog i daljeg putovanja, a nemože zahtievati povratak plaćene vozarine. Naročito pijanim osobam nesmije se dopustiti, da se voze željeznicom ili da borave u čekaonicah, te se imadu odmah odstraniti, ako su slučajno unišli.

Ako se odstranjenje dogodi uz put, ili ako se dotične osobe imadu izključiti, pošto su već predale prtljagu svoju, to iste neimadu pravo zahtievati, da jim se prtljaga povrati drugdje, nego na onoj postaji, kamo je u svrhu odpreme predana.

b) Odpremanje putne prtljage.

§. 24.

Putna prtljaga.

Kao putna prtljaga može se redovito samo ono odpremati, što putnik sobom nosi kao putnu potrebštinu svoju i k njemu spadajućih osobah, poimence: kovčegi, putne torbe i vališi, škatulje za šešire, male ladice (sanduci) i ini takovi predmeti; veće, trgovačkim načinom spravljene ladice, bačve i ini predmeti, koji se nemogu računati k putnim potrebštinam, mogu se samo iznimice odpremati kao putna prtljaga. Oni predmeti, koji su kao tovarne pošiljke, zatim koji su u smislu alineje 3. §. 22. izključeni od uzimanja u osobna kola, nesmiju se niti kao putna prtljaga odpremati uz posliedice, ustanovljene u §. 48.

§. 25.

Način spremanja. Uklonjenje starijih poštanskih i željezničkih znakovah.

Putna prtljaga, koja nije sigurno i trajno spremljena, može se odbiti. Putna prtljaga mora se predati prosto od starijih poštanskih i željezničkih znakovah. Ako se je to propustilo, ter ako se prtljaga uslied toga pomete, to željeznička uprava nije odgovorna za štetu, iz toga proizašlu.

§. 26.

Predavanje prtljage.

Odpremljene prtljage, koja najkasnije 15 minutah prije odlazka vlaka nije predana uredu za odpremanje prtljage uz pokazanje vozne karte, nemože se zahtievati.

Ako se iznimice i uz pridržanje naknadne predaje prtljaga odprema bez redovite predaje, to ista do vremena redovitog preuzeća nemože smatrati kao predana u svrhu odpreme.

To isto valja takodjer glede preuzimanja prtljage na stajalištih. Vozarina za prtljagu mora se odmah platiti, jer se odprema iste inače propustiti može.

§. 27.

Vožnja ručne prtljage.

Manje, lahko nosive predmete mogu putnici, u koliko to nije na nepriliku suputnikom, sobom ponieti u kolih, ako se tomu neprotive carinski i porezni propisi. Za takove, u kola ponešene predmete neizdavaju se izkaznice; na ove moraju putnici sami paziti.

Pod istimi uvjeti mogu putnici u IV. razredu polag uvidjenja načelnika postaje sobom voziti orudje, torbe, zatim terete u košarah, vrećah (žakljih), koših i t. d. i ine predmete, koje pješke idući ljudi običavaju sobom nositi.

§. 28.

Izkaznice vrhu prtljage i izdavanje prtljage.

Kod predaje prtljage, kojom prilikom se može zahtievati pokazanje vozne karte, dobije putnik izkaznicu vrhu prtljage. Posjedniku izkaznice ove, legitimaciju kojega nije željeznička uprava dužna izpitati, izdade se prtljaga samo uz povratak izkaznice, čim se željezničko poduzeće rieši svake dalje odgovornosti.

Posjednik izkaznice vrhu prtljage vlastan je poslie dolazka vlaka, na koj je prtljaga predana u svrhu daljeg odpremljenja, na postaji opredjeljenja poslie izminuća vremena, potrebita za redovito iztovarenje i izdanje, kao i za možebitno rukovanje financijalne straže, odmah zahtievati izdanje prtljage u prostorijah za izdavanje prtljage. Ako putnik neće čekati da mu se prtljaga odmah izdade, to ju može za 24 sata poslie dolazka u redovitih satih za izdavanje uz povratak izkaznice u uredu za izdavanje prtljage zahtievati ili zahtievati dati. Ako se prtljaga za 24 sata neodnese, ima se za nju platiti propisana skladnina.

U pomanjkanju izkaznice vrhu prtljage obvezana je uprava prtljagu izdati samo onda, ako se bezdvojbeno dokaže pravo na preuzeće iste, ako se izdade preuzetbena potvrdnica, te prema okolnostim pruži takodjer ino osiguranje.

Redovito ima se prtljaga samo na onoj postaji izdati, na koju je pre-

dana. Nu ako vrieme i okolnosti kao i carinski i porezni propisi dopuštaju, može se prtljaga na zahtiev putnika ma na kojoj uz put postojećoj postaji izdati.

U takovu slučaju mora putnik prilikom izdanja prtljage izkaznicu povratiti, i voznu kartu svoju pokazati.

§. 29.

Odgovornost željeznice za prtljagu.

Željeznica je počamči od časa uručenja izkaznice vrhu prtljage odgovorna za točno i neoštećeno izdanje prtljage, i to u obće u smislu uvietah i ustanovah, sadržanih u poglavju III. (odpremanje robe), u koliko se iste uporaviti mogu na odpremanje prtljage, napose pako polag sliedećih načelah:

a) ako putnik nije prijavio veću vriednost, to se u slučaju izgubljenja ili oštećenja naknadi u istinu pretrpljena šteta, koja ipak za svaki kilogram (dvie carinske funte) težine, preostale poslie odbitka težine neostećene česti, nemože iznositi više od šest forintah u srebru;

b) ako je putnik prijavio veću vriednost, to mora skupa s vozarinom platit takodjer domet vozarinski, koj za svakih, ma samo i započetih 150 kilometarah (20 miljah), koje prtljaga prevaliti mora od predajne postaje do izdatbene postaje, najmanje 10 novčićah iznosi, te nesmije prekoračiti 2 tisućine čitave prijavljene vriednosti.

Prijava vriednosti ima samo onda pravomoćnu valjanost, ako je to na predajnoj postaji ured za primanje prtljage na izkaznici napisao.

c) Željezničko poduzeće nije odgovorno za izgubljenje prtljage, ako se ista za osam danah poslie dolazka vlaka (§. 28.) na postaji opredjeljenja nezahtieva.

Putnik, kojemu nije prtljaga izdana, može od ureda za izdavanje prtljage zahtievati, da mu se na izkaznici zabilježenjem dana i sata potvrdi, da je prtljagu zahtievao.

Za prtljagu, koju putnik nije predao u svrhu dalje odpreme, osobito pako za onu prtljagu, koju putnici sobom ponesu u kola (§§. 26. i 27.), ako se izgubi ili ošteti, može se samo onda zahtievati odšteta, ako se može dokazati, da je šteta počinjena po željezničkoj upravi ili njezinih ljudih.

§. 30.

Izgubljeni komadi prtljage.

Manjkajući komadi prtljage smatraju se istom tri dana poslie kako je vlak, na koj su predani, došao na postaju opredjeljenja, kao izgubljeni, te je putnik istom onda vlastan zahtievati izplatu u §. 29. ustanovljene odštetne svote, neimajuć pravo na nikakovu inu odštetu.

Ako se izgubljena prtljaga kasnije nadje, to se putnik, u koliko se saznat može boravište njegovo, ima o tom obaviestiti, ma da je odšteta već i izplaćena; isti može u vremenu od četiri nedjelje danah poslie obaviešćenja zahtievati, da mu se nadjena prtljaga uz povratak izplaćene odštetne svote prema želji njegovoj na postaju opredjeljenja ili pako bezplatno na predajnu postaju pošalje.

§. 31.

Odgornost željeznice za zakasnenje odpremnoga roka.

U pogledu odštetne obveznosti željeznicah za zakasnjenje odpremnoga roka valjaju sliedeće ustanove:

1. Za zakasnjenje odpremnog roka platit se imajuća odšteta dokazat se imajućeg kvara, čim takov zbilja nastane, može se zahtievati samo 10 novčićah za svaki kilogramm (dvie funte) u pravo vrieme neprispjevše prtljage i za svaki dan zakasnjenja, ako se je dan samo i započeo, sve dotle, dok se prtljaga nesmatra izgubljenom (§. 30.). Ako si putnik veličinu za zakasnjenu odpremu platit se imajuće svote kao cienu interesa za pravodobnu odpremu osigurati želi, to ima odnosno očitovanje svoje u uredu za primanje prtljage predati najmanje za ½ sata prije odlazka onoga vlaka, s kojim se ista ima odpremiti i s kojim se u smislu prometnih propisah odpremiti može. Očitovanje ovo ima samo onda pravomoćnu valjanost, ako je na izkaznici vrhu prtljage po spomenutom uredu zabilježeno. Za to platit se imajuća osigurna svota iznosi za svakih započetih 150 kilometarah (20 miljah), koje prtljaga prevaliti mora od predajne postaje pa do postaje opredjeljenja, od prijavljene interesovne svote najmanje 50 novčićah, a nemože biti veća od 2 tisućinah iste, te se pri tom odpadajuće pristojbe zaokruže na čitave novčiće. Na temelju osiguranja ovog mora željeznica putniku za zakasnjenu odpremu kao odštetu platiti onu svotu, koju dokazati može medju granicami prijavljene svote.

2. Željeznica nije odgovorna za štete, koje su nastale uslied zakasnjenja odpremnoga roka, ako dokaže, da se zakasnjenje nije moglo odvratiti niti brižljivošću redovitog odpremnika.

§. 32.

Nosioci prtljage.

Na postajah, gdje ima nosiocah prtljage, mogu putnici iste upotrebljivati, — nu bez odgovornosti željezničke uprave — za prenašanje prtljage u i iz prostorijah ureda za predavanje i izdavanje prtljage, što željeznica preuzima. Nosioci prtljage mogu se prepoznati po službenih oznakah, te su providjeni tiskanim službenim naputkom, koj isto tako kao i tiskani cjenik u službi sa sobom nositi, te na zahtjev pokazati moraju. Dužni su povrh toga prilikom preuzeća izkaznice vrhu prtljage posjedniku iste uručiti znamenku (marku), providjenu brojem nosioca.

Na većih postajah moraju se učiniti odredbe, da bude putnikom moguće prtljagu svoju bez odgovornosti ravnateljstva kojemu službeniku željezničkomu (vrataru) uz ustanovljenu pristojbu na kratko vrieme u pohranu predati.

§. 33.

Zaostavljeni predmeti.

Svi u području željeznice ili u kolih ostavljeni, te željeznici predani predmeti drže se u pohrani najmanje tri mjeseca danah. Istom poslie izminuća ovog vremena postupat će se s njimi u smislu propisah, postojećih u tom pogledu kod pojedinih željeznicah.

Predmeti, koji su izvrženi bržemu izkvarenju, mogu se odmah prodati, čim se je bojati izkvarenju njihovu, te se u tom slučaju prodajna svota do izminuća ustanovljenoga roka u pripravi drži na razpolaganje ovlaštene osobe.

U ostalom valja sa sličnimi nadjenimi predmeti postupati u smislu ustanovah postojećih zakonah.

c) Odpremanje mrtvacah.

§. 34.

Uvjeti odpremanja.

Odprema mrtvaca mora se, ako se ima preduzeti iz izlazne postaje vlaka, najmanje šest satih, na medjutojnoj postaji pako najmanje 12 satih prije odlazka vlaka prijaviti.

Mrtvo tielo mora neprodušno zatvoreno biti u liesu, koj se nalazi u drvenoj škrinji. Mrtvo tielo može se odpremati takodjer na mrtvačkih kolih.

Mrtvaca mora netko sprovadjati, koj mora kupiti voznu kartu.

Predaja se može obaviti samo na temelju propisanog mrtvačkoga putnog lista, koj željeznica kod predaje preuzme, a kod izdanja povrati. Po cjeniku odpadajuća pristojba za odpremu mora se platit prigodom predaje.

Tko uz krivu prijavu mrtvaca predade u svrhu odpreme, dužan je osim naknadne naplate prikraćene vozarine od predajne postaje do postaje opredjeljenja kao kaznu platiti još četverostruku svotu odnosne vozarine.

Za šest satih poslie dolazka mrtvaca na postaju opredjeljenja ima se mrtvo tielo odnieti, u protivnom slučaju ima se pokopati prema odredbi mjestnoga poglavarstva.

d) Odpremanje kočijah i inih voznih spravah.

§. 35.

Primanje i odpremanje. — Vrieme predaje.

Kočije i ine vozne sprave primaju se u svrhu odpremanja samo na za to opredjeljenih postajah i samo na za to opredjeljene postaje. Iste valja dva sata prije odlazka vlaka prijaviti, te najkasnije jedan sat prije u svrhu odpreme predati. Na medjutojnih postajah može predatelj samo onda za sigurno na to računati, da će se na željenom vlaku odposlati, ako odpremu za 24 sata prije prijavi.

Kočije i ine vozne sprave nije dužna željeznica odpremljivati sa brzovoznimi i kurirskimi vlakovi.

Putnici nesmiju za vožnje ostati u predanih kočijah.

§. 36.

Izdavanje.

Poslie dolazka na postaju opredjeljenja izdade se kočija ili vozna sprava uz povratak izdane možda namire, te se mora najduže za 2 sata odvesti, ako je vlak prispio prije 6 satih na večer. — Ako je pako vlak prispio poslie 6 satih na večer, to se rok taj računa od 6 satih drugog dana u jutro. Za svaki dalji sat, kroz koj se tamo ostavi kočija ili vozna sprava, vlastno je ravnateljstvo zahtievati primjernu pristojbu.

§. 37.

Ostavljenje prtljage u voznih spravah.

Sprovodiocem kočijah i voznih spravah prosto stoji (§. 24.) prtljagu svoju ostaviti u njih, ako te tomu neprotive carinski i porezni propisi (v. §. 38)

§. 38.

Odgovornost željeznice za vozne sprave.

Željeznica je za odpremane kočije i vozne sprave odgovorna polag uvjetah i ustanovah, postojećih za odpremanje robe, u koliko se iste na predmet uporaviti mogu. Nu nije odgovorna za onu štetu, koja je nastala iz pogibelji takove, koju bi bila morala po željeznici propisana ili po predatelju dobrovoljno ponudjena pratnja prepriečiti.

Pri tom se kao uvjet smatra, da ona vriednost, koja se kod zahtjevanja odštete za izgubljene ili oštećene predmete u smislu zakonitih ustanovah ima uzeti kao temelj odštete, nemože biti veća od one svote, koju je predatelj prijavio prilikom predaje.

Takovoj prijavi ima mjesta samo glede kočijah i voznih spravah, a ne takodjer i glede predmetah, koji se na njih nalaze (§. 37.)

U pogledu ovih posliednjih nije željeznica odgovorna za one štete, koje bi bila pratnja morala preprie̊čiti; za ine štete pako odgovorna je samo onda, ako se dokaže krivnja željeznice ili njezinih ljudih.

U slučaju prijavljenja vriednosti povisi se vozarina za kočiju ili voznu spravu za stanovitu svotu. — Domet ovaj iznosit će za svakih započetih 150 kilometarah (20 miljah) najmanje 5 novčićah, nu nesmije iznositi više od 1 tisućine čitave prijavljene vriednosti vozne sprave, te se platit se imajuća svota zaokruži na čitave novčiće. Ako se neprijavi vriednost, to se kao ugovoreno smatra, da u smislu zakona ustanovit i naknadit se imajuća vriednost svake pojedine vozne sprave, ovamo razumjevajuć i u njoj nalazeće se predmete, niti u slučaju izgubljenja, niti u slučaju oštećenja nemože biti veća od 450 for. u srebru.

Prijava veće vriednosti od 450 forintah za kočiju, odaslanu uz pratnju, samo je onda pravomoćna, ako je prijavu tu prijamni ured zabilježio u vozni list; prijava veće vriednosti pri kočijah, odaslanih bez pratnje, ima se učiniti polag propisah, postojećih u pogledu teretne robe (§. 68.)

§. 39.

Odpremni rok.

Pratnjom providjene kočije i ine vozne sprave, koje se odpremaju s osobnimi vlakovi, imadu se do postaje opredjeljenja odpremiti s onim vlakom, na koj su predane; ako pak uzput moraju s jednoga vlaka preći na drugi, tad mogu istom sa sliedećim osobnim vlakom prispieti.

Za sve ine kočije i vozne sprave valjaju oni isti odpremni rokovi, koji i za običnu robu.

Dužnost odštete za štetu, nastalu iz zakasnjenja odpremnih rokovah, neproteže se redovito dalje, nego na naplatu od 15 forintah za svaku izostalu kočiju i za svaki započeti dan zakasnjenja. Prijava većeg interesa za pravodobnu odpremu praćenih kočijah i inih voznih spravah samo je onda pravomoćna, ako je prijavu tu prijamni ured na predajnoj postaji zabilježio na vozni list; — za kočije bez pratnje učini se prijava polag propisah, postojećih u pogledu teretne robe.

U obadva slučaja pobira se vozarinski domet, koj za svakih 7·5 kilometarah (1 milja) i za svakih započetih 30 forintah čitave prijavljene svote uz zaokruženje platit se imajućeg iznosa na čitave krajcare nemože biti manji od $^1/_4$ krajcara niti veći od 15 krajcarah.

e) Odpremanje živih životinjah.

§. 40.

Primanje. — Natovarivanje i iztovarivanje. — Izključenje bolestnih životinjah i divlje zvieradi.

Žive životinje primaju se u svrhu odpreme samo na onih i do onih postajah, koje su za primanje istih opredjeljene. — Predatelj, dotično preuzimatelj dužan je na natovarivanje životinjah u kola i na iztovarivanje iz njih bditi, zatim pobrinuti se za sredstva, potrebita za privezanje životinjah, ter privezanje sam obaviti ili obaviti dati, te se podjedno osvjedočiti o sigurnom smještenju životinjah.

Bolestne životinje se neprimaju na odpremanje. — U koliko je odpremanje živih životinjah zabranjeno sbog marvinske pošasti, to je ustavljeno u postojećih zdravstvenih propisih.

Divlju zvierad nije željeznica dužna odpremati.

Kod odpremanja inih živih životinjah vlastna je željeznička uprava zahtievati pratnju za iste. — Pratioci moraju — u koliko načelnik postaje nedopusti iznimku — u dotičnih marvinskih kolih putovati, te kroz vrieme odpreme na životinje paziti. — Uz manje životinje, osobito uz perad, ako se predade u nosivih, valjano zatvorenih gajbah (provjetrivih i dovoljno prostranih spremnicah), nije potrebita posebna pratnja.

§. 41.

Odpremanje pasah.

Psi se odpremaju u posebnih predjelih.

Vozarina mora se platiti prigodom predaje psa, te se o tom izdade izkaznica, uz povratak koje se pas poslie dovršene vožnje izdade. Takove pse, koje dotičnici neodvedu odmah poslie dolazka na postaju opredjeljenja, nije dužna željeznička uprava čuvati. — Ustanove ove uporavljaju se medjutim samo na takove pse, koji se kao pratioci putnikah odpremaju s osobnimi vlakovi, u inih slučajevih valjaju za odpremanje pasah ustanove §§-ah 40. i 43.

§. 42.

Odpremanje konjah.

Na kojih vlakovih i u kojem broju se mogu odpremati konji, to odvisi od željeznice.

Konji moraju najmanje jedan sat prije odlazka vlaka pripravljeni biti za smještenje na kolih, — Ako vlak odlazi noćju ili prije 7 satih u jutro, to treba konje do 8 satih na večer prijaviti.

Na medjutonjih postajah može se na sigurno odpremljenje konjah računati samo u slučaju predbježnog sporazumljenja s načelnikom postaje.

Kako konji dospiju na mjesto opredjeljenja, izdadu se uz povratak izdane možda odpremne izkaznice, te se isti moraju odvesti najkasnije za jedan sat poslje dolazka na kolodvor.

Poslie izminuća ovog vremena vlastna je željeznička uprava zahtievati mjestovinu i u onom slučaju, ako konji ostanu na kolodvoru pod prostim nebom.

Vozarina za konje mora se platiti na odlaznoj postaji.

§. 43.

Odpremanje inih životinjah.

Broj na jedan put odpremit se imajućih inih životinjah, a isto tako i vlakove, s kojimi se imadu odpremiti, opredjeljuje željeznica. — Odpremljenje pojedinih komadah naročito odvisi od toga, da li ima u tu svrhu prikladnog mjesta, te se dakle nemože unapred zajamčiti.

Vozarina mora se platiti na predajnoj postaji.

U austrijsko-ugarskom unutarnjem prometu može se kod predaje uz vozni list naplata vozarine prema volji predatelja naputiti takodjer na preuzimatelja.

Životinje moraju se najmanje dva sata prije odlazka vlaka dovesti na kolodvor, ter ih, ako bi vlak polazio u jutro prije 7 satih, — valja prijaviti do 8 satih na večer. — Poslie dolazka na mjesto opredjeljenja izdadu se životinje uz povratak odpremne izkaznice. — Iztovarit i odtjerat moraju se životinje najkasnije za dva sata, poslie kako su prispjele na kolodvor. — Poslie izminuća ovog vremena vlastna je željeznička uprava životinje na pogibelj i trošak predatelja dati u obskrbu, ili pako zahtievati mjestovinu, ako dopusti, da marva uadalje ostane na kolodvoru.

§. 44.

Odgovornost željeznice za životinje.

U pogledu dužnosti željeznice, da odštetu dade, ako se izgube ili oštete na odpremu preuzeti psi, konji i ine žive životinje, mjerodavni su u poglavju III. sadržani ugovorni uvjeti glede prometa robe, u koliko se isti uporaviti mogu na odpremanje životinjah.

Željeznica medjutim nije odgovorna za onu štetu, koja nastane iz posebne pogibelji, skopčane s odpremanjem životinjah; nedaje dakle nikakove odštete naročito onda, ako je gubitak ili oštećenje nastalo bjegom, padnućem, bodenjem, zadušenjem ili s inih uzrokah kod natovarivanja i iztovarivanja, za vrieme odpremanja ili za vrieme boravljenja na kolodvoru. — Nadalje nije odgovorna niti za onu štetu, koja je nastala iz pogibelji, koju bi zahtievana pratnja (§. 40.) morala odvratiti. — Ovamo se imadu računati sve one pogibelji, koje

nastanu uslied takovih oštećenjah željezničkih kolah, upotrebljenih za odpremanje za koje nije željeznica odgovorna, a i poimence i one, koje se mogu odvratiti valjanom pažnjom, njegom i hranjenjem životinjah za vrieme odpreme.

Ako dužnost odštete nastupi, tad se kako u slučaju izgubljenja, tako i u slučaju oštećenja ima platit vriednost, po predatelju prijavljena; ako pak vriednost nebijaše prijavljena, tad se u ime odštete imadu plaćati sliedeće maksimalne svote:

225	forintah	u	srebru	za	jednoga konja,
105	„	„	„	„	pitanog vola,
75	„	„	„	„	jedno rogato marše,
9	„	„	„	„	jedno tele,
30	„	„	„	„	jednu tustu svinju,
12	„	„	„	„	jednu mršavu svinju,
3	„	„	„	„	jedno prase,
6	„	„	„	„	jednu ovcu ili kozu,
3	„	„	„	„	jednoga psa,
30	„	„	„	„	100 kilogramma (dvie cente) inih

životinjah.

Ako je vriednost prijavljena, tad se ima osim vozarine polag cjenika platit još vozarinski domet, koj za svakih započetih 150 kilometarah (20 miljah) čitavoga puta uz zaokruženje svote na čitave krajcare nemože biti manji od 5 krajcarah, niti veći od 1 tisućine čitave prijavljene svote.

Prijavljenje veće vriednosti samo je onda pravomoćno, ako je to na strani naslova (adresse) voznog lista na u tu svrhu opredjeljenom mjestu (ako odprema biva uz vozni list) predatelj sa slovi zabilježio, ili ako je to po odpremnom uredu predatbene postaje pridodano na odpremnoj izkaznici.

§. 45.

Odpremni rok.

Odpremni rokovi su prema tomu, da li odprema biva s osobnimi ili teretnimi vlakovi, — oni isti, koji su kod brzovozninah ili teretnih pošiljkah, te se proračunaju polag u poglavju III. sadržanih ustanovah, koje su mjerodavne takodjer za posliedice zakasnjenja odpremnih rokovah.

Izdanje konjah i pasah ipak, ako su isti odpremljeni s osobnim vlakom, može se zahtievati u roku, opredjeljenom u 2. alineji §. 28. za izdavanje putne prtljage. Prijava osobita interesa za pravodobnu odpremu samo je onda pravomoćna, ako je to ili (najme ako odprema biva uz vozni list) na strani naslova voznog lista na mjestu, zato opredjeljenom, predatelj sa slovi napisao, ili ako je to po odpremnom uredu predatbene postaje zabilježeno na izkaznici.

U obadva slučaja mora se platiti vozarinski domet, koj za svakih 7.5 kilometarah (1 milja) i za svakih započetih 30 forintah čitave prijavljene svote

uz zaokruženje na čitave krajcare nezmije prekoračiti $^{1}/_{10}$ krajcara, te nemože biti manji od 15 krajcarah.

III.

Odpremanje robe.

§. 46.

Roba može se odpremati sa svih i na sve postaje, koje su uredjene za teretni promet, te kod prelaza s jedne željeznice na drugu nije potrebna posredovna adressa.

§. 47.

Preuzimanje robe.

Željeznica nije dužna na odpremljenje preuzeti robu, koja nije redovito ili nikako spremljena i zavita, dočim ista po naravi svojoj treba ovitka za osiguranje proti izgubljenju i oštećenju kod odpremanja. Takova roba može se iznimice odpremiti, ako predatelj vlastitim podpisom providjenim, te na voznom listu opetovanim očitovanjem priznaje, da zavitka neima ili da je isti manjkav. U očitovanju tom imadu se pojedini komadi potanko navesti i opisati.

Očitovanje u pogledu pomanjkanja ili nedostatnosti ovitka imade predatelj sastaviti polag pod A. priložena obrazca, koj se u odpremnih uredih dobiti može. Oznake pojedinih komadah, koje se imadu brižno i jasno izvesti, moraju se podpuno slagati s odnosnimi podatci voznog lista (§. 50. točka 3.). Željeznica može takodjer zahtievati, da predatelj pojedine komade robe trajnim načinom providi s imenom postaje opredjeljenja, u koliko to narav robe dopušta bez osobitih težkoćah.

§. 48.

Predmeti, koji su od odpremanja izključeni ili se samo uvjetno mogu odpremati.

Tko uz krivu ili netočnu prijavu na odpremu predade takove predmete, koji su od odpremanja sasvim izključeni ili se samo uz obdržavanje stanovitih uvietah smiju odpremati, mora osim kaznah, ustanovljenih u redarstvenih propisih i kaznenih zakonih, ma da i nije šteta počinjena, platiti za svaki kilogram (2 funte) takovih pošiljkah novčanu globu od 6 forintah, koja globa već predajom samom postaje pravomoćna, a povrh toga odgovoran je za svaku štetu, koja bi iz toga nastati mogla. Novčana globa ova može se prema okolnostim utjerati od predatelja ili preuzimatelja robe.

*

I. Od odpremanja izključuje se:

1. Svaka takova roba, koja sbog svoje težine ili obsega, svojega oblika ili inih svojstvah uslied uredjenja i načina upotrebljivanja željeznice nije prikladna za odpremanje.

2. Svi predmeti, koji su pridržani poštanskoj odpremi, kao i izprave, drago kamenje, pravi biser i dragocjenosti.

3. Svi predmeti, koji se sami od sebe upaliti ili razprsnuti (explodirati) mogu, na primjer: barut, strieljači pamuk, zapalne vrpce (izuzamši one, koje su navedene pod točkom II. A. 6), nabijene puške, praskavo srebro, živa praskavica, praskavo zlato, kresarski predmeti (Feuerwerkskörper), vatreni papir (tako zvani Düpplerschanzen-Papier), nitro-glicerin (ulje za razprštanje), soli pikrinove kiseline (pikrin-žutača, anilin-žutača i t. d.), natronkokes, poveljeni prah za razprštanje (dynamit) i svi oni lučbeni preparati, u kojih se nalazi pranik (fosfor), nadalje zapalne tablice (amorces).

U austrijsko-ugarskom unutarnjem prometu dopušta se odpremanje baruta, strieljaćeg pamuka, kresarskih predmetah i poveljenog praha za razprštanje (dynamti i slični predmeti) uz posebne uvjete. (Vidi dodatak pod II. A.)

II. Pod uvjeti mogu se odpremati.

A.

1. Aether, kamenito ulje (nafta), Hoffmannova žesta (Hoffmannove kaplje) kolodij, sumporni ugljik (ugljični sumpornik), žesta od drva u sirovom i prepečenom stanju, vinovica i žesta.

2. Zeleni kreč.

3. Solično-kisela pepeličina i čista pikrinova kiselina.

4. Sve vrsti rudnih kiselinah, uljane droždine iz uljanih čistionicah, jedki soden lug, lug od sode, lug od jedkoga cecelja, kao i posude, u kojih su se takovi predmeti odpremali, u loptinah odpremane pokosti, pokostne boje, sokovi, eterička i mastna ulja, vinovica i ine žeste, koje nisu navedenepod točkom 1., a isto tako i brom.

5. Terpentinsko ulje, katransko ulje (Hydrocarbür), rudno ulje, kamfin, svjetlik, pinolin, lahko kameno-ugljeno ulje (benzin), ligroin (petroleum-nafta) i slični predmeti, zatim posude, u kojih se isti odpremaju; sva smrdeća ulja, kao i nišadorova žesta.

6. Kroz ribanje i trljanje upaliva ognjila (žigica od voska, drva, gube), bezopasni prižigači (zapalne vrpce), ako sastoje iz tanke, guste cievi, u kojoj se nalazi razmjerno malena količina baruta. Bucherove vatrogasne kutije u limenih tuljcih.

7. Fosfor.

8. Vuna i odpadci od vune, ostanci od sukna, odpadci od predionicah pamuka i pamučne predje, lan, konoplja, kučina, cunje i ini slični predmeti, ako su omašteni, nadalje umjetna vuna mungo- ili shoddy-vuna, tkalačke i oklopne vrpce, vojke za hamove.

9. Petroleum u sirovom ili čišćenom stanju, petroleum-eter (nafta), kao i prazne posude, u kojih su se takovi predmeti odpremali.

10. Praskalice (petarde), koje se kod željeznicah upotrebljavaju za davanje znamenja „stoj".

11. Zapalne kapice, zapalna zrcala i kovni naboji.

12. Zlatne i srebrne šibke, platina, novac i vrjednostni papiri.

13. Slike i ini umjetni predmeti.

14. Sičanovice, najme sičanova kiselina (bieli sičan), žuti sičan, (auripigment), crveni sičan (realgar), crepast biesik, i t. d. i ini otrovni predmeti.

15. Čadje.

16. Droždine, kako u tekućem, tako i u čvrstom stanju.

17. Crvotočina.

18. Svježe kože, masti, žile, kosti i ini predmeti, u koliko smrde, ter su odurne.

Svi predmeti, koji su navedeni pod točkami od 1. do 18., primaju se na odpremu samo uz posebne vozne liste, koji se neprotežu na ine predmete.

Napose se primjećuje:

K točki 1.:

Aether, nafta, Hoffmanova žesta (Hoffmanove kaplje) i kolodij može se samo u dvostrukom zatvoru odpremati i to tako, da staklene boce, u kojih se nalaze dotični predmeti, budu smještene u jakih drvenih škrinjah, napunjenih mekinjami ili piljevinom.

Za odpremanje sumpornoga ugljika (sumpornog alkohola) valjaju sliedeći propisi:

a) Ako se sumporni ugljik nalazi u oblih, iz tutije načinjenih posudah, koje su učvršćene gore i dole pripojenimi željeznimi obruči, to se iste samo onda primaju na odpremu, ako svaka pojedina posuda ima težinu najviše od 35 kilogrammah (70 carinskih funtah).

b) Slično ograničenje težine u pogledu takovih posudah, napunjenih sumpornim ugljikom, koje su načinjene iz jakoga željeznoga lima, te su valjano zakovane i u svezih dobro spojene, nastupi samo u toliko, da težina pojedine posude nesmije iznositi više od 500 kilogrammah (1000 carinskih funtih).

c) Posude iz tutijnog lima moraju biti smještene u pletenih košarah.

d) U staklenih posudah, koje su namještene u limenih kutijah, napunjenih mekinjami ili piljevinom, može se takodjer sumporni ugljik odpremati.

e) U svih slučajih odprema se sumporni ugljik samo na otvorenih kolih bez ponjave.

Žesta od drva u sirovom ili prepečenom stanju, alkohol i žesta može se na odpremu predati samo u bačvah, u staklenih ili limenih bocah, te moraju ove posliednje biti opremljene na način, kao što je gore (pod br. 1.) propisano.

K točki 2: Zeleni kreč smije se samo na otvorenih kolih odpremati

K točki 3: Solično kisela pepeličina mora se brižno spremiti u debele, papirom oliepljene bačve ili škrinje. Čista pikrinova kiselina smije se odpremati samo uz doprinešenje po osposobljenom lučbaru izdane svjedočbe o čistoći i nepogibeljnosti predane pikrinove kiseline.

K točki 4: Loptine, u kojih se odpremaju rudne kiseline (sumporna kiselina, galična kiselina, solna kiselina, dušikova kiselina, lučavka i t. d), moraju se dobro spremiti, te zatvoriti u posebne, u svrhu lahkog rukovanja jakimi držali providjene posude (u tu svrhu mogu se upotrebljivati takodjer pletene košare). Preuzeće na odpremu može se zaniekati, ako nije sve dobro spremljeno, te ako škrinje, dotično posude nisu providjene sa držali u svrhu lahkog rukovanja.

Loptine s crvenom dimećom se dušikovom kiselinom moraju se u posudah zaodjenuti najmanje njihovu sadržaju jednakom količinom infuzorijske zemlje, ili inog prikladnog suhog materijala.

Rudne kiseline moraju se uvjek napose natovariti, nesmiju se dakle odpremati na jednih kolih s inimi lučbenimi sredstvi.

K točki 5: Katransko ulje (Hydrocarbür) ili slični predmeti, ako se odpremaju u limenih posudah ili u staklenih loptinah bez opleta, primaju se samo onda na odpremu, ako su posude ove smještene u košarah Terpentinsko ulje i sva ina smrdeća ulja smiju se odpremati samo u otvorenih kolih.

K točki 4. i 5.: Za loptine s rudnimi kiselinami (sumpornom kiselinom, solnom kiselinom, dušikovom kiselinom, t t. d.), kao i za loptine s katranskim uljem (Hydrocarbür), rudnimi ulji, kamfinom, svjetlikom, pinolinom, lahkim kameno-ugljenim uljem (benzinom) i sličnimi predmeti, ako pojedini komadi nisu težji od 75 kilogrammah (150 carinskih funtih), računaju se vozarine polag prave njihove težine. — Ako se na odpremu predade jedna ili više loptinah preko 75 kilogrammah (150 funtih), tad može željeznička uprava zahtievati vozarinu za 2000 kilogrammah, ma da čitava količina iznosi i manje od 2000 kilogrammah, te je natovarenje i iztovarenje loptinah dužnost predatelja, dotično preuzimatelja. Dosljedno tomu ovi posliednji neimaju pravo u pogledu upitnih loptinah proti željeznici odnosne za ine predmete valjajuće zahtieve podizati. Ako primalac takove loptine neda iztovariti i odvesti najkasnije za tri dana, poslie kako su prispjele na postaju opredjeljenja, dotično kako je obavješten o dolazku, prosto stoji željezničkoj upravi uz uporavljenje ustanovah, sadržanih u alineji 1. §-a 61., iste u ma koje skladište odvesti ili ma kojemu odpremniku predati. Ako to nije moguće, može loptine bez svih daljnjih formalitetah prodati.

K točki 6.: Kroz ribanje i trljanje upaliva ognjila, kao i bezopasni prižigači i zapalne vrpce moraju se u posude od jakoga željeznoga lima ili barem u veoma čvrste drvene škrinje, koje nesmiju biti veće od $1._2$ kubična metra, brižno takovim načinom spremiti, da bude prostor u škrinji sasvim izpunjen. — Sadržaj škrinjah ima se izvana jasno označiti.

Bucherove vatrogasne kutije mogu se odpremati samo u takovih, 6 do 10 kilogrammah (12 do 20 carinskih funtih) sadržavajućih škrinjah, koje su iznutra papirom oliepljene, te koje su osim toga spremljene u veće takodjer papirom oliepljene škrinje.

K točki 7.: Fosfor mora biti vodom obkoljen, u limene kutije, koje najviše 6 kilogrammah (12 car. funtih) drže, te koje su dobro zapojene, u jakih škrinjah s piljevinom dobro spremljen. Povrh toga moraju se škrinje dobro omotati sivim platnom, te na obih gornjih bridih providiti jakimi držali, iste nesmiju biti teže od 75 kilogrammah (150 carinskih funtih), te se moraju iz vana označiti riečmi: „s fosforom napunjeno“ i „gore“.

K točki 8.: Ako se predmeti ovdje spomenute vrsti predadu u svrhu odpreme, to se mora na voznom listu naznačiti, da li su isti omašteni ili ne. U prvom slučaju odpremaju se samo na otvorenih kolih. Ako na voznom listu u tom pogledu neima nikakove primjetbe, tad se predpostavit ima, da su dotični predmeti omašteni, te će se odprema prema tomu udesiti.

Omaštena vuna, osobito umjetna vuna, mungo- ili shoddy-vuna mora se na zahtiev predatelja na otvorenih, nu ponjavami providjenih kolih vozit, a može se, ako je željeznička uprava s tim sporazumna, odpremati takodjer u pokrivenih kolih.

K točki 9.: Petroleum i petroleum-aether (nafta) prima se na odpremu samo u osobito dobrih, trajnih bačvah ili u limenih škrinjah, koje su smještene u drvenih ladicah,napunjenih piljevinom ili mekinjami, ili pako u dobro zakovanih posudah iz bieloga lima u obliku četverokutnom u dužini i širini po prilici od 21 centimetra i u visini po prilici od 31 centimetra, od kojih posudah najmanje dvie moraju biti spremljene u jednom sanduku iz $1._8$ centimetra debelih daskah tako, da se posude nebudu mogle tresti. One posude, koje bi se prilikom odpremanja možda oštetile, imadu se odmah iztovariti, te zajedno s jošte postojećim sadržajem prodati na korist predatelja na što povoljniji način. Odpremanje biva samo na otvorenih kolih. Uz takovu odredbu, osnivajuću se na carinskom postupku, koja bi učinila potrebitim čvrsto pokriće kolah i naolovljenje krovovah od kolah, nepreuzima željeznička uprava odpremanje.

K točki 10.: Praskalica (petarde) imadu se spremiti u odrezke od papira, u piljevinu ili sadru ili pako na ini način čvrsto i jedna od druge oddieljeno složiti, da se limene kapice niti medjusobno, niti pako inih predmetah doticale nebudu; — škrinje, u kojih se iste složene, moraju biti iz najmanje $2._6$ centimetra debelih, ožmurenih (ušipiljenih) dasakah načinjene, drvenimi šarafi

svezane, sasvim napunjene, te u drugu škrinju položene; uz sve to nesmije izvanjska škrinja zauzimati veći prostor od $0._{06}$ kubičnog metra.

Takove pošiljke primaju se samo onda na odpremu, ako su vozni listovi providjeni službenom svjedočbom o propisanim načinom preduzetom složenju,

K točki 11.: Zapalne kapice, zapalna zrcala i kovni naboji moraju se brižno spremiti u jake škrinje ili bačve, te se mora na svaki pojedini svežanj priliepiti cedulja s napisom „zapalne kapice i t. d.“

K točki 12.: Pod kojimi uvjeti se primaju na odpremanje zlatne i srebrne šipke, platina, plemeniti kovi, kovani i papirnati novac, to opredjeljuju posebni propisi svake pojedine željeznice.

K točki 13.: Slike i ine umjetne predmete mora željeznička uprava samo onda preuzeti na odpremu, ako na voznom listu nije vriednost naznačena.

K točki 14.: Sičanovice, naime sičanova kiselina (Huttenrauch), žuti sičan (Rauchgelb, Auripigment), crveni sičan (Bealgar), crepast biesik i t. d., prima željeznica na odpremu samo onda, ako su spremljene u dvostrukih bačvah ili škrinjah. Dno bačvah ima se osigurati uloženimi obruči, zaklopi škrinjah pako obruči ili željeznimi kopčanicami (panti). — Unutarnje bačve ili škrinje moraju se načiniti iz čvrstoga drva, te se moraju iznutra podstaviti s gustim platnom ili inom sličnom gustom tkaninom.

Na svaki komad mora se čitljivimi pismeni crnom uljenom bojom napisati rieč: „sičan (otrov).“

Ini otrovni kovni proizvodi (otrovne kovne boje, kovna sol i t. d.), kojim spadaju osobito preparati od žive, kao: izprepečena živa (Calomel), bieli i crveni praecipitat, rumenica (Zinnober), bakrene soli, bakrene boje, kao: modra galica, zeleni kamen, zelene i modre bakrene boje, preparati od olova, kao: olovna gledja (Massicot) crljenke, olovni slador i ine olovne soli, olovno bielilo i ine olovne boje, pepeo od kositra i antimonija, — smiju se predati na odpremu samo u gustih, iz čvrstoga, suhoga drva načinjerih, s uloženimi obruči, odnosno obuhvatnimi kopčanicami providjenih bačvah ili škrinjah. Spremljenje mora se obaviti tako, da prilikom odpremanja usljed neuklonivog drmanja i tresenja nenastupi razpraživanje predmetah kroz pukotine.

K točki 15: Čadje mogu se odpremati samo u takovih malih, u trajnih košarah spremljenih bačvah ili posudah, koje su iznutra oliepljene papirom, natopljenim vodenim staklom.

K točki 16: Droždje kako tekuće, tako i tvrde, mogu se odpremati samo u posudah, koje nisu neprodušivo zatvorene.

K točki 17: Crvotočina smije se samo na otvorenih kolih i pod dobrim pokrovom odpremati.

K točki 18: Pod ovom točkom navedeni predmeti, ako se odpremaju pojedini komadi, primaju se na odpremanje samo, ako su shodno spremljeni, u

koliko pak nisu spremljeni, to se primaju na odpremanje samo u tovarih čitavih kolah.

U unutarnjem austrijsko-ugarskom prometu može se barut (pušćani prah), strieljaći pamuk, kresarski predmeti i poveljeni prah za razprštanje (dynamit i t. d.) uz sliedeće uvjete i samo onda odpremati, ako se predmeti ovi predadu uz posebne vozne listove, koji se neodnose na ine predmete, i to:

Barut svake vrsti mora biti spremljen u dobrih (tučenik barut u dvostrukih) vrećah iz cvilika a povrh toga u dobro svezanih, s uloženimi obruči providjenih, drvenih bačvah.

Strieljaći pamuk mora se isto tako kao i barut spremiti u cviličné vreće i barutne bačve, — bez vrećah pako u drvene škrinje, papirom oliepljene.

Kresarski predmeti smiju se predati samo u dobro zatvorenih drvenih škrinjah, u kojih pojedini predmeti moraju biti čvrsto složeni medju kučinami.

Poveljeni prah za razprštanje (Dynamit i slični) smije se na odpremanje preuzeti samo onda, ako proizlazi iz takove tvornice, proizvodi koje su dozvolom oblasti izjavljeni prikladnimi za odpremanje po željeznici, te koji se predadu na odpremanje providjeni sa u tom pogledu potrebitimi izkaznicami i zaštitnimi biljegami. — Isti ima se najprije u papir zamotati, a zatim u drvene, piljevinom napunjene škrinje ili bačve spremiti, koje posude se smiju zatvoriti samo drvenimi obruči ili drvenimi čavli.

B.

Sieno, trstika (izuzamši španjolsku trstiku), drvena kora, slama (takodjer slama od riže i lana) i treset (turfa) može se u nespremljenom stanju samo podpuno p o k r i v e n o i pod tim daljim uvjetom odpremati, da se predatelj i primalac sam pobrine za natovarenje i iztovarenje. — Isto tako dužan je predatelj na zahtjev željezničke uprave sam dobaviti pokrov, potrebit za ove predmete, zatim za sadru, lužnjak, tras i drveno ugljevje.

C.

Kod predmetah, natovarivanje ili odpremanje kojih je po mnienju željezničke uprave skopčano s osobitimi težkoćami, može se odprema učiniti odvisnom od uvietah, koji se imadu za svaki slučaj sporazumno napose ustanoviti.

§. 49.

Sklopljenje odpremnog ugovora.

Odpremni ugovor sklopi se od strane predatelja tim, da isti vozni list sastavi, a od strane odpremnog ureda predatbene postaje tim, da na isti kao znak preuzeća odpreme udari pečat odpremnog ureda. Udarenje pečata uzsliedi bez oklievanja, čim se u voznom listu navedeni predmeti podpuno predadu (2. alineja §. 55.). Ovim trenutkom ima se odpremni ugovor smatrat sklopljenim, a predaja robe svršenom.

§. 50.

Svaka pošiljka mora biti popraćena s propisanim, tiskanim, te po željezničkoj upravi biljegovanim voznim listom. U tom pogledu valjaju sliedeće pojedine ustanove:

1. Isto tako, kao što za predmete, navedene u §. 48. pod II. A., — imadu se takodjer za one predmete, koje mora predatelj i primalac sam natovarivati i iztovarivati, te koji su podvrženi carinskoj ili poreznoj kontroli, upotrebiti posebni vozni listovi, koji se neodnose na ine predmete.

Nadalje smiju se u jedan te isti vozni list samo takovi predmeti uzeti, koji se polag naravi svoje mogu bez štete skupa natovarivati.

Kod predavanja tovarah za ciela kola može se predatelj pridržat, da za svaka kola sastavi posebni list.

2. U smislu §. 49. obiljegovani vozni list služi za dokaz o ugovoru medju željezničkom upravom i predateljem; kod takovih predmetah ipak, koje u smislu ovog propisa, u smislu tarife ili u smislu sa predateljem ustanovljene posebne pogodbe mora predatelj ili primalac sam natovarivati i iztovarivati, — čini naznačenje težine i količine robe na voznom listu dokaz proti željeznici samo onda, ako su tovari kolah ili oni predmeti, iz kojih isti sastoje, vagnuti, te je broj komadah ili težina, ova posliednja s tezuljnom biljegom predajne postaje, na voznom listu naznačena. Zahtjevom radi ustanovljenja težine ili broja komadah robe u tovarnih kolih dužna je željeznica udovoljiti uz pristojbu, po nadzornoj oblasti ustanovljenu, u koliko je takovo ustanovljenje po naravi robe moguće bez dužeg zadržavanja, dotično u koliko su zato dovoljne na kolodvoru nalazeće se sprave za vaganje.

Ako od strane željezničke nije ustanovljen broj komadah ili težina, to se mora težina i količina inim načinom dokazati, a ne pozivanjem na vozni list.

Odpremna biljega predajne postaje (§. 49.), koja je jedino mjerodavna za vrieme predaje robe, mora se na zahtjev predatelja u njegovoj prisutnosti udariti na vozni list.

Vozni listovi, koji sadržavaju propise, odstupljujuće od nazočnih ustanovah, mogu se odbiti. Takovi vozni listovi, s kojimi su robu prije predaje na željeznici ini odpremnici odpremali, neprimaju se niti kao prilog k željezničkim voznim listovom.

3. Na svakom voznom listu imade se navesti mjesto i dan sastavljenja, zatim se ima roba po znamenjih, brojevih, količini, načinu spremljenja, sadržaju i brutto-težini komadah, predmeti pako, koji se u smislu posebnih propisah dotične željeznice neprimaju polag težine, po sadržaju ovih propisah jasno i točno naznačiti.

Na voznom listu mora nadalje sadržan biti podpis predatelja, dotično štampano ili biljegom pritisnuto ime njegovo, a isto tako ima se jasno i točno naznačiti ime primalca i postaja opredjeljenja.

Ako od predajne postaje vodi više putevah do postaje opredjeljenja, to se na voznom listu ima uz naslov točno naznačiti takodjer put, kojim se odprema ima obaviti, te kojega se željeznička uprava mora strogo držati. — Ako put odpremanja nije naznačen, to može odpremni ured predajne postaje na pogibelj predatelja izabrat onaj put, koj mu se u njegovu interesu čini najshodnijim.

4. Predatelj jamči za točnost podatakah, na voznom listu sadržanih, te nosi sve posliedice, koje nastanu iz neumjestnih, nejasnih ili netočnih podatakah na voznom listu.

Željeznička uprava vlastna je podatke voznog lista i u pogledu sadržaja u nazočnosti predatelja ili primalca ili njihovih punomoćnikah, ili u slučaju potrebe u prisutnosti barem dvajuh svjedokah sravnati i potvrditi dati.

Ako se težina ili sadržaj krivo prijavi, vlastna je svaka željeznica osim naknadne naplate prikraćene možda vozarine od postaje predajne do postaje opredjeljenja prema vlastitim posebnim propisom od predatelja ili primalca novčanu globu zahtjevati.

5. Ako predatelj želi svjedočbu vrhu toga, da je robu predao željeznici, to mora isti, ako se nebi zadovoljio „s prijamnicom", izdanom u smislu kod pojedinih željeznicah postojećih propisah, — dva istoglasna primjerka voznog lista predati, od kojih mu željeznički odpremni ured jedan primjerak s označenjem „duplikat" povrati.

Duplikat ovaj neima one valjanosti, koju ima robu prateći vozni ili tovarni list.

6. Ako se roba šilja na takova mjesta, koja neleže nuz željeznicu, ili pak na takove željezničke postaje, koje nisu uredjene za promet teretni, dužan je predatelj daljeg odpremljenja radi na voznom listu naznačiti onu željezničku postaju, od koje će adresat robu dalje odpremiti dati (§§. 61. i 65.)

7. Obrazci voznih listovah propisani su u prilogu pod B. i C., te se mogu kupiti na svakoj postaji uz cienu, naznačenu u cjeniku.

Vozne listove, koji nisu štampani po željezničkoj upravi, valja po jednoj od onih željezničkih upravah, u području kojih će se isti upotrebit, — uz naplatu cjenikom opredjeljene pristojbe predbježno obiljegovati dati, da se tim načinom dokaže, da podpuno sudaraju s propisanim obrazcem. — Biljegovanje ovo može se zaniekati, ako se u tu svrhu najedanput nepredloži najmanje 100 voznih listovah.

Na naslovnu stranu voznog lista slobodno je takodjer tvrdku predatelja naštampati, u koliko je to moguće bez uštrba prostora, potrebitog za željezničko rukovanje.

8. Na takovih mjestih, gdje više željezničkih upravah ima odpravne urede za robu, mora one vozne listove, koje je jedna uprava biljegom providila, i druga uprava pripoznati valjanimi.

*

9. Izdanje inih očitovanjah i izpravah osim voznog lista nesmije se zahtjevati, u koliko u tom pogledu trgovački zakon ili nazočni propis nedopušta iznimku; isto tako nesmiju vozni listovi sadržavati nikakova očitovanja niti ustanove, koje trgovački zakon ili nazočni propis nedopušta.

§. 51.

Carinski i porezni propisi.

Kod robe, koja, prije nego li se izdade primalcu, padpada carinskomu ili poreznomu rukovanju, — dužan je predatelj prilikom predaje voznog lista željeznici predati takodjer u tu svrhu potrebite popratne papire. — Željeznica nije dužna razviditi, da li su popratni papiri nuždni ili ne, te da li su umjestno i dobro sastavljeni, te ista kao niti dalje odpremajuće željeznice nisu odgovorne za krivnje, koje možda nastanu uslied preuzeća robe bez popratnih papirah ili s nedostatnimi popratnimi papiri. Usuprot odgovoran je predatelj željeznici za sve kazne i štete, koje posliednju postignu sbog netočnosti, nedostatnosti i manjkavosti popratnih papirah.

Ako bi uslied naročitog, na voznom listu sadržanog naloga predateljah, u koliko su propisana očitovanja i izkaznice priložene, željeznica posredovala kod carinske i porezne manipulacije robe, te predujmice naplatila uvozne, izvozne i provozne daće, kao i ine javne daće i pristojbe, u koliko se u smislu propisah, nu ne na postaji predajnoj, niti na postaji opredjeljenja namiriti imadu, to tim ista ipak nepreuzima nikakovu odgovornost. Željeznica nije dužna uslied takovim načinom stavljenog predloga posredovanje preuzeti, te je vlastna isto povjeriti ma kojemu odpremniku, ako nije na voznom listu imenovan nikakov posrednik.

Ako bi predatelj zahtievao takovo rukovanje robe, kakovo u dotičnom slučaju po zakonu nije dopušteno, to se predpostavit ima, da je on sporazuman s tim, da željeznica tako postupa s robom, kao što to scieni za najshodnije u interesu njegovu. Ako bi željeznica uz vozni list na granici dotičnog carinskog područja predanu joj robu bez carinskih popratnih papirah, po predatelju napisanih, — preuzela na odpremu do postaje opredjeljenja ili do carinskog ureda, prikladnog za predaju carinske prijave, to je odnosno predatelj i primalac naprama željeznici odgovoran i na odštetu obvezan za sve one štete i gubitke, koji za željeznicu, kao odpremnika, prilikom predaje carinske prijave, učinjene na temelju prijave na voznom listu, nastati mogu iz netočnosti, pogrješakah i manjkavosti prijave, sadržane na voznom listu predatelja.

Predatelj je dužan popratne papire, priložene u svrhu carinskog i poreznog rukovanja, navesti takodjer na voznom listu. Za takove papire, koji nisu navedeni na voznom listu, željeznica nije odgovorna.

§. 52.

Proračunanje vozarinah.

Dotle, dok i u koliko se neproglase zajednički cjenici za odpremanje robe, ima se vozarina proračunati kroz sbrojenje stavakah iz proglašenih tarifah pojedinih željeznicah, odnosno željezničkih savezah. Osim vozarinah, u tarifi sadržanih, i odštetah za posebne, u tarifi predvidjene poslove, nesmije se pobirati nikakova ina pristojba. Izdatci željeznice u gotovu novcu (n. p. prevozne, uvozne i izvozne daće, troškovi za prevažanje, troškovi za popravke, potrebite na robi, koja takove uslied svoje izvanjske ili unutarnje kakvoće i naravi za uzdržavanje kroz vrieme odpreme zahtievaju) imadu se istoj povratiti.

Ako pojedine željeznice po robu pošalju na stan predatelja, ili ju iz ladjah izkrcati dadu, ili ju pako na stan primalca ili na ino koje mjesto, n. pr.: tovarnicu, skladište, pregledne suše, na brodove i t. d. dadu odnieti, to se imadu za to platiti u tarifi ustanovljene pristojbe.

Vozarine računaju se po kilogrammih (carinskih funtih), kod robe pako, koja se preuzima bez ustanovljenja težine, proračunavaju se vozarine prema odnosnim ustanovam, sadržanim u tarifah i posebnih propisih pojedinih željeznicah, polag nosne sile kolah ili polag sadržine ili prostora. Težina ustanovi se ili faktičnim vaganjem na kolodvorih ili proračunanjem polag normalnih stavkah, sadržanih u tarifah. Kod robe na komade ima se težina uvjek ustanoviti na predajnoj postaji. Pošiljke izpod 30 kilogrammah (60 carinski funtah) računaju se za 30 kilogrammah (60 carinski funtah), veća težina računa se kod robe na komade sa 10 kilogrammah, kod tovarah cielih kolah sa 100 kilogrammah (20 odnosno 200 carinskih funtah) rastuć tako, da se svakih započetih 10, odnosno 100 kilogrammah uzme za podpunih 10, odnosno 100 kilogrammah (20 odnosno 200 carinskih funtah). Takovim preračunanjem težine ipak nije izključeno, da pojedine željeznice nepobiraju u vlastitih tarifah sadržane minimalne vozarinske stavke.

Predatelju slobodno je prisustvovati kod ustanovljenja težina. Ako predatelj zahtieva, da se težina robe, koju je željeznička uprava već vagnula, prije natovarenja robe, u njegovoj nazočnosti ili u nazočnosti njegova punomoćnika iznova ustanovi, to je željeznička uprava vlastna zato zahtievati naplatu u tarifi ustanovljene vagarine (pristojba za vaganje). Vagarina ova može se, nu samo od običnih pošiljkah robe, zahtievati i onda, ako je predatelj iznimice propustio na voznom listu navesti težinu, te dopunjenje voznog lista u tom pogledu prepušta željezničkoj upravi.

Svi na jednom voznom listu navedeni predmeti jedne te iste vozarinske stavke sačinjavaju jednu poziciju za izračunanje vozarine.

Platit se imajuća vozarina zaokruži se na čitave krajcare, tako da se slomci od krajcara za ciele krajcare računaju.

Ako u smislu posebnih propisah pojedinih željeznicah predatelji sami moraju robu natovariti dati, to predatelji smiju kola obteretiti samo do nosne sile njihove, koja je na istih naznačena. Za prekoredno obterećenje može željeznica, pridržajuć si inu odštetu, zahtjevati u vlastitih posebnih propisih ustanovljenu novčanu globu.

§. 53.

Naplata vozarine.

Vozarina ima se platiti ili prilikom predaje robe, ili pak se može naplata doznačiti na primalca. Od robe, koja se po mnienju preuzimajuće željeznice lahko brzo pokvari, ili vozarinu sigurno nepokrije, može se odmah zahtjevati naplata vozarine.

Krivo uporavljenje tarife, kao i pogrješke pri izračunanju pristojbah nemogu biti na štetu niti željeznici, niti pak plaćajućoj stranki. Prekoredno pobrane svote imadu se po mogućnosti dotičniku na znanje dati.

§. 54.

Pouzeće i provizija.

Troškovi, koji robu prilikom predaje na željeznicu obterućuju, te specifikacija kojih se može zahtjevati, — mogu se pouzeti.

Pod istimi uvjeti, koji su ustanovljeni za pouzeće troškovah, mogu se na vriednost robe podići takodjer predujmi do iznosa od 150 forintah, ako su isti po uvidjenju odpravljajućeg činovnika sigurno pokriveni vriednošću robe.

Za svako pojedino predano pouzeće računa se tarifom predajne postaje ustanovljena provizija bez obzira na to, da li je isto uručeno ili pak uslied naknadne razpoložbe sasvim ili djelomice opozvano. U slučaju odpremanja s jedne željeznice na drugu po željeznicah pouzete vozarine proste su od provizije.

Za izdatke u gotovu novcu (§. 52.), koji se takodjer mogu pouzeti, može se pobirati ona ista provizija, koja je u tarifi predujam davajuće željeznice ustanovljena za pouzeća.

Kao dokaz pouzećah, obterećujućih robu, služi obično obiljegovani vozni list, ili u inom obliku dopuštena potvrdnica o predaji robe (§. 50. točka 5.), nu na zahtjev izdavaju se posebne pouzetbene potvrdnice i to bezplatno.

Uplaćena pouzeća imadu se na pouzeće ovlaštenoj stranki odmah na znanje dati, te joj izplatiti.

§. 55.

Preuzimanje robe.

Željeznica nije dužna robu na odpremanje preuzeti prije, nego se ista odpremiti može, naročito dakle ne onda, ako redovita odpremna sredstva željeznice nisu dovoljna za zahtjevanu odpremu.

Nu dužna je ipak željeznica dovezenu robu, u koliko su na razpolaganje stojeće prostorije dovoljne, uz preuzetbenu potvrdnicu pohraniti dati s pridržajem, da će se ista na odpremu istom onda preuzeti i biljega odpremnog ureda na vozni list (§. 49) istom onda udariti, kad će se roba odpraviti moći. Predatelj mora na voznom listu svoje privoljenje izjaviti, da se pošiljka u skladište stavi dotle, dok se uzmogne odpraviti.

§. 56.

Dopremanje i odpremanje robe.

Roba se mora u opredjeljenom vremenu za primanje dopremiti, dotično po predatelju natovariti, te se prema očitovanju predatelja odpremi kao brzovoznina ili kao obični teret (§. 59.).

Po nedjeljah i blagdanih neprima se obični teret, te se na postaji opredjeljenja adressatu neizdaje.

Brzovoznine primaju i izdavaju se takodjer po nedjeljah i blagdanih, nu samo u vremenu, koje je zato jedanput za uvjek opredjeljeno, te u odpremnom uredu i odnosno takodjer u kojem mjestnom časopisu oglašeno.

Brzovoznina mora se predati s voznim listom, tiskanim na crvenom papiru (prilog C.), te se odprema izvan reda brzo. Obična roba mora se predati s voznim listom polag obraca priloga B.

U pogledu vremena odpremanja robe stoji pravilo, da se odpremanje ima preduzeti po redu dopreme, te se nesmije nijednomu predatelju pred drugim prednost dati, osim ako to zahtieva uredjenje željeznice, odpremni odnošaji ili obći interes. Tomu protivni čini daju pravo zahtjevati naknadu tim nastale štete. Željeznice su dužne takove uredbe učiniti, da se neprekidni red odpravljanja robe uzmogne konstatovat.

Za takovu robu, koju predatelj sam dade natovarit, treba postavljenje kolah za stanoviti dan moliti, te natovarenje svršiti u roku, opredjeljenom u tu svrhu po predajnoj postaji.

Rok ovaj ima se izviesenjem u odpremnom uredu i odnosno oglašenjem putem kojeg mjestnog časopisa do obćeg znanja staviti.

§. 57.

Odpremni rok. Proračunjanje istoga.

Svaka željeznička uprava proglasi za promet na vlastitom željezničkom području odpremne rokove, koji sastoje iz odpravnih i manipulacijonalnih rokovah, te koji nesmiju biti veći od sliedećih maximalnih stavkah:

a) Za brzovoznine:

1) Manipulacijonalni rok . . . . 1 dan.

2) odpravni rok za svakih, ako i samo započetih 225 kilometarah (30 miljah) . . . . 1 dan.

b) Za običnu robu:

1) manipulacijonalni rok . . . . 2 dana.

2) odpravni rok za svakih, ma samo i započetih 225 kilometarah (30 miljah) . . . . 2 dana.

Ako pošiljka iz područja jedne željezničke uprave prelazi u područje uprave druge priključne željeznice, to se odpravni rok proračuna polag sveukupne daljine izmedju predajne postaje i postaje opredjeljenja, dočim se manipulacijonalni rok bez obzira na broj područjah, kroz koja prolazi pošiljka, samo jedanput računa.

Željezničkim upravam pridržaje se pravo, da za slučajeve vašarah i inih izvanrednih prometnih odnošajah uz dozvolu ili uz pridržaj odobrenja nadzorne oblasti ustanovi i proglasi naknadne rokove.

Iz oglasa mora se uviditi, da li je i po kojoj oblasti je podjeljena dozvola, ili da li je takova pridržana. U posliednjem slučaju mora se naknadna dozvola u roku od 8 danah posebnim oglasom objaviti. Ustanovljenje naknadnih rokovah neima valjanosti, ako nadzorna oblast naknadnu dozvolu uzkrati, ili ako se podjeljena dozvola blagovremeno neoglasi.

Ako se roba mora odpremiti preko koje nepremoštene rieke, ili preko svezne željeznice, postojeće kod kojega većega mjesta medju tamo sticajućimi se željeznicami, to se za takove pošiljke uz odobrenje nadzorne oblasti mogu proglasiti primjereni naknadni rokovi.

Odpremni rok počima u ponoć poslie obiljegovanja voznog lista (§§. 49. i 50.), te je obdržan, ako se roba primalcu ili onoj osobi, kojoj se ista valjano izdati može, u stan ili poslovnicu pošalje, ili pak, ako takovo dostavljenje nije obećano, ili je izrično zabranjeno (§. 59.), ako se u pomenutom roku pismena obavjest o prispjeloj robi za primalca na poštu predade ili ako mu se takova inim načinom u istinu dostavi.

Glede robe, koja je predana s primjetbom „ostaje na kolodvoru“, obdržan je dostavni rok, ako roba u pomenutom roku na postaji opredjeljenja pripravna stoji za preuzeće.

Trajanje dostavnog roka prekida se za vrieme poreznoga rukovanja, kao i za vrieme bez krivnje željezničke uprave nastupivšeg poremećenja prometa, kojim je privremeno prepriečen započetak ili nastavljenje odpreme.

§. 58.

Privremeno prepriečenje odpremanja.

Ako elementarni dogodjaji ili ini slučaji privremeno prepriečе započetak ili nastavljenje odpreme, tad predatelj nemora čekati odstranjenje zaprjeke, nego može odstupit od ugovora, nu dužan je željeznicu, ako joj nepada na teret nikakova krivnja, naplatom stanovite (u posebnih propisih ustanovljene) pristojbe odštetiti u pogledu troškovah, upotrebljenih za pripravu odpreme i za iztovarenje, a osim toga platiti joj vozarinu za onu daljinu, koju je roba možda već prevalila.

Ako se pak sbog poremećenja prometa odprema nemože nastaviti onim putem, koj je predatelj opredjelio, ili koj je željeznica izabrala, nego se ipak nastaviti može inim, ma i dužim putem, tad se bez povrjede naredabah, izdanih po nadzornoj oblasti u interesu obćega prometa, — prepušta željeznici odluka glede toga, da li interesu dotičnikah bolje odgovora, da se pričeka odstranjenje zaprjeke, ili pak da se pošiljka na trošak predateljah, odnosno primalacah inim putem odpremi na postaju opredjeljenja, ili napokon da se predatelji zamole, da vrhu robe inim načinom razpolože.

§. 59.

Obavjest o došašću robe i izdavanju robe.

Željeznica je dužna vozni list i robu na postaji opredjeljenja izdati na voznom listu imenovanomu primalcu. Naknadnim naputkom predatelja radi povratka robe ili radi izdanja iste inomu primalcu, a ne na voznom listu imenovanomu, — mora željeznica udovoljit sve dotle, dok poslie došašća robe na postaju opredjeljenja primalcu vozni list nepredade. Predatelj mora u tom slučaju povratiti izdani mu možda duplikat voznog lista (§. 50. t. 5.) ili potvrdnicu, ako se to zahtieva.

Željeznica nije dužna u obzir uzeti ine naputke, nego one, koji se dadu na predajnoj postaji.

Čim je vozni list poslie došašća robe na postaju opredieljenja izdan primalcu, mora željeznica u obzir uzimati samo naputke imenovanog primalca, u protivnom slučaju odgovorna je istomu za tovar.

Kod takove robe, koju nešilje željeznica sama primalcu na stan ili u poslovnicu njegovu, ima se adresatu najkasnije, čim je roba prispjela, te čim je za izdanje pripravljena, pismena obavjest po glasonoši, poštom ili inom običnom prilikom dostaviti.

Gdje željeznička uprava to za dobro pronadje, može za do- i odvažanje robe u području mjesta postaje ili do i iz bližnjih miestah odrediti posebne vozare (kirijaše), na koje se imade uporavljivat §. 63. ovog propisa.

Tarifa pristojbah, koje se imaju plaćat takovim vozarom, mora se u dotičnom odpremnom uredu na obće uvidjenje izviesit, a vozari moraja ju na zahtjev pokazati.

Oni primalci, koji svoju robu sami odvažaju sa željeznice, ili ju žele po drugih, a ne po željeznici odredjenih vozarih odvesti dati, moraju to dotičnomu odpremnomu uredu blagovremeno unaprjed, svakako još prije došašća robe, te na zahtjev odpremnog ureda uz vjerodostojno potvrdjenje podpisa pismeno prijaviti.

Pravo primalacah, da mogu robu svoju sami odvesti ili ju po inih, a ne po željeznici pogodjenih foringaših odvesti dati, može željeznica u interesu javnog prometa uz dozvolu nadzorne oblasti ograničiti ili i sasvim ukinuti.

Takovu robu, koja se u smislu porezovnih naredbah ili s inih razlogah mora prije voziti u tovarnice ili skladišta porezne uprave, nesmije nitko odvesti vlastitom prilikom. O robi, koja je predana s primjetbom „ostaje na kolodvoru", ili koju željeznica dade odvesti adresatu, netreba poslati pismenu obavjest.

Poslie naplate možda neizplaćene još vozarine, te robu obterećujućih izdatakah i pristojbah sliedi uz predaju preuzetbene potvrdnice — koja se ima jednostavno na preuzeće ograničiti, s izključenjem dakle zahtjeva bezprikornog, pravodobnog i t d. preuzeća — i uz doprinešenje kvitiranog voznog lista izdanje robe u prostorijah za izdavanje robe, dotično željeznička kola postave se u svrhu iztovarivanja robe na iztovarišta, i to uz sliedeće, na vrieme odnoseće se bližnje ustanove:

1. Roba ima se uz pridržaj pod točkom 2. sliedeće ustanove u vremenu, za koje se u smislu tarife nemora plaćat skladnina, odvesti. Vrieme, za koje se nemora plaćat skladnina, nesmije iznositi manje od 24 sata, računajuć od odaslanja (§. 57.) obavjesti.

Za robu, predanu s primjetbom „ostaje na kolodvoru", kao i za robu onih primalacah, koji su jedanput za uvjek pismeno molili, da jim se obavjest nešilje, počima vrieme prosto od skladnine, čim roba prispije.

2. Rokovi, u kojih po predatelju samom natovarenu robu primalac iztovariti i odvesti mora, ustanovljuju se posebnimi ustanovami svake željezničke uprave, te se imadu do obćeg znanja staviti na svakoj postaji izviesenjem u prostorijah odpremnoga ureda, dotično takodjer i oglašenjem u kojih mjestnih novinah.

3. Medjutonje nedjelje i blagdani neračunaju se nigdje u rokove.

4. Ako prispije samo jedna čest pošiljke, naznačene na jednom te istom voznom listu, to adresat nemože uzkratit preuzeća prispjele česti i naplate razmjerne vozarine, ako pojedine česti pošiljke i bez saveza s čitavom imadu običnu vrjednost, nu zahtievi radi naknade štete, koje isti na temelju §. 62. podići može, ostaju nepovrjedjeni.

Vrhu brzovozninah, ako izvanredni odnošaji nečine neobhodnim duži rok, imade se za dva sata poslie došašća obavjest odaslat, odnosno iste imadu se za 6 satih adresatu na stan odvesti.

Priposlanje obavjesti, dotično dovezenje brzovozninah, koje su prispjele poslie 6 satih na večer, može se istom drugi dan u jutro zahtievati. Ustanove, sadržane u §. 57., ostaju tim nedotaknute.

Primalac je vlastan zahtievati, da se roba prilikom izdavanja u njegovoj nazočnosti na kolodvoru vagne. Zahtjevom ovim moraju željezničke uprave kod robe na komade uvjek, kod robe pako u tovarih cielih kolah onda udovoljiti, ako su na kolodvoru postojeća sredstva za vaganje dovoljna u tu svrhu. Ako na kolodvoru nalazeća se željeznička sredstva za vaganje nisu dovoljna za vaganje robe u tovarih cielih kolah, to primalcu prosto stoji vaganje u nazočnosti po željezničkoj upravi odredjenog punomoćnika tamo preduzeti dati, gdje takova sredstva za vaganje najbliže na razpolaganje stoje.

Ako se naknadnim vaganjem nepronadje takov manjak težine, za koj je željeznička uprava odgovorna, tad je primalac dužan vaganjem prouzročene troškove, odnosno tarifom ustanovljene pristojbe, kao i odštetu za izaslanog možda punomoćnika namiriti.

Usuprot imade željeznička uprava, ako se pronadje takov manjak težine, za koj je ona odgovorna, nu koj nije već unaprjed priznala, primalcu naknaditi troškove, prouzročene naknadnim vaganjem.

§. 60.

Skladnina i novčana globa.

1. Svatko, tko u svrhu odpreme predanu robu osim uzrokah, navedenih u §-u 58., iz skladištah ili kolah željeznice prije odlazka natrag uzme, dužan je na zahtiev željezničke uprave osim pristojbe za natovarivanje i iztovarivanje platit skladninu počamši od trenutka predaje za svaki dan, pa da se je isti samo započeo ili prošao.

Ako predatelj zahtieva na kojoj medjutonjoj postaji voznog puta povratak robe, te je željeznička uprava pripravna zahtjevu tom udovoljiti, tad se osim tarifske vozarine za daljinu, koju je roba već prevalila, mora platit još i tarifom ustanovljena žaobina.

2. Ako se na jednom te istom voznom listu naznačene pošiljke djelomice predavaju željeznici, ili ako se roba predade s pogrješno ili nepodpuno sastavljenimi voznimi listovi, te s toga ista ležati mora do doprinešenja nadopunjenih ili izpravljenih voznih listovah. tad je željeznica vlastna, ako se predaja za 24 sata nedovrši, te se predviditi može, da će se posao predaje zakasniti, dotično ako se u sada napomenutom vremenu vozni list nenadopuni ili neizpravi,

*

za predanu robu poslie prvih 24 satah skladninu pobirati sve dotle, dok se na voznom listu naznačena čitava pošiljka nepredade. — Isto tako vlastna je željeznička uprava novčanu globu pobirati od svakoga, koj u svrhu natovarivanja takove robe, koju predatelj sam mora natovariti, naruči kola, te u roku, opredjelit se imajućem u posebnih propisih (§. 56. na svršetku) natovarenje redovito nesvrši, te robu za predaju nepripravi, u koju svrhu se prilikom naručenja kolah može zahtievati položenje jamčevine, odgovarajuće iznosu globe za jednodnevno zakasnjenje; u ovom posliednjem slučaju vlastna je željeznička uprava poslie izminuća roka takodjer natovarenu već robu na trošak predateljev opet iztovariti dati, iztovarenu robu na pogibelj predatelja i uz skladninu u skladište spremiti a željeznička kola razpolaganju naručitelja oduzeti.

Usuprot je i željeznica dužna naručitelja odštetiti naplatom isto tako velike ugovorne globe, ako za stalno obećana kola u pravo vrieme nestavi na razpolaganje.

3. Tko robu neodnese u propisanom vremenu, mora takodjer platiti skladninu.

Usuprot je željeznička uprava dužna, ako se pravodobno nu badava pokuša preuzeće robe, tim prouzročene, valjano dokazane troškove naknaditi, ako roba, o kojoj je već izdana obavjest, nije na kolodvoru pripravljena za iztovarenje, dotično izdanje za 1 sat poslie dolazka preuzimalca.

4. Ako se iz kolah, natovarenih po predatelju, natovarena roba neiztovari i neodveze u vremenu, propisanom u §-u 59. pod br. 2., tad je željeznica ovlaštena bez preuzeća svakog jamčenja robu na trošak primalca, odnosno predatelja iztovariti dati, te može podjedno posebnimi propisi ustanoviti ugovornu odštetu pod naslovom skladnine ili globe u ime najmljenja kolah.

5. Kod robe, primalca koje nebijaše moguće obavjestiti, računa se skladnina i globe u ime najmljenja kolah počamši od izminuća rokovah, koji su ustanovljeni u posebnih propisih željeznice.

6. Pobliže ustanove glede količine i načina proračunanja ovih skladninah i globah u ime unajmljenja kolah sadržane su u tarifi za odpremanje robe.

Ako bi redoviti promet u pogibelj stavljen bio silnim nakupljenjem robe, tad je željeznica vlastna skladninu i globu u ime najmljenja kolah povisiti, te ako ova odredba nebi bila dovoljna, vrieme za natovarivanje prikratiti i vrieme oprosta od skladnine ograničiti za trajanje nagomilanja robe, i to držeć se pri svem tom ustanovah, sadržanih u pogledu naknadnih rokovah u 3. i 4. alineji §-a 57.

§. 61.

Postupak, ako je izdanje zapriečeno.

Robe, odnešenje ili preuzeće koje se zanieka ili se neobavi u pravo vrieme, kao i roba, koja se nemože izdati, zatim i ona roba, koja je predana

pod naslovom „ostaje na kolodvoru“, te koja s razloga, što se primalac neprijavi, preko roka, ustanovljena u posebnih propisih željeznice, ostaje u skladištu, leži tamo na pogibelj i trošak predatelja, koj se ima o tom što najbrže obavjestiti. Željeznica ima nadalje pravo takovu robu uz pouzeće pripadajućih joj troškovah i izdatakah u ma koje javno skladište ili kojemu, njoj poznatomu odpremniku na dobru glasu na račun i pogibelj onoga, koga se tiče, — predati, te ju tamo predatelju, koj se o tom odmah ima obavjestit, — na razpolaganje staviti.

Željeznica je vlastna robu, mjesto opredjeljenja koje se nenalazi na željeznici, po ma kojem odpremniku ili inom prilikom na mjesto opredjeljenja na pogibelj i trošak predatelja dalje odpremiti dati, ako predatelj ili primalac nije učinio odredbu, da se roba odmah dalje odpremi. To isto valja i za robu, koja se šilje na železničku postaju, koja nije uredjena za teretni promet.

Predstojeća ustanova nemože se uporaviti, ako je željeznička uprava u svrhu odvažanja robe u pobližnja mjesta najmila posebne vozare (§. 59.).

Predajom robe izjavljuje predatelj podjedno privoljenje svoje na to, da željeznica takovu robu, preuzeće i odvezenje koje se zanieka, ili pravodobno nepreduzme, ili izdanje koje je postalo nemogućim, ako je brzomu izkvarenju podvržena, ili napokon takovu robu, koju predatelj neuzme natrag poslie dobivene obavjesti, da ju adresat nije hotio primiti, ili da se adresat nije mogao pronaći, — bez svih daljih formalitetah i to robu, koja je podvržena brzomu izkvarenju, bez odvlake, inu pako robu najprije za 4 nedjelje danah poslie izminuća od skladnine prostog vremena za što moguće bolju cienu prodade.

To isto valja i za slučaj, ako se predatelj nemože naći.

Roba bez gospodara, koja se nadje u mjestnom području željeznice, podpada ustanovam §-a 33.

§. 62.

Ob odgovornosti u obće.

Ako željeznica preuzme robu s voznim listom, polag kojega se roba ima odpremiti preko više, jedna drugoj priključujućih se željeznicah, tad kao odpremnici za čitavu odpremu nisu odgovorne sve željeznice, koje su robu s voznim listom preuzele, nego samo prva i ona željeznica, koja je robu s voznim listom najzadnja preuzela; — svaka od ostalih, u sredini ležećih željeznicah, može se kao odpravnik samo onda na odgovornost pozvati, ako se dokaže, da se je šteta, naknada koje se zahtieva, dogodila na njezinoj prugi.

Željeznicam medjusobno pripadajuće pravo zavrate ostaje tim nedotaknuto.

§. 63.

Odgovornost željeznice za njezine službenike.

Željeznica je odgovorna za svoje organe i za sve ine osobe, koje upotrebi kod provedbe preuzete odpreme.

§. 64.

Obseg i trajanje odgovornosti.

Željeznica je, negledeć na posebne ustanove u §-u 67., odgovorna za svaku štetu, koja počamši od sklopljenja ugovora pak do izdanja (§. 49.), gubitkom ili oštećenjem robe nastane, u koliko ista nedokaže, da je gubitak ili oštećenje nastalo uslied više sile (vis major) ili uslied naravne kakvoće robe, naročito uslied unutarnjeg pokvarenja, sušenja, razlievanja i t. d. ili uslied izvana nevidivih nedostatakah spremljenja.

Odgovornost željeznice za gubitak ili oštećenje robe u vremenu od dopremljenja iste pa do obiljegovanja voznog lista, u koliko je pravno obrazložena, ostaje ovim nedotaknuta.

Predaji robe u ruke adresata sasvim je jednako, ako se roba, kad prispije na postaju opredjeljenja, predade u prostorije carinarskog ureda i u preglednu sušu, ili ako se prema ustanovam ovoga propisa predade u javno skladište ili kojemu odpremniku.

Roba se mora istom četiri nedjelje poslie izminuća odpremnoga roka smatrat izgubljenom. Čim robu preuzme u voznom listu naznačeni primalac ili njegovi ukućani ili one osobe, kojim se ista po pravu može predati, i čim se naplati vozarina, prestaje svaki dalji zahtjev naprama željeznici. Samo sbog takova gubitka i oštećenja, koje se prilikom izdanja nije moglo izvana opaziti, može se željeznica i poslie izplate vozarine pozvati na odgovornost, nu samo onda, ako se ustanovljenje gnbitka ili oštećenja zahtieva odmah, kako se odkrije, ter ako se zahtjev za 4 nedjelje danah željezničkoj upravi pismeno prijavi i ako se dokaže, da je gubitak ili oštećenje nastalo u vremenu medju predajom i izdanjem.

Svi zahtjevi sbog posvemašnjeg gubitka robe zastare za godinu danah počamši od onog dana, kojim bi se roba bila morala izdati; a ako se je roba preuzela, a vozarina nije naplaćena, tad zahtjevi sbog gubitka ili oštećenja robe zastare za godinu danah, računajuć od dana, kad je roba izdana.

U svakom slučaju gubitka ili oštećenja robe dužne su željezničke uprave temeljitu iztragu povesti, ter ovlašteniku na zahtjev posljedak iztrage službeno i točno priobćiti.

Prilikom preuzimanja odštetne svote može ovlaštenik zahtjevati, da bude obavješten, ako bi se izgubljena roba kasnije našla. O tom zahtjevu ima se ovlašteniku izdati potvrdnica.

U roku od 8 danah poslie dobivene obavjesti može ovlaštenik uz povratak dobivene svote, od koje se ipak mora odbiti iznos, pripadajući mu za zakasnenje odpremnoga roka, — zahtjevati, da se opet nadjena roba s onoga mjesta, gdje se je našla, bezplatno odpremi na prvobitno, na voznom listu naznačeno mjesto opredjeljenja.

Ako se je od robe što izgubilo, ili ako se je ista oštetila, to je željeznica dužna uz prisustvovanje nepristranih svjedokah i po mogućnosti u nazočnosti ovlaštenika težinu i ine okolnosti učina, i prema okolnostim uz sudjelovanje vještakah, na robi prouzrečenu štetu ustanoviti dati.

Ako se ovlaštenik sa željeznicom u pogledu odštete, koju bi mu ova posliednja dala, izvansudbenim putem želi nagoditi, to mora još prije preuzeća, dotično povratka robe učin priznati, te zahtjev radi naknade prijaviti.

Ako ovlaštenik nije zadovoljan s izjavom vještakah pozvanih po željeznici, to mu prosto stoji štetu ustanoviti dati po vještacih, imenovanih po trgovačkom sudu, ili u pomanjkanju takovog po mjestnom sudcu, ili stalno odredjenih kod sudovah.

Prijavljena reklamacija ima se s dokaznicom o vrjednosti robe, ter ako je roba već preuzeta, takodjer s voznim listom obložiti, ter u roku zakonitog zastarenja zaista i podnieti, a željeznica mora na takovu mogućim pospješenjem odgovoriti, ter ju riešiti.

§. 65.

Ograničenje odgovornosti za takovu robu, koja nije opredjeljena na železničku postaju.

Ako željeznica preuzme robu na odpremu s voznim listom, u kojem kao mjesto opredjeljenja nije navedeno koje mjesto, ležeće na priključnoj kojoj željeznici, tad željeznica kao odpremnik nije odgovorna za čitavu odpremu, nego samo za odpremu do onog mjesta, gdje se odprema na željeznici ima dovršiti. — Glede dalje odpreme nastupe obvezanosti odpravnika.

U pogledu po željezničkoj upravi uredjenih kirijah u bližnja mjesta (§. 59.) postoji odgovornost željeznice kao voznika robe takodjer za odpremu do mjesta opredjeljenja robe.

§. 66.

Ograničenje odgovornosti, ako je naznačeno više miestah opredjeljenja.

Ako predatelj na voznom listu opredjeli, da se roba izdade ili da ostane u kojem mjestu, ležećem nuz željeznicu takovu, za koju propis ovaj valja, tad

se, akoprem je na voznom listu naznačeno još i drugo mjesto opredjeljenja, odprema samo do prvog, nuz željeznicu ležećeg mjesta ima smatrat preuzetom, ter je željeznica odgovorna samo za odpremu do tog mjesta.

§. 67.

Posebno ograničenje odgovornosti.

1. Kod robe, koja je uslied osobite naravne kakvoće podvržena osobitoj pogibelji, da se u cielom ili djelomice izgubi ili pokvari, poimence da se slomi, zahrdja, unutra pokvari, izvanredno usahne, sama upali i t. d., nije željeznica odgovorna za onu štetu, koja je nastala iz pogibelji ove, naročito dakle nije odgovorna:

a) u obće za tako opasne stvari, kao što je: sumporna kiselina, lućavka i ini jedki i lahko upaljivi predmeti;

b) za slomljenje kod lahko razlomivih stvarih, kao što su: lahko razlomivo pokućtvo, lahko razlomive željezne slitine, staklo, prazni ili puni vrči, flaše i staklene loptine, šećer nespremljen u šeširu i t. d.

c) za pokvarenje: kod tekućinah i inih predmetah, koji se lahko skisnu ili gnjile, ili kojim zima ili vrućina škodi;

d) za zahrdjanje kod kovne robe;

e) za gubitah težine: kod frižkih ili soljenih ribah, ostrigah i južnog voća.

2. Kod robe, koja se vozi na otvorenih kolih, nije željeznica odgovorna za one štete, koje nastanu iz pogibelji, skopčane s ovim načinom odpremanja. — Tarifa ustanovljuje, koju robu može željeznica uz obaljenu cienu voziti u nepokrivenih kolih, a predatelj izjavljuje privoljenje svoje na ovaj način odpremanja ako prilikom predaje primjetbom, sadržanom na voznom listu, izrično nezahtieva, da se dotična roba odpremi u pokrivenih ili s pokrovci providjenih kolih. U ovom posliednjem slučaju ipak je željeznica vlastna pobirat domet na tarifsku vozarinu.

Ako se roba, koja se obično vozi u pokrivenih kolih, uslied posebnog dogovora odprema u nepokrivenih kolih, to se pod pogibelju, skopčanom s ovim načinom odpremanja, nemože razumjevati izvanredni manjak težine ili gubitak čitavih komadah.

3. Kod robe, koja se, akoprem po svojstvu svojem za prepriečenje izgubljenja ili oštećenja zahtieva spremljenje, — polag izjave predatelja, sadržane na voznom listu, predade upravo bez zamota ili pako manjkavo zamotana, nije željeznica odgovorna za onu štetu, koja nastanu iz pogibelji, skopčane s pomanjkanjem zamotka ili s nedostatnošću spremljenja.

4. Kod robe, koju polag tarife ili uslied dogovora s predateljem sam predatelj, dotično primalac mora natovarit i iztovariti, nije željeznica odgovorna za onu štetu, koja nastane uslied manjkavog natovarenja i iztovarenja ili uslied pogibeljih, skopčanih s manjkavim tovarenjem. Usuprot je predatelj, dotično

primalac odgovoran za onu štetu, koja se kroz natovarivanje i iztovarivanje ili prilikom istoga prouzroči na voznih spravah željeznice.

5. Kod pošiljkah, odaslanih uz pratnju, nije željeznica odgovorna za štetu, koja je nastala iz pogibelji, koju bi bila morala pratnja prepriečiti.

6. U predstojećih, pod 1 do 5 navedenih slučajih predpostavlja se dotle, dok se protivno nedokaže, da je dogodivša se šteta, ako je mogla nastati iz koje po željeznici nepreuzete pogibelji, — zaista nastala iz takove pogibelji.

7. Pod točkom 1 do 5 navedenim oprostom neima mjesta, ako se dokaže, da je šteta prouzročena krivnjom željezničke uprave ili njezinih službenikah.

8, Manjak težine nenaknadi se, ako za čitavu prevaljenu prugu manjak kod suhih predmetah neiznosi više od jednog postotka, a kod mokre robe, s kojom su istomu postupku podvržena rašpana i samljeta mastiona drva, kora, korenje, sladki koren, rezani duhan, mastna roba, sapun i tvrda ulja, frižko voće, frižki duhan u listovih, ovčja vuna, kože, krzno, izradjene kože, suho ili pečeno voće, životinjske žile, rogovi i papci, kosti (ciele i samljete), sušene ribe, hmelj i friški ljepi, — neiznosi više od dva postotka u voznom listu naznačene, odnosno po predajnoj postaji ustanovljene težine. Postotci ovi imaju se u slučaju, ako se je uz jedan te isti vozni list više komadah zajedno odpremalo, te ako je težina ili mjera svakog pojedinog komada na voznom listu navedena, ili ako se ista inim načinom može izkazat, — za svaki pojedini komad na pose izračunati.

Ovdje navedenomu oslobodjenju od odgovornosti neima mjesta, ako i u koliko se dokaže, da šteta polag okolnostih slučaju nije nastala uslied naravnog svojstva robe ili da prihvaćena postotna stavka tomu svojstvu ili inim okolnostim slučaju neodgovara. — Pojedinim željezničkim upravam ipak prosto stoji, da kod takove robe, koju predatelj natovari, ili primalac iztovari, uz odobrenje nadzorne oblasti prema naravnim svojstvom svake pojedine robe opredjeliti mogu od dva postotka veću postotnu stavku, do koje se neće davati naknada za manjak težine.

Ako se roba izgubi sasvim, tad se u ime manjka težine ništa nesmije uztegnuti.

§. 68.

Novčana vriednost odgovornosti.

Novčana vriednost naknade štete, padajuće na teret kojoj željeznici na temelju ustanovah prediducih paragrafah, ima se odmjeriti polag sliedećih načelah:

1. Ako se roba sasvim ili jedan dio iste izgubi, tad se kod proračunanja odštetne svote kao temelj uzima po oštećeniku izkazat se imajuća obična trgovačka vriednost robe, a u pomanjkanju takove, ona obična vriednost, koju bi roba jednake kakvoće u vrieme i na mjestu ugovorena izdanja bila imala,

nu od tog se odbit imadu uslied izgubljenja prištedjena možda carina i ini troškovi.

2. U svrhu proračunanja odštetne svote nemože se ipak obična trgovačka vriednost, odnosno obična vriednost za 50 kilogramah (100 carinskih funtih) većom uzeti od 30 forintah u srebru, u koliko na naslovnoj strani voznog lista na za to opredjeljenom mjestu nebijaše veća vriednost izrično s pismeni navedena.

3. U slučaju, ako je prijavljena veća vriednost, tad je prijavljena svota maksimalna stavka pružit se imajuće odštete. U tom slučaju mora predatelj osim tarifske vozarine platit još 1 domet, koj za svakih započetih 150 kilometarah (20) miljah), koje roba provali na jednoj prugi, dotično na prugah jednog željezničkog saveza, minimalnim iznosom od 5 novčićah i uz zaokruženje na ciele krajcare nemože iznositi više od $^1/_{10}$ za hiljadu ciele prijavljene svote.

4. Ako se robu ošteti, to se oštećenjem prouzročeni gubitak vriednosti prema razmjerju vriednosti, ustanovljene polag ustanove pod 1., naknadi maksimalnimi stavkami navedenimi pod 2. i 3.

U slučaju zlobna postupanja željezničke uprave ili njezinih organah nemože se uporaviti ograničenje odgovornosti na normalnu stavku ili na prijavljenu vriednost robe.

§. 69.

Odgovornost za zakasnjenje odpremnog roka.

Željeznica je odgovorna za onu štetu, koja je nastala iz zakasnjenja odpremnoga (dostavnoga) roka (§. 57.), u koliko nedokaže, da zakasnjenje nije mogla prepriečiti pomnjom redovita vozara robe.

Čim u voznom listu naznačeni primalac ili njegovi ukućani robu preuzmu i čim se izplati vozarina, prestaje svaki zahtjev sbog zakasnjenja dostavnog roka, u koliko se isti podigne u roku od 8 danah poslie izdanja robe, dotično poslie naplate vozarine. Ako se roba nije primila, ili se vozarina nije izplatila, tad zahtjev zastari za godinu danah. Rok ovaj počima izminućem onog dana, kad je roba izdana, ili ako se to nije dogodilo, izminućem dostavnog roka.

§. 70.

Novčana vriednost odgovornosti za zakasnjenje dostavnoga roka.

Za zakasnjenje dostavnog roka plaća željeznica sliedeće odštete, nezahtievajuć dokaz, da je zakasnenjenjem prouzročena šteta:

a) kod obične pošiljke: ako zakasnjenje iznosi više od jednog dana do 3 dana $^1/_4$, do 8 danah $^1/_3$, a ako zakasnjenje iznosi više od 8 danah, polovicu vozarine;

b) kod brzovozninah: ako zakasnjenje iznosi više nego 12 satih do 24 sata , do 3 dana $^1/_3$, a ako zakasnjenje iznosi više od 3 dana, polovicu vozarine.

Ako na odštetu ovlaštena osoba zahtieva naknadu veće svote, to je dužna na zahtjev željezničke uprave dokazati štetu, zaista prouzročenu zakašnjenom dostavom.

Veličina odštete, koju u tom slučaju mora željeznica platiti, ustanovi se prema dokazanoj šteti takovim načinom, da

1) u slučaju izjavljenoga interesa pravodobnog dostavljenja prijavljena svota;

2) a u pomanjkanju takove izjave:

a) ako zakasnjenje neiznosi više od 24 sata, iznos polovice vozarine;

b) b) ako zakasnjenje iznosi više od 24 sata, iznos čitave vozarine predstavlja maksimalnu stavku pružit se imajuće odštete, u koliko zakasnjenje dostavnoga roka nije prouzročeno zlobnošću željeznice ili njezinih organah.

Očitovanje interesa za pravodobno dostavljenje mora se, za da ima valjanost, na naslovnoj strani voznog lista na za to opredjeljenom mjestu navesti, te mora predatelj dotičnu svotu pismeni upisati.

U tom slučaju vlastna je željeznica povrh tarifske vozarine računat i vozarinski domet, koj za svakih 5 forintah prijavljene svote — započetih 5 forintah računajuć za podpune — za prvih 150 kilometarah (20 miljah), koje roba prevali na jednoj željeznici, dotično na prugah jednog željezničkog saveza — . . . $^1/_2$ krajcara, za sliedećih 225 kilometerah (30 miljah) — . . . $^1/_4$ krajcara, a za svakih daljih 375 kilometerah (50 m.) . . . $^1/_4$ krajcara prekoračiti nesmije. Započetih 150, dotično 225 i 375 kilometerah računaju se za podpune.

Preostali slomci imadu se zaokružiti na ciele krajcare. Najmanji vozarinski domet je 5 krajcarah.

IV.

Zaključna ustanova.

Nazočni poslovni propis proglasuje se u službenih novinah, te se političkim i sudbenim oblastim dostavlja. Svaka željeznička uprava dužna je dovoljno primjerakah ovog poslovnog propisa za obćinstvo u pripravi držati,te je uz naknadu vlastitih troškovah istomu na razpolaganje dati.

Preinake ovog propisa proglasit će se takodjer na višepomenuti način.

Prilog A.

Očitovanje.*)

Odpravni ured .... željeznice u ....

preuzeo je na .... zamolbu u svrhu odpreme u ....

liedeću robu, koja je u voznom listu od današnjeg dana na sliedeće način označena, i to:

....

....

....

Ovim naročito pripoznajem..............., da je roba ova predana bez zamota, sa sliedećemi manami u spremljenju, najme

....

....

....

te da je to i na voznom listu pripoznato.

U..dne..18.........

* U ovom očitovanju sadržano priznanje ima se kod pošiljkah, sastojećih se iz više komadah, ograničit na one komade, koji nisu zamotani (spremljeni), ili su manjkavo spremljeni.

Plaćeno			Jedinična stavka vozarine za 100 kilogrammah (200 carinskih centah)	Ima se platiti			
				for.	nč.	for.	nč.
		Pouzeće					
		Provizija					
		Vozarina do					
		Domet na vozarinu .					
		Vozarina do					
		Domet na vozarinu .					
		Vozarina do					
		Domet na vozarinu .					
		Vozarina do					
		Domet na vozarinu .					
		Vozarina do					
		Domet na vozarinu .					
		Ukupno . .					

Biljega postaje opredjeljenja.

Vlastnik } kolah ....
Broj }
Broj vozne karte ....
Stavka ....

Gospodinu ....

u ....

postaja .... **željeznice** ....

preko ....

Očitovana ukupna vriednost (poslovni propis §. 68. t. 2. i 3.) iznosi: .... Vidi predposliednju rubriku unutarnje strane

Potanko navedenje pouzeća	Iznos	

Ukupno pouzeće sa pismeni ....

Biljege željeznicah:

Prijavljena svota interesa na pravodobno dostavljenje (§. 70.) iznosi: ....

Biljega željeznice.

Obična vozna roba.

Prilog B.
Obrazac voznog lista.

U.................................dne.................................187.......

Vi dobivate niženavedenu robu na temelju ustanovah, sadržanih u poslovnom propisu za željeznice, spadajuće k

družtvu njemačkih željezničkih upravah

kao i onih u posebnih propisih dotičnih željeznicah, odnosno željezničkih savezah, koje ustanove se imadu na ovu pošiljku uporaviti.

Znamenje	Broj (Nr.)	Broj komadah	Način spremljenja (zamota)	Sadržaj	Istinita brutto-težina u kilogrammih (carinskih funtih *)	Zaokružena težina, koja služi kao temelj računanja u kilogrammih (c. funtih)	Prijavljena vriednost pojedinih stavkah	Izjava u pogledu carinarskog i poreznog postupka; eventualno imenovanje posredujuće osobe. Naznačenje priloženih poreznih i carinskih spisah i inih prilogah. Navedenje možebitnih olovnih zaporah.

Biljega vage: **Podpis:** Biljega predajne postaje:

§) **Opazka.** Do 1. siečnja 1875. imade se u ovoj rubriki težina samo u carinskih funtih, poslie 1. siečnja 1876. pako samo u kilogrammih računati. Tečajem god. 1875. pako imade se u istoj izjasno izraziti, da li predatelj težinu u kilogrammih ili u carinskik funtih razumjeva.

Plaćeno		Jedinična stavka vozarine za 100 kilogrammah (200 carinskih centah)	Ima se platiti			
			for.	nč.	for.	nč.
	Pouzeće					
	Provizija					
	Vozarina do					
	Domet na vozarinu .					
	Vozarina do					
	Domet na vozarinu .					
	Vozarina do					
	Domet na vozarinu .					
	Vozarina do					
	Domet na vozarinu .					
	Vozarina do					
	Domet na vozarinu .					
	Ukupno . .					

Biljega postaje opredjeljenja.

Vlastnik } kolah ....
Broj }
Broj vozne karte ....
Stavka ....

Gospodinu ....

u ....

postaja .... **željeznice** ....

preko ....

Očitovana ukupna vriednost (poslovni propis §. 68. t. 2. i 3.) iznosi: Vidi predposlednju rubriku unutarnje strane

Potanko navedenje pouzeća	Iznos	

Ukupno pouzeće sa pismeni

Biljege željeznicah:

Prijavljena svota interesa na pravodobno dostavljenje (§. 70.) iznosi:

Biljega željeznice.

Prilog B.
Obrazac voznog lista.

Brzovoznina.

(Na crvenom papiru.)

U .... dne .... 187 ......

Vi dobivate niženavedenu robu na temelju ustanovah, sadržanih u poslovnom propisu za željeznice, spadajuće k

družtvu njemačkih željezničkih upravah

kao i onih u posebnih propisih dotičnih željeznicah, odnosno željezničkih savezah, koje ustanove se imadu na ovu pošiljku uporaviti.

Znamenje	Broj (Nr.)	Broj komadah	Način spremljenja (zamota)	Sadržaj	Istinita brutto-težina u kilogramih (carinskih funtih *)	Zaokružena težina, koja služi kao temelj računanja u kilogramih (c. funtih)	Prijavljena vriednost pojedinih stavkah	Izjava u pogledu carinarskog i poreznog postupka; eventualno imenovanje posredujuće osobe. Naznačenje priloženih poreznih i carinskih spisah i inih prilogah. Navedenje možebitnih olovnih zaporah.

Biljega vage:

Podpis:

Biljega predajne postaje:

*) **Opazka.** Do 1. siečnja 1875. imade se u ovoj rubriki težina samo u carinskih funtih, poslie 1. siečnja 1876. pako samo u kilogramih računati. Tečajem god. 1875, pako imade se u istoj izjasno izraziti, da li predatelj težinu u kilogramih ili u carinskik funtih razumjeva.

Br. 63.

Naredba

kr. ugarskoga ministarstva za javne radnje i komunikacije od 25. srpnja 1877. br. 11.474,

kojom se preinačuju njeke ustanove željezničkoga poslovnoga propisa, izdana dne 10. lipnja 1874. pod br. 9821. (br. 62. sbornika od t. g.) za sve željeznice u području krune ugarske.

U paragrafu 48. željezničkoga poslovnoga propisa, proglašena naredbom predšastnika mojega od 10. lipnja 1874. br. 9821. za sve željeznice u području krune ugarske, stupa dne 1. rujna 1877. više preinakah u život, koje sastoje u tom, da se

1) pod točkom I. 3. medju predmete, izključene od odpremanja, uvršćuje „kolodijski pamuk";

2) da se pod točkom II. medju predmete, koji se mogu odpremati pod uvjeti, — uvršćuje u točki 1. takodjer chloroform, mirban-ulje (nitrobenz-ulje), nadalje pridodaje se kao točka 19. veoma težka cordonnet —, souplebourre de soie i chappe-svila u konopcih, a kao točka 20. „mleveno drveno ugljevje";

3) da se uvjeti za preuzimanje na odpremu glede predmetah, navedenih pod točkom II. 1.) preinačuju, a glede točke 19. i 20. pako na novo ustanovljuju; napokon

4) da se ustanove, odnoseće se na dopušteno u unutarnjem austrijsko-ugarskom prometu odpremanje baruta, strieljaćega pamuka, kresarskih predmetah i poveljenoga praha za razprštanje, — sasvim izostavljaju iz teksta §. 48., te su sadržane u posebnom dodatku k poslovnomu propisu.

Austrijski ces. kr. ministar trgovine, s kojim sam se u tom pogledu stavio u sporazumljenje, izdaje podpuno sličnu odredbu za one željeznice, koje se nalaze u području kraljevinah i zemaljah, zastupanih u carevinskom vieću.

Novi tekst paragrafa 48. poslovnoga propisa kao i dodatka može se uviditi iz priloga.

Toma Péchy s. r.

*

A.

Tekst §. 48. željezničkog poslovnog propisa, izdanoga pod 10. lipnja 1874. br. 9821. za sve željeznice u području krune ugarske.

§. 48.

Predmeti, koji su od odpremanja izključeni ili se samo uvjetno mogu odpremati.

Tko uz krivu ili netočnu prijavu na odpremu predade takove predmete, koji su od odpremanja sasvim izključeni ili se samo uz obdržavanja stanovitih uvjetah smiju odpremati, mora osim kaznah, ustanovljenih u redarstvenih propisih i kaznenih zakonih, ma da i nije šteta počinjena, platiti za svaki kilogram (2 funte) takovih pošiljakah novčanu globu od 6 forintah, koja globa već predajom samom postaje pravomoćna, a povrh toga odgovoran je za svaku štetu, koja bi iz toga nastati mogla. Novčana globa ova može se prema okolnostim utjerati od predatelja ili preuzimatelja robe.

I. Od odpremanja izključuje se:

1) Svaka takova roba, koja sbog svoje težine ili obsega, svojega oblika ili inih svojstvah usljed uredjenja i načina upotrebljivanja željeznice, nije prikladna za odpremanje.

2. Svi predmeti, koji su pridržani poštanskoj odpremi, kao i izprave, drago kamenje, pravi biser i dragocjenosti.

3. Svi predmeti, koji se sami od sebe upaliti ili razprsnuti (explodirati) mogu, na primjer barut, strieljaći pamuk, kolodijski pamuk, zapalne vrpce (izuzamši one, koje su navedene pod točkom II. A. 6.), nabijene puške, praskavo srebro, živa-praskavica, praskavo zlato, kresarski predmeti (Feurwerkskörper), vatreni papir (tako zvani Düpplerschanzen Papier), nitro-glicerin (ulje za razprštanje), soli pikrinove kiseline (pikrin žutača, anilin-žutača, itd.) natronkokes, poveljeni prah za razprštanje (dynamit) i svi oni lučbeni preparati, u kojih se nalazi pranik (Fosfor), nadalje zapalne tablice (amorces).

Primjetba. U austrijsko-ugarskom unutarnjem prometu dopušta se odpremanje baruta, strieljaćeg pamuka, kresarskih predmetah i poveljenog prava za razprštanje (dynamit i slični predmeti) uz posebne uvjete. (Vidi dodadatak ovog poslovnog propisa).

II. Pod uvjeti mogu se odpremati:

1. Aether, kamenito ulje (nafta), Hoffmannova žesta (Hoffmannove kaplje, kolodij, sumporni ugljik (ugljični sumpornik), žesta od drva u sirovom i prepečenom stanju, vinovica i žesta.

2. Zeleni kreč.

3. Solična- kisela, pepelična i čista pikrinova kiselina.

4. Sve vrsti rudnih kiselinah, uljane droždine iz uljanih čistionicah, jedki soden lug, lug od sode, lug od jedkoga cecelja, kao i posude, u kojih su se takovi predmeti odpremali, u loptinah odpremane pokosti, pokostne boje, sokovi, eterička i mastna ulja, vinovica i ine žeste, koje nisu navedene pod točkom 1., a isto tako i brom.

5. Terpetinsko ulje, katransko ulje (Hydrocarbür), rudno ulje, kamfin, svjetlik, pinolin, lahko kameno-ugljeno ulje (benzin), ligroin, petroleum-nafta i slični predmeti, zatim posude, u kojih se isti odpremaju; sva smrdeća ulja kao i nišadorova žesta.

6. Kroz ribanje i trljanje upaliva ognjila (žigice od voska, drva, gube), bezopasni prižigači (zapalne vrpce), ako sastoje iz tanke, guste cievi, u kojoj se nalazi razmjerno malena količina baruta. Bucherove vatrogasne kutije u limenih tuljcih.

7. Fosfor.

8. Vuna i odpadci od vune, ostanci od sukna, odpadci od predionicah pamuka i pamučne predje, lan, konoplja, kučina, cunje i ini slični predmeti, ako su omašteni, nadalje umjetna vuna mungo- ili shoddy-vuna, tkalačke i oklopne vrpce, vojke za hamove.

9. Petroleum u sirovom ili čišćenom stanju, petroleum-eter (nafta), kao i prazne posude, u kojih su se takovi predmeti odpremali.

10. Praskalice (petarde), koje se kod željeznicah upotrebljavaju za davanje znamenja „stoj“.

11. Zapalne kapice, zapalna zrcala i kovni naboji.

12. Zlatne i srebrne šibke, platina, novac i vriednostni papiri.

13. Slike i ini umjetni predmeti.

14. Sičanovice, najme sičanova kiselina (bieli sičan), žuti sičan (auripigment), crveni sičan (realgar), crepast biesik, i t. d. i ini otrovni predmeti.

15. Čadje.

16. Droždine, kako u tekućem, tako i u čvrstom stanju.

17. Crvotočina.

18. Svježe kože, masti, žile, kosti i ini predmeti, u koliko osmrde, te su odurne.

19. Veoma težka Cordonnet-Souple, Bourre de soie i Chappe svila u konopcih.

20. Samljeto drveno ugljevlje.

Svi predmeti, koji su navedeni pod točkami 1. do 20. primaju se na odpremu samo uz posebne vozne liste, koji se neprotežu na ine predmete.

Napose se primjećuje:

K točki 1.:

Aether, chloroform, mirban-ulje (nitrobenz-ulje), nafta, Hoffmannova žesta (Hoffmannove kaplje) i kolodij može se samo u dvostrukom zatvoru odpremati i to tako, da staklene boce, u kojih se nalaze dotični predmeti, budu smještene u jakih drvenih škrinjah, napunjenih mekinjami ili piljevinom, ili pako da jake okrugle staklenice, kojih težina smije iznositi najviše 35 kilogramah, budu providjene dovoljnim zamotom, te tako smještene u jakih košarah, koje su zatvorene dobro učvršćenim pokrovcem.

Sumporni alkohol odprema se izključivo samo na otvorenih kolih bez ponjave i to samo

a) u posudah iz jakoga, valjano zakovanoga, te u svezih dobro spojenoga željeznoga lima do sadržaja od 500 kilogr.,

b) u oblih, iz tutije načinjenih posudah, koje su učvršćene gore i dole pripojenimi željeznimi obruči, ili pak u kantah iz željeznog lima, prevučenog tutijom.

Takove posude nesmiju sadržavati više od 50 kilogramah, te moraju biti smještene u pletenih košarah ili u škrinjah medju piljevinom ili mekinjami.

c) U staklenih posudah, koje su namještene u limenih kutijah, napunjenih piljevinom ili mekinjami.

Žesta od drva u sirovom ili prepečenom stanju, alkohol i žesta može se odpremati samo u bačvah, staklenih bocah ili limenih posudah.

Boce i posude ove moraju biti spremljene na način, kao što je to gore propisano za aether i t. d.

K točki 2.: Zeleni kreč smije se samo na otvorenih kolih odpremati.

K točki 3.: Solična kisela pepeličina mora se brižno spremiti u debele, papirom sliepljene bačve ili škrinje. Čista pikrinova kiselina smije se odpremati samo uz doprinešenje po osposobljenom lučbaru izdane svjedočbe o čistoći i nepogibeljnosti predane pikrinove kiseline.

K točki 4.: Loptine, u kojih se odpremaju rudne kiseline (sumporna kiselina, galična kiselina, solna kiselina, dušikova kiselina, lučavka) itd., moraju se dobro spremiti, te zatvoriti u posebne u svrhu lahkog rukovanja jakimi držali providjene posude, (u tu svrhu mogu se upotrebljivati takodjer pletene košare).

Preuzeće na odpremu može se zaniekati, ako nije sve dobro spremljeno, ter ako škrinje, dotično posude nisu providjene s držali u svrhu lahkog rukovanja.

Loptine s crvenom dimećom se dušikovom kiselinom moraju se u posudah zaodjenut najmanje njihovom sadržaju jednakom količinom infuzorijske zemlje, ili inog prikladnog suhog materijala.

Rudne kiseline moraju se uvjek napose natovariti, nesmiju se dakle odpremati na jednih kolih s inimi lučbenimi sredstvi.

K točki 5.: Katransko ulje (Hydrocarbür) ili slični predmeti, ako se odpremaju u limenih posudah ili u staklenih loptinah bez opleta, primaju se samo onda na odpremu, ako su posude ove smještene u košarah. Trpetinsko ulje i sva ina smrdeća ulja, smiju se odpremati samo u otvorenih kolih.

K točki 4. i 5.: Za loptine s rudnimi kiselinami (sumpornom kiselinom, solnom kiselinom, dušikovom kiselinom i t. d.), kao i za loptine s katranskim uljem (Hydrocarbür), rudnimi ulji, kamfinom, svjetlikom, pinolinom, lahkim kameno-ugljenim uljem (benzinom) i sličnimi predmeti, ako pojedini komadi nisu teži od 75 kilogramah (150 carinskih funtih), računaju se vozarine polag prave njihove težine. Ako se na odpremu predade jedna ili više loptinah preko 75 kilogramah, tad može zeljeznička uprava zahtjevati vozarinu za 2000 kilogramah, ma da čitava količina iznosi i manje od 2000 kilogramah, ter je natovarenje i iztovarenje loptinah dužnost predatelja dotično preuzimatelja. Dosljedno tomu ovi posljednji neimaju pravo u pogledu upitnih loptinah proti željeznici odnosne, za ine predmete valjajuće zahtjeve podizati.

Ako primalac takove loptine neda iztovariti i odvesti najkasnije za tri dana, poslie kako su prispjele na postaju opredjeljenja, dotično kako je obavješten o dolazku, prosto stoji željezničkoj upravi uz uporavljenje ustanovah, sadržanih u alineji 1. §-a 61., iste u ma koje skladište odvesti ili ma kojemu odpremniku predati. Ako to nije moguće, može loptine bez svih daljih formalitetah prodati.

K točki 6.: Kroz ribanje i trljanje upaljiva ognjila, kao i bezopasni prižigači i zapalne vrpce moraju se u posude od jakoga željeznoga lima ili barem u veoma čvrste drvene škrinje, koje nesmiju biti veće od $1._{2}$ kub. metra, brižno takovim načinom spremiti, da bude prostor u škrinji sasvim izpunjen. Sadržaj škrinjah ima se izvana jasno označiti.

Bucherove vatrogasne kutije mogu se odpremati samo u takovih, 6 do 10 kilogramah (12 do 20 carinskih funtih) sadržavajućih škrinjah, koje su iznutra papirom oliepljene, te koje su osim toga spremljene u veće, takodjer papirom oliepljene škrinje.

K točki 7.: Fosfor mora biti vodom obkoljen, u limene kutije, koje najviše 6 kilogramah (12 car. funtih) drže, te koje su dobro zapojene, u jakih škrinjah s piljevinom dobro spremljen. Povrh toga moraju se škrinje dobro omotati sivim platnom, te na obih gornjih bridih providiti jakimi držali, iste nesmiju biti teže od 75 kilogramah (150 carinskih funtih), te se moraju izvana označiti riečmi „s fosforom napunjeno“ i „gore“.

K točki 8.: Ako se predmeti ovdje spomenute vrsti predadu u svrhu odpreme, to se mora u voznom listu naznačiti, da li su isti omašteni ili ne. U prvom slučaju odpremaju se samo na otvorenih kolih. Ako na voznom listu u tom pogledu neima nikakove primjetbe, tad se predpostavit ima, da su dotični predmeti omašteni, te će se odprema prema tomu udesiti.

Omaštena vuna, osobito umjetna vuna, mungo- ili shoddy-vuna mora se na zahtjev predatelja na otvorenih, nu ponjavami providjenih kolih vozit, a može se, ako je željeznička uprava s tim sporazumna, odpremati takodjer u pokrivenih kolih.

K točki 9.: Petroleum i petroleum aether (nafta) prima se na odpremu samo u osobito dobrih, trajnih bačvah ili u limenih škrinjah, koje su smještene u drvenih ladicah, napunjenih piljevinom ili mekinjami, ili pako u dobro zakovanih posudah iz bieloga lima u obliku četverokutnom u dužini i širini po prilici od 21 centimetra i u visini po prilici od 31 centimetra, od kojih posudah najmanje dvie moraju biti spremljene u jednom sanduku iz 1.8 centimetra debelih daskah tako, da se posude nebudu mogle tresti. One posude, koje bi se prilikom odpremanja možda oštetile, imadu se odmah iztovariti, te zajedno s jošte postojećim sadržajem prodati na korist predatelja na što povoljniji način. Odpremanje biva samo na otvorenih kolih. Uz takovu odredbu, osnivajuću se na carinskom postupku, koja bi učinila potrebitim čvrsto pokriće kolah i naolovljenje krovovah od kolah, nepreuzima željeznička uprava odpremanja.

K točki 10: Praskalice (petarde) imadu se spremiti u odrezke od papira, u piljevinu ili sadru ili pako na ini način čvrsto i jedna od druge odieljeno složiti, da se limene kapice niti medjusobno, niti pako inih predmetah doticale nebudu; škrinje, u kojih su iste složene, moraju biti iz najmanje 2.6 centimetra debelih, ožmurenih (ušipiljenih) dasakah načinjene, drvenimi šarafi svezane, sasvim napunjene, te u drugu škrinju položene; uz sve to nesmije izvanjska škrinja zauzimati veći prostor od 0.6 kub. metra.

Takove pošiljke primaju se samo onda na odpremu, ako su vozni listovi providjeni službenom svjedočbom o propisanim načinom preduzetom složenju.

K točki 11: Zapalne kapice, zapalna zrcala i kovni naboji moraju se brižno spremiti u jake škrinje ili bačve, te se mora na svaki pojedini svežanj priliepiti cedulje s napisom „(zapalne kapice i t. d.)“.

K točki 12: Pod kojimi uvjeti se primaju na odpremanje zlatne i srebrne šibke, platina, plemeniti kovi, kovani i papirnati novac, to opredjeljuju posebni propisi svake pojedine željeznice.

K točki 13.: Slike i ine umjetne predmete mora željeznička uprava samo onda preuzeti na odpremu, ako na voznom listu nije vriednost naznačena.

K točki 14.: Sičanovice, najme sičanova kiselina (Hüttenrauch), žuti sičan (Rauchgelb, Auripigment), crveni sičan (Bealgar), criepast biesik, i t. d., prima željeznica na odpremu samo onda, ako su spremljene u dvostrukih bačvah

ili škrinjah. Dno bačvah ima se osigurati uloženimi obruči, zaklopi škrinjah pako obruči ili željeznimi kopčanicami (panti). Unutarnje bačve ili škrinje moraju se načiniti iz čvrstoga drva, te se moraju iznutra podstaviti s gustim platnom ili inom sličnom gustom tkaninom.

Na svaki komad mora se čitljivimi pismeni crnom uljenom bojom napisati rieč: „sičan (otrov)“.

Ini otrovni kovni proizvodi (otrovne kovne boje, kovna sol i t. d.), kojim spadaju osobito preparati od žive kao: izprepečena živa (Calomel), bieli i crveni precipitat, rumenica (Zinnober), bakrene soli, bakrene boje, kao: modra galica, zeleni kamen, zelene i modre bakrene boje, preparati od olova, kao olovna gledja (Massicot), crljenke, olovni slador i ine olovne soli, olovno bielilo i ine olovne boje, pepeo od kositra i antimonija, — smiju se predati na odpremu samo u gustih, iz čvrstoga suhoga drva načinjenih, s uloženimi obruči, odnosno ubuhvatnimi kopčanicami providjenih bačvah ili škrinjah. Spremljenje mora se obaviti tako, da prilikom odpremanja uslied neuklonivog drmanja i tresenja nenastupi razpršivanje predmetah kroz pukotine.

K točki 15.: Čadje mogu se odpremati samo u takovih malih, u trajnih košarah spremljenih bačvah ili posudah, koje su iznutra oliepljene papirom, natopljenim vodenim staklom.

K točki 16.: Droždje, kako tekuće, tako i tvrdo, mogu se odpremati samo u posudah, koje nisu neprodušivo zatvorene.

K točki 17.: Crvotočina smije se samo na otvorenih kolih i pod dobrim pokrovom odpremati.

K točki 18.: Pod ovom točkom navedeni predmeti, ako se odpremaju pojedini komadi, primaju se na odpremanje samo, ako su shodno spremljeni, u koliko pak nisu spremljeni, to se primaju na odpremanje samo u tovarih čitavih kolih.

K točki 19.: Veoma težka Cordonnet-, Souple, Bourre de soie i Chappe-svila u konopcih prima se na odpremanje samo u škrinjah.

U škrinjah, kojih unutarnja visina je veća od 12 centimetarah, imadu se pojedine vrste (Lagen) svile jedna od druge razlučiti 2 centimetra visokimi šupljinami. Šupljine ove načine se drvenimi rešetkami, koje sastoji iz 2 centimetra visokih četvornih letvah, koje su na krajih spojene dvimi tankimi poprečnimi letvami.

Pobočne strane škrinjah imadu se providiti barem 1 centimetar širokimi rupami, koje vode u šupljine medju letvami tako, da se kroz škrinju uzmogne prevući motka.

Da se rupe na škrinji nezatvore, te da tako nepostanu nekoristne, imadu se izvana na kraju svake strane pribiti dvie letve.

Ako se svila preda na odpremanje, to se mora iz voznog lista uviditi, da li spada k višepomenutim vrstim ili ne.

Ako na voznom listu manjka takova prijava, to se onda predpostavlja prvi slučaj, te se odprema može preduzeti samo uz gore opisanu opremu.

K točki 20.: Samljeto drveno ugljevlje može se odpremati samo u neprodušno zatvorenih posudah iz željeznoga lima.

B.

Sieno, trstika (izuzamši španjolsku trstiku) drvena kora, slama (takodjer slama od riža i lana) i treset (turfa) može se u nespremljenom stanju samo podpuno pokriveno i pod tim daljim uvjetom odpremati, da se predatelj i primalac sam pobrine za natovarenje i iztovarenje.

Isto tako dužan je predatelj na zahtjev željezničke uprave sam dobaviti pokrov potrebit za ove predmete, zatim za sadru, lužnjak, tras i drveno ugljevlje.

C.

Kod predmetah, natovarivanje ili odpremanje kojih je po mnienju željezničke uprave skopčano s osobitimi težkoćami, može se odprema učiniti odvisnom od uvjetah, koji se imadu za svaki slučaj sporazumno napose ustanoviti.

Dodatak

k željezničkomu poslovnomu propisu, izdanomu pod 10. lipnja 1874. br. 9821., za sve željeznice u području krune ugarske, u pogledu odpremanja baruta i praha za razprštanje (crnoga praha), strieljaćeg pamuka, kresarskih predmetah, poveljenog praha za razprštanje i inih razprsivih predmetah.

K §. 48.

U unutarnjem austrijsko-ugarskom prometu može se barut (pušćani prah) strieljaći pamuk, kresarski predmeti i poveljeni prah za razprštanje (dynamit) i t. d. uz sliedeće uvjete i samo onda odpremati, ako se predmeti ovi predadu uz posebne vozne listove, koji se neodnose na ine predmete i to:

Barut svake vrsti mora biti spremljen u dobrih (tučenik barut u dvostrukih) vrećah iz cvilika a povrh toga u dobro svezanih s uloženimi obruči providjenih drvenih bačvah.

Strieljaći pamuk mora se isto tako kao i barut spremiti u cviličnе vreće i barutne bačve, — bez vrećah pako u drvene škrinje papirom oliepljene.

Kresarski predmeti smiju se predati samo u dobro zatvorenih drvenih škrinjah, u kojih pojedini predmeti moraju biti čvrsto složeni medju kučinami.

Poveljeni prah za razprštanje (Dynamit i slični) smije se na odpremanje preuzeti samo onda, ako proizlazi iz takove tvornice, proizvodi koje su dozvolom oblasti izjavljeni prikladnimi za odpremanje po željeznici, te koji se predadu na odpremanje providjeni u tom pogledu potrebitimi izkaznicami i zaštitnimi biljegami.

Isti ima se najprije u papir zamotati, a zatim u drvene, piljevinom napunjene škrinje ili bačva spremiti, koje posude se smiju zatvoriti samo drvenimi obruči ili drvenimi čavli.

Osim toga imadu se obdržavati oni propisi, koji su napose propisani za spremu pojedinih vrstih poveljenoga praha za razprštanje.

SBORNIK
ZAKONAH I NAREDABAH,
valjanih za kraljevinu
HRVATSKU I SLAVONIJU.

Godina **1877.**

Komad XXX.

Izdan i razposlan dne 26. studenoga 1877.

Br. 64.

Naredba

kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade odjela za pravosudje, izdana dogovorno s kr. ugar. ministrom financijah dne 25. lipnja 1877. pod br. 3548.,

kojom se propisuje način, kako se imadu namirivati troškovi, skopčani s ovršivanjem supletorne kazni zatvora radi dohodarstvenih prekršajah.

Naredba ministarstvah pravosudja, unutarnjih dielah i financijah od 9. veljače 1860. ob obračunavanju troškovah, skopčanih sa zatvorom narušnikah dohodarstvenih (br. 38. d. z. l. od god. 1860. i br. 32. sbornika od god. 1863., svezak I.) stavlja se ovim izvan krieposti, pa se odredjuje, da se troškovi, skopčani s uzdržavanjem uznikah, osudjenih na eventualnu supletornu kazan zatvora radi dohodarstvenih prekršajah, imadu u napredak zaračunavati, kako glede Ugarske tako i glede Hrvatske i Slavonije u smislu previšnjega riešenja od 26. veljače 1875., odnosno po propisu okružnice kr. ugar. ministarstva financijah od 17. veljače 1875. br. 9590., koja je naredbi ovoj priložena, tako da će upitni troškovi od sada u obće pasti na teret dohodarinsko-globarinske zaklade, negledeć na to, da li su nastali za osobe, koje se nalaze u iztražnom zatvoru ili koje su jur usudjene.

Upitni troškovi imadu se zaračunavati na teret dohodarinsko-globarinsoe zaklade samó onda, ako se nemogu ućerati iz imetka osudjenikova; s toga imadu se isti troškovi ućerivati na način, propisan za ućerivanje kazneno-sudbenih troškovah.

Ivan Mažuranić s. r.

Prilog.

Okružnica

kr. ugarskoga ministarstva financijah od 17. veljače 1875. br. 9590.

izdana u pogledu porabe višakah od dohodarstvenih globah.

Njegovo cesarsko i apoštolsko kr. Veličanstvo blagoizvolilo je previšnjim riešenjem od 26. veljače t. g. glede porabe višakah dohodarstvenih globah sliedeće ustanove premilostivo odobriti:

Ustanove glede porabe višakah dohodarstvenih globah.

§. 1.

Onaj dio globah, unišlih iz dohodarstvenih prestupakah, koj preostaje iza izdatbe propisne opovjednine i uhvatnine, te po odbitku prouzročenih dohodarstveno-kaznenim postupkom inih troškovah, obraća se na odgojenje djece financijalnih organah po sliedećih načelih.

§. 2.

U tu svrhu obraćaju se višci globah svake godine stranom na podjeljenje zakladnih miestah u vojničkih i gradjanskih odgojnih odnosno naukovnih zavodih, stranom pako na podjeljenje štipendijah i obrtnih naukovinah.

§. 3.

Ta blagodat može se samo takvoj djeci podieliti, koja su:

a) rodjena u zakonitu braku, kriepke gradje, i kojoj su boginje s uspjehom ciepljene;

b) koje otac je barma 5 godinah služio u financijalnoj ili carinskoj ili poreznoj straži, te je u ovu stalno bio primljen, ili je kod carinskoga ili potrošarinskoga ureda u svojstvu stalnoga činovnika takodjer 5 godinah bio namješten;

c) za vrieme mirovnog stanja rodjena djeca neimaju prava na te blagodati;

d) od navedenih pod b) miestah izuzimlju se izmedju spomenutih financijalnih organah oni, koji su u vršenju službe dopali težkih ranah, te uslied toga postali nesposobnimi za službu.

Nu i kod ovih se zahtieva, da su djeca rodjena iz sklopljena u aktivnoj službi braka.

§. 4.

Upitna blagodat može se samo u onih slučajih podieliti, u kojih redovita godišnja plaća oca djeteta, koje bi tu pogodovinu zadobiti imalo, nepromašuje 1200 for., ter je isti za vrieme službovanja dužnosti svoje vjerno i revno vršio.

§. 5.

Kod tih dozvolah neka je u obće mjerodavno siromašno stanje roditeljah, ili sirotčadi, čega radi imaju se kod podjeljenja zakladnih miestah prije svega sirote bez oca i majke, kao i spomenuta u 7. §-u ovoga naputka djeca, a kod ženske djece naročito sirote bez majke osobito u obzir uzeti.

§. 6.

Kod djece, koja se smještaju u kojem gradjanskom odgojilištu, nuždno je osim potrebnih za primitbu ostalih uvjetah, da su ista 6. godinu jurve navršila, a 12. da još nisu prekoračila.

Kod podjeljenja vojničkih miestah mjerodavni su uvjeti, propisani glede primitbe u ova odgojilišta.

§. 7.

Djeca, koja su inače zdrava, nu imaju takovih tjelesnih manah, koje zahtjevaju poseban način odgojenja i nauke, smještaju se u postojećih za njihovo naobraženje zavodih (zavodi za sliepe i gluhonieme).

§. 8.

Buduć upitna podpora ima tu svrhu, da se pitomac po mogućnosti naobrazi, to se ustanovljuje, da se kod podjeljenja zakladnih miestah pitomac u svih onih naukovnih predmetih podučava, koji u dotičnih zavodih, kamo je primljen, čine predmet nauke.

Prema tomu mogu se zakladna mjesta samo u takvih zavodih podjeljivati, koji se ovim uvjetom podvrgnu.

§. 9.

Smještenje u naukovne ili odgojne zavode biva na vrieme cielog naukovnog tečaja, koj u dotičnom zavodu postoji.

Godišnji štipendiji podjeljuju se kod djece mužkog spola takodjer na vrieme, dok pitomac naukah svojih nesvrši u ma kojoj javnoj učioni zemlje, spadajuće ka kruni ugarskoj.

Kod ženske djece dozvoljuju se godišnji štipendiji samo na stanovito vrieme, koje se kod podjeljenja izrično ima naznačiti.

§. 10.

Obrtne naukovine dozvoljuju se za podporu takove djece, koja dadu na učenje kojeg zanata ili rukotvorstva.

I ove naukovine, koje godišnjih 60 for. nemogu nadmašiti, dozvoljuje se djeci obojeg spola samo na stanovito kod podjeljenja izrično naznačeno vrieme.

Naobraženje ovih pitomacah ima se osjegurati ugovorom, koj odobrava i čuva kr. ugar. financ. ravnateljstvo (nadzorničtvo).

§. 11.

Od svakog se pitomca strogo zahtieva, da marljivost, dobro vladanje i valjan napredak zasvjedočuje.

U protivnom slučaju oduzme mu se podjeljena blagodat.

§. 12.

Štipendiji ustanovljuju se po sliedeća četiri stupnja, naime:

a) godišnjih 60 for. za one pitomce, koji polaze pučku ili gradjansku učionu;
b) godišnjih 100 for. za one, koji polaze prva četiri razreda gimnazije ili realke i višju djevojačku učionu;
c) godišnjih 150 for. za one, koji polaze gornju gimnaziju ili gornju realku, nadalje naobrazovalište učiteljah i učiteljicah, trgovačku školu i gospodarski naukovni zavod;
d) godišnjih 200 for. za one, koji kao redoviti slušatelji polaze sveučilište ili politehniku.

§. 13.

Zakladna mjesta, štipendije i obrtne naukovine podjeljuje i povisuje ministarstvo.

Spomenute štipendije i obrtne naukovine, a kod zakladnih miestah hranovine i školarine, izručuju se na teret dohodarinsko-globarinske zaklade u polugodišnjih unaprednih obrocih na ruke oca ili tutora, odnosno kod zakladnih miestah na ruke predstojnika zavoda.

§. 14.

Odgojni prinesci mogu se samo u slučaju podjeljenja zakladnog mjesta obustaviti.

§. 15.

Da se izbjegne izručenju nepatrećih svotah, ustanovljuje se, da dotični naukovni zavod na namirah o dignuću štipendijah potvrdi godišnji tečaj, koj dotični pitomac polazi, kao i postignut po ovom u naucih primjereni uspjeh.

§. 16.

Uživanje zakladnoga mjesta prestaje, ako se pitomac radi neodgovarajućega vladanja, bolesti, ili ine koje tjelesne mane iz zavoda, u koj je na račun globarinske zaklade bio primljen, opet odstraniti ima.

Nu u tom slučaju pokrivaju se iz te zaklade troškovi, nastali usljed odpreme pitomacah roditeljem ili prinadležnim mu.

§. 17.

Ocu ili tutoru je prosto i prije izmaka opredjeljena prigodom primitbe vremena na vlastite troškove uzeti iz zavoda pitomca, koj je u koj gradjanski odgojni zavod primljen.

§. 18.

U gradjanske odgojne zavode primljenim pitomcem dozvoljuje se, ako su roditelji posve siromašni, a otac pitomca spada u stalež momčadi financijalne, odnosno carinske i porezne straže, u ime putnih troškovah iz ove zaklade jedan forint na milju.

U takovu slučaju imadu se djelovi milje za cielu milju smatrati.

Br. 65.

Naredba

kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odielah za unutarnje poslove i za pravosudje, od 2. studenoga 1877., br. 6.559.,

kojom se uz preinaku naredbe od 26. travnja 1877. broj 2372. (sbornika br. 37.) mjesta Čret i Lovreće sela izlučuju iz okoliša mjestnoga suda za obćinu sveto-križku u Sv. Križu, ter iz obsega kr. kot. suda u Krapini, ter uvršćuju u okoliš mjestnoga suda za obćinu krapinsko-topličku i u obseg kr. kot. suda u Pregradi.

Naredbom od 26. travnja 1877. br. 2372., kojom su usljed najnovijega arondiranja obćinah ustanovljeni okoliši kr. sudbenih stolovah, kr. kotarskih (gradsko-delegovanih kotarskih) sudovah, kao i broj, sjedišta i okoliši mjestnih sudovah, uvršćena su mjesta Čret i Lovreća sela u područje mjestnoga suda za obćinu sveto-križku u Sv. Križu, ter u obseg kr. kot. suda u Krapini.

Pošto su pako gore rečenim arondiranjem sela Čret, Lovreća sela i Rakitovec, sačinjavajuća poreznu obćinu Čret, odciepljena od upravne obćine pregradske, ter utjelovljena upravnoj obćini krapinsko-topličkoj, izlučuju se ovim mjesta Čret i Lovreća sela iz područja mjestnoga suda za obćinu svetokrižku u Sv. Križu, ter iz obsega kr. kot. suda u Krapini, pa se uvršćuju u područje mjestnoga suda za obćinu krapinsko-topličku u Krapinskih Toplicah i u obseg kr. kot. suda u Pregradi.

Ivan Mažuranić s. r.

Br. 66.

Naredba

kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odjela za pravosudje od 7. studenoga 1877. br. 6813.

o sastavljanju gruntovničkih uložakah u utjelovljenih djelovih razvojačene krajine.

S obzirom na unutarnje uredjenje gruntovnih knjigah u utjelovljenih obćinah razvojačene krajine odredjuje se uz poziv na §. 35. naredbe od 24. prosinca 1876. br. 5715. (br. 2. sbornika od g. 1877.), kojom je izdan provedbeni naputak k zakonu od 16. rujna 1876. o sastavljanju gruntovničkih uložakah (br. 80. sbornika od g. 1876.), što sliedi:

§. 1.

Iz gruntovnih knjigah, postojećih u utjelovljenih obćinah razvojačene krajine, imadu se prema zakonu od 16. rujna 1876. (br. 80. sbornika od god. 1876.) sastaviti uložci grtunovnički, ter za odnosne radnje valja naputak od 24. prosinca 1876. br. 5715. (br. 2. sbornika od g. 1877.), u koliko nije ovom naredbom promjenjen.

§. 2.

(§. 5. naputka) Za izpravnu operaciju, spomenutu u 4. tošku §. 5. naputka, imadu se upotrebit kopije katastralnih mapah, nabavljene po kr. vladnom odjelu za pravosudje, i jur popunjene djelovi revirah, kao i izpis po obrazcu I. naputka iz katastralnoga zemljištnika.

§. 3.

(§. 7. naputka) Izvidi, koji se prema §. 7. naputka imadu obaviti u uredu, da se ustanovi istovjetnost gruntovnih s katastralnimi česticami, odpadaju s razloga. što je gruntovnica osnovana na katastru.

Da se pako olakša izpravak gruntovnice, imade se u uredu na sjedištu gruntovne oblasti:

1. U 10. rubriki izpisa I. unieti broj onoga lista gruntovnice, u kojem su upisane pojedine katastralne čestice, a u rubriku 11. razlika pronadjena medju gruntovnicom i katastrom;

2. imenik posjednikah ima se nadopuniti oznakom brojevah onoga lista gruntovnice, u kojem su upisane nekretnine odnosnoga vlastnika;

3. razkomadane čestice, koje su usljed sudbene odluke prvobitnimi brojevi u razne listove gruntovnice unešene, imadu se u istom listu po izpisu I. olovkom označiti onimi slomci, kojimi su u katastru navedene;

4. i na katastralnoj mapi imadu se izvesti dozvoljene dielbe česticah i razkomadane čestice slomci označiti, na koliko se to dade obaviti na temelju nacrtah, podnešenih po §. 56. slova c) gruntov. reda.

Ako se na temelju pridonešenih nacrtah oznaka diobe u mapi točno izvesti nemože, imadu se razkomadane čestice pobilježiti u posebnom popisu u svrhu navedenu u §. 15. naputka.

Djelovi revirah, koji su sada u posebnoj gruntovnoj knjizi upisani, imadu se unieti u prazan gruntovni list odnosne katastralne obćine, i to onom oznakom, kojom su uvedeni u katastar, i upisati na vlastnika, unešena u postojeću knjigu revirah.

Istim načinom imadu se čestice pojedinih vlastnikah, ležeće u revirih, gdje to već učinjeno nije, unieti u postojeći ili prazni gruntovni list odnosne katastralne obćine.

To isto valja za gradjevne čestice, koje su sada u posebnih knjigah upisane.

§. 4.

(§. 9. naputka) Reambulacija na licu mjesta (§. 9. naputka) imade se stegnuti na one čestice, o kojih valja izviditi, da li su u gruntovnici i katastru označene onimi nazivi, pod kojimi ih dotični vlastnici poznavaju, ili ako su izvidi na licu mjesta neobhodno potrebiti radi sastavljanja gruntovnih tielah ili radi razkomadanja koje čestice.

§. 6.

(§. 10. naputka) Kod izvidah, tičućih se upisah posjednikah (§. 10. naputka), treba se držati glavnoga načela, da se upisi, izuzamši kućne zadruge spomenute u §. 5. zakona od 16. rujna 1876., izprave prema faktičnom posjedu postojavšem u vrieme, kada su se sadašnje gruntovne knjige započele rabiti kao redovita gruntovnica, i to:

1. u obćinah postojavše varaždinsko - križevačke krajiške pukovnije i u gradovih Belovaru i Ivanić tvrdji do dana 1. kolovoza 1870.;

2. u obćinah postojavše varaždinsko - gjurgjevačke krajiške pukovnije do dana 15. travnja 1875.

Za izvide, tičuće se upisah kućnih zadrugah, valjaju ustanove §. 10. točkah 1.—4. naputka uz promjenu, da se kod dotičnih izvidah ima obzir uzeti na vrieme, kad se je sadašnja gruntovna knjiga započela rabiti kao gruntovnica, i da se mjesto zakona od 3. ožujka 1874. o zadrugah imadu uporavljivati odgovarajuće mu ustanove zakona od 8. lipnja 1871. o promieni njekih administrativnih odrebah u vojnoj krajini (br. 5. sl. D. sbornika od g. 1874.), zakona od 29. prosinca 1876. (br. 5. sbornika od god. 1877.) i provedbenog naputka od 18. svibnja 1877., br. 3923. (br. 40. sbornika od god. 1877.).

Ako u slučaju, predvidjenu u §. 10. na 3. naputka od 24. prosinca 1876. br. 5715. stranke nebi dopriniele potraženih izpravah o diobi, imadu se uputiti na obćinsko poglavarstvo, a u gruntovnici imade ostati upisana kućna zadruga.

§. 6.

(§. 15. naputka) Kod izpravljanja kopijah katastralnih mapah imadu se izvesti dielbe razkomadanih čestícah, u koliko nebijahu izvedene prigodom predradnjah (§. 3. o. n.)

§. 7.

(§. 17. naputka) Za sastavak posjedovnice na temelju izpravljenih listovah gruntovne knjige valjaju ustanove §. 17. naputka uz dodatak, da se pravno svojstvo svakoga gruntovnoga tiela ima označiti izrazom „slobodno zemljište“.

U pogledu sastavljanja gruntovnih tielah imade se postupati sliedećim načinom:

1. U načelu imat će se vaskoliki u jednoj obćini ležeći posjed jednoga ter istoga posjednika spojiti u jedno gruntovno tielo.

2. Ako je od posjeda pod 1. koja čestica obterećena, imade se od ostalih neobterećenih izlučiti, i kao posebno tielo upisati.

3. Na zahtjevanje odnosnoga vlastnika mogu se stvarnimi pravi neobtereće čestice, ležeće u istoj obćini, kao posebna tiela upisati.

4. Rieke, potoci, ceste i ostale nekretnine, koje se po §. 287. o. g. z. imadu smatrati kao obća ili javna dobra, nu koju su u sadanje gruntovne knjige unešene, a nemogu biti predmetom gruntovnice, neimadu se prenieti u novu posjedovnicu.

5. To isto valja i glede plivajućih vodenicah (mlinovah na vodi) koje su u sadašnjih knjigah upisane.

6. Glede njegdašnjih državnih šumah, koje su na temelju zakona od 8. lipnja 1871. porazdjeljene izmedju države i obćinah, izdati će se posebna naredba.

7. Svako posebno gruntovno tielo imade se označiti rimskim brojem i unieti u posjedovnicu po propisu §. 17. slov. e) naputka s tom ipak promjenom, da druga rubrika „mjestopisni broj gruntovni“ izostaje, dočim su gruntovni i katastralni brojevi česticah istovjetni.

§. 8.

Propisi provedbenoga naputka od 24. prosinca 1876. br. 5715., koji s ustanovami ove naredbe u oprieci stoje, neimadu se uporavljivati. — Gdje se u spomenutom provedbenom naputku spominju gruntovni zapisnici, imadu se razumjevati listovi sadanjih gruntovnih knjigah.

Ivan Mažuranić s. r.

SBORNIK

ZAKONAH I NAREDABAH,

valjanih za kraljevinu

HRVATSKU I SLAVONIJU.

Godina **1877.**

Komad XXXI.

Izdan i razposlan dne 11. prosinca 1877

Br. 67.

Naredba

kralj. hrv. slav. dalm. zemaljske vlade, odjela za pravosudje od 3. prosinca 1877. br. 7501.,

kojom se u dogovoru s kr. vladnim odjelom za unutarnje poslove izdavaju propisi, po kojih se imadu zaračunavati i ućerivati troškovi postupka kaznenoga.

Kr. vladni odjel za pravosudje u dogovoru s kr. vladnim odjelom za unutarnje poslove naredjuje na temelju članka IV. zakona od 17. svibnja 1875. ob uvedbi kaznenoga postupka što sliedi:

§. 1.

Da se uzmognu predujmice namiriti troškovi kaznenoga postupka, navedeni u §. 322. kaz. postupnika, imadu predstojnici sudovah za svako četvrtgodište unapred zamoliti neposredno kr. vladni odjel za pravosudje, da jim kod stanovite državne ili zemaljske blagajne doznači nakladu, odmjerenu prema strogoj potrebi.

Ova naklada nosi ime „naklada za troškove kaznenoga postupka i za ovrhu kazne slobode“, i ima se razlučeno obračunavati od naklade za uredske i pisarničke potrebe, kao i za putne troškove izvan kaznenoga postupka, o zaraču navanju koje se izdaje suvremeno posebna naredba.

§. 2.

Račun o nakladi za troškove kaznenog postupka i za izvršbu kazne slobode ima voditi po obrazcu I. predstojnik suda, ili drugi za to sposobni činovnik, za kojega predstojnik suda odgovara.

Obrazac I.

U dotične rubrike računa ima se kronologičnim redom unieti svaka primljena i izdana novčana svota.

U ime predplate mogu se izplatiti najviše dvie trećine svote, koju će iznositi putni trošak i dnevnice izaslana činovnika.

Iz naklade nesmije se izplaćivati bez namire, vidirane po predstojniku suda i redovito biljegovane, ako to zahtievaju postojeći zakoni o pristojbah, ili bez naloga suda.

Svakoga polugodišta ima se račun zaključiti, a ostatak naklade unieti u račun za buduće polugodište.

Zaključeni računi, obloženi namirami i platežnimi nalozi suda, imadu se tečajem mjesecah srpnja i siečnja podnieti kr. vladnom odjelu za pravosudje, koj će ih prema izpitnom posljedku kr. račun ureda konačno riešiti.

§. 3.

Svaki činovnik i dnevničar suda, kao i svaki liečnički vještak ima o službenih svojih putovanjih, obavljenih tečajem svakoga mjeseca, voditi putni dnevnik po obrazcu II., dotične rubrike točno izpuniti, pa koncem svakoga mjeseca zaključiti, i najdulje do 15. budućega mjeseca predati predstojniku suda.

Obrazac II.

Oni činovnici i liečnički vještaci, koji u spomenutom roku nepredadu putni svoj dnevnik predstojniku suda i nisu u stanju opravdati promašenje roka, gube pravo na naknadu putnih troškovah i dužni su povratiti primljene možda predplate.

Posebni partikulari za pojedina putovanja, obavljena tečajem mjeseca, nesmiju se podnašati, već u spomenutom mjesečnom dnevniku imadu se zaračunati pristojbe za svakolika putovanja, obavljena tečajem mjeseca.

Putni dnevnik netreba obložiti, nu ako je upotrebljena predprega ili jahački konj, valja dnevniku priložiti namire o izplaćenih svotah.

Predstojnik suda izpituje mjesečne putne dnevnike, popunjuje i izpravlja jih, ako uztreba.

Predstojnici kr. kot. sudovah podnašaju predane jim i potvrdjene dnevnike predsjedničtvu kr. sudb. stola, koje će jih opet izpitu podvrgnuti, i uz svoje mnienje predložiti kr. vladnom odjelu za pravosudje.

I putne dnevnike činovnikah sudbenih stolovah podnaša predstojnik sudb. stola kr. vladnomu odjelu za pravosudje, koj jih prema izpitnom posljedku računar. ureda konačno obredjuje, i o svojoj odluci uz povratak dnevnikah obavješćuje predsjedničtvo sudbenoga stola.

Proti obredjenju dnevnika može dotičnik u roku od 8 danah podnieti predstavku kr. vladn. odjelu za pravosudje.

Ustanove ovoga §. valjaju i za činovnike i dnevničare državnih odvjetničtvah s tim, da imadu predati putne dnevnike predstojniku drž. odvjetničtva, koj jih izpituje i potvrdjuje, ter predaje predsjedničtvu sudbenog stola samo u svrhu, da jih predloži kr. vlad. odjelu za pravosudje.

§. 4.

I poslužno osoblje imade o pristojbah, koje mu pripadaju u ime hodarine, hranovine i dostavnine, voditi mjesečni dnevnik (consignatia) po obrazcu III. Obrazac III.

Ostale ustanove predidućega §. valjaju i za ovaj dnevnik.

§. 5.

Predstojnici sudovah i drž. odvjetničtva imadu predložene jim putne dnevnike pomnjivo izpitati, ter uvjeriti se, da li su navedeni povjerenstveni poslovi zbilja obavljeni, da li je bilo neobhodno nuždno potrošiti zaračunano vrieme, da se obave, da li su istinite navedene dištancije, da li su kod povjerenstva u istinu učestvovali činovnici u dnevniku navedeni, dali su navedene liečničke funkcije zbilja obavljene, i da li su putni troškovnici zdravstvenoga osoblja sastavljeni prema ustanovam ministar. naredbe od 17. veljače 1855. d. z. l. br. 33., da li je bilo nuždno povjerenstveni posao prekinuti i prenoćiti izvan mjesta, na kojem se je povjerenstvo obavilo itd.

§. 6.

Predstojnici sudovah imadu osam danah nakon primitka obredjenih dnevnikah namiriti dotičnikom iz naklade obredjene jim pristojbe, ili pozvati jih, da uplate naložene jim možda naknade.

§. 7.

Putni troškovi i dnevnice osobah sudbenih i odvjetnikah državnih imadu se i nadalje obredjivati po propisih naredabah ministarskih od 3. srpnja 1854. (d. z. l. kom. LXI. br. 169. god. 1854.), 28. rujna 1858. (d. z. l. kom. XI. br. 166. god. 1858.) i od 3. prosinca 1859. (br. 221. d. z. l.)

*

Hodarina poslužnoga osoblja ima se obrediti sa 2. 3 novč. od kilometra, a hranovina po razmjerju godišnje plaće u smislu previšnjeg riešenja od 14. studena 1858. (financ. ministr. naredbenik br. 58.)

Dostavnina ide poslužno osoblje samo onda, ako obavlja dostave u daljini preko 3. 8 kilometra od sjedišta sudbene oblasti.

Hodarina i hranovina obć. organah ima se obrediti prema naredbi kr. vladnoga odjela za pravosudje od 16. svibnja 1877. br. 2143.

Putni trošak i pristojbe liečničkih vještakah obredjuju se u smislu ministr. naredbe od 17. veljače 1855. (d. z. l. br. 33.)

Pristojbe oružnikah ustanovljene su odpisom kr. vlad. odjela za unutarnje poslove od 22. lipnja 1872. br. 7278., a one svjedokah, ostalih vještakah i prevoditeljah odmjeruju se prema ustanovam §§. 324. do 327. kaz. post. od 17. svibnja 1875.

§. 8.

Zamjenitoj naknadi troškovah kaznenoga postupka neima mjesta ne samo medju hrv. slav. sudovi, već ni medju njimi i sudovi razvojačene, a još neutjelovljene krajine, kr. ug. sudovi, kao i c. kr. sudovi u kraljevinah i zemljah, zastupanih u carevinskom vieću.

Prema tomu ima se s izdatci, prouzročenimi rekvizicijami spomenutih sudovah, postupati u smislu ustanovah §§. 3. i 7. nazočne naredbe, a popis odnosnih troškovah ima se poslati sudu, od kojega je zamolba potekla, da jih uzmogne uvrstiti u popis, o kojem je rieč u sliedećem §.

O naknadi troškovah, skopčanih s izvršbom supletorne kazne zatvora radi dohodarstvenih prekršajah, valja naredba kr. vladnoga odjela za pravosudje od 25. lipnja 1877. (sbornik br. 64.), po kojoj sudovi imadu spomenuti trošak iz naklade predujmiti, ućerati od dotičnikah po propisih postojećih za ućeranje kazneno - ovršnih troškovah u obće, a ako su neućerivi, uztražiti od kr. zemalj. financ. ravnateljstva, da jih naknadi. Odnosni predujmovi i naknade imadu se po propisih ove naredbe zatačunavati u računu I.

§. 9.

Čim se zametne kaznena koja iztraga, (bilo kod kot. suda, bilo
Obrazac IV. kod sudb. stola), ima sudac iztražitelj otvoriti popis po obrazcu IV., ter unj točno unašati sve troškove, koji se naberu tečajem iztrage.

Popis ovaj ima se čuvati medju kaznenimi spisi, i nakon obavljena predpostupka redovito nastaviti.

U tom popisu valja zabilježiti svaku odredbu suda, učinjenu glede troškovah.

Sudac iztražitelj, koj ovaj propis zanemari, podpada postupku disciplinarnomu.

§. 10.

Za svako polugodište i to tečajem mjesecah rujna i ožujka imadu predstojnici sudovah pod strogom odgovornosti podnašati kr. vladnom odjelu za pravosudje popis onih osobah, koje su za minula polugodišta pravomoćno osudjene, da namire troškove, a tako i o iznosu onih troškovah, radi kojih je po ustanovah postupnika kaznenoga naložena dužnost, da se naknade.

Ovaj popis valja u smislu izrečenih osudah, iz posebnih popisah, propisanih u §. 9., sastaviti po obrazcu V. i u poslednjoj rubrici istoga napomenuti ili odluku suda, da je već možda izvidjena neućerivost troškovah, ili odredbu izdanu, da se ti troškovi izćeraju, ili ako su već naknadjeni, treba napomenuti i ovo. Obrazac V.

§. 11.

Troškovi za obskrbljivanje okrivljenikah za vrieme iztražnoga zatvora imade kr. banski stol odsjeći za svakoga kaznenika na glavu i na dan u smislu §. 328. k. p.

§. 12.

Troškovi za ovrhu kazne slobode odsjeći će kr. vladni odjel za pravosudje prema ustanovam §. 329. kaz. post. za svakoga kažnjenika na glavu i na dan, i to posebno za samostalne kaznione, za uzišta kr. sudb. stolovah i za zatvore kotar. sudovah.

Dočim se način sračunavanja kazneno-ovršnih troškovah u spomenutu svrhu odgadja do provedbe kazioničkih reformah, o kojih se radi, odsjeca se do daljne naredbe trošak svakoga pojedinoga kažnjenika na glavu i na dan:

a) za samostalnu kaznionu u Lepoglavi na 38 (trideset i osam) novč. a. v., a počamši od 1. listopada tek. godine na 42 novč. (četrdeset dva novč.);

b) za samostalnu žensku kaznionu u Zagrebu na 32 (trideset i dva) novč. a. vr., a počamši od 1. siečnja 1878. na 35 (trideset i pet) nč.

c) za uzišta sudb. stolovah i zatvore kot. sudovah na 26 (dvadeset i šest) novč. a. v.

§. 13.

Troškovi svekolikoga postupka kaznenoga (§. 322. k. p., naročito troškovi kazneno-ovršni odsječeni u prediducém §-u., a ako se kazna

slobode ovršuje u kojoj kaznioni razvojačene krajine ili ugarske, kazneno ovršni troškovi, koje dotična kaznionička uprava izkazuje, imadu se ućerivati po sliedećih propisih.

§. 14.

Sudovi imadu prema ustanovi §. 332 k. p. odlučiti, da li se troškovi mogu ućerati i to odmah, kad izriču osudu, na koliko je to moguće, a da se nezategne redoviti tečaj kaznene parnice.

Ako sud nebi mogao mimo naknadnih izvidah na temelju predložene svjedočbe ob imovinskih odnošajih osudjenikovih i podatakah sakupljenih tečajem iztrage i glavne razprave, stvoriti zaključak o ućerivosti tih troškovah, može o tom odlučiti nakon posljedka naredjenih izvidah. Kaznene parnice, u kojih se kod izricanja osudah nije odlučilo
Obrazac VI. o ućerivosti troškovah, valja držati u evidenciji po obrazcu VI., ter riešenje pitanja bezpotrebno neodgadjati.

Popis spomenutih kaznenih parnicah ima se tečajem siečnja za minulu godinu podnieti kr. vlad. odjelu za pravosudje.

§. 15.

Sudovi odlučujući o ućerivosti troškovah imadu postupati prema načelom sadržanim u §. 332. kazn. post. i u interesu zem. erara što pomnjivije prosuditi, da li postoje one okolnosti, o kojih visi neućerivost troškovah.

Da sudovi uzmognu što sigurnije donieti upitnu odluku, valja jim nastojati, da tečajem iztrage, a naročito glavne razprave sakupe pouzdane podatke o obtuženikovih imovinskih odnošajih.

Svjedočbe poglavarstvah obćinah, uredjenih na temelju zak. čl. XVI.: 1870. ob imovinskih odnošajih i ponašanju obtuženika imadu sudovi zahtjevati putem kr. podžupanije.

Obćinsko poglavarstvo, pribaviv si najpouzdanijim načinom potrebne obavjesti ob okrivljenikovih odnošajih, imade izdati svjedočbu
Obrazac VII. po obrazcu VII., ter istu podnieti kr. podžupaniji, koja će ju izpitati, ter ako obnadje, da je nepodpuna, povratiti obćinskomu poglavarstvu na popunjenje.

Ako podžupanija obnadje, da navodi svjedočbe neodgovaraju istini, izpravit će jih sama, ako to može učiniti na temelju uredovnih ili notornih (obće poznatih) podatakah, ter proti izdatnikom krive svjedočbe postupati po propisih zakona.

Kr. podžupanija ima redovito izdanu svjedočbu vidirati i poslati ju sudu, koj ju je zahtievao.

Svjedočbe neizdane po obrazcu VII. ima kr. podžupanija bez uvjeta vratiti obćinskomu poglavarstvu, koje će biti obskrbljeno dovoljnom zalihom tiskanicah propisanih obrazacah.

Gradska poglavarstva podnašaju svjedočbe po obrazcu VII. neposredno sudu, za koje će jih on i neposredno zaiskati.

I sud ima izviditi, da li navodi svjedočbe odgovaraju podatkom stečenim tečajem parnice, a što se tiče nekretne obtuženikove imovine ugledati gruntovnicu, ter prema okolnostim narediti, da se svjedočba popuni, objasni, ili pako mimo svjedočbe suditi po uvjerenju, crpljenju iz posliedka kaznene parnice.

§. 16.

Čim postane pravomoćnom osuda, kojom je izrečeno, da je takav obtuženik krivac zločinstva ili prestupka, o kojem je jur odlučeno, da ima naknaditi trošak kaznenoga postupka, narediti će sud, koj je osudu izrekao, da se ućeraju troškovi kaznenoga postupka, naznačeni u točkah 1—3, 5 i 6 §. 322 kaz. post. i obredjeni prema prije nacrtanim ustanovam.

§. 17.

Ako je za osjeguranje troškovah prema propisu §. 322. kaz. post. zaustavljeno okrivljenikova gotova novca (§. 2.), sud, držeći se odpisa kr. vladnoga odjela za pravosudje od 28. ožujka 1876. broj 177. odpravit će iz zaustavljene gotovine svotu odgovarajuću obredjenu trošku, onoj državnoj ili zemaljskoj blagajni, od koje dobiva nakladu (§. 1.)

§. 18.

Ako je za osjeguranje troškovah zaustavljeno okrivljenikovih pokretninah, ućerati će troškove prodajom zaustavljenih pokretninah sam sud, koji je osudu izrekao, držeći se niže sliedećih propisah.

§. 19.

Nebude li zaustavljeno ni gotovine, ni pokretninah osudjenikovih za osjeguranje troškovah kaznenoga postupka, dostavit će presudni sudkr. kot. sudu, u okolišu kojega osudjenik prebiva, popis spomenutih troškovah uz poziv, neka osudjeniku, ako bude u slobodi, ili imenovanomu skrbniku (§. 279. gradj. zak.) ili osobi, koja upravlja osudjenikovim imetkom, naloži, da u roku od 14. danah, računajući od dana poslje dostave platežnoga naloga, odnosnu svotu kod kot. suda položi, jer će se inače ista ućerati putem ovrhe.

§. 20.

Nakon bezůspješna izmaka spomenutoga roka, ima kot. sud ureda radi povesti ovrhu. — Ako iznos, koj se imade ućerati, nenadmašuje svote 100 for., kr. kot. sud ima pozvati, da obavi ovrhu mjestni sud, postojeći za okoliš, u kojem osudjenik prebiva.

Mjestni sud izvadja ovrhu po ustanovah §§. 61.—78. zakona od 3. listopada 1876. o mjestnih sudovih. Kr. kot. sud bdije nad izvedenjem ovrhe.

Ako se ima ućerati veći iznos, vodit će ovrhu sam kr. kot. sud po ustanovah zakona od 7. prosinca 1876. o preinaci ustanovah gradj. parb. postupnika, tičućih se ovršne prodaje pokretnih i nepokretnih stvarih radi novčane tražbine.

Predujam potrebit možda za izvedenje ovrhe ima se izplatiti ovršnom povjereniku iz naklade kot. suda za troškove kaznenog postupka.

§. 21.

Iznos, koj stranka u ime troškovah kaznenoga postupka položi, ili koj je putem ovrhe od nje ućeran, ima kot. sud poslati neodvlačno onomu sudbenomu stolu, koj ga je pozvao, da uredjuje.

§. 22.

Kr. sudbeni stol ima priposlanu mu svotu odpraviti državnoj ili zem. blagajni, navedenoj u §. 17. nazočne naredbe.

§. 23.

Ako ovrha na pokretnine ostane bez uspjeha, ili ako kupovnina stečena ovršnom prodajom osudjenikovih pokretninah nedostaje za namirenje troškovah, kr. kot. sud ima ovo obznaniti dotičnomu kr. sudb. stolu, koj će popis ućerati se imajućih troškovah uz udostovjereni prepis kaznene osude, providjen potvrdom o njezinoj pravomoćnosti, i uz ovjerovljeni gruntovni izvadak o osudjenikovih nekretninah, dostaviti kr. naodvjetničtvu kao zastupniku zemaljskog erara.

§. 24.

Kr. državno nadodvjetničtvo u zastupanju zem. erara ima radi ućeranja spomenutih troškovah povesti ovrhu na osudjenikove nekretnine po propisih postojećih o ovrhi na nekretnine radi novčane tražbine.

Potrebite troškove ima mu predujmiti iz naklade za troškove kaznenog postupka onaj sud, koj je njegovo uredovanje uztražio.

§. 25.

Kr. drž. nadodvjetničtvo može nakon hipotekarnoga osjeguranja erarske tražbine sklopiti s obvezanikom nagodu, kojom će mu se dozvoliti, da spomenute troškove izplati u više obrokah, ako okolnosti, u kojih živi osudjenikova obitelj, opravdavaju što blažije postupanje. Prepis nagode ima dostaviti sudu, koj je njegovo uredovanje uztražio.

§. 26.

Ućerane troškove ima kr. drž. nadodvjetničtvo poslati onomu sudbenomu stolu, koj je njegovo uredovanje zaiskao; kr. sudb. stol pako odpravit će primljenu svotu blagajni, naznačenoj u §. 17. nazočne narebe.

§. 27.

Troškovi za ovrhu kazne slobode, ako ista traje manje od godine danah, imadu se ućerati nakon pretrpljene kazne. Traje li kazna godinu danah ili duže vremena, imadu se spomenuti troškovi ućerati po izmaku svakoga polugodišta pretrpljene kazne.

Ako kaznenik prije, nego li je pretrpio svukoliku kaznu, bude pomilovan, umre, uskoči, ili ako steče uvjetni dopust, imadu se spomenuti troškovi ućerati odmah nakon njegove smrti, dotično nastupljena uvjetna dopusta ili uskočenja.

§. 28.

U svrhu spomenutu u prediducém §. imadu upraviteljstva kazništah, čim kaznenik, osudjen na manje od jedne godine danah, pretrpi svoju kaznu, umre, uskoči, ili nastupi podjeljenimu uvjetni dopust, ili čim kaznenik osudjen na godinu danah ili duže vrieme pretrpi pol godine kazne, umre, uskoči ili nastupi podjeljeni mu uvjetni dopust, o tom obavjestiti presudni sud obavjestnicom po obrazcu VIII., rubrike koje se imadu Obrazac VIII.
točno izpuniti.

§. 29.

Propisi ove naredbe valjaju i za kr. kot. sudove uz sliedeće preinake:

a) Ako se tečajem kaznenoga postupka, povedena radi prekršaja, naberu troškovi, koji se imadu predujmice namiriti iz naklade, neimadu se isti ućerati posebno, već zajedno s kazneno - ovršnimi troškovi.

b) Troškovi svegakolikoga kaznenoga postupka imadu se ućerati od pojedinoga kažnjenika, čim bude na slobodu pušten.

§. 30.

Troškovi kaznenoga postupka navedeni u §. 322. k. p. točka 1—3., 5. i 6. neimaju se posebno, već zajedno s kazneno-ovršnimi troškovi ućerati od onih kaznenikah, koji su do dana, kojega će stupiti u kriepost nazočna naredba kaznu slobode jur pretrpili, ili koji su nastupili podjeljeni jim uvjetni dopust.

§. 31.

Troškovi kaznenoga postupka, navedeni u §. 322. točkah 1.—3. 5. i 6. kaz. post., imadu se zajedno sa kazneno-ovršnimi troškovi ućerati, i od onih kaznenikah, koji su osudjeni na kaznu, koja traje manje od godine danah, i koji do 1. siečnja 1878. kaznu pretrpeli ili uvjetna dopusta nastupili nisu.

Od onih kaznenikah pako, koji do 1. siečnja 1878. nisu kazne pretrpili ili uvjetna dopusta nastupili, a osudjeni su na kaznu slobode od godine danah ili na kaznu još dužu, imadu se troškovi kaznenoga postupka (§§. 322. točke 1—3., 5. i 6. kaz. post.) ućerati odmah zajedno s kazneno - ovršnimi troškovi, koji se tiču jednoga ili više punih polugodištah jur pretrpljene kazne.

Kaznene-ovršni troškovi za sliedeća polugodišta imadu se ućerati po propisih ove naredbe.

§. 32.

Po ustanovah ove naredbe imadu se ućerivati troškovi kaznenoga postupka, radi ućerivanja kojih nije do 1. siečnja 1878. proveden postupak po dojakošnjih propisih, i to bez razlike, da li su narasli usljed kaznenog postupka i ovrhe kazne provedene po kaz. postupniku od 17. svibnja 1875., ili prijašnjega postupnika, na koliko ih po tom postupniku utjerati treba.

Postupak radi ućeranja spomenutih troškovah jur poveden po dojakašnjih propisih ima se po istih propisih nastaviti.

§. 33.

Svi propisi koji se neslažu sa ustanovami ove naredbe, stavljaju se izvan kreposti.

§. 34.

Naredba ova stupa u kriepost prvim siečnja 1878. godine.

Ivan Mažuranić s. r.

Kr. sudbeni stol u

Kr. kotarski sud u

Ra-

o nakladi za troškove kaznenoga postupka

Stavka	Prilozi i broj prilogah	Dan i predmet unosa	Primitak								Iz-			
			1		2		3		4		1		2	
			naklada		naknade stranakah		razni dohodci		ukupno		za obskrbu iztraženikah i kaznenikah		za odjelo, rubeninu i razne nabave	
			fr.	n.	fr.	n.	fr.	n.	fr.	n.	fr.	n.	fr.	n.

Obrazac I. k naredbi kr. odjela za pravosudje

čun

i ovrhe kazne za I.|II. polugodišta 187 .

d a t a k																		Opazka
3		4		5		6		7		8		9		10		11		
putni trošak i pristojbe sudbenih izaslanikah		putni trošak i pristojbe izaslanikah drž. odvjetničtvah		pristojbe poslužnoga osoblja		pristojbe vještakah		pristojbe svjedokah		odpremanje iztraženikah i kaznenikah		razni izdatci		od svotah naknadjenih po strankah odpravljeno blagajni		ukupno		
fr.	n.	fr.	n.	fr.	n.	fr.	n.	fr.	n.	fr.	n.	fr.	n.	fr.	n.	fr.	n.	

od 3. prosinca 1877. br. 7501.

ibeni stol u

tarski sud u

Putni

o pristojbah za službena putovanja izvan sjedišta ureda

2	3	4	5	6	7
Ime i značaj izaslanika	Predmet povjerenstva uz naznaku naloga, da se obavi	Dan, mjesec i ura, kad je izaslanik		Dan i ura	
		od-putovao	došao na mjesto povje-renstva	odlazka iz mjesta povje-renstva	došašća u sjedište ureda

Obrazac II. k naredbi kr. vladnoga odjela za

dnevnik

u kaznenom postupku tečajem mjeseca . . . . 187 . .

8	9		10		11		12	13
Razvršćenje pristojbah uz navod prevaljenih kilometarah od mjesta do mjesta	Zaračunani		Obredjeni		Primljene predplate		Kratka oznaka uredovna posla obavljena svaki dan za trajanja povjerenstva	Opazka
	iznos pristojbah							
	fr.	n.	fr.	n.	fr.	n.		

pravosudje od 3. prosinca 1877. br. 7501.

dbeni stol u ____________________

tarski sud u ____________________

Konsi-

tojbah, primljenih iz naklade za troškove kaznenoga po-

2	3	4	5	6
Dan i mjesec	Ime poslužitelja uz naznaku godišnje njegove plaće	Povod njegova izaslanja i naznaka mjesta, kamo je izaslan	Dan i ura	
			odputovao iz sjedišta ureda.	došao na mjesto uredovanja

Obrazac III. k naredbi kr. vladnoga odjela za

Svjedočba

o imovinskih odnošajih i o ponašanju N. N. iz . . . . . . k. br. . .

1. Posjeduje li nepokretna imetka, u čem isti sastoji i koja mu je od prilike vriednost?

2. Posjeduje li pokretna imetka, u čem isti sastoji i koja mu je od prilike vriednost?

3. Ako je član kućne zadruge, u čem, sastoji zadružni imetak, koja mu je od prilike vriednost?

4. Kakovo je njegovo moralno ponašanje?

pis

stupka, za koje je pravomoćno sudjeno, da se naknade.

Pristojbe svjedokah osobah vojničkih, koje povodom, što će se preslušati kao svjedoci, dodju pred sud kazneni, zatim pristojbe vještakah i tumačah		Troškovi za obskrbu okrivljenika za vrieme, dok mu traje zatvor iztražni		Troškovi za ovrhu osude na smrt		Troškovi ukupni		Bilježka
for.	nvč.	for.	nvč.	for.	nvč.	for.	nvč.	

pravosudje od 3. prosinca 1877. br. 7501.

Kr. sudbeni stol u

Kr. kotarski sud u

Popis

kaznenih parnicah, o kojih se prigodom izrečenja osude nije stvorila odluka o naknadi troškovah kaznenoga postupka.

Tekući broj	Ime okrivljenika i kažnjivi čin, radi kojega je osudjen uz datum i broj osude	Kratki navod razlogah, s kojih se nije stvorila odluka o naknadi	Odredba učinjena, da se uzmogne stvoriti odluka	**Opazka**

Obrazac VI. k naredbi kr. vladnog odjela za pravosudje od 3. prosinca 1877. br. 7501.

Popis

troškovah, koj vodi sudac iztražitelj. (Ime, stališ, zanimanje i prebivalište okrivljenika)

Broj tekući	Broj dnevnika, pod kojim se je izplatilo	Ime onoga, komu se je izplatilo i oznaka vrste od pristojbah	Iznos aust. vr.		Bilježka
			tor.	nč.	

Obrazac IV. k naredbi kr. vladnoga odjela za pravosudje od 3. prosinca 1877. br. 7501.

*

Kr. sudbeni stol u

Kr. kotarski sud u

Po-

polugodišnjega popisa onih troškovah kaznenoga po-

Broj tekući	Ime, stališ i zanimanje okrivljenika, ime čina kažnjiva	Vlast, koja je izrekla presudu, koja je postala pravomoćna, datum i broj iste presude	Putni troškovi i dnevnice osobah sudbenih i odvjetnikah državnih		Troškovi za dostave pozivah i za glasnike		Troškovi za dovodenje, za praćenje pod stražom i odpremanje okrivljenika ili inih osobah	
			for.	n.	for.	n.	for.	n.

Obrazac V. k naredbi kr. vladnoga odjela za

gnacija

stupka u ime hodarine i hranovine za mjesec . . . . . 187 . .

7	8	9	10		11		12	13
kad je		Razvršćenje pristojbah uz oznaku prevaljenih kilometarah	Zaračunane		Obredjene		Potvrda, da je primio obredjeni iznos	**Opazka**
odputovao iz mjesta uredovanja	vratio se u sjedište ureda		pristojbe					
			fr.	n.	fr.	n.		

pravosudje od 3. prosinca 1877. br. 7501.

5. Tko će upravljati njegovim imetkom, ako bude osudjen na kazan slobode?

U

Poglavarstvo občine N. N.

(L. S.)

N. N.,
načelnik.

N. N.,
bilježnik.

vidio župnik:

Obrazac VII. k naredbi kr. vladnog odjela za pravosudje od 3. prosinca 1877. br. 7501.

Zemaljska kazniona u

Uzište kr. sudb. stola u

Zatvor kr. kot. suda u

Izkaz

kazneno-ovršnih troškovah za kaznenika N. N. iz N. N. osudjenoga osudom od 187 kr. sudbenoga stola (kr. kot. suda) u

1	2			3	4		5		6		7		
Tekući broj	Vrieme dosudjene kazni			Kojega je dana kaznenik pušten na slobodu nakon pretrpljene kazni ili usljed pomilovanja, uvjetnoga dopusta, ili kojega je dana umro ili uskočio	Troškovi ovršno-kazneni zaračunani su		Ukupni broj obskrbnih danah		Troškovi, koji su narasli izvan kaznione u bolnici		Ukupni troškovi ciele kazne		Opazka
	godinah	mjesecah	danah		od kojega dana	do uključivo kojega dana	po . . . nč.	po . . . nč.	fr.	n.	fr.	n.	

Obrazac VIII. k naredki kr. vladnog odjela za pravosudje od 3. prosinca 1877. kr. 7501.

Br. 68.

Naredba

kr. hrv.-slav.-dalm. zemalj. vlade, odjela za pravosudje od 5. prosinca 1877. br. 7652.

o zaračunavanju naklade za podmirenje pisarničkih, uredskih, kućnih potrebah, i putnih troškovah izvan kaznenoga postupka.

§. 1.

Da se uzmognu podmiriti nepauširane ili paušìrane promjenljive pisarničke, uredske i kućne potrebe, kao i putni troškovi izvan kaznenoga postupka, imadu predstojnici sudovah (kr. banskog stola, kr. sudbenih stolovah i kr. kot. sudovah) za svako četvrtgodište unapred zamoliti neposredno kr. vladni odjel za pravosudje, da mu kod stanovite državne ili zemalj. blagajne doznači nakladu, odmjerenu prema strogoj potrebi.

Ova naklada nosi ime „naklada za podmirenje pisarničkih, uredskih i kućnih potrebah, kao i putnih troškovah izvan kaznenoga postupka", i imao se obračunavati razlučeno od naklade za troškove kaznenoga postupka, o zaračunavanju koje izdana je posebna naredba.

§. 2.

Račun o toj nakladi ima voditi po obrazcu I. predstojnik suda ili drugi zato sposobni činovnik, za kojega predstojnik suda odgovara.

§. 3.

Polugodišnji računi o toj nakladi imaju se podnašati kr. vladnom odjelu za pravosudje,

Kr. kot. sudovi podnašaju spomenute račune kroz predsjedničtva sudbenih stolovah.

*

§. 4.

Svi ostali propisi, postojeći o zaračunavanju sadašnje naklade za pisarničke, uredske i kućne potrebe, ostaju u kriepošti i za nakladu odredjenu ovom naredbom.

§. 5.

Ova naredba stupa u kriepost 1. siečnja 1878.

Ivan Mažuranić s. r.

Kraljevina Hrvatska i Slavonije.

Pravosudna uprava:

kr. banski stol u

kr. sudbeni stol u

kr. kotarski sud u

RAČUN

o nakladah za podmirenje nepauširanih ili pauširanih promjenljivih pisarničkih, uredskih i kućnih potreba, kao i putnih troškovah izvan kaznenoga postupka

za semestar 18........................

Sa . . prilogah primitka i . . . izdatka.

Dan i predmet	Primitak						Izda-									
	1		2		3		1									
							pisarničke i uredske									
	u ime naklade		u ime nadnadah putnih troškovah i inih dohodakah		ukupno		Potreba papira		litografija i tiskanice		knjigovežki troškovi		obćenita potreba		drva	
	for.	nč.	for.	nč.	for.	nč.	for.	nč.	for.	nč.	for.	nč.	for.	nč.	for.	nč.

Prilog k naredbi kr. vladnog odjela za pravosudje

t a k																					
1				2										3		4		5		6	7
potrebe				kućne potrebe										od toga za pauširanje						Tko ima putni trošak naknaditi	Opazka
uredsko pokućtvo		ukupno		porezi i pristojbe		razsvjeta		čišćenje		sprave		ukupno		prikladno		neprikladno		putni trošak			
for.	nč.	for.	nč.	for.	nč.	for.	nč.	for.	nč.	for.	nč.	for.	nč.	for.	nč.	for.	nč.	for.	nč.		

od 5. prosinca 1877. br. 7652.

SBORNIK

ZAKONAH I NAREDABAH,

valjanih za kraljevinu

HRVATSKU I SLAVONIJU.

Godina **1877.**

Komad XXXII.

Izdan i razposlan dne 13. prosinca 1877.

Br. 69.

Razpis

kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odjela za pravosudje od 6. prosinca 1877. br. 7644.

o statutu osoblja ravnateljstva kr. zem. kaznione u Lepoglavi, čina i plaćah njegovih.

Njegovo cesarsko i kraljevsko apostolsko Veličanstvo blagoizvolilo je previšnjim riešenjem od 26. studenoga t. g. previšnje Svoje odobrenje podieliti sliedećemu statutu osoblja ravnateljstva kr. zem. kaznione u Lepoglavi, čina i plaćah njegovih.

Tekući broj	Službeno svojstvo	Dnevni razred	Plaća u forintih a. vr.	Viši plaćevni razred nakon desetgodišnje službe sprodene u kaznioni	Opazka
1.	Jedan ravnatelj	VII.	1600	1800	Sa stanom u naravi i s ogrievnim paušalom koj će se ustanoviti naredbenim putem.

Tekući broj	Službeno svojstvo	Dnevni razred	Plaća u forintih a. vr.	Viši plaćevni razred nakon desetgodišnje službe, sprovedene u kaznioni.	Opazka
2.	Jedan upravitelj	VIII.	1200	1400	Sa stanom u naravi i s ogrievnim paušalom kako pod tek. br. 1.
3.	Tri oficijala i to jedan sa a dva sa	IX. X.	1000 900	— —	Sa stanom u naravi i s ogrievnim paušalom kako pod br. 1.
4.	Jedan pisar	XII.	500	—	Sa stanom u naravi i s ogrievnim paušalom kako pod br. 1.
5.	Dva duhovnika jedan rim. kat. a jedan grčk. izt. vjeroizpovjedi	X.	800	—	Sa stanom u naravi i s ogrievnim paušalom kako pod br. 1.
6.	Jedan kućni liečnik	IX.	1000	—	Sa stanom u naravi i s ogrievnim paušalom kako pod br. 1.
7.	Jedan kućni učitelj	X.	700	—	Sa stanom u naravi i s ogrievnim paušalom kako pod br. 1. a osim toga s kvinkvenalnimi doplatci ustanovljenimi u §. 136. zakona od 14. listopada 1874. (br. 49. sbornika).

Ivan Mažuranić s. r.

SBORNIK

ZAKONAH I NAREDABAH,

valjanih za kraljevinu

HRVATSKU I SLAVONIJU.

Godina 1877.

Komad XXXIII.

Izdan i razposlan dne 28. prosinca 1877.

Br. 70.

Zakon

od 8. prosinca 1877.

o preinaci zakonskoga članka IX.: 1870. ob ukinuću zakonah, postojećih proti lihvarstvu. (Sbornik, komad XVI. br. 55. god. 1870.)

MI FRANJO JOSIP PRVI,

po milosti božjoj cesar Austrijanski;

kralj Česki itd. i apostolski kralj kraljevinah Ugarske, Hrvatske, Slavonije i Dalmacije

potvrdjujemo predloženi Nam u osnovi po hrvatsko-slavonsko-dalmatinskom saboru.

Zakon

o preinaci zakonskoga članka IX.: 1870. ob ukinuću zakonah, postojećih proti lihvarstvu. (Sbornik, komad XVI. broj 55. god. 1870.)

§. 1.

Po ovom zakonu prosudjuju se ne samo pogodbe o zajmu, u kojih se dužnik bud ustmeno bud pismeno obvezuje plaćati kamate, već i svaki posao, koj u sebi krije pravnu narav kamatne pogodbe.

§. 2.

Pod kamatami razumjeva se ne samo novčana svota, koju dužnik u to ime ima plaćati, već svaka stvar ili procjenjiva korist (razumjevajuć amo i onu svotu, kojom ugovorena glavnica nadmašuje primljenu vrjednotu), koju dužnik obeća vjerovniku za uživanje uzajmljene glavnice.

U svih slučajevih, u kojih ovaj zakon ustanovljuje mjeru, po kojoj se mogu od dužnika zahtjevati kamate, imade se u kamatni iznos uračunati sve, na što se je dužnik obvezao naslovom ugovorene kazne, odštete, poslovnih pristojbah, mešetarine, providnih kao i inih ma kakovih uzgrednih pristojbah.

§. 3.

Pred nijednom javnom oblasti nemože se sklopiti ni pogodba, ni nagoda, kojom bi se dužnik obvezao plaćati na dužnu glavnicu na godinu više od osam po sto.

Ni javni bilježnik nesmije sačiniti bilježničkoga spisa, niti privatne izprave obskrbiti svojstvom bilježničkoga spisa, u kojem bi se dužnik obvezao plaćati kamate preko spomenute mjere.

§. 4.

Sud nesmije dosuditi kamatah višjih od osam po sto na godinu na dužnu glavnicu, niti dozvoliti ovrhe preko spomenute kamatne mjere.

Ako se je dužnik obvezao na plaćanje višjih postotakah, ima ih sud obaliti do spomenute mjere.

Ako u izpravi kamate nisu odmjerene u novcu, ima sud ustanoviti novčanu vriednost predmeta ili koristi, obećane naslovom kamatah, te dosuditi vjerovniku predmet ili korist do novčane vriednosti, odgovarajuće spomenutim postotkom.

Ako nije moguće stegnuti obveze do naznačene kamatne mjere, ima sud dosuditi vjerovniku osam po što u novcu, i odriešiti dužnika od izpunjenja obveze, preuzete kao naknadu za uživanje glavnice.

§. 5.

Sud nesmije dozvoliti uknjižbe ili predbilježbe prava zaloga na sigurnost kamatah preko osam po sto na godinu.

Ako su stranke ugovorile kamate u izvjestnom, postotci neizraženom novčanom iznosu, koj nadmašuje 8% kamate, dozvolit će sud zamoljenu hipotekarnu uknjižbu, nu uz zaporku, koju valja upisati i u gruntovnom zapisniku, da se uknjižba ili predbilježba dozvoljuje samo do sigurnosti osam po sto kamatah na godinu.

§. 6.

Ako se dužnik u izpravi o zajmu obveže na povratak svote, nadilazeće primljenu glavnicu, ima sudac dosuditi samo glavnični iznos, što ga je dužnik u istinu primio.

I uknjižba kao i predbilježba prava zaloga može se dozvoliti samo za sigurnost glavničnoga iznosa, kojega se prijetak u izpravi priznaje, i kamatah, dopuštenih po ovom zakonu.

§. 7.

Kod zajmovah, sklopljenih na vrieme duže od pol godine danah, nije dopušteno odbiti u napred kamate za vrieme duže od pol godine.

Kamate odbijene unapred preko te mjere, smatraju se odplatom glavnice.

§. 8.

Kamate od kamatah pripadaju, ako su izrikom ugovorene, ili ako se utužuju dospjele kamate od dana dostavljene tužbe, nu u jednom i u drugom slučaju najvišja mjera za kamate od kamatah iznosi šest po sto na godinu, ter ako su ugovorene višje kamate od kamatah, sudac, obaliv njih na šest po sto, postupat će u ostalom po propisih §§. 4. 5. 6. i 7. ovoga zakona.

Ustanova §. 3. ovoga zakona valja i za kamate od kamatah s obzirom na ustanovljenu njihovu najvišju mjeru.

§. 9.

Sliedeća ustanova §. 2. zakonskoga članka IX. : 1870:

„Ako je zajam ugovoren ustmeno ili ako su pismenom pogodbom ugovorene kamate, ali nije tu ustanovljen iznosak njihov, ili napokon ako kamate nisu ugovorene, nu po zakonu pristoje, iznose šest po sto na godinu“

kao i sve ostale, nazočnim zakonom nepreinačene ustanove zakonskoga članka: IX. 1870., ostaju nadalje u krieposti.

§. 10.

Ustanove ovoga zakona neprotežu se na kamate narasle do dana, kojeg će ovaj zakon u kriepost stupiti.

§. 11.

Ustanove ovoga zakona neimadu se uporavljati:

a) na mjenbene tražbine:

b) na tražbine, koje izviru iz trgovačkih poslovah medju protokoliranimi trgovci.

*

§. 12.

Ustanovljenje dana, kojega će ovaj zakon stupiti kriepost, kao i provedba njegova povjerava se banu.

Dano u Beču dne osmoga prosinca godine hiljadu osam sto sedamdeset i sedme.

(M. P.) **Franjo Josip** s. r.

Koloman Bedekovich s. r.

Ivan Mažuranić s. r.

Broj 71.

Zakon

od 8. prosinca 1877.

o dužnosti željezničkih podhvatničtvah naknaditi štetu, počinjenu na željeznicah dogodjaji, s kojih čovjek izgubi život ili bude ranjen.

MI FRANJO JOSIP PRVI,

po milosti božjoj cesar Austrijanski;

kralj Česki itd. i apostolski kralj kraljevinah Ugarske, Hrvatske, Slavonije i Dalmacije

potvrdjujemo predloženi Nam u osnovi po hrvatsko-slavonsko dalmatinskomu saboru,

Zakon

o dužnosti željezničkih podhvatničtvah naknaditi štetu, počinjenu na željeznicah dogodjaji, s kojih čovjek izgubi život ili bude ranjen.

§. 1.

Ako se radnjom željeznice, makar i javnom prometu još nepredane, sluči dogodjaj, s kojega čovjek umre ili bude ranjen, predmjeva se uvjek, da se je dogodjaj slučio krivnjom podhvatničtva, ili onih osobah, koje je podhvatuičtvo kod željezničke radnje bud stalno, bud privremeno namjestilo, ter je ono dužno naknaditi štetu tim prouzročenu.

§. 2.

Podhvatničtvo oprošteno je dužnosti odštete, ako dokaže, da se je dogodjaj slučio neodklonivim slučajem sile veće (vis major) ili neodklonivim djelom treće osobe, za krivnju koje ono neodgovara, ili krivnjom samoga oštećenika.

§. 3.

U slučajevih §. 1. dužno je podhvatničtvo:

1. ako je tko ranjen, namiriti troškove njegova liečenja, i naknaditi mu štetu, koju usljed tjelesne ozlede trpi tim, što je bud za uvjek, bud za vrieme postao nesposobnim privrediti, ili što je privredna njegova snaga oslabila;

2. ako je tko umro, naknaditi ne samo štetu, navedenu u predidućoj točki, i namiriti pogrebne troškove, već k tomu uzdržavati i odgojiti onoga, kojega je usmrćenik, izpunjujuć zakonom naloženu mu dužnost, u istinu uzdržavao i odgajao.

§. 4.

Pogodba ili objave, kojimi se unapred dokida ili steže dužnost odštete, naložene podvatničtvu ovim zakonom, neimadu pravne moći.

§. 5.

Sudac ima po svojem razboru, ocjeniv dotične okolnosti, ustanoviti odštetnu svotu i odlučiti, da li je podhvatničtvo dužno dati sigurnost, na koji način i do koje svote.

Ako stranke neugovore inako, imade sudac odštetu za gubitak ili oslabljenje privredne snage, pa i odštetu troškovah za uzdržavanje i troškovah odgojnih, dosuditi u godišnjoj renti, koja će se unapred svakoga mjeseca plaćati.

§. 6.

Obvezano željezničko podhvatničtvo ovlašteno je poslje, kako sud pravomoćnom osudom odmjeri godišnju rentu, zahtievati, da se ista obustavi, ili obali, ako uzmogne dokazati, da su se bitno promjenile okolnosti, koje su za odmjeru rente bile mjerodavne.

I oštećenik ovlašten je tražiti, da se po sudu pravomoćno jur odmjerena godišnja renta povisi, ili da se obustavljena i opet u tečaj stavi, ako uzmogne dokazati, da su se bitno promjenile okolnosti, koje su bile mjerodavne za odmjeru, umaljenje, dotično za obustavu rente.

§. 7.

Ovaj zakon ostavlja netaknuto pravo zavrate, pristojeće željezničkim podhvatničtvom proti organom, koji odgovaraju za nezgode na željeznicah.

§. 8.

Za tužbe radi odštete, koje se temelje na ovom zakonu, nadležan je onaj trgovački sud, u okolišu kojega se je slučila nezgoda.

I više tužiteljah mogu jednom tužbom tužiti podhvatničtvo na odštetu, ako odštetne njihove tražbine izviru iz jednoga te istoga dogodjaja.

Parnice, povedene usljed ovakovih tužbah, razpravljaju se po propisih ustmenoga postupka (§§. 30.—50. gradjanskog parb. postupnika).

§. 9.

Tražbine radi odštete z
se od dana nezgode, a u slučaju

Ovaj zakon nelišava krie
zločinstva ili krive nepomnje.

Za naknadu štete, nepre
krieposti postojeći zakoni i propis

Nazočni zakon stupa u
niku, a provedba njegova povjer

Dano u Beču dne osmog
i sedme.

(M. P.) **Franjo Jos**

Broj 72.

Zakon

od 8. prosinca 1877.,

kojim se dopunjuje zakon od 3. ožujka 1874. o zadrugah (br. 18. sbornika) u pogledu razredjivanja sa zadružnimi dielovi za vrieme nerazdieljene zadružne zajednice.

MI FRANJO JOSIP PRVI,

po milosti božjoj cesar Austrijanski;

apostolski kralj kraljevinah Ugarske, Hrvatske, Slavonije i Dalmacije

potvrdjujemo p[illegible] hrvatsko-slavonsko-dalmatinskomu saboru

zakon,

kojim se nadopunjuje zakon od 3. ožujka 1874. o zadrugah (br. 18. sbornika) u pogledu razredjivanja sa zadružnimi dielovi za vrieme nerazdjeljene zadružne zajednice.

§. 1.

Nijedan član zadruge nemože dotle, dok postoji zadružna zajednica, razredjivati niti medju živimi, niti za slučaj smrti s dielom, koj bi ga mogao zapasti iz zadruge nakon provedene diobe zadružne pokretne i nepokretne imovine.

Diel[illegible] jedinih zadrugarah, koji bi jih iz nerazdjeljene zadružne zajednice nakon prov[illegible] diobe zadružne pokretne i nepokretne imovine mogli zapasti u nepokretnostih ili pravih, sačinjavajućih predmet gruntovničkih unosah, nemogu se gruntovno ob[illegible]vati niti privolom njihovom, niti putem ovrhe.

§. 2.

Izvršba ovoga zakona povjera va se banu.

Dano u Beču dne osmoga prosinca godine hiljadu osam sto sedamdeset i sedme.

(M. P.) **Franjo Josip** s. r.

Koloman Bedekovich v. r.

Ivan Mažuranić v. r.

